

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА

СМЪРТТА КАТО ИЗКУСТВО

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ХЕРМЕС“

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА СМЪРТТА КАТО ИЗКУСТВО

Превод: Здравка Петрова

chitanka.info

В театър „Нова Москва“ е извършено покушение над заемащия постове директор и художествен ръководител Лев Богомолков. Пострадалият е в кома вследствие на удар с бухалка. Недоволни от тромавата работа на милицията, роднините му се обръщат към детективската агенция, в която работи Анастасия Каменская. Заедно с младия оперативен работник Антон Сташис тя се заема със случая.

Заподозрените са много, което не изненадва никого предвид избухливия нрав и безцеремонното поведение на Богомолков. Още в началото на разпитите Настя и Антон усещат, че всички работещи в театъра лъжат, макар и по различни причини. У двамата детективи все повече се затвърждава мнението, че ще намерят извършителя на покушението именно в „Нова Москва“. Но едно събитие, на пръв поглед незначително, ала със съдбовни последствия, ще се окаже повратна точка в разследването. Някой е изчакавал търпеливо години, за да отмъсти...

Просто вие не знаете какво нещо е театърът. По света има сложни машини, но театърът е най-сложната...

М. Булгаков, „Театрален роман“

КНИГА ПЪРВА

МАСКИ

Подполковник Сергей Кузмич Зарубин имаше две слабости. Дори не бяха слабости, ами просто обстоятелства. Първото: извънредно niskият за подполковник от милицията ръст, който обаче не пораждаше у Сергей Кузмич никакви комплекси, дори напротив — беше повод за най-разнообразни шегички над самия себе си. И второто: не обичаше артистите. Не ставаше дума за омраза, а за страх и дистанциране. Работата беше там, че бащата на Сергей Кузмич, незабравимият Кузма Сергеевич Зарубин, много обичаше да играе в самодееен театър, при това пердашеше синчето си за щяло и нещяло, периодично се напиваше като свиня, а майката на Сергей казваше, като бършеше сълзите ту на момчето, ту своите:

— Татко ти е творчески човек, трябва да се отнасяме с разбиране.

Какво ли трябваше да е разбирането, с което да приема каиша и бутилката, Серьожа не проумяваше, но от детинство у него залегна твърдото убеждение, че творците, и особено артистите, са хора, които той никога няма да разбере.

Очевидно щеше да му се наложи, защото, когато се извършва покушение срещу художествения ръководител на театър, е абсолютно невъзможно да избегнеш общуването с артисти и хора от всякакви други творчески среди. А как да общува с тях? Може да ти пламне главата! Трябва да отбележим, че когато приятелят и началник на Сергей Зарубин Виктор Викторович Коротков се ожени за актрисата Ирина Савенич, Сергей прие това с пълно безразличие — Ирина му харесваше, тя беше народен човек, простодушна, разбираща, ужасно красива, ужасно весела и готвеше ужасно вкусно. Беше някак обикновена, не разиграваше сценки в ежедневието, нямаше ги и разните там специфични творчески особености. Така че вероятно не всички артисти бяха такива засукани, че да не можеш да ги проумееш. Само че Сергей Кузмич прекалено добре си спомняше баща си, по

дяволите. А съпругата на Коротков продължаваше да приема като рядко изключение от общото правило.

Какво ли да измисли, за да се заеме с артистите някой друг? С покушението срещу режисьора Богомоллов се занимаваха двама оперативни работници от района на местопроизшествието, но те отработваха версията, че художественият ръководител на театър „Нова Москва“ е бил нападат или от случайни бандити, или от местни хулигани. Фактът, че не са взели нищо, можело да говори, че просто някой минувач, кола или патрулка са подплашили престъпниците. Оперативните работници от района разпитваха престъпниците и хулиганите, задействаха източниците си, ако изобщо имаха такива, търсеха очевидци, изобщо, вършеха рутинната, скучна, но задължителна в такива случаи работа. Два дни след покушението в разследването на случая бе включена „Петровка“, а по-конкретно — Сергей Зарубин и новият служител Антон Сташис, който бе дошъл в отдела преди два месеца от Източния окръг на Москва. Сергей заедно със следователя Блинов отработваше версия, свързана с отношенията на Богомоллов с висши управленски кръгове, както и с възможни финансови нарушения или машинации. Конкретно по театъра остана да работи само Антон, млад и не особено опитен оперативен работник. Случаят си беше сериозна работа — двеста души работеха там. Къде ти младият и зелен Сташис да се справи с такова чудо? Беше ясно, че Сергей ще трябва да работи с него по версията с театъра. А как не му се искаше... Може да е смешно, но него, подполковника от милицията, го е страх дори да претъпи прага на театъра.

Зарубин с тъга си помисли, че днес е Денят на милицията, 10-и ноември, но той едва ли ще може да го отпразнува в компанията на приятели и колеги. Вместо радостно да вдига чаша за миналите и бъдещи служебни успехи, ще трябва да седи и да разговаря с роднина на потърпевшия Богомоллов, родния брат на жена му, на тема: дали Лев Алексеевич не се е оплаквал от финансови затруднения, дали не е споменавал, че някой го притиска или заплашва. Може би в тесен семеен кръг е споделял за яростни завистници или за хора, които го мразят по някаква причина? По-правилно би било тези въпроси да се зададат на съпругата на Богомоллов, а не на брат й, но жената на потърпевшия не е в състояние да разговаря, тя денонощно стои в болницата и чака, не може да се отърси от шока. А Лев Алексеевич

лежи в безсъзнание със счупен череп в реанимацията и лекарите не се ангажират с прогнози. Отговорът им е винаги един и същ: мозъкът е недобре опозната структура, никой не може да даде точни прогнози, може болният да се съвземе след пет минути, а може и след пет месеца.

Шурейт на Богомоллов, дребният бизнесмен Вадим Дмитриевич Вавилов, набит и плешив човечец, който никак не приличаше на красивата си сестра, явно се тревожеше и за нея, и за зет си, и много искаше да бъде полезен, старателно си припомняше всичко, което бе чувал от Богомоллов, но засега във всичките тези спомени нямаше нищо, което да хвърля светлина върху причините за престъплението или поне да позволява изграждането на поредна версия. И Зарубин взе решение. Идеята го осени преди около половин час и той, докато задаваше въпроси на Вавилов и изслушваше отговорите му, същевременно се опитваше да осмисли хрумналата му идея. И колкото повече претегляше ситуацията, толкова повече му харесваше идеята.

— Вадим Дмитриевич, искате ли покушението срещу Лев Алексеевич да бъде разкрито?

— Искан ли питане, Сергей Кузмич?! Разбира се, че искам.

— Готов ли сте да платите за това?

— На кого? — безкрайно се учуди Вавилов. — На вас ли? Да не би това да са някакви нови правила?

— Разбирате ли, Вадим Дмитриевич — търпеливо взе да обяснява Зарубин, — вие самият казвате, че Лев Алексеевич има тежък характер, трудно се разбира с хората, груб е и с остър език, а щом е така, значи има безброй врагове. А нашите милиционерски сили и възможности са крайно недостатъчни, за един случай не можем да отделяме толкова сътрудници, колкото е нужно, защото имаме и други случаи, а броят на служителите ни все пак е ограничен. Ако вие наистина сте заинтересован престъпникът да бъде разкрит, готов съм да ви подсказва един вариант. При нас на „Петровка“ дълги години работеше служител, когото бихме могли да привлечем към случая. Но това ще струва пари.

— Бившите милиционери все пак са користолюбиви, така ли? — позасмя се Вавилов. — Не искат да работят за идеята?

— Бившите милиционери работят не за идея, а срещу заплащане, впрочем, както и действащите — хладно отвърна Зарубин. — Човекът,

за когото говоря, работи в частна детективска агенция и неговото време струва пари, защото е работно време, а детективите нямат свободно време. Готов ли сте да платите?

— А вие гарантирате ли резултат?

— Гарантирам.

Зарубин силно се постара гласът му да прозвучи твърдо, но самият той долови в него известна неувереност. Анастасия Павловна е стабилна, но знае ли човек... Все пак става въпрос за театър, а не за бандитска групировка.

— Нямам свободни средства — отговори Вавилов, след като помисли малко. — Мащабите на моя бизнес не са толкова големи, както вероятно ви се струва. Но ако сте сигурен в целесъобразността на предложението ви, ще намеря пари, това е мой проблем.

И Зарубин облекчено си пое дъх.

* * *

— Така де, купи си го, Настенка, направи си подарък по случай Деня на милицията. — Ирина Савенич уговаряше Настя Каменская. — Виж само колко ти отива.

Настя най-подробно се оглеждаше във високото огледало и признаваше, че наистина този тъмносив трикотажен костюм с тясна пола малко под коляното и късо сако, което ѝ стоеше прекрасно, много ѝ отива. Костюмът ѝ харесваше, цената — не. Но за нея най-важното беше да улови идеята, да разбере дрехи от какви материи и с каква кройка и цвят ѝ стоят добре и не правят още по-невзрачна нейната и без това безцветна външност, която Настя категорично отказваше да разкраси с помощта на грим. Гримирането отнема време, а времето ѝ е скъпо. Откакто започна работа в частната детективска агенция на своя стар приятел Владислав Стасов, Настя се видя с пари и по принцип от време на време можеше да си позволи някаква наистина скъпа дреха от известна марка, но в това отношение беше непреклонна: в бутика само мери и преценява, а после търси аналогични модели в магазини с „нормални“, а не фантастични цени.

Съпругата на брата на Настя Александър Каменски Даша притежаваше точно такъв бутик, претъпкан с маркови стоки, и всеки

път, когато дойдеше тук, за да мери и преценява, Настя изслушваше уговорките на Даша да си купи нещо, ала нито веднъж не отстъпи от собствените си правила: няма намерение да плаща луди пари заради марката, не намира своите на улицата, а честно ги печели и много добре знае цената им. Днес натискът бе удвоен: заедно с Настя бе дошла и съпругата на Юра Коротков — Ирина, която, за разлика от нея пазаруваше в магазина на Даша с нескрито удоволствие, при което не спираше да бърбори:

— Господи, каква дебела крава съм! Нищо не ми става, всичко ми е малко и тясно. Ако бях слабичка като тебе, Настя, щях да премеря и изнеса целия магазин — каквото и да пробваш, ти стои прекрасно. А докато аз си намеря нещо, и налъмите може да цъфнат.

Все пак Ирина успя да си намери рокля, която, макар че откри апетитните ѝ форми, ѝ стоеше чудесно и дори я правеше по-стройна. След като разбра, че няма да успее да придума Настя за покупка, Даша горестно въздъхна и поведе гостенките си към офиса си да пият кафе.

— Как е Юра? — попита Настя Ирина. — Справя ли се? Или скучае?

Въпросът не беше зададен просто от любезност. Юрий Коротков беше по-възрастен от Настя и напусна длъжността заместник-началник на отдела преди нея. Отначало опита да си намери работа в частна фирма, но много бързо се разбра, че мъже на неговата възраст и с неговата квалификация се търсят само с една-единствена цел: да умеят да решават въпроси и да разнасят пликове. Още първия път, щом Коротков се обади по телефона, посочен в обявата, че се търсят служители в служба по безопасност, го попитаха в прав текст:

— В какви служби можете да решавате въпроси?

Тогава той си помисли, че просто не е имал късмет, и се обади на още няколко места, публикували същите обяви. Но чу същите въпроси. Колкото до пликовете с пари, които щеше да е нужно да „разнася“, за такова нещо никой не говореше направо, но Юра беше достатъчно умен, за да се досети.

Натъжи се и едва не го удари на пиене, но точно тогава се обади Александър Каменски, банкерът, който освен всичко друго се занимаваше и с други бизнес дейности.

— Ще дойдеш ли при мен като директор на почивна станция в Подмосковието? — попита Александър.

Първата реакция на полковника в оставка Коротков беше категоричен отказ. Той, професионалният детектив, милиционерът с трийсет и пет годишен стаж — директор на почивна станция? Хората ще си умрат от смях! Но времето минаваше, а работа, която би заинтересувала Коротков и която не противоречеше на моралните му ценности, така и не се появяваше. И той със стиснати зъби прие предложението на банкера Каменски.

Оттогава минаха пет години и съвсем неочаквано за себе си Коротков се увлече и запали по новата си работа. Като енергичен и инициативен работохолик, той постоянно измисляше или усъвършенстваше нещо: ту създаваше оздравителен комплекс, ту въвеждаше в стола различни режими на хранене — за вегетарианци, за диабетици, за болни от язва, за деца, ту пък измисляше специални детски програми, за да имат възможност родителите да прекарат известно време във фитнес центъра или в новосъздадения център с разнообразни спа процедури. Освен това Юра, който от личен опит знаеше до какво води безделието, комбинирано с водка, се стараше максимално да ангажира вечерите на почиващите с различни културни мероприятия и за целта много му помагаше местоположението на почивната станция — живописно кътче на брега на езеро. Веднъж се случи жена му Ирина да препоръча на режисьора, при когото се снимаше в момента, да се обърне към Коротков за избора на място за външни снимки. Юра не се колеба дълго, даде разрешение за снимки на огромната територия на почивната станция, но в замяна се разбра с режисьора, освен официалното заплащане през счетоводството да се провеждат творчески вечери с актьорите за почиващите при всяко тяхно идване през целия период на снимките. Периодът се оказа дълъг, защото снимаха сериал, чието действие се развиваше тъкмо на брега на езерото, така че срещите с известни артисти и режисьори станаха нещо обичайно за почивната станция. След тези снимки последваха и други, твърде красива се оказа местността и условията за работа — превъзходни, а Коротков с помощта на Ирина и на режисьорите, с които се запознаваше, започна редовно да кани екранни звезди за радост на всички обитатели на поверената му почивна станция.

Така че с работата на Юра всичко се уреди, но семейните му неприятности продължаваха. Ирина беше негова втора съпруга, от първия си брак той имаше син. Синът му беше женен, имаше дъщеря и

с нея и съпругата си живееха с първата съпруга на Коротков — Ляля. Основният проблем се състоеше в това, че синът му и неговата съпруга бяха сериозно пристрастени към алкохола, и Ляля не можеше по никакъв начин да се справи с този проблем. Разбира се, Коротков неведнъж се намесваше и водеше със сина си сериозни мъжки разговори — заплашваше го, мъмреше го, уреждаше му лечение, но младежът отначало се съгласяваше да влезе в болница, а след три-четири дена бягаше оттам и всичко започваше отначало. Ето защо Юрий намисли да отнеме по съдебен път своята петгодишна внучка, за да я отгледат заедно с Ирина, която не можеше да има деца. Ирина беше съгласна, искаше ѝ се с Юра да имат пълноценно семейство с деца, но Коротков все не можеше да се реши да направи първата стъпка: все пак това не е шега работа — да водиш дело срещу собствения си син. Без съмнение щеше да се стигне и до съд, защото синът и снахата изразиха категоричен, макар и немотивиран отказ на предложението на Коротков да решат въпроса приятелски и без каквито и да било правни тъжби да дадат момиченцето да го отглежда дядо му.

— Юра иска още веднъж да опита с добро — въздъхна Ирина и тръсна разкошните си смолисти къдрици. — Все пак му е роден син, какво да се прави. Жал му е за него.

— Но нали му е жал и за детето? — каза Даша. — Как ще расте то с вечно пияни родители? Какво ще излезе от него в крайна сметка?

— Нищо добро — съгласи се Ирина. — Да се надяваме, че Юра ще намери думи, с които да ги убеди. Не му се иска да стига до съд. Между другото, момичета, на двацет и трети ноември Юра ми е организирал среща с почиващи в станцията. Елате и вие?

— Ами ние и без това се виждаме с теб — разсмя се Настя. — Защо трябва да ходим в почивната станция?

— Ама въпросът не е в това — възмути се Ирина. — Ще дойдете не заради срещата с мен, а заради Юра, той страшно ще се радва да ви види, ще си направим барбекю, ще поядим. Така де, елате, Даша да вземе децата, ти, Настя, доведи своя Чистяков и ще си направим истински семеен излет.

— Добра идея — кимна Даша, — само че аз ще дойда без Саша. Ира разбиращо се усмихна, а Настя не разбра и попита:

— Защо без Саша? Как така без него? Та той е главният началник на тази почивна станция.

— Точно затова не бива да идва просто така — обясни Даша. — Ако е за проверка, е едно, но ако е за почивка, целият персонал ще се престарава. Че как иначе, самият Каменски е пристигнал. Ще треперят като листа, няма да знаят как да застанат, как да поднесат, какво да кажат, как да му угодят. Защо да притесняваме хората? И без него ще си прекараме чудесно. Настя, струва ми се, че телефонът в чантата ти се къса да звъни.

Настя се послуша. Наистина звъни — едно такова тъничко, жално. Чантата е далече и е странно, че Даша, дори насред оживения разговор, е чула толкова тих звук. Посегна към чантата и разбра, че няма да я стигне и трябва да стане. Не ѝ се ставаше.

Но се наложи.

— Каменская, къде си се скрила? Вече трети път звъня и все не вдигаш — забуча в слушалката звучният бас на Стасов.

— При Даша съм, нали ти ме пусна — стъписано отговори Настя, която днес, в Деня на милицията, имаше абсолютно законен почивен ден, след като бе предала отчета за изпълнението на поредната задача.

— Както съм те пуснал, така отменям отпуска ти — отсече Стасов. — Скачай в колата и бързо в офиса. Тук при мен е седнало твоето мило другарче Серьожа Зарубин, има интересно предложение.

Настя сама се изненада колко я зарадва това обаждане. Защо ли се радва толкова? Нали седи с приятелки, които обича и познава отдавна, пие ароматно, силно кафе, яде вкусни петифури, които Даша купува специално за нея от съседния ресторант, обсъжда приятни женски въпроси, толкова несъществени и същевременно толкова важни. И не щеш ли — зарязвай всичко и тръгвай за работа. Това би вбесило всеки! Само не и Настя Каменская.

Имаше късмет. Понякога се случва, докато стигнеш до някъде, да попаднеш във всички възможни задръствания, а има и случаи да прелетиш като стрела без никакво забавяне. Като днес например. Сигурно това беше личният ѝ подарък по случай Деня на милицията. След четирийсет минути Настя паркираше сребристото си пежо в Перово пред сградата, където беше офисът на агенция „Власта“.

Тя надникна в приемната на Стасов и секретарката ѝ каза, че я чакат в заседателната зала. Настя отвори широко вратата и видя до голямата маса Стасов, Серьожа Зарубин и някакъв възпълен плешив мъж. Кой ли ще е той?

— Запознайте се, това е нашият най-добър специалист по престъпления срещу личността Анастасия Павловна Каменская — представи я Стасов на плешивия. — А това е — той хвърли бърз поглед към лежащата пред него визитна картичка — Вадим Дмитриевич Вавилов.

Плешивият се надигна от мястото си и силно стисна ръката на Настя. Дланта му беше суха, топла и мека, което никак не се връзваше с общия му облик. Настя едва сдържа усмивката си.

— Сергей Кузмич категорично ми препоръча да потърся вашата помощ — каза Вавилов. — Става дума за посегателство върху живота на съпруга на моята сестра.

— Позволете ми. Вадим Дмитриевич, аз да изложа пред колегата същината на въпроса и всички обстоятелства — прекъсна го Зарубин. — Разполагам с цялата информация и ние с Анастасия Павловна сами ще се разберем как да разпределим помежду си сферите на дейност. Съгласна ли сте, Анастасия Павловна?

За миг на Настя ѝ стана неприятно. Изобщо не я попитаха, никой не се интересуваше какво мисли тя и какво иска, вече са решили всичко вместо нея, разбрали са се зад гърба ѝ, спазарили са я като кон на чаршия и сега Серьожа Зарубин смята, че е нужно само да обсъдят разделянето на пълномощията и раздаването на задачите, а за нейното съгласие не може и дума да става. Но веднага се скастри вътрешно: да не е полудяла? Какво съгласие? Какво мнение? Кого трябва да интересува то? Тя е наемен работник, на щат е, получава заплата и трябва да прави каквото ѝ наредят. Има началник, Владислав Стасов, именно неговото мнение всъщност има значение. В края на краищата Стасов ѝ дава възможност да работи по специалността си и тя му е страшно благодарна за това. Настроението ѝ моментално се подобри и тя се усмихна лъчезарно първо на Зарубин, който в отговор, кой знае защо, ѝ намигна, а после на Вавилов, който незнайно защо, я погледна притеснено и същевременно благодарно, сякаш бе очаквал, че тя може да откаже, и се радваше, че не го е направила.

Стасов отведе Вавилов в кабинета си да подпишат договора, а Зарубин остана с Настя в стаята за преговори и ѝ заразказва за покушението срещу художествения ръководител на театър „Нова Москва“ Лев Алексеевич Богомолков. Разбира се, Богомолков има врагове и извън театъра, но с тях Зарубин и следователят някак ще се оправят, пък и оперативните работници от района ще се включат, но виж, за театъра няма да имат сили. Всъщност задачата се състои в консултативна и методическа помощ, която Настя да оказва на младия служител Антон Сташис, който е постъпил в отдела съвсем наскоро и още не е достатъчно вещ в разкриването на тежки престъпления.

— Кой е следователят? — попита Настя.

— Коля Блинов — отговори Зарубин.

Ясно, Николай Николаевич Блинов беше за Серьожа Зарубин просто Коля, защото през дългите години бяха изпили заедно не една бутилка по случай сполучливо приключване на разследване. Но все пак едно е приятелството със Зарубин и съвсем друго — отношението към факта, че около оперативните работници ще се мотае частен детектив. Това на нищо не прилича, никой следовател не би го търпял.

— Ами... — подзе тя, но Сергей веднага махна с ръка:

— С Коля няма да имаш проблеми, Стасов вече говори с него по телефона, определиха си среща за довечера по случай нашия професионален празник, ще го пои с водка и ще му обещава, че ти ще се държиш прилично, няма да нарушаваш правилата, нищо няма да криеш от него, за нищо няма да го излъжеш или да му попречиш и изобщо, от теб ще има само полза.

— Това е непосилна задача — усмихна се Настя. — Дори Стасов няма да се справи.

— Стасов ли? Ще се справи — убедено отговори подполковник Зарубин.

* * *

Вечният Камък водеше диалог с Вечния Гарван на една вечна тема. Темата за смъртта.

— Виж какво се получава — замислено и бавно каза Камъкът. — На земята всяка секунда някой умира, и то пред очите на другите, и

това се случва постоянно вече цяла вечност, а до ден-днешен никой не знае със сигурност какво означава да умреш. Какво се случва с теб после? И изобщо, какво нещо е това смъртта?

— Спор няма — съгласи се Гарванът от висотата на един къс дебел клон почти на върха на древния дъб. — Най-обидното е, че и ние с тебе няма да научим, защото сме вечни. Самата ни същност изключва смъртта.

— Ти как мислиш... — подзе Камъкът и се запъна.

Стори му се, че отзад нещо необичайно топло го гъделичка.

— Да, да, продължавай — нетърпеливо окуражи приятеля си Гарванът.

Много му харесваше Камъкът да го пита за мнението му, а Вечният Гарван винаги имаше собствена позиция по всеки въпрос. Докато Камъкът, като истински философ, имаше склонността да изпитва най-разнообразни съмнения, Гарванът, самоуверен и самолюбив, не помнеше някога да се е съмнявал в нещо и всеки момент беше готов авторитетно да оповести своята непогрешима според него гледна точка.

— Нещо ми е... — неуверено смотолеви Камъкът.

— Какво де, какво? — с досада изграчи Гарванът.

— Ами нещо зад мен... шава ли, не знам. Гъдел ме е.

— Сигурно вятърът е довял окапали листа или сухо клонче.

— Топло е... Би ли погледнал, а? — жално попита Камъкът, на когото самата природа не бе дала възможност да се извъръща назад.

Гарванът недоволно изграчи и литна надолу. Гледай ти, прекъснаха такъв плодотворен разговор заради някаква глупост! Листа или клонки, какво друго. Било топло, видите ли! На тоя дъртак, страдащ от подагра, какво ли не му се струва.

Отначало дори не схвана какво беше: някаква сплъстена, мръснокафява на сиви шарки топка козина. „Вълче!“ — мислено изохка Гарванът, но веднага се поправи: май на дивите животни козината не се сплъстява. Топката трепереше и току трескаво се сгърчваше. Гарванът внимателно го докосна с ноктестото си краче и в отговор чу кратък дрезгав звук, смътно напомнящ жално мяукане. „Ами да, не е вълче“ — облекчено въздъхна Гарванът и по-смело побутна неидентифицираната топка с мощния си клюн. Така, лекичко, не сериозно и без да ѝ причинява болка. Този път топката реагира по-

изразително, от нея се протегна лапа и направи слаб опит да се защити или пък да се дръпне. Подобна лапа всезнаещият Гарван не би сбъркал с никоя друга.

— Е, какво е? — разтревожено попита Камъкът.

— Просто котка — небрежно отговори Гарванът и скочи върху темето на Камъка.

— Котка ли? Че откъде в нашите гори ще се е взела котка? Домовете на хората са далече.

— Не са чак толкова далече, най-близката къща е на около сто километра, тази котка като нищо може да е избягала от дома си и да е стигнала дотук.

— Наистина ли би могла? — изуми се Камъкът.

— Като нищо! Ти знаеш ли какви са котките? За тях сто километра са нищо и никакво разстояние — авторитетно заяви Гарванът.

Камъкът се напрегна.

— Струва ми се, че тази котка нещо писука.

— Писука ти главата!

— Не, определено чувам нещо — настоя Камъкът.

Поради принудителната вечна неподвижност у него бяха изключително силно развити всички сетивни органи.

Гарванът с досада тръсна крила и премина с подскоци от темето на Камъка по целия му гръб до мястото, където се търкаляше неканеният гост.

— Какво мънкаш там? — попита го сърдито. — Говори по-силно и ясно, нищо не ти се разбира.

Топката се размърда, от нея се отдели кръгла котешка глава с дълги мустаци и слепнали от гной очи.

— Не съм котка — дрезгаво и с усилие избоботи топката. — Котарак съм.

— Е, и каква е разликата? — презрително тръсна Гарванът.

Котаракът понечи да обясни каква точно е разликата, но се закашля и изнемощял оброни глава. Гарванът не изчака да чуе обясненията и с подскоци се върна на предишното си място, на темето на Камъка.

— Изглежда, е много болен — съобщи смутено.

— Той ли? — попита Камъкът.

— Ами да. Казва, че не бил котка, а котарак. Кашля, очите му гноят и изобщо, честно казано, изглежда много зле. Целият е изподран, проскубан и мръсен.

— Затова, значи, усещам, че е горещ и трепери — развълнува се Камъкът. — Ти, друже, да вземеш да литнеш до Катеричката, тя ни е майсторицата по разни лечения, може да помогне.

Гарванът ядосано потрака с клюн, но не посмя да спори и отлетя.

— Извинете, уважаеми — деликатно се обърна Камъкът към пустотата, — не бихте ли могли да се преместите по-близо до очите ми, защото не ви виждам и се чувствам неудобно.

Топлата топчица бавно се задвижи покрай левия хълбок на Камъка. Най-сетне целият Котарак се озова изцяло в полезрението му.

— Благодаря — учтиво благодари Камъкът. — Но как се озовахте тук? Да не би стопаните ви да са ви изгонили? Или се загубихте?

— Не съм се губил — дрезгаво, но с оттенък на горделивост отвърна Котаракът. — Съдбата ми е такава. Създания като мен не се губят. Още по-малко пък ги гонят стопаните им.

— Но какво ви се е случило?

— Тате се разболя, извикаха Бърза помощ...

— Какво?! — смая се Камъкът. — Вашият баща умее сам да се обажда по телефона и да вика лекари? Не може да бъде!

— Баща ми ли?! Той живее у един депутат от Държавната дума и дори не ще да ме знае. Казах „тате“. Вие казвате на това стопанин, а ние — тате, татенце. Та така, разболя се, дойдоха лекарите, сложиха го на носилка и го отнесоха. Аз хукнах след него, тичах след линейката чак до болницата, само че не ме пуснаха вътре, та зачаках, намерих си местенце наблизко и там останах, а татенцето го няма и няма. Чакам ден, втори, седмица, а той не излиза. Примрял от глад, тръгнах да си търся препитание, лепнах се за някакви бездомни котки, разни милостиви хора им подхвърляха храна, та си слагах нещо в корема покрай тях. И така изкарах, кажи го, месец, че и повече, а татенцето не излиза и толкоз. Дали е сериозно болен, дали съм го пропуснал, докато съм си търсил храна... Може отдавна да си е вкъщи и да тъгува за мен, а аз се мотая край болницата. Прибрах се, седнах пред вратата и чакам, нали не мога да позвъня, ръст не ми достига, остава ми само да мяукам. Но на сградата ни стените са дебели, интеллигентното мяукане не се чува, така че се наложи да се развреця като луд. Тогава вратата

се отвори и излязоха някакви чужди хора, изритаха ме от стълбището. Не разбирам техните закони за жилищната площ, но ми стана ясно, че татенцето вече не живее в онзи апартамент. Върнах се при болницата, но дойде зимата, наложи се да търся топло мазе. Намерих, но обитателите му бързо ми обясниха, че нямам никакви права да живея там. Разкъсаха ми ухото, ухапаха ме по хълбока, а докато си ближех раните навън, тамошният метач ме намери и ме заудря с лопатата, нарани ми едната лапа. Така започнаха моите митарства. Какво ли не преживях! — Котаракът продължително се закашля.

— Не бива да говорите толкова много — уплаши се Камъкът, който бе изслушал с повишено внимание горестното повествование. — Пазете се, почивайте си.

— А, не — изхриптя Котаракът, — и без това умирам и искам да разкажа, та всички да знаят как премина животът ми и как посрещам смъртта. Като в безсмъртния „Хамлет“: „О, разказал бих ви... но така да бъде, умирам... Ти живееш — пред всички разкажи ти истината“. Да знаех къде е сега татенцето, как е, здрав ли е? Тогава бих се оттеглил в отвъдното с леко сърце.

— Това може да се уреди — зарадва се Камъкът. — Ако наистина сте толкова зле, колкото си мислите, вашето последно желание заслужава да бъде изпълнено. Гарванът скоро ще се върне и ще го помолим да разузнае, той умее да го прави.

Камъкът очакваше, че Котаракът ще започне да разпитва и да се чуди, и беше готов по най-достъпен начин да разкаже за времево-пространствените дупки, през които Гарванът имаше възможност да прониква във всякакви места и във всеки нужен момент, но Котаракът нищо не попита, само тежко въздъхна, от което Камъкът си направи заключението, че техният нечакан гост се чувства извънредно зле, дори няма сили да прояви любопитство.

— Има още да поживеете — опита се да окуражи Котарака, — тепърва ще ни разкажете своята история, а сега си починете.

— Не, чувствам аз, че иде моят край — упорстваше Котаракът. — Когато ме погребвате, не забравяйте, че се казвам Хамлет. Не бих искал да лежа в земята безименен. Разбира се, ако изобщо си направите труда да ме погребете.

— Не се тревожи, ще те погребем — чу се отгоре. — Ще те заровим, както си му е редът, ще лежиш не по-зле от другите.

Гарванът стремително планира надолу, кацна и затропка с крачета до самия Котарак. Никак не му хареса, че в негово отсъствие Котаракът не само се беше преместил и сега се търкаляше като мръсна топка точно под носа на Камъка, но си беше позволил и да води с неговия единствен близък приятел някакви съмнителни разговори. Всичко това приличаше на заговор, заплетен зад гърба му, и само така можеше да се обясни неговата груба реакция в момента.

Камъкът обаче не реагира на грубостта на Гарвана и го засипа с въпроси:

— Защо се забави толкова? Къде е Катеричката? Намери ли я?

— Синчето ѝ се е загубило и тя, горката, се лута из цялата гора, търси го. Аз, естествено, ѝ помогнах малко, полетях, погледах от високото, после строих всички и сега целият горски народ търси хлапето, а аз се върнах при вас.

— Много добре направи, че се върна — строго каза Камъкът. — Имаме голяма молба към теб.

— Кой сте тия вие? — присви лявото си око Гарванът.

— Котаракът и аз. Би ли могъл да полетиш и да разузнаеш какво се е случило с неговия стопанин?

— С татенцето — измяука Котаракът.

Гарванът заподозря, че просто искат да се отърват от него, затова го изпрацат да изпълнява поръчение, и това, естествено, не можеше да му хареса. Но от друга страна, поръчението беше прекрасен повод да покаже на самозванеца, приковал вниманието на Камъка, кой в тази гора истински умее нещо, а кой може само да философства. Да, ще отлети и всичко ще разузнае, така че тоя проскубан Хамлет да научи какви са способностите и възможностите на Вечния Гарван, тогава да реши кого тук си струва да уважава и да слуша.

— Ще стане — обеща делово. — А ти, момче, от кои си?

— В смисъл? — попита Котаракът.

— Ами в смисъл от коя страна, от кой град? За времето не питам, ясно е, че си от настоящето.

— Руснак съм. В смисъл че съм от Русия, от Москва. Защо? Далече ли е за вас?

— За мен такива понятия не съществуват — самодоволно изрече Гарванът. — За мен всичко е наблизно. Обаче тебе да те питам, друже,

как толкова болен и слаб съумя да стигнеш толкова далече? Оттук до Москва със самолет се лети половин денонощие.

— Нямам никаква представа. Някакви момчета ме хванаха, дълго ме измъчваха, изтезваха ме, после ме пуснаха, аз пропъльзах под един храст и съм изпаднал в безсъзнание. Събудих се вече тук, наблизко.

— Под храст ли, казваш? — навъси се Гарванът. — А там наблизко случайно да имаше бензиностанция?

— Имаше. А вие откъде знаете? — учуди се Котаракът Хамлет.

— Знам — позасмя се Гарванът. — Там има една незапушена дупка. Откога говорим на Старшия Надзорник за тая дупка — никаква полза. Постоянно някой пада в нея.

Но Котаракът и този път нищо не попита и не се заинтересува за каква „дупка“ става дума. Явно целият бе потънал в мисли за собствената си скорошна кончина.

— Та къде да търся твоето татенце?

Котаракът доста подробно му обясни, което бе учудващо за неговото състояние.

— Само ще Ви помоля и за още нещо... Не отказвайте да изпълните последната молба на един умиращ... Дали може да научите къде е майка ми? Как е тя? Дали не е болна? Добре ли живее?

— Майка ви съпругата на татенцето ли е? — поиска уточнение Камъкът.

— Моето татенце е ерген. А майка ми е котката, която ме е родила.

— Прекаляваш, приятелю! — възмути се Гарванът. — Човек мога да намеря по името и адреса. Как да търся котка?

— И нея можеш по името и адреса. Вярно, не знам домашния, аз да бях, щях да го намеря, но няма да мога да го обясня, иначе може да я намерите в театър „Нова Москва“. Най-важното е да намерите баба, майката на майка ми, казва се Евгения Фьодоровна Арбенина, там тя е най-главната актриса. А където е тя, там е и Есмералда, моята майчица. Пак там, в театъра, може да научите нещо и за татенцето, защото и той е артист, само че не толкова известен като баба. Казва се Степан Кондратиевич Пантелеев. Ще запомните ли? Или да повторя?

— Не съм глупак, за разлика от някои. Добре, чакайте — извика Гарванът и рязко излетя към висините.

Котаракът с усилие повдигна глава и погледна след него само с дясното око, защото не можа да разлепи слепналото се от гнойта ляво.

— Как мислите, той скоро ли ще се върне с новини?

— Зависи как ще му потръгне — отговори Камъкът. — Може след час, а може и след седмица.

— Няма да доживея — плачливо въздъхна Котаракът. — Часовете ми са преброени. Така и ще си умра, без нищо да науча.

Камъкът започна да утешава нещастния болник, да му говори, че скоро ще дойде Катеричката — най-добрата лечителка в цялата огромна гора, и тя непременно ще постави правилна диагноза и ще подбере адекватно лечение, така че Котаракът веднага ще започне да оздравява и в най-близко бъдеще ще стъпи на краката си, а Гарванът съвсем скоро ще долети и ще донесе добри новини.

Камъкът говореше ли, говореше и не забеляза как Котаракът бе заспал под ритмичното боботене на гласа му. Щом разбра, че болният спи, и самият Камък с облекчение задряма. Събуди се от внимателно подраскване по челото му: Гарванът се бе върнал и с нокът опитваше да събуди приятеля си.

— Нося лоши новини — съобщи мрачно той. — Реших да не будя нашия Принц датски, а първо да се посъветвам с теб. Баща му е умрял, там, във фоайето на театъра, висят снимки на актьорите, та под портрета на бащата има две дати — на раждането и на смъртта.

— Не на бащата, а на татенцето — поправи го Камъкът.

— Все тая — фръцна се Гарванът. — Майка му, котката Есмералда, си е съвсем наред, видях я, търкаля се в краката на баба му и мърка, а самата баба се е излегнала в гримьорната на едно диванче, цялата издокарана, с гримирана муцуна, мирише на парфюм, изобщо — красота. Излиза, че си носи котката в работата, какъв чешит, а?

— Значи, бабата на Хамлет е наред?

— Е, не съвсем! В този театър се е случило нещастие. Началникът на бабата бере душа, лежи в реанимация, току-виж и умре. А бабата е напълно отчаяна, защото е била главната любимка на този началник. А сега ще дойде друг началник и няма да й дават роли.

— Дааа — потиснато проточи Камъкът, — лошооо...

* * *

Актрисата Евгения Фьодоровна Арбенина, жена на сложна възраст и със забележителна външност, необикновено стройна въпреки изживените години, изглеждаща великолепно благодарение на няколко твърде сполучливо направени опъвания на лицето, с умело положен грим, с красива розово-люлякова рокля, между дневната репетиция и вечерния спектакъл си почиваше на диванчето в своята гримьорна и размишляваше колко ѝ е мъчно за Богомоллов и за жена му Лена, съжаляваше и себе си, защото отсега нататък ще ѝ бъде доста трудно. Богомоллов я обичаше, ценеше и ѝ даваше роли почти във всеки нов спектакъл, стига да имаше такава възможност. А сега какво ще стане? Кой ще дойде на мястото на Лев? Как този нов човек ще се отнесе към застаряващата актриса, макар и много прочута, професионалист от класа, окичена с ордени и звания, но все пак далеч не млада? Мислеше си също, че всеки би могъл да иска да убие художествения ръководител на театъра, защото тук го обичаха не повече от десетина души, а останалите се страхуваха от него и го мразеха.

Любимата котка на Евгения Фьодоровна, снежнобялата пухкава Есмералда, лежеше в краката ѝ и тихо мъркаше. Арбенина вземаше Есмералда в театъра постоянно, впрочем не само в театъра, но и на гости у приятели. Есмералда беше котка със строг нрав, допускаше до себе си далеч не всеки котарак, раждаше рядко, но пък в котилото винаги имаше най-малко четири котета и хората се редяха на опашка за тях, толкова хубави бяха. Едно коте тя подари на стария си приятел, артиста Степан Кондратиевич Пантелеев, който страшно му се зарадва, нарече го Хамлет и също постоянно го носеше в театъра, така майката и синчето се виждаха редовно. Степан почина, а Хамлет се изгуби някъде. Господи, дано това котараче да не е изчезнало напълно, дано да са го прибрали в приличен дом и да е в добри ръце, защото е породист, красавец и умник, и изобщо, е близка душа. Тъй като за бездетната Евгения Фьодоровна Есмералда беше като дъщеря, синчето ѝ Хамлет, естествено, ѝ се падаше внук и тя страдеше за него. Не толкова, колкото страдеше на погребението на Степан Пантелеев и не колкото сега за лежащия в реанимацията в безсъзнание Лев Богомоллов, но все пак страдеше.

На вратата се почука и в гримьорната на Арбенина влезе младият актьор Никита Колодни, когото Арбенина като изтъкнат майстор на сцената покровителстваше и глезеше. Никита ѝ харесваше със своята

задълбоченост, със стремежа си да свърши всяка, дори най-дребната работа колкото може по-грижливо и по-добре, както и с външността си — приятна, но без да бие на очи. Арбенина не обичаше ярката красота у жените, камо ли пък у мъжете, и при цялата си пристрастеност към ярки цветове в собствения ѝ гардероб и грима, у другите ценеше пастелните тонове и изисканата сдържаност. Никита Колодни изцяло отговаряше на всички нейни изисквания, във всеки случай така ѝ се струваше.

— Извинете, май си почивате, не ви ли безпокоя? — плахо подзе Никита.

— Влизай, миличък, влизай. — Евгения Фьодоровна го покани с царствен жест, без да се надига от диванчето. — Седни.

Колодни приседна на стола пред масичката за гримиране, постави лактите на двете си ръце върху нея и тежко отпусна глава върху вкопчените си длани.

— Колко е ужасно това, което се е случило с Лев Алексеевич, какъв кошмар! Какво ще стане сега с него, с жена му, с всички нас?

— Каквото реши господ, това ще стане — сдържано отговори Арбенина. — Той знае най-добре. А с нас... Какво с нас? В най-лошия случай при нас ще дойде нов художествен ръководител и ще започне нов етап в живота ни.

— А в най-добрия? — нервно попита Колодни.

— В най-добрия Лев Алексеевич скоро ще оздравее и ще се върне на работа, а засега ще го замества Сеня Дудник, точка по въпроса. Вече има нареждане от ръководството Сеня да замества Лев Алексеевич на репетициите на „Правосъдие“. Защо се тревожиш? Разбирам, за пръв път получи главна роля, иска ти се спектакълът да се подготви и да се играе на сцена, а не да го замразят още сега, но не се тревожи за това, репетициите няма да спрат, Сеня ще доведе спектакъла до премиера.

Колодни помълча, въздъхна, още по-силно вкопчи ръце една в друга.

— Исках да се посъветвам с вас, може ли?

— Само че внимателно — позасмя се Арбенина. — С тебе сме в един впряг, не забравяй. В такива ситуации е опасно да искаш съвет от партньор по сцена.

— Какви ги говорите, Евгения Фьодоровна, за мен вие сте най-добрият учител. Не ви ли се струва, че мотивацията на Зиновиев е слабичка? Не вярвам в неговите преживявания, заради постъпката му спрямо майка му! Според версията на следствието жена му го е убила именно защото не е могла да му прости това. От друга страна, не може да го е убила заради случилото се, прекалено сложно е, самата ситуация не е реална. Вие играете адвокатката на съпругата пред съда и сигурно се чувствате неудобно от такъв текст.

— Я стига, Никита, какво те тревожи мотивацията? Човек като те слуша, излиза, че е достатъчно да се промени мотивацията — и цялата пиеса ще блесне като диамант. Пък то няма какво да блести там! Пиесата е тъпа, безкрайно тъпа, а авторът, прости ми, господи, не мога дори да му запомня името, е пълен идиот, някакво амбициозно журналистче от Подмосковието. Намерил някой с издут портфейл и уговорил човека да плати постановката. А ние сме хора на заплата, дали са ни ролите, текста, играеш до скъсване и хич да не ти дреме. — Макар да ценеше у хората изискаността, самата Арбенина се изразяваше рязко и изобщо не си поплюваше, казваше всичко, което смяташе за нужно, тъй като беше свикнала да бъде специална за художествения ръководител на театъра — и за предишния, който бе починал преди няколко години, и за сегашния, който я обожаваше. Всичко ѝ се прощаваше и тя отдавна беше свикнала с това. — И изобщо, ти не играеш Зиновиев, а Юрий, историята с майката не е твоя мотивация. Твоята работа е да играеш така, че да изтъкнеш себе си. Трябва да блеснеш — това е задачата ти. Не се тревожи — и без това пиесата е глупава и няма да се задържи в репертоара повече от един сезон.

— Евгения Фьодоровна, как не разбирате! Точно там е работата! Аз не искам спектакълът да излезе на сцена три пъти и да го свалят! На мен толкова години не ми даваха да играя, толкова години чаках да ме премият от епизодична към друга малка роля, а сега ми дадоха голяма и интересна роля, в която бих могъл да покажа всичко, което умея, така че за мен е важно спектакълът да се играе повече от един сезон. Затова ми се иска пиесата да стане по-добра.

— Не може да се направи по-добра, глупчо! Не виждаш ли, че е слаба, несръчно написана! Криминале! Ама това е просто смешно! За да върви едно криминале на сцена, то трябва да е „Мишеловката“ на

Агата Кристи, а не някакви безпомощни вълнения на провинциален журналист, който, не щеш ли, си е въобразил, че е велик драматург. Изхвърли от главата си мисълта да се прославиш чрез този хилав литературен материал, този път няма да успееш. Както се казва, не и в този живот. Твоята работа е да покажеш себе си на режисьора откъм най-добрата си страна, тогава при следващата постановка той няма да те забрави.

— Ами зрителите... — подзе Никита, но Евгения Фьодоровна само изкриви лице.

— Нали ти казах: не и в този живот. Не с тази пиеса. Не с този спектакъл. Примири се най-сетне, че зрителите и този път няма да те забележат. Но по-нататък ще получиш триумфа си, ако сега се държиш правилно и се постарает хубавичко. Доколкото разбирам, ти си много симпатичен на Дудник — и водка си пийвате заедно, и времето си прекарвате в една компания. Не, не извърщай глава, Никита, не се преструвай, че това не е истина, аз знам всичко за тебе — и Арбенина лукаво се закани с пръст на младия актьор.

— В този театър няма нищо скрито-покрито, работя тук цял живот и виждам всички като на тепсия.

Дудник беше гост-режисьор в „Нова Москва“ и след трагедията с художествения ръководител на театъра Лев Алексеевич Богомолов, който сега лежеше в реанимацията и береше душа, по нареждане на дирекцията започна репетиции на новата пиеса „Правосъдие“, върху която преди това бе започнал работа Богомолов.

Колодни потиснато мълчеше, после протегна ръце и взе в скута си котката Есмералда. Котката с удоволствие потърка челце в корема на актьора: обичаше Никита и му се галеше, макар че иначе беше същество капризно и почти на никого не позволяваше фриволно отношение.

— Как мислите, Евгения Фьодоровна, скоро ли ще намерят престъпника? — плахо попита той.

— Ще го намерят, къде ще вървят. Всичко е очевидно — въздъхна актрисата. — Милиционерите ще се помотаят седмица-две при нас и всичко ще изяснят.

— Какво ще изяснят? — избъбри Колодни с някаква уплаха или пък недоумение. — Какво общо имаме ние? Нали не ние... Лев

Алексеевич... Не може да е никой от нашите. Пък и за какво? Нали не мислите, че...

— Господи, Никита, сърце мое, какво толкова има да му мислиш? Не разбираш ли кой и защо е искал да убие Льова? Ами че то е очевидно.

* * *

На другия ден сутринта Настя Каменская посети своя стар приятел Григорий Гриневич, който работеше като помощник-режисьор в един от московските театри. С Гриша бяха израснали в един блок и бяха добри приятели от ученическите години. Като тийнейджър Гриневич беше влюбен в Настя, но тя го възприемаше само като добър приятел, а когато в девети клас постъпи във физико-математическата гимназия и седна на един чин с Алексей Чистяков, въпросът за романтични отношения с когото и да било, освен с Льоша, отпадна от само себе си.

Днес работният ден на Гриневич започваше следобед, той нямаше утринна репетиция, затова се срещнаха в неговия дом. Жената на Григорий беше изпекла пирожки за гостенката и бе отишла на работа.

— Не тая надежда да си дошла заради моята рано побеляла коса — засмя се Григорий и настана Настя на фотьойл в хола. — Казвай бързо какво ти е нужно.

— Искам да науча нещо за театър „Нова Москва“ — призна Настя. — Всичко, което знаеш — и истина, и клюки, и слухове.

— Разполагам с някаква правдива информация, само че не съм богат на клюки и слухове. Но каквото знам, ще ти го разкажа, нищо няма да скрия — обеща Гриневич.

„Нова Москва“ е стар театър, с биография, създаден е през 20-те години за пропагандиране на революционното изкуство, което трябвало да се свежда до масите. От самото начало е бил авангарден и модерен. След войната, когато авангардизмът излиза от мода, започва да се ориентира повече към класиката, а от средата на 70-те, след успеха на „Таганка“, отново се обръща към съвременните форми и най-различни експерименти. Дълго време в „Нова Москва“ имаше един и

същ главен режисьор, прослави се с новаторските си постановки, а след неговата смърт дойде Богомоллов, това стана преди около шест години. Богомоллов не си пада по новаторството и не обича да поставя съвременни пиеси, той цени повече класиката и сам поставя само такива творби. Макар че в неговия театър има и доста съвременни пиеси, предимно комедии.

— За целта кани външни режисьори по договор или ги дава за поставяне на Сеня Дудник — разказваше Гриневич. — Сеня е поредният гост-режисьор на Богомоллов. Изобщо, води такава политика: лично Богомоллов не поставя съвременни пиеси в своя театър, възлага ги на други режисьори, а своята любима класика поставя в други театри, където го канят, и в своя, когато има възможност.

— А какъв е по характер? Как се държи с хората? — попита Настя.

— Богомоллов се държи просташки, рядко срещан грубиян е и при това сноб в най-лошия смисъл на тази дума. Смята себе си за гуру в режисурата, а всички останали — за кал и прах в краката му. Разговаря само с хора, които смята за равни на себе си, или с такива на по-високо ниво, то се знае. „Разговаря“ е силно казано — той поздравява само онези, които смята, че са достойни за него. Такива неща са ми разправяли хората от „Нова Москва“. Не съм общувал лично с него, не ми е такова нивото, както разбираш, но съм наблюдавал отстрани неведнъж и мисля, че всичко това е истина.

— Значи, разговаря с равните на себе си, а с другите? — поиска уточнение Настя.

— Ас другите контактува само по един начин: ругатни, викове, кавги, упреци, мъмрения — сама можеш да продължиш списъка.

— А какви клюки се разправят за враговете му?

— Виж сега, „Нова Москва“ е от така наречените автономни културни институции, тоест парите, които този театър получава от държавата, се наричат не финансиране, а инвестиране, или дотации. И размерът на тези дотации много силно зависи от личните отношения на театралното ръководство с Департамента по културата. И връзките с министерството също са от значение. Такива автономни институции в Москва има не една и две и размерът на инвестирането е много различен. Та Богомоллов има силни връзки там, където трябва, затова

неговият театър получава много повече пари от другите „автономни“. Това поражда страшна ревност и завист. А на Лев му липсва душевната мъдрост да се държи правилно с хората, които получават по-малко, ходи с вирнат нос и им хвърля в лицето, че щом получават по-малко, значи обективно не са достойни и художественото ниво на постановките им е много по-ниско, и трупите им са по-слаби, и изобщо за нищо не стават. При това говори тези неща зад гърба им и изобщо не си мери приказките. А театралните среди са един тесен кръг, въпреки че театрите в Москва са много. Те са свързани помежду си и информацията се разпространява практически безпрепятствено. Не е възможно да кажеш гадост за някого и само след два дни това да не се разчуе.

— Добре, той се смята за гуру, а как е в действителност? Наистина ли е добър режисьор?

Григорий сви рамене и се позасмя.

— Да, Богомоллов наистина е добър режисьор, но добри има много, а гениалните са единици. Той не е гениален, той е като десетки други. Солиден професионалист, но нищо изключително. Събрал е в трупата звезди и просто актьори, станали популярни в сериали, публиката идва за тях, особено млади момичета и жени от провинцията, жадни да видят и на сцената своите кумири, които виждат постоянно на телевизионния екран. Така че печалбите са добри, дори пиесата да е несполучлива и режисурата да е слаба. Пак има посещение, защото актьорите, макар и не много силни, са разпознаваеми. Старата генерация актьори, които са процъфтявали при предишния режисьор, не са любимци на Богомоллов. Той изобщо не обича хората на зряла възраст, нали знаеш, има си такава категория хора, които смятат, че младостта е качество, а старостта — порок. Много прославени актьори напуснаха театъра, много останаха, но стоят без роли, ходят само да си вземат заплатите. Разбира се, Богомоллов има и любимци сред старата гвардия — например Арбенина.

— Онази Арбенина ли? — учуди се Настя. — Не знам защо си мислех, че актриси на такова ниво играят например в Мали театър или в МХАТ. А тя, значи... Впрочем аз не съм театралка, нищо не разбирам от театър.

— Обича Арбенина, глези я, съобразява се с нея и ѝ дава да играе, още повече че Евгения Фьодоровна е в прекрасна форма и въпреки годините си, без проблеми играе петдесетгодишни жени, че и по-млади. Например Аркадина в „Чайка“, Раневская във „Вишнева градина“, дори принцеса Космонополис в „Сладкопойната птица на младостта“. С другите Лев Алексеевич се държи просто безчовечно дори когато имат юбилеи, не им дава да играят. Там стана и скандал заради това.

— Скандал ли? Какъв? — оживи се Настя.

— Драматургът намерил пиеса за по-възрастното поколение актьори, доста прилична, и в нея можело да бъдат ангажирани петима. И какво направил Богомоллов? Разпределил за тези роли млади и на средна възраст актьори, нека, казал, публиката да се повесели, като гледа как младежта играе старци. Знаеш, че това е известен трик в театъра, зрителите си умират от удоволствие, когато известен актьор играе например преоблечен като жена или когато млад актьор играе старец, публиката много харесва това и приижда за спектакъла. А когато в „Нова Москва“ се разбрало, че ще поставят тази пиеса, старата гвардия живнали, защото, ако се направели два състава, практически всички те щели да бъдат ангажирани. На първото четене Богомоллов събрал цялата трупа и прочел пиесата лично. Седели и радостно чакали той да обяви разпределението на ролите. А той дочел пиесата и заявил, че разпределението ще бъде оповестено на дъската след два дни. Два дни трупата се вълнувала радостно, какво ти трупата — целият театър се радвал, че старата генерация най-сетне ще получат възможност да излязат на сцената. След два дни окачили разпределението и се оказало, че роли са получили само млади актьори, известни от сериалите. Вярно, те ще реализират печалба със сигурност, но нали не всичко се измерва с пари. Народът се втурнал при Арбенина и я замолил да поговори с Богомоллов, нали той я обичал и се вслушвал в съветите ѝ, била му любимка. Арбенина отказала да разговаря с художествения ръководител, аз, казала, няма да влизам в конфликт с него, още ми се играе, рано ми е за пенсия, а ако не се разберем, той няма да ми дава роли. Тогава театърът се разделил на два лагера — едните подкрепяли Арбенина и казвали, че е опасно и страшно да се влиза в конфронтация с художествения ръководител, още повече че той не е просто художествен ръководител, а и директор,

тоест разпорежда се и с финансите, и изобщо — с всичко на света. Други смятали Арбенина за предателка и страхливка, която се грижи само за себе си.

Гриневич доля кафе на Настя и отхапа от една пирожка.

— Доколкото разбирам, ти събираш информация във връзка с покушението срещу Богомоллов, нали така?

— Така е — кимна Настя.

— Имай предвид тогава, че в театъра, не само в „Нова Москва“, но във всеки театър, събирането на информация е трудна работа — предупреди я той. — Ще се наслушаш на измислици, така че отнасяй се предпазливо към всичко, което ти кажат, многократно проверявай и препроверявай. Първо, всички панически се страхуват от художествения ръководител, а щом той изпълнява и длъжността директор, страхът от него е още по-голям. Второ, актьорите са особено племе, никога не забравяй това. Те си измислят и свято вярват в думите, които произнасят, ето защо изглеждат абсолютно искрени. Постоянно са „на сцената пред публика“, ето защо всеки разговор, особено с непознат човек, е повод да изиграеш един мини моноспектакъл за един зрител. Буквално на място измислят история, в която да има динамика, драматизъм, упоение, с удоволствие я разиграват и свято вярват в правдивостта на това, което говорят, като на сцена. А дори и да не вярват, елементарните професионални навици са им достатъчни, за да изглеждат много убедителни. Могат да хвърлят прах в очите на всеки. Но хитростта им ще бъде абсолютно детска, наивна и незлобива. За тях е важно едно: да им дават да играят. И са готови да играят винаги, навсякъде и пред когото и да било.

— Нима това важи поголовно за всички? — не повярва тя.

— Не, разбира се. Има хора, които са луди по работата си, а има и такива, за които не е толкова важно да излязат на сцената, колкото да спечелят пари с уменията си, затова не държат особено да имат роли в спектаклите, а с удоволствие печелят от корпоративни партита и частни вечеринки. Във всеки случай, така казват те. Но в действителност това е само илюзия. Просто не им дават да играят каквото искат и толкова, колкото искат, така че си внушават, че всъщност нямат и особен мерак. Мислят си го и си вярват. Разбери, Настя, актьорът е човек в абсолютно подчинение, зависим човек, той няма власт над живота и работата си, той чака да го повикат, да му

предложат, да го разпределят. Тоест той постоянно зависи в работата и живота си от чужда воля, от чужд интерес, от чуждо желание, мнение, настроение, гледна точка. Актьорът не може нищо сам. И дори след като са го избрали, предложили, разпределили, той трябва да прави това, което му нарежда режисьорът, тоест трябва да вае онзи образ, който вижда постановчикът. Актьорът разполага само с една свобода: да избира средствата, с които ще решава задачата, поставена от режисьора. Сам не може нищо друго. Точно там се крие целият ужас. Затова и характерите им са такива детински, макар че може да изглеждат сериозни и солидни. В действителност особеностите на професията не им позволяват да развиват у себе си способности за извършване на определени действия.

— Ами разделянето на лагери? Слушала съм за скандали в театри, когато актьори са искали да пропъдят режисьор и така нататък. И ти самият току-що ми каза как в „Нова Москва“ хората се разделили на две групи заради Арбенина.

— Именно. Разделят се на лагери. Това е абсолютно детски модел на поведение. Ти за червените ли си, или за белите? Събират се в групичка, за да обсъждат, но без да надигат глава, без да проявяват индивидуалност. Не казвам, че актьорите са лоши, те са чудесни, талантиливи са, необикновени, просто професията ги принуждава да бъдат такива и по правило не могат да бъдат други. А онези, които могат, които не се страхуват да проявят индивидуалност и характер, стават режисьори.

Когато си тръгна от Гриневич, Настя се качи в колата и пое към „Власта“, като по пътя обмисляше чутото. След като сериозно размисли, стигна до неутешителния извод, че Гриневич май не е прав или е прав, но не във всичко. Не може нещата да стоят така. Просто е бил в такова настроение, може да се е скарал с някой актьор, затова в яда си ѝ наприказва тези работи. При всяко положение и той е човек на изкуството и тя трябва да приема думите му с известна критичност. Да провери и препровери, както самият той я посъветва.

* * *

— Владик, аз цялата съм едно съмнение — призна Настя на Стасов. — Не съм сигурна, че ще се справя с театъра. Току-що се видях с един познат, който работи в театър.

— В същия театър ли? — с интерес я прекъсна Стасов.

— Не, в друг. След разговора с него у мен се породиха опасения, че няма да вникна в нещата там и няма да мога да направя нищо свястно. Дали да не се откажем от тази поръчка?

— Да не полудя — избуча Владислав Николаевич. — Аз поисках безумна сума от Вавилов, а той се съгласи и окото му не мигна. Това са нашите доходи, а нашите доходи, между другото, са вашите заплати и премии, така че изхвърли всички глупости от главата си и започвай да работиш.

— Ама как да работя! — простена Настя. — И с кого? С едно хлапе, което още нищо не умее? Поне да си имах работа с някой опитен колега, когото добре познавам и на когото мога да разчитам, а с този? Дори не мога да си представя доколко мога да му се доверя. Ами ако не може нищо да му се възлага и да трябва всичко да контролирам и проверявам по сто пъти? Ще се видя в чудо. Хайде пожали ме, Стасов!

— А мене кой ще пожали — мрачно отвърна той. — Да не мислиш, че на мене ми е лесно? Главата ми тежи като чугун, сякаш е направена от железни стружки, гърлото ми е пресъхнало... И ми се спи, очите ми сами се затварят.

— Защо така? — вдигна вежди Настя. — По случай вчерашния Ден на милицията ли?

— По случай твоята нова работа, неблагодарно същество такова. И това ми било жена!

— Това пък какво общо има? — учуди се тя.

— Ти трябва да бъдеш мека и жалостива. Аз, между другото, снощи до посиняване съм напивал Коля Блинов, за да ти разреши да работиш и да не мърмори. Мислиш ли, че ми беше лесно?

— Уговори ли го?

— Нямаше избор след такова количество качествен алкохол! — махна с ръка Стасов. — И ресторанта бях избрал от класа. И всичко това заради теб, между другото. Така че ти, приятелко, не се мотай, ами заминавай при него още сега, докато не се е съвзел от снощните

преживявания и не се е отрекъл от обещанието си. Познавате се, нали не греша?

— Познаваме се — кимна тя.

— Да сте имали някакви търкания?

— Май не, работили сме в съгласие.

— Чудесно. Хайде, тръгвай, кови желязото, докато е горещо. А за хлапето не се тревожи, всички някога сме били млади и начинаещи — и ти, и аз, и Сергей Зарубин, и с нас никой не искаше да работи, всички искаха за партньори опитни и знаещи колеги. Но нищо, все някак се справихме, научихме се, събрахме опит, хора станахме. Спомни си каква си била преди трийсет години, и ти нищо не си умеела и си се страхувала от всички. Ще се справиш. Хлапето може да се окаже схватливо, тогава ти ще успееш, между другото, да го научиш на това-онова. Сергей ще ти бъде благодарен за това.

— Да, бе, от мен става учител колкото от теб — лилипут — въздъхна Настя и огледа от глава до пети двуметровата фигура на началника си.

Сложи в чантата си празен бележник, обади се на Николай Николаевич Блинов, уговори си среща с него, после се свърза със Зарубин, който беше обещал да изпрати новия служител Антон Сташис там, където му каже Настя, и тогава, когато ще ѝ бъде удобно. Планира остатъка от деня, излезе от офиса на детективската агенция и тръгна към следователя.

* * *

Въпреки уверенията на Стасов, че се е разбрал за всичко със следователя Блинов, Николай Николаевич посрещна Настя доста сухо и почти официално, като с целия си вид ѝ показваше, че присъствието на частен детектив в радиус километър от официалното следствие е абсолютно неуместно и нещо повече — незаконно. Но все пак не наруши дадената снощи дума, макар че придружи съгласието си Настя да участва в разследването с маса уговорки и ограничения. Впрочем тези уговорки и ограничения бяха ясни на Настя Каменская от самото начало, беше готова за тях и не чу от Николай Николаевич нищо неочаквано.

— Иззел съм финансовите документи от театъра, ще работя рамо до рамо с главния счетоводител. Отворихме сейфа на художествения ръководител, взехме всички документи. Ще призова чиновници от Департамента по културата, за всеки случай ще поизтръскам и Министерството на културата, изобщо, затънал съм в работа до гуша. Наредил съм на оперативните работници да се поровят в семейството, и там трябва да се търси. Но най-вероятно причината за покушението е в областта на деловите му отношения на високо ниво, така че според мен няма какво да се търси в театъра. Но щом ти се иска...

— Не аз — внимателно се намеси Настя, — а Вавилов, братът на съпругата на Богомолков.

— Щом така иска... — сърдито отвърна Блинов. — И без това е редно да събираме информация и в театъра, макар че според мен това ще е губене на време. Оперативен работник от района разработва линията за убийство от хулигански подбуди и души при местните хулигани, Зарубин ми помага за деловите отношения, а ти с хлапето отивате в театъра, може да го понаучиш на нещо. И само да си посмяла да скриеш от мен дори една дума, дори мъничко фактче! Ще ти видя сметката, а на твоя Стасов ще отнемат лиценза. Ти си никой, нямаш име, нямаш и никакви пълномощия. Ясно ли е, сестро?

— Ясно, татенце — засмя се Настя.

Гледай ти, съвсем беше забравила това негово смешно лафче, при това навремето, когато за пръв път чу сакраменталното „Ясно ли е, сестро?“, и то със странното ударение на втората сричка в първата дума, дълго се смя, а после още няколко дни прихваше, щом си спомнеше думите на следователя Блинов. Не беше минало чак толкова време, откакто двамата за последен път бяха работили заедно по дело, само година и половина, а вече всичко беше забравено и тя имаше чувството, че това се е случило в някакъв свършено различен, минал живот.

* * *

Театърът се събуждаше. Цяла нощ той спа дълбоко и дори стъпките на охраната и на дежурния пожарникар не го безпокояха, той беше свикнал с тези стъпки и отдавна беше престанал да ги чува.

Предната вечер беше представена една блестяща комедия, публиката си примираше от смях и настроението в Театъра беше превъзходно. Той обичаше комедии, особено гротескови. Още едно достоинство на снощния спектакъл бяха доста простите декори, които прибраха само за час след спускането на завесата. Сцената беше празна, декорите бяха грижливо подредени и през цялата нощ Театърът дишаше свободно, с пълни гърди. Случваше се да не прибират декорите, да ги оставят за сутринта, цялата сцена тогава беше задръстена и в такива нощи Театърът имаше чувството, че не може да диша и нещо притиска гърдите и главата му. Дори не го притиска, а го раздира отвътре.

Но тази нощ той спа спокойно и го спохождаха радостни сънища, защото след комедийни спектакли във всички помещения като плътен дим се настаняваше аурата на веселието и удоволствието. Това приповдигнато настроение буквално се кълбеше из зрителната зала със седалки, покрити за през нощта с огромни платнища, криеше се в пролуките между гипсовия и подвижния портал, повдигаше се до суфитите и по-нагоре, до самите решетки. И това правеше съня на Театъра дълбок, а сънищата — леки.

В седем без четвърт изскърца бравата — отвориха заключената за през нощта врата на служебния вход, и в седем и десет Театърът дочу познатите тежки стъпки на чистачката Маруся. Театърът не знаеше фамилното ѝ име, но беше чувал, че другите чистачки я наричат именно така, Маруся, а Владимир Игоревич Бережной се обръщаше към нея със странната дума Матлюба. Театърът не знаеше какво означава тази дума, но подозираше, че е нещо уважително, защото Владимир Игоревич, административният директор, изобщо си беше такъв човек — добър, внимателен, обичаше служителите в Театъра и се отнасяше към тях с уважение. Обаче колко тежко стъпва тази Маруся-Матлюба! Уж дребна жена, дори миниатюрна, слабичка, а ходи така, че всичко трепери във вътрешностите на Театъра и това треперене отеква чак в най-отдалечените кътчета. Друго нещо е Зиновка от счетоводството — тя не ходи, а лети, не докосва с крака пода, хем е дама внушителна, тежи поне сто кила.

Освен това Театърът много обичаше котките, разбира се, не всички, той и никога не беше виждал всички котки, а само родните си, собствени театрални котки, онези, които бяха харесали сградата и живееха в нея, а също и котките, които живееха у артистите и идваха

тук на гости. Разбира се, не идваха сами, стопаните им ги носеха, но пак излизаше, че са „на гости“, така че Театърът винаги се радваше на това, защото котките гостуваха именно на него, на Театъра. Има ли друго обяснение? Всички хора идват в Театъра „за нещо“ — или да работят, или да изпитат удоволствие, да се забавляват, докато котките и котарациите, донесени от стопаните си, идват именно на гости на самия Театър, защото нямат работа тук, нито пък им трябва никакви спектакли. Идват и се потъркват в ъглите. Фактът, че Театърът, като всяко живо същество, приема гости, повдигаше настроението му и му създаваше усещане за собствената му значимост и равнопоставеност с живите хора.

Всъщност „на гости“ на Театъра идваха само двама: котката Есмералда, чиято стопанка беше известната актриса Арбенина, и нейното синче, котарачето на име Хамлет, когото донасяше старият приятел на Арбенина — актьорът Степан Кондратиевич Пантелеев, симпатичен старец, който бе работил в този Театър цял живот и му беше предан от все сърце. Само че Хамлет нещо не се вясваше напоследък, защото Степан Кондратиевич почина. Във фоайето портретът му бе поставен в траурна рамка и имаше некролог. Оттогава и Хамлет не бе идвал. Къде ли е? Как ли живее горкият? Сигурно и той като Театъра тъгува по стария актьор. Хамлет. Смешен един котарак, снежнобял, безумно пухкав като майка си Есмералда, но и с характер като нея. Само че докато характерът на Есмералда се проявяваше в това, че тя почти никого не обичаше и позволяваше на съвсем малко хора да я вземат на ръце, тоест беше избирателна и придиричлива котка, Хамлет беше ужасно обидчив, стигаше само да го погледнеш леко накриво — край, изпада в депресия, вече не потърква хълбок и бузка в ъглите на помещенията, а се напъхва под масичката за гримиране в гримьорната на Степан Кондратиевич, свира муцунка в пода и тъгува. Освен това Хамлет не понасяше миризмата на алкохол и постоянно вдигаше скандали на стопанина си, който си падаше по чашката и честичко си я позволяваше. Никога в деня на спектакъл, но през останалото време... Степан Кондратиевич беше толкова предан на Театъра, че идваше едва ли не всеки ден, независимо дали имаше спектакъл или репетиция, или не. А спектаклите и репетициите от година на година намаляваха... Не обичаше художественият ръководител на Театъра стария актьор, ама той не обичаше и почти

всички актьори от по-старото поколение, освен Арбенина и още един-двама корифеи. В отговор и Театърът не обичаше художествения ръководител Богомолков. Защо да го обича, след като той, освен своята обожаема класика не иска да поставя нищо свястно? А има толкова прекрасни постановки: комедия, бурлеска, гротеска, танци, песни, пайети, дим, музиката гърми, залата се взривява от смях и аплодисменти! Красота! И Театърът е в добро настроение, и хората, които са дошли на театър. И актьорите са радостни, защото винаги е тягостно да играеш страдание, а да играеш в комедия е весело. А още по-добре е, когато всичко е неразбираемо. Нека дори да не е комедия, да е пиеса за сериозни неща, нека е и класика, но да се прави авангардно, новаторски, необичайно, да спускат актьорите с въжета от суфитите или да пропадат в люковете, да изчезват и да се появяват. Освен това Театърът много харесваше декори, напомнящи абстрактна живопис. С една дума, колкото по-неразбираемо и загадъчно, толкова по-добре. Например беше чул как веднъж преди много години обсъждаха как „Три сестри“ била поставена в Театъра на Таганка, цяло удоволствие беше за него да слуша! Жалко, че не можеше да го види... Остър ритъм на военен марш, понякога толкова силен, че не се чуват гласовете на артистите, желязно дъно във вид на овехтял иконостас, по който се лее вода, огледална стена, увеличаваща пространството, изкривена пластика на актьорите — всичко крещи за разрухата и объркаността на света, в който истинските страдания неумолимо се хлъзгат и принизяват до панаирджийска атракция. Това се казва спектакъл, не като днешните!

Някога, много отдавна, няколко години преди Октомврийската революция, построиха сградата за Театър-Вариете. После започнаха размирици, гражданска война, а в средата на двайсетте години стегнаха сградата, по онова време изоставена и полуразрушена, и направиха в нея театър, който нарекоха „Нова Москва“. Изкуството принадлежи на народа. Изкуството — за масите, и тем подобни. Поставяха тук революционни, пропагандистки, новаторски спектакли, стараеха се изкуството на младата Страна на съветите по нищо да не напомня класическия театър, процъфтявал при царизъм-империализма. Театърът, който през няколкото дореволюционни години бе свикнал с багри, ярки прояви, музика, бурлеска и всеобща радост и веселие, прие новите постановки с ентузиазъм, всичко много му харесваше, той

смяташе, че театърът трябва да бъде именно такъв и никакъв друг, но всъщност база за сравнение просто нямаше.

След войната, модата на авангарда някак се позабрави, започнаха да поставят родна и чуждестранна класика и съвременни идеологически проверени пиеси, поставяха ги строго, по системата на Станиславски и Немирович-Данченко, без нещата, които толкова харесваха на Театъра и с които той беше свикнал през годините на съществуването си. Всичко беше много сериозно, много правдиво, много жизнено, правдоподобно. И на Театъра жестоко му доскуча. Нямаше празник. Нямаше...

После, през седемдесетте години, дойде режисьорът, когото Театърът бе чакал: новатор, който не се страхуваше от смели експерименти, весел, неординарен, талантлив и ярък. Театърът оживя. Без оная класика, дето прилича повече на документален филм за заседание на партиен комитет или за революционна действителност, без скука, без монотонност, всичко е разнообразно, смешно и неразбираемо. Или пък много сериозно и дори тъжно, до сълзи, но пак трудноразбираемо, само през сукното на кулисите прониква смътно усещане за трагичност и непоправима загуба, маскирано със странни и чудновати образи в текста, костюмите, декорите и актьорската игра.

От момента на създаването му Театърът бе живял с чувството, че ей сега, аха-аха завесата ще се вдигне — и ще започне чудото. И с идването на новия режисьор това чудо се върна в живота на Театъра и отново се появи тайната, и отново се породиха предвкушването на нещо вълшебно.

А после онзи режисьор почина и на негово място дойде скучният Богомол, който не само не уважава по-възрастните актьори и не смята хората за хора, ами и не поставя неща, които харесват на Театъра. То е ясно, че трябва да има постъпления, билетите да се продават, та със спечелените пари всички да получат заплати, да се купят материали за оформлението на нови спектакли и изобщо, да се решат безброй финансови въпроси. Но нали предишният режисьор все някак решаваше тези проблеми, без да е скучно... Впрочем тогава имаше съветска власт и всички пари идваха от бюджета, а сега на човек главата може да му се пръсне, докато разбере откъде се вземат парите. Може и да не беше лош този Богомол, но Театърът не го обичаше, просто не го обичаше. В края на краищата главният човек в

театъра е артистът, защото именно той излиза на сцената и именно той поднася на зрителя всичко, което са имали да кажат авторът на пиесата и режисьорът. Ако го няма артиста, ако ще да си сто пъти Нобелов лауреат за литература, никой няма да види пиесата ти на сцената, и ако ще хиляди пъти да си носител на наградата „Златна маска“, без актьори нито един режисьор няма да въплъти замисъла ти в спектакъл. Така че, бъдете така добри, уважавайте актьора, обичайте го и задоволявайте всички негови капризи, защото без него няма да има нищо. Абсолютно нищо. Никакви театри, никакви драматурзи, никакви режисьори, дори членовете на журитата, дето разпределят наградите, няма да имат какво да правят.

Само че преди почти седмица с художествения ръководител Лев Алексеевич Богомоллов се случи нещастие. Някой го ударил с бейзболна бухалка по главата, счупил му черепа и сега художественият ръководител на театър „Нова Москва“ лежи в безсъзнание, а целият театър бръмчи и обсъжда кой ли може да го е сторил и какво ще стане сега. Ще се върне ли на работа Лев Алексеевич? Ако да, предишните му любимци пак ли ще си останат негови любимци, а които той не забелязваше, пак ли ще бъдат забелязани? Това — ако се върне. Ами ако не се върне? Ако остане инвалид и вече не може да работи в Театъра? Кой ще го смени? И кой тогава ще стане „любима жена на падишаха“, а кой ще поеме в изгнание? Лев Алексеевич репетираше нова пиеса, сега работата продължава гост-режисьорът Семьон Дудник, млад, амбициозен човек, както казват днес — креативен. Означава ли това, че ако Богомоллов не се върне в Театъра, неговото място ще заеме Дудник? Малко вероятно. Театърът не е чувал Семьон да има някакви връзки във висините, а без връзки кой ще те назначи? Колкото и да си талантлив, сега не е време, когато назначават според таланта. В наше време на всяка длъжност назначават с връзки и по линия на шуробаджанацината. Театърът научи думата „шуробаджанацина“ неотдавна по време на репетициите на една съвременна пиеса и много се гордеше, задето бе обогатил своя не твърде богат речник.

Обитателите на театъра се интересуваха най-вече „какво ще стане сега“. Виж, Театърът се интересуваше повече от въпроса „кой го направи и защо“. Далновиден беше този стар Театър и прекрасно разбираше, че от отговора на втория въпрос пряко зависи отговорът на

първия, а далеч не обратното. Да вземем за пример въпросния Дудник. Могъл ли е той да извърши покушението срещу Лев Алексеевич? Да, разбира се, могъл е. Защо не? Млад, здрав, силен мъж, има и пряка изгода — над главата му няма да виси тоя грубиян и тиранин, художественият ръководител и директор, а току-виж самият той станал художествен ръководител, ако има късмет. Само че ако Дудник е ударил Богомоллов с бухалката, ще седне не в креслото на художествения ръководител и директор, а ще лежи на съвсем друго място. Няма начин Дудник да стане художествен ръководител, ако е престъпник. Така че преди да се разсъждава какво ще стане по-нататък, трябва да се знае кой е извършил престъплението.

Ето защо Театърът с особено внимание се ослушваше и оглеждаше какво става с разследването.

А с разследването ставаха някакви неясни неща. Отначало дойдоха някакви мъже, които седяха дълго в кабинетите на художествения ръководител и на административния директор, после си тръгнаха и взеха със себе си много документи. На Театъра му се видя странно, че тези чужди хора седяха в кабинета на Богомоллов, който не присъстваше, а лежеше в болница, и викаха там другите служители на театъра и разговаряха за нещо с тях. Театърът дори се опита да подслуша тези разговори, но те бяха все скучни, за едно и също, така че престана да ги слуша, само наблюдаваше и се стараяше да си прави изводи. Но до някакви изводи така и не стигна.

А днес дойде само един от тези чужди мъже, най-младият, и с него — някаква жена, която Театърът никога не беше виждал.

* * *

Настя Каменская седеше в своята кола пред сградата на театър „Нова Москва“ и чакаше Антон Сташис. Получи се така, че пристигна почти двамазет минути преди уговореното време, защото маршрутът от дома ѝ до театъра беше нов за нея и тя не успя да прецени времето си правилно. Свали малко стъклото, през което веднага започна да прониква влажният прохладен ноемврийски въздух, запали цигара и реши да използва времето до срещата със Сташис, за да си припомни

още веднъж и да систематизира информацията, която Антон ѝ бе изложил предния ден, когато се срещнаха на „Петровка“.

Художественият ръководител, който бил и директор на театър „Нова Москва“, Лев Алексеевич Богомоллов вечерта преди покушението, на 6 ноември, събота, се намирал в друг театър на юбилея на известен и обичан от цялата страна актьор, който навършил 75 години. Празненството било разкошно, надошли много гости, артисти, режисьори, журналисти, изкуствоведи и разни други хора, които имали отношение към театралното изкуство. Всичко завършило с банкет. Лев Алексеевич се прибирал късно, не шофирал, защото на банкета пил алкохол, до къщи го закарал един от гостите, който имал служебна кола с шофьор. Лев Алексеевич го помолил да спре колата не пред неговия вход, а до съседната сграда, и продължил пеша. Защо ли? Знае ли човек. По принцип ситуация, в която човек се прибира в три часа през нощта и кой знае защо, не стига с колата до своя вход, а слиза по-рано, изглежда странно. Защо ли го е направил? Искал е да се поразходи ли? Глупава постъпка, било е доста късно и съответно — опасно. Или е имало някакви други причини? Важно е обаче едно: нито човекът, който е закарал Богомоллов, нито шофьорът, са могли да видят какво се е случило пред входа. А пред входа някой ударил Лев Алексеевич с бейзболна бухалка по главата и му счупил черепа. Станало е към три часа през нощта. Времето било установено приблизително, чрез разпит на съседни бил намерен свидетел, който около два и петнайсет-двайсет се прибирал и не видял никого край входа, а патрулната кола, която минавала по маршрута точно в три нула седем, открила проснатия на земята Богомоллов и извикала наряд и Бърза помощ. Според показанията на съпругата на Богомоллов всички ценни вещи били налице — часовникът, портфейлът, — всичко било по местата си, тоест не приличало на обир. Може да са били местни хулигани, които просто са видели не съвсем трезвен добре облечен мъж и са решили да влязат в диалог с него, но диалогът, кой знае защо, не се е състоял. Или престъпниците са замисляли обир, но нещо им е попречило, не е изключено да са забелязали въпросната патрулна кола. Но ако не са били местни момчета или случайни обирджии, трябва да се търсят мотиви за убийство. Разбира се, много съблазнителна и близка до ума версия е, че Богомоллов е нападнат от човека, който го е закарал, че той го е нападнал или сам, или заедно с шофьора, и

всъщност Лев Алексеевич е слязъл от колата пред самия вход, а тези двама свидетели нагло лъжат, че са го свалили по-рано и нищо не са видели. Колко съблазнително би било да разкрият престъплението по горещите следи! Притиснали двамата в мъртва хватка, но нищо не се получило. Нямали нито мотив за убийство, нито дори и най-дребно разминаване в показанията.

Наблизо намерили бухалката, с която бил ударен Богомоллов, в контейнер за боклук. Била цялата вмирисана на нещо, по нея имало и доста полепнала мръсотия, но въпреки това експертите обещали да направят каквото могат. Най-важното, на което се надявало следствието, били микровлакната от дрехите на престъпника, до които със сигурност се била докосвала бухалката, а на потно-мастни следи, да не говорим за годни за идентифициране отпечата̀ци от пръсти, едва ли биха могли да се надяват. Есен е, ноември е, студено е, така че човекът, който е държал бухалката, със сигурност е бил с ръкавици. Можеше и да им провърви, ако престъпникът все пак е държал бухалката и с голи ръце. Но за резултатите от експертизата тепърва трябваше да почака̀т.

Версията, че е възможно да са се опитали да убият Богомоллов заради наследство, също не издържала на критика. Лев Алексеевич имал майка, съпруга Елена, а също и дъщеря от първия брак Ксения, деветнайсетгодишна, но нямал кой знае какви средства, на които биха могли да разчитат наследниците. Живеел повече от скромно, в мизерно едностайно жилище в девететажен панелен блок, а всички пари, които получавал като хонорари за постановките, харчел, за да изглежда солидно в очите на околните, тоест за дрехи, часовници и хубави обувки. Дори автомобилът му бил съвсем посредствен, за по-скъп парите не му стигали. Така че наследството на Богомоллов се измервало само с един евтин апартамент, заради който нямало никакъв смисъл да го убиват: собственик била съпругата Елена, а Богомоллов нямал нищо друго — нито недвижими имоти, нито сметки в банки.

Антон и следователят вече разговаряли с административния директор Бережной, с режисьора Дудник, с главния счетоводител. Следователят иззел цяла купчина финансови документи и сега ги преглежда̀л. Но до момента цялото събиране на информация се водело извън теат̀ра: разговаряли със съпругата на Богомоллов, с чиновници от Министерството на културата и Департамента по културата, с

приятели, с художествени ръководители на други театри. Всъщност инициативата на Зарубин да привлече Настя била продиктувана именно от факта, че в самия театър било много сложно да се събира информация, щатът бил около 200 души, от тях трупата била 48 души, а имало и ръководство, администрация, счетоводство и „Личен състав“, технически служби, сценични работници, реквизитори, портиери, гримьори, осветители, разпоредители, чистачки, гардеробиерки, охрана, пожарникари — и всеки от тях можело да се окаже, че е бил обиден с нещо и е искал да си отмъсти.

Разговорите с Бережной и Дудник се въртели предимно около една тема: дали нямат подозрения, дали не знаят кой може до такава степен да е бил озлобен срещу Богомолов, че да се е опитал да го убие. Те не знаели нищо. Самите те не били разглеждани в качеството им на заподозрени, поне за момента. Изхождайки от предположението, че виновникът може да се окаже служител от театъра, трябва да се гледа на всекиго като на заподозрян и разговорите да протичат вече по съвсем друг начин.

— Добро утро — чу се глас и Настя се сепна. Толкова дълбоко се бе замислила, че не бе забелязала приближилия до колата ѝ Антон Сташис, много висок красив младеж, който според нея нямаше и трийсет години.

Тя машинално погледна часовника и с учудване забеляза, че Антон се бе появил точно в десет без десет, както се бяха уговорили. А на нея ѝ се бе сторило, че седи в колата отдавна и вече е много покъсно, така че се бе накарала да смърми младия милиционер за закъснението. Нямаше никакво закъснение обаче.

— Централният вход още е затворен, да вървим, ще ви покажа къде е служебният — каза Антон и ѝ подаде ръка, докато тя слизаше от колата.

Настя едва успя да скрие изненадата си. Откога оперативните работници подават ръка на дама? Или сега специално ги обучават на тези неща? По нейно време младите оперативни работници повече напомняха весели момчета от съседния двор, а не рафинирани джентълмени. При това този Сташис беше облечен толкова странно! Настя още снощи, когато се видяха на „Петровка“, забеляза, че той носи костюм с риза и вратовръзка. Това вече беше абсолютно нетипично за служител от криминалната милиция, по време на

работата ѝ там никога никога не се беше обличал така освен ръководството на отдела, и то в случаите, когато не носеха милиционерска униформа. Иначе работният вид на детектива е: дънки, пуловер, яке. Хем удобно, хем не се цапат, хем прилични дрехи, не притесняват движенията при нужда, и на ресторант можеш да идеш така, и по мазета и тавани да се ровиш.

Заобиколиха сградата на театъра и стигнаха до служебния вход. Портиерката на входа мълчаливо кимна на Антон, явно вече го беше виждала. По стария си навик да пресмята всичко Настя моментално пресметна: точно така, ако портиерите работят по график „денонощие през три“, миналия път смяната на тази жена се е паднала точно в понеделник, на 8 ноември, когато в работата по случая с покушението срещу Богомолков са се включили служители от „Петровка“. Пазачът с униформа и емблема на частна охранителна фирма явно беше друг, не беше виждал Антон по-рано и се втурна да разпитва строго кои са и за какво са дошли, но портиерката тихичко му каза нещо и той отстъпи.

Настя и Антон се съблякоха, като използваха служебния гардероб, и тръгнаха по дългия безличен коридор с множество врати.

— С кого ще започнем? — попита тя.

— С хората, които са тук в театъра, с тях и ще започнем — безгрижно отговори Сташис. — Сега е десет часът. Приблизително си представям как протича денят в театъра. Към единайсет актьорите ще дойдат за репетиция, по същото време ще дойде и Дудник, но виж, административният директор трябва вече да е на работа.

— Значи, с него и ще започнем — реши Настя. — Имате ли нещо против?

Антон се разсмя.

— Аз винаги съм „за“. Само че имайте предвид, че ще трябва да чакаме на опашка, защото при Бережной тичат всички с проблемите си и в приемната му вечно се струпва тълпа.

— Нищо, все ще го докопаме. А вие, Антон, трябва да се учите да бъдете нахален. Много е полезно. Водете.

Те стигнаха до края на коридора и свърнаха към служебното стълбище, качиха се на втория етаж и Антон я заведе до приемната на административния директор Бережной. Приемната, както той беше предупредил, се оказа пълна с хора, но Настя решително отиде при секретарката — приятна, поддържана дама на около четирийсет и пет,

и само след минута детективите бяха в кабинета на административния директор.

Кабинетът веднага хареса на Настя, беше просторен, но изглеждаше тесен поради огромното количество намиращи се в него предмети. Освен това пространството се стесняваше визуално и защото всички стени бяха отрупани с някакви полички, плакати, афиши и схеми. Всъщност именно схемите привлякоха вниманието ѝ, Настя обичаше схемите. А тук на стената висеше огромен лист кадастрон, разчертан на графи и редове, във всяка колонка бе изписано заглавието на спектакъл. Вниманието на Настя привлече и колекция от фигурки, изобразяващи различни котки, която бе подредена на ниска масичка до стената. Котките бяха весели, пъстро оцветени, с палави погледи, с костюми и музикални инструменти в лапичките. Колекцията радваше окото и веднага създаваше атмосфера на някаква бащинска доброта и изобщо, на несериозност.

Владимир Игоревич Бережной, висок, строен мъж с дълги крака, широки рамене, гъста, красиво прошарена коса и спретната брадичка, стремително стана да ги посрещне. „Нима има директори с такава външност? — с изумление си помисли Настя. — Та той би могъл да бъде актьор, да играе герой любовник, а пък се занимава с поправка на покрива и с тоалетна хартия.“

— Мислех си, че вече няма да дойдете при нас — радушно се усмихна той на Антон. — Защото, струва ми се, вече попитахте за всичко, дори документи иззехте.

— Предишния път, Владимир Игоревич, ви питахме за делови конфликти, а сега заедно с Анастасия Павловна ще се занимаваме с творческите — обясни Антон.

— А вие, Анастасия Павловна, сигурно сте следовател? — прояви досетливост Бережной.

Настя се поколеба. Не ѝ се искаше да каже истината, пък и с Блинов се бяха разбрали, че никой няма да знае за участието на частен детектив в разследването, иначе щяха да се видят в чудо.

— Работа с Антон, колеги сме — отговори уклончиво.

— Сериозно? Не знаех, че такива елегантни дами работят като детективи. На вашите услуги съм, задавайте въпросите си, но ей богу,

нямат представа какво интересно мога да ви разкажа. Ние сме хора мирни, творци сме, при нас не се случват конфликти, заради които може да бъде убит човек. Нали разбирате, аз и сам мога да изглежда дори най-сериозния конфликт, за това съм поставен тук.

— А по принцип случват ли се конфликти? — настоятелно попита Настя, след като с крайчеца на окото си забеляза, че Антон извади диктофона, включи го и го постави на бюрото пред себе си.

— Разбира се — кимна Бережной, — постоянно се случват, но те са дребни, като във всеки театър и изобщо във всеки колектив. Не са такива, заради каквито хората се убиват един ДРУГ.

— Какви са например?

— Ами... отнесен ключ от гримьорна, пиронче, забито в обувка, подмяна или изобщо скриване на реквизит...

— Момент — спря го Настя. — Моля, разкажете ми по-подробно за всеки конфликт от изброените. Аз за пръв път съм в театър, не се учудвайте, ако много неща ми се сторят неразбираеми.

Бережной се усмихна и весело поясни, че една актриса, за да напакости на друга, отнесла след спектакъл ключа от общата им гримьорна със себе си, а не го оставила при разпоредителите долу, както гласят правилата за вътрешния ред.

— Спектакълът ще започне след трийсет минути, а ключа го няма. И не се знае къде се намира. А актрисата трябва да се преоблече, да се гримира. Докато търсехме ключа или дубликат, минава време, тя трябва да излезе на сцената след три минути, а не е готова. Гардеробиерите ѝ навличаха костюма буквално в движение, зад кулисите ѝ закопчаха последното копче, а тя така и не успя да се гримира и през цялото първо действие мислеше само колко зле изглежда — нямаше фон-дъ-тен на лицето, грим на очите, червило на устните, не беше сресана както трябва. И най-важното: във второ действие не можеше да излезе с принципно друго лице, сюжетът не го позволяваше. И така доигра спектакъла — осъзнавайки колко е грозна. Ядът и невъзможността да се концентрира преди първото излизане си казаха думата... Изобщо, този ден актрисата игра лошо, така че пакостта напълно успя. А другата актриса, която бе отнесла ключа, на другия ден изглеждаше изненадана, биеше се в гърдите и се кълнеше, че не го е направила нарочно и че се чувства ужасно виновна.

Имахме случай, когато един актьор беше забил пиронче в сценичната обувка на друг актьор. Беше го забил много внимателно, така че на пръв поглед да не личи, обаче острието да стърчи и да наранява стъпалото до кръв. Направил това точно преди спектакъла, когато костюмите и обувките са, както се казва, „заредени“, тоест актьорът е облякъл костюма в гримьорната, а обувките стоят зад кулисите и той ги обува непосредствено преди излизането си на сцената. И така, отива той зад кулисите две минути преди излизането, стои си спокойно, разменя си шегички с помощник-режисьора, после в последната секунда бързо напъхва краката си в обувките и излиза. При всяка крачка сълзи бликат от очите му от болка. Но какво да прави? Не може да не излезе — на сцената вече са му подали реплика. Трябва да доиграва, няма начин. Можете да си представите колко леко и вдъхновено е играл!

Има и хулигани, които си правят шегички с реквизита. Реквизиторът поставя всичко необходимо за спектакъла на масичка зад кулисите в определен ред, разсее ли се за секунда дори — и вече някой от тези хулигани е разместил предметите или изобщо ги е скрил някъде. Актьорът се настройва, подготвя се за излизането, протяга ръка, за да вземе онова, с което трябва да излезе, а предметът го няма. Или е на друго място, или изобщо го няма. Налага се трескаво или да търсят този предмет, или бързо да измислят с какво и как да го заменят. Случва се човекът да излезе без реквизита и да импровизира в движение. Пак добре, ако изчезналият предмет не играе непосредствена роля в спектакъла, например персонажът трябва да излезе с бастунче и да го подпре в ъгъла. Бастунчето не е нужно за нищо друго. Е, излязъл без бастунче, голяма работа. Но ако е например писмо, което той трябва да прочете по време на спектакъла? Или ковчеже с пари? Или — като вариант — ковчежето си е на мястото, но някой е извадил парите от него. Какво се получава тогава на сцената? Анекдот вместо драма.

Такива истории мога да ви разказвам дни наред, само че хората не се убиват един друг заради тях — каза Бережной.

— Като цяло актьорите са същински деца и си правят номера чисто по детски. Могат по време на спектакъл да не подадат реплика, а партньорът чака и се стъписва. И заради всичко това те тичат или при завеждащата трупата, или направо при мен, а моята работа е да

изслушам, поговоря и сдобря всички. Във всеки случай такива сблъсъци нямат никакво отношение към художествения ръководител на театъра.

Настя хвърли поглед към Антон и изведнъж разбра, че той едва ли е чул разказа на директора. Погледът на младежа беше отсъстващ, някак стъклен, потънал някъде. Нима така смята да работи, да разкрива престъпление? Добре поне, че се сети да включи диктофона, защото деветдесет процента от информацията можеше да бъде изгубена. И добре че Настя по стар навик конспектираше в бележника си. Наистина не може да се разчита на този млад оперативен работник. Защо ли Серьожа Зарубин ѝ пробута този Антон?

— А нещо по-сериозно? — възкително попита Настя, която доста се бе забавлявала с историите, разказани от Бережной. — Конфликти, които вие като административен директор не можете да разрешите? Нима не се е случвало нищо такова?

Владимир Игоревич тежко въздъхна и неочаквано слънчево се усмихна.

— Добре, ще ви разкажа най-сериозното, което се случи напоследък, и вие сами ще се убедите, че заради него никой не би убил.

Историята, която разказа на Настя и Антон директорът Бережной, беше свързана с пиесата „Правосъдие“, която се репетираше в момента. В театъра дошъл абсолютно неизвестният драматург Артём Лесогоров и донесъл пиеса. Донесъл я, както му е редът, на помощника на главния драматург Иля Фадеевич Малашченко. Малашченко прочел пиесата и решително отказал на автора: според него пиесата била тромава, неизпипана и изобщо, абсолютно несръчно написана, което не било чудно, като се има предвид професионалната подготовка на автора: той бил не литератор, а журналист. С това всичко би могло да приключи, но се оказало, че Артём Лесогоров не се отказва лесно. Неговото следващо посещение се състояло само два дни след отказа, но тогава той посетил не драматурга Малашченко, а художествения ръководител и директор Лев Алексеевич Богомолв. При това Лесогоров този път дошъл със спонсор, който изразил готовност да плати абсолютно всички разходи по постановката на пиесата, а освен това да внесе солидна помощ за развитието на театъра. Богомолв веднага повикал Бережной да

участва в преговорите, спонсорът задал простия въпрос: „Колко?“, Бережной бързо пресметнал наум колко пари са нужни на театъра, за да бъде поставена „Правосъдие“, а и още две други пиеси, и назовал сумата, а тя била приета безпрекословно. Но било невъзможно да се прескочи стадият с Художествения съвет, а пред този съвет Малашченко с пяна на устата доказвал, че „Правосъдие“ за нищо не става, докато Богомоллов с доста резки и груби изрази отговорил в същия дух, тоест че драматургът нищо не разбира от художествено-творческата политика на театъра и няма усет за потребностите на съвременната публика. Крясъци до бога, след което Малашченко получил сърдечен удар и се озовал в болница. А Богомоллов постъпил, както си знаел, и приел пиесата на Лесогоров за поставяне. Разбира се, той виждал, че пиесата е откровено слаба и несръчно написана, но имало и две съществени обстоятелства. Първото: със спонсорските пари Богомоллов можел да си позволи да постави своята любима класика — отдавна мечтаел за „Васа Железна“ на Горки и „Без зестра“ на Островски. И второто: Артjom Лесогоров се оказал рядко симпатично момче без каквито и да било амбиции и изфукване, той си давал сметка, че творението му далеч не е свършено, и изразил пълна готовност под грижовното ръководство на Богомоллов да направи всички необходими промени и поправки. Богомоллов се заел да постави „Правосъдие“ лично, макар че не поставял съвременни пиеси, но твърде големи били парите, които предложил спонсорът, а в тези пари бил заложен и доста висок хонорар за режисьор-постановчика. А Лев Алексеевич се нуждаел от пари. При това най-важното било, че Богомоллов не си направил труда да обясни веднага на драматурга причините за своята заинтересованост, а наблегнал на обвинението, че Малашченко нищо не разбира и не вижда художествената ценност на пиесата. Разбира се, това бил удар по професионалното самолюбие на драматурга, и то какъв! Нищо чудно, че получил сърдечен пристъп. Разбира се, по-късно му обяснили всичко, но това станало по-късно, след дъжд — качулка.

— Какво ще кажете вие за това? — завърши разказа си Владимир Игоревич. — Че заради този скандал Малашченко може да се е опитал да убие Лев Алексеевич? Пълни глупости!

Да, наистина всичко това приличаше именно на глупости, и то именно пълни. Но въпреки всичко някой се бе опитал да убие

художествения ръководител Богомолков!

Внезапно Настя изпита незнайно откъде взело се раздражение. Нима Бережной бе пробудил у нея такова неприятно чувство? Тя се вслуша в себе си и в този момент чу нежно прозвъняване. Ето, това е! Именно този периодично разнасящ се звук я дразнеше — на телефона на Антон постоянно се получаваха есемеси. Вече е ясно защо той слуша толкова невнимателно, сигурно го преследват мацки, за тях мисли. Естествено, за какво друго може да мисли такъв красавец с костюмче. Затова, значи, постоянно поглежда часовника си — разбрал се е с гаджето да се чуят в определен час и тя сега го бомбардира със съобщения, а той е нервен и мечтае за сладките минути на нежната среща. Да, хубав колега й пробутаха...

— Имам към вас още два въпроса — каза Настя и затвори бележника си.

— Кажете първия — радушно отвърна Бережной.

— Непрекъснато ме измъчва любопитство каква е тази схема на стената ви.

— Тази ли? — Бережной се обърна и посочи разчертания лист. — Това е така нареченият „паралел“. В първата колонка е написано заглавието на спектакъла, а във втората — спектаклите, в които не са заети артистите, играещи в спектакъла от първата колонка.

— За какво е нужно това?

— За да се знае кои спектакли в кой ден може да се играят на две сцени едновременно, много е удобно, особено когато се планират гастролите.

— А в третата колонка какво е записано?

— В третата са спектаклите, които може да се играят и на трета сцена, ако възникне такава необходимост. Тази колонка аз наричам не „паралел“, а „трилел“. Отговорих ли на въпроса ви?

— Абсолютно.

— Тогава дайте второто, за което искахте да попитате.

— Къде можем да се настаним? Предстои ни много работа в театъра. И с хората трябва да разговаряме, и записи да правим, и да обсъждаме събраната информация. Нещо като щаб. Ще се намери ли такова помещение за нас?

— Да вървим — кимна Бережной.

Те отново тръгнаха по дългите коридори, в които Настя моментално се оплете и разбра, че по никакъв начин няма да намери обратния път. Директорът вървеше напред, Настя и Антон — след него, и Настя видя как Сташис извади от джоба си мобилния телефон и в движение прегледа получените съобщения. По лицето му така и не разбра зарадва ли се той, или се огорчи, задето е пропуснал нещо важно. Уловил погледа ѝ, Антон само леко се усмихна, но нищо не каза.

В края на краищата излязоха във фойето пред партерните ложи и Бережной отвори пред тях висока масивна врата, на която грееше табелка: „Художествен ръководител Л. А. Богомолв“.

— Ето ви ключа — каза директорът, — настанявайте се, кабинетът е на ваше разположение. Само че тук не може да се пуши. Когато тръгвате, предайте ключа си на дежурния.

— Така стоят нещата, общо взето — тъжно заключи Гарванът, след като завърши доклада си. — Не останах да гледам повече, защото бях изпълнил основната задача, проверих за татенцето, както и за бабчето ти.

Новината за смъртта на Степан Кондратиевич Пантелеев окончателно смаза и без това слабия и болен Котарак Хамлет. Той свря муцуна в земята и се умълча задълго. Гарванът и Камъкът също пазеха скръбна тишина, уважили чувствата на своя нов приятел. От трагичното мълчание изведе Котарака Катеричката, която най-сетне бе намерила своето катериче и се бе завтекла да окаже първа помощ на болния. Тя се суетеше около Котарака, опипваше корема и лапите му, повдигаше слепналите се клепачи, надничаше в ушичките и ровеше в козината да търси бълхи. Най-сетне определи общия мащаб на пораженията и пристъпи към лечение. Преди всичко Катеричката, с помощта на Гарвана, събра целебни билки и двамата заедно изплетоха нещо като пеленки или пък бинтове, с които омотаха клетия болник. Сега Котаракът Хамлет представляваше нещо като тревиста какавида, от която от едната страна стърчеше главата му, а от другата — проскубаната сплъстена опашка.

През първите няколко часа след новината за смъртта на неговото татенце Котаракът стенеше и се оплакваше, че е много зле, после церовете на Катеричката започнаха да оказват лечебното си въздействие и той, след като преживя най-горестните минути, отново

се включи в разговора, макар и със слаб и треперещ глас. Запозна се в основни линии с разпределението на силите в театъра и когато Гарванът каза, че е имало покушение срещу художествения ръководител, започна да се тревожи за баба си, актрисата Арбенина, и за много хора, които познавал и които много го обичали и били много зависими от Богомолов. Някои му подхвърляли вкусни неща и той им бил благодарен. Някои много уважавали татенцето и той ги ценял. И изобщо, обичал театъра, обичал да ходи там, да се разхожда, да общува и да прекарва времето си по най-различни начини. Татенцето и Арбенина били от хората, за които театърът бил дом, бил целият им живот, те ходели там независимо дали имат репетиция или спектакъл, така че Котаракът се сблизил с театъра и вземал присърце неговите беди и несгоди.

— Уважаеми Гарване, не бихте ли могли отново да отлетите дотам и да видите какво е положението? — примоли се той, а проскубаната му опашка леко потрепваше. — Толкова се тревожа за баба, и за Лев Алексеевич се тревожа, той е добър, обича всички театрални котки.

Молбата на Котарака Хамлет не хареса на Гарвана. Да не е момче за всичко? Едно е да наблюдаваш историята заедно с Камъка и съвсем друго — да угаждаш на капризите на някакъв проскубан котарак, който се взе тук незнайно откъде и изисква да му обръщат внимание! Катеричката трябва да го лекува, а той, Гарванът, да удовлетворява прекомерното му любопитство и да му служи като пратеник. Хайде де, да не е Златната рибка! Ще мине и без информация. Гарванът не беше достатъчно храбър и нагъл, за да изрази на глас тези ядосани мисли във вида, в който му хрумнаха, но оповести пред околните общия смисъл на чувствата си в по-смекчен вид.

Камъкът както обикновено прояви състрадание и мекушавост.

— Гарване, миличък, нали виждаш колко е разстроен Хамлет, колко се тревожи, а той сега не бива да се вълнува, и без това е слаб, нужни са му положителни емоции. Не ставай лош, приятелю.

— Какви толкова положителни емоции ще го споходят, ако започна да летя и да гледам как са фраснали по главата началника на баба му — напълно резонно възрази Гарванът. — Само ще се разстрои още повече твоят Хамлет. И изобщо, що за нахалство: за всяка

дреболия да се позоваваш на болестта си? Този Котарак се опитва да ме манипулира. Няма да позволя подобно отношение, и аз си имам гордост.

— Хайде тогава да гледаме криминале — внезапно предложи Камъкът. — За един театър, как там едва не убили режисьора. Още повече че са отишли детективи. Интересно ще бъде!

— Не разбрах — тихичко измяука Хамлет, — как така смятате да гледате криминале? Да не би да имате телевизор? Какво, да не би вече да са снимали филм за моя театър?

— По дяволите! — ядосано се изплю Гарванът. — Той бил и тъп. Между другото, Ваше Датско величество, на теб никой нищо не ти предлага да гледаш, това си е наша работа с Камъка — какво, кога и в какъв вид да гледаме. А твоята работа е да лежиш и да боледуваш, щом не можеш да оздравееш.

— Момчета, не се карайте — примирително каза Камъкът. — Ако ти, Гарване, си съгласен да гледаме криминале, политай, моля, а аз през това време тук ще обясня на Хамлет нашите правила.

— Обясни му, обясни му, че иначе ще ни пречи да гледаме. И не забравяй да го предупредиш, че при нас правилата са строги, така че да не задава тъпи въпроси и да не предявява идиотски изисквания. Ако щете, ме застреляйте, но няма да летя назад и да гледам какво е станало всъщност, това е в разрез с правилата. Нямам намерение и напред да гледам — как са заловили и разобличили всички. Ако това го задоволява, да си боледува мълчаливо и да слуша каквото разказвам. Ако ли не, да се маха със своите тревоги и вълнения.

— Много си строг, друже — усмихна се Камъкът. — Добре, ще постъпя както искаш, лети, не се тревожи.

Това далеч не беше първото криминале, което Камъкът и Гарванът смятаха да гледат, и през дългите години те си бяха изработили определени и твърди правила за гледане: не се лети нито назад, нито напред. Най-важното не е кой и защо е убил, за това е достатъчно да се полети назад и да се види всичко. Най-важното е как работят детективите и дали ще успеят да разобличат престъпника. За да бъдем честни, от всички криминалета, които те бяха гледали, само в един от десет случая престъплението се разкриваше, във всички останали случаи детективите търпяха фиаско.

Гарванът сърдито размаха крила и излетя към висините. Камъкът погледа след него, после премести очи към лежащия пред него Хамлет.

— Защо не хапнете нещо, уважаеми Хамлет, трябва да събирате сили.

— Не искам — унило простена Котаракът. — Нямам апетит. Само съм много жаден. Камък, как мислите, умирам ли?

— Защо говорите така? — уплаши се Камъкът. — Ще оздравеете, непременно ще оздравеете, само трябва да сте търпелив и строго да изпълнявате всичко, което ви предписва нашата Катеричка.

— Защо тогава изобщо не ми се яде? Сигурно това е признак за приближаващата ми кончина — упорстваше Котаракът.

— Моля ви се, не мислете такива неща. Катеричката казва, че липсата на апетит при вашите болести и травми е нещо свършено нормално. Апетитът ви ще се възвърне. А засега трябва поне да пиете вода. Тук наблизо има ручей, водата в него е много вкусна, просто живителна.

— Не мога да допълзя — захленчи Хамлет. — Изобщо нямам сили. Сигурно скоро ще умра от жажда.

— Ами я погледнете, зад гърба ми трябва да има една голяма локва, поне до локвата ще допълзите — посъветва го Камъкът.

Хамлет запълзя в съответната посока и се скри от полезрението на Камъка. След доста продължително време се чу неговият страдащ глас:

— Не е вкусно.

— Какво? — не разбра Камъкът.

— Водата в локвата не е вкусна. Невъзможно е да се пие.

— Трябва да се стегнете — строго каза Камъкът. — Какво като не е вкусна, все пак е по-добре да пиете от нея, отколкото нищо. Пийте, Хамлет, пийте. И между другото, исках да ви попитам: какво всъщност имаше предвид баба ви?

Хамлет отново припълзя до мястото точно пред очите на Камъка.

— Не разбрах, за какво ме питате?

— Баба ви в разговора с младия артист казала, че за нея било абсолютно очевидно кой е искал да отнеме живота на нейния ръководител. И нищо не обяснила. Вие не се ли досещате какво именно е искала да каже? Нали сте вътрешен в този театър, би трябвало да знаете какво се крие зад думите й.

— Ах, за това ли говорите... — Хамлет небрежно помръдна мръсната си опашка. — Имаше предвид Сеня Дудник. Баба никак не го обича. Струва ми се, че само ще се радва, ако вкарат Сеня в затвора. Тя обича Богомолков, но не и Сеня.

— А вие самият как смятате, може ли той да е извършил ужасното престъпление?

— Ами хората са такива, всичко могат — отговори философски Котаракът Хамлет.

* * *

— Да вървим да търсим следващите събеседници — каза Настя на Антон.

Излязоха от кабинета на художествения ръководител, стигнаха до вратата, която водеше към служебното стълбище, и замислено се спряха.

— Струва ми се, че рано пуснахме Бережной — каза Сташис. — Трябваше да го помолим поне веднъж да ни разведе из цялата сграда и да ни покаже кой кабинет чий е.

— Безполезно — махна с ръка Настя. — Тук всичко е толкова заплетено, че от един път нямаше да се ориентираме. Ще трябва да търсим по метода на пробите и грешките.

— А кого ще търсим?

— Да започнем с драматурга — предложи тя. — Или може би да потърсим главния администратор?

— Нещо се съмнявам, че е вече в театъра, за главния администратор е още раничко — със съмнение каза Антон. — Той работи предимно вечер, докато тече спектакълът. Казаха ми, че идвал към три часа, не по-рано.

Вечер, докато тече спектакълът... Сега едва минава единайсет и зрителната зала е празна, празно е и фойето пред ложите и е трудно да си представи човек как тази спокойна и тържествена тишина ще бъде нарушена от тълпите зрители, които ще обикалят тук, ще разговарят, ще се смеят, ще бързат за бюфета и за гардероба, ще обсъждат видяното на сцената. Тишината, която цареше във фойето, се стори на

Настя крехка и някак треперлива, сякаш несигурна, готова да се разруши всеки момент.

И тя се разруши. Разрушиха я някакви забързани стъпки. Към Настя и Антон с бърза, но възтежка походка приближаваше нисък подвижен човек на четирийсетина години, симпатичен, с гладко лице и доста олисели места по главата.

— Здравейте — добродушно и дори май радостно заговори той. — Вие сигурно сте нашите гости от милицията?

Настя изсумтя, а Сташис сдържано се усмихна. Да ви имам гостите!

— Какво, объркахте ли се? — разбиращо тръсна оплешивяващата си глава мъжът. — Нищо чудно, нашата сграда е с такава планировка, че човек не може да се ориентира бързо, лесно може да се изгуби. И изобщо, в нашия театър всичко е толкова сложно, колкото и във всеки друг театър, сами няма да намерите нищо и никого, няма да срещнете хората, които ви трябва, всички имат различен график на работа. Ако позволите, аз ще ви помагам, готов съм да идвам дори в почивните си дни и да ви водя за ръчичка навсякъде. Хайде да ви придружа сега докъдето трябва. Впрочем не се представих: Александър Федотов, може просто Саша. Аз съм помощник-режисьор.

„Гледай ти, като Гриша Гриневич — помисли си Настя. — Интересно, дали и той е умен и симпатичен като Гриша? Не би било зле. Само дете неговата готовност да помага поражда у мен неприятно чувство. Добре, ще видим.“

И тя на свой ред се представи, след нея го направи и Антон и стисна ръката на помощник-режисьора Федотов.

— Е, къде да ви заведем?

Антон хвърли въпросителен поглед на Настя, сякаш ѝ предаваше старшинството и правото тя да решава къде да отидат най-напред.

— Всъщност още не сме решили — призна тя. — Искаме да се видим с драматурга или с главния администратор. Възможно ли е?

— Ами... Валерий Андреевич определено още не е тук, той идва по-късно, но днес вече видях Иля Фадеевич, тук е, той изобщо е рано пиле.

— Кой е Валерий Андреевич?

— Нашият главен администратор, а Иля Фадеевич Малашченко е помощник на художествения ръководител по литературната част, това е официалното название на длъжността му, а съкратено е просто драматург. Без помощ определено няма да се оправите — и из коридорите ще се изгубите, и хората няма да намерите. Решено, аз ще ви помогна.

— Ами някак си е неудобно... Ще ви откъснем от работата ви. — Настя изигра смущение, макар вече да бе решила за себе си, че ще приеме помощта. Така де, без придружител, който се ориентира добре в театъра, не могат да минат. Но нали трябваше да си запазят достойнството!

— Моля ви се, какво неудобно има? — плесна с ръце помощник-режисьорът. — Нали е за общото дело, за общото, тъй да се каже, благо. Между другото, как върви това общо дело? Известно ли е вече нещо? Кой подреди така нашия Лев Алексеевич?

— Засега нищо не е известно — отговори сухо Настя.

— Ама съвсем-съвсем нищичко ли?

— Съвсем нищичко.

— Ама как така? Нещастieto с Лев Алексеевич се случи на шести, а днес е вече дванайсети, мина почти седмица, а още нищо не ви е известно? Как работите всъщност?

— Както умеем, така работим. Е, ще ни придружите ли до Малашченко? — едва забележимо прозвуча студ и мраз в гласа на Настя, но изглежда, помощник-режисьорът Федотов не беше много добре със слуха, защото явно не долови този студ и си продължи своята песен.

— Да, да, разбира се, да вървим. И все пак не разбирам, толкова дни минаха, а вие почти не се вясвахте при нас в театъра. Къде тогава търсехте престъпника?

— Да не би да смятате, че непременно трябва да го търсим тук, в театъра? — обади се Антон.

Помощник-режисьорът се смути, млъкна и сякаш се притесни от нещо, което не остана скрито от Настя. Странно, нали Бережной току-що с пяна на уста ги убеждаваше, че е безсмислено да търсят престъпника в театъра, че той не е тук, обаче ето, помощник-режисьорът Федотов очевидно е на друго мнение. Трябва да си поговорят с него по-подробно. Но не сега. Сега той целият е на нокти

от собствения си гаф и ще бъде нащрек. Трябва да се престори, че нищо не е забелязала, а ще започне да задава въпросите си, когато той се отпусне.

Дългите и безсмислено криволичещи коридори направиха на Настя потискащо впечатление. Федотов ги преведе през кулисите, като обясни, че така съкращават пътя, и обратната страна на театъра се оказа прозаична и напълно лишена от тайнственото вълшебство, което в представите на Настя открай време беше свързано с понятието „театър“. Стените бяха с олющена мазилка, подът — изподраскан, а стоящите и лежащи зад кулисите предмети й се сториха стари, прашни и някак неистински.

Антон даде път на Настя, изостана с няколко крачки и тя чу как той в движение разговаряше по телефона. Неволно се намръщи, когато долови адресираните към събеседничката думи: лястовиче мое, зайче, слънчице, не тъгувай, довечера ще се видим. Ясна е работата, прочел е есемесите от гаджето и сега й звъни. Неприязънта й към оперативния работник се изостри още повече, макар че Настя с всички сили се опитваше да я притъпи и уговаряше себе си, че Антон е младо момче и всичко е напълно естествено... Но все пак беше свинщина, дето позволява на приятелката си да му пречи на работата. Защо не й каже веднъж завинаги да не го затрупва със съобщения, когато е на работа? Не е редно това.

Сташис приключи своите романтични преговори, настигна Настя и закрачи редом с нея.

— А защо не се разбрахте предварително с Малашченко? — със сърдит шепот попита тя. — Нали сте провеждали разпити тук, в театъра. А Малашченко все пак е в ръководството, член е на Художествения съвет. Как така сте го подминали?

Антон обясни, че всъщност се отбил в кабинета на драматурга и видял, че той е много възрастен човек. По начина, по който този Малашченко погледнал Антон, и по тона на говоренето му той разбрал, че драматургът не го смята за човек и разговор помежду им няма да се получи. Антон бил прекалено млад за това. Ето защо Сташис запитал само кога утре Малашченко ще бъде на работа. Разчитал да отиде при него с някой по-възрастен. Например със следователя или със Зарубин.

— Разбира се — разсмя се Настя, — аз съм най-подходящата. На колко години е този Малашченко?

— Наглед повече от седемдесет.

— Прекрасно подхождам по възраст.

— Извинете, аз май изтърсих глупост — виновно се усмихна Антон.

— Нищо — кимна Настя, — не се обиждам, имам нормално чувство за хумор.

По пътя Федотов оживено и многословно разказваше, че сега репетирали нова пиеса, ръководена от него, репетициите се провеждали всеки ден, освен почивния, когато не се играят спектакли и не се провеждат репетиции, макар че всички служби работят. Почивен ден за театъра бил вторник, но той бил готов да идва и във вторник, за да бъде гид и помощник на детективите. А иначе графикът му бил следният: идвал в десет и половина, защото в единайсет започвала сутрешната репетиция, която траела обикновено до два следобед, после до пет почивал и в това време бил напълно готов да бъде на разположение на доблестната милиция, а от пет започвал да се готви за вечерния спектакъл, ако го водел той, а ако не го водел, след репетицията работният му ден завършвал, така че детективите можели изцяло да разчитат на помощта му. Настя си спомни нещо, което знаеше от разговорите с Гриневич, и все пак не издържа и попита:

— Ами нали помощник-режисьор е женска професия. Във всеки случай, така са ми казвали. Не е ли така?

— Да — съгласи се Федотов, — така е. В по-голямата си част помощник-режисьорите са именно жени, тази длъжност изпълняват извънредно малко мъже. В нашия театър например имаме трима помощник-режисьори — две жени и аз. Но аз обичам работата си, тя ми харесва, върша я вече много години, може да се каже, спец съм, знам наизуст всичките си спектакли. Вие, между другото, си отбележете на някое листче моето телефонче, сега ще ви предам на Иля Фадеевич, а вие, щом се освободите, ми звънете, ще дойда да ви взема.

Настя си погледна часовника и разбра, че нещо не е наред. Нещо не се връзва. Ами да, Федотов каза, че сега се репетира пиесата, която води той, и репетициите се провеждат всеки ден, освен почивния, от единайсет до два. Сега е единайсет и половина. Защо тогава той беше

тук с тях? Не трябва ли да е на репетиция? Гриша Гриневич много пъти ѝ бе повторил, че помощник-режисьорът, който води спектакъл, е длъжен да присъства на всяка репетиция и всичко да си записва. Странно.

— Ами днес репетицията започва в дванайсет — на драго сърце поясни Федотов. — Семьон Борисович имал някаква работа и нямало да успее да дойде за единайсет, а асистент не е назначен, някак не са се сетили предварително.

— Асистент ли? — попита Антон. — Той какви задължения има?

— За асистент-режисьор определят някого от опитните актьори, заети в конкретния спектакъл. Той може да замества режисьора при репетиция, ако е нужно.

— Тоест асистент-режисьор и помощник-режисьор не е едно и също, така ли? — уточни Сташис.

— Дума да не става, далеч не е едно и също — разсмя се Федотов. — Нищо общо. Приликата е само, че и единият, и другият присъстват на репетицията, а после и на спектакъла. А задачите и пълномощията им са съвършено различни. Ето че стигнахме.

Той надникна през вратата с табелка: „Помощник на художествения ръководител по литературната част“, и то не влезе, а само си подаде главата.

— Иля Фадеевич, тук ли сте? Доведох ви гости от милицията.

Иля Фадеевич Малашченко се оказа възрастен човек, дребен и слабичък, с гъста грива сребърна коса върху черепа с неправилна форма, с гладко избръснато лице и живи сиви очи. Посещението на „гостите от милицията“, кой знае защо, не го въодушеви и той отговаряше на въпросите донякъде неохотно. Особено не му хареса диктофонът, който Антон веднага сложи на бюрото и го включи.

— Защо е нужно това? — недоволно попита Иля Фадеевич.

— За да не ви губим времето, та вие сте зает човек — обясни Настя. — Ако аз просто записвам в бележника си това, което ще ни кажете, ще стане много по-бавно. Отдавна ли работите в този театър?

— Четирийсет години, от седемдесета.

— Значи сте опитен човек и знаете всичко тук. Кажете, моля, какво беше отношението в театъра към Богомолов?

— Отношението беше добро. В театъра има твърде много несправедливост. Но това не е вина на Богомолов, а особеност на

самия театър, който е жив творчески организъм. Разберете, където има творчество, там има субективизъм, а където има субективизъм, там, естествено, изпълзява несправедливостта. Това е нормално и заради него през цялата история на театъра като вид изкуство никой никога не е убивал.

— А вие на вашата длъжност може ли да имате конфликти?

Малашченко едва забележимо се позасмя и премести едно дебело списание от една купчинка на бюрото върху друга.

— Разбира се, и на мен ми се сърдят понякога. Например една известна актриса имаше двоен юбилей, 75-и рожден ден и 50 години творческа дейност, та тя непрекъснато идваше и ме молеше да подбера пиеса, в която за нея да има главна или просто голяма хубава роля, а аз не можах да подбера, просто няма нищо такова в съвременната драматургия, че и в класическата няма. Нали не можех да ѝ предложа Васа Железна!

— Защо не? — учуди се Настя. — Прекрасна роля за възрастна актриса. Вярно, доколкото си спомням, Васа е на четирийсет и шест, максимум петдесет, но това е нормално, тя е родила девет деца, шест от тях е погребала и трябва да изглежда съответно, във всеки случай не може да я играят млади момичета.

— Защото Васа ще се играе от Арбенина, когато Богомолков реши да я постави — с недоволен глас поясни Иля Фадеевич. — Той отдавна се кани да постави варианта от 1910-а година, а не от 1935-а, като всички други, но за това са нужни много пари, той иска костюмен спектакъл със скъпи декори. Така че аз, разбира се, разговарях с него и му предлагам да постави „Васа“ с актрисата юбилярка, но не бих посмял да повтора пред вас какво ми каза той. С една дума, по случай юбилея нямаше пиеса, а актрисата ми се обиди смъртно, излезе, че аз съм виновен, задето не съм намерил пиеса. И досега ми се цупи, не ми говори. А откъде да ѝ взема пиеса? Аз ли да я напиша?

— Ама наистина ли това е проблем? — учуди се Настя.

— Винаги съм си мислила, че имаме много драматурзи, да не говорим за класиката.

— Вярно, драматурзите са много, но каква полза от това? Вземете да прочетете какво пишат! Носят ми десетки пиеси — или ги оставят на пропуски, или се промъкват направо в кабинета ми, аз търся и в интернет, и в списание „Съвременна драматургия“, те публикуват

много пиеси... но няма какво да избира. Тяхната тенденция е да пропагандират съвременни млади автори, така наречената „нова драма“. Колко драматурзи и пишещи за театър се навъдиха само! Какво предлагат обаче! Ето, от това списание — Иля Фадеевич взе от бюрото и размахва пред Настя дебелото списание. — Не мога да взема нито една пиеса и да я предложа на театъра. Смятам, че нито една не е достойна. Дребнотемие, битовизми и престъпност, сексуални проблеми, проблеми на хомосексуализма, ненормативна лексика, с една дума, неща, които могат да се видят на улицата и по телевизията. А с нашите руски комедии днес си е направо катастрофа, абсолютно никой не може да пише. Все пак материалът за театър трябва да бъде малко по-различен, да хваща, да е проблемен. Та затова се налага да изравям пиеси сам, да търся, да се лутам. Връзките помагат, а има и една Московска театрална агенция, там може да се открие хубава чуждестранна пиеса. Само че нашата актриса юбилярка какво я засягат моите затруднения, тя не иска да разбере, че аз се старая с всички сили и просто не мога да подбера нищо достойно. Тя иска да играе. А няма какво да играе. И кой е виновен? То се знае, драматургът.

Разговорът някак незабелязано премина към проблемите на старото поколение актьори и отношението към тях. За учудване на Настя Антон започна да се вайка колко било несправедливо, че не уважавали и не ценели по-възрастните актьори, ето той например, за съжаление, нямал нито баби, нито дядовци, всички отдавна били умрели, но ако ги имал, щял да им бъде прекрасен внук... Но Иля Фадеевич не си спомни нищо друго интересно за конфликти с театралните ветерани. Или си спомни, но не разказа?

А Антон сякаш отново се изключи от разговора, гледа Малашченко, а физиономията му — сякаш нищо не чува. И очите му някак стъклени. И току си поглежда часовника. Не, определено телефонните разговори му действат зле. Може да са се скарали и сега той да страда? Макар че Настя чу с ушите си как той я наричаше „зайче“ и „слънчице“ и ѝ обеща вечерта непременно да се видят. Ето на, замисли се за разни глупости и не чу какво разказваше драматургът. Гледай ти, а се пишеш професионалистка. Пак добре, че диктофонът е включен. Настя се наруга мислено и зададе въпрос за пиесата „Правосъдие“.

Драматургът Малашченко разказа за „ходещия портфейл“ и за младия драматург, за конфликта по време на Художествения съвет. Виж, за сърдечния удар и как след съвета се озовал в болницата Иля Фадеевич, който знае защо, премълча. Впрочем разбираемо беше — човек на неговата възраст не би говорил много за болестите си, ако държи на работата си и не иска да я загуби.

Като цяло Малашченко направи на Настя впечатление на човек наежен и затворен. Странно, откъде ли се взе това впечатление? Уж отговаряше на всички въпроси, не ги заобикаляше, предложи им чай, който детективите дружно отказаха, разреши на Настя да пуши, тоест беше напълно дружелюбен и гостоприемен.

Но въпреки това остана някакъв неприятен привкус.

* * *

Те не потърсиха помощник-режисьора Федотов, вече течеше репетицията, но пътят от кабинета на Малашченко до служебния вход се оказа съвсем лесен, Иля Фадеевич ги насочи и Настя и Антон тръгнаха към заведението в съседната сграда да пият кафе и да хапнат нещо. Тук имаше съвсем малко хора, бяха заети само две маси от всичките петнайсетина и дори нямаше музика, макар обикновено в подобни заведения да пускат музика толкова силно, че човек не може да си чуе приказката.

Поръчаха, Настя поиска кафе и паста, Антон — чай и сандвич.

— Антоне, аз наистина не съм ви началник и това не е моя работа, но ми се струва, че ще е по-добре да не се разсейвате толкова с телефонни обаждания и съобщения — внимателно каза Настя. — Това ви пречи да се съсредоточите. Не бихте ли могли да решавате въпросите със своята дама в извънработно време?

Антон отначало смутено се усмихна, после открито се разсмя.

— Не беше дама, а дъщеря ми.

Я виж ти! Че на колко години е тази дъщеря, та умее да праща есемеси? Защото самият Антон е още хлапе.

— Толкова голяма дъщеря?

— На осем години. А синът ми е на четири.

— Значи, имате две деца? — още повече се изуми Настя. — Никога не бих предположила, като ви гледам. Съвсем млад сте. На колко?

— На двацет и осем.

Да, рано пиле рано пее, сигурно се е оженил на деветнайсет, може би дори на осемнайсет. Гледай го ти Антон Сташис!

През това време Антон бръкна в джоба си, извади телефона, потрака по копчетата и го подаде на Настя. Тя видя на дисплея снимка на две чаровни деца с много красива и доколкото Настя можа да прецени, скъпо облечена жена. Все пак системните посещения в бутика на Даша имаха резултат, сега Настя що-годе разбираше от марки и цени. Дрехите на жената струваха няколко хиляди евро.

— Това съпругата Ви ли е? — попита тя, като разглеждаше снимката. — Много е красива.

— Не — спокойно отговори Антон, — това е бавачката.

О, бива си ги бавачките на съвременните милиционери!

Щом тя може да си позволи да се облича така, колко ли може Антон да си позволи да ѝ плаща? Или жена му е богата?

— Нали не се сърдите, че Вася постоянно ми праща съобщения, специално съм я приучил да го прави — говореше междувременно Сташис. — Отчита ми се за всяка оценка от всеки час, кога си е тръгнала от училище, кога се е прибрала, какво е обядвала, че е седнала да си учи уроците, че е приключила с това, че бавачката ги е извела със Стъопка на разходка...

— А защо е този тотален контрол? — не разбра Настя. — Нали децата са с бавачката, ако има нещо, тя ще ви съобщи.

— Искам да свиква, че баща ѝ е винаги наблизо и знае всяка нейна стъпка. Защото бавачката какво? Днес я има, утре я няма, животът си е живот. Децата трябва да свикват с мисълта, че баща им знае всичко. Така съм по-спокоен.

Бавачката, бавачката, бащата, бащата... Ами майката къде е? Антон нещо не обелва дума за нея. Може би нещо не е наред с майката на децата и именно с това се обяснява неговата замисленост и разсеяност? Но е неудобно да попита. Добре, да поговорим за нашия случай.

— Как ви се стори Малашченко? — попита Настя. — Създадохте ли си някакво впечатление?

— Той лъжеше — веднага отговори Антон и отхапа огромен залък от своя многопластов сандвич.

— Лъжеше ли? За какво?

Антон сви рамене.

— Не знам.

— Как така? Защо не знаете, щом сте сигурен, че Малашченко е говорил лъжи?

— Не го слушах, наблюдавах го. Излъга на деветнайсетата минута. По-точно, не излъга, зле се изразих, той започна да се тревожи и да внимава какво говори. Нещо не му хареса в посоката, в която тръгна разговорът ни.

Охо, виж ти! Излъгал на деветнайсетата минута... Същински футбол. На деветнайсетата минута нападателят Сташис вкара гол във вратата на защитника Малашченко. Идиотщина.

— Обяснете — поиска Настя.

— Разговорът с Малашченко започна в 11:47, а той започна да се тревожи и да внимава какво говори в 12:06.

Настя недоверчиво погледна Антон.

— Вие с всички ли сте си?

— Да — Антон с усмивка поклати глава и отпи от чая си, — просто съм точен. Винаги следя времето. Разбирате ли, Анастасия Павловна, отдавна съм разбрал, че трябва да наблюдаваш човека, с когото разговаряш, така много неща ти стават по-ясни. Но когато наблюдавам, аз пропускам чутото и понякога съм принуден да моля да ми повтарят или втори път да задавам едни и същи въпроси. Разбира се, това е много лошо, пък и в работата е неудобно, затова винаги си нося диктофон и се старая да запомням през кои минути от разговора човекът реагира на нещо важно за мен. Сигурно сте обърнали внимание, че постоянно си гледам часовника. За съжаление, още не съм се научил на друг начин, но се надявам това да е само въпрос на време. Ще потренирам и ще се науча едновременно внимателно да слушам и внимателно да наблюдавам. Засега още не мога. Така че, извинете. Веднъж прочетох една книга, в която пишеше, че не е толкова важно какви думи произнася човек, колкото е важно какво иска да каже той, а за да разбереш какво именно иска да каже, трябва да го наблюдаваш — лицето, ръцете, позата, мимиката, жестовете,

интонацията, очите. Отначало просто опитвах, стана ми интересно, а после се увлякох, и знаете ли, понякога това е полезно за работата.

— Книга по психология ли беше? Сега сте като героя от онзи филм, „Излъжи ме“, така ли?

— Не, книгата беше съвършено различна, за живота на един артист. Нещо като мемоари.

— Дайте ми диктофона — помоли тя.

Тя включи на възпроизвеждане, извъртя записа до деветнайсетата минута и започна да слуша. Ставаше дума, че Антон щял да бъде добър внук, ако имал баба и дядо.

— Е, и какво особено има тук? — проточи тя с недоумение. — Не разбирам.

— И аз не разбирам — съгласи се Антон. — Но точно на това място Иля Фадеевич се разтревожи от нещо, дори бих казал, че му стана много тежко, достраша го.

Те платиха и тръгнаха обратно към театъра, приближаваше часът за приключване на сутрешната репетиция. Настя искаше да намери режисьора Семьон Борисович Дудник, а трябваше да го хване веднага след репетицията, иначе той можеше да хукне нанякъде. Интересно, как ли ще намерят репетиционната зала, щом услужливият помощник-режисьор Федотов е зает в момента? Нищо, все някак ще я намерят.

Освен това тя реши да зададе въпрос, съвсем незначителен и смешен, но той я гризеше отвътре.

— Антоне, а защо нарекохте дъщеря си Вася?

— Казва се Василиса — кратко отговори Антон. — За близките — Вася.

Значи, Василиса. Ох, не е обикновено момче този Сташис, ще се изтормози с него. Колкото до това, че следи реакциите и си прави изводи, може да му се вярва, но че изводите на домораслия психолог са правилни — Настя Каменская се усъмни. Какво тревожно може да има в думите, че оперативният работник щял да обича баба си, ако я имал? От къде накъде Малашченко ще се притесни на това място? Просто е смешно.

* * *

До репетиционната зала ги придружи портиерката, като остави охранителя от частната фирма да я замества на поста ѝ при служебния вход. Стигнаха до вратата в два без пет и се заразхождаха по дългия коридор в очакване репетицията да свърши.

Най-сетне вратата се отвори и от репетиционната зала заизлиза хора. Един от първите излезе светлокос, строен, много симпатичен мъж приблизително на възрастта на Антон. В ръцете му имаше папка и дебела тетрадка голям формат. С дънки, свободен пуловер, с ясно лице и стремителни движения, той напомняше ученик от горните класове, изскочил от класната стая през междучасието.

Когато се изравни с Настя, той лъчезарно се усмихна.

— А аз вече знам, вие сте от милицията, Саша Федотов ни каза, нашият помощник-режисьор. Много точно ви описа. Но вие сте много по-красива, отколкото си ви представих по неговите думи.

Комплиментът се стори на Настя явно излишен. „Нищо — каза си, — театър е това, тук всичко е различно. Свиквай.“

— Вие Семьон Борисович ли сте? — попита Антон.

Блондинът сякаш едва сега забеляза, че Настя не е сама.

Странно, Федотов би трябвало да ги е предупредил, че „гостите от милицията“ са двама.

— Аз съм авторът на пиесата, казвам се Артъм Лесогоров. А вие сигурно сте Антон? Саша спомена и за вас.

Ето, значи, какъв е този взел се незнайно откъде журналист, който решил да става драматург. Не е зле. Симпатията, обаятелен. Може и да не му липсва талант, може Малашченко да е бил несправедлив в оценките си за него.

Лесогоров веднага започна да бълва въпроси:

— Намерихте ли престъпника? Не сте още? И какво, сега сте решили да потърсите в театъра? А кого подозирате? Ами как ще го търсите тук? С всички наред ли ще разговаряте, или избирателно? А на какъв принцип избирате с кого да разговаряте и с кого — не? А с мен ще разговаряте ли? А с актьорите? А с техническия персонал?

Въпросите на драматурга бяха безброй, Настя и Антон отначало се слисаха пред неочаквания напор, после започнаха да отговарят уклончиво, а ако имаше възможност, изобщо не отговаряха. Защо ли е толкова любопитен? Всичко иска да знае!

Настя забеляза подаващия се от джоба на дънките на Лесогоров пакет цигари.

— Пушите ли? — попита, за да прекъсне потока от неудобни въпроси. — А къде в театъра е официалното място за пушене? Защото ни настаниха в кабинета на художествения ръководител, а там не се пуши.

Лесогоров, кой знае защо, ужасно се зарадва.

— И вие ли пушите? Чудесно! Сега всички се борят за здравословен начин на живот, пушачите останахме съвсем малко, трудно си намирам компания. Знаете ли — сниши глас той и й намигна, — това е проблем в театъра, тук има много строги пожарникари, постоянно проверяват всичко. Има официално място за пушене на служебното стълбище, освен това е разрешено в артистичния бюфет. Но за мен Лев Алексеевич издейства разрешение от пожарникарите да пуша в квартирата, така че заповядайте, винаги ще се радвам да ви видя.

— В квартирата ли? В каква квартира? — не разбра Настя.

— Театърът има служебна квартира, която предоставят например на поканени от друг град режисьори, които поставят нещо тук, или на такива клетки автори като мен, дето всеки ден идват и постоянно поправят текста на пиесата. Моята квартира е чак на върха, ето по това стълбище — и ще я намерите. Заповядайте, ще ви почерпя кафе, ще ви дам пепелник и ще създам всички условия за пълноценна почивка на една толкова красива и елегантна жена.

Той весело и радостно се разсмя и на Настя й се стори, че младият автор флиртува с нея. Защо? Да не е сляп? Не вижда ли на колко е години?

Покрай тях минаваха артистите, които излизаха от репетиционната зала, Настя ги виждаше с крайчеца на окото си и забелязваше, че две-три физиономии определено беше виждала по телевизията. Претича помощник-режисьорът Федотов с дебела папка в ръцете, спря при Антон, попита дали е нужен, защото вече се е освободил и целият е на техните услуги. Когато чу, че детективите търсят Дудник, се обърна и отново се скри зад вратата на репетиционната зала. „Изтича да го предупреди — отбеляза си Настя. — Защо ли се старая толкова? Не му е чиста работата май? Или наистина с всички сили се старая да бъде полезен?“

— Между другото — продължи Лесогоров, — ако ви притеснява посещението в ергенското жилище на млад неженен журналист, каня ви да прием кафе в артистичния бюфет. Ще бъдете мои гости.

„Гости“ в множествено число означаваше, че Артём Лесогоров един вид кани и двамата детективи. Но при това, кой знае защо, гледа само Настя.

И това ужасно не й хареса.

— Ние — тя натърти на тази дума — непременно ще се възползваме от вашата любезност, но друг път. Сега трябва да разговаряме със Семьон Борисович.

— Той е още в залата. — Лесогоров махна с ръка към вратата, от която бе излязъл. — Но не забравяйте за моята покана.

И отново спря върху Настя весел и същевременно проникновен поглед.

Оказа се, че репетиционната зала прилича на просторна аудитория, столовете в която са подредени покрай стените, а масите са разпръснати съвсем безразборно. Имаше една маса до стената и до нея седеше, приведен над някакъв текст, мъж, от чиято външност Настя откри само дългата, прибрана в опашка, гъста тъмна коса. Останалите маси стояха в живописен безпорядък наред залата. „Май това се нарича маркиран декор — помисли си Настя. — Струва ми се, че точно това ми обясняваше навремето Гриневич.“ Помощник-режисьорът Федотов стоеше до седналия пред масата мъж и нещо тихо му говореше. Мъжът, дори да го слушаше, не повдигаше глава. Вероятно именно той беше режисьорът Семьон Дудник.

— Можем ли да си поговорим с вас? — учтиво попита Антон.

Дудник вдигна глава и недоволно погледна Сташис.

— За какво? Аз нищо не знам.

При тези думи Федотов, кой знае защо, приседна до същата маса и въпросително впери очи в Настя и Антон, като с целия си вид изразяваше готовност да помогне при разговора.

— Бихме искали да си поговорим с вас насаме — настойчиво заяви Настя. — Няма да отнеме много време.

Всъщност тя дълбоко се съмняваше, че разговорът ще приключи бързо, имаха много въпроси, но всичко зависеше от отговорите, колко подробни ще бъдат те. Директорът Бережной разказваше на драго сърце, Федотов по принцип си беше многословен, Малашченко прояви

сдържаност, макар и не във всичко, но как ли ще се държи Семьон Борисович Дудник?

— Ама моля ви се, че аз преча ли? — В гласа на помощник-режисьора Федотов прозвуча нескрита обида.

— Добре, Саша, върви — подхвърли Дудник. — Слушам ви.

Федотов с явна неохота излезе от репетиционната зала. Дудник най-сетне вдигна очи от своите текстове и бележки, обърна се към гостите и се облегна на стола, праметна крак връз крак. Въпросите бяха стандартните: какво мисли той по повод покушението срещу художествения ръководител, дали знае какви врагове е имал Богомоллов, с кого е имал конфликти той, кой може да е бил заинтересован от неговото отстраняване. Детективите не чува нищо ново, Дудник практически буквално повтори всичко, което вече им бяха разказали директорът, помощник-режисьорът и драматургът. Тоест конфликти в театъра — колкото щещ, но те са толкова дребни, че заради тях никой никого не би убил. И никой не може да е бил заинтересован от отстраняването на Лев Алексеевич. И разбира се, Семьон Борисович беше съкрушен от нещастията с Богомоллов и изразяваше дълбокото си съчувствие и на художествения ръководител, и на жена му.

Настя реши леко да промени посоката на разговора.

— Кажете, Семьон Борисович, как смятате, какво ще стане с театъра, ако Богомоллов не се върне на работа?

Дудник тежко въздъхна.

— Дори не ми се мисли за това. Ще бъде ужасно, ако Лев Алексеевич не се върне при нас.

— Защо?

— Защото с него имахме огромни планове, той искаше да поставя една от комедиите на Рей Куни, сега той е много моден автор, публиката ще приижда заради него, а освен това смяташе да ми възложи да поставя Вампилов и Коляда.

— И какво може да ви попречи да поставите тези спектакли без Богомоллов? — попита Антон. — Нали ще да ги поставя не самият той, а вие.

— Как не разбирате! — в гласа на Дудник прозвуча досада.

— Лев Алексеевич е много добър в издействането на добри дотации, заместник-министърът на културата му е близък приятел и

изобщо, отгоре подкрепят Богомоллов, а ако го няма, вместо него ще дойде друг художествен ръководител и вече може да не ни дадат пари. С какви пари ще поставям тогава? Вярно, може да ни провърви, ако новият художествен ръководител се окаже креатура на Министерството на културата или на Департамента по културата, но ако не е? Тогава всички наши планове с Богомоллов ще рухнат.

— Новият художествен ръководител непременно ли ще бъде спуснат отгоре? — реши Настя да се възползва от откъслечните си знания, почерпени от разговорите с Гриша Гриневич. — Доколкото знам, това не е задължително. Художественият ръководител може да бъде избран от трупата.

— Може — неохотно се съгласи Дудник.

Настя хвърли поглед на Сташис, чиито очи отново бяха станали стъклени. „Не слуша — с вътрешна усмивка си помисли тя. — Наблюдава нашият самоук наблюдател. Интересно ще бъде да научим какво е открил.“

— А може ли да се случи така, че трупата да избере вас? — зададе тя коварен въпрос.

Въпросът направи на Семьон Борисович странно впечатление. Той пребледня, после силно се изчерви.

— Вие какво? — възкликна той с негодувание. — Мене ли подозирате в покушението срещу Лев Алексеевич? Да не сте полудели! За какво ми е да ставам художествен ръководител? Та това е огромна отговорност, която абсолютно не ми е нужна. И така всичко ми е наред, напълно се реализирам творчески, поставям много спектакли, с Богомоллов имахме огромни планове, постоянно ме канят и в други театри. А ако стана художествен ръководител, ще трябва да се занимавам със съвсем други неща. Не, не и не.

Той си пое дъх и добави вече по-спокойно:

— Пък и трупата няма да ме избере.

— Защо мислите така? В лоши отношения ли сте с творческия колектив?

Дудник се позасмя.

— В прекрасни отношения сме, аз обичам актьорите, актьорите ме обичат, и с художниците се разбираме много добре. Но разбирате ли, аз съм прекалено млад за позицията, която заема Лев Алексеевич. Такива млади режисьори никой не избира и не назначава... е, освен в

съвсем млади авангардни театрални колективи. А нашият театър е стар, с традиции, с биография, така че откъдето и да го погледнеш, не бих могъл да стана художествен ръководител. Пък и не ми и трябва. Прекрасно си живея и поставям всичко, което пожелаю.

След разговора с Дудник Настя помъкна Антон към служебното стълбище да търсят мястото за пушене. Мястото се намираше на площадката между втория и третия етаж, оказа се оборудвано с две пейки, два метални пепелника на високи стойки и заплашителен плакат, който оповестяваше, че пушенето, разбира се, убива, но тук, на това място, то е разрешено. Подът между пейките беше целият в пепел, явно онези, които не бяха имали късмет да си намерят място близо до пепелника, не бяха си правили труда да тръскаат в него. Пак добре че поне фасове не се търкаляха по земята.

— Е — иронично попита Настя и с наслада дръпна от цигарата, — какво ще кажете? Или пак не слушахте?

— Не — много сериозно отговори Сташис, — стараех се да слушам, но на някои места и наблюдавах. И ще ви кажа общото си впечатление: той непрекъснато лъжеше.

— Ама съвсем непрекъснато? — недоверчиво присви очи Настя. — Буквално за всичко, от първата до последната дума ли?

— Практически за всичко. От първата до последната дума. Не е имал никакви съвместни планове с Богомоллов. Нищо не поставя и не се реализира творчески.

— Нито една дума истина, така ли?

— Не, защото, когато каза, че на Богомоллов дават пари, а на друг художествен ръководител може и да не дадат, не лъжеше. Но всичко останало е лъжа. Искане да стане художествен ръководител, но ужасно го е страх.

— Страх ли го е? От какво? Да бъде художествен ръководител?

— Не знам — призна Антон. — Но по време на целия разговор се страхуваше дори когато говореше абсолютно неутрални неща.

— Но това е глупаво! — сви рамене Настя. — Всичко, което той наговори, може да се провери. Как така не се е страхувал, че лъжата му ще лъсне?

— За съвместните с Богомоллов планове може да лъже съвсем спокойно, защото самият Богомоллов не може да дава показания и още не се знае кога ще може, а всички останали могат просто да не са в

течение за какво са се договаряли художественият ръководител и гост-режисьорът, какви планове са кроили и какво точно е обещал художественият ръководител на режисьора. Колкото до измислицата, че Дудник осъществявал много постановки и се реализирал творчески, това аз с лекота ще проверя в интернет. На него обаче явно и през ум не му минава, че тъпите ченгета умеят да ползват компютър и изобщо, знаят за интернет и се ориентират в мрежата. На сто процента съм сигурен, че този Дудник никъде нищо не поставя, но естествено, непременно ще проверя.

— Той не ви харесва, нали? — разбиращо кимна Настя.

— Не ми харесва — честно отговори Антон. — А на вас?

— И на мен.

* * *

Още щом вратата на репетиционната зала се затвори след Сташис и Каменская, режисьорът Семьон Дудник си събра книгата и изхвъркна в коридора. Префуча покрай безликите врати до стълбището, слезе на по-долния етаж и свърна към кабинета на административния директор.

В приемната на Бережной седяха трима души. Дудник се върна в коридора, извади мобилния си телефон и бързо намери сред контактите си името на Бережной.

— Володя, в приемната ти чака цяла тълпа, извикай ме, а? Трябва спешно да си поговорим — бързо и полугласно избъбри той.

И отново влезе в приемната, поздрави секретарката и седна на свободния стол. Чакащите недоволно погледнаха Дудник: всички знаеха, че той е приятел на директора, и подозираха, че ще влезе в лелеяния кабинет без опашка. Режисьорът обаче седеше с разсеян вид и не правеше и най-малък опит да пререди другите.

На бюрото на секретарката оживя високоговорителят на селекторната връзка:

— Дина Илинична, Дудник да е там случайно? Намерете ми го спешно.

Дина Илинична изразително погледна Семьон и кимна, сиреч влизайте. Дудник скочи и се шмугна през вратата.

В кабинета на Бережной седеше възрастната завеждаща групата, която събираше в прозрачен джоб познати наглед листове хартия: проекта за репертоар за януари.

— Значи, гарантирате, че Самойлов ще може да играе през януари? — попита тя, ставайки. — Тогава пиша „Пигмалион“ за януари. Напълно ли сте сигурен, че ще оздравее?

— Ще оздравее, ще оздравее, къде ще върви? Колко време може да се лекува едно счупване? Мисля, че още към средата на декември ще бъде във форма. Даваме му още един месец за възстановяване, все пак в „Пигмалион“ той има много акробатика, да се полекува още. Но за втората половина на януари можете да го запишете спокойно.

Завеждащата групата излезе и любезната добродушна усмивка на Бережной, с която той сподире служителката, веднага се стопи, смени я израз на тревога.

— Какво стана? — обърна се той към Дудник. — Каква е тая спешност?

Дудник нервно се разходи назад-напред из кабинета и се тръшна на коженото диванче.

— При теб идваха ли от милицията? Сутринта. Честно да си призная, надявах се повече да не видя никого от тях, мислех, че още в понеделник са ни разпитали за всичко и са се успокоили. Обаче не, явно им трябва още нещо. Защо, и тебе ли докопаха?

— Разбира се, току-що се измъкнах от тях. Володя, ти говори ли им за Малашченко?

— Казах им, какво друго можех да направя? — разпери ръце Бережной. — Ще пиеш ли кафе?

— Не — дръпна се Семьон Борисович, — не искам. Защо, защо си им говорил? Не биваше!

— Драги мой, това не беше приятелски разговор. Впиха се като пиявици: давай за конфликтите, та за конфликтите. Как можех да премълча? Ако не аз, някой друг пак щеше да им разкаже, та дори самият Иля Фадеевич или Саша Федотов, ами че той изобщо не може да си държи езика зад зъбите. Така че по-добре аз, поне няма да си помислят, че се опитваме да скрием нещо. И теб ли питаха за това?

— Странно — замислено продума Владимир Игоревич. — По принцип би трябвало... Или не са съзрели нищо подозрително в тази история и благополучно са я изхвърлили от главите си. Това е добре.

Дудник смени положението на краката си, повъртя се на диванчето.

— Ти каза ли им за Кирил?

— Глупости — възмути се Бережной, — как така ще говоря? Нали сме се разбрали.

— По дяволите, дано не научат — угрижено каза Семьон.

— Че как ще научат? Присъствали са само дежурната от пропуска Тамара Ивановна и охранителят от частната фирма. Тамара Ивановна веднага дотича при мен, нали съм директор, а аз казах на тебе. Нали не си казвал на никого?

— Ами май не, макар че може да съм се разсеял и да съм изгърсил нещо. Но мисля, че не. На Иля Фадеевич, естествено, казах. Ами Тамара Ивановна? Възможно ли е да е казала на някого?

— Като нищо, само че на кого? На чистачките, на своята колежка, изобщо, на някой от нискоквалифицирания персонал, а милиционерите няма да разговарят с тях.

— Сигурен ли си?

— Абсолютно! — твърдо отговори Бережной. — Помисли само, става дума за покушение срещу художествения ръководител, какво общо могат да имат портиерките, чистачките и охранителите? Няма начин да ги викат на разпит. Какво могат да ги питат? За разногласия в художествения съвет? Или за творческата политика на театъра? Тяхната работа е да пускат хората да влизат и да излизат и да наглеждат служебния гардероб, не знаят нищо друго. Така че ние с тебе ще мълчим, Малашченко също, а от друг милиционерите няма как да научат. Успокои ли се вече?

— Не съвсем — призна Дудник.

— Тогава все пак да направя кафе, ще поседим, докато не се съвземеш, че е просто страшно да те гледа човек. Хайде стегни се! — подвижна директорът на режисьора. — Не може да се разкапваш така.

— Имаш хора в приемната... — смотоледи Дудник. — Не е удобно.

— Какво ти е неудобно?

— Ами ти ще ме черпиш с кафе, а те там чакат. По работа са дошли, имат спешни въпроси за решаване.

— Ще ги решаваме, докато ти пиеш кафе — безметежно се усмихна Владимир Игоревич и натисна копчето на конферентната

връзка. — Дина Илинична, поканете следващия.

Той отиде в отдалечения ъгъл на кабинета и се захвана с кафеварката.

— Ти си поседи, Сеня, отпусни се, съвземи се, засега не е станала никаква катастрофа — ласкаво бърбеше директорът, докато в кабинета му не влезе поредният посетител.

Владимир Игоревич Бережной беше твърдо убеден, че една чашка хубаво кафе, придружена с добри думи и ласкава усмивка, помага да се заглади всякакъв конфликт и да се уталожат всякакво, дори най-силното притеснение. Във всеки случай този метод винаги беше помагал.

* * *

Катеричката правеше всичко, каквото умееше, за да спаси скитация Котарак Хамлет, използва всички известни ѝ мехлеми, разтривки, компреси, отвари от листа и кори, но кой знае защо, това почти не помагаше. Състоянието на Хамлет все повече се влошаваше, той съвсем престана да става — дори за да пие вода от локвата, и по цели дни лежеше, сврял муцуна в тревата. Слушаше разказите на Гарвана, но не беше ясно дали чува дори една дума, дали възприема повествованието.

— Момчета — решително заяви Катеричката, след като Гарванът завърши поредната серия, — така няма да излекуваме Котарака. Моите силици не са достатъчни в този случай.

— Какво можем да направим? — уплаши се Гарванът.

— Трябва да повикаме Змея, той е мъдър, всичко знае. Ще ни подсказе нещо умно — каза Катеричката, без да подозира каква буря от емоции се развихря в душите на Гарвана и Камъка.

Гарванът мразеше Змея. И навремето бе поставил пред Камъка ултиматум: или той, или Змеят. Камъкът се посъветва със Змея и двамата решиха да не прекъсват отношенията си, но да общуват тайно от ревнивия и мнителен Гарван. Оттогава тръгна така. Приятелите се виждаха тайно, така че Гарванът да не се досети.

И сега думите на Катеричката хвърлиха и двамата в смут. Камъкът беше сигурен, че Гарванът за нищо на света няма да отстъпи

от някогашния си ултиматум и няма да се съгласи с присъствието на Змея. Жалко обаче, защото Катеричката е права: Змеят наистина е мъдър, знае много полезни неща и със сигурност би подсказал какво друго може да се направи, за да се помогне на горкия Котарак.

Гарванът пък целият се наежи вътрешно. Ако не беше тук Катеричката, той, разбира се, щеше да се изкаже решително и нелицеприятно и за нищо на света нямаше да допусне тази пълзяща гад да се появи близо до Камъка. Но Катеричката беше тук и той трябваше да се съобразява с това. Работата беше там, че Гарванът дружеше с Катеричката, нещо повече, ухажваше я, съвсем платонично, но все пак... Така че на Гарвана не му се искаше да изглежда в очите ѝ като безсърдечно същество, което по неизвестна причина пречи на Котарака да бъде оказана квалифицирана помощ. И накрая последното, но всъщност главното: беше му жал за Котарака Хамлет. Да, въпреки всички обстоятелства, въпреки че Котаракът проявяваше капризи, че изобщо, се появи ей така, без някой да го е викал и очаквал, появи се и наруши хилядолетното уединение на Гарвана и Камъка, натрапи се със своите проблеми, молби, хленчене и болезки — въпреки всичко това Гарванът ужасно го съжаляваше. Той беше вечен и през целия си дълъг живот бе видял толкова много болни хора, животни, птици, риби и растения, че много добре си представяше колко страдат и се измъчват те. А сърцето му всъщност беше меко и добро. Само че много ревниво.

— Какво ще кажеш, приятелю? — предпазливо го попита Камъкът. — Каква е твоята позиция?

— Щом трябва, значи трябва — смотолеви Гарванът. — Само че къде да го търсим? Сигурно се шляе някъде на другия край на планетата, друг път ще го намерим. Нашият Котарак ще умре пет пъти, докато намерим тоя вехт маркуч.

— Ами ще попитаме Вятъра — веднага се сети Катеричката. — Видях го тази сутрин, долетя и каза, че ще бъде наблизко, някакъв антициклон се движел отнякъде, така че той бил нащрек.

— Е, какво? — с грижливо прикривана надежда и радост попита Камъкът. — Ще прескочиш ли? Ще извикаш ли Вятъра?

— Къде ще вървя — с неохота изграчи Гарванът и отлетя.

Върна се много бързо, мълчаливо кацна на клона точно пред Камъка и се накокошини.

— Намери ли го? — попита Камъкът.

— Намерих го. Помолих го да търси нашия пораснал глист. Обеща да помогне — скъпернически го информира Гарванът.

Не се наложи да чакат много — Змеят, както и Гарванът, умееше да намира пролуки в пространствено-времевия континуум и моментално да се озовава на всяко нужно му място във всяка интересуваща го минута.

След като изслуша какъв е проблемът, Змеят веднага ги посъветва да потърсят пеницилин.

— Че откъде ще ти вземем пеницилин в гората, а? — ядоса се Гарванът. — Какви си ги измисляш! Разбира се, аз мога да отлетя някъде и да открадна от аптека, но Камъкът не ми разрешава да влача каквото и да било от онзи живот в този, казва, че било нарушение.

— Ами плесен? — възрази Змеят. — Намерете каквато и да е плесен и направете от нея лекарство.

— Вярно! — плесна с лапички Катеричката. — Как можах да забравя! Разказвали са ми за антибиотиците, но ми е изхвъркнало от главата! Благодаря, Змейо, хубав съвет.

Тя веднага хукна да търси плесен, а Гарванът недоволно изграчи.

— И това ли е всичко, на което си способен? Знаеш едно-единствено средство, с което да помогнем на нашия Котарак? Разчитахме на нещо повече — каза той надменно, зареян над Камъка, Котарака и Змея.

— Имам още две средства — спокойно отвърна Змеят.

Той започна да описва кръгове около неподвижно лежащия Котарак. От неговото дълго гъвкаво зеленикаво тяло се образува един пръстен, после втори, после трети, четвърти и Котаракът най-сетне се озова в центъра на Змея, сякаш обграден от солидна защитна стена. Змеят доближи главата си до муцуната на Котарака и зашепна нещо. Това вече никак не хареса на Гарвана. Не стига, че се домъкна, ами и някакви тайни крие зад гърба му! Не, това вече е абсолютно нетърпимо!

— Какво шепнеш там? — злобно попита Гарванът. — Настоявам за гласност.

Но Змеят сякаш не го чу, а продължи да нашепва нещо, като се навеждаше все повече към ухото на Хамлет. И изведнъж Хамлет вдигна муцуна и диво зави.

— Какво му става? — уплаши се Камъкът. — Толкова ли е зле? Боли ли го нещо?

— Какво му каза, въже гадно?!?! — закрещя Гарванът. — Обиди ли го нещо?

Змеят вдигна глава и тихо продума:

— Чувства се много зле. Боли го душата. Оплаква татенцето си. Сдържал се е, не е искал да показва колко силно тъгува, защото се е стремял да изглежда във вашите очи достойно и да не ви натоварва със своите преживявания. Можем да го разберем. Но това е много вредно за здравето.

Когато някой тъгува, непременно трябва да плаче, да вие, да крещи, щом душата му го иска. Ще се наплаче и ще започне да оздравява. А докато вашият Котарак крие мъката в себе си, изобщо няма да оздравее, раните му няма да зарастват, възпаленията няма да отминат, костите няма да се срастват.

А Котаракът виеше ли, виеше. После виенето премина в хлипане, от слепените очи се затъркаляха сълзи, омотаното в черги от трева телце се мяташе в гърчове. Камъкът, Гарванът и Змеят търпеливо чакаха.

И настъпи момент, в който Котаракът се успокои. Гърчовете престанаха, риданията утигнаха, сълзите пресъхнаха. Сега той лежеше с муцуна върху лапите, а не в тревата, и Камъкът сметна това за добър знак.

— Ето, виждаш ли — тържествуващо се обърна той към Гарвана, — добре направихме, че извикахме Змея, той наистина знае какво прави.

— Ти каза, че имаш две средства — свадливо подхвърли Гарванът. — А засега виждам само едно.

— Дайте му да се обlige — просъска Змеят. — Свалете от него всичко, в което е увит, да си обlige козината.

— Защо? — недоверчиво попита Гарванът. — Увит е в целебни треви. Катеричката специално му подбра билки, за лечението е.

— После пак ще го увиете, но той непременно трябва да се обlige — настоя Змеят. — И аз не знам как действа това, но винаги действа. Виждал съм с очите си.

— Хайде тогава, сваляй ги ти — тръсна откровено неучтиво Гарванът.

Но Змеят се оказа готов за всичко, включително и че далеч не всяко същество на тази поляна ще му се радва.

— Бих го направил с удоволствие, но нямам ръце и пръсти. И Камъкът не става за тази работа. Ще трябва да го направиш ти, Гарване. Няма кой друг.

Гарванът неохотно слезе на земята и с помощта на крачетата, ноктите и клюна си доста сръчно разви Котарака Хамлет. Беше принуден да признае колко прав е бил Змеят: Котаракът веднага започна да се облизва, при това го правеше с грухтене, мляскане и видимо удоволствие.

След като завърши тоалета си, Котаракът седна в центъра на пръстена на Змея и заяви:

— И въпреки всичко, много ми е мъчно за Лев Алексеевич. Да разправят за него каквото щат.

Присъстващите разбраха, че Котаракът неочаквано бързо се е съвзел и е готов за разговор. Камъкът се интересуваше от един въпрос, който нямаше търпение да зададе, но разумно реши, че Котаракът първо трябва да пийне вода, после да дочакат Катеричката да донесе плесен.

— Още не говорете, уважаеми Хамлет — строго продума Камъкът, — запазете силите си, ще ви бъдат нужни, когато пристъпим към обсъждане на разказания от Гарвана откъс. Трябва да пийнете вода, после Катеричката ще ви полекува, чак след това ще си поговорим.

Котаракът послушно се умълча и легна, като подпря главата и лапите си на тялото на Змея. Когато Катеричката донесе плесента и направи ново чердже с антибиотик, в което увиха Котарака, Камъкът зададе своя въпрос:

— Този Богомолв наистина ли е толкова отвратителен, какъвто го е описал Гриневич?

Хамлет възмутено вдигна глава и я завъртя, сякаш се мъчеше да отърси от себе си целебното чердже.

— Глупости! — сърдито измяука той. — Хора като Лев Алексеевич са рядкост! Истински стопанин, следи за реда, а най-важното — обича котараца, мен във всеки случай, винаги ще те погали, ще приклепне, ще те почеше зад ушенцето, ще ти поговори гальовно. Не, това не са измислици, той е добър, свестен човек, а

онези, които го мразят, са просто глупаци, нищо не разбират. Защото какво нещо е художественият ръководител — генерален директор? Сами помислете с тъпите си мозъци. Ами че той е ръководител, той е директор. Значи длъжността му изисква да се кара на всички, да контролира всички, да следи всичко, да крещи, ако не го слушат, да наказва, дори има право да бие. Да се благодарят, че не бие, а би могъл. Едни познати котараци на бунището ми разказаха, че техните стопани за нищо и никакво ги ритат с ботуш по корема — да си знаят реда и да разбират правилно положението си в този свят. А Лев Алексеевич е душица. И бабчето ми обича, и майчето ми гушка, а моето майче не е обикновена котка, не се дава в ръцете на кого да е. Щом тя седи в ръцете му, значи е добър, две мнения не може да има.

— Нима хората в театъра не разбират това? — учуди се Камъкът.
— Защо толкова не обичат Богомоллов?

— Ами да, не го разбират! Хората, изобщо, малко неща разбират, много са странни. Затова в живота им няма никакъв ред, само войни и конфликти, трагедии и взаимно неразбиране. Виж, ако светът се състоеше само от котки, щеше да е къде-къде по-спокойно. Освен това лично аз много уважавам Лев Алексеевич заради репертоара му, не онзи, който е в театъра, а който лично той поставя. Обича класиката, а класиката е нашето театрално всичко. Така ми е обяснявал татенцето.

— А защо тази твоя душица е постъпила така с човека, когото наричат със странната дума „драматург“? Защото директорът каза, че Богомоллов нанесъл удар по неговото професионално самолюбие. Защо е трябвало да постъпва толкова грозно? — строго попита Гарванът.

Котаракът Хамлет веднага се хвърли в защита на художествения ръководител.

— Ами трябва правилно да го разбират! Иля Фадеевич просто ужасно се обиди, задето човек, който е по-ниско образован от него, казва, че драматургът не разбирал художествената ценност на пиесата. Драматург е и да не разбира! Как ви се струва това? Защото самият Иля Фадеевич има три висши образования, затова ще приема дори хора само с по две като неграмотни. Той е човек на възраст, прочел е купчини книжки през дългия си живот, обемът на знанията му е колосален, но той не иска да разбира, че е уникален, смята, че всички трябва да бъдат като него, и има много високи изисквания към хората.

Нали ви казвам, хората са странни и почти нищо не разбират, от това произлизат всички недоразумения.

— А за какво е излъгал драматургът? — поинтересува се Змеят.

— Къде е излъгал? Кой ви каза, че Малашченко е излъгал? — развълнува се Хамлет. — Иля Фадеевич е кристално честен човек. Той никога не лъже! Ето например не обича котки, но си го казва направо, от никого не го крие и не се преструва. Хем колко уважава баба ми, ама не се преструва, че не обича мама. Не я обичам, казва, и толкоз. Такава е неговата принципна позиция и аз го уважавам за това. Така че нека тоя ваш Антон, или как там го викаха, да не си измисля, не може Иля Фадеевич да е излъгал.

— Добре де, и да не е излъгал, скрил е нещо. Ти не знаеш ли какво именно? — настоя Змеят.

— Нямам представа. Но съм сигурен, че вашият Антон просто е сгрешил. Той е още млад, не познава живота.

Любопитството все още владееше Камъка.

— А виждал ли си този драматург, Лесогоров? — зададе той следващия си въпрос.

— Да — важно кимна Котаракът, — срещал съм го, веднъж се отби в гримьорната на баба, когато ние с татенцето ѝ бяхме на гости. И в бюфета го видях веднъж, тъкмо беше започнал да идва в театъра, още не бяха започнали да репетират пиесата му, решаваха някакви организационни въпроси. А после татенцето се разболя и аз престанах да ходя в театъра. Ах, какъв хубавец е този Лесогоров! Всички театрални госпожи и госпожици със сигурност вехнат по него. И тази ваша Анастасия Павловна ще се влюби в Лесогоров, ще видите.

— Не може да бъде! — не повярва Гарванът. — Та тя е два пъти по-възрастна от него!

— И какво от това? Хората вършат какви ли не неща, и по-странни. Ще я поухажва, ще я поухажва — и край, готова е. Вече е започнал, както виждам, флиртува с нея с всички сили — и в заведение я кани, и в жилището си. Така че скоро ще е. Между другото, знаеш ли дали е омъжена, или е стара мома?

— Това не знам — призна Гарванът. — Не съм гледал до този момент.

— А красива ли е? — не мирясваше Хамлет.

Камъкът не издържа и избухна в смях.

— Ама и ти намери кого да питаш! Какво разбира от красотата нашият хвърчилко?

Гарванът веднага се обиди.

— Разбирам, как да не разбирам, не съм като някои, дете през целия си вечен живот са виждали една и половина човешки жени! Не, грозничка е тази ваша Анастасия Павловна, мършава една, дълга, бледичка, косицата ѝ светла, вярно, добре ѝ стои на главата, не споря, което е красиво, красиво е, но все пак е някак безцветна. Нито един тон. Виж, баба ти, Хамлет, е съвсем друго нещо, царица, принцеса. Ярки очи, коса като моите крила, гарваново черна, по бузите — нежна руменина, устните ѝ — люлякови, плътни едни, като нарисувани, веждите извити, че и на роклята ѝ да се ненагледаш, всичко прелива, розово едно с люляково, в тон с устните, а на ушите — огромни обеци, с аметисти.

— А — кимна Котаракът, — знам, и тази рокля я знам, татенцето много я обичаше, винаги я хвалеше, когато баба я обличаше, помня и тези обеци, подари ѝ ги депутатът от Държавната дума, на баща ми татенцето. Той открай време е почитател на баба, навремето са имали любов, преди двайсет години, когато баба е била по-млада, а този депутат е бил сополанко, май само на четирийсет, тогава аз още не съм бил роден, знам го само от разказите на татенцето. После страстта отминала, но приятелството останало, сега е неин почитател, носи ѝ цветенца и разни други подаръци. Добре, задавайте си въпросите, ако на някого нещо не му е ясно, ще разяснявам.

Това вече Гарванът не можа да изтърпи. Какви са тия работи? Кой тук, на тази поляна, е главният обясняващ? Кой най-добре знае какво става в ОНЗИ живот? Кой е основният и постоянен носител на информация и най-различни новини? Естествено, не е нищо и никаквият Котарак Хамлет.

Гарванът вече искаше да се изяви с дълга реплика, но не успя, защото се разнесе съскането на Змея:

— Да знаеш случайно за какво са си говорили директорът и режисьорът? Какво са искали да скрият? И кой е този Кирил?

— Виж, каквото не знам, не знам, отдавна не съм бил в театъра. За пръв път чувам за Кирил.

Котаракът толкова хладнокръвно констатира собствената си некомпетентност, че това моментално угаси пламъка на емоциите у

Гарвана и го успокои. Явно Хамлет не е толкова лошо момче, щом не знае нещо — честно си признава, не се опитва да се измъкна, да се прави на важен и да се преструва на всезнайко.

Но, изглежда, Гарванът рано се бе зарадвал, защото Хамлет почеса бузка в Змея и изведнъж изви гърба си.

— Впрочем почакайте... Кирил ли? Има в театъра един Кирил, сценичен работник е, як един, канара, с червена муцуна, явно обича чашката. Но аз почти не съм общувал с него, не обичам да ми лъха на бъчва или дори просто на алкохол. Не понасям това. От малък не го понасям.

— Този Кирил може ли да е ударил Богомолков по главата? — продължи разпита си Змеят. — Може да са се скарали?

— Какви ги приказвате, Змей, недейте така! Къде е художественият ръководител и къде е сценичният работник? Ако един сценичен работник сбърка нещо, той си има началник, театърмайсторът, който ще го насоли, а ако за грешката на работника научи художественият ръководител, той ще се кара с театърмайстора, няма да слезе до нивото на работника. Там има йерархия, трябва да сте наясно — поучително се произнесе Хамлет.

— Какъв е тоя театърмайстор? — веднага реагира Камъкът, който във всичко обичаше яснотата и конкретността.

— Театърмайсторът ръководи художествено-постановъчната работа. Това е сложно за обясняване, но най-просто казано, той отговаря всичко на сцената да бъде красиво. Разните там декори, платове, всичко да е монтирано правилно, всичко да се върти, мести, повдига, спуска и така нататък. Стана ли ви ясно?

— Горедолу — успокои се Камъкът. — А виждал ли си някога съпругата на Богомолков?

— Лена ли? — муцуната на Котарака Хамлет неуловимо се промени, той или опитваше да се усмихне, или се отдаде на приятни спомени. — Виждал съм я. Красива е. Млада. С гладки ръчички. И мирише на хубаво. Отдавна я познавам, почти от раждането ѝ. Откак се помня — винаги съм я срещал в театъра.

— Тя да не би да работи в този театър? — попита Змеят.

Гарванът мълчеше, сърдит и обиден. Той не беше виждал съпругата на художествения ръководител Богомолков и не можеше да

отговори на нито един въпрос. А излизаше, че Котаракът я познавал... Лошо. Недоглеждането трябва да се поправи веднага.

— Не — старателно и на драго сърце обясняваше Хамлет, — тя работи на друго място, Лена придружава трупите, изнасящи спектакли при гастроли, които са плод на частната инициатива. А в театъра просто идва често при Лев Алексеевич. Между другото, когато се ожениха, в театъра дадоха банкет за най-близките, поканиха и баба, и татенцето, така че ние с майчето бяхме на тяхната сватба. Спомням си, поднесоха такова пиле — да си оближеш лапите! Татенцето беше скрил за мен няколко мръвчици и ме почерпи вкъщи. И до днес не мога да го забравя. Хубава сватба беше!

Но неуморният Змей отново поиска подробности.

— Отдавна ли са женени? Казваш, че познаваш Лена практически откак се е родила. А ти на колко си години?

Въпросът за възрастта на Хамлет остана открит, Котаракът не пожела да отговори.

— Отдавна ли? Не беше отдавна. Около година или малко повече. А Лена и по-рано, преди сватбата постоянно идваше. Всъщност това не е важно. Важното е, че я познавам и че е красива и мирише хубаво.

— Тук не ти решаващ кое е важно и кое не е — раздражено гракна Гарванът. — И на думите ти не може да се разчита, защото самият ти не знаеш нито на колко години си, нито преди колко време Богомолков се е оженил за своята Лена. Изобщо, отношенията ти с времето са сложни, не се ориентираш в него. Затова аз ще отлетя и ще видя лично каква е работата.

— Отлети, отлети — поклати в знак на съгласие овалната си глава Змейт. — После всичко ще ни разкажеш.

— Да съм ти искал разрешение — врътна се Гарванът и полетя за следващата серия.

* * *

Ето вече шести ден тя седи в този болничен коридор пред входа на реанимацията, седи мълчаливо, само от време на време, когато успее, разговаря с лекарите — лекуващия и завеждащия отделението, а

също и с хората, които идват, за да научат как е Лев. А те са много, на първо място свекърва ѝ Ана Викторовна, майката на Лев, негови приятели и колеги, а също и братът на Елена и нейните приятели. Само че какво може да им каже тя? Онова, което ѝ казват лекарите: състоянието не се подобрява, но не се и влошава, болният е в безсъзнание, повреден главен мозък, кома. Вчера завеждащият отделението ѝ каза, че щом през първите пет денонощия състоянието му не се е влошило, значи има слаба надежда болният да оцелее. Но нали това е само надежда, а не точна прогноза.

Разбира се, Елена Богомолова би могла да разкаже много повече, всичко случило се и досега е пред очите ѝ като ярка картина, но нима това е интересно на някого? Всички се вълнуват само от едно: ще оцелее ли? А ако оцелее, какъв ще бъде? Предишният ли? Или инвалид?

... На 6-и ноември Лев излезе за един юбилей, трябваше да се прибере късно, а Лена не отиде с него, не беше в настроение, същата сутрин онзи съботен ден се беше върнала от пътуване, бе довела трупата от гастроли в Тюмен, беше страшно уморена, пък и се разболяваше, там премръзнаха и беше настинала. Лена пи много горещ чай, зави се в кашмирения шал, сви се на кълбо във фотьойла и до полунощ гледа телевизия, а в дванайсет и четвърт звънна на Лев по мобилния, каза му, че си ляга, и му пожела приятно прекарване до края на банкета. Беше леко пийнал, в добро настроение, грижовно я попита как е, предаде ѝ поздрав и пожелания за скорошно оздравяване от общи познати. С една дума, поговориха си хубаво, топло, с добри чувства. И Елена спокойно си легна.

Събуди я настойчиво звънене на вратата. Дори не се уплаши, като погледна часовника, който показваше 3:15, само леко се учуди и докато вървеше към вратата и в движение завързваше колана на топлия пеньоар, с усмивка си мислеше, че Лев явно много добре се е повеселил на юбилея, щом си е загубил ключовете или изобщо е забравил как се отключва врата. Нито за секунда не се усъмни, че звъни съпругът ѝ. И се подготви да го посрещне с иронична усмивка и някакви снизходителни думи. На прага обаче стоеше абсолютно непознат мъж. Нещо повече, той беше в милиционерска униформа.

— Тук ли живее гражданинът Богомолов? — строго попита милиционерът.

— Тук. Само че го няма. Защо, какво се е случило? — ядосано отвърна Елена, вече готова да се скара с престаралия се блюстител на реда, който не оставя честните граждани да спят.

— А вие каква сте му? Съпруга ли?

— Да. Какво има?

— Облечете се, моля, и слезте долу. С мъжа ви се е случило нещастие.

Следващите няколко минути напълно се бяха изгубили от паметта на Елена, после тя не може да си спомни как се бе обличала, как бе тичала надолу по стълбището от третия етаж, как бе изхвъркнала на улицата... Не си спомняше нищо от това. Точните и ясни спомени започваха от момента, когато видя мъжа си, проснат на тротоара пред входа. Лев лежеше с лице в тротоара и не мърдаше. Той, винаги толкова елегантен и красив, сега напомняше счупена кукла с нелепо подгънати крака и запретнат ръкав на дясната ръка. Кой знае защо, именно този запретнат ръкав се вряза в паметта на Елена и най-болезнено я удари по сърцето. До него стояха двама милиционери, единият от тях беше онзи, който бе дошъл до апартамента.

— Какво му е? — в паника закрепва тя. — Зле ли е? Сърцето ли? Трябва да извикаме Бърза помощ! Какво стоите?! Викайте лекари!

— Вече повикахме — спокойно ѝ каза единият милиционер. — Сега ще дойдат.

Елена приклекна до мъжа си и се опита да го обърне, но милиционерите веднага я спряха.

— Недейте, гражданко, не го пипайте, той е в безсъзнание. Нека лекарите решат, да не го повредите още.

Тя понечи да възрази, но веднага услужливото съзнание изтласка на повърхността някакви откъслечни сведения, че май в някои ситуации, при някои травми болните не бива да се пипат. Или не бива да се преобръщат? Изобщо, нещо не бива да се прави категорично, така че Елена се уплаши. Не искаше да причини вреда на мъжа си.

Искаше да помогне. Клекнала, гледеше неподвижното тяло на Лев и ѝ се струваше, че той лежи много неудобно, с лице към тротоара, не може да диша, задушава се в това положение. Ама къде са лекарите? Защо толкова се бавят? Взираше се в гърба на Лев, опитваше се да долови и най-слабо движение, което да ѝ подсказже, че той диша, но не виждаше движение и постоянно ѝ се струваше, че той вече е

умрял, но пропъждаше тази мисъл и безцелно, но упорито галеше плата на палтото му и ръката на мястото, където се бе запретнал ръкавът. Въпреки студеното време ръката беше топла и това ѝ вдъхваше, макар и призрачна, но някаква надежда, че все пак не се е случило нищо страшно, че всичко ще се оправи и ще бъде наред. Ето сега ще дойдат лекарите, ще преобърнат Лев, ще му бият инжекция, ще му помогнат да стане, ще го доведат до вкъщи, а там вече тя ще го съблече, ще го настани в леглото, ще го стопли и ще му налее топъл чай, ще го завие хубаво и ще седи до него, хванала ръката му, чак до сутринта. А на сутринта всичко ще бъде както винаги. Лев ще стане, ще се избърсне, ще вземе душ и елегантен и красив ще тръгне за своя театър.

— Вземете паспорта на съпруга си — чу тя гласа на патрулния милиционер. — Намерихме го в джоба му и проверихме адреса, иначе нямаше да ви открием. И ето това...

Елена с усилие извърна глава и видя в ръцете на милиционера портфейла на Льова и някакви документи, май удостоверението за членството му в Съюза на театралните дейци, някакви пропуски, както и връзка ключове.

— Проверете всичко ли е налице, може нещо да липсва. В портфейла, в портфейла погледнете, парите там ли са?

Елена се постара да се съсредоточи, да преброи колко са парите в портфейла, наброи малко над три хиляди, но разбра, че не би могла да знае те много ли са, или малко, дали са всички, или нещо е било откраднато. Лев май не би трябвало да е носил много пари днес... Но всичко останало беше налице — и документите, и ключовете.

Бърза помощ пристигна доста бързо, макар че на Елена тези десет минути ѝ се сториха цяла вечност. От колата слязоха лекар и медицинска сестра, след няколко секунди се появи и шофьорът, който отвори задната врата и извади носилка. После отиде при милиционерите от патрулната служба, поговори си нещо с тях, след което двете коли — милиционерската и линейката — включиха фаровете си и насочиха светлината към тялото.

Лекарят пристъпи към прегледа и Елена, затаила дъх, се заслуша във всяка дума, която той с тих глас казваше на медицинската сестра:

— Болният е в безсъзнание... диша... пулсът е ускорен, ритмичен.

Медицинската сестра бе отворила куфарчето си и вече пълнеше спринцовката от ампулите, а лекарят, късогледо примижал, поставяше абокат.

— Какво ще му инжектирате? — ужасена попита Елена.

— Противошокови препарати, препарати за сърцето, хормони, пикочогонни средства. Както и противогърчови.

— Но какво му е всъщност? Сърцето ли? Той никога не се е оплаквал от сърцето. Днес е пил, беше на банкет — кой знае защо започна да обяснява Елена. Струваше ѝ се, че ако измисли причина, самото следствие ще се окаже не толкова страшно.

— Има черепно-мозъчна травма — каза лекарят, като леко се извърна към Елена. — Явно са го ударили по главата. Поточната диагноза ще се установи в болницата, но изглежда, е нараняване на меките тъкани в тилната и теменната област. Ще дойдете ли с него?

— Разбира се, разбира се — заговори Елена.

В онзи момент тя изобщо не се сети, нито за мобилния телефон, нито за документите, нито за парите. В себе си нямаше нищо, само ключовете от апартамента.

Качи се в колата и седна на неудобната седалка до носилката. На другата седалка, до главата на мъжа ѝ, се настани лекарят.

— Защо не се свестява? — попита Елена с треперещ глас. — Нали му бихте инжекции. Не помогнаха ли? Ами направете му още някакви, защо седите?

— Какво ти свестяваме — уморено махна с ръка лекарят, когато Елена едва сега, макар и с усилие, успя да разгледа. Беше възрастен и грозен. — Болният е в кома.

— Как така в кома?! — ахна тя. — И кога сега... ами... кога той...

— Никой не знае това. Мозъкът е извънредно сложно нещо и е извънредно малко изучено. Никой няма да ви даде каквито и да било прогнози. Може да стане всичко. Той може да се свести след минута, а може и след година, или след пет години. Ако изобщо оживее. Съветвам ви да бъдете готова за всичко. Черепно-мозъчните травми са много коварни.

Пристигнаха в болницата, влязоха в приемното отделение, после Лев бе прегледан от невропатолог, реаниматолог, неврохирург, те полугласно се съвещаваха за нещо и Елена, която седеше в коридора, чуваше само отделни думи:

— Вътрешночерепен хематом... томография на мозъка... кръв за биохимия... непременно захар... анализ на урината... ЕКГ...

После излезе един от лекарите, млад, енергичен, бодър, въпреки че приближаваше пет сутринта, и обясни на Елена, че трябва да се провери за наличие на вътрешночерепен хематом, защото ако има, трябва да се оперира незабавно, а ако няма, болният може веднага да бъде настанен в реанимацията, защото състоянието му е стабилно. Откараха Лев за изследвания, а Елена остана да седи в коридора пред приемното, защото никой не ѝ каза къде другаде може да почака. А тя съвсем се беше объркала и не попита никого. След около час плахо почука на вратата на приемното и ѝ обясниха, че мъжът ѝ е вече в реанимацията с предварителна диагноза „нараняване на главния мозък, кома“. Реанимацията се намирала в другата сграда на осмия етаж. Разбира се, тя може да отиде там, но няма да я пуснат по-близо от коридора, в реанимацията не пускат никого, не е разрешено.

Но Елена, разбира се, отиде. И разбира се, не я пуснаха. Тя седя там до десет часа сутринта, като се поклащаше, обхванала раменете си с ръце, после поиска разрешение да се обади по телефона от ординаторската стая и брат ѝ, Вадим Вавилов, дойде да я вземе.

Вкъщи поспа два часа, преоблече се, сложи в една чанта две бутилки вода и пакет със сандвичи и отново отиде в болницата. На осмия етаж. В коридора пред вратата на реанимацията. Ще седи тук, докато Лев не се свести, докато не го види и поговори с него, докато не се убеди, че ще се оправя.

Така прекара всичките шест дена, прибираще се само през нощта. Лекарите я гонеха, завеждащият отделението се ядосваше, казваше ѝ, че трябва да се прибере вкъщи и изобщо, да си гледа своите работи и да не пречи, че тук всички са професионалисти и ще минат без нея, че тя и без това с нищо не може да помогне. Но Елена упорито седеше, защото нямаше сили да живее другояче. Нямаше сили изобщо за нищо, освен за това тъпо седене в коридора.

През тези шест дни ѝ говореха разни неща: и че мъжът ѝ може да диша самостоятелно, сърцето му е стабилно, има гълтателен рефлекс,

и че болният е станал неспокоен, получил е еднократни гърчове, и че се е вдигнала така наречената мозъчна температура, която трудно се сваля. Или пък настъпваше някакво подобряване и на Елена казваха, че се е появила реакция на докосване — трепнали клепачите, появила се реакция на болката от инжекциите. Ту пък положението му се влошавало. Елена всеки ден питаше лекаря какво лечение прилагат на мъжа ѝ, но питаше повече формално, защото нищо не разбираше от медицина и не можеше да оцени отговорите. Но и отговорите, естествено, бяха формални като въпросите: провеждали антихеморагично, противогърчово, противооточно, хормонално, антибактериално лечение и така нататък.

Тя питаше за това, защото не ѝ достигаше смелост да попита за нещо съвсем друго, и ѝ липсваше мъжество да чуе възможния отговор. Нима е важно с какво и как лекуват Лев? Много по-важно е тя да разбира какво ще стане с него? Какъв ще стане той? И ще го бъде ли изобщо? Но Елена нямаше душевните сили да попита за това.

В края на коридора се появи позната спортна фигура — Никита Колодни, актьорът, на когото Лев най-сетне бе дал едната от двете главни роли в новата пиеса. Всъщност не едната от двете главни, а истински главната, защото работата е не само в обема на ролята, във времето, прекарано на сцената, но и в драматургията на образа, а при тази роля тя е много по-интересна, отколкото в другата също голяма роля на Зиновиев, когото ще играе Миша Арцеулов. Миша... Миша.

— Как си, Лена? — приближи Никита и разцелува Елена по двете бузи. — Има ли нещо ново? Как е Лев Алексеевич?

— Все така — тъжно отговори тя. — Без промяна.

— Но как така? — Никита се смути или пък се огорчи, Елена не разбра. — Нали завчера ми каза, че има леко подобрение.

— Завчера имаше, а днес вече няма. Никита, аз наистина нищо не знам, нищо не ми казват и при Лев не ме пускат. Състоянието е стабилно тежко — това е всичко, което мога да измъкна от тях.

— Господи. — Колодни приседна до Елена, прегърна я през раменете, притисна я до себе си. — Горкото момиче, клета моя, мога да си представя колко ти е тежко. И ти така си седиш тук? Честно да ти кажа, надявах се да не те заваря, мислех, че все пак ще се стегнеш и ще се прибереш вкъщи. Трябва да си починеш, Лена, а ти се изтезаваш.

Трябват ти сили, а и без това сега не можеш да помогнеш на Лев Алексеевич.

— Не мога да си тръгна — смотолевя тя, свря лице в рамото на Никита, задавена от сълзи, — имам чувството, че докато съм тук, наблизно, Лев го чувства и му е по-леко. Не знам за разните полета, за аурата или за флуидите — сега съм готова да вярвам на всичко, само това да помогне на Лев. Ако можех да поседя до него, да поддържа ръката му, сигурна съм — той би почувствал това и би се свестил.

Тя тихо заплака, а Колодни седеше до нея мълчаливо, прегръщаше я и я галеше по ръката. И Елена му беше благодарна за това мълчаливо съчувствие и за топлото широко рамо, върху което капеха сълзите ѝ.

— Ние всички много се вълнуваме за Лев Алексеевич — заговори най-сетне актьорът. — Много хора искаха да дойдат тук, какво ти много — практически всички, но нали разбираме — това е болница, реанимация, на теб не ти е до нас, пък и никой няма да пусне тук такава делегация, ще ни изгонят направо от прага. Извоювах си правото да дойда и им обещах веднага да се обадя и да им разкажа всичко по телефона. Владимир Игоревич сутринта се обади на лекаря, но той нищо не му казал, жена му, казал, седи тук, в коридора, току-що я видях, така че тя, ако иска, ще ви каже всичко, а аз нямам право, защото не сте роднина. Наистина Бережной всеки ден се обаждаше, но всеки ден му отговаряха едно и също: жена му знае всичко, а на вас няма да дадем информация. Но там, в театъра, всички останаха, никой не си тръгна след репетицията, всички чакат да им се обадя и да им кажа какво става с Лев Алексеевич.

Елена избърса сълзите си, още веднъж изхлипа и се изправи.

— А как сте изобщо в театъра? — попита тя просто за да поддържа разговора. Никак не ѝ беше интересно как са нещата в „Нова Москва“, но ѝ се искаше да бъде учтива поне като благодарност за вниманието и подкрепата.

— Ами как сме... — махна с ръка Колодни. — Никак. Всички чакат Лев Алексеевич, без него нищо не помръдва. Сеня, разбира се, провежда репетициите, всичко върви по график, но това не е същото, не е... Никой няма да постави тази пиеса по-добре от Лев Алексеевич, никой не може да направи така, че тя да се задържи поне един сезон, прекалено слаб е материалът. Сеня няма да се справи. Ако завърши

спектакъла, той ще се провали още на премиерата. И аз пак ще остана без главна роля. Единствената ми надежда е Лев Алексеевич да оздравее по-скоро и той да го подготви. По-добре да го пуснем по-късно, дори по-добре да не е през този сезон, а през следващия, но тогава той наистина ще бъде добър спектакъл.

Никита говореше все неща от този род, но Елена вече не го слушаше. Изведнъж ѝ стана неприятно и много обидно. Лев лежи там, зад стъклената врата, в кома е и не се знае как ще свърши всичко това и кога, а хората от театъра мислят само за себе си и за своите спектакли и роли. Цялото им съчувствие към нея, към Елена Богомолова, не е нищо друго, освен банално събиране на информация за удовлетворяване на собствения им изцяло фокусиран върху собствената персона инстинкт за самосъхранение: на човека е присъщо неизтребимото желание да знае на какво може да разчита лично той, как ще се развиват събитията лично за него, какво ще стане лично с него и с какви обстоятелства ще трябва да си има работа. Всъщност това е напълно разбираемо и в това няма нищо лошо, нищо осъдително, но... Но кой знае защо много боли, когато за теб това е въпрос за живота на твоя единствен близък и любим човек, а за другите — просто въпрос за удовлетворяване на инстинкта.

— Да поседя ли с теб? — съчувствено попита Колодни. — Искаш ли да изтичам да ти купя нещо за ядене, да ти донеса кафе, тук долу има кафене. Или ако искаш, да отидем заедно, аз ще поседя, а ти ще хапнеш. Лена, хайде стегни се, трябва да се държиш, ако се отпускат така, няма да помогнеш на никого и на първо място — на Лев Алексеевич.

— Не съм гладна — отговори монотонно Елена. — Ти върви, Никита, не е нужно да седиш с мен, добре съм. Кажете там на всички, че при нас няма промяна.

Тя дълго гледа след Колодни, продължи да гледа в същата посока дори когато след него отдавна се бе затворила вратата на асансьора, който се намираще в отдалечения край на коридора.

Така седя до вечерта. Трябваше да се прибира, но я налегна такава мъка, стовари ѝ се такава тежест, че нямаше сили да помръдне. А трябваше и да шофира... Как да шофира в това състояние, когато очите ѝ постоянно се пълнеха със сълзи и ръцете ѝ започваха да треперят?

Извади телефона и се обади на брат си.

— Вадик, моля ти се, ела в болницата да ме вземеш, не мога да седна зад волана, много съм зле — проплака тя в слушалката.

— Какво е станало? — разтревожено попита Вадим Дмитриевич.
— С Лев ли...? Какво става?!

— Ами все същото, без промяна. Просто нещо съм се скапала. Ще ме вземеш ли?

— Разбира се, разбира се, чакай ме, не тръгвай никъде, аз ще дойда.

Вадим пристигна след около час, здраво хвана сестра си под ръка и я поведе към асансьора. Настани я в своята кола, извади от жабката малка бутилчица коняк и ѝ я подаде.

— Ето, сръбни малко.

Елена отрицателно завъртя глава.

— Не искам. Няма да пия.

— Пий! — гласът му стана настоятелен и твърд. — Погледни докъде си се докарала: не ядеш, не пиеш, не спиш, цялата си посиняла, тресеш се. Пийни и се отпусни поне малко. Исках да ти се накарам, през целия път си подготвих думите, но като те видях — сърцето ми се сви. Себе си пожали, Лена!

— Ами Лев? — издума тя през отново рукналите сълзи. — Кой ще пожали Лев?

— Лев и без това всички го жалят, повярвай ми. Между другото, искам да ти съобщя, че наех частен детектив.

Елена учудено погледна брат си.

— Защо?

— Как защо? Една глава е добре, а две при всяко положение ще свършат по-добра работа. Нека и тя да порови, може да открие нещо, което държавните детективи ще пропуснат. По-зле няма да бъде.

— Ох, Вадик, може би не биваше, а?

— Защо? — искрено се учуди Вавилов. — Ти не искаш ли да заловят престъпника?

— Не знам — тихо прошепна Елена. — Нищо не знам, Вадик. Само едно искам: Лев да се оправи. Или поне просто да оцелее.

— Говориш глупости — строго ѝ се скара Вадим Дмитриевич. — Крадецът трябва да отиде в затвора. И ще отиде. Не го казвам аз, казал го е Глеб Жеглов.

— Ами ако...

— Какво „ако“? Довърши, довърши, не мълчи. Да не би да знаеш нещо?

— Не, нищо не знам, но ме е страх.

— От какво те е страх?

— Разбираш ли, Ксюша... Лев толкова я обича, просто я обожава, макар че, естествено, вижда всичките ѝ особености и не бих казала, че е във възторг от тях, но нали това е... С една дума, разбираш. Лев няма да го преживее.

Вавилов дълго и мълчаливо се взираше в Елена.

— Нима сериозно мислиш, че това е възможно? Тя отново се разплака. И не можа да отговори нищо. Не знае тя, нищо не знае.

* * *

Когато говореше на Елена Богомолова, че след дневната репетиция никой не си е тръгнал от театъра и че всички седят и чакат от него новини, Никита Колодни излъга, без да му мигне окото. Всички артисти се бяха пръснали по свои си работи, дори онези, които бяха заети във вечерния спектакъл. Изключението беше само Евгения Фьодоровна Арбенина, която не очакваше никакви новини от Колодни, защото справедливо смяташе, че подобни въпроси се решават с помощта на мобилен телефон, а далеч не с безцелно мотаене из театъра. Просто тя обичаше и своя театър, и своята гримьорна, тук се чувстваше като у дома си и същевременно усещаше собственото си присъствие на служител. И то не на какъв да е служител, а на Служител, Отдаден на Великия Театър.

Настя Каменская и Антон Сташис, разбира се, все още не можеха да знаят това, защото, придружени от помощник-режисьора Федотов, просто се качиха на етажа с гримьорните и тръгнаха надясно от стълбището, към женската половина. Имаха избор дали да тръгнат надясно, или наляво, и Федотов им обясни, че дясната страна е женската, а лявата — мъжката.

— За днес мъжете ми стигат — решително каза Настя. — Хайде да опитаме да поговорим поне с една жена, защото така получаваме чисто мъжки поглед върху ситуацията.

Вървяха по коридора покрай вратите, на които висяха табелки с имената на актрисите, на някои — по две, а на някои — и по четири, почукваха, натискаха дръжките, убеждаваха се, че в гримьорната няма никого, и продължаваха напред. Докато иззад вратата с табелка „Е. Ф. Арбенина“ чуха:

— Да, да, влезте!

Настя погледна въпросително Александър Федотов.

— Тя сама ли е в гримьорната? Всички са по две, по четири, а тя — сама? Защо? Та Арбенина не е единствената народна артистка на Русия във вашия театър, има и други — попита шепнешком.

Федотов изразително сви рамене.

— Това е то театърът — прошепна в отговор.

Настя не остана доволна от отговора, но го прие като сведение.

Народната артистка на Русия Евгения Фьодоровна Арбенина се беше полуизлегнала на диванчето, едната си ръка бе поставила под главата, а с другата галеше пухкава снежнобяла котка. Настя веднага усети миризмата на тютюн, коя го се бе вкоренила тук от дълги години, въпреки системното проветряване. А нали й бяха казали, че в сградата на театъра може да се пуши само на строго определени за това места и гримьорните не са такива места. Значи и в това отношение за Арбенина бе направено изключение. Или тя просто умее да се договаря с неподкупните пожарникари?

— Евгения Фьодоровна, приемате ли гости? — долови Настя в гласа на Федотов неприкрито подмазване.

— Заповядайте — прозвуча отговор.

Гласът на Арбенина беше необикновено звучен, с приятен нисък тембър, именно какъвто го бе запомнила Настя от филмите, а усмивката — истински царствена.

— Оставям ви под грижите на Евгения Фьодоровна, а когато се освободите, наберете ме, ще дойда — разбърза се помощник-режисьорът.

Арбенина се включи в разговора на драго сърце, дори отмести котката и зае друга поза, за да може удобно да жестикулира.

— Сеня Дудник ли? — попита тя в отговор на поредния въпрос и се намръщи. — Той нищо не поставя, моля ви се! На кого е притрябвал? Един-два спектакъла някъде из провинцията, а иначе седи тук и чака Лев Алексеевич да благоволи да му даде възможност да

постави нещо, някоя глупост. Предимно просто замества при репетиции Богомолов, когато Лев Алексеевич отсъства.

— А какво ще стане с театъра, ако Богомолов не се върне? — попита Антон.

Арбенина леко повдигна своите красиво извити вежди и заговори малко по-бавно — обмисляше отговора си или претегляше всяка изречена дума.

— Ами знаете ли, носят се различни слухове. Например чували ли сте името Черновалов? Виктор Константинович Черновалов?

— Чувала съм го — кимна Настя.

Не беше запален театрал, но наистина беше чувала името, макар да не беше гледала нито един спектакъл, поставен от именития режисьор. Виж, Антон, изглежда, дори не беше чувал името, във всеки случай при споменаването на Черновалов лицето му изобщо не се промени.

— Та така — продължи Евгения Фьодоровна, — Виктор Константинович сега няма театър, отдавна, преподава по малко, понякога го канят някъде да постави нещо, понякога води майсторски класове и у нас, и в чужбина. Вече е на възраст и често боледува. Но му се иска да има свой театър. Разбирате ли? Има заветна мечта. А из висините го обичат, уважават го, той влиза, без да чука, в кабинета на министъра на културата, тъй като нашият министър навремето е бил ученик на Черновалов. И нашият Сеня Дудник е учил навремето при Виктор Константинович и е бил един от любимците му. Така че ако, не дай си боже, Лев Алексеевич не се върне, Черновалов има всички шансове да стане нашият нов художествен ръководител. Или ще ни го натрапят отгоре, или чрез апаратни игри ще направят така, че трупата да го избере. И тогава вече — Арбенина направи изразителен жест с ръка — за нашия Сеня ще започне истински райски живот, защото самият Черновалов няма да поставя нищо лично — твърде стар е за това, вече няма сили. Тоест ще поставя, разбира се, но по спектакъл на две години, винаги се е славил с бавната си и задълбочена работа, не като при нас тук: за два месеца спектакълът е готов. Виктор Константинович винаги е репетирал по осем-девет месеца, всичко е изпипвал, усъвършенствал, съставял е спектакъла като картина от бисери, късче по късче, мънички и шлифовани до пълен блясък. А покрай него Сеня ще поставя по три-четири спектакъла на година, ще

набере опит, ще стане име, Черновалов ще му помогне да получи някоя и друга престижна награда, той има такава възможност, а пък когато след няколко години Виктор Константинович окончателно се оттегли в пенсия, Сеня вече ще има всички шансове да стане наш художествен ръководител.

— Откъде сте толкова сигурна? — попита Настя.

— Убедена съм. Сеня вече ще бъде име, лауреат — това, първо. Той е вътрешен човек, нашият театър го познава отдавна, и то добре — това, второ. И той няма да повтаря грешките на Лев Алексеевич — трето.

— Грешките ли? — Антон като ястреб тутакси се вкопчи в непредпазливо изгърваната дума. — Какво имате предвид?

— Разбирате ли — засмя се Арбенина, — в театъра аз се радвам на специално положение, но това не значи, че съм сляпа и глуха. Лев Алексеевич се грижи за мен като за кристална ваза, но иначе е човек сложен, нееднозначен, има тежък, избухлив характер, властен е, обидчив. А Сеня е сладурче — мек, добър, учтив, обича актьорите и ги цени, а актьорите чувстват това отношение и му се отплащат със същото. Затова, когато един ден се стигне до избор на художествен ръководител, нашата трупа ще застане като един човек зад Сеня. Но именно един ден, защото Сеня засега е никой, режисьор без име, а Черновалов ще му помогне да получи име. По-точно, да стане име.

Я виж ти, помисли си Настя, Дудник бил сладурче, добро момче, което обича и цени актьорите. На нея изобщо не ѝ се стори такъв.

— Защо сте толкова сигурна, че Черновалов няма да поставя лично? — попита през това време Сташис. — Защо му трябва тогава да става художествен ръководител? За какво му е да иска да има свой театър, ако няма да поставя в него?

— Защото иска да осъществява художествено ръководство — усмихна се Евгения Фьодоровна — и да се оттегли окончателно от длъжност на такова ниво, за да не се срамува пред себе си и пред наследниците си. Кой е сега Виктор Константинович? Никой. Макар и известен в миналото режисьор, пак е никой.

Настя малко се интересуваше от ситуацията с Черновалов, тя обърна повече внимание на думите на Арбенина, че Богомолков се държал зле с актьорите и другите служители в театъра. Разбира се, тази информация не беше нова, за това ѝ бе говорил и Гриневич, но

тази тема трябваше да се развие, може би щяха да изплуват интересни подробности.

— Кажете, Евгения Фьодоровна, може би някой от вашите колеги толкова сериозно е бил обиден на Лев Алексеевич, че да е поискал да го убие?

— Какви ги приказвате! — размаха ръце актрисата. — Няма такъв човек! Колкото до обидчивостта, ние, актьорите, сме на първо място. Но да се стигне чак до убийство! Хората от театъра изобщо не са способни на убийство, трябва добре да проумеете това, ако искате да намерите престъпника. Не търсите на правилното място. Сигурно вече поне десет пъти са ви казали, че актьорите са едни големи деца? Казали са ви, нали?

— Казаха ни — не можа да не признае Настя.

Арбенина присви очи и погледна втренчено първо нея, после Сташис.

— Но вие не повярвахте, така ли? А трябваше. Защото такава е истината. Ние много обичаме да побърборим, да разкажем едно-друго, да се киприм, но не правим нищо по същество. Така сме устроени.

— Но освен актьорите в театъра има и други служители — напомни Настя. — И те също може да са имали причини за обиди, за неприязън, дори за омраза.

— Да, възможно е... — сякаш неохотно се съгласи Арбенина и изведнъж се оживи: — Между другото, тъкмо си спомних, че имахме един театърмайстор, който се беше изхитрил да провежда нощем на сцената някакви съмнителни кастинги и което е най-ужасно — за тези кастинги докарвали малолетни момичета. Не знам за какви такива цели са ги оглеждали тук, но когато тази работа се разкри, дойде милиция, арестуваха го и дори май после го тикнаха зад решетките.

— А какво общо има с това Богомолов?

— Именно той извикал милицията, когато научил. А научил случайно. Това беше отдавна, аз и тогава не знаех подробности, а сега пък съвсем нищо не си спомням.

— Колко отдавна?

— Преди около четири години, може би три. Не, не мога да кажа точно кога.

Настя едва се сдържа да не се усмихне. Като гледаше Арбенина, като я слушаше, имайки предвид нейното специално положение в

театъра, беше трудно човек да повярва, че тя може да не помни никакви подробности. Усуква го нещо примата на руския театър, усуква! Интересно защо?

— Спомняте ли си името на този театърмайстор?

— Скирда, Леонид Павлович Скирда.

Това добре. Зарубин ще го провери. Значи всичко е наред с паметта на Евгения Фьодоровна, не бива да се оплаква. Но тя прикрива не театърмайстора Скирда. Кого тогава?

— Имало ли е и други подобни истории? — попита Антон.

Арбенина нетърпеливо въздъхна.

— Скъпи, вече ви казах: един артист не може да убие, друга е психиката на артиста, другояче разсъждава той. А колкото до другите служители, нямам никаква представа какво става при тях. Театърът е устроен така: всеки си знае само своята работа, своите задължения, не се навира при другите, не се и интересува. Всеки мисли единствено как да свърши възможно най-добре само своето късче работа, защото от всяко такова късче зависи съдбата на спектакъла. И никак не го засяга кой какво прави зад стената, кой за какво отговаря и кой с кого се бил скарал.

След деня, прекаран в театъра, Настя Каменская беше абсолютно уверена: правилото е никакви кирливи ризи навън. Вътре, сред своите, може всичко, но навън — дума да не става.

Преди да се обадят на услужливия помощник-режисьор Федотов, тя трябваше да се свърже със Серьожа Зарубин и да му предаде информацията за Леонид Павлович Скирда. Всъщност Скирда едва ли е извършил покушението срещу Богомолков, прекалено висок е рискът, защото в театъра добре си спомнят историята с кастингите, но зад него най-вероятно стои някаква организирана сила и именно тя може като нищо да си е разчиствала сметките с художествения ръководител, който е разкрил игричките ѝ. Но от друга страна, минало е толкова време... Защо сега? Защо не по-рано? Добре, няма какво толкова да си блъска главата на тази тема, нейната задача е да търси и намира информация в театър „Нова Москва“, а вече Серьожа да си решава как да използва тази информация.

* * *

— Да вървим, ще ви покажа театъра — предложи Федотов, когато посрещна Настя и Антон в коридора на „женската“ половина. — До началото на спектакъла има час и половина, всички са заети, работниците монтират декорите, реквизиторите се подготвят, после ще започнат да идват актьорите, няма да им е до вас. Малко на своя глава си позволих да се разбера с главния администратор, той ще може да разговаря с вас след началото на спектакъла, докато тече първото действие. Преди това той е под пара, а после е готов да отговори на въпросите ви.

— Вие сте нашият пряк ръководител, така ли? — позасмя се Антон. — Или директор?

Настя незабелязано го ръгна с лакът в хълбока. Защо търси конфликт? Да, този Федотов е натрапчив и прекалено любопитен, но без него щяха да са загубени. И изобщо, не е хубаво да обиждаш хората, това е златното правило на всеки опитен оперативен работник.

Но на Александър Олегович Федотов и през ум не му мина да се обижда.

— Ама моля ви се, аз съм вашият екскурзовод-преводач, това е най-близо до истината. Ще разглеждаме ли театъра, или не ви е интересно?

— Не, много ни е интересно — побърза да отговори Настя.

Антон само мълчаливо кимна, сиреч да, би било любопитно да погледнем, но Настя не забеляза ентузиазъм в очите му.

Помощник-режисьорът ги поведе нагоре по служебното стълбище, отвори една желязна врата, мина напред и ги покани с жест на ръката.

— Влизайте, само че много внимателно, гледайте си в краката, тук има отворени люкове.

Озоваха се в горната галерия, една тясна, тъмна и на пръв поглед абсолютно нестабилна конструкция. Настя се при тесни, дощя ѝ се да се върне на онова стабилно, добре осветено служебно стълбище. Здравно се хвана за перилата, които ѝ се сториха тънки и паянтови. Антон пък се чувстваше напълно уверено, с лекота се придвижваше по галерията след Федотов и задаваше маса въпроси.

— Това е тежката машинария — показа Федотов дебелия стоманени и кълчищни въжета, на които бяха закрепени тежки противовеси. — По-нагоре вече са само решетките.

Той показваше и някакви други неща и с увлечение обясняваше, но Настя не го слушаше, тя изобщо не помръдваше, сякаш беше залепнала за конструкцията. Сцената беше далече долу, сценичните работници поставяха декорите и отгоре изглеждаха като миниатюрни живи играчки. Тя премести погледа си нагоре и забеляза висящ между суфитите скелет. Гледай ти, и театърът си имал чувство за хумор! Ако човек падне от тук на сцената, това си е сигурна смърт. Интересно, дали в театрите стават нещастни случаи със сценични работници? Ами престъпления, при които може да блъснат някого от горната галерия? Перилата не са високи, нищо работа е да блъснеш човек, стига да имаш желание... Господи, какви мисли нахълтват в главата ти на това странно и страшно място! Вън оттук, бягай, и то колкото може по-бързо. Надолу, където е сцената, където има хора, където под краката ти има твърдина, с която си свикнала, а не въздух. Причината да ѝ се струва толкова страшно и неприятно тук, в галерията, бе, че наоколо е само въздух и пустота, галерията е цялата в решетки и всичко е боядисано в черно — и подът, и перилата, точно затова се вижда зле и ти се струва, че няма абсолютно нищо, само въздух, няма нищо солидно и стабилно, всичко е паянтово, тъмно и страшно. Като на ръба на бездна. Сигурно трябва да имаш някакъв абсолютно особен характер, за да работиш тук с години.

— Александър — извика тя, — хайде да слизаме, нали обещахте да ни покажете сцената.

Федотов се извърна, в тъмното очите му проблеснаха някак странно.

— Страх ли ви е, Анастасия Павловна? Не се бойте, театърът е добър, не причинява зло никому. А пък вашият колега, гледам, изобщо не се страхува, бързо свикна тук.

— Нямаме време, Александър, време нямаме — изразително погледна тя часовника си.

Слязоха долу и докато слизаха, Настя недоволно забеляза, че краката ѝ бяха някак омекнали, във всеки случай не стъпваха уверено. Отново тръгнаха по коридори и Настя, колкото и да се мъчеше, не можа да си спомни бяха ли минавали днес оттук, или още не. Май бяха минавали, защото ето, тази врата си я спомни... Да, точно така, Федотов я отваря и те отново се озовават зад кулисите.

— Това е моето работно място — посочи помощник-режисьорът малко бюро с вграден в него пулт и лампа с дълго гъвкаво краче. — Но днес друг води спектакъла.

Буквално на метър от бюрото на помощник-режисьора имаше още едно, на което лежаха различни предмети, а до него стоеше младичко момиче с дебела тетрадка в ръцете. Тетрадката беше отворена, момичето поглеждаше в нея, после местеше поглед към бюрото, преместваше нещо, отново поглеждаше в тетрадката.

— Какво прави тя? — любопитно попита Антон.

— Нова е тук, „зарежда“ реквизита. Опитните реквизитори знаят наизуст всеки спектакъл и се справят без записки, а новациите трябва в началото постоянно да поглеждат в тетрадката. В такива тетрадки всеки спектакъл се записва много подробно, рисува се и схема — кое как и къде трябва да се намира.

— Не е ли все едно как трябва да са поставени предметите? — простиоудшно попита Сташис.

— Какво говорите! — искрено се възмути помощник-режисьорът. — Всеки предмет трябва да е на точно определено място — както е удобно на актьора, както той е свикнал. Когато отива при реквизиторското бюро, той не бива да мисли, не бива да търси с очи къде е предметът, с който сега трябва да излезе на сцената, трябва да е абсолютно сигурен и да има възможност да го вземе практически без да поглежда. Преди да излезе на сцената, актьорът не бива да се разсейва с такива дреболии. Е, щом искате на сцената, да вървим, защото скоро ще спуснат завесата и усещането ще се размие.

Декорите на сцената вече бяха почти монтирани, но завесата все още беше отворена и като направи крачка иззад кулисите, Настя се озова пред огромната празна зрителна зала. Само преди няколко минути, докато стоеше в горната галерия, тя си мислеше, че я е страх, отдавна не се е страхувала толкова. Нищо подобно, всъщност май никога не я е било страх, защото истински се уплаши едва сега. Краката ѝ бяха залепнали за сцената, бяха станали чугунени, гърбът ѝ се бе вкаменил, тя се взираше в залата и разбираше, че не може нито да помръдне, нито да издаде звук. А актьорите трябва да плачат и да се смеят тук, да страдат и да се радват, и то да го правят с лекота,

искрено, достоверно. И при това да слушат партньора си, да схващат важното от думите му, да не бъркат текста, да не забравят кой къде трябва да стои и накъде да се движи, всяка секунда да бъдат готови за импровизация, и то далеч не защото им се иска да си направят майтап и да освежат омръзналия им текст на ролята, а просто защото някой — самият ти или твоят партньор — прави нищо и никаква грешчица и тя трябва да се оформи като умишлена. За такива грешки и предизвикани от тях неволни импровизации й бе разказвал Гриша Гриневич и тя винаги бе възприемала тези разкази като забавни анекдоти и с готовност се бе смяла заедно с него. Но едва сега, застанала на почти готовата за спектакъла сцена, Настя Каменская изведнъж за пръв път в живота си реално осъзна колко нечовешки труд стои зад красотата и привидната лекота на това, което зрителят вижда от залата, както седи на удобния стол с програмката в ръка, колко хора трябва да се трудят денонощно, за да измислят и въплътят тази красота и да постигнат тази лекота и правдивост. И колко нервни клетки трябва да се похабят, за да оживее измисленият спектакъл. Какво ти да оживее — дори просто да се научиш да ходиш по тази сцена и да говориш нормално струва неимоверни усилия.

„Те са абсолютно различни — мислеше си Настя, застанала на сцената, загледана в залата — и не е възможно да ги разбере. Когато съм общувала с Ирина Савенич, не съм усещала това, но тя не играе в театъра, а във филми. Вероятно театърът е нещо съвсем особено и хората тук са особени, не приличат на никого. Трудно ще ми бъде.“

— Анастасия Павловна — долетя до нея като през стена далечен глас. — Анастасия Павловна!

Тя се отърси от вцепенението и с усилие се извърна. Федотов стоеше пред кулисите и й правеше знаци с двете ръце. Интересно, отдавна ли стои така, отдавна ли я вика той?

— Анастасия Павловна, да вървим, вие съвсем ми нарушихте графика.

— Какъв график? — не разбра Настя.

— Вие цял ден сте на крак, обикаляте театъра, сега трябва да дойдете с мен в артистичния бюфет, да хапнете, да пийнете чай, да си починете, а веднага след седем, когато започне спектакълът и всички закъснели насядат, ще ви заведе при Валерий Андреевич, нашия главен администратор.

— Тоест вие и работни графици съставяте за нас, така ли? — не успя Настя да скрие своя сарказъм, макар да се постара.

— Ама моля ви се, как иначе? — добродушно се усмихна Федотов и разпери ръце. — Щом съм поел шефство над вас, трябва да проявявам грижа, да следя не само да не се изгубите, но и да не гладувате, и да не се претрепвате от ходене. Да вървим, да вървим, разбирам, че сцената ви е направила неизгладимо впечатление и сега малко не сте на себе си, но това е нормално, първият път сцената действа така почти на всички, само че трябва да помислите и за здравето си.

Храната в артистичния бюфет не беше кой знае колко разнообразна и далеч не беше изискана, но пък беше прясна и явно приготвена с обич. Настя неочаквано разбра, че е страшно гладна, и с нескрито удоволствие изяде картофената салата и две банички с извара и стафиди.

— Александър Олегович, а каква е била тази история с театърмайстора Скирда? — попита Антон, лапайки запечените на грил кренвирши.

— А — усмихна се Федотов, — разказали са ви вече? Жалко, исках аз да ви зарадвам с това анекдотче, смятах тъкмо покрай чая да ви го поднеса, но явно са ме изпреварили. Интересно, кой? Сигурно Семьон Борисович?

— Няма значение кой именно — избегна отговора Сташис. — Ние искаме някакви подробности. Ще ни помогнете ли?

— Разбирате ли, не съм изцяло в течение, защото всичко ставаше на високо — помощник-режисьорът посочи с пръст тавана — ниво. Знам само, че някой изпял на Лев Алексеевич, че нощем нещо става в театъра. Кой е доложил не знам, но фактът си е факт: Лев Алексеевич започнал лично да идва нощем в театъра, забранил на дежурните и охранителите да вдигат шум, пристигал, тихичко влизал в сградата и започвал на пръсти, заедно с охранителя, да обикаля сградата. Веднъж дошъл, втори, трети път, а на четвъртия хванал нашия Скирда на местопрестъплението. Оказало се, че се е наговорил с една от смените на охраната и дежурната портиерка на пропускателна, по онова време всички работели по график „денонощие след три“, затова едни и същи портиерки винаги попадали в една смяна с едни и същи охранители. Сега театърът има договор с друга охранителна агенция, тя има свой

пълзящ график, а тогава смените съвпадали. Та, значи, Скирда се разбрал с една от смените и веднъж на четири дена организирал на сцената кастинг с някакви богати чичковци и млади момичета. Лев Алексеевич веднага извикал милицията и предал всички, уволни портиерката, развали договора с охранителната агенция и намери друга. Всъщност това е всичко, което знам.

— Почакайте, почакайте, Саша — разтърси глава Настя, която не можеше да повярва в това, което чу. — Искате да ме уверите, че художественият ръководител на театъра, режисьорът Богомоллов, нощем, вместо да спи, е идвал в театъра с една-единствена цел — да пипне незнайно кого заради незнайно какво? Да не би да си е сменил амплоата на режисьор с амплоа на нощен пазач? Просто безумие!

— Не е безумие — позасмя се Федотов. — Такъв си е той, Лев Алексеевич Богомоллов. Разбирате ли, нашият Лев Алексеевич обича да се страхуват от него, такава една особеност на характера има. Смята, че именно това е главният признак, основният атрибут на властта, а не правото да подписва финансови документи или да взема някакви решения, свързани с пари. И без това нищо не разбира от тези документи и тези решения. А иска да има власт. Лев Алексеевич много обича да обикаля разните ателиета, да проверява служителите, да залавя нарушители на местопрестъплението, за да не се пие алкохол или просто чай на работните места, в шивалнята да не се изпълняват частни поръчки, да не се нарушава дисциплината и тем подобни. Такъв е той, своеобразен Карабас-Барабас, изискваше работа, работа и работа, никакви нарушения и отклонения. Освен това страшно обича да уволнява, и то гръмко, с крясъци, със скандал, да кресне с цяло гърло: „Вън отук!!!“, и целият театър да чуе това и да трепери от страх.

„Той явно не обича Богомоллов — мислеше си Настя, докато внимателно слушаше помощник-режисьора. — И то не просто не го обича. Мрази го. Безумно го мрази. Отдавна. Но тук нещо не е наред... Ще трябва да си поговоря с Антон, може той нещо да е забелязал.“

* * *

Театърът се вълнуваше и негодуваше. Как може: да разрешат на външни хора да стоят на сцената, на това свято място, и то преди спектакъл, и то с мръсните си обувки! Просто умът му не го побираше! За съжаление, през последните двайсет години такива неща се случваха все по-често, но Театърът така и не можа да свикне с това, да се примири и да го приеме. Той и не искаше нито да свиква, нито да приема, нито да се примирява! Няма да я бъде тая!

А как беше навремето... Подобно светотатство беше просто немислимо, отношението към сцената беше грижовно, влюбено, уважително, пазеха я от външни лица като светиня и никой не смееше да стъпи на нея без работа, просто така, от любопитство, като днешните „екскурзианти“. Още през юни 1897 година при своята историческа среща в „Славянски бazar“ Станиславски и Немирович-Данченко се бяха уговорили присъствието в театъра с връхни дрехи, галоши, шуби и калпаци да бъде най-строго забранено. А тази от милицията се изтъпанчи на сцената с обувките, с които ходи по улиците.

Театърът добре си спомняше как тук дойде самият прочут Шверубович от МХАТ, как обикаляше сградата, оглеждаше цеха за обемни декори, разговаряше с художниците. Какъв човек беше! Най-добре от всички знаеше как трябва да се отнасят към сцената. Театърът тогава чу как Шверубович разказваше за Станиславски, за неговата особена безшумна походка, която Константин Сергеевич си изработил, за да минава много тихо зад сцената по време на спектакъл. Великият режисьор се движел изключително предпазливо, дълго избирал с крак опорна точка, поставял го на нея, бавно пристъпвал от пръстите към цялото стъпало, пренасял тежестта на тялото си върху единия крак, бавно откъсвал от пода другия, търсел опора с него... От подобно отношение към сцената и самата атмосфера в театрите е била друга, по-тържествена, по-тайнствена, по-приказна. Дори завесата в онези времена е висяла другояче, гънките ѝ са се спускали от корниза по-различно, по-меко, по-плавно, по-изящно... Ех, какво да си приказваме.

А сега насред сцената застанала някаква непозната жена и се втренчила в залата. Какво толкова иска да види? Там няма нищо, освен столове. Всъщност Театърът определено знаеше, че в залата има много неща, които лично той бе виждал и долавял, но нима тази жена е

способна на такова фино възприятие? В залата има всичко, там е целият спектър от човешки чувства, страдания, вълнения, там има и радост, и веселие, и горестни спомени, и внезапни светли сълзи, и иронични усмивки, и възторг, и негодувание, и презрение — нима е възможно да се изброи всичко? Нима е възможно с няколко думи да предадеш всичко онова, което остава в зрителната зала, след като спектакълът е видян от няколкостотин души, всеки от които има своя история, свой характер, свой житейски опит, свои уникални спомени, а следователно — свое индивидуално и неповторимо възприятие? А следите остават тук, в зрителната зала, в нейния въздух, в тапицерията на столовете, в дървото на паркета, в цялата атмосфера. Театърът чувстваше тази атмосфера, четеше я като книга, дишаше с нея, живееше в нея. Но тази мършава блондинка, която неуморният и вездесъщ Саша Федотов, който знае защо, доведе на сцената, нищо няма да почувства, няма да разбере. Защо тогава трябва да стои тук?

Два часа преди началото на всеки спектакъл Театърът започваше да се настройва, той добре знаеше каква пиеса ще дават и кои актьори участват в нея, подготвяше се да приеме благодарния зрител, да сподели с него удивлението от чудото, което ще започне веднага щом се вдигне завесата, и да погълне в себе си всичко горчиво и тягостно, което може да се изплиска от човека по време на спектакъла. Нека се изплисква, нека излиза от хората всичко черно, натежало на сърцата им, той, Театърът, ще остави всичко в себе си, та човекът да излезе оттук обновен и лек. Театърът беше готов на всичко, та на зрителя да му харесва тук и той да се връща в него отново и отново.

Той трябваше да помогне и на артистите по време на спектакъла, и на помощник-режисьора, който води спектакъла, и на бригадата сценични работници, и на реквизиторите, и на гардеробиерите, и на осветителите, и на радиотехниците, и на електронната служба, и на билетните касиери, и на администраторите, с една дума, на всички, които вечер служат на Театъра.

Всичко това изисква сили и пълно съсредоточаване, това е отговорна работа, към нея трябва да се пристъпва сериозно и да ѝ се отдаваш с цялата си душа. А гостите, които от сутринта се мотаят по коридорите и стълбищата на Театъра, го разсейваха и дразнеха. Не

оставят Театъра да се концентрира върху главната си задача, заради която той всъщност съществува. Дано си отидат по-скоро и да не се връщат повече!

Гостите напуснаха сцената и Театърът въздъхна с облекчение. Те обаче, изглежда, не смятаха да напускат сградата...

* * *

Настя Каменская и Антон Сташис изчакаха да минат петнайсет минути след началото на спектакъла и се запътиха към главния администратор на театъра, който работеше в малко, но много уютно помещение точно до входа на вестибюла. Гишетото, през което администраторът контактуваше със зрителите, беше затворено и прикрито с тъмносиня завеска, на поставеното точно под прозорчето бюро гореше настолна лампа, стените бяха покрити с афиши с репертоара на театъра за текущия и следващите месеци, както и с анонси за предстоящите премиери.

Главният администратор на театър „Нова Москва“ Валерий Андреевич Семаков, слаб, с костеливо лице и рядка коса, посрещна гостите без възторг и дори без показно радушие. Беше уморен, недоволен и не го криеше.

— Обиди ли? — повтори въпроса той, след като изслуша първата порция вече станали традиционни за детективите въпроси. — Разбира се, има. В кой колектив ги няма? Дори между двама души винаги има обиди, какво остава за двеста?

Семаков, също като драматурга Малашченко, смяташе, че основната причина за обиди в театъра е несправедливостта, но източниците на тази несправедливост той, като представител не на творческата, а на административната част от театъра, виждаше не в субективността на мненията и оценките, а в непознаването на спецификата на работата и в неправомерните изисквания. Ръководството не знае как работи конкретно ателие или друго подразделение, то започва да иска невъзможни неща и не слуша никакви обяснения и оправдания, а за неизпълнение наказва строго. Естествено, това обижда хората. Освен това ръководството не вниква и няма намерение да вниква в трудностите, с които се сблъсква една или

друга служба, и не разбира какви изтънчени уловки и чудовищни трансформации се налага да използват те, за да решат някои поставени пред тях задачи, и докато всичко е наред, това се възприема като нещо нормално, не можеш да дочакаш от началството дори простото „благодаря“, сякаш не може да бъде другояче, случи ли се обаче и най-дребна грешка — направо те смазват, забравят за дългите години безупречна и далеч нелека работа. Има и още един източник на обиди — избирането на любимци. Колкото субективизъм има при оценяването на художествените достойнства или на таланта, толкова е той и при оценяването на хората, по принцип това е нормално и то се случва във всеки колектив, но в театъра проблемът с любимците придобива наистина чудовищен размах. Любимите актьори получават възможност да играят, а има и такива, които просто остават незабелязани, сякаш ги няма. Нелюбимите идват само да си вземат заплатата и това, естествено, е унижително и обидно. Ръководството се сближава с любимите си служители, съветва се с тях, обсъжда проблемите, кани ги на купони, взема ги за компания при пътувания и подобно „приближаване до трона“ винаги се забелязва от всички останали и не може да не ги засяга.

— Валерий Андреевич, а какво влиза в кръга на вашите задължения? — любопитно попита Антон.

Семаков мрачно се позасмя.

— Никой няма твърдо установени функционални задължения, това трябва веднага да ви стане ясно.

— Как, изобщо ли няма? — смая се Настя. — Та нали за всяка позиция трябва да има длъжностна характеристика.

— Именно, трябва да има. В нормалния театър ги има, в нормалните театри изобщо всичко е различно, а при нас нещата са надолу с главата. Сигурно тези хартишки се търкалят някъде, най-вероятно в сейфа на директора, но лично аз през всичките години работа в театъра не съм ги виждал. Каквото ни възложи ръководството — с това се занимаваме. Аз например трябва да работя със зрителите и да се занимавам с раздвижване на репертоара, тоест да насрочвам спектакли, да организирам гастроли и да печеля пари за театъра. Но вместо това по задание от ръководството се занимавам и с реклама, и с изготвяне на корпоративна продукция, като например картички и брошури, и със съставяне на програмки, и с организиране на тяхното

производство, и с подготовка на материали за ежемесечника „Театрален афиш“. Печатници, тиражи, хартия, цветове, контакти с художника — всичко това е на моя гръб, макар че единственото ми пряко задължение е да работя със зрителите и с реализацията.

— Винаги ли е било така? — поинтересува се Сташис.

— Не, разбира се. — Костеливият нос на Семаков се смръщи от досада. — При предишния художествен ръководител се занимавах само с осигуряване на възможностите зрителят да види спектакъла. А това означаваше, че пътувах с актьорите, водех ги на творчески срещи, организирах информирането на населението, грижех се за актьора, създавах му условия, осигурявах транспорт, хотели, хранене, билети и тем подобни. А сега не водя никого никъде, вместо това ръководя билетните касиери, които всеки ден преди спектакъл трябва да сложат пред себе си деветстотин програмки и с моливче да отметнат имената на актьорите, които играят днес. Безкрайно творческа задача! — прозвучаха в гласа му нескрита горчивина и обида. — Дори репертоарните книжки, които трябва да се изготвят всеки месец — и с тях съм натоварен, макар че според логиката с това трябва да се занимава завеждащата трупата, защото именно тя носи главната отговорност за съставянето на репертоара.

— Защо тя не се занимава с това? — натрапчиво продължи Сташис.

Настя хвърли любопитен поглед на Антон. За пръв път през целия ден той прояви такава активност при разговор, при всички предишни срещи задаваше съвсем малко въпроси, повече мълчеше, гледаше, наблюдаваше. Какво ли толкова го заинтересува в работата на главния администратор?

— Защото Лев Алексеевич нареди с това да се занимава главният администратор.

— Тоест вие? — уточни Сташис.

Настя забеляза, че при това той направи странно движение с главата си, сякаш видя нещо встрани, но понечи да скрие това от Семаков. Бързо огледа кабинета и разбра причината за това странно на пръв поглед пожелано уточнение. На второто, допряно до противоположната стена бюро стояха една до друга две триъгълни табелки от плътен картон: „Главен администратор В. А. Семаков“ и „Главен администратор Л. Г. Красавина“. Значи в театъра има двама

главни администратори. Зорко око има обаче този Антон Сташис и пипето му сече.

— Да — с оттенък на онова смирение в гласа, което според поговорката е по-важно от гордостта, отговори Валерий Андреевич, — конкретно — именно аз.

— А не Красавина?

— Не — кратко отсече Семаков. — При нас Лилия Георгиевна се занимава с други неща.

— С какви? — не мирясваше Антон.

— С други — последва изчерпателният отговор. — Красавина работи с артистите. А аз се занимавам с ето това. — Семаков извади от джоба си и размахна пред тях малка синя книжка. — Завеждащата трупата съставя репертоара за месеца, а да се направи макет на книжката, да се поръча тиражът в печатницата, да се закупи хартия, да се разпространи тиражът — това е мое задължение. И обърнете внимание — с тези думи главният администратор прелисти книжката, отвори на търсеното място и я подаде на Антон, — тук е не само графикът за работата през месеца, но и телефонният справочник и опазил ме бог да допусна и най-дребна грешка и да не отразя последните кадрови размествания. Тогавя с мен е свършено. А кадровите размествания са нещо постоянно при нас, защото Лев Алексеевич много обича да уволнява хора и да взема на работа нови. Това трябва да следя пак аз, защото щом репертоарната книжка е мое задължение, аз отговарям и за точността на данните в телефонния справочник.

Настя протегна ръка, взе книжката, прелисти я.

— Ще се намери ли една и за нас? — попита тя.

— Вземете я, имам свободни бройки — махна с ръка Семаков.

— И все пак, Валерий Андреевич — не спираше с въпросите Сташис, — как мислите, защо се е получило така? Защо двамата главни администратори, тоест хората, които по принцип би трябвало поред, в различни дни, да вършат една и съща работа, имат толкова различни задължения?

Семаков избухна, явно вече безсилен да сдържа яда си.

— Защо ли? Ами защото Лев Алексеевич иска да решава всичко лично, а няма достатъчно ум и знания, така че възлага задачи на всички наред, независимо от длъжността им и от въпросните

прословути дължностни характеристики. А как иначе? Той е неграмотен и нискообразован човек, а си въобразява кой знае какво и мечтае да стане гуру в режисирането на класически репертоар.

Тогава вече Настя незабавно се вкопчи в горкия Семаков.

— Какво искате да кажете с това „неграмотен“? В какво се проявява това?

Семаков въздъхна, потърка слепоочията си с дългите си възловати пръсти.

— За пример ще ви разкажа една история, ако вече не са ви я разказали.

— За Иля Фадеевич Малашченко ли? — сети се Настя.

— Да — учудено проточи Валерий Андреевич. — Значи са ви я разказали?

— Имате предвид историята с художествения съвет и пиесата на Лесогоров?

— Не, това е съвсем друга история, по-отдавнашна. Но и много по-показателна. Знаете ли, че в нашия театър има музей? Разбира се, че не знаете, естествено е. Работата е там, че нашият музей не е помещение, в което се съхраняват експонати, а едно особено, както се изразяват вие, функционално задължение. По принцип трябва да има човек, който ще е натоварен с това задължение, тоест ще събира архива на театъра, ще подготвя подборките от материали във връзка с юбилеи на актьори, режисьори, спектакли, с някакви паметни дати. А на практика това задължение най-често се вменява на някого като допълнителен ангажимент. Та в нашия театър този ангажимент се падна на Иля Фадеевич, нашия драматург. Трябва обаче да познавате Иля Фадеевич! — зазвуча проникновено и с дълбоко уважение гласът на Семаков. — Той е човек не само изключително образован, но и извънредно отговорен, захване ли се с нещо, прави го с пълно себеотдаване и великолепен резултат. Та, значи...

... Подготвяла се постановката на пиесата „Францискански беседи“, написана по реални събития. Сюжетът представлявал обсада на манастир от някакви рицари, всички монаси, освен последните дванайсет, успели да избягат и да се спасят, а тези дванайсетима останали, страдат в обсадения манастир от глад и жажда и разговарят. Постепенно един след друг умират. Тъй като пиесата била написана през деветнайсети век, тоест смятала се за класика, Иля Фадеевич

Малашченко, който изпълнявал функциите на истински музеен работник, се обърнал към францисканското издателство, където му показали огромно количество материали за това историческо събитие, но всички тези материали били на италиански и полски, което е напълно естествено. Иля Фадеевич бил човек широко образован, ориентирал се доста прилично в тези езици, лично прочел всички материали, необходимото превел, при това обемите на преводите се оказали доста големи. От тях излизало, че всеки персонаж в пиесата има свой реален прототип, така че Иля Фадеевич най-щателно преписал всички сведения за всеки поотделно. И раздал тези материали на актьорите, които по време на отпуска на Богомоллов работели върху ролите самостоятелно. Актьорите били в пълен възторг и благодарели на драматурга. А после пристигнал Лев Алексеевич, показали му всичко направено въз основа на предоставените от Малашченко материали, а режисьорът взел да размахва ръце и да крещи, че всичко било напълно различно и че той виждал тези персонажи по съвсем друг начин. Лев Алексеевич категорично настоявал на собственото си виждане, не слушал никакви аргументи относно историческата правда и цялата работа на драматурга се оказала абсолютно ненужна. Иля Фадеевич бил възмутен, оскърбен и обиден до дъното на душата си. Опитал се да поговори с Богомоллов, да го убеди, че ценността на пиесата се състои именно във факта, че тя практически е документална и тази документалност трябва да се запази на всяка цена, но Лев Алексеевич се държал крайно надменно и грубо поставил Малашченко на мястото му, като казал буквално следното:

— Вие, уважаеми Иля Фадеевич, не се намесвайте в творческия процес, никой не ви е молил, още повече че нищо не разбирате от него, вашата работа като завеждащ музея е да събирате архива, така че събирайте си го, а спектаклите все някак и без вас ще поставим.

Естествено, Малашченко след това започнал да смята Богомоллов за човек тъп и нискообразован.

— Защото Иля Фадеевич има три дипломи за висше образование: чужди езици, филология и изкуствознание — завърши разказа си Валерий Андреевич Семаков. — А Лев Алексеевич смята, че може да се държи така с него. Това се случи още в началото, когато Лев Алексеевич тъкмо бе дошъл при нас, и тогава още не бяхме

схванали колко труден, своеобразен и властен човек е, по инерция се отнасяхме към него като към нашия предишен художествен ръководител, който не си позволяваше нищо подобно и винаги се съобразяваше с мнението на драматурга. А случаят с „Францисканците“ стана добър урок за нас, веднага разбрахме с какъв човек си имаме работа.

Да, помисли си Настя, показателна история, но едва ли има връзка с покушението за убийство. Време е да преминат към по-конкретните въпроси. Например да проверят разказа на актрисата Арбенина.

— Кажете, Валерий Андреевич, чували ли сте, че в театъра е възможно да дойде режисьорът Черновалов? Разбира се, в случай че Богомоллов не оздравее.

— Чувал съм — веднага, без да размисля, отговори Семаков. — Целият театър бръмчи, само за това се говори.

— А вие как смятате, реално ли е?

Администраторът сви рамене.

— Нямам представа. Това не е моята епархия.

— Но все пак — не миряваше Настя, — как мислите, какво ще стане, ако Богомоллов не се върне и вместо него дойде друг художествен ръководител?

— Мисля, че който и да дойде, той ще бъде само художествен ръководител, а не художествен ръководител-директор, както е сега.

— И какво следва от това?

— Следва, че Володя Бережной отново ще стане директор, то е очевидно. — Семаков погледна Настя като посредствена ученичка, която не може да схване елементарни неща. — Володя е прекрасен ръководител, работил е в театъра много години и знае тук всичко, от и до. Трябва да си пълен идиот, за да го смениш и да доведеш друг директор. Никой няма да се справи с нашите проблеми по-добре от Володя. Трупата го обича, защото и той искрено обича актьорите, грижи се за тях, уважава персонала, старее се да помогне на всеки колкото може. Освен това е блестящ организатор, знае всичко до последната подробност, включително откъде е най-добре да се купуват платове за декорите и костюмите и как трябва да се избират те във фабриката. Володя винаги знае какво да направи, за да се спестят пари, без да се ощетява качеството, има добри връзки с всички доставчици и

предприемачи. И когато Бережной беше наш директор, всички живеехме щастливо. А когато Лев Алексеевич зае длъжността директор и направи Володя административен директор, всички просто изпаднахме в шок, не разбирахме как ще функционира театърът.

— Защо Бережной се е съгласил с понижението? Нали е можел да обърне гръб и да си тръгне. А той е останал — замислено забеляза Настя. — Не се ли обиди?

— Обиди се, естествено — с готовност кимна главният администратор, — разстрои се, натъжи се, дума да няма. Но той толкова обича театъра, толкова му е предан, че не можеше да си тръгне, остана, макар и като административен директор. Не мога, каза, да зарежа артистите, за да ги тормози Богомоллов, ако не остана като буфер между него и актьорите, театърът направо ще се разпадне.

— Значи — намеси се Антон — Бережной е заинтересован Богомоллов да почине и вместо него да дойде друг художествен ръководител.

Семаков моментално сякаш се смали, раменете му се повдигнаха, почти изцяло погълнаха шията му.

— Не съм казал това — избъбри бързо и нервно. — И изобщо нищо не разбирам от тези неща. Това не е моята епархия.

Изглежда, изразът с епархията му беше любим.

* * *

За днес разговорите вече им бяха достатъчни, главата на Настя бучеше и с Антон решиха да привършват. Облякоха се в служебния гардероб, предадоха на пропуска ключа от кабинета на Богомоллов и излязоха. Влажният студен въздух моментално удари в лицето Настя, с всяко вдишване проникваше все по-дълбоко в белите й дробове. Само след три крачки тя почувства, че премръзва, но колата, слава богу, беше съвсем наблизо.

— Антоне, имам молба към вас. Бихте ли поостанали петнайсетина минути? — попита тя. — Трябва да обсъдим нещо.

По принцип беше подготвена да получи отказ, защото с ушите си бе чула как Сташис обеща на своето „слънчице“, на своето „зайче“ и „лястовичка“, че довечера ще се видят, и ако не бе излъгал, ако

наистина ставаше дума за осемгодишната му дъщеря, а не за осемнайсетгодишна мацка, вече му беше време да тръгва за вкъщи, детето скоро трябваше да си легне.

Но той се съгласи. Вярно, все пак си погледна часовника, но сега вече Настя не се подразни: колкото и да е странно, бе свикнала с този му навик само за един ден, бе свикнала с честото прозвънване на мобилния му телефон през целия ден, което означаваше, че получава ново съобщение, както и с това, че в паузите между разговорите Антон в движение преглеждаше тези съобщения, набираще номера и тихичко разговаряше ту с „лястовичката“, ту с някого, към когото се обръщаше на „ви“, но обсъждаше проблемите на сина си и дъщеря си. Очевидно това беше бавачката, същата със стилните скъпи дрехи. Виж, разговор със съпруга Настя така и не забеляза. Странно. Може би са се скарали? Или тя е заминала за някъде и пита за децата непосредствено бавачката, а не мъжа си? Или просто е истинска съпруга на детектив, която знае, че без крайна необходимост не бива да звъни на мъжа си в работно време.

Предложи да се качат в нейната кола. Антон мълчаливо се подчини.

— Трябва да си поговорим на две теми — веднага подзе Настя. — Едната е по разследването на случая, другата е по организацията на това разследване. С коя да започна?

— Започнете с организацията — усмихна се Сташис, — така е по-правилно методически.

Тя погледна с интерес оперативния работник.

— Антоне, ние с вас днес за пръв път работихме заедно. Получи се така, че аз сякаш поех ръководството, бях по-активна в разговорите, задавах повече въпроси, решавах при кого да отидем и какво да правим по-нататък, а вие предимно си мълчахте и само наблюдавахте. Искам да ме разберете правилно: държа се така не защото искам да бъда шеф в нашата двойка, а просто защото така съм свикнала. Вече съм на много години, ако не сте разбрали, почти двойно по-стара съм от вас, имам повече опит. Но това не означава, че имам повече права.

— А какво означава в такъв случай? — попита Антон без сянка на насмешка.

— Означава само едно: отдавна съм шеф във всяка възможна двойка, разбирате ли? Вече съм забравила времената, когато бях малко

неопитно момиче лейтенант, което се страхуваше от всички и всичко. Доскоро бях възрастна печена жена полковник и когато съм работила с някого в двойка или дори в тройка, винаги съм била водеща. Под думата „винаги“ имам предвид последните петнайсет години. И през тези петнайсет години съм свикнала да проявявам инициатива и самостоятелно да вземам решения. В никакъв случай не искам да ви принизя или да ви пренебрегна, вие сте представител на властта, представител на държавата, а аз съм никоя, прекрасно разбирам това. Ако поведението ми ви се е сторило обидно, простете ми, не е било умишлено. Това е навик, оформил се с годините стереотип на работа.

— Разбрах — кимна Сташис. — Уверявам ви, ни най-малко не съм се обидил. Напротив, страшно се радвам, че имам възможност да се поуча от вас.

— Е, това вече не бива — навъси се Настя.

— Какво не бива?

— Не бива да ме ласкаете. И не е нужно да се учите от мен.

— Защо? — учуди се Антон. — Сергей Кузмич каза, че...

— Някой ден, по-късно ще ви обясня защо. Та, значи, извиненията ми са приети?

— Анастасия Павловна...

— Тогава да минем към самия случай. Помощник-режисьорът Федотов така ни задуши със своята закрила, че не успяхме да обменим мнения по повод на Арбенина. Трябва да обсъдим и главния администратор, та утре да не пропуснем нищо. Какво ще кажете? Какво показаха вашите особени наблюдения?

— Арбенина вижда всички недостатъци на Богомолков и гледа на тях адекватно — бавно заговори Антон. — Но е зависима от него. Той я обича и ѝ дава да играе, затова тя се страхува да каже лоша дума за него, макар да разбира, че той заслужава именно лоши думи.

Настя беше напълно съгласна с това, но ѝ беше любопитен ходът на мислите на младия оперативен работник.

— От какво си направихте този извод?

— Частично от фактите, частично от нейните думи. Бяха ни казали, че Богомолков обича Арбенина, че тя му е любимка. По принцип е достатъчно да прегледаш репертоара на театъра и да видиш в колко спектакъла е заета тя, за да разбереш, че това е истина. Обаче, когато Арбенина говореше за театърмайстора Скирда, я измъчваха

противоречиви чувства. Тогава обърнах внимание на това, но не разбирах защо е така. А после разбрах.

— Кога после?

— Когато Федотов ни разказа как Богомоллов обикаля ателиетата и службите и лови нарушители. Съгласете се, че като художествен ръководител, режисьор, творец това не му прави чест. И Арбенина разбира това. Ето защо беше готова да ни разкаже за кастингите на Скирда, но ни най-малко не беше готова да разказва по какъв начин са били прекратени тези кастинги. Напрягаше се и внимаваше за всяка своя дума. И за вашите също, за да не изтърве нишката на разговора и да не му позволи да кривне в опасна посока. Тя е много красива, много достойна и много талантлива жена, но по същество е стара и нещастна.

— Нещастна? — повтори Настя. — Красива, достойна, талантлива — и при това нещастна?

— Разбира се — убедено отговори Антон. — Тя е на възраст, когато всеки изживял ден, колкото и прекрасен да е той, намалява шанса ѝ да получи още една роля, шанса още веднъж да излезе на сцената. И този неин шанс напълно и изцяло е във властта на един човек — художествения ръководител на театъра, който самолично, като се опира само на собствените си вкусове и пристрастия, решава дали тя ще играе, или не. Тя е абсолютно зависима от Богомоллов и при това като умен човек си дава сметка, че професионалният ѝ живот зависи от не твърде достойна в човешки план личност. Може ли това да бъде приятно? Разбира се, че е нещастна. И ужасно се страхува, че Богомоллов няма да се върне в театъра, защото новият художествен ръководител може не само да не я направи своя любимка, той може изобщо да не я забелязва. Спектаклите, в които играе тя, ще бъдат свалени от репертоара и заменени с други, а и да не бъдат свалени, нейните роли ще бъдат дадени на друга актриса, по-млада, която харесва повече на новия художествен ръководител. И Евгения Фьодоровна с всичките си регалии и миналото си на заслужила тези регалии ще се превърне в актриса, която идва в театъра веднъж месечно, за да си вземе заплатата. Или изобщо не идва, защото заплатите сега се превеждат в карти. Пак има късмет, защото е на щат, така че при всяко положение ще ѝ изплащат заплатата, ако обаче беше на договор, в края на сезона просто няма да ѝ го възобновят. Да се оправя сама.

Забавно хлапе, с одобрение си помисли Настя, толкова млад — и вече толкова много разбира. Откъде ли се взема това?

— Добре, ами Семаков? С него вие разговаряхте активно, дори се изненадах.

— А, всичко разбрахте вие — усмихна се Антон свенливо и някак по детски. — Просто обърнах внимание, че в театъра има двама главни администратори, и се хванах за това. А после излезе наяве и всичко останало.

— Какво именно? Споделете, да сравним впечатленията си — помоли Настя.

— По-рано Семаков е бил харесван от предишния художествен ръководител и след идването на Богомоллов известно време е запазвал позициите си, а после Богомоллов е предпочел Красавина, най-вероятно самият той я е назначил, направил я е своя приближена, възложил ѝ е работата с актьорите и с реализацията на репертоара, а Семаков е натоварил с разни мижави задължения. Семаков, Малашченко и Бережной са една гвардия, те се обичат и уважават взаимно, както обичат и уважават и своя предишен художествен ръководител, а Богомоллов дружно мразят, само че докато Бережной грижливо крие това, драматургът и администраторът не си хабят силите за такива глупости и изобщо не си кривят душата. При това драматургът Малашченко се старее да запази достойнството си, а администраторът Семаков — не, все му е тая.

— Как мислите, защо?

— Трудно е да се каже. Вероятно е възрастов проблем. Малашченко вече е прехвърлил седемдесетте, ако си загуби работата, вече няма да намери друга. Чувството за собствено достойнство не му позволява да възхвалява Богомоллов, но здравомислието му подсказва, че все пак не бива да си търси уволнението. А Семаков е доста по-млад, той лесно може да си намери друга работа, защото като човек, който работи със зрителите, със сигурност има добри връзки във всякакви сфери, така че при всяко положение няма да остане без работа, затова плюе Богомоллов наляво и надясно, не крие чувствата си.

Настя помълча, обмисляйки чутото. Беше готова да се подпише под всяка дума на Сташис. И искрено не разбираше откъде е у това младо момче способността да разбира хората и техните подбуди.

— Антоне, къде сте учили?

— На „Волгин“, защо?

— И никъде другаде?

— Никъде другаде. Защо, трябвало е да завърша и нещо друго ли? Сергей Кузмич каза, че вие сте учили в Московския държавен университет.

— С удоволствие бих се поучила и на „Волгин“ — позасмя се Настя, — но по мое време там не приемаха момичета, само момчета. Така че университетът бе за мен принудителна мярка, аз от самото начало смятах да работя в милицията. Всъщност няма значение. И последният въпрос — за нашия екскурзовод преводач. Той как ви се стори?

— Тарикат — засмя се Антон. — Тоя Федотов през всякаква дупка ще мине. Почти на сто процента съм сигурен, че се занимава с нас не от любезност, а изключително от желание да е в течение на всичко и да знае с кого разговаряме. Разбира се, би искал да знае и за какво разговаряме, и изобщо, как върви следствието. Но засега не мога да разбера дали това е банално любопитство, или го води някакъв специален интерес.

— Да, и аз не мога — въздъхна Настя. — Но е неприятно човече, нали?

— Да — съгласи се Сташис. — Хлъзгав някак. Идва ми в повече.

Антон се качи в своята кола и замина, като нахално обърна през две непрекъснати линии. Като проклинаше своето законопослушание, Настя дълго пътува в обратната на своята посока, докато не видя знак, разрешаващ обръщането. Въпреки очакванията, стигна до дома си доста бързо, независимо че беше петък вечер, когато колите по пътищата обикновено до късно са много.

Вкъщи я посрещнаха мирис на супа от бърберици и кисели краставички и съпругът ѝ с дебел том с някакъв научен труд в ръцете.

— Лъшка! — възторжено извика Настя, — сварил си разсолник! Мечтала съм си за него цяла седмица.

— Само срещу разкази за театъра — строго заяви Чистяков и свали очилата си за четене. — Мечтал съм за тях цял ден. Открай време ми се иска да надникна от другата страна на завесата, за да разбера как се подреждат нещата там.

Тя бързо се преоблече и се втурна към кухнята, към заветната тенджерата. Разсолникът беше точно както го обичаше, гъст, с булгур.

— Льоша — много сериозно каза Настя, докато бършеше с кърпа измитата чиния, — и аз бих искала да науча как са уредени нещата там. Но се страхувам, че не е по силите ми. Театърът трепетно пази тайните си. Знаеш ли, уж всички разказват всичко, никой не мълчи, никой не отказва да отговаря на въпросите, и все пак нищо не се разбира. Сигурно за да разбере театъра, човек трябва да се роди и да умре в него.

Тя заспа бързо и дълбоко, сънува някакви неразбираеми неща, но посред нощ се събуди с мисълта: Тоя натрапник, помощник-режисьорът Федотов, също е от гвардията на мразещите художествения ръководител Богомолков. И работата дори не е в начина, по който ни разказваше за Лев Алексеевич. Именно той ни организира срещата със Семаков. Със същия успех можеше да ни каже, че се е разбрал с Красавина, която очевидно ще е на работа на следващия ден. И Красавина със сигурност щеше да ни пее колко забележителен човек е Богомолков. Но Федотов ни отведе именно при Семаков, който дори не се опита да скрие от нас неприязънта си към Богомолков. Какво пък, броят на мразещите расте. Интересно, колко е голям? Ох, усеща сърцето ми, ще се видим в чудо с Антон в този театър.

* * *

Завеждащата трупата, подвижна възрастна жена, която работела в театъра повече от десет години и познавала всички, се оказа запалена почитателка на Лев Алексеевич Богомолков и явно беше включена в свитата на приближените. Тя многословно и убедено говори какъв забележителен човек бил Богомолков, колко талантлив и оригинален бил. Не ѝ достигна смелост открито да избягва въпросите на Настя и Антон, беше принудена да отговаря добросъвестно и подробно, но при това постоянно повтаряше: „Теоретично това е възможно, но не и в нашия театър. При нас не е така“.

— При нас не може да има несправедливост при оценката на труда на актьора, ние сме един от малкото театри в Москва, които въведоха системата на баловете — каза тя. — Всяка роля във всеки спектакъл се оценява с определен брой точки от една до десет, в зависимост от обема и сложността на ролята. И в края на месеца се

прави равносметка в зависимост от това какво е играл актьорът през този месец и се начислява надбавка над основната заплата. Така че няма никаква несправедливост и никакви обиди, всичко е честно. Едно е осем пъти в месеца да си излизал на сцената в сложни роли, и то понякога с танци и акробатика, и съвсем друго — да си излязъл двайсет пъти и да си изрекъл: „Пратеникът от Пиза пристигна“. Толкова различна по сложност работа трябва и да се заплаща различно.

Щом стана дума за оценки и цифри, Настя се оживи. Тук тя се чувстваше в стихията си.

— Кой решава коя роля колко точки заслужава? — попита тя.

— Лев Алексеевич, административният директор и аз, сядаме тримата и обсъждаме всеки спектакъл.

— А ако мненията се различават? Какво става тогава?

Завеждащата трупата строго погледна Настя.

— Не се различават обикновено. Но в краен случай решението се взема чрез болшинство гласове. Макар че това май не ни се е случвало.

„Значи се е случвало — веднага си помисли Настя. — И то не просто се е случвало, а е ставало постоянно. И разпределението на силите тук е ясно: от едната страна Бережной, от другата — Богомоллов и завеждащата трупата. Ето ви го болшинството. Бережной сигурно се старае да дава на актьора повече точки, Богомоллов се заяжда и се стиска, тъй като не се грижи за материалната подкрепа на актьорите, а завеждащата трупата му приглася.“

— Може ли да се случи главна роля в спектакъл да се оценява с по-малко точки от второстепенна роля?

— Може — кимна завеждащата трупата, — ако второстепенната роля съдържа сериозни физически натоварвания или някакви други усложнения.

— Например?

— Например игра със специален и тежък костюм или със сложен грим, с гърбица и имитация на протеза.

— И как реагира на това актьорът, който играе главната роля? Обижда ли се?

— Разбира се — непредпазливо се съгласи изгубилата бдителността си завеждаща трупата.

— На кого? На човека, който е определил толкова точки? Тоест на Богомоллов? — напираше Настя.

— Не, в нашия театър това е невъзможно — веднага се поправи жената. — Казвам ви го така, чисто теоретично.

„Значи се е случвало — констатира Настя. — На нашия любимец, който играе второстепенна роля, ще дадем повече точки, а главната роля, която играе актьор «извън свитата», ще оценим слабо. Любопитно ще бъде да пресметнем колко са актьорите, обидени на Богомолков именно заради тези точки.“

— За какво по принцип един актьор може да се обиди на художествения ръководител? Не във вашия театър — уточни с усмивка Настя, — а просто теоретично.

— Ами причината е само една: не му дават роли, не му дават да играе. Няма за какво друго да се обижда.

Настя прелисти бележника си и пристъпи към следващия блок въпроси.

— Във вашия театър има много актьори, активно заети в киното и телевизията. Това не пречи ли на работата им в театъра?

— Стараем се — усмихна се скъпернически завеждащата трупата. — За това съществувам аз, за да съставям правилно репертоара с оглед на заетостта на актьора в снимки.

— А ако това е невъзможно? Просто не се получава технически?

— Тогава приоритет има театърът, това дори не се обсъжда — твърдо отговори жената. — Преди да подпише договор за снимки или за постоянно участие в телевизионна програма, актьорът непременно трябва да получи разрешението на художествения ръководител. Ако има това разрешение, после актьорът само ми донася бележка с датите, на които моли да не го ангажираме в репертоара за следващия месец, а моя работа е да се съобразя с това. Можем да манипулираме и с дни, и със състави, изобщо — има възможности, важното е да си набрал опит.

— Да се върнем към ситуация, при която по технически причини не успявате да се съобразите с графика на актьора. Вие казахте, че приоритет безусловно има театърът. Какво означава това на практика?

Завеждащата трупата сви рамене и премести някакви книжа на бюрото си.

— Актьорът излиза и играе в спектакъл в ден, удобен за театъра. Толкоз.

— Ами снимките? Или телевизията?

— Провалят се. Или се отлагат за друга дата. Всичко зависи от договора, сключен с продуцентската фирма. Те могат да отстъпят и да променят графика на снимките, а могат и да поискат неустойка. Разберете: да речем, трябва да се снима сцена със сложна техника, каскадьори, сред природата, а това са все огромни пари. И ето че всичко е организирано, всичко е готово, предварително е получено разрешение от местни власти за снимките, техниката е поръчана, договорът с каскадьорите е сключен и всичко това — предварително, защото при тях има дългосрочно планиране. Изведнъж се оказва, че актьорът не може да дойде на снимки. Тоест, за да се отложат снимки, трябва да се анулира разрешението и да се поиска ново, да се разтрогват договори за техника и с каскадьорите, да им се плащат неустойки, да се правят уговорки за всичко отново за друг ден, а в този друг ден те пък не могат, защото вече имат договори с други клиенти, изобщо, страшна бъркотия. И за цялата тази бъркотия продуцентите трябва да плащат от джоба си. От къде на къде? Те спокойно могат да накажат актьора, като го накарат да плати неустойка за проваляне на снимките. Повтарям, всичко зависи от записаното в договора и естествено, отличните отношения между актьора и продуцентите. Случват се договори абсолютно драконовски, а има и напълно лоялни, предвиждащи натовареността на актьора в театъра.

„Ето още един повод за конфликт между актьор и художествен ръководител — отбеляза си Настя. — С помощта на преданата нему завеждаща трупата художественият ръководител може, без да си цапа ръцете, да оцети актьора с такива луди пари, че... Но ако попитам случвало ли се е такова нещо, тя, естествено, ще отговори, че е възможно теоретично, но не и в този театър.“

Настя отново прелисти страницата и прегледа домашните си бележки.

— За какво може да бъде уволнен един актьор? За какви провинения?

Завеждащата трупата снизходително се усмихна, макар че напрежението продължаваше да се крие във всяка чертичка на нейното скулесто породисто лице.

— Тук при нас е като при всички. Дисциплина, закъснения, невявяване на репетиция или на спектакъл, присъствие в нетрезво състояние.

— И ако актьорът трябва да бъде уволнен...

— Започва хайка — машинално продължи завеждащата трупата и веднага се сепна: — Но, разбира се, не и в нашия театър, при нас няма такива неща. А по принцип се дава команда „дръж!“ и се започва педантично следене на нарушителя. Например в нашите правила е записано, че актьорът трябва да се яви на репетиция не по-късно от петнайсет минути преди започването ѝ. И не дай си боже да се яви четиринайсет минути преди нея: получилият командата помощник-режисьор веднага фиксира закъснението и пише докладна. Дошъл ли е махмурлия, мирише ли на алкохол — докладна. Явил ли се е на репетиция неподготвен, без да е научил ролята — докладна. Това е цялата технология. Три нарушения — уволнение. Но това е само за актьорите на щат. А с онези, които са на договор, се налага или да се чака да изтече срокът на договора, или да се развали договорът и да се плати неустойка.

— Кажете, трудно ли е да се научи роля? — внезапно попита Сташис, който до този момент бе мълчал и току си бе поглеждал часовника.

Жената се засмя, този път по-успокоено.

— Знаете ли какво е казвал покойният Олег Николаевич Ефремов? „Че какво има да ѝ се учи? Прочитай я четирийсет пъти и си готов. А ако още не си я научил, прочитай я още четирийсет пъти.“

— Сигурно е безумно трудно — замислено проточи Антон.

— Разбира се — с готовност се съгласи завеждащата трупата, — кой ви е казал, че актьорският занаят е лесен? Наистина е безумно труден. Труден е и технически, и морално.

— Морално ли? — намеси се Настя.

— А вие как мислехте? — засвяткаха очите на жената. — Представете си само, нали актьорът трябва да излиза на сцената и да играе във всякакво състояние — със сърдечен пристъп, с температура, със зъбобол, след всякакви новини, дори когато идва от погребение на близък човек, защото спектакълът не може да се отменя просто така. Да не говоря, че някои спектакли се играят с години и актьорът трябва да излиза на сцената и да играе все едно и също, все едно и също... и да се постарее да не го прави скучно, изявата му да бъде жива, да искри и да прелива в багри. Питате ме: трудно ли е да се научи роля? Трудно е, разбира се, но това е дреболия в сравнение с подготовката за

ролята, с мисленето върху нея, с работата, с влагането на частица от себе си в нея, при това понякога болезнена частица, която е страшно дори да докосваш. Ами децата? Децата на актьорите растат практически без родители, защото родителите вечно ги няма вкъщи, защото или са на репетиции, или участват в спектакъл, или са на снимки, или са напълно потънали в себе си, в мисли за нова работа, за нова роля, за нов спектакъл. Знаете ли колко трагедии с деца има точно в актьорски семейства? Ами колко са разрушените бракове, съсипаните лични съдби?

Завеждащата трупата говореше за това толкова разпалено и напористо, че стана ясно: актьорите тичат да споделят всички тези нещастия именно при нея. Интересно, помисли си Настя, дали тя ще разкаже, ако Богомолков е имал връзка с някоя актриса? Защото може да са го ударили с бухалка по главата и от ревност, нали? Не, няма да разкаже, прекалено е предана на художествения ръководител. Макар че какъв е смисълът да крие? Нали все някой ще разкаже, ако не тя — друг. Но нека по-добре да е друг, само да не е тя. Тя ще остане чиста в очите на ръководителя. Добре, ще видим тази работа.

— Връзки ли? — завеждащата трупата повдигна широките си безформени вежди. — Не съм аз човекът, който може да ви каже. По-добре поговорете с Люся Наймушина, тя е приятелка с всички и всичко знае.

— Кога можем да я намерим в театъра?

— Сега ще ви кажа точно. — Завеждащата трупата извади някакви листове и ги прегледа, като ги държеше в протегнатата си напред ръка. — За днешната репетиция не са я викали, днес се репетират части, в които не е заета, довечера също не е заета в спектакъла, така че днес Люся няма да идва в театъра, а виж, утре ще участва в репетиция, за утре е планирано репетиране на нейна сцена. Ще дойде към единайсет, в два ще се освободи и тогава ще можете да поговорите с нея.

* * *

— Да вървим, ще ви придружа до женското гардеробиерско ателие, Бела ви очаква — оживено каза помощник-режисьорът

Федотов и поведе Настя и Антон от кабинета на завеждащата трупата по коридора към стълбището.

— Вече сте съставили нашето разписание за целия ден, така ли? — иронично попита Настя.

— Разбира се, че как иначе? — весело отговори Александър. — Нали ви предупредих: театърът не е завод, в който всички бригади са на лице, нашите работни графици са плаващи и ако не ви водят за ръчичка, ще търсите хората, които ви интересуват, три пъти по-дълго. Например вие не знаете, че завеждащата на женския гардероб вече е на работа, а ръководителката на мъжкия ще дойде едва към един часа, защото е отишла на зъболекар в поликлиниката, вие послушно ще я чакате пред нейната затворена врата и само ще си загубите времето. Сега ще ви заведе при нашата Бела и ще тичам на репетиция.

Настя беше сигурна, че предприемчивият помощник-режисьор им избира събеседниците далеч не на случаен принцип, а следва определена система. Какво пък, може да го разбере човек. Ако е права и той тайно мрази Богомолв, ще организира на детективите срещи предимно с хора, които може да разкажат за художествения ръководител на театъра някаква гадост. Разбира се, невини се получава, защото Настя и Антон ясно формулират исканията си и назовават конкретно хората, с които искат да се срещнат, така че Федотов няма широко пространство за маневри, но когато става дума просто за представител на някоя служба, няма и съмнение, че изборът е на Александър Олегович. Стана очевидно след вчерашния пример с двамата главни администратори. Значи, могат да се надяват, че Бела от гардеробиерското ателие също ще разкаже нещо интересно за конфликтите на Лев Алексеевич Богомолв със служители от театъра. А всъщност на детективите точно това им трябва. Въпреки цялата си несимпатичност и натрапчивост помощник-режисьорът Федотов, без сам да подозира, се оказа просто неоценим помощник.

По стълбището се качиха един етаж по-нагоре, изминаха коридора, в чийто край откриха изход към друго стълбище. Господи, колко стълбища има в тази сграда?! Архитектът наистина е имал развинута фантазия, а може да е искал да направи сградата тайнствена, загадъчна и непостижима — като самото театрално изкуство. Отново преход и слизане на по-долния етаж — и ето я, вратата на ателието за женски костюми.

— Бела, дойдохме! — радостно заяви Федотов. — Аз отивам на репетиция, а ти бъди така любезна после да изпратиш нашите гости докъдето те искат, защото няма да намерят обратния път.

— Ще го намерим — опита да се съпротивлява Антон, но помощник-режисьорът беше непреклонен.

— Ще ги изпратя, ще ги изпратя — ласкаво пропя с красивия си плътен контраалт Бела, пълничка изрусена жена на около трийсет и пет или малко повече години, с приятно обло лице и бързи движения. — Върви, Саша, не се безпокой.

Настя огледа тясното, но добре осветено помещение. Стаята беше ъглова, прозорците гледаха в две посоки и покрай тях бяха наредени професионални шевни машини, явно не нови. В средата — голяма маса, в единия край с място за гладене, в другия — оверлог, в центъра — място за кроене. Три жени седяха пред машините, една гладеше, още една седеше в ъгъла с нещо алено, украсено с перли, на колената и шиеше на ръка, ниско навела глава.

— Ето така живеем ние — весело каза Бела. — Хубаво е при нас, нали? Тук е шивалнята, а моите владения са до нея, зад стената, само че там няма къде да седнем, пълно е с костюми и е много задушно. Така че хайде да разговаряме тук. Погледнете само какво правят тези момичета от остатъчните парцалки.

Тя посочи с ръка стената и едва тогава Настя забеляза многобройните картини в остъклени рамки. Пейзажи, натюрморти, абстрактни, но много емоционални и пъстри.

— Чудно — искрено се възхити тя, разглеждайки картините. — Бела, къде можем да поговорим, без да пречим на останалите?

— Ами ето тук. — Бела отиде при завеска от розов плат на цветчета и я дръпна.

Настя беше сигурна, че това е пробна, и сгрещи. Зад завеската видя нещо като стая за почивка, тук имаше малка масичка, отрупана с панички с бисквити, бонбони, захар. Около масичката — шест стола, на съседното шкафче — електрически чайник. Чаеният сервиз очевидно се намираще в самото шкафче.

— Сядайте — покани ги Бела. — Да ви направя ли чай?

Настя понечи да откаже, но Антон я изпревари:

— Ако може, би било чудесно.

Всъщност може би е правилно, помисли си Настя. Да отговориш с благодарност на гостоприемен жест е все едно да изминеш половината път до успеха.

Започнаха разговора с конфликтите. Кой знае защо, на Настя ѝ се стори, че това ще бъде правилно. Като гледаше радушната весела и пухкава Бела, на човек беше трудно да си представи, че може да я заинтересува тематика, която е толкова скъпа на мъжките сърца: за перспективите на кадровите размествания и за художественотворческата политика на театър „Нова Москва“.

— О, нашите артисти се заяждат като деца! — каза през смях Бела. — Знаете ли какви ги вършат? Просто да не повярва човек! Една актриса повреди костюма на друга, и то така, че никой не е забелязал кога го е направила. Онази, другата актриса, идва за началото на спектакъла, гардеробиерките, които се занимават с обличането, ѝ носят костюма, обаче с него не може да се излезе. Скандал, викове! Кой е виновен? Кой не е догледал? Защо не сме го видели навреме? Актрисата трябва да излезе на сцената след десет минути, а не може да облече костюма. Ние, естествено, направихме и невъзможното, излязохме от положението с чест, но актрисата вече беше на нокти, как да играе в такова състояние? Обвини нас, а ние, естествено, се обидихме. Защото много добре си спомняхме, че след предишния спектакъл проверихме костюма, приехме го, беше си абсолютно наред. И при мъжете имаше подобен случай: един актьор разнищил шевовете на костюма на друг, та когато той клекне, да се разпорят.

— И какво? — полюбопитства Антон. — Разпраха ли се?

— И още как! С гръм и трясък! Всички, които в този момент бяха на сцената, положиха неимоверни усилия, за да прикрият ситуацията, как ли само не импровизираха, та да не се налага актьорът с разпрания отзад панталон да се извърща с гръб към публиката. Паметен случай беше, после дълго го обсъждахме. Но браво на актьорите, зрителите нищо не усетиха.

— Значи, вие не само шияте костюми, но и следите за тяхното състояние? — уточни Настя.

— Не, не ме разбрахте — тръсна глава Бела. — Костюмите се шият тук, в шивалнята. А ние сме тези, които ги обличат, това е друго. Седим зад стената. И аз съм главната на гардеробиерите. На обличащите — шеф, на шивачки — командир — весело се пошегува

тя. — Но инак съм отскоро на тази длъжност, само от половин година, преди това бях старши гардеробиер, а завеждаща беше Нина Гункина. Беше много добра в работата си, много опитна, от дълги години в театъра. А когато я уволниха, сложиха мен на нейното място.

— Уволниха ли я? — моментално се напрегна Настя. — Защо? Или все пак сама е напуснала?

— Какво ти сама! Уволни я Лев Алексеевич, и то с крясъци, със скандал. Вярно, Нина отчасти си беше виновна, направи една грешка, но все пак това беше безчовечно. При толкова години безупречна работа! Една-единствена грешка — и край.

Бела разказа, че в театъра съществувал източник на извънбюджетни средства — отдаването под наем на театрални костюми. Когато свалят спектакъла от сцена, остават костюмите, много от тях в добро състояние, при това има някои много красиви, скъпи, исторически. Именно тях с удоволствие ги вземали под наем за стилизирани мероприятия, за театрализирани представления и за разни вечеринки. Естествено, театърът давал под наем вече ненужни дрехи, а ако някой от тези костюми бил планиран за бъдещо използване, в никакъв случай не го давали.

В „Нова Москва“ от постановката на „Борис Годунов“, който бил свален от сцена преди две години, останал много красив женски костюм. Изобщо, от „Годунов“ останали много хубави костюми и тях винаги много ги търсели, давали под наем и този женски костюм, но за нова постановка на една историческа пиеса решили да го използват, защото изработването на нов било много скъпо, трябвало да бъде извезан ръчно с изкуствени скъпоценни камъни, а това струвало много скъпо, като всяка ръчна работа. С една дума, планирали този костюм за новата пиеса и на гардеробиерското ателие била дадена команда да го приберат и да не го дават под наем. Но някому ужасно притрябвало да получи за своята вечеринка именно този костюм и на Нина Гункина предложили много добра сума, за да го даде все пак. Клиентите се клеели във всичко свято, че на другия ден ще върнат костюма в пълния му блясък. Нина не се удържала, взела парите, твърде голямо било изкушението, а пък заплатата ѝ — от жалка по-жалка. И дала костюма.

На другия ден не върнали костюма, а художникът по костюмите го поискал за репетиция. Гункина опитала по всякакви начини да се измъкне, но истината лъснала и Лев Алексеевич буквално се разярил!

Това — както и да е, много по-лошо било другото: когато след три дни върнали костюма, той бил безнадежно повреден. И тогава вече Богомоллов му отпуснал края, крещял, ругал и уволнил Нина Гункина за грубо нарушаване на трудовата дисциплина. Дъщерята на Нина била с тежка бременност и лекарите предупреждавали, че ще роди трудно. Тя нямала съпруг, така че всички грижи легнали на плещите на Нина, която искала да настани дъщеря си в хубав родилен дом, където има добри лекари и силна реанимация, но за това трябвали пари. Всичко това станало в края на април, когато театърът се готвел да отпразнува своята 85-а годишнина, тъй като в съвременния си вид, като драматичен театър, бил създаден през май 1925 година. Били запланувани шумни тържества и добри премии. Гункина много разчитала на тези пари, а като се прибавели и получените за костюма, тъкмо щели да ѝ стигнат да плати раждането на дъщеря си. И ето че в този момент Богомоллов я уволнява и съответно не ѝ се полага никаква премия, а при уволнение с такава формулировка в трудовата книжка тя вече не може да си намери сваятна работа, пък и на нейната възраст работа изобщо не се намира. На всичкото отгоре Нина изпаднала в пълна истерия и взела, че признала, че взела парите, защото ѝ трябвали за дъщеря ѝ, тогава Лев Алексеевич я накарал да върне тези пари на театъра. Разбира се, било невъзможно да ги внесе официално в касата, но той поискал с тези пари Гункина да реставрира костюма. С една дума, тя останала без никакви средства.

Дошло времето на дъщеря ѝ да ражда. Отишла да роди по местожителство и извадила много лош късмет, през нощта срещу майските празници — целият персонал на градус, лекарите се издънрили, не спасили детето, а майката боледувала тежко и дълго.

— Мога да си представя колко Нина мрази Лев Алексеевич — завърши Бела. — Но, разбира се, не може да е използвала бухалката... Това ви го гарантирам.

— Нина сама ли е? — попита Настя. — Или има мъж? Може би любовник или съжител?

Бела се замисли за няколко секунди, предъвка устни.

— Струва ми се, че няма, иначе сигурно той щеше да ѝ помогне с пари, така си мисля — каза най-сетне. — Вярно, отдавна не съм я виждала. Може през това време да се е събрала с някого. Защото Нина е красива и привлекателна жена.

— Има ли роднини? Братя, племенници?

— Брат има, знам със сигурност — оживи се Бела. — Разказвала ни е за него, много го обичаше. Нищо, че е осъждан.

„Нищо ли!“ Сякаш като е съден, не може да бъде обичан и да се разказва за него. Осъденият преди време брат на Гункина, който е горял от желание да отмъсти за любимата си сестра и нейната дъщеря, е точно човек, какъвто търсим. Наистина историята е от май месец, а вече е ноември, но това нищо не значи. Може болестта на младата жена да ѝ е докарала инвалидност и това да се е разбрало едва сега, тоест едва сега пострадалите да са могли напълно да оценят мащаба на последствията от това, че Богомолков е уволнил дисциплинарно Гункина и ѝ е отнел получените за костюма пари.

Като се възползва от обстоятелството, че човекът с острия слух, помощник-режисьорът Федотов, беше на репетиция, Настя с помощта на Бела стигна до кабинета на Богомолков и веднага се обади на Зарубин, с две думи му разказа за гардеробиерката Гункина и нейния осъждан брат.

— Нещо много зачести, Настя — смъмри я Сергей. — Само втори ден си в театъра, а вече ми предлагаш втори заподозрян. Още не съм се оправил с твоя Скирда.

— Да позабавя ли работата? — попита тя. — Аз нямам закъде да бързам, мога и по-бавно да действам. Само че твоето момче едва ли ще се съгласи с мен.

— Не ми разваляй момчето — заканително каза Зарубин, — тепърва трябва много да се възпитава. А иначе как ти се вижда? Става ли за нещо?

— За нещо — да, определено — уверено отговори Настя.

— Само че не мога да определя за какво именно.

— Какво, няма ли го до тебе? Някак много свободно говориш, сякаш не те чува. Или пред него — право, куме, та в очи, а?

— Излезе, трябваше да говори по телефона. Добре, Серьожа, с Антон продължаваме с коварните си дела. Но знаеш ли, цялата наша дейност в театъра много прилича на ловене на черна котка, която липсва в тъмната стая.

* * *

Служебната квартира на театъра се намираше най-горе, под покрива, и се състоеше от една стая и малка кухня с печка с два котлона, две окачени шкафчета, малка маса и два стола. С една дума, повече от скромна кухня, но пък стаята — просто прекрасна. Просторна, с еркер, камина и огромни прозорци. Явно във времената, когато са строили театъра, още преди революцията, това жилище е било предвидено за двустайно и стаята с камината е трябвало да изпълнява функциите на хол, свързан с кабинет, а сегашната кухня е трябвало да бъде спалня, в която спокойно можеха да се поберат достатъчно широк креват, нощно шкафче и скрин. Нито шкафче, нито скрин, камо ли пък креват, в тази стаичка вече отдавна нямаше, но Артъм Лесогоров всеки път, когато се намираше в кухнята, неволно започваше да пресмята как този комплект мебели би могъл да се подреди тук и в края на краищата вече беше започнал да си представя и сатенената кувертюра, и уютната лампа с абажур на нощното шкафче, и часовника с верижка и иглата за вратовръзка, небрежно оставени върху махагоновия скрин.

Артъм имаше развинтена фантазия, която раждаше твърде ярки картини. Всъщност именно то, въображението, го бе накарало да зарече за известно време журналистиката и като героя на Булгаков Сергей Леонтиевич да се захване със създаването на пиеса.

Освен фантазия Лесогоров имаше твърде точна представа какъв трябва да бъде истинският журналист. Истинският журналист трябва да умее да събира материал при всякакви условия, дори ако не разполага със записваща техника. Истинският журналист трябва да умее да усеща „острото“ и „пикантното“ там, където никой не вижда нищо, освен безцветно и овехтяло събитие. Истинският журналист трябва да събира своя материал така, че никой наоколо да не се сети какъв точно материал се събира или приблизително на каква тема е той. Истинският журналист не бива да споделя с никого придобитите с пот и кръв сведения, докато не публикува своя сензационен материал. И накрая, истинският журналист трябва да пуши много и да пие често и много силно кафе.

Когато след сутрешната репетиция се прибра в това жилище, любезно предоставено му от театъра, за да не му се налага всеки ден да драпа дотук от далечното Подмосковие, Артъм се събу и по чорапи отиде в кухнята, свари в джезвето много силно кафе и с чаша в ръцете

прилегна на дивана в стаята. Сега малко ще се поотпусне, ще полежи половин час, а после ще започне да преглежда и подрежда бележките си, направени по време на репетицията, и да нанася нови поправки в текста на пиесата.

А този половин час на дивана с чашата кафе ще прекара в размисли и опити да планира най-близките си действия. Просто се налага да се успокои, защото внезапно стоварилата се нервозност му пречи да се съсредоточи. Бережной и Дудник. Дудник и Бережной. Нима се досещат за нещо? Не, не би трябвало — не се е дънил. Но все пак поведението им е тревожно. След покушението срещу Богомолков Дудник започна постоянно да тича в кабинета на административния директор Бережной, а освен това Артюм започна честичко да ги вижда заедно по коридорите на театъра. Защо така изведнъж? А и вчера, когато Артюм отиде в бюфета, гледа — Дудник и Бережной седят заедно на една маса, глава до глава, и тихичко, но възбудено обсъждат нещо. Артюм отиде при тях, искаше да седне на същата маса, имаше въпроси към Дудник по пиесата, но те веднага млъкнаха и се престориха, че изобщо за нищо не са разговаряли. Това никак не хареса на Артюм. Просто ужасно не му хареса. Нима са заподозрели нещо? Нима той е пропуснал някъде нещо?

А ако са заподозрели, споделили ли са подозренията си с детективите? Това е главният въпрос. Как ли да разбере какво са успели да научат тези детективи в театъра! Колко само се постара да направи впечатление на жената, която е съществено по-възрастна от момчето, оперативния работник, следователно е шеф. И мили погледи й хвърля, и за кафе намеква, и в квартирата си я кани, но тя не кльвна. Нищо, къде ще се дене, явно е кон с капаци, самотна стара мома, а той умее да се справя с жените. Ще се размекне детективката, ще се разтопи и всичко ще му изпее. Би могъл да опита да действа чрез момчето, то е младо и зелено, изглежда, не е твърде вещо в детективската работа, може да се окаже бърливо, само че погледът му е някак остър, лош поглед е, а Артюм имаше известен страх от такива хора и гледаше да не се занимава с тях. Виж, детективката, май се казваше Каменская, е добър вариант, точният човек е.

* * *

След разговора с хората от „Петровка“ Иля Фадеевич Малашченко не спа цяла нощ. През всичките последни дни го измъчваха страшни подозрения, всеки момент той очакваше лоши вести, но се държеше с всички сили — околните да не забележат тревогата му.

Истинската паника обзе Иля Фадеевич след посещението на детективите. Нима са се сетили за нещо? Нима са подушили нещо? От една страна, не би трябвало, но от друга, не току-така този млад оперативен работник на име Антон подхвана разговор за внуци, дядовци и баби, не беше току-така. Явно е имал нещо предвид. Или не е имал? Говорел си е просто така, опипвал е почвата? Да можеше да научи!

Вечерта, преди да дойдат оперативните работници, Иля Фадеевич се канеше да намери внука си, но се сети, че е безсмислено да търси Кирил в жилището му — младото момче вечер няма да си седи вкъщи, сигурно се е емнал някъде с приятели и се весели до припадък, ще се прибере призори, а после ще спи до обяд. Дори дядо му да отиде и да започне да звъни на вратата, Кирил няма да отвори, той просто няма да чуе звъненето, глух от умора и от алкохол. Защо ли родителите му дават пари! Поощряват безделието и хаймануването на сина си. Иля Фадеевич си спомни колко се радваше преди петнайсетина години, когато синът му започна да преуспява в бизнеса — в семейството се появиха пари, дадоха седемгодишния Кирил в училище по конен спорт, той започна да тренира тенис, преместиха го в частна гимназия. Можеше ли да предполага, че тези пари ще им излязат през носа и на първо място — ще развалят внука, който в своята частна гимназия учеше заедно с децата на новобогаташите, забогатели с криминален бизнес през бурните деветдесет години. Сега Кирил е вече на двайсет и две и заедно с приятелчетата си просто си пропилява живота, напълно е зарязал института. Разбира се, учи в платена специалност, защото не беше достатъчно умен и упорит, за да влезе държавна поръчка. Ако синът му не бе имал тези пари, може би Кирил щеше да бъде друг. Но Иля Фадеевич обичаше до безумие внука си и което беше най-важно — внукът му отговаряше със същата предана обич. Беше готов да разкъса всекики заради дядо си. И веднъж наистина едва не го направи. Преди две години, през зимата, някакви хулигани нападнаха Иля Фадеевич, когато се прибираше късно

вечерта, свалиха му шапката, обкръжиха го и като го заплашваха с огромните си юмруци, го накараха да съблече скъпото си, подплатено с кожа, яке — подарък от сина му. Хилавият възрастен Иля Фадеевич бе принуден да се подчини. После, естествено, написа заявление в милицията, но каква ли полза от това заявление... А след две-три седмици се прибираха заедно с Кирил от магазина — веднъж седмично внукът идваше специално за да помага на дядо си да напазарува — и срещнаха един от тези вагабонти. Иля Фадеевич непредпазливо го показва на Кирил, който, без да му мисли, хвърли чантите с продукти в снега и се нахвърли на хулигана, обидил дядо му. Сбиването беше жестоко, минавачи извикаха милиция, която, за нещастие, този път пристигна бързо, задържа двамата и ги откараха в районното, после бащата на Кирил занесе там пари, за да пуснат сина му без последствия.

Така че Иля Фадеевич имаше основания да се тревожи за съдбата на внука си.

В три часа следобед в събота, 13 ноември, Иля Фадеевич звънна на вратата на апартамента, в който неговият внук живееше под наем, естествено — плащан от родителите му. Кирил отвори едва след четвъртото или петото настойчиво звънене — сънен, с подпухнало лице. Застана на прага само по долни гащета и се опита да схване какво става.

— Дядо? Ти какво така? Да не се е случило нещо?

Иля Фадеевич мълчаливо влезе и затвори вратата след себе си. Внукът послушно се потътри след него, като се прозяваше и търкаше очи.

— Какво има, дядо?

— Къде беше миналата събота? — строго попита Малашченко.
— Късно вечерта и през нощта. Веднага си спомни.

— Какво ти става! — От изумление Кирил дори се разсъни. — Как мога да си спомня къде съм бил? Сигурно съм се забавлявал в някой клуб. Миналата събота ли — че това е преди седмица. Със същия успех можеше да ме попиташ за миналата година.

— Отговаряй веднага! — повиши тон Малашченко. — Къде беше през нощта, когато е било извършено покушението срещу Богомолков? Отговаряй! И да не си посмял да ме лъжеш!

— Какво ти става, дядо! Какви ги приказваш изобщо? Какво общо имам аз?

Иля Фадеевич се взираше втренчено в лицето на Кирил, вслушваше се в неговите интонации и не можеше да разбере искрено ли се възмуцава той, или само се преструва на възмутен. Още двадесетина минути настоява за отговор, уговаря, умолява, заплашва, но резултатът беше един: момчето не признаваше нищо, отговаряше на дядо си с идиотска усмивчица и извърщаше очи. Впрочем това не говореше нищо, той винаги извърщаше очи и идиотската усмивчица постоянно разкривяваше неговото общо взето красиво лице.

Иля Фадеевич си тръгна, без да постигне нещо. Толкова се бе развълнувал, че когато слезе по стълбите и излезе на улицата, разбра: краката не го държат, кръвното му е скочило, вие му се свят. Трябва да поседи, да вземе лекарство и да почака да му мине. Довлече се до най-близката пейка и тежко се отпусна на нея.

Какво ще стане с Кирил, ако именно той е нападнал Богомоллов? И какво ще стане с театъра, ако Богомоллов не се върне? Ще дойде ли нов художествен ръководител? Или ще издигнат Сеня Дудник? И двата варианта са лоши за Малашченко, защото Дудник е ориентиран към съвременни автори, а няма какво да се поставя, и за всичко е виновен, както винаги, драматургът. Не авторите, които не пишат хубави, достойни пиеси, а той, Иля Фадеевич Малашченко, който не може да намери такива пиеси. През петте години работа с Богомоллов Иля Фадеевич така и не се приспособи към вкусовете и потребностите на художествения ръководител, когато му носеше пиеси, чуваше в отговор едно и също: „Не струва. Друго ми трябва“. А какво друго да му донесе? Лев Алексеевич нищо не обясняваше, само се ядосваше, крещеше и унижаваше драматурга. Но Богомоллов все пак не го изгони. И няма да го направи. Как ли ще се държи Дудник, на чийто вкус също ще трябва да се учи да угажда? Не, по-добре старото, с което е свикнал, отколкото нещо ново и неясно какво.

Ако на мястото на Богомоллов дойде някой съвсем чужд човек, ще започне бъркотия с кадрите, новият художествен ръководител ще доведе свой драматург, а него, Иля Фадеевич, ще пенсионира. И на

кого ще потрябва той на своите седемдесет и шест години? Кой ще го вземе на работа?

„Ах, Кирил, Кирил, нима наистина си го направил ти? Спомням си колко се разгневи, когато постъпих в болница след онзи художествен съвет. Дойде, седна в края на леглото, държеше ме за ръка, а аз ти разказвах как ме оскърбяваше Лев Алексеевич. Ясно, искал си да отмъстиш за дядо си и като дядо аз мога само да се радвам, но не и ако си постъпил по този чудовищен начин! Та ти едва не си убил човека, Кирил! А може и да си го убил, още не се знае. Ще те тикнат в затвора за дълги години. А аз ще остана съвсем сам, при това без работа. Защото дори Лев Алексеевич да се оправи и да се върне в театъра, когато те заловят и разобличат, всички ще научат, че моят внук едва не е убил Богомоллов, и няма да ме оставят на тази работа. И никой не би ме оставил. Самият аз не бих. Така че моята съдба е ясна. Само ми е жал за тебе, Кирил. И за Богомоллов ми е жал, колкото и неприятен човек да е той, но все пак е човек, и сега лежи в безсъзнание и не се знае какво ще стане с него, ако изобщо оцелее. Жал ми е и за неговата съпруга, толкова е млада.“

Преди два дни Иля Фадеевич заедно със завеждащата трупата отиде в болницата, видя Лена Богомоллова, разговаря с нея, попита я как е Лев Алексеевич. Изразиха своето съчувствие, предложиха ѝ помощта си, само че Лена сякаш не ги чуваше. Боли те, като я гледаш, цялата е почерняла, страшно е отслабнала за няколко дни, ръцете ѝ треперят, и гласът ѝ трепери, очите ѝ са подпухнали — от сълзи или от безсъние. Жалко за момичето. Ако можеше реално да помогне с нещо на нея или на Лев Алексеевич, Малашченко би направил всичко по силите си.

Мислите на Иля Фадеевич течаха плавно, навързваха се една за друга и се смесваха със спомени... След известно време му олекна, той стана от пейката, направи няколко крачки, почувства се уверено и се запъти към театъра.

* * *

Секретарката на Лев Алексеевич Богомоллов, красива брюнетка с дълга гладка коса и изваяна тънка фигурка, носеше абсолютно

неподходящо за такава външност име — Ева. Тя с увлечение прелистваше някакво лъскаво списание, но когато на прага на приемната застанаха Настя и Антон, веднага скочи като школуван адютант.

— Да сервирам ли чай, Анастасия Павловна? — услужливо попита тя.

— А не може ли кафе? — отвърна Настя.

— Ей сегичка!

Настя и Антон прекосиха приемната и влязоха в отредения им кабинет, като оставиха Ева да се върти около кафе машината, много по-скъпа и модерна от онази в кабинета на административния директор Бережной.

С Ева детективите се бяха запознали още предния ден и вече имаха първи впечатления от нея. Веселото, жизнерадостно и много доброжелателно момиче не беше обременено с интелект, но пък беше щедро надарено с привлекателност и обаяние. Искрено тъгуваше за Богомолков, но въпреки това не губеше доброто си настроение и оживено бърбореше на всякакви предложени й теми. Изглежда, с работата на тази длъжност бе успяла да премине през добра школа, защото веднага разпозна в Настя и Антон, макар и временното, но ново началство и се държеше съответно, тоест изразяваше пълна готовност да им служи и да изпълнява поръченията им, не се фръцкаше презрително и не се държеше така, сякаш благоволява да им бъде от полза.

— Кажете, Ева — попита Настя, когато момичето постави пред тях двете пълни с ароматна напитка чашки от скъп сервиз, — Лев Алексеевич добър началник ли е? С лекота ли работите за него?

— О, разбира се! — плесна с ръце Ева. — Лев Алексеевич е толкова сладък, толкова е добър — не можете да си представите! Много добре се чувствам с него, много!

— И в какво се проявява неговата доброта? — поинтересува се Антон.

— Винаги ме пуска, ако трябва да изляза някъде — простодушно заяви Ева. — Нали разбирате, за фитнес или за фризьор, или просто да се поразходя. Естествено, ако има предвидени преговори и очаква посетители, винаги съм на мястото си — и ги посрещам, и докладвам по всички правила, и ги въвеждам в кабинета, и чай сервирам, и

напитки. А ако не очаква никого и няма нещо специално, Лев Алексеевич никога не ме задържа, пуска ме по-рано, сутрин също ми разрешава да идвам по-късно, защото знаете ли, обичам да си поспивам — радостно се разсмя тя и оправи красивата си гладка коса, и без това идеално полегнала на правото ѝ тясно гръбче.

Настя неволно се любуваше на момичето — толкова хубаво и при това съвършено естествено беше то. Облечена като кукла, това Настя вече умееше да прецени. С плътно обгръщащ телцето ѝ черен костюм с къса пола и снежнобяла блузка, струваща поне двеста-триста евро, с обувки на много високи токчета — и цялото това великолепие е подчертано с тънко пръстенче от платина с малко диамантче и също такива, явно в комплект с него, обеци. Цялата сияе от младост и благополучие, от здраве и безгрижие — и това, въпреки че, естествено, се вълнуваше от случилото се с Богомолков и не се опитваше да го скрие.

— Ами ако Лев Алексеевич не оздравее? Тогава вие сигурно ще трябва да свиквате с друг началник — хвърли Настя пробна топка.

— Дори не искам да мисля за това — моментално плувнаха в сълзи очите на Ева. — Ще бъде ужасно. Аз толкова обичам Лев Алексеевич, толкова го обичам... Той е много добър, честна дума, преди него работех в банка, пак като секретарка на началника, татко ме уреди там... ужасно скучно беше, а и не можеш да мръднеш дори за минутка, камо ли да си тръгнеш по-рано, да закъснееш сутрин или нещо друго. А тук е толкова хубаво! Интересно е. Артисти, спектакли, журналисти, делови хора ни посещават, всички познати момичета се скъсаха от завист, на всички издействах автографи...

Сълзите изчезнаха, отстъпиха място на поредната радостна усмивка.

— И заплатата ли ви задоволява? — недоверчиво попита Настя.

— Какво ме интересува заплатата? — искрено се учуди Ева. — Не работя заради заплатата, а просто за да не седя вкъщи. Вече опитвах — отново се усмихна тя, — седях половин година и едва не се побърках. Няма за кого да се облечеш, да се покажеш пред някого, няма нужда да се гримираш, няма с кого да побъбриш, ужас! А тук е супер. И хората са интересни, и работата е лека.

— Не работите за заплата, значи — с усмивка се намеси и Антон. — А от какво живеете? Ама седнете, Ева, защо вечно стоите права.

— Не, благодаря — отрицателно завъртя глава момичето, — това е лош тон, така казва Лев Алексеевич.

— И все пак, относно заплатата...

— Защо все за пари говорите! — с досада тръсна глава Ева. — Парите ми стигат, моите родители ми дават за всичко, което ми трябва.

По принцип това е що-годе ясно, помисли си Настя. Лев Алексеевич Богомоллов живее повече от скромно в смисъл на жилищни условия, харчи всички свои доходи, за да изглежда сносно. И хубавата брюнетка Ева е част от имиджа му, визитна картичка, именно такава, каквато трябва да има един заможен и преуспял мъж. Хора, които се стремят към най-добри резултати, вземат за секретарки опитни жени на средна възраст, които в известни моменти могат фактически да заменят самия ръководител и да не допуснат усложнения в работата, докато други, които държат преди всичко да правят добро впечатление, слагат в приемните си ей такива „визитни картички“. С една дума, всичко се подрежда в една цялостна картина и не противоречи на онова, което вече им е известно за Богомоллов: не умее да реши умно нито един делови въпрос, но пък по всякакъв начин демонстрира властовите си пълномощия. Избирал е момичето по външните данни и си е давал сметка, че такава хубавица трябва да се удържа с нещо, но с какво? Не и със заплатата на секретарка в театър. Значи, с привилегии, тоест — с отстъпки, разрешения, меко отношение, прощаване на грешки и недисциплинираност. Вярно, има още един стар изпитан метод, но... някак не ѝ се вярваше. Твърде открито е момичето, каквото мисли, това говори.

— А как си намерихте това място? — попита Настя.

— Татко ме доведе — сви Ева крехките си изящни раменца. — С Лев Алексеевич се познават от сто години. Точно това ми каза татко: „При Лев Алексеевич ще бъдеш като риба във вода, хем и ще те наглежда. Имай предвид, Лев Алексеевич няма да ти позволи да вършиш глупости, веднага ще науча“.

Тя се разсмя открито и звънливо.

— Тук съм като в затвор, крачка вляво, крачка вдясно се смята за бягство. Не мога дори да флиртувам с някого, всички знаят, че Лев Алексеевич и татко са приятели, а целият театър се страхува от Лев Алексеевич.

Значи, старият изпитан метод не е бил използван в случая, констатира Настя. Добре, да преминем към основния въпрос.

— Ева, спомнете си кой през последния месец е идвал при Лев Алексеевич. И изобщо, какви посетители идват при него?

— Ами какви — сбърчи момичето гладкото си порцеланово челце, — най-различни. Идват за рекламата, журналисти, телевизионери, спонсори, понякога и писатели, носят ръкописи, но аз веднага ги пращам при Иля Фадеевич, макар че има едни нахални, дето не искат да отиват при драматурга, а искат непременно да покажат писанията си на самия Богомоллов. Често опитват да се вмъкнат актьори.

— Ваши ли? — уточни Настя. — От „Нова Москва“?

— Не, нашите не идват при Лев Алексеевич, без да са повикани специално, това не е прието. Ако имат въпроси към ръководството, отиват направо при Владимир Игоревич — подозрително се промени гласът на Ева, в него се появи нещо възторжено, — а Владимир Игоревич сам решава проблемите. На Лев Алексеевич не му е до това.

— Не му е до това ли? — присви очи Настя. — Аз пък мислех, че в театъра няма хора по-важни от актьорите. Честно да си призная, не разбирам как на един художествен ръководител може да „не му е до това“, когато го е потърсил актьор.

— Недейте така. Лев Алексеевич е лицето на нашия театър, той трябва да го представя пред външния свят, и то достойно. Например журналистите, телевизията, спонсорите, рекламата — това е негова работа. А с актьорите се занимават завеждащата трупата и Владимир Игоревич.

— Добре, а какви други хора са идвали?

— Съпругата на Лев Алексеевич, Лена.

— Тя често ли идва?

— Различно, нали развежда театрални групи, така че често не е в Москва. Иначе е свой човек в театъра, тук всички я познават. Идва и дъщеря му, много неприятна, за такива мадами татко казва, че са от протестното течение.

Настя погледна смаяно момичето. Подобни наукообразни думи никак не подхождаха на вече създалия се образ на глупавичка инфантилна дъщеря на богати родители.

— Откъде, откъде?

— От протестното течение — старателно повтори Ева.

— А кой е баща ви, извинете?

— Той е доктор на науките, занимава се със социология. „Е, слава богу — с усмивка си помисли Настя, — олекна ми. Помислих си, че съвсем съм изгубила нюха си за хората.“

— И защо баща ви говори така за дъщерята на Лев Алексеевич? Между другото, как се казва тя?

— Ксюша. Уф, такава мърла е — просто ужас! Косата ѝ — избръсната на слепоочията, по главата ѝ — някаква безумна коса, и то изрусена до бяло, и навсякъде, където се сетите, пиърсинги — и на носа, и на веждата, и явно и на езика, защото фъфли. Не разбирам на кого какво доказва с този си вид? А пък дрехите ѝ — да се хванеш за главата.

— Ксюша често ли идва при баща си?

— Редовно — позасмя се Ева. — Веднъж на две седмици — определено, а понякога и по-често. Напоследък с нея започна да идва и гаджето ѝ, но разбира се, не влизаше в кабинета при Лев Алексеевич, чакаше в приемната. Един такъв отвратителен, с мътни очи, целият някак нечистоплътен. Б-р-р-р!

— Защо Ксюша толкова редовно е идвала при баща си? — поинтересува се Антон. — Сигурно да се виждат? Доколкото чух, не живеели заедно.

— Да, бе, да се виждат! — изкиска се момичето. — Такива мърли за никого не се затъжват и не ходят при хората просто да се видят с тях. Мисля, че идваше за пари.

— Защо мислите така?

— Веднъж видях как Лев Алексеевич си извади портфейла и ѝ даде, тъкмо бях влязла с един спешен документ. Обикновено не присъствам на срещите им, само този път... Но мисля, че така е ставало винаги, защото щерката всеки път влизаше в кабинета с напрегната физиономия, с едни тревожни очи, а излизаше грейнала, гаджето я поглеждаше въпросително, а тя му отговаряше с жест, сиреч: „Всичко е тип-топ!“.

— Разбира се, вие не знаете името на младежа?

— Защо, чух как тая мърла го нарече Боб. Само че не разбрах как се казва всъщност, нали не може наистина да са го кръстили Боби?

— Да — съгласи се Настя, задавена от смях.

Тази простидушна очарователна глупачка можеше да повиши настроението на всекиго. Между другото, май си падаше по директора Бережной. Интересно, дали Антон е забелязал това, или на Настя просто ѝ се бе сторило? Сега ще проверим.

— Ева, ще ви затрудни ли да се свържете с Бережной, помолихме го да се обади на всички хора от пропуска и на охранителите, за да се съберат.

— Да, разбира се! — Ева моментално скочи и изхвърча в приемната.

Настя улови погледа на Антон и разбра, че са си помислили едно и също. От приемната долиташе чуруликацията глас на момичето и в него звучаха толкова нежни нотки, че бе невъзможно да сгреша човек. Настя изпита към нея искрено съчувствие. Горкичката! Нито да кокетира, нито да флиртува, нито да хвърли многозначителен поглед — нищо не може под бдителното око на приятеля на баща ѝ, който освен всичко друго обича да се прави на строг господар. Не беше чудно, че Ева бе харесала Владимир Игоревич Бережной, този красив, обаятелен и елегантен мъж на хубава средна възраст.

След минута-две Ева отново се показва на прага на кабинета.

— Владимир Игоревич каза, че всички, които сте помолили да събере, ще дойдат до трийсет-четирийсет минути. Портиерките живеят в съседни блокове, не е проблем да дойдат, но с частните охранители е по-трудно. Обаче Владимир Игоревич каза, че е решил проблема и е организиран всичко. Владимир Игоревич...

Беше очевидно, че дори самото произнасяне на името на Бережной хвърля момичето в трепет и го разнежда. Виж ти, здравата е хлътнала!

Добре, щом имат цял половин час, тя може да се обади на Зарубин.

— Антоне, вие ли ще се свържете със Сергей Кузмич, или аз да му звънна?

— За какво да говорим? — учуди се Антон.

— За дъщерята на Богомоллов и нейното мърляво гадже с мътните очи. Обрисоваха ни типичен портрет на наркоман, който се е лепнал за момиче от добро семейство и скубе от него пари, а тя е влюбена до такава степен, че нищо не забелязва и не разбира. И ако един прекрасен ден Богомоллов е отказал да дава пари, това като нищо

може да е пробудило яростта на младежа. Между другото, и на дъщерята.

— Мислите ли? — усъмни се Сташис. — Защото според показанията на съпругата не са взели нищо от Богомоллов, всички вещи са си били на мястото — и портфейлът, и часовникът. Ако нападателят е бил приятелят на дъщерята, той непременно е щял да вземе нещо ценно, иначе нападението губи смисъла си, нали парите му трябва за дозата.

— Ние с вас не знаем какво е станало в действителност — сви рамене Настя. — Нали вашето първо предположение е било, че престъпниците са целели обир, но някой им е попречил, така че те са избягали, преди да успеят да вземат нещо от потърпевшия. И освен това, ако правилно съм разбрала това, което ми разказаха, Елена Богомоллова не е знаела точно колко пари е имало в портфейла на мъжа ѝ. Да, имало е някакви пари, но без показанията на самия Богомоллов ние никога няма да научим колко са били първоначално. Ами ако са били много? Ами ако престъпникът все пак ги е взел?

— Тогава защо не е взел всичките? — възрази Антон.

— Две причини. Първата: голямото количество пари е било прибрано отделно, в плик, именно тях е взел престъпникът и не е взел нищо от портфейла. Втората: той е умен, този хипотетичен престъпник, взел е много пари от портфейла, а е оставил малко, та ние с вас, глупавите детективи, да си помислим, че изобщо не е пипал портфейла. Ако помислим добре, можем да намерим и трета причина, и четвърта. С една дума, аз не бих изключила Боб от кръга на заподозрените. Но разбира се, решавате вие, нали сте представител на властта. А аз съм само ваш консултант.

— Разбрах — кимна Сташис.

Той се обади на Зарубин, разказа му за дъщерята на Богомоллов и нейния приятел и между другото, помоли да разпитат хората, с които Богомоллов е общувал в събота, 6-и ноември: може някой да знае за пари, които е възможно да е носел със себе си? Хонорар или върнат от някого дълг, или обратното, сума, която самият Лев Алексеевич е взел назаем. И тогава вече трябва престъпникът да се търси сред хората, които са знаели за тази сума. Зарубин в отговор, и то толкова силно, че го чуваше дори Настя, се развика, че нали и ние не сме глупаци и вече сме проверили, а колкото до новите, свързани със случая, лица, той

вече съжالياва за решението си да прати в театъра Каменская. Още два дни — и ще трябва да проверяват всичките двеста служители и техните многобройни роднини.

— Анастасия Павловна, а какво целим с разпитите на портиерките и на охранителите? Нали Ева ни изброи всички, които са идвали при Богомоллов, и май не забелязахме подозрителни лица сред посетителите.

Настя въздъхна.

— Антон, нали чухте с ушите си: Лев Алексеевич е бил повече от лоялен към момичето, не го е претоварвал с работа и често го е пускал да излиза. Ами ако интересуващите ни хора са идвали именно когато тя не е присъствала? А, между другото... Ева! — извика тя.

Ева веднага дотича и застава до вратата като примерна ученичка пред черна дъска в очакване на въпроса на учителя.

— Кой обикновено седи в приемната вместо вас, когато Лев Алексеевич ви пуска да излезете?

— Завеждащата трупата — веднага отговори момичето — или някой от счетоводството.

— Кой именно? Обикновено едни и същи служители ли?

Ева помисли малко.

— Не знам точно, но мисля...

Тя назова две имена и Настя си ги отбеляза: непременно трябва да поговорят с тези дами и да им зададат същите въпроси. Интересно, по какъв принцип Богомоллов е подбирал служителки за подобни случаи? Която е по-предана? Или която е по-привлекателна външно? Завеждащата трупата — ясно, тя е предана на художествения ръководител, ами счетоводителките?

За миг я споходи неприятното усещане, че се занимава не с каквото трябва. Някакви глупости. Всъщност има ли значение кой е бил в приемната на ръководителя, когато са нападнали късно през нощта и са го ударили с тежка бухалка по главата? Тя, Настя Каменская, пак излишно се задълбочава в подробности, които в резултат не водят наникъде и не донасят абсолютно никаква полза, освен може би чувство за добросъвестно свършена работа и увереност, че нищо не е пропуснато.

Тя излезе в приемната и помоли Ева да кани хората от пропуска и охранителите веднага щом започнат да идват.

Първата свидетелка се появи след четвърт час, беше възрастна портиерка, която живеела в съседната сграда. И останалите не закъсняха. И Настя, и Антон питаха всички за едно и също: дали напоследък при Богомоллов са идвали непознати посетители, може би хора със скъпи коли или с откровено бандитска външност, дали някой не е оставял писма или пакети. Дали не е имало случаи някой да е дошъл да види Лев Алексеевич, а да не са го пуснали? Редът бил такъв: посетителят трябва да каже на пропуска кого търси и съответният служител трябва лично да дойде на служебния вход и да го посрещне. За хората, идващи при Богомоллов, излизала Ева. Изключение правели за хората, които идвали в театъра постоянно и които всички дежурни познавали по физиономия, в частност за съпругата и дъщерята на Лев Алексеевич, както и за още няколко души. Ако Ева я нямало, за гостите слизал човекът, който дежурел в приемната. Май не се е случвало да са водили при Лев Алексеевич подозрителен човек, когото той може би не е искал да приеме и е трябвало да го убеждават. Във всеки случай никой от разпитваните не можа да си спомни нещо подобно. Истината е, че има едно твърде съществено „но“: до кабинета на художествения ръководител можело да се стигне от фойето пред партерните ложи, тоест при Богомоллов можел да влезе всеки зрител по време на спектакъл и това би останало незабелязано от дежурните и охранителите. Така че детективите не можеха да избегнат разговорите със завеждащата трупата и дамите от счетоводството.

Настя вече почти се бе разочаровала от идеята си да разпита хората, кои го постоянно дежурят на служебния вход, когато изведнъж една от портиерките, Тамара Ивановна, която вече се бе сбогувала с детективите и бе тръгнала към приемната, се върна и решително седна на стола, от който току-що бе станала.

— Не исках да ви казвам, изобщо не исках някой да знае за това, но все пак работата е сериозна... Такова нещастие сполетя Лев Алексеевич... Може да няма никакво значение, все пак беше отдавна... — започна малко объркано тя.

— Колко отдавна? — меко попита Антон и седна по-близо до Тамара Ивановна. — Миналата година? Или по-късно?

— Преди два месеца, съвсем в началото на есента. Тогава на нашия Иля Фадеевич му стана зле в самия театър, откараха го с линейка в болницата и дори имаше опасения, че е инсулт. След известно време дойде Кирил, неговият внук. Това е нещо обичайно, Иля Фадеевич работи в театъра от много години и водеше Кирил като дете, така че ние отдавна познаваме момчето. Но този път Кирил дойде силно миришещ на алкохол, личеше си, че е пиян. А Иля Фадеевич беше в болницата, та аз казах на Кирил, че дядо му не е в театъра, а е в болницата. А той ми отвърна: „Не идвам при дядо, дойдох да видя вашия Богомолов“. Тогава много се учудих, защо ли търси Богомолов, какво общо може да има помежду им, каква работа? И започнах да го разпитвам, беше ми интересно. А Кирил изведнъж взе, че избухна, разкрещя се, че ще убие Лев Алексеевич, ще му откъсне главата и други такива глупости. Опита да премине, очите му бяха бесни, устните — побелели, дори се уплаших. Излязох, не исках да го пусна, ама къде ти ще го надвия аз! Изскочи Виталик, охранителят, сграбчи Кирил, а той се дърпа, крещи — изобщо, наложи се Виталик да го фрасне здравата. Мислех си дори, че ще трябва да викаме милиция, но не се наложи, Виталик се справи, наемете хлапака, изведе го на улицата и го заплаши, че следващият път ще му счупи ръчичките и крачетата. Грозно се получи и аз тогава много се уплаших, защото Кирил беше просто бесен. Ако в този момент беше срещнал Лев Алексеевич — дори не знам как щеше да свърши всичко.

Това вече е интересно!

— Казахте ли на Богомолов за този инцидент? — строго попита Настя.

— Ама моля ви се! Защо да тревожим Лев Алексеевич? Пийнало си момчето, наприказвало глупости, полудувало, на кого не се случва. Но аз, разбира се, веднага докладвах на Владимир Игоревич, той е директор, трябва да знае тези неща.

Ето го отново Владимир Игоревич, бащицата, разрешителят на всички проблеми. Изглежда, той наистина е първото лице в театъра.

— И какво отговори Владимир Игоревич?

— Много се разстрои. И ме помоли да не казвам на никого за това.

— Защо се разстрои? — не спираше с въпросите си Настя.

— Владимир Игоревич много уважава нашия Иля Фадеевич, страшно се притесни, когато той легна болен.

— И вие на никого не казахте, така ли? — уточни Настя.

— Не, разбира се, нали Владимир Игоревич ме помоли да мълча. Но на вас казах, защото случаят е такъв. Не ме издавайте, моля, защото Владимир Игоревич ще се ядоса.

Заприиждаха охранителите и служителят от частната фирма Виталий потвърди разказа на Тамара Ивановна.

— Хубаво го наредих тогава — криейки самодоволната си усмивчица, добави здравенякът Виталий. — Няма да припари повече, поне не в моята смяна.

Настя си представяше приблизително какво ще каже Сергей Зарубин в отговор на новата информация, затова мъжествено предостави правото да се обади и да докладва на Антон. Изчака Зарубин да каже всичко, което мисли, и да затвори, после каза:

— Знаете ли, Антон, започвам да мисля, че вашите способности са от голяма полза. Честно. Спомняте ли си как с вас недоумявахме, когато вие забелязахте, че по време на разговора за внуците, бабите и дядовците Малашченко се развълнувал? Оказахте се прав. Аз не бях права. Признавам.

— За какво не бяхте права? — не разбра Сташис.

— Съмнявах се във вас. Сега не се съмнявам — усмихна се Настя. — Но мога да констатирам, че интуитивно сме избрали правилен метод за съвместна работа: аз разговарям, а вие наблюдавате. От това разделение извличаме много повече полза, отколкото ако вие активно участвахте в разговорите. Споделете, какво друго интересно забелязахте днес?

Антон смутено извърна поглед и се позасмя.

— Мисля, че и вие сте го забелязали. В Бережной са влюбени всички жени в театъра, като се започне от портиерките и се свърши с красавицата Ева.

— Ами завеждащата трупата? Как ви се стори?

— До мозъка на костите е предана на Богомоллов. Дори да знае нещо, няма да го каже, за да не хвърли сянка върху обожаемия Лев Алексеевич, така че според мен е абсолютно безполезно отново да разговаряме с нея. При предишния художествен ръководител тя не е била така привилегирована като сега, а при Богомоллов преживява

върха в кариерата си и много се гордее, задето е нещо като сив кардинал при ръководителя.

— Съгласна съм — кимна Настя. — Какво друго? Ще кажете ли нещо за Бела от гардеробиерната?

— Открита и искрена, много се ядосва заради своята колежка, уволнената Гункина. Мъчно ѝ е за нея. Не обича Богомоллов заради драконовските му навици да контролира всички и го презира за дребнавостта му. Добре, уволнил — уволнил, имал е основания, макар че би могъл и да прости. Но да отнеме от нещастната жена парите, които са ѝ трябвали за раждащата дъщеря — това е просто свинщина.

— И тук съм съгласна. Ами Ева?

— Какво Ева? Същата като Бела, открита и искрена, с тази разлика, че при Бела това идва от вътрешната доброта и честност, а при Ева — от инфантилност и глупост. Сигурно и от хубавия живот. Тя от никого не е виждала зло, живяла е зад гърба на татенцето си, в благополучие, простовата, красива, спокойна. И за Богомоллов не се притеснява толкова, колкото опитва да демонстрира. Просто още не умее да се притеснява за хората, прекалено е младичка, не е изпадала в затруднения.

— Изобщо ли не се притеснява? — недоверчиво попита Настя, на която се бе сторило, че не е точно така и момичето все пак е разтревожено от случилото се.

— Притеснява се, но не за Богомоллов, а за себе си. Твърде много ѝ харесва това място. Работата — лека, тя самата го каза, наоколо — безброй интересни мъже на различни възрасти, които ѝ дават аванси, при това тези мъже често са известни артисти, което, естествено, я извисява в очите на дружките ѝ. Има заради кого да се издокарва и да изглежда добре. Обърнахте ли внимание на разказа ѝ, че половин година си седяла вкъщи и ѝ доскучало?

— Всъщност не — призна Настя. — Тоест спомням си, че го каза, но не си направих никакви особени изводи от това. А на вас нещо специално ли ви направи впечатление в този момент?

— Нищо особено, просто си помислих: ами къде са били дружките, за които тя взема автографи от артистите и пред които се фука с близките си познанства със звездите? Защо ѝ е било скучно половин година да си седи вкъщи?

— И къде са били те? — с интерес попита Настя.

— Ами момичетата учат или работят, тоест през деня са заети. Затова на нашата Ева ѝ е доскучало. Не иска да учи, мързи я или не е достатъчно умна, а може и смисъл да не вижда, защото учат онези, които искат да направят нещо в живота самостоятелно, а нашето момиче няма такива мисли в главата, свикнало е татенцето да прави всичко вместо него, така че защо да се пресилва? Баща ѝ не е олигарх и не е кой знае колко богат, но е заможен, ако съдим по дрешките на Ева. Истински висшето общество е недостъпно за нея и средата ѝ се състои от младежи, които не безделничат и не пилеят бащини пари. А така е ангажирана с нещо, денят ѝ е изпълнен с нещо, мястото е престижно, не се чувства неудобно пред приятелките, има за кого да се гримира и облича. И после, не забравяйте, тя харесва Бережной. Дори ще се осмеля да твърдя, че е влюбена до смърт, както човек се влюбва само на тази благословена възраст.

Настя любопитно погледна Антон. Какви разсъждения само! На тази благословена възраст... На колко години е Ева? На двайсет? На двайсет и една? Ами самият Сташис? На двайсет и осем, не е много по-възрастен, а разсъждава така, сякаш е прехвърлил четирийсетте.

— Така че Ева не се притеснява за Богомоллов, а за себе си, не ѝ се иска да изгуби мястото си. Знае ли как ще се промени всичко? Ще дойде нов ръководител и ще я уволни. А има и друга невероятно сладка възможност — да направят Бережной пълноценен директор, ами ако я остави за своя секретарка? Това вече ще бъде върхът на всички меч ги. Ето за какво се вълнува тя в действителност, а далеч не за здравето на Лев Алексеевич.

Настя помълча, втрещено разгледа Сташис. Той неволно потрепери.

— Защо ме гледате така? Някаква глупост ли казах?

— Плашите ме — бавно изрече Настя. — Да се прибираме, достатъчно за днес.

* * *

Театърът беше притеснен. Всичко започна по обяд, когато тези двама непознати, които по цели дни се мотаеха из сградата, влязоха в кабинета на Владимир Игоревич Бережной. В този момент Театърът

наблюдаваше как върви репетицията и не обърна внимание какво се бе случило в кабинета, само почувства как откъм кабинета на директора изригна плътна струя паническа тревога. Какво казаха детективите на Бережной? С какво толкова го уплашиха? Театърът бе пропуснал всичко и се ядосваше на себе си, защото ако беше усетил неприятното навреме, поне щеше да подслуша за какво разговарят там, но беше увлечен от репетицията, та нали репетицията винаги е важно нещо, интересно е, това е подготовката за бъдещия спектакъл и в крайна сметка подготовката за бъдещия живот на самия Театър. А Театърът не можеше да гледа в две посоки едновременно, нямаше тази дарба, природата го бе устроила като обикновените хора, които, ако гледат надясно, вече не виждат наляво.

Струята тревога и дори някаква досада пречеше на Театъра да наблюдава репетицията, разсейваше го, после той забеляза, че ръководещият репетицията режисьор Семьон Борисович Дудник погледна телефона си и прочете нещо, след което цялата репетиция тръгна наопаки, а репетиционната зала се изпълни с някакво треперещо вълнение, което веднага се предаде на актьорите, и те започнаха всичко да объркват, да играят лошо. След репетицията режисьорът хукна право към кабинета на Бережной и тогава вече Театърът не се стърпя, погледа, послуша, но нищо не разбра.

— Нали беше сигурен, че тя няма да разговаря с тях...

— Но какво да правя, тя поиска да ги събера...

— По дяволите, да не би да изплува... От друга страна, какво страшно има? Няма светът да рухне, я.

— Ами жалко ще е...

— Вярно, жалко ще е. Много се притесних, когато прочетох съобщението ти. Практически провалих репетицията, оставих я да върви на самотек.

Разговорите в кабинета се оказа неразбираема загадка за театъра. Постепенно той се успокои, страхът и вълнението плъзнаха като дим из цялата сграда и станаха съвсем незабележими. Театърът тъкмо окончателно се бе настроил за вечерния спектакъл, когато почувства как облакът от притеснения пълзи по служебното стълбище нагоре, към квартирата, която се предоставяше на режисьори и драматурзи от други градове и в която сега живееше авторът на новата пиеса Артъм Лесогоров. Облакът пълзеше бавно и не твърде уверено, така че

Театърът успя да направи един-единствен извод: облакът е породен от мъж. От какъв мъж? От кой мъж? От самия Лесогоров, който е разстроен или нервиран от нещо? Но той се движи толкова неуверено, сякаш е пиян... Впрочем това е напълно възможно. Ами ако не е Лесогоров, кой е тогава? И защо този неизвестен мъж отива при Лесогоров? „Сигурно на гости — реши Театърът. — А е нервен... ами какво, малко ли причини има човек, за да се нервира.“ Спектакълът, разбира се, е важен, всъщност той е най-значимото в живота на Театъра, но любопитството взе връх. Театърът се откъсна от сцената и зрителната зала и погледна към служебното стълбище — страшно му се прииска да види кой се изкачва, обзет от страх.

Нищо необичайно. И защо ли е толкова нервен?

Театърът престана да мисли за тайнствения облак и отново се съсредоточи върху сцената.

* * *

Елена Богомолова дори не почувства веднага, че някой седи до нея. Вече втора седмица тя прекарваше всеки ден на този стол в болничния коридор. Столовете, съединени в един блок, бяха четири, но Елена, кой знае защо, всеки път сядаше на един и същ, втория отлясно, чиято тапицерия беше разкъсана с нещо остро.

Тя извърна поглед и видя Ксюша, дъщерята на Лев Алексеевич от първия му брак.

— Здравей — едва разлепи устни Елена.

— Здравсти — отвърна Ксюша. — Как е татко?

— Все така. Зле.

— Искам да го видя — заяви момичето.

— Не пускат при него — равнодушно отговори Елена.

— Още ли не пускат? Лъжеш! Просто не искаш да се виждаме с него! Винаги си ревнувала татко от мен, не ти харесва, че той ме обича...

Ксюша говореше пълни глупости и Елена за известно време престана да я слуша. За какво да я слуша? Какво ново ще чуе? Ксюша няма капчица мозък, главата ѝ е чисто празна, така че няма смисъл дори да ѝ се сърди. Защото е ясно за какво е дошла. Ако наистина я

вълнуваше здравето на баща ѝ, тя дори да не идваше, поне щеше постоянно да се обажда на Елена по телефона, както се обажда първата съпруга на Лев. Пък и майката на Лев, Ана Викторовна, идва в болницата всеки ден, седи с Елена по час, час и половина и си тръгва. А Ксюша през цялото това време идва тук едва за втори път и нито веднъж не се е обаждала по телефона.

Момичето не спираше да приказва разни глупости, така че Елена не издържа.

— За какво си дошла? Да питаш за баща си ли? Всичко ти казах. И без това ми е мъчно, хайде престани да ме тормозиш с дърдоренето си.

Ксюша млъкна, явно разбра, че е прекалила и изобщо не е хванала верния тон за разговор.

— Лена, дай ми пари — каза тя най-сетне.

— Нямам — равнодушно отвърна Елена.

— Никакви ли нямаш? Нито копейка? — не повярва Ксюша.

— Остави ме на мира, а? — жално помоли Елена. — Откъде мога да имам излишни пари?

— Татко винаги ми даваше — прозвуча предизвикателство в гласа на момичето. — Исках и той ми даваше без много приказки. Много ми трябват, ама наистина много. Все имаш някакви пари, нали? — захленчи тя. — Не се стискай, дай малко, повярвай ми, без тези пари с нас е свършено. Хайде, Лена?

— За какво са ти парите?

Елена попита просто така, изобщо не ѝ беше интересно за какво са ѝ парите на Ксюша, и без това знаеше отговора.

— Нямам абсолютно нищо, нито копейка, дори в телефона, защо, мислиш, не ти се обаждам? Телефонът е изключен, парите свършиха. И тук не съм идвала, защото нямам за метрото.

— А не си ли опитвала да поискаш от майка си?

— Тя вече ми даде, но и те свършиха. Мама не ми дава вече, казва, че харча прекалено много, ама не е вярно, откъде пари, че да харча! Хайде де. Лена!

— Нямам пари — твърдо и отчетливо повтори Елена. — Дошла си дотук пеша, така ли?

— Защо пеша? — обърка се Ксюша, но бързо се измъкна. — Боб ми даде за билет, само за едно пътуване, трябва да му ги върна. И да се

прибера. Хайде де, бъди човек, Лена! Дай ми поне петстотин рубли.

Беше ѝ толкова тежко, толкова зле, че нямаше вече сили да се сдържа и да внимава какво говори. Извъртя се на стола и се вгледа в очите на момичето.

— Да се благодариш, че не съм казала на никого за твоя Боб и как баща ти го изрита, и как твоят Боб заплашваше да го убие. Забрави ли? Или мислиш, че съм те съжалила? Баща ти жаля аз, не искам да се тревожи излишно. Ако ми досаждаш — имай предвид, че няма да мълча. Мислиш ли, че с баща ти не разбрахме кой заля колата му с боя? На бърза ръка ще разкажа в милицията кой може толкова да е мразел баща ти, че да го удари с бухалка по главата, нека да арестуват твоето приятелче, наркомана, тогава ще му носиш колети в затвора и като едното нищо ще те съдят за съучастие.

— Какво?! — разкреця се Ксюша. — Какви ги дрънкаш? Искаш да кажеш, че Боб... Че ние с Боб...

— Именно това искам да кажа. Помоли ли те баща ти да не се виждаш с него? Помоли те. Каза ли ти да скъсаш всякакви отношения с него? Каза ти. А ти какви ги вършиш, боклук такъв! Продължаваш да скубеш баща си и да даваш парите на гаджето си, а той си купува с тях наркотици. И теб ще зарибя, ако вече не те е зарибил. Да не разчиташ, че ще те прикривам? Не се и надявай. И по-добре не ме ядосвай, Ксения Лвовна.

— К-кучка — просъска през зъби Ксюша и почти се затича към асансьорите.

Елена трепереше, в главата ѝ продължаваха да звучат току-що казаните думи, към тях се прибавяха нови, още по-горчиви упреци и тежки обвинения и след известно време тя вече бе престанала да разбира кое бе произнесла на глас и кое само си бе помислила. Може би не биваше да се нахвърля на момичето? Вярно, Ксюша е рядко глупаво същество, но нима е способна на такова зверство по отношение на собствения си баща? Не, не, не! Боб, този наркоман, само той е решил да си разчисти сметките с Лев заради онзи скандал и задето Лев забраняваше на дъщеря си да общува със съмнителния си приятел, Ксюша няма нищо общо. Да каже ли за това на милицията, или да премълчи? Ако Боб е виновен, ще привлекат под отговорност и Ксюша, това Лев няма да понесе. Няма да го понесе... Ако се свести. Ако оцелее. Ами ако не оцелее?

Лев Алексеевич много обича момиченцето си, след развода постоянно се виждаше и с първата си съпруга, и с дъщеря си, никога не им е отказвал помощта си, подкрепяше ги материално, включваше се в решаването на проблемите, които постоянно възникваха в бившето му семейство, с една дума, държеше се почтено. Виждаше, че Ксюша расте като сложно, трудно управляемо дете, и много се тревожеше от поведението на дъщеря си. Вълнуваше се, стараяше се да научава с кого общува тя, запознаваше се с нейни приятели и познати и този Боб не му хареса от самото начало. Бащата категорично забрани на Ксюша да дружи с него, но дъщерята, естествено, не го послуша, тогава Лев Алексеевич реши лично да поговори с младежа и да му обясни, че ще е по-добре да остави на мира Ксения Богомолова. Боб, който знае защо, не прие обясненията на разтревожения баща, започна да грубиянства и да се държи просташки, тогава Лев Алексеевич се разправи с него, както се казва, по мъжки, което не беше трудно, като се имат предвид мощното телосложение на Богомолов и отслабеният от наркотиците организъм на младежа. Една сутрин, два дена след това, Лев Алексеевич намери колата си в обезобразен вид и нито той, нито Елена ни най-малко не се усъмниха чия работа е това.

Така и не бе успяла окончателно да се успокои след разговора с Ксюша, когато се отвори вратата на реанимационното отделение и в коридора излезе завеждащият. Елена скочи, втурна се към него с въпроси, но и този път не чу в отговор нищо утешително. С отпуснати рамене и почти влачейки нозе, тя се върна при своя стол, втория отдясно.

* * *

— Не мога да го кажа! — раздразнено заяви актьорът Никита Колодни след петия или шестия опит да произнесе предписаната от текста реплика. — Невъзможно е да се произнесе това, Артър, помисли как да го кажа по друг начин.

Авторът на пиесата „Правосъдие“ Артър Лесогоров седеше на столче до стената и с наведена глава бързо си записваше нещо. Тъкмо щеше да отговори на Колодни, когато го изпревари режисьорът Семьон Дудник.

— Никита Михайлович, не се глезете, текстът си е нормален. Какви си ги измисляте пак?

— Нищо не си измислям! — гневно възрази актьорът. — Невъзможно е това да се изиграе достоверно, самият аз не вярвам в думите, значи и зрителят няма да повярва. Семьон Борисович, съгласете се с мен! Нали го обсъждахме с вас и вие бяхте склонен да ме послушате, спомнете си! Цялата мотивация на Зиновиев е някак картонена, не е жизнена. Той произнася своите реплики, а аз дори не разбирам как да реагирам на тях.

Актьорът Арцеулов, който играеше прословутия Зиновиев, едър, внушителен и с бавни движения, невъзмутимо сви рамене.

— На мен моята роля ми харесва, така че стига с тия работи, Никита. Всичко разбирам в нея. И с Лев Алексеевич сме отработили цялата картинка. Какво не те задоволява?

Лесогоров продължаваше да пише нещо, без да вдига глава. Настя любопитно разглеждаше журналиста драматург. Какво ли постоянно пише? И защо не се включва в дискусиата, чиято тема го засяга непосредствено?

С Антон Сташис бяха поискали разрешение от режисьора Дудник да присъстват на репетицията, като обясниха желанието си с банална любознателност. В действителност Настя и Антон през първите два дена от пребиваването си в театъра бяха чули множество аргументи в полза на подозрението, че Дудник е заинтересован от отстраняването на Богомолков, и бяха стигнали до извода, че трябва внимателно да се вгледат в Семьон Борисович. А къде е най-удобно да се направи това, ако не в процеса на работата? Не би могло да се каже, че Дудник прие с възторг тяхната молба, той дълго обяснява, че присъствието на външни хора на репетицията не е много желателно, то пречи на работата, разсейва актьорите, не им дава да се съсредоточат, но в края на краищата се съгласи.

В тази репетиция бяха заети трима актьори: Никита Колодни, който играеше някакъв Юрий, Арцеулов, който изпълняваше ролята на Зиновиев, и вече споменатата Людмила Наймушина, която завеждащата трупата бе обрисувала като човек в приятелски отношения с всички, който съответно знае всичко за всекиго. Наймушина се оказа невероятно красива жена на около трийсет и пет години и Настя моментално я позна, щом видя изваяното ѝ лице. Това

лице често се появяваше на телевизионния екран в различни филми, в които Настя не се заглеждаше много, но беше в течение, защото телевизорът у тях беше включен постоянно, но без звук, така че изображението току попадеше в ползрението ѝ. Всъщност Настя бе планирала разговора с Наймушина именно за днес, смяташе да се срещна с актрисата веднага след репетицията.

Освен режисьора Дудник, автора на пиесата Лесогоров и тримата актьори тук присъстваха помощник-режисьорът Федотов и художничката по костюмите, екстравагантно облечена и сложно обгърната от ярък шал слабичка дама, която въпреки несъмнената красота на тоалета си будеше у Настя асоциации с Баба Яга. Самата репетиция направи на Настя странно впечатление. Тя си бе представяла, че репетицията е действие, при което нещо, което отначало е сурово, накъсано, неясно, постепенно става изпъкнало, отчетливо и последователно. Оказа се, че не било точно така. Или дори изобщо не било така. Беше минал час от момента, когато прозвуча звънецът, възвестяващ началото на процеса, а Настя така и не бе доловила никакъв напредък. Всичко сякаш беше застопорено, Колодни не преставаше да се заяжда с репликите и с нещастния Зиновиев, апелираше към режисьора, обръщаше се към автора, ядосваше се, доказваше нещо, режисьорът се дразнеше и нервничеше, а авторът от време на време вдигаше глава от своите записки и предлагаше някакви варианти, които обикновено не задоволяваха Колодни. Ако ли пък Колодни, авторът на пиесата и режисьорът успяваха да стигнат до някакъв консенсус и да утвърдят репликата, която задоволяваше всички, помощник-режисьорът Федотов веднага внасяше изменения в разпечатания текст на бюрото пред него. Художничката по костюмите наблюдаваше, правеше скици с молив върху плътна хартия и току задаваше кратки въпроси на режисьора Дудник. Изобщо, цялата обстановка на репетицията напомняше на Настя Каменская зле подготвено комсомолско събрание от времената на училищната ѝ младост.

Видя ѝ се странно, или може би забавно, че Дудник се обръщаше към актьорите на име и бащино и на „ви“. Към Арцеулов, както и да е, той беше доста надхвърлил четирийсет, тоест явно беше по-възрастен от режисьора, но Наймушина беше приблизително връстница на

Дудник, а Колодни — определено по-млад. Интересно, така ли е прието в театралния свят, или това е личен стил на Семьон Борисович?

Може именно това да е проява на въпросното „правилно“ отношение към артистите, за което говореше Евгения Фьодоровна Арбенина?

Тя отново спря погледа си върху Артъом Лесогоров, загледа се как той пише и изведнъж ѝ се стори, че нещо не е наред. Нещо в движенията на ръката на автора на пиесата беше неправилно. Дори не че неправилно, ами необичайно. Настя замижа за секунда, опита да се абстрахира и отново погледна Лесогоров. Многократно изпитаният похват помогна и този път: тя разбра, че Артъом не пише на кирилица, а стенографира. Гледай ти! А Настя бе смятала, че с повсеместното разпространение на диктофони и разни сложни компютърни програми изкуството на стенографията отдавна е останало в миналото и не е популярно, особено сред младите мъже. Интересно момче е този журналист драматург.

— Не разбирам — отново прекъсна насред думата Колодни поредната си реплика и се обърна към режисьора, — как нормален човек може да реагира на такава глупост! Не разбирам как трябва да реагира героят ми, когато му се предлагат такива обстоятелства. Семьон Борисович...

— Стига де, Никита — примирително каза Наймушина, — всички всичко разбират. Не се тревожи, ти добре се виждаш и прекрасно се чуваш, имаш голяма, ярка роля, имаш какво да играеш и къде да се изявиш. Хайде да не се бавим изкуствено, трябва да продължаваме, а заради твоите заяждания непрекъснато спираме репетицията.

— Благодаря, Людмила Геннадиевна — хвърли Дудник благодарен поглед на Наймушина. — И нека не забравяме, че тук не се занимаваме със самодейност, а продължаваме работата на Лев Алексеевич. Той имаше... той има собствено виждане, собствена концепция за спектакъла и ние нямаме право да се отклоняваме от нея.

Настя буквално с кожата на рамото си почувства как в този момент се напрегна седналият до нея Антон Сташис. Леко извърна глава и го погледна. Антон втренчено гледаше Никита Колодни и лицето на колегата ѝ беше абсолютно зареяно нанякъде, сякаш неживо. Какво ли любопитно е съзрял там? Да не забрави да го попита. Едва

трети ден работеха заедно, а Настя напълно бе забравила своите насмешливи и дори язвителни съмнения, които бе пробуждал у нея младият оперативен работник. Кой знае защо, тя напълно се бе доверила на неговия начин да възприема хората.

— Нямам нищо против — неочаквано се обади Лесогоров, като вдигна глава от своите записки, — мисля, че Никита Михайлович тук е абсолютно прав. Репликата наистина не отговаря напълно на текста в ролята на Зиновиев от предишния откъс. Сега ще я поправя, една минутка.

Той отново се наведе над своята дебела тетрадка, в репетиционната зала увисна тишина и Настя премести погледа си към Дудник. Семьон Борисович се беше ядосал, нетърпеливо почукваше със запалката си по бюрото, зад което седеше заедно с помощник-режисьора, и поклащаше крак, като с целия си вид показваше, че подобно непродуктивно губене на скъпоценно време го вбесява и само доброто възпитание го възпира да не избухне.

Наймушина се приближи плътно до Никита Колодни и със сърдит шепот започна да му се кара за нещо, а Арцеулов с безметежна усмивка се разхождаше покрай маркирания декор и премерваше стъпките си към стола, на който трябваше да седне, докато произнеса текста.

След няколко минути Лесогоров прочете на глас новия вариант, Колодни се усмихна широко, Арцеулов недоумяващо тръсна глава, сиреч не виждам особена разлика, но щом така ви харесва повече — моля, а Семьон Борисович Дудник кимна на помощник-режисьора Федотов в смисъл: става, фиксирай промяната.

— Михаил Лвович, ако обичате — обърна се режисьорът към Арцеулов, — от това място ще продължим нататък, защото съвсем я закъсахме тук, така до края на репетицията няма да дръпнем напред. Ще го направим веднъж и ще обявя почивка, за да имате време да го асимилирате.

Този път, изглежда, всичко задоволи вечно недоволния Никита Колодни, разменянето на реплики мина благополучно и Федотов обяви петнайсет минути почивка. Актьорите и режисьорът веднага излязоха от залата, кой за цигара, кой да се обади по телефон, кой до тоалетната, а Лесогоров остана тук и продължи да записва. Настя отиде при него и

седна. Надникна в тетрадката и разбра, че не е сбъркала: драматургът наистина стенографираше.

— Защо не използвате диктофон? — попита тя. — По-добре ли е със стенограма?

Артъом широко се усмихна и затвори тетрадката.

— Един истински журналист непременно трябва да знае стенография, защото техниката е нещо несигурно, повярвайте ми. Знаете ли колко пъти ме е подвеждала! Техниката може във всеки един момент да откаже — или батерията ще се изтощи, или паметта ще се окаже препълнена... Техниката може да бъде открадната, повредена, изгубена, върху нея може да се излее чаша кафе и така нататък. А човек сам си е господар.

— Ами всъщност това е вярно — не можа да не се съгласи Настя. — Вие сте учили стенография конкретно защото не сте се доверявали на техниката или причината беше друга?

— Знаете ли, лично на мен ми е по-удобно да работя с писмен текст, отколкото по слух, така възприемам по-добре. Разбрах го като малък, а когато реших да се занимавам с журналистика и за пръв път се сблъсках с несигурността на диктофона, веднага се записах на курс по стенография. И после тук, в условията на репетиционната зала, диктофонът е безполезен, защото всички се намират на различно разстояние от него и половината реплики се губят, не всичко се записва ясно, после не се разбира. Особено ако няколко души говорят едновременно. Нали не мога да тичам из залата по време на репетиция и на всички да пъхам микрофона? — тихо се разсмя той и хвърли на Настя топъл, много мъжки поглед.

Настя улови и оцени този поглед. И той никак не ѝ хареса.

— А така спокойно успявам да запиша всичко ясно и разбираемо — продължи Артъом. — Още повече че през цялото време се налага да променям собствения си текст в зависимост от желанията на участниците в репетицията, а при това е опасно да разчитам на слуха си, трябва да виждам записани думите, които те предлагат. Така че благодарение на стенограмата успявам бързо да поправа всичко.

Трябва да поговори с него за Дудник. Артъом е външен човек тук, не е от театъра и за него принципът за изнасянето на кирливите ризи, не би трябвало да важи. Ами ако знае нещо интересно?

— Вие май ме бяхте поканили на кафе? — напомни му тя. — Приемам поканата ви, ако не сте се отказали.

„А и да си се отказал, пак ще те накарам“ — добави мислено тя.

Но не се наложи да принуждава Лесогоров, той прие думите на Настя с ентузиазъм и двамата се разбраха след края на репетицията да си поговорят в неговата служебна квартира.

Втората половина на репетицията мина почти по същия начин като първата, с единствената разлика, че търпението на Дудник се оказа наистина безгранично, докато търпението на Лесогоров явно се изчерпа и в отговор на поредните искания на Колодни да поправи текста на ролята на Зиновиев, та на него, на Никита, да му е по-удобно да играе, Артъм дори повиши тон и в гласа му прозвучаха обида и оскърбено самолюбие. Има си хас, на кого е приятно постоянно да му повтарят, че е написал пълни глупости, които се нуждаят от коренна промяна! Семьон Борисович Дудник веднага се хвърли в защита на автора на пиесата и го увери, че точно в този откъс текстът е абсолютно безупречен, а Никита Михайлович просто е уморен, затова не го е възприел правилно.

Когато всичко приключи, Настя помоли Антон да поговори с приличащата на Баба Яга художничка по костюмите, а тя, придружена от Артъм Лесогоров, тръгна да се качва по служебното стълбище към неговото временно жилище.

* * *

Настя отпи глътка горещо кафе, според нея прекалено силно, и остави чашката на камината до керамичната вазичка, от която сиротно стърчеше изсушено клонче от някакъв храст. Лесогоров ѝ предложи да седне във фотьойла, но тя предпочете да остане права: през трите часа, прекарани в репетиционната зала, бе седяла достатъчно, столовете в репетиционната зала бяха неудобни и сега гърбът на Настя неприятно я приболяваше. А пък ѝ харесваше да стои до камината, тя беше старинна, много уютна, снабдена с всички необходими атрибути, включително решетка и комплект духалки, щипци и други принадлежности, изработени от покрит с патина метал.

— Защо търпите всичко това, Артъом? — попита тя. — Правят ви толкова забележки и вие, както забелязах, бяхте под огромно напрежение, нервирахте се. Разбирам ви, създали сте произведение, смятали сте го за добро и завършено, а сега някакви хора се опитват да ви обяснят, че сте написали лоша пиеса. Простете ми за праволинейността, вероятно говоря грубо, но отстрани изглежда точно така. Сигурно е болезнено за вас.

Лесогоров се разходи из просторната стая, кой знае защо дръпна, после отново спусна завесата на широкия еркерен прозорец.

— Да, болезнено е — съгласи се той, но някак неохотно. — Свикнал съм, ще го изтърпя. Колкото до напрежението и нервите, тук грешите, Анастасия Павловна. Тоест аз, разбира се, бях напрегнат, но далеч не защото ми се караха и говореха гадости за пиесата ми, а изключително защото съм част от работния процес и ми е нужна максимална съсредоточеност, за да реагирам бързо на случващото се и да измислям варианти за промени. Или обратното, да търся аргументи, че не са нужни никакви промени. Оттук и напрежението. Е — обезоръжаващо се усмихна той, — и нервозността, разбира се, защото аз изпитвам към театъра и неговите служители огромно уважение и неволно се притеснявам в тяхно присъствие. Не забравяйте, че те репетират моя пиеса и това е огромна чест за мен. Колкото до поправките, знаете ли какво казват в театъра? „Докато авторът е жив, пиесата е гъвкава.“ Нещо обичайно е, когато готова пиеса коренно се преработва със съгласието на автора и с неговото непосредствено участие. Така че в това няма нищо особено обидно за мен. Не забравяйте също, че съм журналист и често съм бил принуден да слушам от редактори, че съм написал слаб материал, така че съм трениран.

— Но защо трябва да търпите? — зададе Настя поредния си въпрос. — Доколкото знам, имате спонсор с пари, така че не сте зависим от благосклонността на ръководството на „Нова Москва“. Вземете си пиесата от този театър и я занесете в друг, където ще проявят повече уважение към вашия текст, към работата ви. Какво ви спира?

— Анастасия Павловна — умолително каза Лесогоров, — хайде поседнете, моля ви. Много ми се иска да седна и аз и да си протегна

краката, но не мога да си го позволя, докато дамата стои права. Особено такава елегантна, красива дама като вас.

Настя се позасмя вътрешно, но не помръдна от мястото си.

— Ще постоя, по-удобно ми е така. А вие можете не само да седнете, но и да полегнете, нали видях как три часа седяхте на неудобния стол, сгънат на две с тетрадка на коленете. Не се намираме на светско мероприятие, така че се отпуснете.

— Анастасия Павловна, вие ме убивате! — картинно размаха ръце той. — Вие сте от онези редки жени, край които човек иска да се чувства истински джентълмен, а вие ми режете крилата в полет. Искате ли още кафе?

— Не, благодаря — отказа тя.

— Аз пък искам — прозвучаха малко рязко думите му, което доста изненада Настя.

Да не би да го обиди? Интересно, с какво?

Той отиде в кухнята да вари кафе, а Настя, подпряна на камината, взе да разглежда стаята. Чисто. Удобно. Безлично, както и трябва да бъде в едно „ничие“ жилище, като в хотелска стая. Не би било зле да се ремонтира — тук-там се е оронила мазилка, на няколко места тапетите са повредени, пък и изобщо... Но на административния директор Бережной сигурно не му е до това, в театъра съществуват и други проблеми, изискващи неотложно решаване и изразходване на средства.

Артъм се върна с чашка димящо кафе и застана до камината, съвсем близо до Настя. Тя долови смесената миризма на мъжка тоалетна вода и пот и едва се сдържа да не се намръщи. Подобна физическа близост я подразни и тя инстинктивно се отдръпна, леко увеличи дистанцията. При това на лицето на журналиста се изписа недоволство. Изписа се — и веднага изчезна.

— Не ми отговорихте — меко напомни Настя. — Защо държите на театър, в който ви унижават и — прощавайте — изобщо не ви уважават?

Артъм я погледна предизвикателно и с някакво неразбираемо за нея отчаяние.

— Харесва ми режисьорската работа на Лев Алексеевич — призна той почти смутено. — Преди две години гледах поставен от него спектакъл, „Дванайсета нощ“... Гледахте ли го?

— Не.

— Направи ми огромно впечатление, просто огромно! И когато написах пиесата, дори не съм се замислял на кой режисьор да я предложа. За мен в театралния свят съществува само Лев Алексеевич Богомоллов.

— Но нали Богомоллов вече не работи върху вашата пиеса — напомни му Настя. — Постава я Семьон Борисович, а това е съвсем друго нещо. Семьон Борисович има свой подход, своя индивидуалност. И спектакълът може да се получи далеч не такъв, какъвто вие очаквате.

Тя много добре си спомняше думите, изречени от Дудник по време на репетицията — че неговата задача е да въплъти в спектакъла замисъла и концепцията на Богомоллов, но все пак... Най-важното беше да подтикне Лесогоров да заговори, че Дудник мечтае да се отърве от диктата на Богомоллов.

Но такъв разговор не се получи.

— Освен това много ми харесва Арбенина — призна Артъом с абсолютно детско смущение. — Когато се договарях с Лев Алексеевич, специално го помолих Евгения Фьодоровна да участва в спектакъла, за нея има голяма интересна роля на адвокатка. Тя е такава красавица! — зазвуча възторг в гласа му. — Обичам я още от дете, особено ми харесваше в „Изкачване към върха“, спомняте ли си, имаше такъв филм? Гледал съм го сигурно поне пет пъти, ако не и повече.

Настя си спомняше филма, много добре си спомняше и Евгения Фьодоровна Арбенина в него. В този филм тя наистина беше невероятно красива. Гледай ти! Трудно е да си представи човек, че един съвременен млад журналист е толкова сантиментален. А тя си бе мислила, че момчешкото влюбване в красива актриса е нещо, което е останало в далечното минало, в поколението на нейните родители. Обаче ето, излиза, че тук-там тази рядкост се е запазила.

Или не се е запазила и всичките тези смутени признания са просто спектакъл? При това не твърде добре изигран. Прекалено настойчиво се старае Артъом Лесогоров да спечели доверието ѝ, а комплиментите му пет пари не струват. Просто той смята Настя Каменская за милиционерски сухар с несполучлив личен живот и се опитва да се престори на симпатично сантиментално момче, от което тя не бива да се страхува, а трябва да закриля и обича. Защо ли? Пределно ясно е даже. Извършено е престъпление и Лесогоров като

истински журналист иска да събере свеж материал, а за целта му е нужно хората, които водят разследването, да бъдат бърбиви и откровени. Това е. Дори е странно, че Артър все още за нищо не я е попитал, а само старателно отговаря на въпросите ѝ. Изчаква ли? Или тя все пак греша и зад всичките тези комплименти не се крие никаква задна мисъл?

Настя дори не бе успяла да формулира мислено докрай последното си съображение, когато Артър Лесогоров се хвърли в атака.

— Анастасия Павловна, а вие защо дойдохте на репетицията? Да не би да подозирате някого от участниците? Кого?

— Как можа да ви хрумне, Артър! Просто ми беше любопитно да видя как се провежда репетиция, това е.

— Не, лъжете ме — хитро ѝ намигна той, — явно подозирате някого. Кажете де, кого? Да не би Семьон Борисович?

— Възможно е — измъкна се Настя. — Семьон Борисович е млад силен мъж, който е в състояние да нанесе удар с бухалка по нечия глава. Не можем да го изключим от списъка на заподозрените, точно както и всеки друг физически пълноценен мъж.

— Я стига! — облещи се Артър. — Вие сериозно ли? Така ли подходите към случая? Кой е можел да нанесе удара и кой не е можел?

— А вие как предлагате да разсъждаваме? — отпусна се Настя и с удоволствие започна да се прави на глупачка. Много бе обикнала това занимание, особено през последната година, откакто започна да работи при Стасов. — Нали е ясно, че дребна жена не е можела да нанесе удара, защото Лев Алексеевич е доста едър човек. Именно от това изхождаме.

— Като ви слуша човек, може и мен да подозирате.

— Естествено — радостно се съгласи тя. — И вас, и Михаил Львович Арцеулов, и той е едро и налято човече, и Никита Михайлович Колодни, и дори вашия помощник-режисьор Александър Олегович Федотов. Както и директора Бережной, главния администратор Семаков и така нататък, сам можете да продължите списъка.

— Почакайте — изгледа я слисано Артър, явно неспособен да разбере дали Каменская се шегува, или говори сериозно, — ами мотивите? Ами алибито? Поне проверявали ли сте алибито на хората,

които изредихте? За себе си мога веднага да кажа къде съм бил и какво съм правил, когато с Богомолв се е случило... да ви кажа ли?

Настя се разсмя, изпи до дъно изстиналото и поради това с не толкова силен вкус кафе, отново остави чашката на камината и найсетне седна във фотьойла, протегна крака. Наложил се да се повърти малко, докато намери положение, при което гърбът да не я боли толкова и болката да не пропълзява в крака. Артъм веднага седна на дивана срещу нея.

— Хайде, Анастасия Павловна, разкажете ми как търсите престъпника? По какви критерии? Интересно ми е!

— На всички е интересно — безгрижно отвърна тя. — Но ако започна да обяснявам наляво и надясно как го правим, няма да ни остане време да се занимаваме със самото разследване. Артъм, какви са вашите лични отношения с...

Тя умишлено направи пауза, като се престори, че отново търси удобна поза.

— Много го уважавам, нали вече ви казах — бързо отговори Лесогоров.

„Интересно, кого уважаваш толкова много, приятелче? Нали не съм споменавала име.“

— Струва ми се, че досега не е ставала дума за него — изигра Настя леко недоумение. — И вие не сте ми говорили нищо за него.

— За кого? — обърка се Артъм. — Питайте ме за Богомолв, нали?

— Не — присмехулно отговори тя. — Питам за Михаил Лвович Арцеулов.

— За кого?!

Тя повтори, тихо и спокойно. Това момче е почти два пъти по-младо от нея, нима се надява да я заблуди? Срещу такива тарикати тя има сума ти похвати. Сега той съвсем ще се стъписа, ще започне трескаво да се опитва да проникне в хода на нейните разсъждения, ще я засипе с въпроси за Арцеулов, когото Настя днес видя за пръв път в живота си и дори и през ум не й бе минавало да го подозира в нещо, във всеки случай засега, и окончателно ще изгуби контрола над разговора.

— Вие какво, Михаил Лвович ли подозирате?

— Защо не? — сви рамене тя. — Точно както и всеки друг мъж на тази земя. Нали все някой е ударил Богомолков по главата, защо да не е Арцеулов? Или вие, Артём?

— Но за какво ми е на мен?

— Кой ви знае вас — безгрижно махна с ръка тя. — Аз съм само трети ден в театъра, още много неща не зная от вашата вътрешна кухня. Може да имате какви ли не конфликти. Затова ми разкажете тъкмо за тези конфликти. Кой, с кого, заради какво, кога, как е свършило всичко.

— Ами и аз съм нов човек тук — неуверено отговори Лесогоров. — И не съм много наясно с театралната кухня. Моята задача е да си довърша добре пиесата.

— С кого общувате най-често?

— Ами... — Артём замислено помълча с поглед, вперен в тавана. — Със Семьон Борисович, разбира се, с Никита Колодни, с него отношенията ни някак веднага се оформиха. С всички общувам по малко, всичко тук ми е интересно. Може някой ден да напиша книга, театрален роман, по-хубав от Булгаковия.

— Тоест събирате материал — уточни Настя.

И изглежда, улучи десетката, защото очите на Лесогоров трескаво зашариха в опити да се скрият от нейния внимателен поглед.

— Не, не може да се каже така — смотолеви той. — Просто... ами... това е вече нещо като навик: където и да отидеш, трябва да събереш колкото може повече информация, може някой ден да ти потрябва. Моята главна задача е да поставим пиесата — повтори твърдо, сякаш намерил най-сетне почва под краката си.

— Ас Богомолков много ли общувахте?

— Какво говорите! Кой е Лев Алексеевич и кой съм аз? С него се виждахме само на репетициите, никакви лични разговори.

— Тоест с нищо не можете да ми помогнете — злорадо констатира Настя.

— В какъв смисъл?

— В смисъл че щом не сте водили лични разговори, значи Лев Алексеевич не е споделял с вас своите проблеми, не ви е казал, че може би са го заплашвали или че има дългове, или че някой му дължи голяма сума пари и не му я връща, или за някакви други неприятности... Не е ли? Не ви е разказвал, нали?

— Не — твърдо отговори Артъом.

— А другите служители от театъра, хората, с които сте общували по-отблизо, също ли не са ви казвали нещо такова? Е, без да броим актьора Колодни, разбирам, че той със сигурност не е в течение на проблемите на художествения ръководител, но например Семьон Борисович като нищо може да е осведомен. Той нищо ли не ви е казвал?

И отново последва твърдо и произнесено без колебание „не“.

— А какво е отношението на самия Семьон Борисович към Богомоллов?

— Нормално му е отношението. Във всеки случай, Семьон не ми е говорил никакви гадости за Богомоллов. Пък и ние общуваме съвсем отскоро, откак той започна ежедневно да води репетициите вместо Лев Алексеевич. Преди това бяхме само на „здравей — здрасти“.

— Така — проточи Настя. — Всичко е ясно. Вие сте абсолютно безполезен за мен човек.

— Защо? — попита Артъом обидено и с някакъв неразбираем яд в гласа.

— Отскоро сте тук, не сте се сблизили с никого, не можете да разкажете нищо интересно за следствието. Или толкова изкусно се преструвате на незнаещ, а, Артъом?

— Как можяхте да си помислите това, Анастасия Павловна! Аз бях абсолютно искрен... А вие...

— А вие, а аз — имитира го тя с мека насмешка. — Артъом, хайде да не си играем игрички, става ли? Вие сте журналист, искате да съберете материал, какъвто и ще да е, ако ще и за вътрешнотеатрални разпри, ако ще и за тъпите детективи от „Петровка“, дето водят разследването. Опитвайте се да ми задавате въпроси и се надявате да получите отговорите. Не си губете времето, няма да получите отговори. Благодаря ви за кафето, починах си при вас, ще вървя да работя.

— А с кого отивате да разговаряте сега? — незабавно последва въпросът.

Настя се разсмя.

— Артъом, вие слушате ли какво говоря? Изобщо, разбирате ли какво говоря?

Журналистът беше жалка картинка, изглеждаше абсолютно объркан, не схващаше какво иска да му каже Настя и тя разбра, че не беше чул последната ѝ тирада, мислите му витаеха някъде много далече.

— Смятам да си поговоря с актрисата Наймушина — каза тя. — Други въпроси?

— Тя пък за какво ви е? Жена е, а вие казахте, че търсите мъж.

Тогава вече Настя кипна вътрешно. Или този Лесогоров наистина е тъп, или я смята за пълен дебил. По-вероятно беше, разбира се, второто, отколкото първото. Разговорът се получи някак безсмислен, празно дърдорене, нито капчица полезна информация, загубено време. За какво е седнала тук? Какво иска да постигне? Вслуша се в себе си и разбра, че някъде нещо я човърка. Нещо не е наред. Нещо я задържа тук, в този фотьойл, някакво напрежение с неясен произход, някаква нелогичност в поведението на Артъм Лесогоров и в неговите реакции на думите ѝ. По дяволите, защо не беше тук Антон Сташис! Тя, Настя Каменская, е свикнала да оперира с факти и обстоятелства, но това ѝ умение сега не носи полза, защото работата не е във фактите и обстоятелствата, а в реакциите на Артъм, в неговите мисли и чувства, които би могъл да разгадае именно Сташис. Някъде тук, в тази чудесна безлична стая с камина, се е притаила някаква лъжа, някаква неистина, която Настя усеща, но не може да я улови и разбере. Тази неистина виси във въздуха между нея и Артъм Лесогоров като безцветна невидима леща и изопачава всички думи, пречи ѝ да ги разчете правилно.

Тя все пак предприе още редица опити да измъкне от Лесогоров поне някаква информация, задаваше въпроси за реакциите в театъра на покушението, какви предположения витаят, какви клюки се разнасят сред служителите, но той не разказа нищо интересно. Дали криеше информация, дали наистина нищо не знаеше... Но за сметка на това се опитваше да задава въпроси за хода на разследването и за подозренията на Анастасия Павловна и нейния колега Антон.

А лещата на неясната, изплъзваща се, но толкова доловима неистина все така висеше между тях...

* * *

Красавицата Людмила Наймушина с удоволствие се съгласи да разговаря с детективите, но хитро усмихната, постави условие:

— Ужасно огладнях, а в нашия бюфет всичко страшно ми е омръзнало, година след година една и съща храна. Вярно, вкусна, но еднаква. Писна ми вече — картинно въздъхна тя. — А довечера имам спектакъл, между другото. Играя в „Наполеон“, постави го самият Риминас, Лев Алексеевич го покани. Прекрасен спектакъл, много сериозно ви съветвам да го гледате, ще изпитате удоволствие.

Настя беше чувала за спектакъла, поставен от прочутия прибалтийски режисьор, но не беше имала случай да го гледа. Дали да не остане довечера в театъра, щом тъй и тъй вече е тук? Не, ще бъде нечестно по отношение на мъжа ѝ, Льоша сигурно също би искал да види нашумелия „Наполеон“, а до седем часа по никакъв начин не би могъл да дойде тук, днес ще остане до късно в своя институт, в Жуковски, въпреки почивния ден, защото във вторник му предстои отчет пред Научния съвет. Ще трябва да се откаже от театралната вечер.

— Така че няма смисъл да си тръгвам от театъра — продължи Людмила, — а непременно трябва да обядвам, иначе няма да мога да играя довечера.

— Готови сме да изслушаме вашите желания — галантно откликна Антон Сташис. — Вие познавате околностите по-добре от нас, така че ни кажете къде искате да обядвате и ние ще ви поканим.

Настя го погледна с недоверие. Гледай го ти, колко е непредпазлив! Ами ако актрисата изяви желание да се храни в ресторант, в който цените моментално ще опразнят портфейла му? Защото те наистина не знаят какви заведения има наоколо, а като нищо може да се окаже, че цените ще са... майка си и баща си.

Но, изглежда, опасенията ѝ бяха напразни, Наймушина предложи малко ресторантче през три сгради от театъра, твърде уютно, с кратко меню и напълно демократични цени. Явно идваше тук често, защото сервитьорките я познаваха, а тя дори не погледна менюто, направи поръчка по памет. Настя и Антон също решиха да хапнат.

— Е — весело каза Людмила, — питайте, готова съм.

Антон веднага постави в средата на масата включен диктофон и въпросително погледна актрисата. Тя благосклонно кимна.

— Имаше ли Богомоллов интимни връзки в театъра? — моментално се нахвърли върху нея Настя.

Веждите на Наймушина бавно се вдигнаха, после тя ги върна на мястото им и избухна в смях.

— Лев Алексеевич ли? Моля ви се, какво приказвате! Той изобщо не е по тази част. Разбира се, нормален мъж е и естествено, преди да се ожени за Лена, имаше някакви любовни истории, но оттогава нищо не сме чували. Във всеки случай в нашия театър не е имал романтични отношения с никоя, казвам ви го абсолютно отговорно.

— А вие, значи, знаете всичко за всички, така ли? — уточни Настя без сянка на ирония, много делово.

— Естествено! — уверено отговори красавицата Людмила. — Ако не знам нещо, значи със сигурност такова нещо няма, можете да не се съмнявате.

Само да можеха. Не би било зле и да бъдат сигурни, че тя не лъже и нищо не крие.

— Но може някоя от актрисите да е била влюбена в Богомоллов? — продължи Настя. — Нали знаете как се случва: една жена не среща взаимност и от дребнава отмъстителност започва да говори какви ли не гадости за обекта на своя безответен интерес, а някой може и да повярва и да си направи съответни изводи.

Людмила отново се разсмя и кимна.

— Да, да, позната ситуация, разбирам за какво говорите. Само дето това не важи за Лев Алексеевич. Разбирате ли, той не е от мъжете, в които жените се влюбват просто така.

— Какво значи „просто така“? — не разбра Настя.

— Ами просто така, от разстояние. Трудно е за обяснение... Разбирате ли, Богомоллов не притежава обаяние, няма харизма. В мъж с харизма една жена може да се влюби просто така, от разстояние, дори да не се познава с него, просто да го гледа отстрани и да примира от възторг. А има мъже, към които нищо не изпитваш, докато не започнат активно да те ухажват. Именно в процеса на това ухажване те се разкриват и тогава можеш да се влюбиш. Разбирате ли за какво говоря?

Настя мълчаливо кимна.

— Вижте, ако Лев Алексеевич започне да ухажва някоя жена — продължи Наймушина, — и то да я ухажва красиво, едва ли тя би

устояла, защото външността му е много интересна... но да се влюбиш просто така и да страдаш по него е невъзможно, поварвайте ми.

— Значи, на любовния фронт Богомолв не може да е имал никакви конфликтни отношения с когото и да било?

Людмила се замисли за миг, после тръсна глава, при което кестенявото бретонче излетя нагоре и откри гладкото високо чело.

— Е, освен с Михаил Лвович, с Арцеулов, все пак Лев Алексеевич му отне жената.

Настя смаяно се втрени в Людмила. Охо! Вече трети ден са в театъра, не спират да разпитват всички за Богомолв и никой думичка не е продумал, че Богомолв е отнел жената на актьор от театъра. Или това е било преди много години? Може би става дума за първата съпруга на Богомолв? Не, оказа се, че Людмила има предвид сегашната му съпруга, Елена.

— По-рано Лена беше съпруга на Михаил Лвович — с удоволствие заразкава актрисата, докато похапваше от добре изпечения бифтек, гарниран със зелена салата. — А Лев Алексеевич е женен за нея само от година. Веднъж Михаил Лвович я доведе на наше събиране и Лев Алексеевич веднага полудя по нея, започна да я ухахва, получи се връзка, после Лена окончателно напусна Арцеулов и се събра с Лев Алексеевич, ожениха се.

Настя си представи мислено Михаил Лвович Арцеулов, когото за пръв път бе видяла днес на репетицията. Едър, с могъщо телосложение, с простодушно, но необикновено привлекателно лице, невъзмутим, дори някак безметежен, с красив дълбок и звучен глас. Той да е убиец? С физическите си данни напълно подхожда. Виж, по душевна нагласа само осем дни след извършването на престъплението — изобщо не става. Впрочем, от друга страна, това са артисти, а Гриша Гриневич не току-така я предупреди: могат да избудалкат когото си щат.

— Значи, Арцеулов има основания да мрази Лев Алексеевич?

— И то какви! — задъвка Людмила последната хапка от сочното месо и отмести чинията. — Основания колкото щещ, но каква полза?

— В какъв смисъл? — намръщи се Настя.

— Нашият Михаил Лвович е рядко добър човек, невъзможно е да си представиш, че би посегнал на някого.

Такива или много подобни думи Настя Каменская бе слушала безброй през живота си. Никой нищо не може да си представи, а после тихи и незлобиви, извънредно добродушни хора се оказват жестоки убийци. Трябва да имат предвид Арцеулов и да го проверят, Зарубин да се заеме.

— Разказаха ми — пристъпи тя към следващата група въпроси, — че Лев Алексеевич обичал хората да се страхуват от него и често лично обикалял и проверявал всичко, за да хване някого на местопрестъплението. Вярно ли е?

— Да, разбира се, вярно е — отново се разсмя Наймушина и този път Настя не разбра какво толкова я бе развеселило. Или Людмила просто по характер е такава весела и винаги готова да се разсмее?

— И много ли хора е залавял?

— О, безброй.

— Може ли някой да е затаил обида?

— Не, едва ли, Лев Алексеевич изобличаваше винаги справедливо, защо да се обиждаш, ако пиянстваш на работното място и са те хванали? Ясно е, че това е нарушение, вярно, досадно е, но всичко е справедливо, какво да се прави.

— И все пак — настойчиво попита Настя, — може ли някой да е останал смъртно обиден? Защото не всички разсъждават като вас — че щом си нарушил правилата, наказанието е справедливо. На много хора това не изглежда справедливо.

— Такъв е животът! — Отново тръсване на главата и красив полет на грижливо подстригания с опитна фризьорска ръка бретон. — Макар че е имало и изключителни случаи.

— Например? — напрегна се Настя.

— Например с Иван Звягин. Не са ли ви казали?

— Все още не. Какво се е случило?

— Ужасна глупост! Разбирате ли, ние имаме правилник за вътрешния ред, сигурно сте го видели.

Настя кимна, тези правила бяха отпечатани в репертоарната книжка, която им бе дал главният администратор Семаков.

— В него пише, че след два часа и три часа нула нула е забранено на артистите да се намират в гримьорните, всички са длъжни да освободят помещенията. И Лев Алексеевич редовно около единайсет и половина обикаля гримьорните и проверява кой нарушава правилника.

Веднъж пипнал Звягин с момиче от зрителите, била му почитателка, поднесла му цветя при поклоните, тогава той успял да ѝ прошепне да го чака в коридора пред входа за служебните помещения и веднага след поклоните я прибрал в гримьорната. Ох, и Иван ни е един...

— Какъв е?

— Хубавец, млад, с една дума, звезда. Участва във филми, сигурно сте го гледали по телевизията. Момичетата са луди по него, вечно идват с цветя, с подаръци, а той с удоволствие използва тяхното обожание във всякакъв смисъл. Че какво го спира? Не е женен, има право. Ние се отнасяме спокойно към това, само че Лев Алексеевич ги спипал в гримьорната. Леле, каква дандания! Какви крясъци!

— Кой е крещял? — не разбра Антон. — Звягин ли?

— Богомоллов, разбира се! Вярно, не съм го чула лично, не съм била в театъра, но портиерката и охранителят ми разказаха, че се чувало из цялата сграда. Лев Алексеевич гонил момичето през всички коридори, дори не я оставил да се облече както трябва, та тичала с дрешките си в ръце. А на другия ден извикал Звягин в кабинета си и му казал, че оттегля разрешението си той да се снима в сериал. По онова време Иван имаше много добро предложение от голяма продуцентска фирма, но графикът на снимките бил много плътен, и то не в Москва, а в Киев, така че той отишъл при Богомоллов за разрешение, за да може при съставянето на репертоара да имат това предвид и да не го включват в спектакли през определени дни. Богомоллов отначало се съгласил на драго сърце, нали за него е изгодно нашите актьори да играят във филми, той гради върху това цялата си политика за привличане на зрители. Обаче след случката с момичето анулирал разрешението си и казал на Звягин, че няма да му позволи никакви участия във филми и че репертоарът ще бъде съставен така, че всичките му снимачни дни да бъдат покрити със спектакли, и само да е посмял да провали дори един спектакъл! Иван цени театъра, а в киното още не е толкова търсен, че да си осигури постоянна заетост и постоянни доходи, затова беше принуден да развали договора си с кинаджиите, а те му поискали огромна неустойка, която направо го разори, и той затъна в дългове. Разбира се, Звягин не е простил това на Богомоллов, все пак едно е да провалиш любовна среща, като изгониш позорно момичето, и съвсем друго е да бръкнеш в джоба на някого. Но не е възможно Иван да е ударил Лев Алексеевич с бухалката!

— Защо да не е възможно? — безизразно попита Настя. — Защо сте толкова сигурна?

— Защото мина доста време — убедено отговори Людмила. — Ако Иван беше способен на това, щеше да го направи веднага. А сега какъв е смисълът?

— И много ли време мина оттогава?

— Ами... около половин година.

Така, значи, младият красавец Иван Звягин. Трябва да го поогледат. И да кажат на Зарубин. Интересно, какво ли ще отговори Серьожа? Сигурно нещо изискано и засукано, бива го за тези работи. Защото тя се кани да му подхвърли и Арцеулов.

* * *

Като цяло прогнозата на Настя Каменская за реакцията на Сергей Зарубин се оправда. Щом чу двете нови имена, подполковникът направо изрева.

— Слушай, Каменская, защо не се обадиш ти на Блинов и не му се отчетеш? — предложи той. — Защото аз се превръщам в някаква трансмисия — Николай ме пита колко сериозни са основанията за проверката, а аз нямам какво да му отговоря, само се позовавам на теб, а той се ядосва. Обади му се, а?

— Ще му се обадя — обеща Настя. — Само че утре. Не мога в неделя да му се отчитам, такава усърдие едва ли ще му хареса. А ти имаш ли нещо ново за мен?

— О — оживи се Зарубин, — имам прекрасни новини! Кирил Малащченко е изчезнал.

— Къде?

— Добър въпрос — позасмя се Сергей. — Ти самата знаеш отговора. Във всеки случай от вчера насам никой не е виждал хлапака. През нощта в петък срещу събота се е веселил в приятелска компания, разделили се на разсъмване, уж си тръгнал за вкъщи, но никой не може да потвърди това със сигурност. А от вчера следобед не отговаря нито на домашния, нито на мобилния си телефон. По-точно, мобилният е изобщо изключен. Така че е възможно твоите нови заподозрени да не

ни потрябват, всичко ще се съсредоточи върху внука на драматурга Малашченко.

— Дай боже — въздъхна Настя, впрочем без да се надява твърде много на сполука. — Ами останалите?

— Намерих всички — и Скирда, и Гункина, и брат й, и дъщерята на Богомоллов, и нейното гадже, проверяваме ги. Между другото, ти знаеш ли защо го наричат Боб?

— Сигурно се казва Борис — предположи Настя — или може би Роберт.

— Нищо подобно! — избухна в смях Зарубин. — Фамилното му име е Горохов. Схващаш ли?

— Остроумно. Ами за парите, които може да е имал Богомоллов у себе си във вечерта на нападението?

— Тук сме по-зле — призна Сергей. — Момчетата разпитват всички, които са присъствали на юбилея заедно с Богомоллов, но досега не са изплували никакви пари. Тоест абсолютно не сме наясно първо, носел ли е Богомоллов със себе си голяма сума, заради която би имало смисъл да го нападат, и второ, ако е носел, кой може да е знаел за това. В задънена улица сме. Но тепърва още ще се стараем. Е, ще се обадиш ли на Блинов?

— Нали обещах — неохотно отвърна Настя.

— Не, ти обеща да се обадиш утре, а аз искам да се обадиш днес, още сега.

— Искаш да ме убиеш, нали? — простена тя. — Той и без това не ме обича твърде много, а пък ако го занимавам в неделя...

— И все пак се обади — много сериозно каза Зарубин. — Това ще бъде правилно, нищо че е неделя. Нали знаеш, при нас почивният ден е относително понятие. Когато работата ни позволява да си отдъхнем — тогава е почивният ни ден.

— Добре.

Наистина нямаше никакво желание да се обажда на следователя, но разбираше, че не може да не се обади. Той и без това прояви разбиране към нея и Стасов, така че не биваше да си разваля отношенията с него.

Николай Николаевич Блинов сякаш бе очаквал нейното обаждане, във всеки случай веднага позна гласа й. И ако се съди по тишината, на чийто фон звучеше гласът му, той най-вероятно се

намираше в работния си кабинет, а не на улицата, нито на обществено място, където би могъл да прекарва времето си със семейството, нито вкъщи пред телевизора.

— Каква я тая твоя самодейност в театъра, Каменская? — веднага започна с кавга следователят. — Зарубин всеки ден ми подхвърля нов заподозрян, позовава се на теб, а ти мълчиш, като че не се познаваме. Аз на тебе какво ти наредих? Да докладваш цялата информация лично на мен, а не на твоя Зарубин. Така че засега ти прощавам, но от утре да ми се отчиташ всеки ден, разбра ли, сестро?

Настя захлупи телефона с длан и изпъшка.

— Разбрах, Николай Николаевич. Ще се отчитам лично пред вас. Днес дадох на Зарубин две нови имена, мога да ви ги кажа сега.

— Казвай — строго поиска следователят.

Настя му продиктува имената на актьорите Арцеулов и Звягин, като прекрасно разбираше, че в реалността нищо няма да се промени. Информацията за тях пак щяха да събират оперативните работници, а не следователят. Но следователят трябва да бъде в течение, задължително.

* * *

Настя така и не бе изгубила любовта си към супермаркетите, твърде силен се оказа споменът за времената, когато магазините сияеха с девствено празните си щандове, а човек трябваше да намира продуктите, като се ориентира по пазарските чанти на идващите насреща жени. „Извинете, откъде взехте кренвиршите?“ — беше обичаен въпрос, както беше обичаен и съответно не срамен погледът, хвърлян към чуждата мрежа. Тези безсрамни погледи съзираха пакети чай „сър слонче“ или унгарско пиле. И макар че оттогава бяха минали почти двайсет години, Настя Каменская прекрасно си спомняше всичко и не можеше да си откаже радостта да влезе в магазин и да купи каквото си пожелае без опашка. Алексей днес заседава, ще се прибере по-късно, така че сам бог ѝ бе наредил да напазарува и ако има късмет, дори да приготви вечеря. Е, няма да е като в ресторант, но все ще е нещо.

Тя бавно тикаше количката покрай стелажите с продукти и се опитваше да подреди в главата си събраната през трите дни информация. И така, Лев Алексеевич Богомоллов е човек нееднозначен, грубоват, без обноски, не уважава хората, не подбира изразите си, обича да демонстрира власт, да залавя на местопрестъплението и шумно да уволнява. Просто е един тиранин. Да, именно тиранин. Възможно ли е да са се опитали да го убият заради тези му качества? Теоретично — да, възможно е, защото на теория всичко е възможно. А на практика — едва ли, защото с тази страна на характера си той е обърнат към творческото общество, актьорско или театрално, което по своя манталитет и личностни особености не е способно на убийство. О, ето ги любимите маслини на Льоша, трябва да вземе, той предпочита именно тази марка, а нея невинаги я има. Сигурно има смисъл да вземе повечко, три-четири бурканчета, та да имат задълго.

Продължаваме нататък. Какви други лични особености има Лев Алексеевич и към кого обръща той другата си страна? Грижовен баща е, безумно обича дъщеря си. Какво ни води към такъв извод? Води ни обстоятелството, че дъщерята явно е от „протестния“ слой, тя и не го крие, а татенцето послушно ѝ брои парички веднага щом му поиска. Освен това татенцето само преди година се е оженило за по-млада жена, следователно е напуснало първата си съпруга, майката на същата тази щерка Ксюша. И може предварително да се сетим, че момичето едва ли се е отнесло положително към новото семейство на баща си, най-вероятно тези номера не са ѝ харесали, но тя въпреки това продължава да общува с Богомоллов. А това означава какво? Правилно, това означава, че Лев Алексеевич е вложил доста душевни сили и търпение, за да уталожи и запази своите отношения с дъщеря си. Не го е домързяло, не е махнал с ръка, сиреч да прави каквото ще, вече е голяма, нейна си работа. Именно така доста често разсъждават бащите на порасналите дъщери, когато изведнъж откриват липсата на взаимно разбиране. Той, което е за учудване, е проявил достатъчно мъдрост и обич, за да не пусне дъщеря си да преживява от младежката субкултура. И именно тази страна на своята личност, страна, абсолютно различна от обърнатото към театъра лице, е обърнал той към Ксюша и нейния приятел Горохов, по прякор Боб. Дали Богомоллов е виждал този Боб? Вероятно го е виждал, защото ако Ксюша е криела от татко си своя приятел, определено е нямало да го води в театъра, а

тя го е водела. Виждал ли е таткото това, което е видяла глупавичката, но с набито око секретарка Ева? Забелязал ли е, че момчето прилича на наркоман? Вероятно е забелязал. Как е трябвало да реагира? Според логиката на всичко дотук, според логиката на своето отношение към дъщеря си, Лев Алексеевич е трябвало да се опита да поговори с нея, да я предпази, може би да ѝ забрани да ходи с Горохов, може би да я заплаши с едно-друго. А как може да е реагирала Ксюша? Като имаме предвид нейната „протестност“, тя вероятно е казала нещо от сорта: „Искам и ще ходя, а ако не ви харесва, проблемът си е ваш“. Дали това е удовлетворило Лев Алексеевич? Едва ли — твърде много душевни сили е влагал в дъщеря си, за да си премълчи след такъв отговор. Освен това Лев Алексеевич, като човек здравомислещ (да се надяваме, че е така, мислено уточни Настя), вероятно е разбирал цялата опасност на отношенията между младото момиче и наркомана. Щом днес той просто скубе от нея пари, утре ще я зароби с дрога, това се случва под път и над път. И тя ще стане наркоманка и ще започне да скубе пари от родителите си с много по-голям ентузиазъм, а скоро работата ще стигне и до кражби от собствения ѝ дом. Изобщо, този път е добре известен и за съжаление, кратък. От една страна, самоувереният Лев Алексеевич може да се е опитал да си поговори с Боб-Горохов, да го сплаши и да го накара да прекрати отношенията си с Ксюша. От друга страна, влюбената и не особено умна Ксюша, която е изпаднала в психологическа зависимост от Боб, със сигурност е казала на приятеля си, че татко ѝ не го харесва. Така или иначе, Горохов определено знае за негативното отношение на баща ѝ към него. А негативното отношение е перспектива да остане без пари. Можела ли е подобна перспектива да се окаже привлекателна за наркомана Горохов? Отговорът е очевиден. Можел ли е Горохов да се опита да заплаши „лошия чичко“ Богомолков, та той да не си вре носа в личния живот на дъщеря си? Като нищо. А същевременно да напълни и джоба, ако има късмет. Така че тази версия ще трябва да остане като работна. Дали да вземе и хартиени салфетки, ей тези, небесносините с розичките? Май трябва. Нека масата бъде красива.

Какъв е още Лев Алексеевич Богомолков? Не е обаятелен, не е харизматичен, но ако пожелае, може да накара харесала му жена да се влюби в него. Което той е осъществил напълно успешно със съпругата на актьора Арцеулов. Но дори Арцеулов да е изпитал ревност,

определено не я е изпитал сега, това чувство трябва да се е появило отдавна, още преди три години, тогава е можело да разглеждаме Михаил Лвович като потенциален заподозрян. Не, Арцеулов изобщо не става. Впрочем трябва да се проверява всичко, защото дълбините на човешката душа са наистина необозрими. Ау, ето и чинии за еднократна употреба в същата разцветка като салфетките. Дали да вземе? Льоша, разбира се, ще ѝ се присмее, така де, кой разумен човек би купил картонени чинии за семейната си трапезария! От друга страна, ще бъде сладурско: чиниите, салфетчиците, после — шат! — изхвърляш ги, не е нужно да миеш съдове. Настя се поколеба няколко секунди, после решително грабна от полицата опаковка небесносини на розички чинии за еднократна употреба. Нека се смее Льоша, нека дори я смъмри, но тя пак ще приготви вечерята за днес и ще сервира в тези чинии, с тези салфетки, все пак е разнообразие.

Театърмайсторът Леонид Павлович Скирда с неговите съмнителни кастинги... Не, тук май нищо няма да се подреди, прекалено много време е минало. Дори зад него да стои някаква организирана група, разправата над Богомоллов е трябвало да последва незабавно, тези хора не обичат да чакат. Самият Скирда? Виж точка първа от разсъжденията: че театралните хора не са способни на убийство.

Братът на гардеробиерката Нина Гункина? По това трябва да се помисли. Мотивацията е прясна, неотдавнашна, минала е само половин година от момента, когато Богомоллов е уволнил Гункина, така че всичко е възможно... Кое парче месо да вземе — това или ей онова? За месото „по френски“ трябва моркови, лук, кашкавал и майонеза, е, естествено, и самото месо. Това ястие е едно от малкото, които Настя успя да усвои доста прилично, във всеки случай винаги го е направила сполучливо, макар че Льошка се киска и твърди, че при такава рецептура е просто невъзможно да развали месото и дори ако допуснем, че го загори, ще пострада само долният пласт моркови, а самото месо ще остане сочно и вкусно.

Настя хвърли в количката опаковката месо и тръгна към щанда с млечни продукти, вече бе избрала всичко останало. Кой от заподозрените остава? Внукът на драматурга Малащченко, около когото още не всичко е ясно, и някой си актьор Звягин, на име Иван, който пострадал от характера на Богомоллов, защото директорът го

принудил да развали договор за участие във филм и да плати солидна неустойка. Какво представлява този Звягин, освен че е млад хубавец? И отново: виж точка първа от разсъжденията. От друга страна, човек, неспособен за физическо насилие, спокойно може да се окаже способен да наеме изпълнител. И тогава ще трябва отново да се върнем към театър майстора Скирда, а същевременно да помислим и за Звягин. Звягин е пострадал в парично отношение. Тоест най-вероятно е затънал в дългове, във всеки случай именно това твърди Людмила Наймушина. При такава ситуация би ли затънал в още по-големи дългове? Едва ли. Това означава изобщо да нямаш глава на раменете. Ами Скирда? Ако той има пари за изпълнител, значи във финансово отношение всичко му е наред, защо тогава да се напъва и да отмъщава на Богомолов, след като животът на бившия театърмайстор и без това е напълно уреден? Някак нелогично е. Вярно, съществува вариант, при който Скирда през цялото това време е отсъствал, може да е бил в затвора, а сега е излязъл и използва укритите при конфискацията пари. Ами нека Сергей Зарубин да проверява, това е негова работа.

Тя избра кашкавал и тръгна към касата с усещането, че в главата ѝ все още цари пълна бъркотия. Отдавна не се беше случвало върху Настя само за три дни да се стоварва неуправляема лавина от информация, в която да е толкова трудно да се ориентира човек.

Отначало тя радостно се изненада, когато разбра, че почти е стигнала до дома си, без да се забави в нито едно задръстване, и едва после се сети, че днес е неделя. По пътя Настя мисли за режисьора Дудник, но не стигна до нищо конкретно. Вкъщи бързо се преоблече и се втурна към кухнята да приготвя вечерята. Когато мъжът ѝ пристигна, на месото му оставаше да постои във фурната още десет минути.

— Как така рано си се прибрала? — учуди се Чистяков. — Мислех, че пак ще киснеш в театъра до късно вечерта.

— Лъоша, уморих се — честно си призна Настя.

— Какво си се? — не повярва той на ушите си. — Счу ли ми се нещо?

— Уморих се — повтори тя. — В смисъл че в главата ми е пълен хаос, който трябва да се опитам някак да подредя. Хайде да си поговорим, а?

— Ами аз съм винаги готов — отвърна Алексей. — Само че нека първо да хапнем.

— Разбира се, разбира се — разбърза се Настя. — Сега ще стане готово. Льоша, виж какво измислих за днешната вечеря.

Тя тържествено заведе мъжа си до сервираната маса с небесносините на розички салфетки и чинии.

— Аха, за да не мием после — сети се Льоша.

— За да бъде красиво — обиди се Настя. — И оригинално. Защото не е завинаги, а само за днес. И не коства много.

— Което си е вярно, вярно е — съгласи се той.

Месото и този път се беше получило, Льоша поиска допълнително, похвали жена си, изхвърли чиниите в кофата и зае позата, която в тяхното семейство се наричаше „готов съм да те изслушам, скъпа“: извърна се странично към масата, облегна се на стола, праметна крак връз крак, едната ръка остави да кротува върху бедрото, другата, сгъната в лакътя — на масата, подпряла леко приведената глава.

— Льоша, вече съм стара — подзе Настя.

Чистяков моментално се надигна и демонстративно замижа.

— Ася, отдавна сме сложили точка на тази тема, не започвай отново? — сърдито помоли той. — Докога, бе, докога? До гуша ми дойде.

— И все пак — упорито каза тя.

— Добре — обречено въздъхна Алексей. — Какво има този път?

— Театърът и Антон Сташис.

— Я опрости, моля! И ако може, едно по едно. Какво му е на театъра?

— Ами нищо не разбирам от този театър! — отчаяно възкликна тя. — Не мога да се оправя с него! Информацията — цяло море, но цялата е безсистемна, струпана безразборно, а аз нямам достатъчно мозък да подредя и систематизирам тази купчина. Затова казвам, че съм стара. Нали и мозъкът става негоден с времето.

— Така, тази точка я схванах. Сега за Сташис. Какво не е наред с него?

— Разбираш ли, Льоша, там е работата, че с него всичко е нормално. Много умно момче. И много своеобразно. Във всеки случай, спокойно понася моето шефско положение и не се опитва да тегли

чергата към себе си, седи мълчаливо и слуша. А после прави доста умни и точни обобщения и изводи. В този смисъл аз мога само да се радвам, че все още в разследването се появяват младежи, които с времето ще се научат да вършат истинска работа. Но Антон... разбираш ли, Льоша, аз винаги съм се гордяла с паметта си, тя ми е била верен помощник и никога не ме е подвеждала.

— А сега те подведе, така ли?

— Не, все още не е — позасмя се Настя. — Но за пръв път срещам оперативен работник, чиято памет е по-добра от моята. Представи си само какво прави това момче: засича часа на началото на разговора и постоянно си поглежда часовника, а после, след доста време, абсолютно точно посочва в коя минута от разговора човекът е реагирал по един или друг начин. При това нищо не записва, всичко само по памет. Можеш ли да си го представиш?

— Не мога — призна Чистяков. — Не лъже ли, не те ли будалка?

— Там е работата, че проверих по диктофонния запис. Не лъже и не ме будалка, наистина запазва всички цифри в главата си. Та, гледам го, значи, и разбирам, че е дошло ново поколение, което е много по-приспособено за детективска работа от мен. А аз съм вече остаряла.

— Приключи ли с тази точка? — попита Алексей.

Настя мълчаливо кимна.

— Тогава чуй какво ще ти кажа. Ти си чела Булгаков и сигурно прекрасно си спомняш неговите думи, че на света няма нищо по-сложно от театъра. Прекарала си в театъра само три дни, а вече изпадаш в отчаяние, задето не всичко разбираш. Не те ли е срам? Хората посвещават целия си живот, за да го проумеят! Така че, моля, усмири гордостта си, скъпа. Сега за Антон: ако съдя по твоя разказ, той има много добри заложи и ако се старае, след време — той направи изразителна пауза, след като подчерта интонационно последните си думи — може би, — още една пауза и още една изразителна интонация, — ще стане детектив добър колкото тебе. Но още е рано да говорим за това, Антон тепърва има да ти диша праха. Все още никой не умее по-добре от тебе да анализира информацията и да съпоставя фактите. Така че, Анастасия Павловна, за вас пътят към бунещото все още е затворен.

— Наистина ли мислиш така? — попита тя със съмнение. — Или се опитваш да ме утешиш, за да не хленча?

— Разбира се, утешавам те — разсмя се Алексей, — защото не искам да хленчиш. Но при това ти казвам цялата истина. И вземи, та изхвърли от завеяната си глава всички глупости, които ти пречат да се радваш на живота. По-добре ми разкажи за театъра. Просто стовари върху мен цялата информационна купчина, току-виж, докато разказваш, тя сама някак се подредила по рафтчетата. И за теб полезно, и за мен интересно.

Настя веднага и с удоволствие подхвана подробен и последователен разказ за административния директор Бережной, който от любов към театъра се съгласил на унижително понижение в длъжност, за гост-режисьора Дудник, на когото липсата на Богомоллов давала шанс да развие кариерата си под крилото на бившия му педагог, за активния и енергичен помощник-режисьор Федотов, за драматурга Иля Фадеевич Малашченко и неговия неуравновесен внук, с една дума, за всички и всичко. Е, и естествено, за Лев Алексеевич Богомоллов.

— Ами този, как беше... Федотов? Той е нещо като твоя приятел Гриневич, така ли? — попита Алексей.

— Ами да — кимна Настя, — помощник-режисьор, също като него. Лика-прилика са си.

— Никога не бих разбрал каква е тая професия — помощник-режисьор. С какво точно се занимава?

— Льоша, сто пъти съм ти обяснявала за Гриша Гриневич, забрави ли?

— Каква полза от обясненията ти — сопна се Чистяков. — По-добре веднъж да видя, отколкото сто пъти да чуя. Казвала си ми, че помощник-режисьорът води спектакъла. А какво означава да водиш спектакъл? Как се прави? Сигурно си стояла зад гърба на твоя Гриневич, когато е работел?

— Случвало се е веднъж-дваж. И ти ли искаш?

— Ами не бих отказал.

— А защо не си казал? — учуди се Настя. — Щях да те заведа при Гриша. Мислех, че като си мълчиш, не ти е интересно.

Чистяков я погледна изразително и се засмя:

— Аз премълчавам много неща, Ася. Включително и това, че твоят приятел Гриневич още е влюбен в теб. Откак се е заплеснал по

теб като дете, така си и носи своето светло чувство през целия си живот. Защо да го притеснявам и нервирам?

Настя впери смаян поглед в мъжа си. Нима Льоша е забелязал? Защото тя никога не му е казвала. Или все пак му е казвала, но отдавна, на младини? Сега вече не си спомняше. Но че Гриша и досега... Не, това определено не може да му е казала, макар да го знае. Интересно, а Льоша отдавна ли е наясно? Ако е забелязал нещо, кога е било? Те не се виждат толкова често с Гриша, приблизително веднъж на две години, когато Настя има настроение и енергия да отпразнува рождения си ден. Ами ако Льоша ревнува? Господи, само това липсваше!

— Льош...

— Не се тревожи, де — разсмя се Алексей, — не обръщай внимание, не ревнувам. Е, човекът извадил лош късмет, влюбил се в патка като тебе и какво сега — да не живее ли? И аз я втасах с моята дългогодишна любов към тебе — и нищо, живея си, и то не много зле, дори може да се каже, че се чувствам прекрасно. Та да се върнем към нашия помощник-режисьор Федотов, който толкова вълнува твоето детективско въображение. Май каза, че с него има някакви проблеми?

— Не, не че проблеми — потърси думите тя. — Просто той... дори не знам как да ти обясня. Уж е доброжелателен, готов да помага, проявява инициатива и това е извънредно полезно за нас, но аз постоянно имам чувството, че не го прави просто така. Преследва нещо, някаква цел. А каква именно — това не разбирам. Нещо го яде отвътре.

— Ами може просто да си го яде, в смисъл че е изпаднал в някаква жизнена ситуация, която го тормози, а това да няма никакво отношение към вашия Богомол — предположи Чистяков.

— Всичко е възможно — съгласи се Настя. — Между другото, утре в „Нова Москва“ дават „Майстора и Маргарита“. Ако искаш, ще поговоря с Федотов, утре той води спектакъла, и ще поискам от него разрешение да постоим с тебе зад кулисите и да наблюдаваме как работи. Искаш ли?

— Искам — радостно се оживи Льоша. — С нашите съизпълнители от Новосибирск днес приключихме всичко за Научния съвет и тази нощ те си летят за вкъщи, утре са на работа, а ние можем

да си починем до съвета. Освен това искам чай с маточина. Хайде да запарим.

— Хайде, тъкмо днес купих.

Настя потърси с очи кутийката с чай сред изсипаните безразборно покупки, не я намери, потърси по-внимателно и отново не я намери. Но къде е? Нима я е загубила? Или я е видяла на рафта в супермаркета, решила е да я вземе и се е разсеяла?

Излезе в антрето и за всеки случай потърси в голямата си чанта, но беше неудобно да търси, хванала чантата с едната ръка, затова я пренесе в кухнята и започна методично да вади всичко наред. Разбира се, кутийката с чая се намери, но Настя така и не разбра как се е озовала там. Вероятно в магазина не е била напълно адекватна. Внезапно я обзе ужас, такъв ужас, че я полазиха тръпки. Ами ако машинално е пхнала чая в чантата си още там, при рафтовете, и не е платила покупката? Излиза, че я е откраднала? Тя, Настя Каменская, е крадла?

Без да продума, изтича при торбичките с покупки.

— Ася, ами чаят? — недоумяващо попита Чистяков. — Включи чайника, де.

— Чакай малко! — махна тя с ръка и трескаво запреравя съдържанието на торбичките.

Отдавна беше извадила всичко, което ѝ трябваше за приготвянето на вечерята, с какво тогава все още са натъпкани тези торбички, дявол да ги вземе? Нима е накупила толкова ненужни неща? Ето маслините, захарта, маслото, двете опаковки сок, пастата за зъби, пакета сухари със стафиди, изварата, сметаната, бурканчето мед... Не това, не това! Но къде е тя? Слава богу, намери се! Касовата бележка!

Внимателно проследи с поглед всеки ред и въздъхна с облекчение: ето го, чай с маточина, платен.

— Ама какво ти става? — разтревожено попита Чистяков. — Какво се е случило?

— Нищо, за щастие — усмихна се тя. — Защото се уплаших, помислих, че съм станала крадла. Не, всичко е наред. Просто е било временно помътнено съзнание.

Тя включи чайника и започна да събира в чантата всичко, което бе извадила на масата.

— А какво е това синичкото? — любопитно попита Чистяков. — Може ли да го видя?

— Заповядай. Това е репертоарната брошура на театър „Нова Москва“.

Алексей взе брошурата и започна да я изучава с интерес.

— Слушай, каква прелест! Ти прочете ли това?

— Не всичко — призна Настя. — Само каквото ми трябваше за работата. Имената на длъжностите, телефоните. Защо?

— Не, ти само чуй!

Той хвана жена си за ръката и почти насила я накара да седне до масата.

— Остави я тази чанта, после ще я напълниш. Ето, виж: „Артистите, ангажирани в дадения спектакъл или в генералната репетиция, нямат право да се намират в помещенията, където е публиката“. Какво означава това? Че не бива да излизат в зрителната зала?

— Не, доколкото разбирам, тук става дума не за зрителната зала, а за фойето — поясни Настя. — Там има свободен и неохраняван изход, просто една врата, отваряш я — и вече си в служебната част. Та, значи — на актьорите е забранено да излизат през тази врата във фойето, когато в него има зрители.

— И защо е тази забрана?

Тя сви рамене.

— Нямам представа. Вероятно за да се запазва тайната. За да не може един чудесен актьор, който създава илюзия на сцената, да се окаже обикновен и достъпен човек, когото можеш да докоснеш с ръка. Ами всъщност не знам. Какво друго интересно има там?

— „Забранява се приемане на посетители в артистичните гримьорни“ — издекламира Алексей. — Виж ти, а във филмите постоянно ни показват как почитатели и приятели седят в гримьорните на артистите. Лъжат, значи?

— И това не знам — призна Настя. — Вероятно съществува правило, но всички го нарушават. Макар че при Богомолков правила трудно се нарушават, той до безкрай проверява всичко. Не, никога няма да проумея театъра.

— Но нали не всички са като Богомолков — възрази Льоша. — Слушай по-нататък, тук е още по-интересно: „В случай че е напуснал

дома си, артистът е задължен да оставя сведения за часа на завръщането си и телефонен номер за екстремно повикване“.

— Уха-а! — едва не подскочи на стола Настя. — Ето това е! Цял живот съм смятала, че работният ми график е прекалено строг, а тук гледай — същинско закрепостяване. Не можеш да излезеш, без да съобщиш кога ще се прибереш и как могат да те намерят. Ами личният живот? Планираш си, значи, среща и изведнъж те викат за спектакъл, защото някой се е разболял. Каторга!

— А ето още един пасаж, достоен за внимание — продължи Льоша. — „Репетициите започват само в определения час. Артистите са длъжни да се явяват петнайсет минути преди началото в помещението, определено за репетиции. Обяснението, че са чакали в някакво друго помещение на театъра, не е оправдание за неявяване или закъснение за репетиция.“

— Строго! — каза Настя. — Тоест никой няма право да греши. Също като при нас в разследването.

Каза го — и се сепна. Вече няма право да казва „при нас в разследването“. Защото вече не работи в криминалната милиция. Пенсионира се. Вече е стара... И отново мисълта ѝ сложно смени посоката си и я отведе при Артъм Лесогоров.

— И все пак, Льошик, вече съм стара — подхвана отново любимата си песен. — Знаеш ли, днес едно младо момче флиртуваше с мен, а аз го гледах и си мислех колко съм стара. Дори за миг не предположих, че може да е искрен. Тоест нито за миг не забравих за възрастта си и непрекъснато се чудех какво ли иска от мен. Ако не бях толкова стара, бих могла да повярвам на комплиментите му.

— Така ли? — недоверчиво я погледна Алексей. — Нещо не си спомням някога да си вярвала на комплименти, не ти е в характера. А какво е това момче? Защо те е ухажвало? Да започвам ли да ревнувам, или да почакам малко?

— Драматургът, Артъм Лесогоров, вече ти говорих за него.

— Но за флиртуването премълча — упрекна я мъжът ѝ.

— Защото няма смисъл да се споменава. Като заподозрян не го разглеждаме, защото той най-много от всички е заинтересован Богомоллов да е здрав и доволен от живота. Както и Никита Колодни, актьорът. Тези двамата трябва да обожествяват Богомоллов, защото без Лев Алексеевич нищо няма за тях — нито пиеса, нито роля.

— Как така няма? — не разбра Алексей. — Ти нали каза, че на мястото на Богомоллов сега работи някакъв... как беше?

— Дудник — подсказа му Настя. — Да, той води репетициите, но ако не хареса работата му, Артъом, авторът на пиесата, може всеки момент да си я вземе от този театър и да я занесе в друг. А заедно с пиесата си отиват и паричките. Артъом иска, по-точно е искал, да я постави лично Богомоллов, затова е донесъл творбата си именно в „Нова Москва“.

Те толкова се увлякоха по изучаването на правилника за вътрешния ред в театъра, че заврелият чайник изстина и трябваше да го загряват отново. Настя запари чая в красивия порцеланов чайник, наля в чашите и докато отпиваше по малко, продължи да мисли за Артъом Лесогоров. Беше го попитала: „Защо търпите това?“. И той не бе отговорил веднага. Защо? Какво може да означава мълчанието му? Защо търпи всичко това? Съображенията му относно Богомоллов и Арбенина изглеждат съмнителни. Какво цели всъщност? И това негово любопитство към разследването, неговите безкрайни въпроси... Най-вероятно е научил отнякъде за някакъв конфликт в театъра, за някаква скандална ситуация и специално, надве-натри е съчинил пиеска, намерил е спонсор, за да се вмъкне в театъра и да наблюдава ситуацията отвътре, да събере материал за сензационна публикация. Да, изглежда, именно така е станало, тогава всичко е логично и обяснимо, дори фактът, че пиесата е толкова сурова. Естествено, той е готов да понася всякакви нападки върху текста му, само и само да се задържи в театъра, защото няма амбиции на автор-драматург, но пък има амбиции на автор-журналист. И ето, идва, значи, Артъом в театъра, намества се удобно, започва да души и дебне и точно тогава се случва покушението срещу Богомоллов... Дали то е свързано със ситуацията, която е довела Лесогоров в театъра, или не е? И каква е тази ситуация? Артъом явно знае нещо, но за нищо на света няма да го каже, ще прави невинни мили очички и всичко ще отрича, а ще държи информацията за себе си, та после да я изстреля сензационно. Видите ли, милицията е безсилна, а той, неподкупният и безпристрастен журналист, е разчоплил всичко. Знаем ги ние тези номера.

И все пак, все пак... Ако следваме тази логика, значи в театъра се случва нещо, нещо, за което знае Лесогоров. И това незнайно „нещо“ все още не се е проявило през първите три дни от събирането

на информация. Или се е проявило, но нито Настя, нито Антон Сташис са го забелязали, просто са го подминали, без да му обърнат внимание? Или все пак не се е проявило, защото те не са разговаряли с точните хора? А с кои е трябвало да разговарят? С хората, които знаят? Или с онези, които са готови да разкажат?

Заради обзелото я отчаяние Настя забрави, че чайт е още горещ, отпи голяма глътка и едва не изпищя. Не, не може да се справи тя със загадъчно явление като театъра. Никога не ще може да се справи.

Изми чашите и влезе в банята. Докато стоеше под горещите струи на душа, се опитваше да отмие от себе си отвратителната неувереност в собствените си сили и изведнъж си помисли: „С театъра, разбира се, едва ли ще се справя. Виж, обаче с младия Артъм Лесогоров като нищо мога. Малък е още, за да ми се опъне“.

* * *

През целия следващ ден Настя и Антон Сташис обикаляха театъра и се срещаха с всички наред — артистите, които сварваха в гримьорните им, инженерите, енергетиците, електротехниците, шлосерите, сценичните работници, машинистите, служителите от електроосветителската и радиозвукотехническата служби, реквизиторите, счетоводителите, кадровиците... До вечерта на Настя ѝ се наду главата, в която сякаш не би могло да се побере дори грамче нова информация. За сметка на това тя доби много по-добра представа какво представлява театърът като производство, като жив организъм. Само дето и този път не чу нито дума, която да хвърли светлина върху покушението срещу художествения ръководител.

Абсолютно капнала, Настя се тръшна на мекия кожен диван в кабинета на Богомолв и протегна крака. Искаше ѝ се да помълчи и при това по възможност да не мисли. Но не можеше да не мисли.

— Анастасия Павловна, планирате ли още нещо за вечерта? — предпазливо попита Антон. — Или приключваме за днес?

— Вие приключвате — изрече тя през зъби. — Свободен сте, ако искате.

— А вие?

— Аз ще остана. Скоро ще дойде мъжът ми, ще постоим зад кулисите, ще си поговорим с Федотов.

— Ами може би и аз... — подзе Антон, но Настя го прекъсна:

— Не е нужно. Вървете, Антон, имате деца. А ние и без това искаме да видим спектакъла, иззад кулисите ще е много по-интересно.

Сташис се повъртя около вратата още известно време, после решително си облече якето и излезе. Настя затвори очи и се постара да се отърве от неприятното усещане, че главата ѝ е натъпкана с рой бръмчащи мухи. Сега ще дойде Льоша, тя ще го посрещне на служебния вход, ще го доведе тук, в този скъпо мебелиран кабинет, после ще се обади на Федотов и...

Не успя да довърши мисълта си какво точно ще се случи, след като се обади на Федотов, защото звънна мобилният. Настя неохотно отвори очи и посегна за телефона.

— Ася, аз паркирам. Вярно, малко е далечко от театъра, всичко е претъпкано. Къде да отида? — чу гласа на мъжа си.

— Заобиколи сградата на театъра и застани пред служебния вход, сега ще слеза да те взема.

Тя погледна палтото си, окачено до вратата — сега с Антон се събличаха не в служебния гардероб, а направо тук, в кабинета на Богомолков. Реши да не се облича. Едва ли ще трябва да стои дълго на входа, няма да премръзне.

Бързо тръгна по коридорите, като си отбеляза мислено, че днес вече не бърка преходите и вратите. Гледай ти, а само преди три дни ѝ се струваше, че без водач непременно ще се изгуби в тази сграда. Може би пък не всичко е толкова страшно с този театър? Все ще се справи някак, не е нещо непосилно.

Тя стоеше на входа и гледаше приближаващия Чистяков. Господи, колко е красив! С прошарената коса, с широките рамене, дългокрак, толкова лек и същевременно уверен в себе си.

— Полудя ли — нахвърли ѝ се Алексей. — Защо стоиш гола на студа?

— Всичко е наред, Льоша — усмихна се Настя и го поведе към кабинета на Богомолков.

Кабинетът направи силно впечатление на Чистяков. Той дълго се оглежда, преди да свали якето си, дори провери колко е мек коженият диван.

— Добре си живеят главните режисьори на московските театри — каза той.

— Зависи какъв е директорът — отговори Настя. — Мебелировката струва пари, а парите намира директорът. Впрочем в случая ти си почти прав, защото тук художественият ръководител и директорът са се слели в едно лице.

— Ами вторият, нали ми говореше за още един директор, Бережной, струва ми се?

— Бережной. Ами те са си разделили директорските пълномощия — едната половина е у Богомоллов, другата — у Бережной. Изобщо, Льоша, това е сложно, не се напръгай. По-добре погледни този афиш.

Тя показва окачения на стената ярък афиш за спектакъла „Дванайсета нощ“, поставен от Лев Алексеевич Богомоллов преди две години. Плакатът беше толкова пъстър, че би било просто невъзможно да не го забележи човек.

— Уха-а! — възкликна Алексей.

— Именно — многозначително кимна Настя. — Точно за това ти говорех. Събличай се и да идем да прием кафе в артистичния бюфет, нали обещах да ти покажа това вълшебно място, за което сигурно само си чел в книгите.

— И по филми съм гледал — позасмя се той.

До началото на спектакъла оставаха час и половина и в бюфета нямаше много хора. Настя вече бе разбрала, че основният наплив тук е от един до три часа и около шест, когато започват да идват ангажираните във вечерния спектакъл артисти, кои го искат да хапнат нещо леко. Значи след двайтсет-трийсет минути ще се понапълни. А сега имат възможност да заемат маса в някой уютен кът.

Взеха си по порция банички с извара и кафе и едва бяха успели да хванат вилиците и ножовете, когато до тях изникна Артъм Лесогоров. Е, какво да се прави.

— Добър вечер, Анастасия Павловна — чу се гласът на журналиста драматург. — Днес сте с друг колега, така ли? А къде е вашият млад помощник?

Настя изигра пълно безгрижие и дори радост от неочакваната среща.

— Не е колега, това е съпругът ми, запознайте се.

Постара се да не избухне в смях, когато видя разочарованата физиономия на Лесогоров. Има си хас, той явно не бе очаквал тя да има съпруг, и то какъв! Мъжете си стиснаха ръце и Настя покани Артъом да седне на тяхната маса.

— Ще си взема само кафе — смотолеви Артъом и тръгна към бара.

— Какво ти казах, а? — прошепна Настя, когато Лесогоров се отдалечи на безопасно разстояние.

— Съгласен съм — кимна Алексей. — Момчето явно се стъписа. Мислиш ли, че напразно стояхме половин нощ в интернет? Защото страшно ми се спи, жалко ще бъде, ако жертвата ни се окаже безполезна.

— Надявам се да не е.

Лесогоров се върна с чашка кафе и два сандвича. Завърза се съвсем непринуден разговор, Настя заразитва Артъом за подробности за снощния спектакъл „Наполеон“, поставен в „Нова Москва“ от прочутия Риминас.

— Ами вие защо не го гледахте? — учуди се Антон. — Нали снощи бяхте в театъра?

— Мъжът ми беше зает — поясни Настя, като скри усмивката си. — В нашето семейство не е прието да ходим на театър сами, затова ходим само когато и двамата сме свободни.

— Е, да — промърмори Антон, — не ще и дума, разбирам.

Той започна да описва режисьорската концепция на „Наполеон“ и дори се опита да анализира актьорските постижения, но го правеше не твърде уверено и съвсем несръчно. Ала Настя и Алексей го слушаха внимателно, задаваха въпроси, уточняваха нещо и току си припомнях различни спектакли в други театри. Постепенно Артъом се увлече, говорът му стана по-гладък и спокоен.

— И ето че на това място залата замира, не се чува никакъв шум — говореше увлечено той. — Откак съм в театъра, два пъти гледах „Наполеон“ и така и не разбрах как става това, защо в този момент цялата зала замлъква. Уж не става нищо особено — а е страшно почти до спазъм.

— Ами да — кимна Настя, — именно това е режисьорското майсторство. На пръв поглед всички гледат лилавите жартieri и

напълно сериозно ги наричат жълти. Абсолютна глупост — обаче кикотът е просто хомеричен. И това е необяснимо, нали така.

Тя улови бързия поглед на Чистяков и вдигна чашката до устните си, като поглеждаше изкосо Артъом, на чието лице не трепна нито един мускул. Значи, снарядът прелетя покрай него. „Един на нула за мен“ — мислено си отбеляза Настя.

Лесогоров продължи да разказва за „Наполеон“:

— Тук Риминас, разбира се, доста е рискувал — поклати глава той, — все пак темата за хомосексуализма е донякъде ако не спорна, то хлъзгава, във всеки случай, за руската публика. Но той е рискувал и струва ми се, не е сбъркал, защото при поклоните артистът, който играе ролята на виконта, неизменно обира оглушителни овации. А аз, честно казано, винаги съм бил сигурен, че за нашия манталитет един хомосексуалист не може да бъде положителен герой.

— Е, Риминас не е първият, който опипва тази почва — забеляза Чистяков. — Достатъчно е да си спомним, че ролята на Себастиан се играе от актриса, а ролята на неговата сестра — от актьор. И според мен се е получило доста добре, от една страна — весела бъркотия, а от друга — абсолютно ясно заявена мисъл, че душевната привързаност не признава полове.

И отново ударът не улучи целта. „Два на нула — помисли си Настя. — Остана да вкараме във вратата на противника третия гол и ще можем уверено да си направим изводите. Две грешки може да се окажат обикновено съвпадение, но три — това е вече система.“

В пиесата „Наполеон“ ролята на майката на императора играеше Евгения Фьодоровна Арбенина и Настя очакваше Артъом да започне да описва великолепната игра на любимата си актриса. Но Лесогоров, който знае защо, не бързаше да го направи, така че се наложи леко да го подтикнат. Естествено, веднага се посипаха комплименти по адрес на народната артистка и разговорът по естествен начин се отклони от спектакъла и се насочи към Арбенина.

— Да, майсторството си е майсторство — с възхищение каза Настя. — Дори в такава роля като майката на императора. Колко време се намира тя на сцената? Десетина минути май?

— Десет, най-много петнайсет. Но през тези петнайсет минути тя успява да ни разкаже целия си живот. Дори „Наполеон“ да нямаше

нито едно друго качество, би имало смисъл да се гледа само заради Евгения Фьодоровна — убедено каза Артъом.

— А какво да кажем за големите роли! — веднага подзе Настя. — Та това е просто празник на актьорското майсторство. В „Изкачване към върха“ пък изобщо целият филм се крепи на нея.

Артъом мълчаливо нахапа поредния сандвич.

— А колко гениално са я състарили — намеси се Чистяков. — В началото на филма е съвсем младичка, а към края има вече и бели коси, и бръчки, и тук е изиграл роля не само гримът, но и Арбенина сякаш остаряваше с всеки кадър, раменете ѝ се отпускаха, походката натежаваше, усмивката угасваше. И при това през целия филм тя си оставаше красавица.

Лесогоров продължи да дъвче, лицето му нищо не изразяваше. Впрочем не, поправи се Настя, не е така. Лицето на журналиста изразява какво ли не, само не и готовност да обсъжда филма, който, според собственото му признание, много обичал и го гледал пет, дори шест пъти. Защо ли? Защото в момента му е много по-интересно да говори за съвсем други неща? Например как напредва разследването. Или защото Настя се оказа права в подозренията си?

Покрай тях с енергична походка префуча Александър Олегович Федотов, но когато видя Настя, се върна, спря.

— А това е съпругът ви, така ли? — извиси глас той.

Хора от съседните маси започнаха да се извързват и открито да разглеждат Чистяков. Вече май почти всички в театъра бяха виждали Настя и им беше интересно да видят какви съпрузи имат детективките на средна възраст.

— Значи, не сте се отказали да гледате спектакъла? — продължи Федотов. — Тогава ви чакам за началото. Сами ли ще намерите пътя?

— Ще го намерим — засмя се Настя. — Сега вече няма да се загубя, изучих всяко кътче.

Федотов изхвърча по пътя си.

— Ама вие какво, искате днес иззад кулисите ли да гледате спектакъла? — учудено попита Лесогоров.

— Да — кимна Чистяков, — винаги ми е било интересно да науча как работи помощник-режисьорът. Ето че ми падна случай.

— А вие? — премести Лесогоров напрегнатия си поглед към Настя. — Та вие по цели дни сте с Федотов, сигурно и без това добре

си представяте неговата работа. Защо трябва да стоите права до него? Помолете Бережной, той ще ви настани в ложката на дирекцията, на хубави места.

— Не, и аз ще постоя до мъжа си.

— За работата ли ви е нужно? — сети се Артjom. — А какво искате да научите, като наблюдавате помощник-режисьора? Смятате, че това ще хвърли светлина върху покушението срещу Богомоллов ли? Подозирате конкретно някого, така ли? Някого от актьорите, ангажирани в днешния спектакъл? Хайде кажете, де! Свиди ли ви се?

Настя изписа на лицето си строг упрек.

— Артjom, с вас не сме в детска градина, за да си служим с понятия като „свиди ми се — не ми се свиди“. Та вие не искате от мен топка, за да си поиграете. Аз съм на работа и тази работа не предвижда бързост и разгласяване на информация. Кой, ако не вие, би трябвало да ме разбере. Нали и вие със зъби и нокти стискате информацията, която имате, та да не я докопа никой, освен вас?

Лесогоров бавно почервеняваше и тази червенина като у повечето блондини особено биеше на очи в контраст със светлата коса и веждите.

— Извинете — започна той непохватно да се надига от масата, — май прекарах с любопитството си. Но и вие ме разберете, Анастасия Павловна, интересно ми е как върви разследването.

— Разбирам ви — кимна тя примирително. — Ще смятаме, че сме се разделили взаимно удовлетворени.

Лесогоров си тръгна, като взе празните съдове и ги постави върху специалната количка до бара. В този бюфет беше прието да разчистваш масата след себе си. Настя изчака Артjom да излезе в коридора и облекчено извади цигара.

— Как ти се струва този тип? — попита мъжа си.

— Изглежда, нашите среднощни бдения дадоха резултат — констатира Алексей. — Издъни се на три пъти.

— Именно. Не е гледал нито „Дванайсета нощ“, нито „Изкачване към върха“. Браво на нас, не бидувахме напразно.

Бяха прекарвали половината нощ пред компютъра, за да търсят в интернет филма „Изкачване към върха“ и записа на поставения от Богомоллов спектакъл „Дванайсета нощ“. Изгледаха заедно и двата, искрено се смяха на лилавите жартиери на Малволио, които по текст

бяха жълти, дълго се чудиха защо режисьорът бе възложил ролята на Виола на актьор, а ролята на нейния брат Себастиан — на актриса, и решиха именно върху това да изградят две-три прости клопки. Наистина човек, гледал спектакъла, по никакъв начин не би забравил тези неща. Само че клопките трябваше да бъдат хем простички, хем незабележими. Например, като говорят за жартиерите, не бива да споменават името на Малволио, защото името е станало популярно и по него е лесно да се разпознае самата пиеса. Виж, ако не споменат името, не е възможно човек, който не е гледал спектакъла, да схване за какви лилави жартиери става дума. Същото се отнасяше и за ролите на Виола и нейния брат Себастиан. Виола е главна героиня и дори да не си гледал точно този спектакъл, но да си гледал друг или просто да си чел пиесата, ще схванеш, че става дума за „Дванайсета нощ“ на Шекспир, докато почти никой не си спомня името на Себастиан, който се появява на сцената за съвсем кратко време. Ето защо решиха да споменат не Виола и нейния брат, а Себастиан и неговата сестра. И отново клопката успя. Колкото до ролята на Арбенина в любимия филм на Лесогоров, в него актрисата изобщо се появява само в един епизод. Вярно, ярък и голям, около три минути, с едри планове, с изразителен текст, но все пак само епизод, така че е невъзможно да кажеш, че на Арбенина се крепи целият филм. А пък как била остарявала през целия филм си беше плод от импровизацията на Чистяков. В този филм изобщо никой не остаряваше, в него действието се развиваше в рамките само на един месец. Беше абсолютно очевидно, че Артъм Лесогоров никога не бе гледал нито „Дванайсета нощ“, нито „Изкачване към върха“.

С други думи, на въпроса на Настя Каменская: „Защо търпите всичко това?“, Артъм бе излъгал. И лъжата му не е била подготвена предварително, а измислена в движение, в кухнята, докато е приготвял кафето. Колко навреме вчера Настя си бе спомнила яркия плакат, окачен на стената в кабинета на Богомоллов! И Артъм си го е спомнил. И назова „Дванайсета нощ“, поставена от Богомоллов. Колкото до ролята на Арбенина във филма, той вероятно просто бе прегледал филмографията на актрисата и бе запомнил, че тя е играла в този филм. А пък каква е била ролята ѝ — главна, второстепенна или епизодична, — това не го пише във филмографията.

Какви са били съображенията на Артъом Лесогоров да донесе своята пиеса именно в този театър? Имал съображения, но незнайно защо не пожела да говори за тях.

— Ася, а защо не го изобличи? — попита Чистяков. — С нетърпение чаках този сладостен момент — да му посочиш лъжата. Ти обаче най-спокойно го пусна да си върви.

— Не е сега моментът, Льоша. Обстановката не е подходяща. Намираме се в бюфета, пълно е с хора. Той можеше всеки момент, щом нещо не му хареса, да стане и да си тръгне, като се оправдае с неотложна работа, какво щях да правя тогава? Да тичам след него през целия бюфет и по коридорите, да го сграбчвам за ръкава и да го придумвам да се върне, за да си поговоря още малко с него? Той можеше да ме прати по дяволите и щеше да бъде прав, защото аз съм никой, нямам никакви пълномощия, сега не съм представител на държавата, а частно лице. Артъом, разбира се, още не знае това, но нали аз го знам и нямам право да нахалствам. Ами ако реши да се оплаче от мен на следователя? Коля Блинов ще ме изяде с парцалите. Ако сега тук с нас беше Антон, тогава — друга работа. А сега си представи, че ние с теб го изобличим в лъжа, но разговор не се получи. Лесогоров ще си тръгне оттук абсолютно наясно, че ровим около него, следователно трябва да се въоръжи срещу нас. И ще тръгне да се въоръжава, а аз тъпо ще чакам, докато той си обмисли цялата система на защита и бъде готов да си поговори с мен. Това ли искаш?

Народът прииждаше ли, прииждаше в артистичния бюфет, глъчката се смесваше с кълба тютюнев дим и миризми на топла храна, така че Настя беше принудена да навежда глава към Алексей, за да се чуват един друг и същевременно никой друг да не ги чува.

— А така нашият млад приятел ни напусна с пълната увереност, че за нищо не се досещаме, и спокойно ще продължава да си живее живота, а ние през това време ще се въоръжаваме срещу него — продължи тя.

— Как ще се въоръжавате?

— Ще се обадя на Зарубин — позасмя се Настя, — ще изслушам поредната серия стонове и ще изтръгна от него обещание да събере информация за Лесогоров. За разговора с него трябва да се подготвя добре, за да удрям право в целта, точно и силно. Не мога да си позволя несполучлив опит, разбираш ли?

Льоша погледна жена си недоверчиво.

— Значи, мислиш, че той е... Богомолв?

— Какви ги приказваш — засмя се тя. — В никакъв случай. За какво му е на Артвом Богомолв? Ако е имал някакви лични сметки за разчистване с Лев Алексеевич, той просто е щял да направи каквото е смятал за нужно и толкоз. За какво би му потрябвала цялата тая досадна история с пиесата и спонсора? Не, Льоша, Лесогоров няма никакви мотиви за покушение срещу Богомолв, напротив, той е заинтересован Лев Алексеевич да бъде жив и здрав и да постави срещу парички неговата жалка пиеска. Без Богомолв нашият Артвом е останал самотен в лагера на врага, защото виж какво се получава: драматургът Малашченко е категорично против тази пиеса, а и директорът Бережной, и гост-режисьорът Дудник, и дори главният администратор Семаков обичат и уважават драматурга. Тоест цялата част от театъра, от която зависи нещо, смята, че пиесата е лоша и не би си късала нервите с нея. Ще ти кажа нещо повече: случайно научих, че дата за премиерата още не е определена, тоест постановката на спектакъла не е включена в плана. И знаеш ли защо?

— Защо? Между другото, за пръв път чувам, че в театъра съществува план. Та това е творчество, какъв ти план при него? — учуди се Чистяков.

— Льоша, творчеството може да съществува само когато е подкрепено с пари. Трябва да се плащат заплати на хората, трябва да се шият костюми, да се подготвят декори, да се купува реквизит и тем подобни, а това, между другото, струва пари. Там, където има пари, непременно трябва да има план, другояче не става. И ако пиесата се поставяше със средства на театъра, датите на подготовката и премиерата отдавна щяха да бъдат определени. А тук става дума за спонсорски пари, които постъпват на траншове. При това договорът между спонсора и театъра е съставен максимално лоялно, според него авторът всеки момент може да се откаже от сътрудничеството, ако не му хареса как върви работата върху неговата пиеса, но и театърът на свой ред може всеки момент да се откаже от работата върху пиесата и да прекрати всякаква подготовка. При това вече похарчените пари не се връщат на спонсора и не се компенсират по никакъв начин. Разбираш ли какво означава това?

— Това очевидно означава, че спонсорът се е съгласил на такива немислими условия, защото сериозно е бил заинтересован от нещо — предположи Алексей. — Ти не знаеш ли от какво?

Настя сви рамене.

— Два варианта: или спонсорът има личен интерес, за който никой не знае и дори не се досеща, и просто използва Лесогоров и неговата пиеса като собствено оръдие, или обратното — личен интерес има Лесогоров, а спонсорът е негов инструмент. Във всеки случай тази двойка е успяла да убеди Богомолков и сега Артър с всички сили се старае театърът да не се възползва от правата си по договора и да не отхвърли пиесата. Ето защо се съгласява с всякакви отстъпки, внася безброй поправки и с никого не спори. И естествено, няма намерение да използва своите права за разваляне на договора, неговата главна задача е да възпре театъра да направи аналогична стъпка. Изобщо, Льоша, тук има някаква сложна схема и за да я проумея, трябва много добре да се подготвя. Между другото, изобщо не е задължително това да има и най-малко отношение към покушението срещу Богомолков. Най-вероятно това са две абсолютно различни истории, които просто са съвпаднали във времето и пространството.

Тя си погледна часовника.

— Да вървим, Льоша, вече е седем без четвърт, сега ще дадат първия звънец.

Те сложиха употребените прибори на количката и Настя поведе мъжа си към вратата, водеща към сцената. В момента, когато спряха пред бюрото на помощник-режисьора, още не беше прозвучал първият звънец. Федотов, напрегнат и ядосан, се караше за нещо на реквизиторката.

— Не мога да дам звънца, гардеробиерката я няма никъде — гневно обясни той. — Семаков вече ме врънка, три пъти ми звъни да ме пита защо не давам първия звънец, зрителите се тълпели във фойето, а не ги пускат в залата. А как мога да дам звънца, след като гардеробиерката не е готова?

— Може да е попаднала в задръстване? — предположи Настя. — Нали знаете какво е движението в Москва.

— Какви задръствания? — буквално кресна Федотов. — Тук е тя, още в пет часа беше тук. Всички костюми са заредени, виждате ли?

Той им показва окачените тук сака, сюртуци, една дамска наметка, мъжки и женски шапки, както и елементи от нещо с неясно предназначение, изработено от черна изкуствена кожа.

— Звъня й на мобилния — дава заето. Къде ли се развява?

В този момент зад кулисите нахлу жена на възраст — с боядисана червена коса, с дънки и яркочервена тениска.

— Тук съм, Саша. Извинявай.

— Къде се мотаеш? — засъска й Федотов.

Той включи уредбата на бюрото си, наведе се към микрофона и каза:

— Внимание, първи звънец.

И веднага се разнесоха трелите на дългоочаквания звънец. Минаха няколко секунди и от залата долетяха откъслечни думи — започнаха да влизат зрителите.

— Внучката ми се разболя — забързано се оправдаваше гардеробиерката. — Зет ми е в командировка, а дъщеря ми съвсем се стъписа, не знае какво да прави и как, звъни ми на всеки пет минути, налага се да й обяснявам всичко подробно, за нищо не я бива сама, само плаче и вдига паника.

Настя и Алексей стояха встрани и мълчаливо наблюдаваха как зад кулисите се събираха и се обличаха актьорите, ангажирани в началото на спектакъла. Ето, дойде внушителният Арцеулов, целият в черно, гардеробиерката му помогна да си сложи барета с перо и да прикачи добре шпагата си. Сиреч Воланд. Още един актьор, с когото Настя бе разговаряла завчера и си спомняше, че той се казва Константин, играеше вероятно Майстора. Вероятно според режисьорската версия Воланд и Майстора трябваше да се срещнат още в началото.

Тя надникна в лежащата на бюрото отворена партитура на спектакъла и бързо прегледа първата страница. Да, точно така, пиесата започва с пролог.

— Къде ми е пурата? — чу се недоволният баритон на Арцеулов. — Трябва да е ето на това място, в края. Мая!

Младичката реквизиторка виновно се защура.

— Ето я пурата, Михаил Лвович.

— Нали помолих... — недоволно промърмори Воланд.

— Мая, колко пъти съм ти казвал: гледай в тетрадката! — шепнешком се скара на момичето Федотов. — Там има схема! Дявол знае какви ги вършите! Назначават ли, назначават нови служители, не ги обучават както трябва, не ги тренират в спектакли, е, как може да се работи нормално при такива условия!

Най-сетне всичко се нареди, актьорите се облякоха, въоръжиха се с полагащия им се реквизит, заеха местата си на сцената, помощник-режисьорът Федотов дълбоко въздъхна и даде команда: „Завеса“. Спектакълът започна.

Чистяков зае позиция, от която добре виждаше сцената, и с удоволствие наблюдаваше действието, а Настя застана зад гърба на Федотов и през рамото му надничаше в партитурата. Михаил Лвович Арцеулов с помощта на гардеробиерката Наташа бързо се преобличаше, сменяше черните дрехи от пролога с елегантен костюм на чуждестранен турист. Само десет минути след началото тя забеляза, че актьорите често импровизират, по-просто казано, вършат каквото си искат, произнасят реплики, липсващи в текста на пиесата, и извършват действия, които не са отбелязани в партитурата. Гриша Гриневич някога ѝ беше обяснявал, че това често се случва, когато пиесата се играе отдавна, тогава у актьорите възниква непреодолимо желание да я разнообразят с нещо.

— Саша, отдавна ли играете тази пиеса? — попита тя шепнешком помощник-режисьора.

— Ами вече двайсетина години. Постави я още Юрий Сергеевич, нашият художествен ръководител преди Богомолков. Сега вече я играе трети състав. Помислете само: спектакълът е на двайсет години — а се радва на успех като през първата. Театърът все още се препълва. Ето така поставяха истинските майстори. Сега никой не умее да го прави.

Какво пък, ето го подходящия момент отново да заговори за Дудник. Явно Федотов знаеше спектакъла наизуст, дори не изпитваше нужда да поглежда в партитурата, затова се включи в разговора бързо и на драго сърце.

— Семьон Борисович ли? Е, може би с времето и той ще се научи да поставя така. Семьон Борисович е талантлив режисьор, има всички заложби да стане майстор — разсъждаваше Александър. — При условие че се занимава само с творчество и не се пилее по разни глупости.

Настя разбра, че под „глупости“ помощник-режисьорът има предвид функциите на директор.

— Смятате ли, че Дудник няма да се пилее? — попита тя.

— Определено няма — уверено отговори Федотов. — Семьон Борисович е в добри отношения с Бережной, така че ако стане наш художествен ръководител, Бережной стопроцентово може да разчита на директорското кресло.

— Ами ако художествен ръководител стане не Дудник, а някой друг?

— Тогава зависи от много неща. Но всички казват, че на мястото на Богомоллов ще дойде Черновалов, а той определено ще върне Владимир Игоревич на мястото му. Как ли ще се зарадва Бережной! Ще изгрее слънце и на неговата улица!

В гласа на Федотов прозвуча неприкрит яд. Какво значи това? Помощник-режисьорът не обича директора? Или не обича режисьора Дудник?

— Вероятно днешното положение никак не харесва на Бережной — подхвърли Настя пробна топка.

— Че как — живо отвърна Федотов, — на кого би харесвало? Представете си: човекът е бил директор, решавал е всички проблеми, всички въпроси, бил е тук цар и бог, и воински началник — и изведнъж го изритват и го правят административен директор. Ами че това е унижително!

Гледай ти, колко интересно! Помощник-режисьорът Федотов почти дума по дума повтори това, което Настя и без това си мислеше и го бе споделила с Антон.

— Нито един уважаващ себе си мъж не би го понесъл, не би позволил да се отнасят така с него — продължи Александър Олегович. — А той го търпи.

— Защо го търпи? — поинтересува се Настя.

Федотов не отговори, даваше по микрофона някакви команди, после по релсите, надвиснали над сцената, със звън и грохот прелетя трамвай... Настя почака, докато главата на Берлиоз се търкаляше по сцената.

— Къде е Наташа? — разнесе се зад гърба ѝ нечий глас.

Тя се обърна и видя актьор, който беше наполовина човек — наполовина черен котарак. Котешка половина беше долната. Колкото

до горната, човешката половина, тя бе увенчана с глава с гримирано в черно лице.

Федотов скочи иззад бюрото, огледа се и ужасен размаха ръце.

— Пак се е дянала някъде! Какви хора, а! Постоянно ти късат нервите. Дай, аз ще те облека.

Той грабна същите онези неразпознати от Настя елементи от черна кожа и помогна на актьора, който играеше Котарака Бегемот, да се облече.

— Подай ми опашката — помоли Бегемот. — Аха, благодаря. И ей тук завържи, че постоянно се свлича. Къде е Наташка? Костюмът ми е толкова сложен, а нея пак я няма. Откак ѝ се роди внучка, вечно проблеми с нея.

Настя погледна в партитурата. Сега ще приключи паниката на булеварда, поетът Бездомни ще каже репликите си и ще се появи Котаракът Бегемот, който заедно с Воланд и Азazelo бавно ще се отдалечава към дъното на сцената. След това според текста ще започне сравнително спокойна част и тя ще може да продължи разговора с Федотов.

— Мисля, че все пак неправилно оценявате ситуацията, Саша — подзе Настя, когато ѝ се с гори, че помощник-режисьорът спокойно може да ѝ обърне внимание.

Федотов се извърна към нея, погледна я с недоумение.

— За какво говорите?

— За Бережной. Може би от ваша гледна точка неговото положение е унижително, но самият Владимир Игоревич не смята така. Може би той обича театъра до самозабрава, предан му е и е готов да му служи на каквато и да е длъжност. Дали не е така?

Помощник-режисьорът хлъцна иронично и се разсмя с неодобрение.

— Да, бе, обичал театъра до самозабрава! Как пък го измислихте!

— Ами какво е тогава? — напрегна се Настя. — Нали трябва да има причини.

— Люся обича той до самозабрава, какъв ти театър!

— Люся ли? Коя Люся?

— Нашата Людмила Наймушина, нашата първа красавица — гласът на помощник-режисьора изведнъж стана мек и топъл. — Вчера

разговаряхте с нея. Имат връзка, отдавна, от много години. Целият театър знае. Нима досега никой не ви е докладвал? Да не повярваш просто! Никой от нашите да не се изтърве!

— Ето, вие се изтървахте — каза Настя.

Федотов се смути.

— Аз ли? Бях сигурен, че знаете. Така, не се плашете, сега ще вдигна шум с кофата.

Той грабна оставената до бюрото празна кофа и започна да удря по нея с метален прът. Настя подскочи и замижа, грохотът беше силен и еквив, ушите ѝ моментално забучаха.

Значи, Бережной има връзка с актрисата Наймушина. Важно ли е това за случая? Най-вероятно не. Виж, гласът на Федотов е изразителен. Хубав един глас... Само дето помощник-режисьорът не умее да го управлява. Да беше сега тук Антон! Но и без Антон е ясно, че и самият Александър Олегович е безумно влюбен в Людмила Наймушина. И неистово ревнува. Мрази Бережной. И злорадства, задето Бережной е бил унижен. Изясни се и неговото отношение към Богомолв: Федотов не обича Лев Алексеевич, но още по-малко обича Бережной и затова е готов да изпитва към художествения ръководител нещо като благодарност, задето е унижил неговия щастлив съперник.

Какво удивително създание обаче е театърът! Всички знаят за връзката на Бережной и Наймушина и за пръв път след непрестанните ѝ въпроси и разговори, чак в края на четвъртия ден го казаха открито. Криели са такава дреболия. Какво да говорим за по-сериозни неща, които имат отношение към покушението срещу Богомолв! Докато отначало Настя имаше усещането, че никой нищо не знае, сега у нея се породи опасението, че всички знаят всичко, но мълчат като партизани на разпит. Излиза, че трябва да промени тактиката на разговорите и разпитите, да премине от доброжелателно ровене в дреболиите заради зрънце нужна информация към твърд и понякога коварен натиск.

Гардеробьерката Наташа се появи отново, изслуша поредното мъмрене на помощник-режисьора и започна ловко и бързо да облича актьорите, чийто брой забележимо се бе увеличил. От сцената си тръгна Котаракът Бегемот, размени две-три думи с подготвящата се за излизане актриса, която играеше Маргарита, с помощта на Наташа свали горната част от костюма и отиде при Настя.

— А с мен не искате ли да си поговорите? Казаха ми, че разговаряте с всички тук, задавате въпроси.

Тя внимателно се вгледа в лицето му, но заради сложния грим така и не можа да разбере кой е.

— Значи, не сме разговаряли с вас? Извинете, но с грима не мога да ви позная.

— Звягин съм, Иван Звягин. Тези дни ме нямаше в театъра, нямах нито спектакли, нито репетиции. Така че не сме се срещали.

Звягин! Същият Иван Звягин, за когото ѝ бе разказала Людмила Наймушина. Същият Звягин, който завел в гримьорната си млада почитателка и бил спипан от Богомолков, а от това произлязъл конфликт и последвали финансови затруднения... Какво пък, може и да си поговорят, само че естествено, не за разказаното от Наймушина. Ако той сам го спомене — добре, а ако го премълчи, ще е показателно.

— Следващото ми излизане е чак във второ действие, така че имаме трийсетина минути. Да излезем ли?

Той, изглежда, нито за секунда не се съмняваше, че Настя ще поиска да разговаря с него. Явно актьорът толкова бе свикнал с обожанието на почитателките, че беше сигурен: душата си ще продадат заради щастието да го гледат и да разговарят с него дори и две минути. Настя погледна към мястото, където стоеше Чистяков — мъжът ѝ беше изцяло погълнат от случващото се на сцената. Може и да не забележи липсата ѝ. А през антракта Льоша ще намери с какво да се занимава, ще наблюдава задкулиския живот.

Тя се наведе към Федотов.

— Саша, ще изляза да си поговоря със Звягин, оставям мъжа си под вашите грижи, може ли?

— Разбира се — кимна Федотов, докато превключваше някакви лостчета на вградения в бюрото пулт, — не се безпокойте, ще го наглеждам.

— Къде можем да си поговорим? — попита Настя, докато крачеше до Бегемот по коридора.

— Да се качим в моята гримьорна, там е спокойно, никой няма да ни попречи.

— Ами правилникът за вътрешния ред? — с усмивка му напомни тя. — Нали ви е забранено да приемате посетители в гримьорните.

— Много важно! — весело махна с ръка Звягин. — Всички го нарушават. Още повече че Лев Алексеевич го няма, та се развихриха. Както се казва, котката я няма — мишките лудуват.

Те се качиха на етаж, където се намираха гримьорните, и свърнаха към „мъжката“ половина. Гримьорната на Звягин беше претрупана с мебели и тясна, в нея, освен диванчето за почивка, гардероба и мивката бяха натъпкани три маси за гримиране.

— Как се побирате трима тук? — смая се Настя.

— Всъщност никога не сме трима заедно, понякога сме двама, а по-често се получава актьорът да е сам. Обитателите на една гримьорна обикновено не са ангажирани в един и същ спектакъл. Е — картинно се разположи на диванчето, — готов съм, питайте. Ако ви интересува дали знам кой е ударил Лев Алексеевич по главата, отговарям веднага: не знам. И дори нямам предположения.

Той отговаряше на въпросите с видимо удоволствие и много артистично, при това залепените на черното му лице дълги котешки мустаци заканително щръкваха, а очертаните с фосфоресцираща боя очи бясно святкаха.

— Дали един артист може да убие по принцип? Защо не? Не, разбира се, от нашите никой не може, определено, но по принцип — защо не? Актьорът е човек като всички останали, у него също кипят страсти, обиди, ревност, а пък за завист дори да не говорим. Завистта в актьорската среда с лопата да я ринеш. А каква омраза може да има по отношение на режисьор? Историята не познава случай актьор да е убил режисьор, при когото снима или играе. Защото с нас, с актьорите, е невъзможно да се работи мирно, та ние сме като деца, безотговорни сме, лъжем, жестоки сме, хулиганстваме. Ту някой ще дойде не във форма, за да не кажа пиян, ту актриса ще хленчи, че изглежда зле и днес не може да я снимат, ту някой не си е научил ролята, ту пък закъснял или се лигави, че не бил в настроение. И изобщо, с нас, актьорите, е много трудно, разберете това, с нас доброто отношение е невъзможно, не разбираме от добро, с нас можеш да се оправяш само с крясъци, ругатни, псувни — тогава горе-долу си събираме ума. Ето защо един скандал на снимачната площадка или по време на репетиция е нещо абсолютно нормално, не бива да му обръщате внимание и да смятате, че това е някакъв конфликт, заради който може да бъде извършено и убийство. Не може, хубаво го запомнете. Актьор убиец е

пълна глупост. Те не убиват дори от ревност или за отмъщение, устроени са по друг начин и другояче решават своите вътрешни проблеми. Не могат и да страдат като хората, защото са предани на професията си и изпитат ли и най-дребно страдание — трупат го в себе си, кътат го, лелеят го, разглеждат го от всички страни, запомнят го. Всичко може да влезе в употреба. За какво един нормален човек убива? За да се избави от някаква емоция, която му пречи да живее, не му дава да диша. Например омраза или ревност, обида или нещо друго. А актьорът за нищо на света не би се разделил с такава емоция, тя не му пречи да живее, напротив — дава му нови багри за ролите, нови нюанси, нова гледна точка. Истинският артист винаги се вкопчва в тази емоция като просяк в минавач.

Звягин говореше, жестикулираше, сякаш произнасяше дълъг монолог на сцената, но Настя виждаше, че с крайчеца на съзнанието си той се вслушва в радиотранслацията на спектакъла. Ето, антрактът свърши, звънецът иззвъня и актьорът стана от диванчето.

— За съжаление, принуден съм да приключа разговора — усмихна се той и неговата усмивка, която при нормални обстоятелства би била вероятно обаятелна и мила, с грима се стори на Настя като ужасяващо озъбване. — Скоро трябва да изляза на сцената.

Върнаха се зад кулисите, Звягин се облече и излезе на сцената, а Настя продължи, застанала до Федотов, да гледа спектакъла и същевременно да мисли за току-що състоялия се разговор. Ама че история, тя изцяло се бе поддала на актьорското обаяние на Звягин и му бе повярвала, не беше се отнесла към думите му с необходимата критичност, а сега, като преповтаряше наум всичко, което той бе говорил, разбра, че всичките му пламенни думи са били съчетание от красиви думи и нищо повече. Иван беше абсолютно непоследователен: ту актьорът можел да убие, защото бил човек като всички, ту не можел, защото не бил като другите хора. В главата на младия актьор е пълна каша. Хем Гриневич я беше предупреждавал! Изглежда, Настя бе присъствала на един мини моноспектакъл, разигран за доверчив зрител. Звягин е имал нужда да се покаже, търсел е внимание, дори да е внимание не от страна на млада почитателка, а от страна на жена на средна възраст, вършеща своята работа. Въпреки всичко е било внимание, в чийто център е бил той, младата звезда от телевизионния екран Иван Звягин. Така де, че то това роля ли е: Котаракът Бегемот!

Не Воланд, не Майстора, дори не Пилат Понтийски, камо ли пък Йешуа Ханотри, просто един голям черен котарак. С такава роля, кажи-речи вечерта си отива нахалост. Виж обаче, с този миниспектакъл тя става пълноценна.

Ще трябва непременно да си поприказва с Евгения Фьодоровна Арбенина. Всъщност аргументите на Звягин в полза на твърдението, че един актьор не може да бъде убиец, се сториха любопитни на Настя, но нали тя е пълен дилетант относно артистичното творчество и не може да отдели зърното от плевата, обикновените дрънканици от сериозните съображения. Може Арбенина да ѝ подсказе нещо.

* * *

Актьорът Звягин не обичаше ролята на Котарака Бегемот, защото след спектакъла трябваше дълго да почиства грима със салфетки, напоени със специален препарат. В коша до масата за гримиране вече имаше цяла купчина използвани салфетки, а остатъци от черния грим още се виждаха по лицето му.

Вратата на гримьорната рязко се отвори и на прага застана помощник-режисьорът Федотов.

— Как си? — попита Александър Олегович.

— Ами нормално — леко учудено проточи Иван. — Защо?

Той стана от масата, съблече тениската, пусна чешмата и с удоволствие започна да се мие.

— За тази говоря, от „Петровка“. Завъртя ли ѝ главата?

Звягин за последен път плисна лицето си с прохладната вода и посегна за пешкира.

— Уха, и още как! Приказвах, приказвах, старях се с всички сили. Като славейче ѝ пях.

— А тя, какво? Повярва ли?

— Изглежда, повярва. Защо да не повярва? Впрочем знае ли човек... А ти какви успехи отбеляза? Изключокари ли Бережной?

— Аха — кимна Федотов и седна до празната маса за гримиране. — Покрай него и Сеня Дудник. Изгълта всичко, дори не се задави. Тя, изобщо, е доверчива, тази дамичка, всички слуша, на всички вярва,

нищо не проверява. Как ли работят там — просто не разбирам! Дори е странно, че от време на време все пак разкриват престъпления.

Звягин се доизбърса и извади от гардероба чиста тениска, а другата, с която бе играл под сценичния костюм, пхна в торбичка, която веднага прибра в чантата си.

— Ти ми беше казал, че са двама. Вторият беше онзи, който гледаше спектакъла иззад кулисите, един хубавец с прошарена коса, така ли?

— Не, този днес беше мъжът й. Втория го нямаше тази вечер, тръгна си по-рано.

— Сериозно ли?! — смая се Звягин. — Мъжът й? Престарелите дамички от „Петровка“ и мъже ли имат? Виж ти! Ами този вторият какво представлява? Защото вдругиден имам репетиция, най-сетне дойде и моят ред, та си помислих: ами ако нещата не приключат с днешния разговор и ме нападне вторият детектив?

— Не се бой от втория, той е младо момче, все си мълчи, явно Анастасия Павловна е шефът, а той е момче за всичко, дай това, виж онова... Той изобщо е някак странен, включва диктофона и задава въпроси, а през това време те гледа и сякаш си мисли някакви свои работи. Иване, а тя попита ли те за онази история с филма?

— Не. Казал ли й е някой?

— Ами не знам! Може да е чула, а може и да не е. Но щом не те е питала, значи никой не й го е разказал — направи извода си Федотов. — Това е добре. Защото като нищо ще те вкарат на топло, Иване.

— Пфу! — ядоса се Звягин, после си облече якето и извади от джоба му ръкавиците. — Пепел ти на езика.

* * *

Всеки вторник в театър „Нова Москва“ беше почивен ден и Настя още сутринта отиде на „Петровка“ при Сергей Зарубин. Неведнъж беше идвала тук, след като излезе в пенсия, но и до ден-днешен така и не бе свикнала, че трябва да влиза в сградата с поръчан пропуск, а не с удостоверение, което и без това никой не бе проверявал, защото всички дежурни я познаваха. „Сега съм чужда за тях“ — за кой ли път вече тъжно си помисли Настя. Крчеше по

познатите дълги коридори, машинално кимаше, когато видеше познати лица, и се чувстваше като крадла, незаконно вмъкнала се в чужда къща. Вече не работи тук и тези хора, които доскоро бяха нейни колеги, сега я гледат като външен човек. Тук е техният дом, тяхното царство, тяхното работно пространство, техният свят, затворен за погледи отвън, а тя, полковникът в оставка Каменская, се е вмъкнала чрез измама тук и се опитва да измъкне от тях професионални тайни... Ето, на това място летвата отдавна се е отковала, виж ти, още не са я поправили.

Настя разкърши рамене и вдигна глава. Никаква крадла не е, никаква шпионка. Тя е обикновен свидетел по случай, който отива при служител от криминалната милиция, за да разкаже каквото му е известно. Нова роля, необичайна, но нищо. Всичко е законно. Тя зави наляво и уверено отвори познатата врата.

Сергей ѝ се стори отслабнал и някак посивял. На празното бюро пред него стоеше висока офисна чаша с лого на някаква търговска фирма, в чашата тъгуваше изпит до половината чай, вече отдавна изстинал — от него не се вдигаше пара. Колко е изтормозен Серьожа, помисли си Настя, щом дори не си е допил чая. Обикновено Зарубин изпиваше любимата си напитка почти до дъно, докато беше много гореща, с което будеше неизменна възхита у колеги и приятели.

— Уморен ли си? — попита го съчувствено. — Изглеждаш абсолютно скапан, а денят едва започва. Питам се как ли ще се чувстваш довечера?

— Довечера кошмарът ще е пълен — позасмя се Зарубин. — Ако доживея дотогава. Половин нощ се джавкахме с моята, през останалата половина мислих дали да тръгна за работа и да не се върна повече, дали пък след работа все пак да се върна и отново да се сдобряваме. С една дума, не можах да мигна. Добре, не обръщай внимание, недоспал детектив е нещо нормално в този живот. Кой ще започне? Ти или аз?

— Хайде започни ти, за своите успехи аз и без това ти докладвам всеки ден.

— При мен е като в доминото: „празно до празно“ — констатира Сергей. — Никъде нищо, никой няма мотив. Не са обичали нашия потърпевш Богомоллов просто заради евтиното изфукване, но това не е повод за убийство, нали?

— Не е — съгласи се Настя. — А в какво се изразява това, както го наричаш ти, евтино изфукване?

Зарубин още веднъж повтори онова, което тя вече знаеше: материалното положение на Лев Алексеевич Богомоллов било твърде скромно, тоест парите му стигали за хубави дрехи и аксесоари, но жилището му било сиромашко, едностаен апартамент в многоетажен панелен блок. Виж ти, а Настя, кой знае защо, си бе мислила, че един главен режисьор на театър непременно трябва да бъде повече от заможен. Излиза, че е грешала.

— Затова не е канел никого вкъщи — разказваше Зарубин. — И никой не го е посещавал, освен секретарката, която веднъж, когато бил болен, му занесла спешни документи за подпис и после раздрънкала на всички в каква беднотия живее техният толкова изискан художествен ръководител. При това забележи, Анастасия Павловна, той доста често използвал услугите на някого, за да го закарат до вкъщи, в нетрезво състояние никога не шофирал, а за такси се стискал, затова винаги търсел някой да го закара. И както научихме, никой не знаел точния му адрес, защото до неговата панелка имало елитна жилищна сграда, много разкошна, та Богомоллов искал да го свалят до нея, затова всички си мислели, че живее там. Представяш ли си?

— Сигурно затова и в нощта на покушението не е стигнал до дома си с колата — предположи Настя.

— Именно — кимна Сергей. — За парите, които евентуално е носел Богомоллов със себе си, също не се разкри нищо. Сега за твоите заподозрени: Кирил Малашченко още не е открит, но момчетата работят. Засега следят и гаджето на дъщерята на Богомоллов, опитват се да разберат дали напоследък не са му паднали парички от небето. Кого още искаше да проверим?

— Гардеробиерката Гункина и брат й.

— Още нищо не мога да кажа, поставил съм задачи на момчетата, но те мълчат. Да се надяваме, че все пак има някакво движение.

— Хайде попитай ги — умолително каза Настя. — Може вече да са свършили работата, просто нямат време да ти се отчетат.

— Ще ги попитам — обеща Сергей, впрочем не твърде уверено, — само че не сега. И без това главата ми е претоварена.

— Ами театърмайсторът Скирда с неговите кастинги?

— Виж, него са намерили и са го проверили — и там нищо. Живее си в Архангелска област, ръководи постановъчен цех в някакъв затънт театър, с една дума, работи човекът. И алибито му е желязно.

— А проверихте ли връзките му в Москва?

— Е, ти вече прекаляваш, Настя — укорително поклати глава Зарубин. — Това тук да не ти е конвейер, нашата работа е фина. И което е най-важно — много е. А хората ни са малко. Така че ще трябва да почакаш.

— Ти защо ми се оправдаваш? — примирително погали Настя ръката на Сергей. — Не съм ти началник. И изобщо, случаят с Богомоллов е твой, не мой. Мен ако питаш, мотай се с него и три години. Ти май така и не си се научил да ръководиш хора и да организираш работата им.

— Ти пък се беше научила, така ли? — озъби се Зарубин.

— Не, така и не се научих — призна тя. — Затова се принудих да се пенсионирам, иначе щях да направя съвсем друга кариера. Но аз съм жена, простено ми е. А ти си мъж, трябва да се учиш, иначе всеки момент ще те изритат, за да отстъпиш място на младите. Добре, извинявай, бъркам се, където не ми е работата. Между другото, за младите: какво можеш да ми кажеш за Антон?

— За Антон ли? — учуди се Сергей. — Какво те интересува? Личният му живот ли? Сексуалните му пристрастия? Или кулинарните му вкусове? Момче като момче. Почти не го познавам, дойде съвсем наскоро.

— Я не ме будалкай — разсмя се Настя. — Никога няма да повярвам, че не си събрал сведения за новия си служител от предишната му месторабота. Събрал си, нали?

— Е... — неохотно кимна Зарубин.

— Хайде сподели ги тогава с по-старата си бивша колежка. Хайде, хайде, не се стискай, нали трябва да работя с Антон, трябва да съм наясно с кого си имам работа. Защото не мога да схвана какво представлява. Сложен ми е някак.

— Така си е — съгласи се оперативният работник.

Според сведенията, с които разполагал Сергей, в района, където Антон работел, преди да дойде на „Петровка“, колегите го уважавали, защото той умее правилно да гради отношенията си с хората. Като професионалист Антон Сташис не се отличавал с нищо особено, не

демонстрирал никакъв изключителен талант и успехи, но го обичали — от една страна, задето не фамилиарничел, а от друга — заради уважението му към хората без оглед на длъжност и звание. Началството това естествено хич не го интересувало, но хората, които по длъжност и звание стояли по-ниско от Сташис, много ценели това му качество. При разкриването на престъпления Антон често се обръщал към служителите, които най-тясно контактуват в населението, тоест към кварталните и към патрулно-постовата служба, възлагал им задачи и винаги внимателно изслушвал техните съобщения, а после, когато правели равносметката и попълвали картоните за разкриването, винаги непременно посочвал, че престъплението е било разкрито с помощта на съответните служители. Нито веднъж Антон Сташис не бил уличаван в опити да си присвои чужди лаври, нещо повече, понякога подарявал и своите, при всяка възможност, понякога дори с преувеличаване отбелязвал значителната роля на едни или други служители при разкриването на престъплението. А на момчетата от патрулно-постовата служба и на кварталните милиционери им харесвало, че Антон, когато им възлагал задачи и после получавал информация от тях, винаги подчертавал, че го прави не заради отчета, за отметка в графата „други служби“, а защото са му абсолютно необходими техните очи и уши, тяхното познаване на района и на хората, тяхната общителност и наблюдателност, вниманието и търпението им. Давал им усещането за реално участие в разкриването на престъпленията, а това никак не е без значение! Освен това Антон Сташис активно използвал в работата си ветерани на милицията, техния опит, техните източници на информация, тяхната готовност да помогнат. Смятали го за малко странен, защото, първо, на бюрото му често се появявала някаква специална литература, обзори по съдебна практика, учебници, а понякога и съвършено странични книги, и второ, имал принципи.

— Принципи ли? — не повярва на ушите си Настя. — Нима някой в днешната милиция все още има принципи? Не вярвам!

— Имал, да. Но за момчетата при всичките си особености Антон пак бил свой човек, защото какво — какво, Настя?

— Защото пиел с тях. Отгатнах ли?

— Абсолютно вярно. Пиел с всички и не ги отбягвал. Но! — назидателно вдигна показалеца си Сергей. — Нашето момче има

твърди правила, тоест принципи, които през всичките години работа в района нито веднъж не е нарушавал, и в това се изразява неговата принципиалност.

— И какви са тези принципи?

— Никога не пие униформен — Сергей прегъна палеца на дясната си ръка, — никога не пие, без предварително да е прибрал оръжието си в сейфа — показалецът последва палеца, — никога не пие, ако му предстои да шофира; пие само в извънработно време; никога не пие каквото му падне, тоест разни гадости.

Сега пред носа на Настя се мъдреше дребният, но жилав, здраво стиснат юмрук на Зарубин.

— Никой никога не го е виждал явно пиян, Антон добре знае нормата си и не я превишава, ако щеш да го удряш с кол по главата. Между другото, момчетата се подсмивали, задето носи костюми. И говорът му е много правилен. Обърна ли внимание?

— Има си хас! — отвърна Настя. — И страшно се учудих. Някак нетипично е за съвременен оперативен работник. Никакви наши вътрешни жаргонни думички, всичко на литературен език.

— Нетипично е и още как! — веднага подзе Сергей. — Но знаеш ли, в гардероба му в кабинета има достатъчно прилични оперативни дрешки, лично ги видях, така че при необходимост за пет секунди може да се преоблече като какъвто е нужно. За общуване с хората му е по-удобно костюмчето. Не знам защо, пък и не е моя работа. Може би специално внимава какво говори, избира думите, за да не стряска хората с нашия жаргон. Изобщо е особен човек нашият Антоха, не можем да го мерим с общите мерки.

— Защо? — учуди се Настя. — Та ти току-що ми каза, че Антон е момче като момче. Искаш да ме объркаш май?

— О, я стига, Анастасия Павловна — разстрои се Сергей, — знаех си, че не бива да се увеличам в приказки с тебе, впиваш се като кърлеж и измъкваш всичко от човека. Само да ти се подхвърли някоя непредпазлива дума — захапваш и не пускаш, като булдог си.

— Ами не подхвърляй непредпазливи думи, когато си имаш работа с жена — усмихна се Настя. — Хайде казвай, какво се опитваш да скриеш от мен?

— Не че искам да скрия... — позачуди се малко Зарубин.

— Това дори не е тайна, всичко е написано в секретната част от личното му дело, пък и самият Антон си го казва, ако го попиташ. Просто не обича да говори за това, но ако му зададеш въпрос, няма да се измъква или да лъже, с една дума, слушай. Загубите започнали да се стоварват върху нашия Антоха още от детството му. Ти не гледай, че е само на дваайсет и осем, много е патил, сякаш е живял сто години. Имал си майка и баща и по-големи брат и сестра. Отначало умрял баща му, и то внезапно, вкъщи, от сърдечен удар, практически пред очите на Антон. В онзи момент били сами вкъщи.

— Гледай ти... — поклати глава Настя. — На колко години е бил Антон тогава?

— На четиринайсет-петнайсет. Майка му, разбира се, била съсипана, с баща му се обичали цял живот, а това се случило толкова внезапно... с една дума, дълго се възстановявала от шока. Тъкмо майка му що-годе се съвзела, загива сестрата на Антон.

— Господи! Какво се е случило? — ахна Настя.

— Миела прозорците, стояла на перваза, изляла се сапунена вода, кракът ѝ се подхлъзнал, а жилището им било на единайсетия етаж. Изобщо, разбираш. Погребали сестра му, а след седмица пристигнало съобщение, че по-големият брат е загинал на Кавказ, служел в специалните части, обкръжили някакви бандити и...

— Горкото момче — промърмори Настя. — Колко е изстрадало!

— Почакай, това не е всичко. След двете последователни погребения майка му така и не се съвзела и когато Антон тъкмо бил навършил осемнайсет, се обесила. Именно Антон я намерил в примката. Тогава бил във втори курс на Университета на МВР.

Настя ужасена затвори очи. Трудно беше да се повярва на чутото.

— Недей да мижиш, Настя, и това не е всичко — строго изрече Зарубин.

— Как така не е всичко? Какво по-страшно може да има от онова, което ми разказа?

— Ами ето, чуй. Антоха се оженил рано, явно му е било много тежко сам, бил свикнал с голямо семейство, а ето че останал сам-самичък. Общо взето, се оженил за добро момиче, младо, той бил на деветнайсет, тя малко по-голяма, дали на дваайсет и една, дали на дваайсет и две, нещо такова. След година се родило първото дете, после второто, животът сякаш започнал да се подрежда, отново имал

семејство, отново не бил сам. И тогава, разбираш ли, някакъв пиан мизерник с много пари и малко мозък решил да се повесели и започнал да стреля на улицата с пистолет. А жената на Антоха точно тогава минавала по същата тази улица.

Зарубин направи пауза, за да отпие от чашата глътка изстинал чай.

— И какво? — нетърпеливо попита Настя.

— И нищо. Антоха трябвало още веднъж да организира погребение.

— О, господи...

— Останал с две малки деца. Такава е неговата история.

Настя помълча, за да събере мислите си. Много смърт бе видяла тя в работата си, но така да се подреди участта на един човек... Не, с таква нещо не се бе сблъсквала.

— Ами онази жена на снимката? — попита тя. — Антон ми каза, че била бавачката на децата му. Но тя изглежда прекалено добре за бавачка в семејството на обикновен руски оперативен работник.

— Бавачка е — потвърди Зарубин. — Той и за бавачката ли не ти с казал? Впрочем, естествено — сети се той, — щом нищо не ти е казал, значи не знаеш и за нея. Това е съпругата на онази гад, който застрелял жената на Антоха.

— Как?! — не повярва Настя.

— Ами така. Свястна жена се оказала, добра, милостива, а най-важното — имала съвест, много се срамувала от стореното от мъжа ѝ, сама отишла при Антоха и предложила помощта си. Финансова, разбира се.

— И той какво?

— Той не взел парите и казал, че ако тя би могла да му помогне за децата, щял да ѝ бъде признателен. Защото с кого да оставя децата? При неговата работа сам не би се справил, макар че голямата ходи на училище, малкият — на детска градина. Нали трябва да ги води дотам и да ги прибира, вечер и в почивни дни да седи с тях, а как може да организира това при нашия безумен живот, когато не знаеш къде ще се озовеш след половин час и дали изобщо ще можеш да се прибереш днес? И така тя станала бавачка на децата му, безплатно. Това трае вече две години и нещо, живеят си в разбирателство.

Настя си представи красавицата от снимката и изхъмка.

— В разбирателство, казваш?

— Престани, Настя — намръщи се Зарубин, — вечно ти се привижда нещо. Няма нищо помежду им.

— А ти откъде знаеш? Да не си им светил?

— Не съм вчерашен все пак — усмихна се Сергей. — Нали слушам как Антон разговаря с нея по телефона, не може да ме измами. Там няма нищо, гаранция. Задоволих ли женското ти любопитство?

— Напълно — кимна Настя.

— А детективския ти хъс?

— Виж, детективския ми хъс — не напълно. Вчера те помолих да събереш информация и за Артъом Лесогоров, журналиста.

— Ти, приятелко, прекали с наглостта си! — искрено се възмути Сергей. — Аз да не съм ти десет души? Или може би двайсет? Аз съм един, ако не си забелязала. И хората ми, ангажирани с този случай, са един-двама. Знаеш ли колко случаи имам на главата си?

— Не ме баламосвай — весело помоли Настя, — паметта ми още работи, не съм забравила как работех и аз. Но нали ме попита удовлетворена ли съм, та ти отговорих честно. Серьожа, любов моя, провери ми този Лесогоров, иначе не мога да помръдна от мъртвата точка.

— Какво, вече всички ли в театъра разпита, ама съвсем всички? — недоверчиво примижа Сергей. — Всичките двеста души?

— Не, разбира се, но имам усещането, че няма смисъл да преследваме бройка. Лесогоров определено знае нещо, но трябва да бъде готова за разговор с него. Трябва да бъде добре подкована, за да го накарам да пропее от първия път.

— Тоест ти си сигурна, че...

— В нищо не съм сигурна — нервно го прекъсна Настя. — Просто усещам, че той знае нещо и го крие. Лъже практически на всяка крачка. Но защо? Защо лъже? С каква цел? Друг е въпросът, че това може изобщо да не е свързано с покушението срещу Богомолков. Но може и да е свързано. С една дума, Серьожа, миличък, в интерес на разкриването на престъплението, което, между другото, тегне над твоята глава, постарай се за Лесогоров, става ли? Или поне не проточвай тази работа. Моля те.

— Не обещавам — мрачно измуча Сергей. — А ти каза ли на Коля Блинов?

— Разбира се. Още днес сутринта му докладвах.

— И той какво? — погледна я с надежда Зарубин.

— Каза, че ще го възложи на теб. Не ти ли го е възложил?

— Не е още — процеди през зъби той. — Явно не смята това направление за важно и перспективно. И аз съм напълно солидарен с него по този въпрос.

Настя стана и започна да прибира в чантата си цигарите, запалката, бележника и мобилния си телефон.

— Ще бягам, Серьожа, имам среща с актрисата Арбенина. Колкото до Лесогоров, напомням ти, любими, че случаят с покушението срещу Богомолков не е мой, а твой. На мен само ми плащат за него, и то независимо от резултата, на теб обаче ще ти падне главата, ако нещо сгафиш.

— За съжаление, си права — тежко въздъхна Зарубин след нея.

* * *

Настя си бе уговорила среща с Евгения Фьодоровна Арбенина още предната вечер. Арбенина живееше на „Тверская“, затова Настя предвидливо паркира край комплекса на „Известия“, до паметника на Пушкин, и се разходи до сградата на Градското управление на „Петровка“ пеша. Затова пък сега ѝ беше удобно да излезе на „Тверская“. Пътят ѝ отне съвсем малко време, така че Настя не успя да се съсредоточи и да се подготви за разговора с актрисата, опитваше се да си спомни дословно всичко, което ѝ бе казал снощи Иван Звягин, вместо това мислите ѝ се въртяха около това, което Зарубин ѝ разказа за Антон Сташис. Сега беше ясно, защо той толкова спокойно търпи шефското ѝ поведение, защо не се дразни, задето някаква непозната е поела главната роля в техния тандем и сякаш изтиква младия оперативен работник на заден план. Търпи, защото изобщо не е подразнен. Той разбира, че това не е важно. Не е принципиално. Твърде рано е познал смъртта и в краткия му живот е имало толкова много смърт, че обикновено присъщите на младите хора ценности просто са останали някъде встрани от него. Антон Сташис много добре разбира кое е важното в този живот и кое е фалшивото. Невероятно е как при такова изобилие от трагични събития той е успял

да не се прекърши и да запази психическото си здраве. Виж, майка му очевидно не е успяла...

Настя тръсна глава и разбра, че колата ѝ стои в двора пред дома на Арбенина. Колко ли време стои така? Съвсем се е отнесла... Хвърли поглед към часовника си и облекчено си пое дъх: не е закъсняла за уговорения час, точно навреме.

Евгения Фьодоровна посрещна Настя по слънчево жълт домашен костюм с панталон от плътна коприна, с червило на устните, гримирани очи, хубава прическа. Доколкото Настя успя да разбере, жилището се състоеше само от две стаи, но от всяка би могло да се направи гарсонiera. Странна планировка... Или може би това е резултат от преустройство и по-рано тук е имало пет-шест стаи? Но беше неудобно да пита.

— Искате ли коняче? — весело предложи Евгения Фьодоровна.
— Или не е редно, понеже сте тук по работа?

— Не е редно — усмихна се Настя. — Но и без това не пия.

— Ама изобщо ли не пиете?

— Изобщо.

— А защо, ако може да попитам? Принципи? Или здравето не ви позволява?

— Нито принципи, нито здравето. Просто не ми е вкусно — призна Настя. — По-рано поне мартини пиех с удоволствие, а сега и от него се отказах, дори от три глътки започва да ме боли глава.

— Нали няма да сте шокирана, ако си позволя петдесет грама?
— хитро намигна Евгения Фьодоровна. — Свикнала съм с гости да пия кафе, а едно хубаво кафе без коняк и цигара е все едно да хвърляш пари на вятъра.

— Виж, за цигарата напълно ще се съглася с вас.

Те се разположиха в огромна стая, обзаведена с вкус със скъпи съвременни мебели, и Настя веднага потъна в недрата на мек удобен диван. Арбенина се настани срещу нея на също такъв диван, помежду им остана маса от дебело стъкло върху тежки струговани крачета. Пухкавата снежнобяла Есмералда начаса скочи на дивана при стопанката си и се намести върху облегалката, точно до главата на актрисата. Помощничката на Арбенина, млада жена с дебела плитка и мрачна физиономия, донесе кафе, коняк и паничка с ядки. Кафето

наистина се оказа изключително вкусно. Интересно, дали това беше следствие от качествения продукт, или от изкусното приготвяне?

Настя колкото можа по-старателно преразказа съдържанието на снощния си разговор с Иван Звягин.

— Как мислите, Евгения Фьодоровна, истина ли е това, което ми разказа Иван?

Арбенина се замисли, отметна назад красивата си глава, издуха към тавана струя цигарен дим.

— Отчасти — да, истина е, отчасти — не. Аз бих оспорила твърдението му, че артистите се вкопчват във всякакви емоции, дори в негативните, и не искат те да ги напускат.

Ако наистина беше така, ние, актьорите, нямаше да прием толкова много. А ние прием и го правим именно защото не умеем да се владеем. Значи, негативните емоции все пак ни пречат да живеем, задушават ни, потискат у нас творческото начало и ние се мъчим да се избавяме от тях по този начин.

— А с какво от думите на Звягин сте съгласна?

— Съгласна съм, че един артист не може да убие. Абсолютно убедена съм в това. Във всеки случай, не съм чувала такива примери.

— Така ли? — учуди се Настя. — Ами Малявина?

— А — красиво махна Арбенина с изящната си ръка с безупречен маникюр, — и там нищо не е сигурно. Дали е така, дали не е... Много съмнителен случай.

— Ами Юматов?

— Миличка, та онова е било пъянски афект, не влиза в сметката. А други примери нито вие, нито аз можем да приведем. Разберете, творците не са склонни към убийство по принцип, защото убийството е рушене, а те са творци именно защото създават, цялата им същност е устроена по този начин. Така че нито актьорите, нито режисьорите, нито художниците — никой от тях не може да бъде убиец. Да, могат да зашлевят плесница и изобщо да се развихрят, случва им се като на всички хора, могат и да буйстват, и да вандалстват, и в голямо сбиване да участват, и в края на краищата, може случайно и да убият в такъв момент. Но повтарям: това ще бъде случайно убийство, пъянско или при афект. Но да убият така, както едва не бе убит нашият Лев Алексеевич — това е съвсем друга работа. Човекът е трябвало да замисли престъплението, да се подготви за него, да стои, да следи, да

дебне, да планира нещо, да търси оръдие, накрая да издебне подходящия момент и хладнокръвно да удари по главата... Не, това не ни приляга. За да го направиш, ти трябва съвсем особени душевни и нравствени сили, които ние, творците, сме свикнали да насочваме в съвършено друго русло.

Евгения Фьодоровна леко се извърна, протегна ръка и погали Есмералда. В отговор котката доволно замърка.

— Ами твърдението, че трупате в себе си целия си душевен и емоционален опит? — любопитно попита Настя. — Това вярно ли е?

— Различно е при различните хора — тънко се усмихна Арбенина. — Който следва фанатично системата на Станиславски, постъпва именно така. Но такива актьори днес са малко.

— Защо? Станиславски не е ли на мода вече?

— Не е там работата. Вие чели ли сте неговите книги?

Настя кимна. Не че много добре си спомняше тези книги, прочетени в далечната ѝ младост, но все нещо от тях бе залегнало в паметта ѝ.

— Тогава сигурно си спомняте как е работил Константин Сергеевич върху ролята. Фанатично, със себеотдаване, два-три и четири часа в денонощието. Посвещавал е цялото си съществуване на живияването в една-единствена роля. Но това е добре за антрепризния театър: поставя се един спектакъл, ти играеш в него една роля, която подготвяш именно така, както учи Станиславски, после се играят определен брой спектакли — и толкоз. И започва работата над нова роля. За репертоарен театър това не е толкова подходящо, а пък за съвременния живот изобщо не е. Представете си само: работите в театър, където участвате например в пет спектакъла, тоест играете пет различни роли, но нали трябва да ядете, да се обличате, да плащате наем, да купувате бензин, да се лекувате, да отглеждате деца, да помагате на родителите си, а как е възможно това с едната театрална заплата? Абсолютно невъзможно — отговори си сама Арбенина. — Значи, започвате да участвате в антрепризи, включително с гастролиране, във филми и сериали, в телевизионни предавания, участия на корпоративни вечеринки, и разни други начини за печелене на пари, съчетани с работа по специалността. Как можете при такива условия да подготвяте една-единствена роля и да живеете в нея всеки

ден продължително време? Всичко стана по-просто, по-примитивно, по-бързо. Бих казала — по-икономично.

— Вие смятате, че това е лошо, така ли?

— Не, защо, миличка? Просто това е положението — усмихна се Арбенина и отново погали котката. — Променя се времето, променя се стилът на живот, темпото. Бих казала — променят се правилата на играта. Глупаво е да се стремим да играем по старите правила в новите условия. Искате ли още кафе?

— Искам — призна Настя. — Ако това не затрудни вашата помощничка.

* * *

Котаракът Хамлет спеше в легълцето, образувано от плътните пръстени на увилия се около него Змей, и сънят му беше болезнен и неспокоен. Той току се сепваше, изопваше и отпускате болната си лапа, дрезгаво стенеше и често отривисто мяукаше. Оздравяването далеч не вървеше толкова бързо, колкото бяха разчитали Гарванът и Камъкът, нещо повече — многобройните болести на Котарака периодично се обостряха, състоянието му се влошаваше и тогава изглеждаше, сякаш лечението е безполезно и нещастникът всеки момент ще предаде богу дух.

Камъкът искрено се тревожеше и вълнуваше, Гарванът пък ревнуваше и също толкова искрено не разбираше вълненията на своя приятел.

— Абе какво ще му стане! — грачеше възмутено той. — Ще поболедува, ще поболедува и ще оздравее, къде ще се дене. Лапата му ще остане крива и ухото — разкъсано, и какво от това? Няма да се показва на изложба я! А вие му треперите, мехлеми, компреси, отвари, настойки, надничате в очите му, опипвате носа му, мерите му температурата. Само дето не се взирате под опашката му! Напълно откачихте с тоя ваш Хамлет!

— По-тихо — спираше го Камъкът, — та той спи. Сънят е най-доброто лекарство. Как не разбираш, Хамлет е сериозно болен, може да умре.

Гарванът се стъписа и озадачено погледна първо Камъка, после спящия в прегръдките на Змея Котарак.

— Тоест как така ще умре? — изхриптя с неуверен шепот той. — От изненада дори си изгубих гласа. Какви ги приказваш? Какво значи да умре?

— Ами точно това значи — тъжно отговори Камъкът. — Ще дойде един тъжен ден, когато ще се окаже, че Котаракът преди малко е бил жив — и вече го няма, мъртъв е.

Гарванът разтърси лъскавата си черна глава.

— Как така мъртъв? Няма ли да мога да си говоря с него?

— Няма да можеш.

— Тоест аз ще го питам нещо, а той няма да ми отговори?

— Изобщо няма да бъде тук. Отначало няма да ти отговори, а после ще го погребем и няма да го видиш повече.

— Как така? — слиса се Гарванът. — Аз ще съм тук, ти ще си тук, дори това мръсно черво. Змеят, ще е тук, а Котарака няма да го има? Не разбирам.

Змеят повдигна овалната си глава, от което един пръстен от легълцето, най-горният, се изправи и Котаракът неспокойно се размърда.

— Ти си свикнал да виждаш нас — тихо просъска той, — а ние всички в тази гора сме Вечни. Ти никога не си губил близки, защото твоите близки сме ние, а ние не умираме. Ще трябва да се примириш, че Котаракът може да умре, защото е смъртен, той е от обикновения свят. Не разбирам какво толкова те развълнува. Та ти през целия си вечен живот наблюдаваш съществата от обикновения свят — и хората, и животните, постоянно виждаш как те умират. Би трябвало да си свикнал с това.

Гарванът се позамисли. Така де, какво толкова се е скапал? Не е ли виждал смърт? Виждал е. И какво толкова? Ами това, че лично никога не си е имал работа със смъртни, Гарванът не е бил в близки отношения с тях и мисълта, че тази връзка може да бъде прекъсната всеки момент, му изглеждаше чудовищна и невероятна. Ама как така! Знаеше, че хората и животните от обикновения свят умират, но никога не си бе представял тази ситуация свързана със себе си, защото не бе ставало дума за неговия живот. Вечният Гарван никога не се бе замислял, че ще бъде принуден да загуби същество, с което е станал

близък. Някак бе свикнал с мисълта, че е привързан само към Камъка, малко по-малко — към Вятъра, и донякъде — към Катеричката, а тях никога няма да ги загуби. А сега внезапно разбра, че заплахата да загуби завинаги Котарака Хамлет му причинява душевна болка... Какво излиза? Че се е привързал и към този нелеп Котарак? Само това му липсваше!

Гарванът вирна глава и се загледа в небето, като си повтаряше като мантра, че Хамлет е просто един скитащ котарак, дойде и ще си отиде и никой няма да заплаче, ако го няма. Когато му се стори, че е успял да си го внуши, той внимателно наведе глава и погледна спящия Котарак. Нещо взе да щипе клюна му, на очите им стана горещо и мокро. И сега какво, браво, бе, оставаше само да се разплаче пред това смрадливо въже Змея! Пред Камъка не изпитва срам да реве, понякога могат и двамата сладко да си поплачат за нечия горчива участ, но пред стария си враг Змея не е приемливо да се размеква и да издава душевната си слабост и жал.

Той помахна с крила, та струите въздух да изсушат неканените и толкова неуместни сълзи, и се окашля.

— Ами ако... такова... ако той наистина... кога? Скоро ли?

Камъкът само въздъхна, а Змеят поклати глава.

— Зависи на колко години е Хамлет, дали е стар, или млад. Ако е млад, можем да разчитаме, че организъмът му е още силен и имунитетът — добър. Ако е стар обаче, няма никаква надежда, при такъв букет от болести няма да се отърве, колкото и да се стараем.

И тогава Гарванът не успя да се овладее. От гърлото му се изтръгна силен провлечен стон.

— Не искам да слушам такива неща! — закрещя той. — Няма да го преживея.

— Тихо! — опита се да го спре Камъкът, но беше късно: Хамлет се събуди.

Той потрепери, бавно отвори очи и размърда уши.

— Защо крещите така? Какво е станало?

— Извинете — виновно отвърна Камъкът, — без да искаме, ви събудихме. Неволно стана.

— Добре де. — Котаракът беше самото великодушие. — А какво обсъждахте толкова разпалено?

Камъкът, Змеят и Гарванът се спогледаха и не отговориха. Нали не можеха да кажат на Хамлет, че бяха обсъждали перспективите той да умре!

— Кажете, уважаеми Хамлет, на колко сте години? — учтиво се поинтересува Камъкът.

— На колко съм години ли? — замисли се Котаракът. — Трудно е да се каже. Не съм много сигурен...

— Ами... — понечи да попита още нещо Камъкът, но Гарванът решително прекъсна приятеля си.

— Ти гледаше ли телевизия, когато живееше у дома си?

— Разбира се — горделиво отговори Хамлет. — Татенцето винаги гледаше телевизия, и аз с него.

— Ето, сега ще разберем какво си гледал по нея. Помниш ли Елцин?

— Кого? — недоумяващо попита Котаракът. — Елцин ли? Кой е той?

— Ясно — констатира Гарванът, — значи си на по-малко от десет години, защото ако беше по-възрастен, щеше добре да си спомняш Елцин — всеки ден го показваха по телевизията, докато беше президент. По-нататък. Кой изобщо е президент в твоята страна, знаеш ли?

— Разбира се — в гласа на Хамлет прозвуча недоумение, смесено с недоволство. — Отначало беше Путин, сега е Медведев.

— Аха, значи помниш Путин като президент — кой знае защо се разстрои Гарванът. — Значи определено си на повече от три години. А познаваше ли ръководителя на вашия театър преди Богомолков?

— Юрий Сергеевич ли? Разбира се. Защо ми задавате такива странни въпроси? Какво искате да научите?

— Искаме да научим на колко си години, глупчо — поясни Гарванът. — Щом си бил в театъра преди Богомолков, значи си на повече от пет години. Но на по-малко от десет. Може да се предполага, че си на около седем.

— Ами да допуснем — помръдна Котаракът проскубаната си опашка. — И какво следва от това?

Гарванът се запъна. Но както винаги на помощ му се притече верният му приятел Камъкът.

— От това, уважаеми Хамлет, следва, че сте още достатъчно млад и организмът ви е силен, със сигурност ще се справи с вашите болести. Но същевременно вече не сте момче, затова трябва внимателно да спазвате всички предписания на нашата Катеричка, за да помогнете на организма си. Само при съвсем младите екземпляри всички болести минават от само себе си, а екземплярите на вашата и на по-зряла възраст непременно трябва да помагат на организма си. Задължително трябва да хапнете нещо, Хамлет, инак няма да имате сили.

— Не искам — капризно сбърчи нос Котаракът. — Нямам апетит. Дори не мога да мисля за ядене.

— Е, тогава поне пийнете вода — настоя Камъкът.

Котаракът неохотно се измъкна от змийските пръстени и закуца на една лапа към заветната локва. Напи се, върна се на мястото си и се шмугна вътре, между пръстените, само че този път не легна да спи, а седна, облегнал проскубания си хълбок на змийската кожа.

— Докато съм спал, не сте ли разказали нещо допълнително, Гарване? — попита той. — Бяхме стигнали до гостуването на Каменская у баба, когато тя е видяла мама. Нали така?

— Така беше — смотолеви Гарванът. — И не ме подозирайте, аз играя честно. Разбрахме се да гледаме заедно — значи правим точно това.

— Ами разкажете ми по-подробно за мама — помоли Котаракът. — И за баба. Как са те? Как изглеждат? Здрави ли са?

— Всичко е наред с тях, как да са! — завъртя глава Гарванът. — И двете са красиви, което е вярно, вярно е, няма да крия. Майка ти е пухкава, бяла като сняг, очичките ѝ светят, а баба ти е направо супер, страхотно костюмче, очи не можеш да откъснеш. Седи си, крак връз крак, пийва си кафе с коняче, пуши дълга цигарка с цигаре. Шик и блясък!

Змеят разви още един свой пръстен, поклати се като гъвкаво стълбче над Котарака и отново се нави.

— Кажете ми, драги, защо директорът Бережной и режисьорът Дудник толкова се тревожат за внука на Иля Фадеевич Малашченко? Защо толкова ги е страх, че той може да има нещо общо с покушението? Ами че те са направо в паника, ако вярваме на нашия разказвач Гарвана.

— Какви са тези инсинуации?! — възмути се Гарванът. — Ти какво намекваш, червейско недоносче? Че лъжа ли? Че изопачавам фактите? Не, не, не се крий зад Камъка, в очите ме гледай и отговаряй за думите си!

— Нямам предвид нищо лошо — спокойно отговори Змеят. — Наистина не разбирам защо са толкова разтревожени. Добре де, ще се окаже, че момчето е виновно, ще го приберат на топло — и какво? Те какво толкова ще изгубят?

— Тягостно е с вас — обади се тихо Котаракът. — Защо постоянно се карате? Отдавна съм забелязал, че всички страхове у хората живеят в главите им и им вгорчават живота. Измислят си разни кошмари и дай да се страхуваме! Кажат си: ако се случи това — край. Какъв ти край? Край на какво? Небето ли ще рухне? Земята ли ще се разцепи? Натъпчат си главите с разни глупости и си ги кътат и подхранват. Та и Бережной и Дудник са същите. Да, боли ги душата за драматурга, иска им се всичко в семейството му да е наред. Но нищо повече. Обаче ето, измислили са си страха, че Иля Фадеевич ще се разстрои, а може и да го уволнят след това, и хайде да крием ужасни и напълно безпочвени тайни. Добре де, ще се разстрои. Може и да го уволнят. И какво от това? Най-важното е, че никой няма да умре. А тези глупаци не разбират кое е най-важно в живота и кое е просто дреболия.

— Ами ако Малашченко умре от мъка? — заядливо заяви Гарванът, който не можеше да се примири с нахалството на Хамлет да дава някакви пояснения, и то на самия Змей. Твърде много си въобразява тоя жалък болник.

— Абе няма да умре! Ще го преболедува, ще се повайка, но ще живее — авторитетно заяви Котаракът.

— Ти пък откъде знаеш? Да не си доктор? Или ясновидец? — презрително примижа Гарванът.

— Просто познавам хората. Глупави са. Примираат да правят от мухата слон. Първо го правят, а после подскочат около него и си блъскат главите с какво ли, като е толкова грамаден, да го хранят и къде да го държат. По-добре щеше да е да оставят мухата каквато си е, всички щяха да имат по-малко грижи.

— Аз пък исках да ви попитам, уважаеми Хамлет — намеси се Камъкът, измъчван от един въпрос. Само Котаракът можеше да

отговори на този въпрос, затова Камъкът търпеливо бе чакал от момента, когато болният бе заспал, уморен от дългия разказ. — Жената, наричана „завеждаща трупата“, каза наистина ужасни неща — как актьорите били принудени да излизат на сцената във всякакво състояние и при всякакви обстоятелства. Нима това е истина?

Хамлет се оживи и дори сякаш се поизправи.

— Разбира се! Да вземем например моята баба. Пет пъти се е омъжвала, петима съпрузи е погребала — и какво мислите? Някой да е отменил поне един спектакъл, когато са умирали мъжете ѝ? Дума да не става! Хората са си купили билети, хората искат да изпитат радост, готвят се предварително, издокарват се, разкрасяват се, идват в театъра като на празник... Да им отнемат празника ли, защото някой от актьорите не е в настроение? Няма такива работи. Татенцето ми разказа как веднъж баба играла на следващия ден след погребението, единият път имала късмет — след смъртта на поредния ѝ мъж цяла седмица нямала спектакли, а веднъж в самия ден на погребението излязла на сцената, защото имало премиера и било абсолютно невъзможно тя да се отложи, а баба нямала дубльорка, тя винаги сама играе ролите си, без втори състав. А веднъж излязла в деня, когато мъжът ѝ умрял в болницата. Обадили ѝ се, когато вече се гримирала преди спектакъла. И така, с тази вест в съзнанието излязла на сцената. И изиграла целия спектакъл. А вие ми разправяте...

— Нищо не разправяме ние — сопна се Гарванът, който вече бе забравил отчаянието си при мисълта за възможната смърт на Котарака и сега отново се бе отдал на любимото си чувство — ревността. Да разказва и изобщо да говори в тази компания на Вечните има право само той, Гарванът, тук не е място за разни самозванци.

— Но това е нечовешко! — ахна Камъкът. — Как може така! Та артистите са живи хора, вълнуват се, страдат, а ги карат да...

— Никой не ги кара — срязва го Котаракът. — Те сами си избират професията. Както се казва, да са си отваряли очите. И изобщо, хората имат много странно отношение към чуждата смърт. Ние, котараците, виждаме това особено добре, защото винаги сме си вкъщи, винаги сме край хората и наблюдаваме с очите си. Защото смъртта има две лица, а хората не искат да разберат това и все се мъчат да се приспособят към нея, сякаш лицето е само едно.

— Две лица ли? — учудено попита Камъкът. — Какво означава това?

— Вижте сега — повъртя се на мястото си Котаракът, за да се настани по-удобно. — Има смърт като загуба, когато човекът вече е умрял и околните трябва да свикнат с нея. Това е едното ѝ лице. И за това лице са изречени много думи и са написани много книжки. Но нали смъртта не се случва отведнъж, в един момент, когато човекът току-що е бил жив — и след секунда вече трябва да се оплаква загубата. Често се случва смъртта да се вижда отдалече, да знаеш или да предполагаш, че тя ще дойде — това е съвсем друго лице, когато загубата още я няма. А хората и към това се отнасят като към загуба.

Гарванът прелетя на по-долен клон, за да чува по-добре слабия глас на Котарака. Вярно, не е работа на един Котарак да дава акъл, но я си представи, че той каже нещо интересно? Я си представи, че изтърси някоя мъдра мисъл за отношението към смъртта? И тази мисъл после се окаже полезна за Гарвана, ако самият Котарак...

— А как трябва да се отнасят? — попита той недоверчиво.

— Като към житейско обстоятелство, само така. Ама защо ли да търсим примери, ето, пред нас е Лена, жената на Богомолков. Защо се е заковала там, в реанимацията? Какво чака?

— Сигурно новини за състоянието на мъжа ѝ — предположи Камъкът. — Нали това е важно.

— За важно — важно е, но тя може да чуе вестите и по телефона, а не да стои пред вратата като истукан. И изобщо: да се седи в дадената ситуация е глупаво и нерационално. Лена трябва да прави нещо!

— Да прави какво? — с интерес попита Змеят.

— Преди всичко трябва да си поговори с лекарите, не да пита как е Лев Алексеевич, а внимателно да се подготви за разговора, да измисли и да си запише всички въпроси и да ги зададе последователно. И да не се страхува да изслуша отговорите. Трябва да разбира не само какво е положението днес, но и какво може да бъде то утре, тоест какви са прогнозите. След като добре си изясни какво е сегашното положение, трябва да се разтича да търси други лекари, да плаща пари и да събере консилиум, защото и лекарите са хора и често грешат. После, като научи какви са прогнозите, трябва да мисли какво да прави по-нататък. Например, ако прогнозите са лоши и Лев Алексеевич

вероятно ще излезе от болницата инвалид, тя трябва да мисли как ще живеят занапред.

— А как ще живеят? — завъртя глава в недоумение Гарванът.

— Ами зле ще живеят, ако Лена продължава да седи и да тъгува в коридора пред реанимацията! — раздразнено възкликна Котаракът Хамлет. Заради общата слабост на организма на животното възклицанието всъщност се оказа жалко писукане. — Нима не е ясно? Ще трябва болногледачка, ще трябва специален креват, ще трябва да се плаща на медицински сестри, за да идват и да му бият инжекции и да му включват системи.

— Ами ако прогнозата е съвсем лоша и Лев Алексеевич умре? — предпазливо попита Камъкът.

— Тогава ще трябва да го погребва, да купува място на гробище, венци, опело и разни такива, че и помен, тоест ресторант, автобуси за хората. Абе много неща. А това са пари, уважаеми Гарване, уважаеми Змейо и уважаеми Камъко, и то много пари, каквито Лена няма. Значи, какво?

— Какво? — послушно повтори след него Камъкът.

— Парите трябва да се спечелят. Не да се седи тъпо пред реанимацията, не да се чака Лев да се съвземе, тя така може да чака до второ пришествие... А да върви където трябва, да води групи на гастролни, да получава заплата и да не си губи времето с глупости.

Думите на Котарака се сториха на Гарвана напълно разумни, той също не можеше да разбере защо съпругата на Богомолков не постъпва именно така, както казва това парвеню Хамлет.

— Но какво ѝ пречи да го прави? — попита той. — То е от ясно по-ясно, свършено очевидно е. Тя обаче незнайно защо седи и нищо не прави. Странно!

— Там е цялата работа — извърна се Котаракът и внимателно почеса разкъсаното си ухо. — Хората не разбират, че смъртта има две лица, те упорито си мислят, че има само едно и още щом смъртта се замярка на хоризонта, веднага се тръшват и се заплесват в тъгуване, нищо не правят. И най-ужасното е, че при хората така е прието, а ако не седиш и не тъгуваш, а продължаваш да работиш и мислиш как да спечелиш пари, значи си безсърдечен, не ти е мъчно за нещастния умиращ и в такъв тежък момент разсъждаваш користоно. Представете ли си каква мешавица е в главите им? Тоест да седят и да леят сълзи е

нормално, а да печелят пари, за да погребат човека достойно — било срамно и користо. И всичко е така, защото те не разбират: смъртта, всяка смърт е обстоятелство от живота им, просто едно тежко обстоятелство, което обаче не отменя живота. Животът около тях не спира и всички, които са включени в този живот, искат да живеят, а това означава, че искат да ядат, което пък на свой ред означава, че трябва да печелят пари, тоест каквото и да ти се случи, край тебе винаги ще има хора, които работят и печелят. А това, както разбирате, означава, че трябва да плащаш. И край тебе винаги ще има хора, които твоето трагично обстоятелство не е засегнало и които продължават да живеят спокойно и радостно, и тези хора изобщо не разбират защо тяхната работа и съответно доход, трябва да зависят от твоето настроение и душевно състояние. Нали и те трябва да ядат и да хранят семействата си! За всичко трябва да се плаща и за всичко са нужни пари, каквато и прогноза да ти съобщят лекарите. Ако Лев Алексеевич няма да се върне веднага на работа, цялата тежест ляга върху жена му и тя трябва да носи тази тежест, а не да седи със скръстени ръце. Сигурен съм, че и баба ми мисли така, много пъти съм чувал как е разговаряла с приятелките си за тези неща, пък и с татенцето. Баба, изобщо, е умна жена, не току-така татенцето другаруваше с нея, не току-така я ценеше. Така че, ако Лена отиде при баба за съвет, баба ще ѝ обясни кое как се прави.

Гарванът здравата се ядоса и дори прелетя от клона на земята и дотича при змейското легълце, за да погледне Котарака в очите.

— Аз мисля, че разсъждаваш цинично — строго каза той. — Човешката мъка не може да се мери с пари.

— Аз пък мисля — застъпи се за Котарака Змеят, — че Хамлет разсъждава напълно логично. Смъртта е нещастие, а всяко нещастие е враг, на когото не бива да се предаваме, а трябва да му се съпротивяваме с всички сили, да заемаме активна позиция. Нещастieto винаги иска само едно: да прекърши човека, защото просто няма други цели. Ако застане в активна позиция, човек може да минимизира печалните последствия, особено щом не може да ги избегне или промени, а ако само седи и тъгува, определено ще се прекърши. И после, винаги има шанс да помогнеш на някой друг, а без активна позиция ти не си помощник, превръщаш се в бreme за околните.

— Именно, именно — размърда се Котаракът и благодарно близна с розовото си езиче лъскавата змийска кожа, — винаги трябва да се стремиш да помогнеш, а не да натоварваш околните със своите мъки. Ето, аз например винаги съм се старал да помогна на татенцето, ние котараците умеем да го правим, само че хората рядко използват това, не ни ценят, не вярват в нашите сили. Ние винаги предварително усещаме болестта и се опитваме да я лекуваме, притегляме към себе си всичко негативно, което болното място излъчва. Моето татенце страдаше от сърце, затова лягах на гърдите му и изтеглях всичко лошо, той си говореше с мен, аз полежавах, изтеглях, мърках и току-виж му олекнало. Не един удар сме предотвратили с него. А ако изпадах в паника всеки път и започвах да мяуча и тъгувам, вместо да помагам, не знам какво можеше да се случи. Не ме пуснаха в болницата, а бих могъл да помогна. Вие, уважаеми Гарване, не си ли спомняте кога почина татенцето? Коя дата е написана на портрета?

Гарванът гордо изпъчи гърди. Как да не помни? От къде накъде няма да помни? Гоя, дето бере душа тук, им прочете цяла лекция и Гарванът май няма какво да възрази, но когато става въпрос за факти, нямаше равен. И нека всички научат това!

— Осемнайсети септември десета година — отчетливо, с красив глас възвести той.

Хамлет горестно въздъхна и наведе глава.

— Значи, осемнайсети... Излиза, че е умрял в деня, когато го откара Бърза помощ, а пък аз, глупакът, се въртях около болницата цял месец, чаках го. Ако знаех, веднага щях да изтичам в театъра, може би щях да сваря и панихидата, и погребението. Жалко! — Той избърса с лапа сълзите, които се затъркаляха по мръсната козина. — И между другото, ако вие не ми помагахте толкова активно, аз със сигурност вече щях да лежа в хладната земя, а можеше и да се търкалям някъде незаровен. Та нали и вие можехте да насядате в кръг около мен и да ме жалите и да се вайкате, но не, постъпихте другояче, извикахте Катеричката, изпратихте Вятъра за Змея, страхте се, вземахте мерки, макар че според нашите разбирания правехте нещо абсолютно немислимо. При нас, в Москва, не лекуват така котараците, другояче се отнасят с тях и изобщо не ни държат в такива условия. На вас обаче не ви пукаше как е прието, правехте всичко, както умеехте, пробвахте всичко, имахте бол идеи. И ето го резултата! Все още съм жив.

Чувствам се зле, едва произнасям думите, почти не ставам и нищо не ям, само пия вода от локвата, но нали все пак говоря, мисля, следователно съществувам. Когито ерго сум. А това значи какво?

— Мисля, следователно съществувам — преведе от латински образованият Камък.

— Това значи — многозначително произнесе Котаракът Хамлет, — че никога не бива да се отчайваме, да седим със скръстени ръце и да леем сълзи. Трябва да правим нещо. Трябва да се движим напред. Трябва да живеем в края на краищата.

КНИГА ВТОРА

ПРАВОСЪДИЕ

— Татко, може ли да погледам анимационни филмчета?

Антон остави вилицата и погледна часовника.

— А не е ли време да си лягаш, Василиса Прекрасна?

— Не е време, не е време! — заподскача момичето около баща си, затанцува някакъв сложен танц. — Попитай Елвира, по това време тя винаги разрешава да гледам филмчета.

Антон погледна към Елвира, която стоеше с гръб към него до печката. Да, бавачката обича децата му, но дали не ги глези прекалено, дали не им дава твърде много свобода?

— Вася, вече мина девет, „Лека нощ, деца“ свърши, какви филмчета ти трябва още? — каза недоволно.

— От диска. Моля те, татко! Когато се разхождахме днес с Елвира, тя ни купи два нови диска с филмчета, но каза, че докато не си науча уроците, не може да гледам. Ето, всичко съм си научила.

Елвира била казала. Какво пък, не бива да подронва авторитета на бавачката, все пак тя прекарва с децата повече време от него, родния им баща.

— Добре — съгласи се Антон, — гледай. Но само до десет часа. В десет — в леглото, и без повече приказки.

— А може ли и Стъопа да гледа с мен?

Елвира се извърна и строго погледна момичето.

— Вася, нали сме се разбрали с теб: Стъопа трябва да си ляга в девет, още е малък. И между другото, точно в девет ти трябваше да го заведеш до леглото и да му прочетеш приказка за лека нощ.

Василиса се оклюма.

— Искан, но... Той още не иска да си ляга. И аз му обещах да попитам за филмчетата, може пък вие да разрешите...

— Ние с татко ти не разрешаваме — твърдо отговори Елвира. — Сега отиваш, слагаш Степан в леглото, четеш му, докато заспи, а после гледаш филмчета точно до десет. Разбрахме ли се?

— Тогава ще остане съвсем малко време — разстроено смотолеви Василиса.

— Вася — намеси се Антон, — това не се обсъжда. Има режим, има график, всичко е разпределено по минути. Ако не си лягаш по график, значи трябва нещо да се промени, но не в графика, а в твоите постъпки. Ти защо толкова късно свърши с уроците? Трябваше да си приключила с тях отдавна. Какво прави през това време?

Момичето помълча, после неохотно тръгна към вратата.

— Добре, отивам да приспя Стъпа.

Антон с усмивка погледна след нея. После взе вилницата и дояде вечерята си. Елвира все така нещо готвеше с гръб към него.

— Елвира, вие ядохте ли? — попита той.

— Не се тревожете, вечерях с децата.

— Е, това е било отдавна! Седнете, поне пийнете чай, какво правите там?

— Искам да ви оставя за закуска просена каша с тиква, а тиквата се вари много дълго, сутринта няма да успея. Антоне, не се сърдете на Вася, тя ви подготвя подарък, затова се забави с уроците.

— Подарък ли? — учуди се Сташис. — Какъв подарък? По какъв случай?

— За Нова година.

— О, има много време дотогава...

— Нейният замисъл е сложен — засмя се Елвира и приседна до масата срещу Антон. — Днес специално ходихме в магазина, купихме материалите, после седяхме и заедно измисляхме ескизите. Само не питайте какво е това, защото изненадата ще се провали. Тъкмо аз посъветвах Вася да започне да готви подаръка предварително, защото наистина е замислила нещо сложно и не е изключено да не се получи от първия път и да трябва да го преправя. Ако искате да се карате на някого, карайте се на мен, момичето не е виновно, аз не спазих графика.

— Моля ви се, Елвира — меко се усмихна Антон, — нима мога да се карам на вас? Без вас щях да съм просто загубен. Но вашите начинания не отменят графика, нали така?

— Разбира се — кимна бавачката.

Тя отново застана до печката, а Антон допи чая и отиде до вратата на детската стая. Оттам се чуваше тихият глас на Василиса,

която четеше на четиригодишния Степан „Храбрият шивач“. Всъщност Стъопа вече можеше да чете сам. Елвира се отнасяше много сериозно към работата си и изпълняваше функциите едновременно на бавачка, домашна помощничка и гувернантка, но Антон смяташе, че Василиса трябва да има определени задължения по възпитанието на брат си и щом децата нямат майка, приказката за лека нощ трябва да е работа на сестрата. Вече е десет без двацет, Стъопа още не е заспал, това е безобразие и дори той да заспи веднага, на Васка ще ѝ останат само петнайсетина минути за филмчетата. Може би той не биваше да въвежда казармен режим? Може би трябва да е по-мек към децата, да им дава повече свобода, повече да ги глези? Антон Сташис не знаеше отговора, но със сигурност знаеше едно: предварително съставените графици, режимът, редът са спасителната сламка, с която може да се изплува от всяко нещастие.

Той се настани на дивана в хола и взе книгата, но нещо не му се четеше... Отново си спомни празнотата, която не просто го бе обградила — бе го задушила в силната си прегръдка след погребението на майка му. Само за четири години той бе загубил всичко, което бе представлявало неговото семейство и неговия живот, и той бе останал сам в големия тристаен апартамент, който съвсем доскоро винаги беше изпълнен с гласове, смях и любов. А в онзи момент тук нямаше никого и нищо, освен самия него, който виждаше себе си самотен, дребен и безполезен, и тишината.

Антон бе опитал да се освободи от менгемето на празнотата и самотата, бе започнал постоянно да кани въкъщи състуденти, събираше шумни многолюдни компании, в които се пиеше много алкохол, имаше много пиянски секс, тъпо веселие и безсмислени приказки. Страхуваше се да остава сам в жилището, заспиваше, зашеметен от алкохола, сутрин, без да се оглежда наоколо, се измиваше, обличаше и хукваше на лекции в Университета на МВР след лекциите и упражненията оставаше в читалнята и се готвеше за семинарите и практическите занятия, а въкъщи се прибираше вече с приятели и приятелки. В такъв убийствен режим минаха около четири месеца, после Антон се опомни. Направи генерално чистене, изхвърли празните бутилки, които намираще на най-неочаквани места в апартамента, занесе на химическо чистене това, което не можеше да изпере сам, и повече никого не покани. С компаниите бе се опитвал да

запълни образувалата се празнота, но внезапно разбра, че това не е пълнотата, която бе загубил и към която се бе стремил. Трябва му топъл душевен контакт, трябва му семейство, усещане за съпричастие, за братско разбирателство, а не пиянски сбирки.

Оказа се обаче, че не може да заспива без алкохол. В среднощната тишина започнаха да го преследват звуци, които не бе чувал в реалния живот: стоновете на неговия умиращ баща, ужасяващият писък на сестра му, придружил падането ѝ от единайсетия етаж, предсмъртните хрипове на майка му. В действителност баща му не бе стенал, просто бе паднал и Антон бе чул само шума от падналото на пода тяло. Баща му беше в безсъзнание и повече не издаде нито звук. А когато се бяха случили нещастията със сестра му и майка му, Антон дори не си беше вкъщи. Но звуците го преследваха, те се раждаха някъде под тавана и настойчиво нахлуваха в ушите, в главата, пронизваха цялото му тяло.

Занизаха се безсънни нощи. Тоест това не беше точно безсъние, защото уж му се спеше, но не можеше да заспи. И тогава дойдоха книгите. Отначало книгите, които бяха вкъщи, но Антон отдавна бе изчел от край до край домашната библиотека, не твърде богата, а за купуване на книги стипендията, тържествено наричана „издръжка“, не стигаше. На помощ се притекоха съседите, които изпитваха съчувствие и изобщо добри чувства към момчето и не се намесваха, докато в жилището му ставаха непрестанни гуляи, но когато настъпи тишина, веднага подадоха ръка на Антон. Съседите бяха семейство, близко до изкуството, той — театрален критик, тя — журналистка от отдел за култура в многотиражно издание. И имаха огромна библиотека. Антон вземаше по няколко книги наведнъж и ги изгълтваше на един дъх, безредно, всички наред, само и само да има с какво да се занимава нощем и да не чува онези страшни звуци. След време започна да ходи у съседите не само за книги, но и просто така, отбиваше се след университета, сядаше в един ъгъл, вадеше учебниците и конспектите си и учеше: да остава в празните стаи на собственото си жилище все още беше потискащо за него. Веднъж му попадна книгата на Михаил Чехов „Пътят на актьора“ и Антон я прочете с неочаквано любопитство. Особено го привлече учението за атмосферата, която сама поражда определени постъпки у хората, и разсъжденията на Чехов за Куприн, когото още младият по онова време актьор видял

случайно в разюздана пиянска компания. „Цялата компания правеше зловещо и тягостно впечатление. В централната фигура разпознах А. И. Куприн. Но каква разлика между него и заобикалящите го хора! Не знам какво е изживявал Куприн, какво е карало лицето му да се разкривява от болка и злоба, ала знаех, че за него това е било сериозно, дълбоко и истинско.“ Тогава Антон остана поразен от готовността на младежа да разбере и да открие разликите, а не повърхностно да смесва всички присъстващи в една безлика маса.

След това Антон дълго обмисля схващането, че не бива да се отнасяме към хората като към маски, защото в реалността живите хора са по-многогранны и по-интересни от плоската еднопланова маска. „Аз не вярвах на преките и прости психологии — пишеше М. Чехов. — ... Да бъдеш човечен означава да умееш да примиряваш противоположностите... Раздразнението срещу хората, омразата към тях и непримиримата борба с тях са преди всичко резултат от невярна представа за неизменността на човешкия характер.“

Той започна да се вглежда внимателно в хората, с които общуваше, като нито за миг не забравяше какво бе писал Михаил Чехов, в частност обръщаше специално внимание не толкова на произнасяните от хората думи, колкото на израженията на техните лица, на интонациите и жестовете, така че спорел съвета ма актьора да се постарее да разбере какво именно чувства човекът и какво иска да каже, каква мисъл да сподели. Нали Чехов съветваше: „Аз... разчитам мисловното съдържание на говорещия човек и слушам не онова КОЕТО той казва, а изключително КАК го казва. Тук веднага проличава искреността или неискреността на неговото говорене. Нещо повече, става ти ясно защо той произнася едни или други думи. Каква е целта му като ги произнася, истинската цел, която често не съвпада със съдържанието на изричаните думи.“ Отначало се получаваше не твърде добре, но у Антон се пробуди изследователски интерес и той не изоставяше своите упражнения, докато най-сетне не почувства, че се е научил бързо и доста точно да долавя вътрешната мисъл на събеседника. Казваха му: „Абе той е свястно момче, по принцип може да си имаш работа с него“, а той чуваше: „С това момче нещо не е наред и ако има възможност, по-добре да си нямаш работа с него“. Казваха му: „Всичко е наред при мен, не обръщай внимание“, а той знаеше, че искат да му кажат: „Лошо, лошо, нуждая се от помощ,

нуждая се от внимание“. Първата мисъл беше недоумение: защо трябва да казваш едно, когато в главата ти е съвсем друго? Вероятно Чехов е бил прав — хората наистина са сложни и многостранни.

У него се пробуди интерес към хората. Към конкретния човек. Към неговия вътрешен свят, към съдбата и преживяванията му. Антон Сташис умееше да слуша, беше търпелив и благодарен събеседник и в тази своя дарба най-сетне намери лекарството срещу самотата и усещането, че на никого не е притрябвал. Своя страх от самотата и от чувството, че на никого не е нужен, той така и не преодоля и го смяташе за слабост, именно нея компенсираше с общителност, понякога неоправдана, понякога малко натрапчива, но пък оказала се прекрасен помощник в работата на детектива. Ако времето позволяваше, Антон разговаряше с хората така, че в края на краищата те бяха готови да му разкрият най-съкровени си тайни, защото чувстваха от негова страна не фалшив, не изкуствен, а искрен и дълбок интерес. Но това дойде вече по-късно, след като завърши...

И още едно важно нещо му обясниха съседите: нормално устроенният мозък не умее да работи върху две мисли едновременно и ако го ангажираш с една мисъл, никоя друга не би се промъкнала в него.

— Ти се озова сред пълна пустота — казваше му съседката журналистка, — така че трябва да я запълваш с нещо, да се разсейваш с нещо. Състави списък на неща за вършене, включително най-дребни и незначителни, като например запарване на чай или измиване на чаша, подреди тези неща в денонощието, буквално по минути, само че в никакъв случай не записвай нищо, дръж графика в главата си и постоянно си го повтаряй, за да не забравиш нищо. Опитай, това е много хубаво упражнение, на мен навремето много ми помогна.

Антон опита. И доста бързо се увлече, защото постоянното поглеждане на часовника и мисленото повтаряне на нещата за вършене и отредените им часове и минути не му даваха възможност да си спомня и да тъгува. Не даваше и на плашещите неканени звуци и най-малка възможност да се промъкнат в главата му. Най-сетне започна да спи нощем.

Антон Сташис се ожени рано и практически набързо. Всъщност от него много се интересуваха състудентките, защото освен високия ръст, привлекателната външност и острия ум той притежаваше голям

апартамент, но той с някакво шесто чувство усещаше, че тези момичета няма да му дадат сърдечната топлина и чувството за семейство, които му бяха нужни. Съвършено случайно, в един автобус той се запозна с Рита, момиче дребничко и слабичко, изглеждащо на шестнайсетина години. После се оказа, че тя е по-голяма от Антон с две години, израснала е в детски дом и също много иска да има семейство и много деца. Само след два месеца те подадоха заявление в гражданското, а след четири Антон Сташис се ожени, но не поради страст, а по-скоро заради чувството на онзи душевен уют, който толкова му липсваше. Той беше добър и верен съпруг, после стана грижовен баща и беше сигурен, че именно това е любовта. Във всеки случай Антон нито за миг не се съмняваше, че има хубаво, щастливо семейство.

След погребението на Рита той отново остана сам, но този път отговаряше за две деца, двегодишния Стъопа и шестгодишната Вася. Нямахме никакви роднини, от които би могъл да потърси помощ, камо ли пък роднини на Рита, която бе израснала в дом. През първата седмица беше абсолютно стъписан и изобщо не разбираше как ще живее по-нататък, а после дойде Елвира, съпругата на човека, който на пияна глава бе застрелял Рита. Антон дори не се колеба, предложението на Елвира да му окаже каквато и да е помощ по силите си беше наистина спасително за него. Парите на човека, който уби Рита, бяха доста и половината от тях останаха на жена му, която вече имаше възможност да работи при Сташис без заплата и дори да харчи за децата му собствени средства. Отначало това притесняваше Антон, той се опитваше да върне на Елвира всичко, което тя харчеше за Степан и Василиса, както и за продукти за самия Антон, но всеки път срещаше решителен отказ.

— Не за вас се старая — твърдо казваше Елвира. — Правя го за себе си. Нужно е на мен, разбирате ли? Опитвам се поне някак да изкупя това, което извърши тоя мизерник.

Антон разбираше. И много скоро престана да обсъжда с бавачката финансови въпроси. А с „този мизерник“ Елвира се разведе почти веднага и общото им имущество бе разделено точно поравно.

— Сега можете да бъдете сигурен, че харча за вас не негови, а свои пари. Разбирам, неприятна ви е мисълта, че съм купила нещо за вашите деца с парите на убиеца на майка им. От днес нататък няма да

е така — обяви Елвира, когато сложи пред Антон копие от съдебното решение за разтрогването на брака и подялбата на имуществото.

Той не подхвана борба с любопитството си и прочете документа от съда просто за да си представи доколко заможна е неговата бавачка, да не би да се окаже, че парите ѝ са нищо и никакви! Но работата беше съвсем друга! С една дума, разведената красавица Елвира, трийсет и три годишна, притежаваше прилично състояние, включващо, освен банковите сметки, къща на три километра от околоръстното шосе на Москва и два автомобила — джип и седан, тоест като потенциална съпруга беше една твърде изгодна партия. „Около нея ще се завъртят кандидати — тъжно си помисли тогава Антон, — тя ще поиска да се омъжи и докато не е станало късно, да роди собствени деца. Елвира ще ни напусне и какво ще правим ние с децата тогава? Не мога да ги оставям сами, няма да мога да плащам на друга бавачка, заплатата ми не стига доникъде. Катастрофа!“

Опита се да поговори за това с Елвира, но в отговор получи само укорителен поглед и кратката фраза:

— Има грехове, за чието изкупване отива цял живот, а и той понякога не е достатъчен.

Повече не се върнаха на тази тема. А единият от двата автомобила на Елвира, седанът, скоро се озова при Антон, той го използваше с пълномощно.

На екрана на телевизора някакъв анимационен герой настървено режеше с трион дебело дърво, от което висяха ярки съблазнителни плодове. Василиса седеше до Антон, подпряла рамо на баща си, и лекичко се въртеше, сякаш помагаше на измисленото създание с вити рогца да се справи със стъблото. Антон за пореден път си погледна часовника: десет без две минути. Още две — и ще трябва да прати Вася в спалнята. Притвори очи и отметна глава на облегалката на дивана. Колко е хубаво да седи така, да усеща до себе си топлото, толкова родно телце на дъщеря си и да знае, че тя е доволна и весела и Стъопа е здрав и вече сънува втория си сън в своето легло, и всичко им е наред, и утре пак ще бъде наред, те ще се събудят, ще отидат в кухнята, а там ще седи красивата и добра фея Елвира, която идва всеки ден в седем сутринта, за да сервира закуска на всички и да заведе Стъопа в градината, а Вася на училище. Колко е хубаво... Да можеше и...

Не, не мисли, не си спомняй, не съжaliaвай. Състави разписание.
Следи времето. Занимавай се с работата си.
Продължавай напред. Живей.

* * *

Настя Каменская гневно се опитваше да изключи будилника и не разбираше защо той не престава да звъни. Наложил се да отвори очи, за да открие изненадано, че до неговото иззвъняване остават цели десет минути. Но какво толкова нахално ѝ пречи да спи?

Оказа се, че звъни телефонът. От банята се чуваше шум на вода и тя разбра, че Алексей взема душ и затова не вдига слушалката. Трябваше да отметне одеялото и да се пресегне за телефонната слушалка на масата.

— Настя, спиш ли? — чу се гласът на Сергей Зарубин.

— А ти как мислиш! — ядосано отвърна тя. — Какво друго според теб трябва да правя в седем без десет сутринта?

— Да чакаш мен — уверено отговори Сергей. — Не, Настя, вече сериозно, може ли да се измия и да закуся у вас?

Настя седна в леглото и разтърси глава.

— Нещо май не те...

— Ами при мен скандалът продължава — изведнъж стана жален и унил гласът на Сергей. — Снощи уж започнахме да се сдобряваме, а после от дума на дума... и се наложи да затръшна вратата. Къде можех да отида? Един и половина през нощта. Спах в колата. Целият съм омачкан, миризлив и гладен. Ще спасиш ли клетото си другарче?

Сънят най-сетне окончателно отстъпи, мислите се проясниха.

— Разбира се, Серьожа, разбира се — забързано каза Настя. — Далече ли си?

— До вас. Защото знаех, че няма да отритнеш бездомника и няма да го оставиш без зальк хляб. Идвам след пет минути.

Тя си наметна пеньоара и потропа на вратата на банята.

— Алексей, идват ни гости. Какво да приготвя за закуска?

От банята подаде глава мъжът ѝ — половината лице вече избръснато, другата половина — покрита със снежнобяла пяна, в ръцете му — бръснач.

— Кой ще ни ощастливи толкова рано?

— Зарубин. Вкъщи води стогодишна война, спал е в колата.

— Сега ще се доизбръсна и ще измисля нещо, докато ти се миеш.

Сергей пристигна не след пет минути, както беше обещал, а след цели петнайсет, през това време Настя успя да вземе душ и да се измие, а Алексей приготви съвсем прилична закуска за тримата.

— Първо хапни — изкомандва Чистяков, — че всичко ще изстине. После ще се миеш. В банята съм ти оставил нов бръснач, с опаковката.

Докато закусваха, Сергей разказа, че снощи успели да намерят внука на Малашченко.

— Представяш ли си — говореше той с натъпкана уста, — този идиот се уплашил, че може да му припишат покушението срещу Богомоллов, и се скрил в Ярославска област, у някакъв далечен роднина. Как може човек да е толкова глупав! Първо се проверяват именно роднините, това е от ясно по-ясно.

— Защо е решил, че подозираме него? Гузен негонен бяга или...? — попита Настя.

— Дядо му го наплашил! Отишъл при него и взел да го тормози, да не би ти да си искал да убиеш Богомоллов... и така нататък. Момчето наистина няма нищо общо, проверихме алибито му, в онази нощ е бил далече от дома на Богомоллов, но е много изплашен. Разбира се, първо казал на дядо си, че няма нищо общо, а после поразмислил и решил за всеки случай да се скрие някъде по-надалече. С една дума, Анастасия, тази версия отпада. И с дъщерята на Богомоллов не извадихме късмет. И този вариант не играе.

— Няма абсолютно нищо ли?

— Чист е. Това момче, Боб, наистина е наркоманче и скубе пари от момичето, това правилно си го преценила. Но със сигурност няма нищо общо с покушението.

— Добре — въздъхна Настя, — две версии по-малко, олеква ни работата. Но твоя богаташ Вавилов си го бива. Никога няма да повярвам, че не е знаел за дъщерята на Богомоллов и нейното приятелче. Обаче, доколкото разбирам, не ти е казал и думичка. Не ти е казал, нали?

— Каза ми — призна Зарубин. — Вчера, когато го притиснах до стената. Дори ми разказа и как Богомоллов изритал този Боб по стълбите, за малко да се сбият. Вече наострих уши като хрътка и потривах доволно ръце, защото всичко сочи към Горохов, но момчетата тъкмо бяха завършили проверката и казаха: не е той. Даже ми стана мъчно.

— Домъчняло му било — сопна се Настя. — А на твоя Вавилон не му ли фрасна един, задето е крил информация? Изобщо не разбирам къде му е умът на този човек: плаща толкова пари за резултат и при това крие информация, която може да бъде важна. Или бизнесмените имат някакъв особен ум?

— Я зарежи — махна с ръка Сергей, — не си хаби нервните клетки. Идиотите с лопата да ги ринеш.

— Кой още остана? Гардеробиерката Гункина?

— Тя, милата — кимна Зарубин. — Препечените филийки свършиха ли? Няма ли още?

Подносът, само преди няколко минути пълен с топли сандвичи с кашкавал, салам и домати, незнайно защо стоеше насред масата абсолютно празен.

— Да направя още? — предложи Чистяков. — Само че ще трябва да почакаш да се изпекат, кашкавалът трябва да се разтопи.

— Нищо — великодушно кимна оперативният работник, — ще почакам. Направи.

Алексей започна да реже бял хляб, салам, кашкавал и домати, а Настя донесе от антрето чантата си, извади бележника и зачеркна от списъка двете имена. Освен Гункина в този списък оставаше Артjom Лесогоров.

— А нещо за Лесогоров? — попита тя. — Забрави ли го?

Зарубин погледна резенчетата домати и преглътна.

— Нямам време, Настя, ей богу, нямам. Вчера ни стовариха две огнестрелни убийства, тъкмо ти си беше излязла — и после цял ден съм обикалял града. И момчетата са натоварени до гуша. Не се притеснявай, ще го огледаме твоя журналист, ако не днес — след седмица, няма къде да се дене. Ей, професоре, докога ще се мотаеш там?

— Още малко — отвърна Алексей, — ще потърпиш. Така, приятели, вие тук наглеждайте фурната, а аз отивам да се обличам,

време ми е за работа.

След двайсет минути Чистяков тръгна, до този момент топлите сандвичи не само се опекоха, но и се оказаха унищожени от изгладнелия детектив, тогава Настя наля по втора чашка кафе.

— Знаеш ли, Настя, тръгна си точно навреме — неочаквано заяви Сергей. — И без това ще стане невъзможно да се работи.

— Защо? — не разбра Настя. — Ръководството ли пречи?

— То ръководството винаги пречи — въздъхна той, — ама и тази реформа, дяволите я взели.

— А, за това говориш, значи...

— Ами да. Не, не смятам да обсъждам с тебе самата реформа, макар че според мен е безумна, но това не е моя работа. Друга ми е мисълта: кой и как ще разкрива престъпленията след реформирането? Нали отново ще променят всичко, ще измислят нови структури, ще им дадат нови пълномощия, а пълномощията са...

— Информация — подзе Настя. — Прав си, Серьожа, ще се изтормозите да търсите кой каква информация има и как да я получавате.

— Точно за това говоря. Защото през последните десет години не правят нищо друго, освен да ни реформират и информационните потоци се разрушиха окончателно. Защото как ни учеха нас? Всеки тип престъпление има свой алгоритъм на разкриване, тоест по същество — определен алгоритъм за събиране на информация. Като „Отче наш“ знаехме къде да тичаме и кого за какво да попитаме. А сега какво ще стане? Информационните потоци са други, следователно трябва да се разработват нови алгоритми и всички да се обучават наново. Кой ще се занимава с това?

— Никой — тъжно констатира Настя. — За сметка на това в съответствие с реформата от вас няма да искат показатели на разкриваемостта.

— Да, бе, чакай ти! Ще измислят нещо друго, за да ни секат главите.

Зарубин беше настроен песимистично и дори третата чашка кафе не подобри настроението му.

— С една дума, Каменская, иде време, когато всички ще гризнем дървото — каза той унило. — Дали да не тръгвам за работа?

Тя погледна часовника и кимна.

— Май е време. И аз вече трябва да се приготвям.

— Ами да — отново захленчи Сергей, — едни на работа, а други на театър. Някои хора умеят да се уреждат.

— Искаш ли да се сменим? — предложи Настя. — Ти върви вместо мен в театъра, а аз ще си остана вкъщи. Това, между другото, е твоя работа, която ти много ловко прехвърли на мен.

— В театъра ли? — здравата се стресна Зарубин. — А, не, ще прощаваш, приятелко. Страх ме е от тях.

Настя се засмя.

— Както винаги, ако един мъж се страхува от някого, пращай там жена. Добре, пий си кафето, аз отивам да се облека.

Излязоха от блока заедно, качиха се в колите си и всеки пое по своя път.

* * *

И отново се заредиха срещи и разговори. Настя и Антон имаха списък с всички служители в театър „Нова Москва“, от който постепенно зачеркваха имената на хората, с които бяха се срещнали и разговаряли. С всеки изминал ден усещане за безсмисленост и безнадеждност на работата, която се опитваха да свършат с Антон, все повече обземаше Настя. Ключки, разкази за някакви дребни конфликти и обиди или уверения, че никой не би посегнал на Лев Алексеевич — това беше целият резултат от тяхната монотонна и еднообразна дейност.

Настя се улови, че след вчерашния разговор със Сергей Зарубин съвсем бе престанала да реагира на телефона в ръцете на Сташис. Щом той е загубил толкова много близки хора, страхът му за децата и желанието му постоянно да бъде в течение къде са и какво става с тях са напълно обясними. В един момент дори й стана неудобно, че принуждава Антон да виси в театъра до късно вечер. Вярно, оперативната работа не предполага нормиран работен ден и ако се занимаваше с други престъпления, той едва ли би си тръгвал за вкъщи в шест часа, няма такива възможности. Но едно е, когато причината е някъде там, встрани, и съвсем друго — когато лично ти задържаш

човека. Настя опита да се поправи и в шест и половина предложи на Антон да приключат за деня.

— Вие тръгвайте — каза тя, — имате деца вкъщи. А аз ще почовъркам тук сама, няма къде да бързам.

Антон я погледна внимателно и на Настя се стори, че той се бе канил да се усмихне, но в последния момент се бе отказал.

— Вчера сте се видели със Сергей Кузмич — каза като въпрос или пък като извод Сташис.

— И тази сутрин пак — кимна Настя. — Следва ли нещо от това?

— От това следва, че явно сте били информирана за моята ситуация. Прав ли съм?

— Откъде ви хрумна това?

— Стори ми се, че сте започнали да ме съжелявате. Не е ли така?

Настя сви рамене и се извърна, но после се овладя и го погледна право в очите.

— Да, Зарубин ми разказа за вас. И какво лошо има, ако си тръгнете и прекарате времето си със своите деца? Стори ми се, че ме упрекувате за нещо, Антон. Да, попитах Сергей Кузмич за вас, но това е напълно естествено, всеки човек се старее да научи повече за хората, с които контактува ежедневно. Нима вие бихте постъпили другояче?

Най-сетне Антон се усмихна.

— Точно така щях да постъпя. И искам да ви кажа, Анастасия Павловна, че аз винаги се отнасям с благодарност към съчувствието и желанието на хората да ми помогнат. Но не е нужно да ме съжелявате и щадите.

— Защо?

— Защото така се стекоха обстоятелствата в моя живот. И аз трябва да изживея този живот с всичките му обстоятелства. Всеки човек има свои обстоятелства и е невъзможно да съжеляваме и щадим всички. Дръжте се с мен, както и преди, моля. И не се тревожете за децата ми. С тях е бавачката. Между другото, Сергей Кузмич и за бавачката ли ви разказа?

Настя мълчаливо кимна.

— Тогава у вас сигурно са се зародили въпроси, те неизменно се зараждат у всички, които чуват за Елвира. Не се притеснявайте, питайте, нямам какво да крия.

Какво пък, щом сам предлага... При всяко положение е по-добре да попита, отколкото да гради безпочвени догадки, които може да се окажат и неверни.

Седяха в кабинета на Богомоллов, който беше осветен само от настолната лампа, и Настя не виждаше много добре лицето на Антон Сташис. Какво ли се четеше по това лице? Готовност за откровеност? Или напрегната овладяност, преди да излъже? Дали пък да не пита нищо? Така де, какво я интересува защо Антон приема услугите на съпругата на човека, който му е отнел майката на децата му? Може да е безпринципен. А може просто да е в безизходно положение и вече да не избира средствата за решаване на проблема. Или пък тя много му харесва и той се готви да замени с нея своята загинала съпруга. Защо да задава въпроси? „Не — отговори си Настя, — искам да го разбера. Не за да го осъждам или оправдавам, а просто за да съм наясно с характера му, иначе ще ми бъде трудно да работя с него.“

— Разбирам, че сигурно хиляди пъти са ви задавали този въпрос — подзе тя отдалече.

— Искате да попитате защо съм приел помощта на Елвира и не ме ли дразни тази ситуация?

— Да, именно това исках да ви попитам.

— Не ме дразни — стана Антон от фотьойла и се разходи из кабинета. — И тук има две обстоятелства. Първото: нямах друг изход. Не искам да сметнете това за напомняне за възрастта ви, но във вашето поколение сигурно е имало много хора, които са обичали работата си и не са искали да се занимават с нищо друго. Днес тези хора са много по-малко, във всеки случай при нас, в милицията. Смятайте, че съм изкопаемо, музеен експонат. Но аз не исках да сменям работата си, а е невъзможно да съчетаеш работата в криминалната милиция с възпитанието на малки деца без външна помощ. Опитах, да не си помислите, че веднага се предадох. Пробвах се. И не успях. Не се получи. В този смисъл Елвира се оказа моето спасение. И второ: това беше нужно и продължава да бъде нужно на самата Елвира. Тя се чувства виновна за това, което извърши съпругът ѝ. Боли я душата за моите деца, страда, измъчва се. И ми предложи помощта си от чисто сърце. Защо тогава да не приема тази помощ? Тя ми помага да отглеждам децата си, аз ѝ помагам да си върне душевното спокойствие.

— Не сте ли мислили какво ще стане, ако тя реши да се омъжи?
— предпазливо попита Настя. — Покажете ми нейната снимка, вашата Елвира е много красива жена и сигурно би имала много кандидати, още повече че както разбирам, далеч не е бедна. Какво ще правите тогава?

Антон разпери ръце и тежко въздъхна.

— Нямам представа. Всеки ден съм в очакване, че може да се случи нещо такова. Нямам пари за платена бавачка.

— На колко години е вашата Елвира?

— На трийсет и пет. Разбирам защо питате: време ѝ е да си има собствени деца, възрастта ѝ отива към критичната. Ако тя реши да напусне работата си при нас, ще приема това като поредното обстоятелство в моя объркан живот. Но при всяко положение аз трябва да приема живота си такъв, какъвто е, нали живот не се предлага в магазина и не мога да кажа: не ми харесва, тоя ми дойде до гуша, завийте ми някой друг, по-симпатичен, по-весел, по-лек. Ако се случи — значи ще се случи, тогава ще му мисля. Здравомислещ човек съм, Анастасия Павловна, разбирам, че трябва да изкарам така поне още десет години, докато Стъпка навърши четиринайсет, макар че четиринайсет години е лоша възраст, с момчетата трябва много да се внимава, така че по-добре Елвира да работи при мен още петнайсетина години. Аз обаче съм наясно, че това е невъзможно. Човек не може да изпитва чувство на вина цели петнайсет години. Дори тя да не мисли да се омъжва, просто ще ѝ омръзне да работи безплатно заради чужди деца и абсолютно чужд мъж. Вярно, тя много обича децата ми, много е привързана към тях, но колко могат да траят тази любов и привързаност?

— А не сте ли мислили...

Настя се запъна, търсейки подходящи думи. Това, което искаше да попита, беше абсолютно нетактично. Но много ѝ се искаше да попита.

— Вие и Елвира...

— А — засмя се Антон, — разбрах. Искате да попитате не съм ли мислил да се ожена за нея? Отговарям: не. Не съм мислил. Елвира е много красива и много добра, обича децата ми, но за нея аз не съм мъж, точно както за мен тя не е жена. Във всеки случай през двете

години, откакто се познаваме, нито веднъж не съм я поглеждал с мъжки интерес.

— Но защо? — любопитства Настя. — Казахте, че тя е красива и добра. Защо не?

— Просто защото Елвира не е жена за мен. Да, тя е чудесна, достойна е във всяко отношение и между другото, прекрасна домакиня. Но не е жената за мен. На мен ми е нужна друга. Ако се ожена за Елвира, за децата това би било най-добрият изход. Но не и за мен. Естествено, за нея също. За какво съм й аз? Един сиромаш милиционер с две деца, при това по-млад от нея със седем години. Има къде-къде по-добри партии. Отговорих ли на въпроса ви?

— Благодаря, Антон.

— За какво?

— За искреността ви. И ми простете, че си напъхах носа където не ми е работа, но наистина много ми се искаше да ви разбера. Значи, категорично отказвате да си тръгнете сега?

— Категорично. Вкъщи е Елвира, нямам за какво да се безпокоя. Какво имаме по план за тази вечер?

— Имаме... — прелисти бележника си Настя, — за днес сме планирали озвучителите и осветителите, които не бяха тук в понеделник и които работят по днешния спектакъл. Между другото, спектакълът всеки момент ще започне, така че след петнайсетина минути можем да започнем да ги дебнем. Знаете ли, Антон, не мога и не мога да свикна, че техническият прогрес се е добрал и до театъра. Добре си спомням театъра от моето детство и от младостта ми, тогава имаше осветителска ложа, в нея седяха специални хора и ръчно насочваха прожекторите към различни части от сцената. А сега всичко е вкарано в компютър и се управлява автоматично. Вие не можете да разберете моето удивление, вие сте дете на прогреса.

— Може и така да е — съгласи се Антон, — но и за мен беше шок, когато отидохме в будката на Ала Михайловна, осветителката, а тя седеше там и решаваше кръстословици, докато прожекторите се движеха сами. Честно казано, смаях се. И в този момент ви разбрах.

— В какъв смисъл?

— Вие от самото начало непрекъснато се съмнявахте, че ще можете да проумеете театъра, а аз не разбирах от какво се страхувате и какво толкова сложно има тук. А в онзи момент разбрах. Сякаш нещо

буквално ме тресна по главата. Освен това ме убива жаргонът им, когато театралите разговарят помежду си, и думичка не разбирам.

Да, за жаргона Антон е прав, това смущаваше и Настя. Между другото, самият Антон, доколкото тя бе успяла да забележи, кой знае защо, не използва професионалния жаргон на детективите. Нито веднъж през всичките дни, през които работиха заедно, Настя не го чу да нарича изнасилените „износени“, хвърлилите се или хвърлените от високо „парашутисти“, намерените под разтопения сняг трупове „кокичета“, а малолетните престъпници — „недоносчета“. И Серьожа Зарубин беше забелязал тази негова особеност. Защо пък да не попита?

— Привърженик съм на марксистко-ленинската философия — през смях обясни оперативният работник. — Нали си спомняте: битието определя съзнанието? Използвам изразите, приети в нашата професионална среда, но само ако не засягат човека. И аз като всички наричам пистолета „ютия“ и тичам да си „взема тапията“, но никога не бих нарекъл ареста „маймунарник“, защото в него се намират хора, живи хора и към тях трябва да се отнасяме като към хора, а не като към маймуни. Нали ненапрасно хората казват: както наречеш кораба, така ще заплува. Ако наричаме хората, още повече отишлите си от този свят, с пренебрежителни изрази, много скоро и отношението ни към тях ще стане пренебрежително, а това аз не мога да приема. Всеки човек е цял един свят, неповторим и уникален, дори ако този човек е извършил престъпление. Не казвам, че трябва да съжаляваме престъпниците, но ако започнем да се отнасяме към тях като към боклук, много скоро подобно отношение ще се оформи и към потърпевшите и ще престанем да им съчувстваме, а после ще започнем да гледаме по този начин и на колегите си, и на съседите, и на членовете на собственото си семейство. Само да започнеш — и вече не можеш да спреш. Знаете ли какво се случи с моята сестра?

— Знам — кимна Настя.

— За мен е нетърпима мисълта, че някой може да я е нарекъл „парашутистка“. А са я наричали, чух го. Много ме заболя. А мама оперативните работници нарекоха „обесница“ — извърна той лице към Настя и на нея ѝ се стори, че Антон е страшно пребледнял. Впрочем в стаята беше сумрачно и тя не беше сигурна. — Знаете ли, в онзи момент едва не ги убих. Тогава вече следвах и знаех, че ще работя в разследването. И твърдо реших, че никога, при никакви условия не

само няма да изрека на глас, но дори мислено няма да нарека човек с някоя гадна пренебрежителна дума. Такова едно изкопаемо съм. Е, какво, Анастасия Павловна, сега по-трудно ли ще ви бъде да работите с мен?

Настя се замисли. Какво да му отговори? Разбира се, ще ѝ бъде по-трудно, нали винаги е трудно да общуваш с човек с ТАКИВА житейски обстоятелства. Но същевременно и по-леко, защото поне ще разбира тези обстоятелства.

— Да вървим, Антон — каза тя тихо, така и без да отговори на въпроса му, — щом не си тръгвате, време е да се хващаме за работа. Ще намерите ли пътя към осветителите?

— Ще се постарая.

* * *

Спектакълът беше започнал, всички закъснели бяха настанени по местата им, главният администратор Валерий Андреевич Семаков реши да се отбие при директора Бережной. Бережной седеше в кабинета си, прелистваше някакви книжа и поглеждаше монитора, разделен на четири части: на този монитор бяха изведени камерите, оглеждащи сцената, зрителната зала, главния и служебния вход.

— Владимир Игоревич, спектакъла ли гледате? — попита Семаков.

— Не, чакам гости, трябва да дойдат едни хора от кметството — поясни Бережной и свали очилата си за четене.

— Да гледат спектакъла ли? — уплаши се администраторът. — Защо не сте ми казали? В ложата на дирекцията съм настанил...

— Не, не ги интересува спектакълът, искаха да проверят заявката ми за ремонтните работи... Но вече минава седем, сигурно няма да дойдат. Искате ли кафе?

— Благодаря, няма да откажа. Владимир Игоревич, исках да ви попитам за новата пиеса: проясни ли се нещо? Определена ли е дата за премиерата, поне приблизително? Защото трябва да подготвям и поръчвам анонсите и програмките, брошурите, да напиша анотация за „Театрален афиш“.

— Къде ти! — горестно махна с ръка Бережной, после стана и тръгна да прави кафе. — Нищо не помръдва. Сеня се изтрепва, старее се да раздвижи работата, но пиесата е толкова сурова... Просто не мога да си представя как ще се оправят. Вярно, Сеня много се старее и откак започна сам да води репетициите, някаква надежда има. Но ако Лев Алексеевич се върне скоро и отново се заеме с „Правосъдие“, дори не мога да си представя кога ще видим края на тази епопея.

Наложи се леко да повиши глас, за да надвика шума на кафемелачката.

— И тоя автор, Лесогоров — продължи директорът. — Написал глупост, не може да я поправи бързо и качествено, иска да угоди на всички, който каквито поправки предложи — втурва се да променя, на другия ден носи нов текст и всички роли трябва да се учат наново. Е, не всички, разбира се, само каквото е поправил, но нали това спъва работата. Изобщо, пълна бъркотия.

— А не може ли някак да го... — Семаков направи изразителен жест, като че изтикваше някого от кабинета. — Да се махне изобщо, да не се мотае в краката ни. Семьон Борисович би могъл сам да пренапише пиесата, би го направил бързо и добре. Може да се поставят две имена на афиша — и всички ще са доволни.

— Ох, Валерий Андреевич — постави Бережной пред администратора изяцна чашка с гореща ароматна напитка, — от вашите уста — в божиите уши. Най-розовата мечта на Сеня е да се отърве от автора. Честно ви признавам, и моята. Той пречи на всички ни тук — и на творческата част, и на дирекцията. Само обикаля, наднича, души, разпитва. Не обичам журналистите, само неприятности от тях. Но как да го изгониш? Тръгне ли си, няма да има пари. Защото в договора ни пише, че театърът получава първия транш за финансиране на самата постановка на „Правосъдие“, а втория — след премиерата — за развитието ни. И вторият транш е три пъти по-голям от първия. Представяте ли си какви спектакли ще можем да поставим с тези пари? И какви ремонти да направим? Защото не става дума за копейки, а за милиони! Ако Лесогоров си тръгне, той ще си тръгне заедно с парите, а като директор не мога да позволя това. Виж, ако се случи нещо форсмажорно, друга работа, но така...

Семаков замислено пиеше кафе и поклащаше крака си, обут в модерна обувка с остър нос.

— Ами ако направим така, че авторът да си тръгне, а парите да останат? — изведнъж попита той.

Бережной предпазливо вдигна очи и погледна изкосо администратора.

— Какво имате предвид? Знаете ли как може да се направи?

Семаков се усмихна леко и остави чашката на чинийката.

— Във всеки случай трябва да се вземат мерки, за да се пресече това негово мотаене из театъра — отговори той. — Ами че той не излиза отгук, разговаря с всички, събира клюки. Току-виж, написал гадости за нашия театър. А той непременно ще напише, знам я тази пасмина. Ние с вас искаме ли това?

Владимир Игоревич Бережной със сигурност знаеше, че не иска „това“. И театър „Нова Москва“ не го иска. Но как да се предотврати?

* * *

След срещата с осветителите Антон и Настя се разделиха, Антон тръгна да търси сценичните работници в горната галерия, където се чувстваше напълно уверено, а Настя, която се страхуваше от високото и добре си спомняше своите далеч не приятни усещания от галерията, заслиза по служебното стълбище с намерението да намери някой от артистите, с които не бе успяла да говори предишните дни. Бавно, като гледаше в краката си и стъпваше внимателно, слизаше по зле осветеното стълбище, страхуваше се да не стъпи накриво по нащърбените стъпала, когато отдолу, от площадката, където се намираше пушалнята, се чу мъжки глас:

— Напоследък имаме проблеми... Трябва много да внимаваш... Да, ще трябва помощ, и то спешно... Пак ще се обадя. Дочуване.

Тя се постара да ускори крачка, без при това да шуми, но когато стигна до пушалнята, там вече нямаше никого. Настя дръпна вратата към служебния коридор и бързо се огледа. По продължението на коридора се намираха кабинети, някои с табелки, някои без, тя вече знаеше, че това са помещенията на счетоводството, на юриста, на „Личен състав“, на завеждащата трупата, на пожарната охрана, служебните тоалетни... По коридора вървяха хора, някои — с документи в ръце, някои — със сценични костюми. Кой от тях току-що

бе разговарял по телефона? Или този неизвестен мъж изобщо не беше сред тях? Може да е влязъл в един от кабинетите? Или да се е скрил зад вратата, която водеше към сцената? Или да е свърнал от този коридор към другото стълбище? А може да е бил някой зрител, който добре познава разположението на помещенията в театъра и е осведомен за вратата между фойето и служебната част на зданието, която никога не се охранява от разпоредителите? Просто някой от зрителите, който по време на антракта е излязъл да изпуши цигара и се е обадил по своя работа, която няма никакво отношение към покушението срещу художествения ръководител Богомолов? Защо не е отишъл в пушалнята за зрители? Защото тук е по-близо. Или защото е дошъл в театъра не „от улицата“, а е бил поканен от някой служител, съблякъл се е в кабинета му и знае за тази служебна пушалня, но не и за зрителската. Може да има много причини.

Но със същия успех можеше да се окаже, че е бил човек, свързан с престъплението. Настя не позна гласа му, но това не беше чудно при големия брой хора, с които бе разговаряла през последните дни. И изобщо не беше ясно с кого разговаряше този неизвестен — с мъж или с жена.

„Вече съм стара и бавна — кореше се Настя, след като се върна в пушалнята и извади цигарите. — Не успях да го видя. Време ми е за буницето. Ако с мен беше Антон, всичко щеше да бъде различно, като куршум щеше да излети надолу.“

Развали й се настроението, дори не й се работеше вече.

* * *

Артьом Лесогоров обичаше да ходи в клуб „Киномания“ — тук постоянно се отбиваха известни артисти и режисьори и Артьом се чувстваше част от този вълшебен свят на известни хора. Затова когато Никита Колодни за пореден път го покани на чаша бира в „Киномания“, Лесогоров веднага и с удоволствие се съгласи.

— Приятелю — говореше Никита и прегръщаше Лесогоров през рамото, — написал си абсолютно гениална пиеса, но в нея има грапавини, които трябва да се поправят. Не го крия, иска ми се да ме забележат, но именно затова твоята пиеса трябва да стане още по-

хубава, та в края на краищата да стане хит на сезона. За нея ще говори цяла Москва, какво ти Москва — цяла Русия ще говори за нея, от цялата страна ще идват хора, за да видят нашия спектакъл. Но за да стане така, трябва мъничко да подобриш пиесата. Съгласен ли си?

— Естествено — кимаше Лесогоров, който нямаше абсолютно нищо против пиесата му да стане хит на сезона и обект на много публикации в пресата и интернет.

— Разбери — продължи Колодни, — пиесата само ще спечели, ако се промени мотивировката на действията на Зиновиев. Погледни какво се получава: жената на Зиновиев просто не може толкова болезнено да реагира на смъртта на свекърва си, защото свекървата е на деветдесет и четири години, а жената на Зиновиев — само на трийсет. Млада жена е, практически момиче, какво са за нея деветдесет и четири години? За тази свекърва гробищата плачат. Съгласен ли си?

— Ами... — отново кимна Лесогоров — да речем.

— Не, не „да речем“, ами си е точно така — горещеше се актьорът. — Свекървата отдавна и тежко боледува, състоянието ѝ изисква постоянно внимание, съчувствие и присъствието на Зиновиев и на младата му жена до нея, това по принцип не може да харесва на младата жена. Артъом, във всяка мотивация трябва да има логика, иначе не се получава драматургията на образа, а актьорът просто не знае какво и как да играе. Логиката трябва да бъде разбираема, достъпна за всеки зрител, само тогава зрителят започва да съпреживява и да съчувства на персонажа. Ако зрителят не разбира мотивацията на персонажа, няма емоционален отклик, а няма ли отклик — няма и успех. Казвам ти го като човек на театъра. А в твоята пиеса излиза, че заради смъртта на свекърва ѝ тази млада съпруга е настроила срещу Зиновиев цялото им обкръжение. Това е безумие, Артъом! Не става така в живота! Цялата история е неправилна и абсолютно откъсната от живота. И самата ситуация с клиниката, сметките, парите и прехвърлянето в друга болница също е измислена, не е житейски вярна.

— Защо — възрази Лесогоров, — случват се такива неща в живота. И изобщо, Никита, в живота има всичко, дори неща, които не можеш и да си представиш.

Той слушаше Колодни с половин ухо, защото първо, всички тези приказки и аргументи Никита вече неведнъж ги бе говорил и на репетициите, и в частни разговори, и второ, защото му беше много поинтересно да наблюдава околните. Кой с кого е дошъл, кой с кого си говори, кой какво и колко пие. Колосален материал за статии! Ето, мярна се актрисата, за която напоследък под път и над път се говореше, че щяла да се омъжва за партньора си в последния филм. Кинозвездата обаче се появи в компанията на своето официално гадже, известен спортист. Артъом съжали, че не си бе взел фотоапарата. А ето и водещия на извънредно популярно телевизионно предаване — обикаля масите пиян като талпа, прегърнат с известен дизайнер, който не крие хомосексуалните си пристрастия. Интересно, това случайно ли е, или означава нещо? Господи, колко му омръзна този Колодни с неговите опити да направи собствената си роля по-удобна и изпъкваща! Но се налага да търпи заради удоволствието да бъде тук, защото клубът е закрит, не може да влезеш току-така, трябва да имаш членска карта за „Киномания“ или да те придружава щастлив притежател на такава карта. Никита Колодни имаше членска карта.

— Не мога да отигравам измислени страдания — продължаваше да му гъгне в ухото актьорът, — не ми е ясно как трябва да реагирам на тях. Слушай, Артъом, нека Зиновиев да има друг повод за депресия: фалит, попълзновения срещу фирмата му, изневери на жена му, неизлечима болест — без значение какво, но да е правдоподобно и реално, иначе и зрителят няма да разбере, и за актьорите е трудно да играят. Пък и поведението на жената на Зиновиев, и подозренията по неин адрес ще станат по-оправдани, ако например се спомене, че тя има друг. Помисли си, Артъом!

Артъом изсумтя. Да променя той същината на пиесата, как ли пък не! Лев Алексеевич Богомоллов се запали тъкмо по идеята за вината на Зиновиев за смъртта на старата му майка, защото цялата ситуация с майката се е превърнала в жизнено обстоятелство за Зиновиев, в обстоятелство, с което той не е могъл да се справи. Именно тази идея се оказа близка и интересна на Богомоллов, той градеше върху нея целия спектакъл. Но Лев Алексеевич идваше не на всяка репетиция, понякога вместо него репетициите провеждаше Сеня Дудник, на когото идеите на Колодни харесваха и който подкрепяше всички предложения на актьора да се внасят промени в текста на

пиесата. После идваше Богомоллов и забраняваше тези промени. И това е естествено, тъй като самият Дудник е доста млад, затова страданията на шейсетгодишния Зиновиев не са му ясни, така че винаги е заставал на страната на Никита. Но сега всичко е различно. Сега Семьон Борисович Дудник ще довърши пиесата, върху него лежи цялата отговорност, така че той си промени позицията. Разбира се, къде ще ходи! Артъом не е глупак, със спонсора измислиха такъв договор, при който авторът може всеки момент да скочи и да си прибере пиесата от театъра. А театърът няма да смее и да гъкне, нали паричките не са театрални, а спонсорски, така че при развалянето на договора авторът дори няма да плати неустойка. И Семьон Борисович ще се подмазва на автора и през ум няма да му мине пак да се съгласява с Колодни. Хич да не се трепа Никитка. Няма да му мине номерът.

До тяхната маса постоянно спираха мъже и жени, Артъом разпознаваше много от тях и не би имал нищо против те да поседнат при тях, искаше да завързва познанства, да си създава връзки, да разговаря за кино и шоуубизнес, страшно му се искаше да бъде в центъра на събитията, да бъде частица от този привлекателен и ярък свят, но Никита само им стискаше ръцете, целуваше се с някои, разменяше по някоя и друга дума и отново се връщаше към пиесата „Правосъдие“. Лесогоров хвърли поглед към съседната маса, на която в този момент се настаняваше мрачна и явно току-що скарала се двойка: режисьор, нашумял напоследък с филма си в жанр фентъзи, и жената, с която според мълвата живеел, победителка в някакъв конкурс — дали за красота, дали за вокалисти. Да можеше да чуе за какво са се скарали...

А през това време Колодни не спираше да говори:

— Днес в драматургията е пълно с идиотски, измислени ситуации — били нещо ново, модерно. Твоята пиеса удобно ще се отличава, защото е за нашето ежедневие, хората ще я гледат с удоволствие. Абсолютно гениално си доловил, Артъом, че интересът към абстрактното и условното, към псевдомодернизма вече отминава, хората искат да четат и да гледат истории за самите себе си, и то защо? Защото животът стана нравствено тежък, сложен, хората търсят морални ориентири, маяци при трудните житейски ситуации. Така че твоята прекрасна пиеса трябва да се изчисти от всичко, което не е типично, тогава ще заблести и ще стане хит. Нали си спомняш от

руската литература: типичен човек в типични обстоятелства. А твоята история за майката на Зиновиев и за реанимацията е нетипична, разваля всичко. Разбери, чувствам се неудобно в този текст, изобщо не ми е жал за твоя Зиновиев, и на зрителя няма да му дожалее. А в първо действие все повтарям, че ми е мъчно за него! Просто няма да мога да бъда достоверен, не разбирам как трябва да изиграя това.

Лесогоров отново се разсея, този път видя вечно дебатиращ по телевизията политик в компанията на силно гримирана и подозрително младичка мацка с предизвикателни дрешки. Нищо, още три-четири посещения в „Киномания“ — и неговият блог в интернет ще стане един от най-посещаваните. На всички е интересно да четат за известни хора. Особено когато за тях се пишат гадости, журналистът Лесогоров знаеше това със сигурност.

* * *

На сцената на „Нова Москва“ се играеше сложна трагична пиеса, всички главни роли в нея бяха изградени върху тежки преживявания и Театърът отначало не различи в мешавицата от емоции чуждото напрежение, което струеше не от сцената или от зрителната зала, а някъде отстрани. В първия момент Театърът дори си помисли, че се е объркал. После разбра, че не му се е сторило и че напрежението приижда откъм служебното стълбище. Сигурно някой от актьорите току-що е слязъл от сцената и е тръгнал към гримьорната си, понесъл със себе си ужаса и отчаянието, съдържачи се в ролята му.

Но нещо не беше наред, нещо не се вписваше в измислената схема. Театърът се напрегна, послуша се по-внимателно и разбра, че кълбото от напрежение се намира не на стълбището, по което актьорите се качваха до гримьорните си, а на другото, успоредното на него. Кълбото се изкачваше все по-нагоре, движеше се бавно и предпазливо и се насочваше към служебната квартира. Пак идват гости на Артьом Лесогоров... От какво ли се страхуват толкова? Да е толкова страшен? Глупости! Театърът неведнъж бе виждал автора на пиесата, когато той се появяваше в зрителната зала или се разхождаше по сцената, или стърчеше зад кулисите — обикновен младеж,

симпатичен, светлокос, ясноок, с хубава усмивка, жените харесват такива. Между другото...

Театърът откъсна вниманието си от случващото се на сцената и го насочи към чуждото напрежение. Ама разбира се, жена е! Такава била работата, значи! Жена отива на среща при Лесогоров, затова е притеснена, сигурно това е първото ѝ посещение в служебната квартира. Интересно, как ли правят всичко там?

Ето че пулсиращото кълбо от напрежение стигна до жилището на Артър и притихна, явно Лесогоров я е посрещнал радостно и жената е престанала да се тревожи. Виж ти, а Театърът изобщо не усеща самия Артър. Защо ли? Може би просто го няма там? Не, не може да бъде, нали някой е отворил на гостенката. Нима младият журналист е толкова равнодушен към нея, че не изпитва никакви емоции? Случват се такива работи, Театърът знае, през живота си е наблюдавал много любовни срещи, а животът му никак не е кратък, цели деветдесет и пет години, от които осемдесет и пет се нарича Театър „Нова Москва“.

Напрежението отново се сгъсти, но сега придоби някакъв друг цвят — докато на стълбището беше тревожно, сега стана съсредоточено, сякаш жената в жилището на Лесогоров се зае с важна отговорна работа и се страхува да не допусне грешка. Ето какво било! Театърът се зарадва, задето бе съумял да се досети: ами че това е госпожица с леко поведение, която е дошла да върши работа за пари, оттук и нейната съсредоточеност, и липсата на емоции у самия стопанин на жилището. Колко просто се оказа! Никакви съмнения, това е именно проститутка, защото в този момент Театърът не може да измисли никакви други обяснения за тази емоционална картинка.

Когато след известно време почувства, че съсредоточеността се сменя с разочарование, Театърът не можа да сдържи усмивчицата си. Истината е, че не можа да разпознае със сигурност чие беше това разочарование, на Артър Лесогоров или на неговата гостенка, но абсолютно безпогрешно долови същината на емоцията. Какво си мислехте вие, драги мои? Че като пообщуваш с жена срещу пари, ще си на седмото небе ли? Определено или самият Артър не е бил на висота, или удоволствието клони по-долу от средното.

На Театъра му доскуча, изключи се от служебната квартира и върна вниманието си към сцената, но след доста кратко време недоволно потръпна: отново едно тревожно напрежение на служебното

стълбище му пречеше да се наслаждава на спектакъла. Ама какво се тресе толкова тази жрица на любовта? Така де, да не я изядат на това стълбище? Може пък да е изгоряла крушката и тя просто да се е уплашила, страх я е да не падне? Каквото и да е, стига с тая глупачка, да си тръгва по-скоро и да не пречи със своите тревоги и опасения. И защо Артъом не я изпрати? Да я хване за ръка и да я заведе до служебния вход, та да не се страхува. И това ми било джентълмен, използва госпожицата и я изгони. О, времена, о, нрави...

Сега Театърът сърдито следеше кълбото от напрежение и чакаше то да напусне територията на сградата, но кълбото дори не мислеше да излиза, спря се на първия етаж, позабави се там и решително тръгна към вратата, през която се излизаше във фоайето, прекоси фоайето и окончателно спря в тоалетната. И нея си я биваше! Излиза, че тая въртиопашка смята да изчака антракта и после заедно със зрителите да влезе в залата и да гледа второто действие. Ах, хитруша такава! Нима високото изкуство не е чуждо на днешните проститутки?

Междувременно вълните на напрежението и тревогата все повече отслабваха и до момента, когато завърши първото действие и зрителите се разпръснаха из фоайето. Театърът окончателно забрави за жената, гостувала на Артъом Лесогоров.

* * *

В „Киномания“ те останаха до един часа, после си тръгнаха — Никита Колодни отиде на някакъв рожден ден, а Артъом се върна в театъра. Портиерката го гледаше недоволно, докато му отключваше: по телевизора на масичката ѝ през това време даваха някакъв американски любовен филм и доколкото Лесогоров успя да забележи, с доста секс. И охранителят гледаше същия филм и просто махна на Артъом с ръка, без да откъсва очи от екрана.

Още първият поглед в стаята му бе достатъчен, за да разбере: външен човек бе влизал в жилището. Фотьойлът до бюрото бе леко отместен, книгата не бяха в реда, в който ги бе оставил Артъом. Той придърпа фотьойла, седна, включи компютъра и бързо го провери. Точно така, някой здравата бе ровил в компютъра и дори бе копирал няколко файла. И това беше станало между седем и осем часа вечерта.

Виж ти. Лесогоров доволно се усмихна и влезе в интернет. Всичко върви по план, всичко става точно както го бе замислил. Сега ще си направи кафе (че как без кафе?) и ще започне да записва в блога си своите днешни наблюдения върху знаменитостите.

За втори път някой бе влизал в жилището му и се бе интересувал от записките му. Първият случай беше преди няколко дни, когато не бяха пипали компютъра, бяха преровили само книжата. Чудни хора! Нима си мислят, че Лесогоров ще съхранява най-важното тук, та да им е под ръка? Наивни и смешни хора! Артъом обаче няма да каже нищо за това на милиционерите, не е нужно да знаят. Това си е негова работа и той ще си я свърши докрай. Сам.

* * *

Антон Сташис си облече якето и надникна в стаята, където в леглото лежеше Галина.

— Тръгвам, нали? — изрече частично като въпрос, частично като информация.

— И пак, и отново — недоволно въздъхна Галина, неговата бивша съученичка. — Нали каза, че тази твоя Елвира днес ноцува у вас. Защо не останеш до сутринта? Защо вечно си тръгваш?

— Децата трябва да ме видят на сутринта — твърдо отговори Антон. — Хиляда пъти сме си говорили за това с теб. Защо започваш пак?

Галина се надигна в леглото, придърпа възглавницата под гърба си, запали аплика над главата си. Дългата ѝ тънка коса се разпиля по раменете, без грим лицето ѝ изглеждаше безцветно и неизразително. Но Антон сякаш не забелязваше това, беше му безразлично дали е красива жената, с която се любеше веднъж седмично. Познаваше я от много години, бяха учили в един клас, Галина не търсеше съпруг, беше напълно самостоятелна в ежедневието и реализирана в професията си, правеше кариера и гледаше на Антон Сташис точно както той гледаше на нея: като на начин да организира личния си живот, без да ощетява работата и психическото си здраве. Имаш си някой, значи не си самотен, значи си нужен на някого.

— Ясно, по-приятно ти е да посрещаш утрото в компанията на своята хубавица, а не в моята — каза равнодушно. — Добре де, върви. Имам очи, разбирам, че не мога да се меря с нея. Слушай, Сташис, а какво ще правиш, когато твоята Елвира реши да се омъжи? Защото не всички са като мен, една нормална жена трябва да иска семейство и деца.

— Ще се обеса — усмихна се Антон. — Лягай си, миличка, утре трябва да ставаш рано. Ще ти звънна.

Той предпазливо, колкото можа по-тихо изщрака с бравата, затвори вратата след себе си и слезе при колата. Добре че Елвира е свободен човек и спокойно остава да ношува с децата му, когато Антон има денонощно дежурство, когато работи до късно или просто закъснява като днес. Улиците бяха празни и той стигна бързо до къщи. Изобщо не му се спеше и докато паркираше пред входа той се замисли какво да прави, та от времето, откъснато от съня, да има някаква полза.

В жилището беше тихо, Елвира спеше в стаята с децата и Антон се настани в хола с диктофона в ръце. Намали звука до минимум, за да не събуди никого, седна на дивана и доближи правоъгълното устройство до ухото си. Трябва да изслуша отново записите на разговорите в театъра. Може пък да му хрумне нещо?

Но нищо ново не му хрумваше, с Анастасия Павловна и Сергей Кузмич многократно бяха обсъждали всичко, което Антон бе доловил в думите на събеседниците. Ето режисьора Семьон Борисович Дудник — скоро ще навърши четирийсет, а кариерата му не помръдва, замряла е на едно ниво. Поставя малко, в други театри почти не го канят, само от време на време го канят в провинцията, и Богомоллов не му възлага постановки, държи Дудник на щат и му плаща заплата. Когато Богомоллов не иска да постави нещо лично, кани режисьори по договор, а за Дудник сякаш забравя, спомня си за него само когато трябва да се проведе репетиция вместо самия Лев Алексеевич. В такива случаи други режисьори назначават асистент измежду опитните и авторитетни артисти, а Богомоллов, кой знае защо, не харесва тази практика, предпочита за пореден път да напомни на Дудник да си знае мястото, сиреч и без това не ставаш за нищо друго. Някои възстановителни репетиции, когато трябва да си припомнят и освежат отдавна неигран спектакъл, възлага също на Семьон Борисович. Никой

не познава режисьора Дудник, на никого не е притрябвал... Виж, трупата го обича, с артистите той си е създал добри отношения и творческо взаимно разбиране. Да можеше да му дадат възможност да поставя спектакли именно с тези артисти! Би показал какво може. Защото има и идеи, и кураж, и енергия, и — което е най-важното — артистите го разбират добре, защото той умее да се държи с тях по правилния начин. Само дето Лев Алексеевич Богомоллов пречи...

При предишния художествен ръководител главният администратор Семаков е бил лице, приближено до трона, съобразявали са се с него, ценели са го, искали са му съвети, актьорите са го обичали, задето ги е водил на творчески срещи, включително в други градове, осигурявал е пребиваването им там, грижел се е за тях като роден баща. А сега е нещо като момче за всичко, занимава се с подготвянето на репертоарни книжки и поздравителни картички, освен това организира продавачите на билети, които в деня на спектакъла трябва да отмятат имената на артистите в 900-те програмки. Скучно му е! Досадно му е! Пък и тази втора главна администраторка, Красавина, все му е пред очите, същата Красавина, дето сега е заела мястото на Семаков в свитата на приближените и влиза, без да чука, в кабинета на Богомоллов. А той, Семаков, понякога е принуден да чака с часове в приемната. Да, той неистово мрази Богомоллов и дори не може да скрие това.

Виж, административният директор Бережной... Това е съвсем друга картина, идентична в началото и противоположна като резултат. Навремето е бил директор с еднолично право да подписва финансовите документи, владел е цялата ситуация, управлявал е огромното сложно домакинство на театъра, осигурявал е непрекъснатото функциониране на този непостижим механизъм, състоящ се от три слети в едно единици: „театърът като сграда“, „театърът като производство“ и „театърът като културен институт“. Бил е стопанин, който е вземал решения и е следял за тяхното изпълнение. И ето че идва Богомоллов, който се обявява за генерален директор с право на първи подпис под финансовите документи... И се оказва, че един непредсказуем, капризен и най-важното, некомпетентен художествен ръководител, узурпирал директорското кресло, е вързал ръцете на Владимир Игоревич Бережной. Бережной е понижен, отнет му е лъвският пай пълномощия, а му е оставена само цялата

отговорност. И тон е готов да търпи това заради любовта си към актрисата Людмила Наймушина. Нима не са се свършили още рицарите? Изпитва ли той омраза към Богомолов? Трябва да изпитва, според логиката на мъжкия характер — трябва. Обаче той не изпитва. Не я усеща Антон Сташис нито в интонациите, нито в думите, които Бережной избира. Някой обаче спомена, че Бережной бил човек с актьорско образование. Може ли в такъв случай Антон да се доверява на това, което чува? Не е ли то игра? Не е ли актьорство? Анастасия Павловна го предупреди, че един добър актьор може да измами когото си иска. Някой казал ли е, че Бережной е лош актьор? Никой не е споменавал такова нещо.

Актрисата Людмила Наймушина се хранеше в ресторанта с голям апетит и доста ловко сама насочи разговора към Иван Звягин и неговия конфликт с Богомолов. Нито Антон, нито Каменская в момента на срещата им с Наймушина забелязаха това, и двамата си мислеха, че задават въпроси, а Наймушина отговаря на тях добросъвестно, и едва сега, когато слушаше записа за трети или четвърти път, Антон съвсем ясно разбра, че Людмила с всички сили е търсила повод по-скоро да разкаже за Звягин. Много ѝ се е искало да разкрие страшната история за изхвърлената от гримьорната почитателка и разваления договор, повлякъл след себе си плащане на огромна неустойка. Естествено, веднага провериха информацията и какво се оказа? Да, имало е момиче в гримьорната, имало е и страховит скандал между Богомолов и Иван, но всичко останало се оказа силно преувеличено. Договорът за снимки не е бил развален и макар че Богомолов е дал команда текущият репертоар да бъде съставен без съобразяване със заявките на Звягин, всичко е минало по допирателната. Вярно, Иван е трябвало да плати някакви пари, но далеч не толкова огромни, за каквито бе говорила Наймушина. Защо тогава го направи? Ами много просто: от разговорите с другите актьори се разбра, че Звягин е имал връзка с актриса, приятелка на Наймушина. Връзката приключила с аборт и скъсване и на Людмила просто ѝ се приискало да отмъсти на дребно за приятелката си. Пълни детинщини!

Антон изключи диктофона и го прибра в чантата си. Трябва да си легне и да се опита да заспи, утре е работен ден. Елвира ще стане в шест, значи няма никакъв смисъл да става преди шест и половина,

банята ще бъде заета. В шест и трийсет ставане, в шест и петдесет и пет той ще излезе от банята, три минути, за да каже добро утро на Елвира и да обсъдят менюто за закуската, още две минути за ябълката, която Антон е свикнал да изяжда на гладно, и точно в седем ще събуди децата. Стъпка ще скочи веднага и ще хукне да се мие, той е чучулига и посреща с радост всяка настъпваща сутрин, а виж, Вася е сънливка, ще трябва дълго да я придумва, докато стане и се довлече до банята, от която тъкмо ще излезе Стъпка...

Той прекоси на пръсти коридора и се сблъска с Елвира, която излизаше от детската стая.

— Какво се е случило? — с уплашен шепот попита Антон. — Децата не спят ли?

— Всичко е наред — прошумоля едва чуто гласът на Елвира, — всички са здрави и спят. Просто чух как се прибрахте и дълго чаках да отидете в спалнята си, а вие не отивахте, и не отивахте. Та си помислих, че може би трябва да ви сложа да хапнете нещо, щом и без това не си лягате.

— Не съм гладен. Лягайте си, Елвира. Благодаря ви за загрижеността.

Тя стоеше съвсем близо, почти се допираше до него и точно както косата на Галина преди малко, и нейната беше разпусната, само че падаше на раменете ѝ на красиви кичури, а не като безжизнен сноп, и лицето ѝ без грим беше красиво и ярко, а не безцветно, а тялото ѝ, прикрито с нещо тънко, копринено, излъчваше топлина и едва доловим аромат на ванилия. „Тя е много красива жена — помисли си Антон. — Но кой знае защо, никога не ми е хрумвало, че мога да споделя леглото с нея. Виж, с Галка мога да спя. С Елвира обаче — не. Интересно, защо?“

Елвира се скри зад вратата на детската стая, а Антон взе душ, изми си зъбите и си легна. Креватът беше широк, съпружески, бяха го купили с Рита и сърце не му даваше да го изхвърли и да го замени с нов, по-тесен. Хем щеше да се освободи място в стаята, хем нямаше да го боли така всеки път, когато лягаше в него. Специалисти твърдят, че стресът от загубата на близък човек трае десет години. Тази година се навършиха десет от деня, когато той загуби майка си. А стресът от загубата на Рита ще трае още осем. Осще цели осем години! Господи, как ще ги преживее?

* * *

Ана Викторовна Богомолова не обичаше втората си снаха и Елена Богомолова го знаеше. Ана Викторовна изпитваше добри чувства към първата съпруга на Лев и не одобряваше развода на сина си, особено когато научи, че първи съпруг на Елена е бил Михаил Лвович Арцеулов. Тя нямаше нищо против самия Арцеулов, дори не се познаваше с него, само дето линията на живота на Елена в очите на седемдесетгодишната жена се очертаваше в определена, както ѝ се струваше, тенденция: първият съпруг почти с два̀сет години по-възрастен, вторият — също, тоест хубавичкото младо момиче от ранна възраст е свикнало да се лепи за реализирани мъже, да ги разделя със съпругите им и да се възползва от тяхното благосъстояние и репутация. Нали и Арцеулов навремето се бе развел, за да се ожени за Елена... С една дума, очертаваше се една, може да се каже, твърдо определена, и то далеч не красива схема. Ана Викторовна беше жена пряма, рязка, не си правеше труда да бъде деликатна и открито споделяше съображенията си не само със своя син, но и с втората му съпруга.

— Ти никога не си обичала Льова — строго нареждаше тя на снаха си, докато седеше до нея в болничния коридор, — мислеше само за парите и славата му, искаше да го използваш. И ето че сега същността ти излезе наяве. Сега всичко стана абсолютно очевидно.

Елена опитваше да се противопостави, но не намираще нужните думи.

— Защо говорите така? — питаше само. — Какво съм направила? С какво съм се провинила?

— Непрекъснато ти звъни телефонът — упрекваше я свекървата, — постоянно се отплесваш по някакви разговори за пари, неустойки, афиши, договори, билети. Какво е това? Какво е това, тебе питам?

— Обаждат ми се от работата — послушно обясни Елена. — Какво лошо има, че разговарям?

— Как „какво лошо“ има?! — избухна Ана Викторовна. — Мъжът ти е на смъртно легло! Поне осъзнаваш ли, че Льова умира? Трябва да мислиш само за това, а не за някакви си... Просто нямам думи!

— Ана Викторовна, непрекъснато мисля за Лев, честна дума, но нали ме търсят, не мога да забраня на хората да ми се обаждат по телефона...

Но майката на Лев Алексеевич беше непреклонна.

— А трябва! Трябва да кажеш на всички, че си покрусена, че мъжът ти умира и никой да не смее да те безпокои за глупости.

— Но хората трябва да заминават на гастроли, това трябва да се организира някак, в края на краищата те трябва да знаят ще отида ли с тях и ако няма да отида, на кого да възложат моята работа...

— Някакви си гастроли! — тросна се Ана Викторовна. — Какво са гастролите в сравнение със смъртта на Льова, пред която всичко бледнее? Твоите актьорчета ще минат и без гастроли, нищо няма да им стане, ако не заминат. Да си поседят вкъщи, ще им бъде от полза.

Последната реплика на свекърва ѝ някак много болезнено ухапа Елена, беше някак изкуствена или каква... Не, не изкуствена, а вторична. Тя вече беше чувала някъде тази фраза за смъртта, пред която всичко бледнее. Но къде?

Съзнанието, което не искаше да се примири с мисълта за възможната смърт на Лев Алексеевич, веднага с готовност превключи на търсене и Елена си спомни: прочутият филм „Мястото на срещата не се променя“, репликата на онази Соболевская по повод на „смъртта на Ларочка, пред която всичко бледнее“. Стана ѝ неприятно. Не стига, че продуцентската фирма, в която работи, не може да получи от нея ясен отговор на много въпроси, защото Елена не знае какво я чака утре, ами и Ана Викторовна ѝ трови душата. Може и да е права и Елена наистина да трябва да мисли само за мъжа си, да се измъчва за него, да страда, да не мигва нощем и да плаче, да се мята в ридания, а тя говори по телефона и дори се опитва да измисли нещо, друго да си спомни, трето да посъветва. Не може така, не бива, не е човешко да мислиш за работа, когато мъжът ти умира. Но и за работата не можеше да мисли както трябва, мислите ѝ постоянно се връщаха към Лев, чието състояние ту едва-едва се подобрява, ту сериозно се влошава и прогнозата на лекарите остава неблагоприятна. Как да му помогне? Какво да прави? Как да живее сега?

— Естествено, на теб ти е безразлично — продължи свекърва ѝ, без да обръща никакво внимание, че по лицето на Елена се стичат сълзи, — ще погребеш Лев и пак ще се върнеш при твоя артист,

разправят, че не се бил оженил, след като ти го заряза. Няма да изтървеш къравото ти, ще намериш за кого да се лепнеш. Ти, Лена, винаги си била користна и аз от самото начало го знаех, жалко само, че Лев не ме послуша, хем го предупреждавах, предупреждавах го! Казвах му, че не го обичаш и от брака ви нищо няма да излезе! И бях права! Ето, моля ви се: той е в кома в реанимацията, а ти вече си завъртя опашката и мислиш къде да се емнеш да се забавляваш с твоите идиотски спектакли. Сигурно и приятелче си имаш там, някой артист, ти ги обичаш, знам аз. И на тези гастроли ще въртиш любов, докато мъжът ти умира тук.

— Ана Викторовна...

Елена нямаше сили да се съпротивлява на натиска, беше изпаднала в такова отчаяние от несправедливостта на казаното от свекърва ѝ, че не намираше думи за отговор. Пък и какво да отговори? Че всичко това не е вярно, че обича мъжа си и няма никакъв любовник? И без това Ана Викторовна няма да повярва, тя вярва само на себе си, вярва на всичко, което измисля и говори. Но в думите ѝ има някаква истина. Истината е, че редом със смъртта на близкия човек всичко трябва да стане дребно, нищожно и незаслужаващо внимание. Сигурно трябва да изключи телефона и да не се разсейва с някакви си разговори за работа, изцяло да се потопи в мъката и болката.

След като ѝ „пусна кръв“, свекърва ѝ най-сетне си замина, а Елена извади от джоба си телефона с намерението да го изключи и... Не можа. Гледаше с омраза апарата, стиснат в ръката ѝ, и самата ръка, която не искаше да се подчини на заповедта и да натисне копчето, и мислеше колко е неправилна, слаба, користна, та нали трябва да мисли само за мъжа си, а тя... Просто нямаше сили изцяло да се отдаде на мъката, в разговорите за работа намира поне някаква разтуха, някакво просветление, когато животът започва да ѝ изглежда постарому — мирен, благополучен, спокоен, изпълнен с ежедневни задължения. Без тези малки просветления би се побъркала.

Не, няма право да се разсейва, няма право да облекчава съществуването си. Мъжът ѝ умира и всичко трябва да бъде подчинено единствено на това. Елена въздъхна дълбоко и натисна копчето, с което изключи телефона. Край. Връзката с външния свят е прекъсната. Сега ѝ остава само мъката, само една огромна всепоглъщаща мъка, в която

тя просто няма да може да диша и много скоро ще се задуши и ще умре.

* * *

Най-сетне Котаракът Хамлет се почувства по-добре, апетитът му се върна, но ето че въпросът с храненето неочаквано се усложни.

— Ще помолим Пора или Лисичката да изтичат до селото и да ти донесат прясно пилешко — зарадвано предложи Камъкът, когато чу, че Котаракът е гладен.

— Какво приказвате? — възмути се Хамлет. — Не бива да ям сурово месо, кастриран съм.

— Ами варено? Можем да запалим огън и да го сварим или опечем — не се обезкуражи находчивият Гарван.

— Никакво не бива — отсече Котаракът. — И мляко не бива, нямам ферменти за лактозата. Вярно, на буницето ядях каквото намерех, но през цялото време се чувствах зле, повръщах и — прощавайте за подробностите — имах диария.

— Много си бил нежен, бе — неодобрително каза Гарванът. — Че с какво те е хранил твоят стопанин, та си толкова изнежен? Да не би да ти е давал стриди или може би черен хайвер?

— Ама че го измислихте, уважаеми Гарване — презрително измяука Котаракът. — Какви ти стриди? Какъв ти хайвер? Те са абсолютни алергени, аз не бива да ям нищо подобно. Татенцето ме хранеше изключително със сухи гранули. А веднъж на две седмици ми позволяваше да хапна пастетче от буркан, но после винаги се ядосваше, защото от бурканчетата изпразненията ми ставаха прекалено меки.

— И какво от това? — не разбра Камъкът. — Лошо ли е да имаш меки изпразнения?

— За татенцето беше лошо, защото моята тоалетна се измива трудно. Той обичаше изпразненията ми да са сухи и твърди — обясни Котаракът. — Изсипе ги в тоалетната чиния, изплакне съдинката — и готово.

— С какво да ви храним тогава, уважаеми Хамлет? — озадачено попита Камъкът.

Змеят припълзя по-наблизо и положи главата си на гърба на Камъка.

— Аз мога да ловя полски мишки — предложи той.

— Ти глух ли си?! — начаса избухна Гарванът. — Ясно ти се каза: месо не може. Ако недочуваш или мисленето ти е затруднено, върви да се лекуваш, няма какво да се мотаеш около прилични същества.

Змеят вдигна глава над гърба на Камъка, помисли малко, после се изправи на опашката си, източи се в цял ръст и приближи главата си до самия клон, където беше кацнал Гарванът.

— Аз, драги, все още чувам добре и не се оплаквам от главата си. Котаракът не бива да яде месо, но е необходимо да пие бульон, в него има маса полезни вещества, нужни на оздравяващия организъм. Мога да ловя мишки, а Катеричката ще вари от тях супа. Сега относно сухите гранули: ако ти, крилат детектив любител такъв, се наемеш редовно да ловиш насекоми, ще решим този въпрос.

Гарванът явно се постъписа — от много десетилетия не беше виждал главата на Змея толкова отблизо и бе успял да забрави колко студени и немигащи са очите му и колко страшен е дългият му език. Неволно отскочи, едва не падна от клона, и за всеки случай прелетя по-нагоре, на клон, който Змеят не би могъл да го стигне.

— Насекомите имат хитинова обвивка, която е много полезна за котките — продължи бавно да обяснява замисъла си Змеят. — Освен това ще помолим Катеричката да събере орехи и лешници, ще ги наситним и ще омесим топчета от орехово-насекомова смес, така ще получим сухата храна.

Той бавно се смъкна надолу и обви Камъка с няколко плътни пръстена, като намести главата си точно под очите на своя стар верен приятел.

— Трябват ми и въглехидрати — тихо изписка събралият сили Котарак. — В моите сухи гранули винаги имаше въглехидрати, татенцето задължително ми четеше на глас състава им, беше отпечатан върху пакетите с храна. Не може без въглехидрати, никак не може.

— Ще помолим Заека да изтича на полето и да донесе зеленчуци — морковчета, зеленце, картопки. Можем да задушим зеленчуците и да направим рагу.

— Няма да ям рагу, не го обичам, татенцето ми направи няколко пъти, но не го ядох — веднага отвърна Котаракът.

Гарванът понечи да развие темата, че татенцето го няма тук и той да не се лигави, ами да лапа каквото му дават и да бъде благодарен, но Змеят, изглежда, не обърна никакво внимание на неблагодарността, проявена от Хамлет, и спокойно продължи:

— Зеленчуците също могат да се изсушат и добавят в топчетата. С една дума, уважаеми Хамлет, не се тревожете, ние ще решим въпроса с храненето ви, а вашата работа е да оздравявате, да събирате сили. И между другото, много добре би било да добавяме в храната ви и сушена коприва, в нея има много витамини. И това ще организираме, тук съвсем наблизо има разкошен храсталак диви малини, а където има дива малина, там има и коприва — най-сочната и полезна коприва.

Този разговор не хареса на Гарвана. Ама как така? Той току-що дълго и подробно бе разказвал за разследването и вместо да се възхищават на неговата наблюдателност и таланта му на разказвач, да задават въпроси и да молят за разяснения, те обсъждат някакви глупости. С какво да хранят този грозен скитник, видите ли! Няма ли други интереси? За какво се бе старал той! Не, тая работа трябва да се оправи, реши Гарванът и започна да припомня на глас подробностите от видяното „в другия живот“. Така гордата птица успя да прикове вниманието към себе си и отпразнува победа.

— Кой е бил в жилището на Лесогоров, докато той е седял в ресторанта с Никита? — попита Котаракът.

— Не знам — равнодушно тръсна Гарванът. — Не го видях.

— Как така не сте го видели? — смая се Хамлет. — Но какво сте правили там, уважаеми Гарване? За какво ви пратихме?

Тонът, с който Котаракът зададе своя въпрос, хареса на Гарвана още по-малко от обстоятелството, че разказът му бе прекъснат от обсъждането на котешкото хранене. Какво си позволява този проскубан дрипльо? Как смее да разговаря така с него? Кой му е дал право да задава такива чудовищни въпроси и да се съмнява в способностите и уменията на Гарвана да гледа истории?

Той събра в гърдите си повечко въздух, та гласът му да прозвучи с достойнство.

— Разбираш ли, ние си имаме определени правила да гледаме криминалета и не си ти, безроден храненик такъв, който ще се намесва

в тях. В онзи момент аз наблюдавах Театъра, какво мисли и чувства той — и точно това ви разказах.

Но Котаракът не схвана колко неуместни са били претенциите му и нахално продължи:

— Ама че сте, уважаеми Гарване, не ви бива да гледате криминалета — заяви той. — Трябваше веднага да полетите и да надникнете кой се е вмъкнал в жилището на Лесогоров, така веднага щяхме да знаем. А сега ще ни мъчи неизвестност. Нима не можахте сам да се сетите? Та това е елементарно!

Такава наглост Гарванът вече не можа да понесе и буквално се задави от негодувание, но на помощ неочаквано му се притече неговият заклет враг Змеят.

— Вижте сега, уважаеми Хамлет — тихо подзе той, — ако нашият общ приятел Гарванът бе направил това, което съветвате вие, на нас нямаше да ни е интересно да слушаме историята.

— Защо? — учуди се Котаракът.

Тогава Гарванът най-сетне се съвзе.

— Защото ти си смъртен, психиката ти с друга — дрезгаво кресна той. — Никога няма да ни разбереш, дори не се опитвай.

— Защо? — отново попита Котаракът, този път неуверено.

— Вие трябва да разбирате — продължи Змеят, — че смъртните имат своя край и всичко, което правят, е ориентирано към краен резултат. На вас, смъртните, ви е много по-интересно как ще приключи нещо, а за нас, вечните, е много по-важно да следим процеса. Понятие като „край“ за нас е ефимерно, вечните нямат край и няма да имат, ние ще съществуваме винаги, затова няма какъде да бързаме, първо подробно ще научим всичко, ще го обмислим задълбочено и сериозно, без бързане, едва тогава ще стигнем до логичния край. И самият вие, уважаеми Хамлет, помислете: какво му е хубавото ние с вас веднага да научим кой е влизал в жилището на драматурга? Нали детективите не знаят и Лесогоров няма намерение да им каже нищо за това. Следователно ние с вас ще изпреварим разследването и ще изгубим всякакъв интерес към него. И ще излезе, че времето, което вече сме употребили за тази история, сме го изгубили напразно и не сме изпитали никакво удоволствие.

При цялата си неприязън, дори може да се каже омраза, към Змея Гарванът не можа да не изпита дълбоко задоволство от строгото

обяснение, което ясно показва на Котарака, че е глупак и нищо не разбира от живота на Вечните. Котаракът дори не намери какво да отговори и известно време мълча, докато асимилираше явно сложната за него мисъл.

— И все пак не разбирам — раздразнено избъбри най-сетне Хамлет, — има нещо неправилно устроено при вас. Ако аз ви бях директор...

— Аха — прекъсна го Гарванът, — защо не изтърсиш и: художествен ръководител? Имаш мания за величие.

— Ще го кажа! Какви спектакли бих организирал тук при вас — цялата гора ще се събира да слуша и гледа, можем да продаваме билети и да печелим пари. Жалко само, че тук няма къде и за какво да се харчат. Как бих се разгърнал само! Нали не току-така толкова години се въртя около театъра, ами че аз съм спец по въпроса „хляб и зрелища“. Такива спектакли бих поставил при вас — „Златната маска“ ряпа да яде.

Гарванът се навъси. Не, това вече не се търпи! Отново Хамлет е в центъра на вниманието, отново вещае, а всички го слушат. Трябва спешно да се вземат мерки.

— Впрочем съвсем забравих — тихо каза той, — подполковник Зарубин каза на нашите герои, че е получил сведения за гардеробиерката Гункина и нейния брат. Братът на Гункина отново бил в затвора, със съучастници обрал магазин.

— Ами самата гардеробиерка? — попита Камъкът. — Може би тя е искала да убие Богомолов? Или дъщеря ѝ, която загубила детето си.

— Едва ли — авторитетно заяви Гарванът, зарадван, че сега ще смае присъстващите с новата информация. — Гункина и дъщеря ѝ са решили да отидат в манастир. И живеят там, молят се, общуват с Бог.

— В манастир ли? — ахна Хамлет. — Защо? Толкова ли им е било зле вкъщи?

— Опитват се да овладеят гнева и унието си — с удоволствие обясни Гарванът. — Ти, котешка душо, не можеш да разбереш това. И ето какво още: изпитах колосално удоволствие, докато слушах разговора на Каменская със Зарубин. Буквално няма да ви го преразказвам, но смисълът беше, че Каменская отново попита кога ще ѝ съберат сведения за Артър Лесогоров, а Зарубин обясни, че е

претоварен и няма време. Леле, как си крещяха! Това трябваше да се чуе. Толкова се смях, просто щях да се пръсна.

— И какво, няма се скараха? — с ужас попита миролюбивият Камък, който изобщо не понасяше конфликти нито в собствения си живот, нито в историите, които гледаха.

— Не са! Те са приятели, толкова години са работили заедно! И приятелски се разделиха. Зарубин обеща да даде сведения за Лесогоров най-много след двайсет и четири часа. Но Каменская, изглежда, не му повярва. Ами... май не пропуснах нищо съществено. Каменская и Сташис продължават да обикалят театъра и да разговарят с всички наред, после честичко се събират в кабинета на Богомолков и разменят впечатления. Изобщо, рутина. Понякога дори се чудя колко досадна е тази работа — разкриването на престъпления. Отвратителна скука! Аз неслучайно не обичам да гледам криминалета, онези за живота и за любовта са много по-интересни.

— Как така? — смая се Котаракът. — Какво приказвате, уважаеми Гарване? През живота си съм гледал безброй криминалета по телевизора и всички са толкова живи, динамични, през цялото време става нещо, някакви неочаквани обрати, гонитби, сбивания, убийства, с една дума — екшън. А вие разправяте — скука.

— Именно, там е работата, че си ги гледал по телевизора, а там всичко е лъжа, от първата до последната дума. Там всичко е измислено и изсмукано от пръстите. А ние гледаме реалния живот, как става всичко в действителност, а не както са го измислили сценаристи. Слушай и се учи, докато има от кого — с нескрито удоволствие заяви Гарванът.

* * *

След „Макбет“ Театърът винаги спеше неспокойно, пак добре, че представяха този спектакъл приблизително веднъж на два месеца. Прекалено много кръв и смърт имаше в тази пиеса! Да не говорим за омразата и другите емоции — действието, всяка роля, всяка реплика са препълнени с тях. Освен това режисьорът, който бе поставил пиесата, бе акцентирал върху войната и борбата за власт като нещо мръсно в прекия и преносния смисъл, на тази концепция беше подчинено цялото

декорационно-оформителско решение на спектакъла, според което всички мъжки роли се играеха с еднакви оплескани с кал и кръв плащове, а сцената бе облечена минимално, демонстрирайки оскъдния, сиромашки бит на Средновековна Шотландия, и то в периода на войната. Никакви разкошни покои в Инвернес, никакви ярки костюми, всичко беше строго и приглушено, оформлението беше фон за силните чувства и владеещите души на Макбет и жена му страсти. Театърът много се уморяваше в дни, когато на сцената даваха „Макбет“, и едва дочакваше зрителите да напуснат сградата, а работниците да приключат с демонтирането на декорите. Добре поне, че декорите не бяха сложни и ги демонтираха още същата вечер. Театърът сигурно не би могъл да заспи, ако на сцената бяха останали сукната, които обикновено особено силно попиват емоциите и същината на действието. Но въпреки това сънят след „Макбет“ беше повърхностен и някак накъсан, дори не беше ясно сън ли е това, или лека дрямка, а може би и бодърстване.

След като изпрати последния работник, Театърът почака дежурният пожарник и охранителят да обиколят цялата сграда, послуша как портиерката Тамара Ивановна заключи вратата, прехвърли в паметта си най-ярките, най-сполучливи моменти от днешния спектакъл, отбеляза си необикновено острата, наситена игра на Михаил Лвович Арцеулов в ролята на Макдъф и започна да се отпуска в опит да заспи. Ала нещо му пречеше. Театърът усещаше в себе си нещо излишно, нещо неприсъщо за него. Нещо чуждо.

Той се съсредоточи и започна да се вслушва поред в различните части на сградата. Започна от служебния вход — тук всичко е както обикновено, портиерката и охранителят гледат филм по телевизията. Главният вход — тишина, гишетата на касата и на администратора са затворени и заключени. Кабинетът на главния администратор край входа на фойето също е заключен и лампите вътре са изгасени. В гардероба е тъмно, във фойето също, зрителната зала е празна, и сцената е празна... Не, не е съвсем празна, все пак не са отнесли някои елементи от реквизита — дали в бързината са ги забравили, дали ги е домързяло... но нищо, утре ще приберат всичко и ще го подредят по местата в реквизиторската, случва се, макар че е нарушение, дума да няма. На първия етаж в служебната част на сградата е тихо и пусто, на втория, в гримьорните — както обикновено е мръсно и разхвърляно,

но утре сутринта ще дойдат чистачките и всичко ще разтребят. Няма никакви външни хора.

Усещането обаче не се разпръсваше, напротив, ставаше все по-отчетливо. Театърът премести вътрешния си поглед към служебното стълбище и започна да опипва пътя нагоре, към жилището на Лесогоров. Сигурно Артъом има гости, оттук е това усещане за нещо чуждо. Не, не са гости, във всеки случай той не намери в жилището никакви външни хора.

Театърът потрепери. В горната част на сградата усети смърт. Но веднага се успокои. Ама разбира се, в пиесата има толкова смърт, толкова трупове, затова е такава усещането. Просто е заседнало някъде, не е изчезнало заедно с декорите, актьорите и зрителите, а се е притаило най-вероятно в горната галерия, чак под решетките, оплело се е във въжетата и не може да се освободи.

Той вече почти бе задрямал, забравил тревогата, но отново се събуди и се послуша. Не, това не е смъртта от Шекспир. Някаква друга е. Театърът започна да си спомня всички смърти, които бе виждал през живота си. Най-често бе виждал покойници в ковчези, когато умираше някой актьор или служител от театъра и във фойето се провеждаше поклонение. Но при тези поклонения смъртта се възприемаше съвсем различно, защото самият момент на смъртта бе настъпил не тук, в сградата, тук докарваха вече мъртвото тяло, което нищо не излъчваше. Най-мощното излъчване се получава именно в момента на смъртта или при артистичното изобразяване на този момент. Вярно, на два пъти артисти бяха умирали в самия Театър, но и това беше нещо различно. И веднъж умря зрител. Театърът се опита да формулира какво именно не беше „в ред“ и разбра, че когато бяха умрели артистите и зрителят, доста бързо ги бяха откарали с линейка и усещането за смърт не бе успяло да се загнезди в сградата, да се разпространи в нея, да попие в стените, подовете и таваните. А това, което той усещаше сега, говореше за смърт, която вече се е настанила тук, наместила се е удобно и е започнала да пропълзява из целия Театър. За смърт, която е дошла не току-що, а преди поне два часа, ако не и три.

Театърът се вълнуваше, проклинаше собствената си безпомощност, мъчеха го догадки. Така и не мигна.

* * *

В петък, 19 ноември, за сутрешната репетиция на пиесата „Правосъдие“ бяха извикани само четирима артисти — играещите съдията, адвокатката, прокурора и подсъдимата, съпругата на прословутия Зиновиев: по график беше планирано да се работи върху откъса „Разпитът на подсъдимата“, така че другите актьори не бяха нужни днес. Помощник-режисьорът Александър Олегович Федотов с удоволствие направи и последната отметка в присъствения лист, след като в него се подписа Людмила Наймушина, която играеше подсъдимата. Всички бяха налице, бяха дошли навреме и след десет минути, щом стрелките на часовника покажеха единайсет, той можеше да даде звънец за началото на репетицията.

В единайсет без пет в репетиционната зала дойде Семьон Борисович Дудник със своя неизменен разтеглен на лактите дебел пуловер с голямо деколте и тъмносиньото със сиви шарки шалче. Той делово заподрежда на бюрото своите записки, а Федотов си помисли колко уверено е започнал да се чувства поредният режисьор. Ама разбира се, ако в близките два месеца Лев Алексеевич не дойде в театъра, „Правосъдие“ по право ще се смята за спектакъл, поставен от Дудник. И на афишите на „Нова Москва“ името му ще бъде написано с големи букви. Не е ли празник това! Драматургът Иля Фадеевич Малашченко вчера срещна Федотов в коридора и му каза, че Дудник поставил въпроса за свикване на Художествения съвет уж за решаване на въпроса за приемането в трупата на двама млади артисти, кандидатствали при Богомоллов преди почти месец. Защо е това бързане? Ще почакаат артистите, нищо няма да им стане, защо трябва да се събира Художественият съвет без художествения ръководител на театъра? Не, за Дудник тук се крие нещо по-голямо, той иска да покаже, че и без Богомоллов театърът е стабилен, животът си тече, работата върви и именно той, Семьон Борисович, спокойно може да оглави тази работа. Не току-така се трепе толкова с „Правосъдие“, репетира до изнемога всеки ден, освен вторник — и актьорите е изтормозил, и самият той едва диша, а на Артъом Лесогоров окончателно е свил сармите, не поощрява безкрайните поправки, бързали, бърза, за да успее с постановката, преди да се върне Богомоллов.

Разрешава някои поправки и дори сам настоява за други, но това са абсолютно необходими неща, дори Федотов, е съгласен с тях, дори той разбира, че поправките са наложителни.

Между другото, за Лесогоров. Нещо не се вижда наоколо, макар че обикновено авторът идва на репетиции едва ли не пръв, сяда до стената, дава последния вариант на текста и слага на коленете си своята дебела тетрадка, в която стенографира. Самият Федотов понякога прибегва до помощта на Артъом, ако по време на репетицията се оплете в безкрайните забележки на режисьора и не успее да запомни всичко. Артъом винаги услужва, намира нужното място и цитира дословно кой какво е казал, кой как е възразил и за какво и как в крайна сметка е приключил спорът.

— Семьон Борисович, автора го няма — предпазливо забеляза Федотов, когато извън звънецът и всички актьори се събраха в репетиционната зала. — Ще започваме ли без него?

— За какво ни е — проръмжа Дудник. — Без него ще ни е по-спокойно. Бави ни цялата работа. А така ние, дай боже, днес ще си изработим цялата сцена и повече няма да се връщаме към нея.

Репетицията започна, но само след петнайсетина минути се оказа, че не могат без Лесогоров: при предишната репетиция в текста бяха внесени някои промени и днешните реплики на персонажите трябваше да се базират на тези промени. Актьорите пък държаха в ръцете си текстове на ролите, разпечатани още преди седмица, тоест без последните промени. Обикновено такива проблеми не възникваха, Артъом работеше върху пиесата си добросъвестно и оперативно, веднага след репетициите се прибираще в жилището си и нанасяше промените не само в току-що репетираните откъси, но и в следващите сцени, ако те се повлияват от тези промени, а на другия ден донасяше поправените варианти.

Опитаха да работят по слух, Федотов гледеше нанесените предния ден поправки с молив, подсказваше и всеки актьор в движение променяше текста на ролята си, но така нищо не ставаше. Объркваха се, не можеха веднага да се сетят какво да кажат и как да изградят фразата, Федотов се нервираще, защото неподготвената репетиция беше негов пропуск, а Дудник откровено беснееше: неговата увереност, че ще успее да мине сцената за една репетиция, се топеше с всяка изминала минута.

— Александър Олегович, намерете автора — изкомандва той, — да донесе поправения вариант на днешната сцена. Десет минути почивка.

Федотов започна да звъни на Лесогоров по мобилния, но той не вдигаше. Да не би да спи? Наближава обяд, крайно време е да стане. Впрочем може да е гулял до късно през нощта в „Киномания“ и сега да си отспива. Александър Олегович излезе от репетиционната зала и се забърза към стълбището, по което можеше да се качи до служебната квартира.

* * *

Телефонът в джоба на Сташис не спираше да звъни. Това не приличаше на обажданията на дъщеря му и на бавачката, които в работно време се задоволяваха с изпращане на съобщения. Може би се е случило нещо? Звънът не беше силен, но Настя го чуваше добре и се ядосваше: той пречеше на разговора им със служителя от радиотехническата служба.

— Извинете — каза на събеседника си, — един момент. Антоне, вижте кой ви търси. Невъзможно е да се работи.

Сташис с виновен вид бръкна в джоба си, погледна дисплея на продължаващия да звъни апарат. На него бе осветен номерът на телефона и името на абоната. Антон учудено вдигна вежди.

— Бережной е. Да вдигна ли?

— Ами вдигнете — неохотно се съгласи тя. — Само не говорете дълго, сега работим.

Антон натисна копчето и само след няколко секунди физиономията му стана съсредоточена и строга.

— Извикахте ли милиция? Добре, сега ще дойдем.

Настя го погледна въпросително.

— Какво е станало? Къде ще отидем?

— В служебната квартира. Там е открит трупът на Лесогоров.

Следваха ги слисаните въпроси на радиотехника, но те вече тичаха по коридора, не отговаряха и не се обръщаха.

* * *

Цялото стълбище към служебната квартира беше пълно със служители от театъра и Настя и Антон едва успяха да си проправят път нагоре. Пред вратата на жилището стоеше с разперени ръце помощник-режисьорът Федотов и крещеше, надвиквайки глъчката:

— Вървете си, моля, вървете си, сега ще дойде милицията, аз вече се обадох и ги извиках, хайде, разотивайте се, не може да влизате тук.

Всъщност никой не се и опитваше да влезе, нещо не се намираха желаещи да погледнат с очите си мъртвото тяло, но всички искаха да се убедят, че моментално плъзналата из театъра страшна новина е истина, а не измислица, не е лоша шега, не е някакъв майтап или резултат от нечии халюцинации.

— Кой е влизал в жилището? — попита Сташис, когато успяха да стигнат до Федотов.

— Само аз. Изпрати ме Семьон Борисович — каза Федотов, сякаш се оправдаваше. — Артъом не дойде на репетицията, а на нас ни трябваше поправеният вариант, без него работата не вървеше, така че Семьон Борисович ми нареди да намеря автора. Звънях му по телефона, но не вдигаше, затова се качих тук и ето... Веднага се обадох в милицията, честна дума.

— Ама съвсем веднага ли? — недоверчиво присви очи Настя.

Федотов извърна поглед.

— Всъщност първо се обадох на директора. Обърках се. А Владимир Игоревич каза, че той ще се обади на милицията... Ще влезете ли?

Настя въпросително погледна Антон. Сега може да решава само той, като представител на властта, тя изобщо не би трябвало да присъства на местопроизшествието. Вярно, ако има късмет, ще дойде лично Николай Блинов, тогава въпросът ще може да се реши, но виж, с друг следовател определено не би могла да се разбере.

— Абсолютно сигурен ли сте, че Лесогоров е мъртъв? — попита Антон. — Може би трябва да извикаме Бърза помощ?

— Извиках — бързо отговори Александър Олегович. — Така ми каза директорът: аз ще се обадя в милицията, а ти на Бърза помощ, за

да не губим време, че то докато се свържеш... Всъщност не съм проверявал, страх ме е от трупове, но главата му е разбита и на земята до него се търкаля машата за камината... И бюрото е цялото в кръв. Мислите ли, че може да е жив?

— По-добре аз да видя — решително каза Антон.

Той отмести Федотов и влезе в квартирата. Настя остана на стълбищната площадка и улови учудения поглед на помощник-режисьора.

— А вие няма ли да влезете?

Какво сега, да му обяснява, че няма право ли? Нали той, като всички в театъра, смята, че и тя работи на „Петровка“.

— Преди да дойдат експертите, колкото по-малко странични следи останат на мястото, толкова по-добре — намери добър отговор тя.

— А, да, правилно — кимна помощник-режисьорът. — А и все пак сте жена, не бива да гледате такива неща.

— Нищо — позасмя се Настя, — свикнала съм, виждала съм къде-къде по-лошо.

Провървя ѝ, информацията за престъплението в театър „Нова Москва“ бе попаднала на правилното място и бе сварила следователя Блинов в кабинета му, където той съставяше поредния официален документ. Пристигналите лекари констатираха смъртта на Лесогоров и след като съдебномедицинският експерт огледа тялото, стана ясно: смъртта на журналиста бе настъпила преди четиринайсет-петнайсет часа, тоест снощи около девет часа вечерта. Николай Николаевич Блинов помоли да извикат в квартирата охранителя от частната фирма, който трябваше да предаде смяната точно в дванайсет на обяд, но заради извънредните събития не си беше тръгнал, а бе останал в театъра. Тук, на стълбището, пристъпваше от крак на крак и портиерката Тамара Ивановна.

— Идвал ли е снощи някой при Лесогоров? — попита ги следователят. — Може би някой е питал за него, търсил го е?

Оказа се, че никой не е идвал, не го е търсил или питал за него. И самият Артъм не бил довел никого. И изобщо, снощи не бил излизал от театъра, двамата си спомняли това абсолютно точно.

— Но вие сте застъпили на смяна в дванайсет часа вчера — не спираше да пита следователят. — Може при него да е дошъл гостенин

преди това, още сутринта? Можете ли да се свържете с хората, от които вчера приехте смяната? За да ги попитам.

Той незабавно получи номерата на телефоните, възложи на Антон да им позвъни и получи напълно очаквания отговор: от вчера сутринта Артjom Лесогоров не е напускал театъра и никой не го е посещавал. Наложил се да разчитат на свидетелските показания, защото в театъра, разбира се, имаше камери за видеонаблюдение, но не и записващи.

— Е, какво ще кажеш, госпожо детектив? Мотаеш се в този театър вече втора седмица, сигурно имаш представа какво става тук.

— Тук става това, че в жилището е можел да влезе всеки от служителите плюс всеки от деветстотинте зрители — рапортува Настя. — Сградата е планирана така, че това е възможно. Този отговор едва ли ще ви зарадва.

Блинов замислено се почеса по носа.

— Мда, хубаво се наредихме... Извикай тук Сташис, ще му дам указания. Между другото, къде е твоето приятелче Зарубин? Нали наредих да дойде, защото с мен дойдоха двама оперативни работници, които нямат и представа от спецификата, не се занимават със случая Богомолков.

— Тук съм, Николай, стига си мърморил — подаде се Сергей Зарубин изпод ръката на експерта, който обработваше повърхността на вратата. — Ти сигурно си летял с включен буркан на колата, а аз като простосмъртен минах през маса задръствания. Николай, може ли да разменя две-три думи с Каменская?

Следователят направи недоволна физиономия, но Зарубин не обърна на това никакво внимание и повлече Настя към ъгъла на стаята.

— Ще ме убиеш ли? — виновно прошепна той. — Убий ме, лично ще те оправдая. Не се задейства усетът ми, случва се. Измъчвай ме колкото искаш. Само не казвай на Коля, защото ще ме разкатае.

— Я стига — огорчено махна с ръка Настя. — Ама нали те молих, молих те, десет пъти ти напомнях: събери ми данни за Лесогоров. Усещах, че именно тук нещо не е наред, той е знаел нещо, нещо важно, и са го убили, за да не го каже на никого. Говорех ти като на човек, като на професионалист, а ти... Ако ми беше дал информация навреме, щях да накарам Лесогоров да си каже и майчиното мляко. Сега остава само да гадаем.

— Виновен съм, много съм виновен. Ако искаш, заплюй ме в лицето — предложи Зарубин. — Но за утешение ще ти кажа, че твоят Лесогоров не е знаел нищо толкова особено. И са го убили далеч не заради това.

— А защо?

— Ами че това е очевидно, Каменская! Първо се опитват да отстранят Богомолков, после отстраняват Лесогоров. Тоест първо премахват режисьора на спектакъла, след него — автора на пиесата. Е? Помисли.

— Мисля — кимна Настя. — Искаш да кажеш, че някой се опитва да провали постановката на „Правосъдие“?

— Именно.

— Но защо? На кого пречи постановката на един нов спектакъл в театъра? — не разбра тя. — Да не би да имаш нова информация, с която аз не разполагам?

— Нямам нова информация, имам само старата, пък и нея съм получил от теб. Но ти прецени: две убийства с разлика по-малко от две седмици, извършени по еднакъв начин — удар с нещо тежко по главата, потърпевшите са хора, свързани с една и съща пиеса. Нима има място за съмнение?

На пръв поглед наистина нямаше място за съмнение и това, което каза Зарубин, звучеше повече от убедително. Но нали Настя бе разговаряла с Лесогоров и бе го уловила в откровена лъжа. Нима това нищо не означава? Нима тя се е лъгала в подозренията си?

— Трябва да научим с кого тук, в театъра, е бил най-близък Лесогоров — каза тя вместо отговор. — Ще попитам Федотов, той трябва да знае.

Александър Олегович стоеше на стълбището с портиерката Тамара Ивановна, двамата оживено обсъждаха нещо.

— Беше приятел с Никита Колодни — веднага отговори помощник-режисьорът, без нито за миг да се замисли. — Ходеха заедно и в „Киномания“, и на други места. Доколкото знам, Никита често е гостувал в тази квартира.

— А Колодни днес в театъра ли е? — попита Настя.

— Не сме го викали за репетиция, той не играе и във вечерния спектакъл, така че най-вероятно днес изобщо няма да идва.

— Трябва да дойде — твърдо изрече Настя. — Ще го уредите ли? Или да се обърна към Бережной?

Тя посочи с кимване директора, който на няколко метра от тях разговаряше със следователя Блинов.

— Защо веднага към Бережной? — Стори й се, че Федотов дори се обади. — Аз ще намеря Никита и ще го извикам, имам всички телефони. А за какво ви е той? Да не би да го подозираме?

— Какви ги говорите! — разсмя се Настя. — Нали самият вие казахте, че Колодни често е гостувал в жилището на Лесогоров, а ние трябва да научим дали не е изчезнало нещо и изобщо, дали след убийството всичко тук е както преди. Разбирате ли?

Федотов делово извади телефона си, а Настя се върна в квартирата, където експертът вече опаковаше обработеното оръдие на убийството — машата за камината.

— Има ли нещо? — попита тя.

— Почти нищо, във всеки случай през последната година никой не е пипал това нещо — отговори експертът. — Вероятно престъпникът е носел ръкавици, сега всички станаха много умни. А после ще видим.

При тях дойде Блинов, който бе приключил с въпросите си към директора.

— Как мислиш, кръвта силно ли е пръскала? — обърна се той към експерта.

Експертът замислено погледна бюрото с пръските кръв, постоя до офисния стол, прецени нещо.

— Вероятно не — произнесе той най-сетне своето заключение. — Машата е дълга. За да удари главата, не е било нужно убиецът да бъде твърде близо до жертвата. Но нещо може да е останало по дрехите. Може.

Блинов тежко въздъхна и извика:

— Извикайте тук Федотов.

Помощник-режисьорът изникна до тях моментално, сякаш бе очаквал следователят да го извика.

— Какъв спектакъл играхте снощи?

— „Макбет“.

Блинов се намръщи.

— Имам предвид дали в спектакъла бяха заети много актьори?

— Много, да — кимна Федотов. — Това е многолюден спектакъл. Двайсет и девет души. И то при положение че спектакълът е поставен икономично, защото при Шекспир много персонажи се явяват по веднъж-дваж за няколко минути, така че има възможност един актьор да изпълни две, дори три роли. В „Макбет“ например има трима убийци, които успешно се преобличат и после играят други персонажи. Така че се получава: деветнайсет актьори плюс десет души масовка.

— А колко общо служители от театъра работиха вечерта?

— Ами — позамисли се помощник-режисьорът — сега ще си спомня точно... Седемдесет и двама души. Може да греша с една бройка плюс или минус. По принцип това не е мой спектакъл, но ние, помощник-режисьорите, знаем такива неща много добре.

— А зрители...

— Деветстотин — подсказа Настя. — Това е капацитетът на залата. Но трябва да попитаме касиерите колко билета са били продадени всъщност и администратора колко гратиса е издал.

— При нас винаги е препълнено — гордо заяви Федотов. — Дори в касата да останат билети, те са не повече от двайсет, максимум — трийсет. И то обикновено за детските сутрешни пиеси. Вечерните ни спектакли се продават много добре.

— Добре — въздъхна Блинов, — значи, ще смятаме, че са били общо деветстотин плюс сто от театъра, приблизително. Тоест хиляда. И всеки с еднакъв успех е можел да стигне до стълбището, да се качи в жилището и да извърши убийството. Каменская, не ти ли се струва, че ти носиш само нещастия?

— Струва ми се — честно призна тя. — И вие не сте първият, който забелязва това.

— Който го е забелязал пръв, е бил умен и прозорлив човек — наиздателно изрече Николай Николаевич. — Разбра ли, сестро?

* * *

Актьорът Никита Колодни, когото извикаха по спешност в театъра, почти не ставаше за разговор. Снощи след „Макбет“, където играл две роли — на Доналбейн и Младия Сиуард, здравата се бе

натряскал в компанията на познати актьори и режисьори, които празнували завършването на работата над поредния си телешедьовър, така че сега имаше главоболие и изобщо, демонстрираше всички признаци на тежък махмурлук. Но трябваше да го разпитат, нямаше как, затова Антон Сташис, на когото Николай Николаевич Блинов възложи да разговаря с Колодни, и Настя поканиха Никита в кабинета на художествения ръководител Богомолов.

— Не мога да повярвам — смотоледи Колодни, намръщен от главоболието, — буквално вчера Артъом беше тук, разговаряхме... Просто някакъв ужас. Кажете, а какво ще стане сега с постановката? Ще я спрат ли? А вие не бихте ли могли да съдействате да не я спират? — Колодни устреми умолителен поглед първо към Антон, после към Настя. — Разбирам, убили са Артъом и сега трябва да говорим само за това, но аз... но за мен...

Той помълча няколко секунди, после сякаш се реши и изтърси:

— Няма живот за мен, ако спрат тази пиеса! Сега за мен се решава всичко, буквално всичко!

— Какво, нима е толкова сериозно? — не повярва Сташис.

— А вие как мислехте? — вирна глава Колодни, в очите му пламтеше отчаяние. — Да вземем само снощния спектакъл, така за вас ще е по-ясно, по-нагледно. Аз имам две роли, цели две! Доналбейн и Младият Сиуард, нали така? А всъщност какво? Доналбейн, синът на крал Дънкан, се появява на сцената три пъти, при това двата от тях стои като истукан и не проговаря изобщо, а при третото излизане има три реплики. Тоест джафне три пъти — и хайде в колибката. После, вече към края на спектакъла, се появява Младият Сиуард, две излизания, първото — без думи, второто — четири реплики и кратко сражение с Макбет, в което Сиуард загива. И на това му казват: артистът Колодни е ангажиран в спектакъла. И такива спектакли са много, и във всеки имам приблизително такива роли. И това — няколко години наред. Какво ли не правих — и с художествения ръководител разговарях, молих го, питах защо не ме ангажират, и творчески заявки писах, в смисъл: моля да разгледате кандидатурата ми за еди-коя си роля. И какво? Нищо. Както излизах да стоя като дърво — така си и излизам. И не щеш ли, Лев Алексеевич ми предлага роля, централна, главна, на която се крепи целият спектакъл. От много години това за мен е първата възможност да покажа себе си, да се

утвърдя в професията. Започнах да губя кураж, професионализмът ми се изпарява... Можете ли да ме разберете? Вие можете ли да разберете колко е важно за мен спектакълът да излезе на сцена?

— Можем — равнодушно отговори Сташис.

Настя погледна любопитно Антон. Нещо явно не е наред? Или е забелязал нещо? Странно е, че тази пламенна, изпълнена с чувство реч не пробуди у младия оперативен работник ни най-малък отклик. Дори на нея в този момент ѝ бе дожаляло за артиста Колодни. Или това е проява на отношението на Антон към всичко, което му изглежда маловажно, защото той смята за важни, истински важни съвършено други неща? Впрочем, като помисли, Никита Колодни не буди истинско съчувствие и у нея. Убит е негов приятел, добър познат, убит е не някога, а буквално снощи, а Колодни мисли само как да не му отнемат главната роля. Нима всички артисти са такива?

— Въпросът за продължаването на работата върху пиесата не е в нашата компетенция — хладно отговори Настя. — Да се върнем на въпроса. За какво разговаряхте обикновено с Лесогоров?

Колодни сви рамене.

— Най-вече за пиесата. Пиесата го интересуваше най-много, не говореше за нищо друго. Съветваше се с мен как да промени нещо, какво да промени... Изобщо, разбирате.

— И толкоз? — попита Настя. — През времето на вашето познанство не разговаряхте ли за нещо друго, освен за пиесата?

— Артърм доста се интересуваше и от живота на известните хора — горчиво се усмихна Никита. — Често го канех в клуба, където се събират те, той ме помоли за това. Седеше там и си отваряше очите на четири, търсеше прочути хора и ме питаше кой е този, с кого е дошъл и така нататък. Нали е журналист, за него това е нормално. Сигурно искаше да събере материал за публикации. Питаше ме за разни клюки. Мислите ли, че може заради това да са го...

— Защо не? — отговори Антон с въпрос на въпроса. — Напълно е възможно. Да знаете случайно дали Лесогоров не е поддържал блог?

Прекрасен въпрос! Настя искрено завидя на Антон, задето това хрумна на него, а не на нея. Браво на това момче. А тя е вече стара, тя е от миналия век. Нима беше чувал някой за блогове през миналия век, когато тя се бе учила да работи и се бе усъвършенствала в професията? Всички въпроси, които в подобни случаи се задават на свидетелите,

излитат от езика ѝ вече автоматично, защото ги е задавала стотици пъти, а сред тях няма въпрос за блоговете. А Сташис има такива. Именно в това се състои разликата помежду им. Ново поколение, нови знания, нови навици.

Никита Колодни не знаеше дали Артъом Лесогоров е бил блогър.

— Не влизам в интернет, някак не ми е нужно, пък и време нямам — поясни той.

— Споменавал ли е пред вас Лесогоров за някакви свои познати? Имена, с какво се занимават?

— Не, не сме говорили за такива неща.

— А какво бихте казали за личния му живот? Жени, връзки, флиртове?

— Не съм забелязвал. Самият Артъом нищо е ми е казвал, само веднъж спомена, че в града, където живее, имал връзка, която приключила точно преди да пристигне в Москва. А тук... Не, не съм забелязвал нищо такова. Общо взето, той харесваше на много дами в нашия театър, особено на младичките, беше красив... обаятелен, весел. Да, сетих се, веднъж го видях в кафене близо до театъра с нашата Алиса. Но това беше отдавна, преди повече от месец, и то само веднъж.

— Коя е тази Алиса? — строго попита Настя.

— Звездичка — позасмя се Колодни и отново се намръщи. — Млада актриса, току-що излязла от „Щуката“, Лев Алексеевич я избрал. Красива жена.

Настя бързо прегледа списъка на трупата, защото не си спомняше никаква актриса на име Алиса, макар вече да беше разговаряла с всички артисти. Да, ето я, в списъка е.

— Да не е напуснала? Нито веднъж не сме я виждали в театъра.

— Не, на снимки е, в Минск.

— Отдавна ли?

— Не мога да кажа точно, трябва да попитате завеждащата трупата. Но от доста време, сигурно около три седмици.

Няма значение тази Алиса, едва ли е имала страстна връзка с Лесогоров, която да е станала причина за убийството. Ако е имало такава връзка, някой вече щеше да се изгърве за нея пред детективите.

— А разказвал ли ви е Артъом за свои врагове?

— Не — поклати глава Колодни. — Какви врагове може да е имал той? Весел, спокоен младеж, доброжелателен, усмихнат... Хората го обичаха...

— Един журналист винаги може да се сдобие с врагове — каза Антон. — Такава им е професията. А често ли му се обаждаха по телефона?

Никита разпери ръце.

— Аз откъде да знам?...

— Имам предвид: във ваше присъствие.

— Случвало се е... Искате да ме питате дали не съм чул нещо важно? Не, не съм чул. Обикновено му се обаждаха познати, които питаха как върви постановката на пиесата и кога ще ги покани на премиерата.

— Не е ли имало случай той изведнъж да се разстрои след някое обаждане? Или да се уплаши?

Не, не и не. Дали Колодни се чувстваше толкова зле, че се опитваше да приключи разговора колкото може по-скоро и затова нищо не разказваше, дали пък наистина не знаеше нищо съществено, което би могло да помогне на следствието, но разпитът не доведе до нищо интересно. Единственото ценно сведение, което успяха да изтръгнат от него, беше информацията за някакви особени отношения между Артъом Лесогоров и артиста Арцеулов. На въпроса с кого друго, освен със самия Колодни е общувал журналистът Никита отговори:

— С Лев Алексеевич, естествено, после с Дудник. Е, и с мен... Ами с всички по малко, общителен... беше... С всички разговаряше, задаваше много въпроси, интересуваше се от всичко. На някои това не допаднаше, нали знаете, хората смятаха, че събира клюки. Но да общува постоянно с някого... — Колодни внезапно вдигна глава и леко примига, сякаш си спомни нещо. — Ами да, с Михаил Лвович, с Арцеулов. И аз се изненадах, когато научих. Веднъж след спектакъл се отбих при Михаил Лвович в гримьорната му, трябваше да го питам нещо, отворих, без да почукам — а там седи Артъом. И нещо разпалено обсъждат с Михаил Лвович. Толкова се учудих! Какво имаха да обсъждат? Обикновено дори две думи не разменяха, Арцеулов не задаваше никакви въпроси за ролята си на репетиции. А този път гледам — седят един до друг, почти рамо до рамо и разговарят тихо.

— Наистина ли тихо? — усъмни се Настя.

— Мислите, че си съчинявам ли? — обиди се Колодни. — Арцеулов има толкова звучен баритон, че се чува в целия коридор, когато говори в гримьорната си. А този път нито дума не стигаше до коридора, затова влязох, без да почукам — беше тихо и бях сигурен, че Михаил Лвович е сам вътре. Влязох — и двамата млъкнаха. А Артърм направи една недоволна физиономия... Но аз успях да чуя последната реплика на Арцеулов, когато отворих вратата. Той каза на Артърм: „Сто пъти съм ти казвал...“. Разбирате ли?

— Искате да кажете, че според последните думи те са разговаряли далеч не за пръв път на тази тема, така ли?

— Именно! — кой знае защо се зарадва Колодни. — А пред хора се държаха така, сякаш изобщо са само на „добър ден“. Дори в бюфета не съм ги виждал на една маса. От мен нямате много полза, нали?

Той се усмихна виновно и разроши гъстата си коса с разперени пръсти.

— Днес не ме бива за събеседник, главата ме цепи. И изобщо, настроението ми е едно... нали разбирате. Паметта може и да ме подведе. Оставете ми координатите си, ако си спомня нещо, веднага ще ви звънна, става ли? Главата ми не го побира, че Артърм го няма вече. Знаете ли, имам чувството, че сънувам, че това е просто кошмар, пиянски кошмар, ей сега ще се събудя — и ще се окаже, че всичко е както преди, ще дойда в театъра на репетиция и ще видя Артърм с неговите тетрадки...

Колодни все пак не успя да се овладее и заплака, тихо и горчиво. И в тази секунда на Настя Каменская наистина й дожаля за него.

* * *

Оказа се, че далеч не е лесно да извикат в театъра всички артисти, играещи в „Макбет“: някой бил на снимки, друг репетирал в друг театър, трети просто си имал някаква работа. Но следователят Блинов настоя: трябва да бъдат разпитани всички, за да се разбере кой кого къде е виждал по време на целия спектакъл. Може би някой е видял човек да се качва по стълбите към служебната квартира? Може би някой е забелязал необичайна нервозност или разсеяност у партньора си на сцената? А и освен артистите под подозрение

попадаха и други служители от „Нова Москва“. За зрителите пък да не говорим... Но нали трябва да се започне с нещо.

След срещата в кабинета на художествения ръководител помолиха Никита Колодни да се качи в квартирата и в присъствието на следователя да погледне дали нещо не е изчезнало и няма ли някакви промени в обстановката и предметите. Излезе, че това не е лесна работа — отначало Колодни категорично отказваше да отиде на местопроизшествието, пребледняваше, заекваше и повтаряше, че няма да понесе вида на стаята, в която е било извършено убийството, после все пак се предаде. Обикаляше квартирата с треперещи крака и постоянно молеше за разрешение да отиде в кухнята и да пийне вода от чешмата. Явно махмурлукът му беше тежък.

— Не съм много наясно с вещите на Артъм — каза той найсетне, — но ми се струва, че всичко си е на мястото. И компютърът, и тези папки — лежат си както винаги са си лежали. И тетрадката със стенограмите му.

— Колко бяха папките? — строго попита Блинов.

— Не си спомням, май три или четири. Сега, почакайте — събърчи чело Колодни, — всеки път ми правеше впечатление, че са различни на цвят — синя, червена и черна, точно така, значи, три. И си наричах в зависимост от това как са подредени: ако червената е върху черната, довечера спектакълът ще бъде средна хубост, без вдъхновение, а ако червената е върху синята, ще стане добре. Ние, актьорите, сме суеверни хора, вярваме в поличби.

— Ами ако не червената папка е върху синята, а обратното — синята върху червената? — насмешливо попита Блинов.

— Тогава ще се скарам с помощник-режисьора — напълно сериозно отговори Колодни. — Не се подигравайте, поличбите винаги действат, многократно е проверено.

Той още малко пообиколи стаята и спря до камината, заразглежда металната стойка за аксесоарите.

— Няма я машата — слисано погледна той следователя. — Къде се е дянала? На кого може да е потрябвала? Тук винаги стоеше пълният комплект: машата, ръженът, лопатката, четката... или как се казваше, не знам. А сега машата я няма.

— Иззета е за провеждане на експертиза — хладно събщи Николай Николаевич. — Тя е оръдието на убийството.

— О, господи! — хвана се Колодни за главата. — Някак не помислих... Да, разбира се, нали ми казаха, че Артъом с машата са го... бях забравил...

Всичките три папки — червената, синята и черната — бяха на бюрото до компютъра, най-отгоре беше тетрадката със стенограмите от репетициите. И още няколко отделни листа, изцапани с кръв — новите варианти на ролите, подготвени за днешната репетиция. На пода до бюрото — принтерът, в него бе останал разпечатаният, но така и неизваден текст на пиесата „Правосъдие“ с последните поправки. Ако разчитаха на мнението на Никита Колодни, излизаше, че от жилището на Лесогоров не бе изчезнало нищо. Но разбира се, това се отнасяше за очевидните, биещи на очи предмети. Ами ако бе изчезнала само флашка? Колко такива флашки може да има един пишещ човек? Ясно е, че не една или две. И актьорът Колодни не може да знае нищо със сигурност. Ами ако става дума за документ, който се е намирал в папката? Папката си е на мястото, но какво е имало вътре и какво е останало? Не, изглежда, идеята да извикат актьора за оглед на местопроизшествието не се оказа твърде сполучлива.

Следователят пусна Колодни и отиде при гардеробиерите, където отдавна бе изпратил експерта с ултравиолетовата лампа да проверява костюмите на участниците в снощния спектакъл за наличие на следи от кръв. Ако ги споходеше късметът и откриеха нечий костюм с такива следи, разследването би могло да се смята за приключено. Но Блинов оценяваше вероятността за такъв щастлив край като минимална. Николай Николаевич беше заклет песимист.

И не сбърка. Експертът приключи пред него огледа на последния костюм — тъмновишневата рокля на лейди Макбет, сви рамене и прибра лампата в калъфа.

— Чисто — констатира той. — Или убийството не е било извършено от артист, или пръски не са попаднали върху дрехите. И нищо чудно — ударът е бил еднократен, а при еднократен удар обикновено не се получава разпръскване на кръв и мозъчно вещество. Виж, ако престъпникът беше нанесъл няколко удара, всеки път при изваждането на оръдието от раната щяха да излитат пръски и късчета кост, но така... Вярно, имаше шанс, но малък...

Вече доста уморен, следователят свика оперативно съвещание в кабинета на Богомолков. Той зае креслото на художествения

ръководител, а всички останали — Зарубин, Антон Сташис, Настя Каменская и оперативният работник от дежурната група — се настаниха на столовете покрай стената.

— Е, слушам ви — тихо каза той, подпря с длан бузата си и впери поглед в Зарубин.

— Предлагам като основна работна версия да смятаме опит за проваляне на спектакъла — бодро рапортува Сергей. — Първо Богомоллов, после Лесогоров, а начинът на извършване на престъплението е същият, идентични са.

— Твоята мисъл е ясна — въздъхна Блинов. — Сташис, ти какво ще кажеш?

— Трябва да се поровим в компютъра на Лесогоров — отговори Антон. — Струва ми се, че той може здравата да е ядосал някого с материалите си. Като нищо може да е пишел статии и да ги е изпращал по електронна поща. Значи, те всички се намират на твърдия диск. Добре е също да се поинтересуваме от блога му. Колодни каза, че нашият потърпевш много е обичал да събира информация за живота на звездите. Знае ли човек за кого какво е написал?

— Добре — кимна Николай Николаевич. — Заеми се с това. А ти какво ще кажеш?

Той премести поглед към оперативния работник от района.

— Трябва да проверим любовния фронт — не много уверено каза оперативният работник.

По принцип това беше правилно и далеч не глупаво, но нали той не беше в течение на историята с Богомоллов... Настя съжали, че сега компютърът на Артъом щеше да се озове изцяло на разположение на Антон Сташис. Да можеше и тя да получи достъп до него! Ако Артъом Лесогоров наистина се е наместил с хитрост в театъра, за да разкрие някаква скандална тайна, следи от информацията по този въпрос определено ще се намерят в компютъра. Но какво може тя? Ако всичко това се бе случило преди година, когато тя не само работеше, но и имаше право на тежка дума в съвещанията при началника, тогава, естествено, без нито за миг да се замисли, щеше да заяви, че поема работата с компютъра на потърпевшия, и никой нямаше да възрази: по онова време се смяташе за неприлично и не беше прието да се възразява на полковник Каменская. А сега тя е никой, външен човек. Пак добре че Блинов ѝ разреши да присъства на съвещанието, защото

можеше любезно да я изгони. Интересно, ще поиска ли и нейното мнение? И ако да, кога? Още сега, пред този оперативен работник, който не знае за безправното положение на Настя и смята, че тя е служител от „Петровка“, или после, на четири очи?

— Ами ти, защо мълчиш? — обърна се към нея следователят. — Някакви съображения?

— Две — кимна Настя. — Може ли да започвам?

— Давай — разреши Блинов. — Виж я ти, цели две... Богата работа, Каменская.

— Първото — започна тя. — Имам основания да смятам, че Лесогоров е знаел нещо нелицеприятно за ситуацията в театъра и се е опитвал да научи подробности. Напълно е възможно да са го убили именно затова. Вече ви докладвах...

— Да, да, спомням си — нетърпеливо завъртя ръка Блинов, — не се повтаряй. Вие със Сташис прекарахте тук много време, обаче полза никаква. Да не би да смяташ да продължиш безползното си ровене в театралните дрязги?

— Смятам — предизвикателно вирна брадичка Настя. — Това ми е работата, ако си спомняте. Сега второто. Ако Зарубин е прав и двете престъпления са имали за цел проваляне на постановката на пиесата на Лесогоров, трябва незабавно да се прекрати работата върху спектакъла, иначе ще има още жертви. И аз дори приблизително си представям кои именно ще бъдат те.

— Така ли? — с интерес попита следователят. — И кои ще са те?

— Дватамата актьори, изпълняващи главните роли: Никита Колодни и Михаил Арцеулов. Както и народната артистка Арбенина. Арбенина е мегазвезда, по принцип няма кой да я замени, Арцеулов също е много известен, много популярен актьор, залагали са на него. Колодни не е толкова звезден, но и той, и Арцеулов имат главни роли и ако за тези роли бъдат ангажирани други актьори, ще се изгуби много време. Никой не би го направил, вече и без това върху спектакъла се работи повече от два месеца, а ми обясниха, че това е прекалено дълго, нормалното е за толкова време на сцена да излиза вече готов спектакъл. С една дума, Николай Николаевич, трябва да направим две неща: да предупредим актьорите повече да внимават и да поискаме прекратяване на работата върху „Правосъдие“. Поне временно, докато не открием престъпника.

— Засега... временно — ядосано избъбри Блинов. — И откъде у тебе толкова оптимизъм? Ами ако изобщо не го открием? Проверихме костюмите — нищо. Значи, отново да се заровим в сто души от театъра и деветстотин зрители, които по никакъв начин не можеш да установиш и откриеш. Как при такива условия ще търсиш убиеца? Зарубин, ти успя ли да изясниш нещо?

— Нищо — мрачно призна Сергей, на когото беше възложено да разпитва служителите от театъра дали някой снощи не е видял нещо подозрително. — Но още не съм разпитал всички. Хората все още продължават да идват на работа. Явно ще трябва да стоя тук до довечера.

— Ще постоиш, нищо няма да ти стане — доброжелателно отвърна Блинов. — Между другото, как можа да ти хрумне тази глупост за провалянето на постановката?

— Ами защото всичко съвпада, просто идеално!

— А мотивът? Какъв мотив може да има тук? На кого може да попречи постановката на някаква си там пиеса? — не отстъпваше следователят. — И после, това е нерационално. Каменская популярно ми обясни, че постановката се осъществява със спонсорски пари. Ако няма пари, няма и постановка. Така ли е, Каменская?

— Така е, Николай Николаевич — съгласи се Настя.

— Е, и какво по-просто от това: премахваш спонсора — край с постановката. Защо са тези усложнения?

Ама наистина! Настя дори подскочи на мястото си.

— Точно така! — почти извика тя. — Къде-къде по-ефективно е било да се премахне спонсорът. Но спонсорът е бизнесмен, и то далеч не беден, ходи с охрана, не е толкова лесно да го премахнеш, трябва да наемеш убиец. А наемният убиец струва пари. Трябват и връзки, и възможности. Отгук и изводът: нашият престъпник не е професионалист, не ги умее тези работи, не знае откъде да подхване решаването на своята задача. Тоест той ще действа като дилетант. А това означава, че съм права: ще има нови жертви, ако не спрем работата върху спектакъла. Той няма да миряса и ще действа тъпо и еднообразно.

Блинов дълго я гледа и мълча, после смени положението на ръцете си, скръсти ги на гърдите си.

— Добре — каза най-сетне, — убеди ме.

* * *

— Вие не разбирате какво говорите — меко се усмихна административният директор Бережной. — Не можем да се откажем от спектакъла.

— Защо? — строго попита Блинов.

— Защото това са пари. Това е оборотен капитал, който ще получим след премиерата. И с тези пари ще можем да поставим още два-три нови спектакъла, и то да поканим за поставянето им известни добри режисьори и да им платим достойни хонорари. Не, не и не, при никакви условия няма да се съгласим да закрием „Правосъдие“.

— Но хората са в опасност!

— Така ви се струва на вас. И после, вашата работа се състои именно в това — да ги защитите. Така че — защитавайте ги. Лично аз съм повече от сигурен, че нито един човек повече няма да пострада.

— И защо сте толкова сигурен, ако позволите да попитам? — ядосано присви очи следователят. — Да не би защото вие, уважаеми Владимир Игоревич, прекрасно знаете кой е убиецът и сте в течение на плановете му?

И при тази остра нападка Бережной не изгуби своята безметежност. Беше очевидно, че не е толкова лесно да го извадиш от релси. „Или всъщност той е много добър актьор? — помисли си Блинов. — Каменская спомена нещо такова...“

— Не, Николай Николаевич — спокойно отговори директорът. — Не знам кой е убиецът и не съм в течение на неговите планове. Но познавам театралната среда, познавам актьорите. Престъпникът е външен човек, за мен това е съвършено очевидно, а щом е така — той не може да има никакви мотиви за проваляне на постановката. И това означава, че нашите актьори са в пълна безопасност. Убедих ли ви?

— Не ме убедихте — тросна се следователят. — Оставам на своето мнение. И щом не искате да помогнете на следствието...

— Просто не мога да го направя — все така меко го поправи Бережной. — Аз отговарям за финансирането на целия живот на нашия театър, аз съм живо заинтересован от парите, които идват от спонсора, и не смятам да ги жертвам.

— Но нали не става дума да се отказвате от парите! — не издържа Блинов и повиши глас. — Вие какво, не ме ли чувате? Става дума временно да се спре работата върху спектакъла. Веднага щом открием и обезвредим престъпника, ще можете да продължите поставянето на вашето „Правосъдие“, колкото ви душа иска!

— А мога ли да се поинтересувам за какво време говорим? За ден, за два? За седмица? За месец?

Блинов извади дебелия си органайзер и го прелисти.

— Ние не можем да живеем без план, драги Николай Николаевич, разберете, театърът е не само високо изкуство, той е и производство. А производството е невъзможно без план. За следващата година сме планирали две премиери и за тях са крайно необходими парите, които ще получим само в случай че пуснем на сцена „Правосъдие“. Лев Алексеевич вече проведе преговорите с някои актьори от други театри, които смята да покани за тези спектакли, и те също си градят определени планове, както финансови, така и организационни, нали ще трябва да си освободят време за репетиции. Художниците по костюмите, художниците декоратори, художниците по осветяването — и те си имат план за работа и макар да са на щат при нас, може да ги канят и в други театри, така че те трябва да са наясно до каква степен ще бъдат натоварени. С една дума, само ви се струва, че е проста работа да поставиш един спектакъл. Това е невероятно, неимоверно трудно и изисква строга организация и планиране на работата. Освен това изисква пари. Вие можете ли напълно отговорно да ми кажете, че след например три седмици ще можем да възобновим работата върху „Правосъдие“? Можете ли? Тогава аз незабавно ще внеса корекции в плана за следващата година и ще започна да преговарям за промените с всички заинтересовани лица. Или не можете?

— Слушайте — вече сериозно се ядоса Блинов, — вие какво, не разбирате ли, че става дума за тежко престъпление, за убийство? Това е нещо сериозно, а не някакви си там финтифлюшки. И аз като представител на държавата имам право да изисквам от вас...

— Нямате право — невъзмутимо реагира Бережной. — Ние сме автономен културен институт, от нас никой нищо няма право да изисква. Само Департаментът по културата, и то не по всички въпроси. А пък правоохранителните органи с абсолютна сигурност не ни

командват. С една дума, Николай Николаевич, аз разбирам вашите трудности, но и вие разберете нашите. При цялото си желание не мога да ви помогна.

Следователят стана и направи крачка към вратата.

— Добре — изрече той заканително, — знам как да се справя с вас. Пак ще стане така, както казах.

* * *

Ала у спонсора на постановката господин Андрюшин следователят също не срещна разбиране. Срещнаха се в събота, на другия ден след откриването на трупа на Артъом Лесогоров, и Андрюшин вече знаеше, че приятелят му е загинал.

— Какво нещастие — повтаряше покрусено той. — Ах, Артъом, Артъом! Ама как така? Не мога да повярвам.

Блинов започна отдалече — с въпроси дали Лесогоров не е имал врагове, дали не е споменавал, че го заплашват, изобщо, задаваше целия комплект стандартни въпроси. Но Андрюшин не можа да каже нищо интересно. Или не пожела.

— Кажете, как стана така, че вие решихте да спонсорирате постановката на пиесата на Лесогоров? — попита Николай Николаевич.

Андрюшин тъжно се усмихна.

— Навремето около мен се получи една твърде сложна ситуация и Артъом много ми помогна — изслуша ме, повярва ми, събра материал и написа статия, която ми послужи като тласък за възбуждане на наказателно дело срещу хора, които ме притискаха. Ситуацията се разреши в моя полза, аз бях безкрайно благодарен на Артъом и между нас се създадоха много топли отношения. Преди около година или малко по-малко Артъом дойде при мен и каза, че иска да напише пиеса. Попита ме дали ще му помогна с пари, ако се стигне до поставяне, защото без пари никой няма да пожелае да постави пиеса на неизвестен автор. Уверих го, че ще помогна, без никакво съмнение. Бях му много благодарен за помощта и бях готов да отвърна на услугата с услуга. После, след известно време, той се обади и каза, че е завършил пиесата и трябва да обиколи театрите, за да я предлага,

защото показал творбата си в своя любим театър, в „Нова Москва“, но там не я приели. Всъщност това е всичко. Отидохме двамата при художествения ръководител, при Лев Алексеевич, и още от прага заговорихме за пари. Както можете да се досетите, веднага приеха пиесата — усмихна се Андрюшин. — Предложих такава сума, че във всеки театър биха я взели. За Артъом не ми се свидят никакви пари. Той умееше да бъде приятел като никой друг.

Следователят си помисли, че е време да преминат към важния въпрос, и обясни на бизнесмена съображенията си относно спирането на работата върху „Правосъдие“. Докато говореше, очите на Андрюшин ставаха все по-студени, а погледът — остър.

— За мен е важно пиесата да бъде поставена — твърдо отговори той. — Искам спектакълът да се състои в памет на Артъом, на когото дължа много.

— Но може да пострадат хора — опита се да възрази Блинов.

Андрюшин си знаеше своето и следователят така и не успя да разколебае позицията му, колкото и усилия да положи.

— Спектакълът ще се състои — повтаряше бизнесменът.

— Пиесата ще бъде поставена. На всяка цена.

* * *

В петък, когато намериха трупа на Лесогоров, естествено, не продължиха репетицията, а съботната репетиция във връзка с трагичното събитие просто отмениха, така че Настя успя да разговаря с актьорите едва в неделя.

Тя отиде на репетицията още в нейното начало с намерението да помоли Дудник за няколко минути, но нищо не излезе.

— Почакайте, докато свършим — настоя режисьорът. — С вашите приказки съвсем ще ми разстроите актьорите, те и без това са тъжни. Изобщо не знам как ще работят днес.

Семьон Борисович се оказа прав — актьорите наистина още не бяха се свързали от потреса, предизвикан от убийството на автора на пиесата, и работеха лошо, бъркаха мизансцените, забравяха текста, не разбираха какво иска от тях режисьорът. Четирийсет минути след началото Дудник бе принуден да прекрати репетицията.

— Това е невъзможно! — почти крещеше той. — Вие просто не сте в състояние да се съсредоточите върху работата! Играете безлично. Край, свършихме за днес, безполезно е да продължаваме, няма да има полза от такава работа. Александър Олегович — обърна се той към помощник-режисьора Федотов, — кажете на завеждащата трупата да прехвърлят следващата репетиция в сряда, не по-рано, нека хората се посъвземат. За сряда извикайте хората, които са в плана за утре.

Той започна да събира от бюрото записките си и изведнъж погледът му се спря на Настя, която търпеливо седеше в ъгъла.

— И не се разотивайте — изкомандва, — милицията има нещо да ви съобщи.

Актьорите замряха и с интерес впериха погледи в Настя.

— Намерихте ли убиеца? — първа зададе въпрос Арбенина. — Кажете по-бързо, кой е, хайде де, не протакайте!

Настя се окашля и стана. Сега всички гледаха само в нея, така че ѝ стана някак криво.

— Семьон Борисович не ме е разбрал правилно. Нямам съобщение за всички, просто трябва да разговарям с някои от вас. Останалите са свободни. Моля да останат само Евгения Фьодоровна, Михаил Лвович и вие, Никита.

Из репетиционната зала се разнесе разочаровано „у-у-у“ и участниците в репетицията начело с Дудник започнаха да напускат помещението. Помощник-режисьорът Федотов, както обикновено, се помота по-дълго от всички и на Настя дори се стори, че се мотае нарочно, за да дочака тя да заговори.

Когато Федотов най-сетне излезе в коридора, Настя, като се стараеше колкото може по-предпазливо да избира думите, предупреди тримата артисти за възможната опасност. Най-непредсказуема се оказа реакцията на Арбенина: Евгения Фьодоровна се заля в звънлив смях.

— Че на кого съм притрябвала аз, самотната старица! Каква полза от мен? Освен апартамента, но аз вече съм го завещала, така че е безполезно да се мъчат.

Арцеулов укорително поклати глава.

— Евгения Фьодоровна, не бива да сте толкова лекомислена. Анастасия Павловна е права — ако някой иска да провали постановката, ще започнат именно от вас, защото няма кой да ви замени, в нашия театър няма звезди от вашия ранг. А без вас зрителите

няма да дойдат на спектакъла, защото всичко останало не им е интересно, авторът на пиесата не е известен, режисьорът също. Имам предвид, ако на афиша е написано името на Дудник — веднага се поправи той. — Без вас дори няма смисъл да се поставя спектакълът.

— Мили боже! — кокетно се усмихна Арбенина. — Не ме прехвалвайте. Миша, че ще се възгордея. Не, наистина, през живота ми никой никога не ми е посягал и не ме е заплашвал, така че това дори ще бъде интересно. И веднага почвам да се страхувам, защото трябва непременно да преживея опита от този страх, после може да ми бъде много полезен за сцената.

Арцеулов веднага весело подзе:

— Нашата Евгения Фьодоровна живее според заветите на Станиславски, старее се да получи колкото може повече жизнени впечатления и да ги спести в своята вътрешна касичка, та в нужния момент да ги извади и да си спомни какво е чувствала и как е разсъждавала. Нали така, Евгения Фьодоровна?

— Миша, вие опростявате Станиславски, но като цяло не сте далеч от истината. Нямам какво да губя, а и вече достатъчно съм поживяла, вие обаче трябва да се вслушате в това, което казва Анастасия. Не разбирам какво толкова ви забавлява, работата е сериозна.

Михаил Лвович вдигна ръце и демонстративно размърда бицепсите си, които бяха изопнали тънкия трикотажен пуловер.

— Нямам от какво да се страхувам, самият аз мога да извия врата на когото щете. Между другото, три пъти седмично спортувам във фитнес зала, не е толкова лесно да се справят с мен. И после, все пак не съм народната артистка Арбенина, спокойно могат да ме заменят в спектакъла, така че нищо страшно за мен, от моето отстраняване нищо няма да се промени.

Видът на актьора наистина беше внушителен: широкоплещестият едър и мускулист Арцеулов изглеждаше страховито.

Виж. Никита Колодни, изглежда, сериозно се уплаши. Седеше на стола в самия център на помещението — блед, с отпуснати рамене, с ръце, увиснали покрай тялото му.

— Никита, а вие защо мълчите? — обърна се към него Настя. — И вие ли смятате, че се презастраховаме и не ви грози никаква

опасност?

Колодни вдигна към нея съвършено болни очи.

— Знаете ли, щях да бъда щастлив, ако не можеха да ме заменят... Но пак много ме е страх. Всяка замяна, всяко въвеждане на нов човек в ролята е загуба на време и кой знае какво ще реши ръководството... За мен този спектакъл е много важен, просто няма да го преживея, ако нещо се провали. Господи, какво да правя сега?... Да ходя по улицата и всеки момент да очаквам някой да ме халоса по главата?... Или да ми сложи отрова в чая?

Гласът му трепереше, по слепоочията му се стичаха капки пот и личеше, че той истински се страхува. Впрочем, помисли си Настя, всички тези симптоми може да се окажат само последствия от махмурлук. Изглежда, актьорът Колодни редовно си позволява да „нарушава режима“ и да се напива. Какво пък, нищо чудно, пиещият актьор е нещо също толкова нормално, колкото пиещият детектив. Пък и Арбенина я бе предупредила за това.

Настя излезе първа от репетиционната зала, направи няколко крачки по коридора и спря: трябваше ѝ Арцеулов, имаше въпрос към него. Михаил Лвович се появи в коридора буквално след нея и решително закрачи към кабинета на директора, но Настя го спря.

— Михаил Лвович, може ли да си поговорим?

Арцеулов недоумяващо вдигна вежди.

— За нещо друго ли? Мислех, че всичко ни казахте.

— Останаха ми някои въпроси към вас. Къде можем да поседнем?

Михаил Лвович се огледа, после погледна часовника си.

— Всъщност вече нямам време.

— За кратко е — обеща Настя.

— Тогава хайде направо тук. Какво искахте да ме питате? Покрай тях преплува Евгения Фьодоровна Арбенина с тесните си изопнати панталонки и вталеното памучно сако.

— Анастасия, отбийте се в моята гримьорна — и направи изразителна физиономия, сиреч — имам нещо да ви съобщя.

— Ще ви чакам.

Интересно, какво ли ще бъде?

— Добре, Евгения Фьодоровна, ще се освободя и ще дойда. Михаил Лвович, какви отношения ви свързваха с Артьом Лесогоров?

По простоватото, с едри черти, но много добре гледано лице на Арцеулов се изписа искрено недоумение. Впрочем то спокойно можеше да се окаже изиграно, нали Гриневич ѝ каза...

— Абсолютно никакви — спокойно отговори артистът. — Виждахме се само на репетиции, е, и може би случайно в бюфета например или в коридора, или в приемната на Лев Алексеевич, с една дума, някъде из сградата на театъра. Извън подготовката на пиесата не съм общувал с автора. Защо, някой ви каза нещо ли?

Във въпроса Настя не долови и най-малко безпокойство, единствено любопитство. „Всеки що-годе професионален актьор ще омотае когото си иска...“

— Лесогоров влизал ли е във вашата гримьорна?

— Не си спомням такова нещо... — сви мощните си рамене Арцеулов. — Мисля, че не. Защо, някой ви е казал, че е влизал ли?

— Казаха ми — кимна Настя, леко усмихната.

— Кой?

— Моля Ви, Михаил Лвович — разсмя се от сърце тя, — що за въпрос? Нали разбирате, че няма как да ви кажа.

— Да, разбира се — прозвуча вече объркване в гласа му.

— Не мога да си представя кой би могъл да изтърси такова нещо. И защо? Сега с абсолютна точност си спомням, че Артъом никога не е идвал при мен.

Добре, ще си отбележим това. Колодни твърди, че е заварил Лесогоров в гримьорната на Михаил Лвович, и то наред някакъв сериозен разговор помежду им, полугласен разговор, и то явно не за пръв път. А самият Михаил Лвович отрича това. Любопитно.

След като се раздели с Арцеулов, Настя пое към „женското“ крило, към Арбенина. Евгения Фьодоровна стоеше пред отворения отдушник и пушеше, издухвайки дима през тясната пролука, от която нахлуваше студ и влага. На масата за гримиране се извисяваше пластмасова клетка за пренасяне на животни, в която кротко дремеше снежнобялата Есмералда.

— Миличка, помолих ви да се отбиете, за да ви предупредя: не обръщайте внимание на това, което ви говори Миша, тоест Михаил Лвович. Лъже.

Какъв номер, а! И откъде ли Арбенина е научила за какво току-що Настя си бе говорила с Арцеулов?

— Какво имате предвид? — предпазливо попита тя.

— Ами това, че той всекиго можел да пречука и на всекиго да извие врата. Не го слушайте, умолявам ви! Вярно, Миша е спортно момче, сили у него — бол, но... Разбирате ли, миличка, той е страхливец. Да, да — Арбенина с рязко отработено движение изхвърли фаса през пролуката, затвори прозорчето и се извърна с лице към Настя, — страхливец е. Всъщност не се изразих правилно... Разбирате ли, много актьори страдат от така наречения страх от телесен контакт. Дори не да удари, той не може без специално усилие да прегърне друг човек. Трудно му е. Минават му разни мисли — например че човекът е болен, заразен или просто немит... На някого устата мирише неприятно и не ти се иска да се доближаваш до него. Един вид невроза. Това се среща често.

— Знам — кимна Настя. — Та, значи, Михаил Лвович...

— Ами да — леко смутено се усмихна Евгения Фьодоровна. — Разберете ме правилно, казвам ви го не за да унижа Миша и да проваля репутацията му на мъжага, далеч не е това. Вие трябва да разбирате, че всъщност той не би могъл да се защити, ако, не дай си боже, се случи нещо. Беззащитен е като дете. На мухата път прави. Така че вие вземете мерки, защитете го някак.

— Вие толкова се грижите за Арцеулов, какво да правим обаче с вас? Защото и вие се нуждаете от защита.

— Я оставете това! — махна с ръка Арбенина. — Какво толкова ще ми се случи на мен? А дори да ми се случи, по-добре да се преселя в отвъдното в разцвета на славата си и в атмосфера на тайнствено престъпление, отколкото като забравена полубезумна старица, която доизживява дните си в старчески дом. Ярък пример за това е Зоя Фьодорова, и до днес хората си я спомнят, макар че от деня на убийството ѝ минаха един бог знае колко години. Не, не се тревожете за мен, аз съм фаталистка и умея да посрещам ударите на съдбата. За Миша обаче се погрижете. А и за Никита. Миша поне има сили и мускулатура, само видът му може да стресне, но нашият Никита е съвсем дете — слабичък, строен, крехък, така че може да се окаже лесна плячка.

Настя си припомни фигурата на „крехкото момче“. Да, Колодни е сух и жилав, фигурата му не е атлетична, но доколкото можеше да се види под късите ръкави на тениската, мускулите му бяха повече от

прилични. Явно доста спортуваше и далеч не беше хилав. Какво ти момче! Той е на трийсет и една години, отдавна му е време да се води мъж.

— Евгения Фьодоровна, забелязвали ли сте дали Арцеулов често е общувал с Лесогоров? Нали вие сте почти всеки ден в театъра, така че знаете всичко за всички и нито една дреболия не ви се изплъзва.

Арбенина не бързаше да отговори, пусна котката от клетката и наля в котешката паничка вода от чешмата. Котката сладко се протегна, изопна цялото си гъвкаво тяло, скочи на диванчето и се просна по гръб, като разпери задните си лапи настрани, а двете предни — кой знае защо, наляво. Евгения Фьодоровна с умиление наблюдаваше движенията на своята любимка.

— Опитният актьор не може да надиграе дете, но нито едно дете никога не може да надиграе в кадър животно — кой знае защо каза тя и на Настя ѝ се стори, че въпросът ѝ не хареса на Арбенина и тя не изпитва желание да отговори.

— Чувала съм за това — съдържано каза Настя. — И все пак, какво ще кажете за Артъм и Михаил Лвович? В какви отношения бяха?

Незнайно защо Арбенина въздъхна.

— Доколкото съм успяла да забележа — не бяха близки. Но Артъм беше симпатичен на Миша и той винаги се застъпваше за него на репетиции, когато артистите настояваха за едни или други поправки. На Миша всичко му харесваше, изобщо, ролята му допаднаше. И Артъм много му харесваше — изтънко се усмихна тя. — Това е всичко, което мога да кажа.

Мда, не е много... Господи, колко е просто всичко! Настя едва се въздържа да не се разсмее. Арбенина бе забелязала, че авторът на пиесата, млад, красив блондин, е симпатичен на Арцеулов, и бе заподозряла особена сексуална ориентация у Михаил Лвович. А тъй като традиционната ориентация на самия Лесогоров, изглежда, не е будела съмнения у никого, според актрисата актьорът Арцеулов може да е изпитвал несподелено влечение към младия драматург. Каква глупост! И дума не може да става за това. Впрочем... Кой знае? Ами ако е било точно така? И убийството на Лесогоров няма никакво отношение към покушението срещу Богомолв, а е свързано единствено с лични любовни преживявания? Но какво пречи на

Арбенина да го каже направо? Защо го усуква и говори за животни в кадър? Ааа, ясно, кирливите ризи. Как може да се хвърля дори сянка от съмнение върху любимеца на публиката Михаил Арцеулов, признатия герой любовник и храбър воин, трагичен злодей и благороден гений!

— Ще ме извините, миличка — възсухо произнесе Евгения Фьодоровна, — трябва да се преоблека и да си почина, на моята възраст дори половин репетиция като днешната изисква големи усилия.

— Разбира се, разбира се — смотолеви Настя и си тръгна.

Арбенина си спомни за своята възраст, много навреме.

Истината е, че нито една актриса, дори да е на деветдесет години, не признава, че се уморява и ѝ е трудно. Просто искаше да сложи край на разговора.

* * *

Между дванайсет и един часа по обяд артистичният бюфет обикновено беше празен, хората от техническите служби идваха да обядват от един, така че Михаил Лвович Арцеулов пиеше чай в пълна самота, когато при него дойде Александър Олегович Федотов.

— Е, какво? — попита той с пламтящи очи.

Арцеулов остави чашата на масата и учудено погледна помощник-режисьора.

— Какво какво?

— Какво каза тя? Защо ви помоли да останете? Намерили са убиеца, така ли?

— А, за това ли питаш? — Арцеулов отхапа голямо парче кекс със стафиди и с удоволствие задъвка. — Не, никого не са намерили. Според мен те изобщо не умеят да търсят, само ходят, гледат, разговарят, а какво правят реално? Къде е резултатът? Още един труп — това е целият резултат от тяхната бурна дейност. Дилетанти! Не си ли съгласен, какво всъщност могат те? Жена и хлапак, просто е смешно.

— Но какво все пак ти каза? — настойчиво повтори въпроса си Федотов.

— Каза, че някой иска да провали постановката на „Правосъдие“ и че аз ще бъда следващата жертва.

Помощник-режисьорът се облещи, дори дъхът му секна.

— Стига, бе! Направо така ли ти го изтърси?

— Право куме в очи — напълно сериозно потвърди Михаил Лвович. — Помоли ме да бъда по-предпазлив, да внимавам много.

— А ти?

— Какво аз? От какво да ме е страх? Само да ме доближи някой, ще го смлят само с лявата ръка. Познаваш ме, с мен шега не бива.

— Вярно, познавам те. — Очите на помощник-режисьора внезапно се свиха и той втренчено погледна артиста. — Признай си. Миша, бъди честен: ти... такава... Богомоллов, нали? Прости ли му за Хубавата Елена?

Лицето на Арцеулов моментално стана мораво, каменно, страшно.

— Престани да дрънкаш глупости! — засъска той, като поглеждаше момичето зад бара. — Според теб сигурно и Лесогоров съм пречукал? За какво? И него ли заради Лена? Глупак си, Саша, и не си пиеш хапчетата. Човек ако слуша теб, от любов хората са способни на какво ли не.

— А не са ли? — невинно попита помощник-режисьорът.

— Не знам. Лично аз не съм — сякаш се поуспокои Арцеулов. — Отдавна съм простил на Лена. И изобщо, с личния ми живот всичко е наред, прекрасно го знаеш. Нямам претенции към Лев Алексеевич.

— Тия на друг ги разправяй!

— По-тихо, бе! Защо крещиш? — отново тревожно се извърна Арцеулов към момичето на бюфета, което мирно режеше салам и червена риба и правеше сандвичи.

— Да не мислиш, че не виждам колко го мразиш? — продължи Федотов вече по-тихо. — Целият се тресеш, когато сте в едно и също помещение. И не само аз, цялата трупа е наясно с пламенната ти обич към Богомоллов. А хлапака си убил, за да отклониш подозренията от себе си. Хитро измислено, но старо като света. Смяташ ли, че детективите ще се подведат по твоята хитрост? Щом аз се сетих, те пък още по-малко ще се вържат.

Арцеулов бавно отмести чашата към средата на масата, за миг притвори очи, а когато ги отвори, на лицето му грееше добродушна и

леко недоумяваща усмивка.

— Какви ги плециш, Саша! — издума той съвсем кротко. — Да не си болен случайно? Изобщо чуваш ли се какво говориш? Какви ги дрънкаш? Сериозно ли мислиш, че аз съм го направил?

— Мисля — кимна Федотов. — И не само аз. Благодарни се, че ченгетата все още не мислят така, но това е въпрос на дни, а може и на часове. Трупата те уважава, заслужил артист си, затова всички мълчат, но това ще е до време. Така че готви се, доктор Астров.

— Александър Олегович, ще обядвате ли? — извика на помощник-режисьора бюфетчийката. — Днес имаме червена риба, много е хубава, крехка и почти не е пресолена. Да ви сервирам ли?

Федотов скочи и хукна към вратата.

— Не, благодаря, по-късно — извика ѝ в движение.

Михаил Львович Арцеулов отново остана сам. Известно време поседя до масата, после вдигна глава и извика момичето.

— Рибата била хубава, казваш?

— Чудна е! Отдавна не бяхме имали такава — с готовност отвърна момичето.

— Дай тогава два сандвича. И още един чай.

Изглежда, разговорът с помощник-режисьора никак не се бе отразил на апетита на актьора Арцеулов.

* * *

Следователят Блинов милостиво разреши на Настя Каменская да се запознае с книгата на Лесогоров, иззети от квартирата в театъра, но само на място в неговия кабинет.

— Няма да ви дам да изнесете нито една страница — заяви категорично.

— А може ли да си направя копия и да ги взема вкъщи? — помоли Настя.

Следователят изразително завъртя пръст до слепоочието си.

— Ти видя ли колко са тези книжа? Кой да е ксерокс ще издъхне, докато ги копираш. Седи тук и чети, щом толкова искаш.

Не ѝ се искаше да чете в кабинета на Блинов, но Настя реши да разчита на късмета си: просто ще прегледа книгата отгоре-отгоре, ще

разбере приблизително какво съдържат, а през това време все ще ѝ хрумне някакво решение. В края на краищата Николай Николаевич ще се усети, че и за самия него е неудобно на свободното бюро край него да седи външен човек. Постави пред себе си трите папки — червената, синята и черната, тетрадката със стенограмите и отделните листове, събрани из цялото жилище, и се зае да ги сортира. Често ѝ се обаждаше Антон Сташис, който в съседно помещение изучаваше съдържанието на твърдия диск на компютъра на Лесогоров и на многобройните флашки, и питаше дали ги интересува един или друг файл.

— Анастасия Павловна, бях прав за блога — радостно ѝ съобщи той по телефона. — Лесогоров щедро е споделял новините, научени по време на светски партита и по клубове. Залял е с кал всички, до които се е докопал. Снощи рових из интернет, четох, а днес намерих в неговия компютър файл със записки — явно веднага след като е научел нещо, си го е записвал, за да не го забрави, а в блога си е писал средно веднъж седмично.

— Ами тогава си записвайте всичко — въздъхна Настя.

Друг път той озадачено каза, че е намерил цял файл, посветен на Шекспировия „Хамлет“.

— Трябва ли ни?

— Нека помисля — помоли Настя.

„Хамлет“. Може ли съображенията на младия журналист по повод на тази пиеса да имат отношение към убийството? Малко вероятно. Още повече че в „Нова Москва“ такъв спектакъл не е бил поставян, така че нямаше никакви основания да смятат, че в тези бележки може да се съдържа информация за актьорите и другите служители в театъра. Но от друга страна, с какво трагедията на Шекспир може да е заинтересувала Артъом? Той не е изкуствовед, не е режисьор и дори не е актьор, за какво му е да размишлява върху пиесата? Има въпрос, а щом няма отговор на него, трябва да го търсят и да го намерят на всяка цена — това е една от основните максими на хората, които се опитват да разкриват престъпления.

— Разпечатайте ми този файл — помоли тя и отново се зарови в книгата.

Изобщо не сполучи със сортировката, всички книжа на Лесогоров представляваха разпечатки на текста на пиесата с

ръкописни поправки и крайни варианти. Всъщност крайният вариант беше само един, изваденият направо от принтера. Върху всички останали пъстрееха бележки и добавки, направени или с молив, или с химикалка. И сред тези книжа не се намериха никакви странични материали. Дали изобщо са съществували, или престъпникът ги бе отнесъл?

Да преминем към тетрадката със стенограмите. Тук Настя Каменская беше безсилна, нали не владее стенография. Ами ако...

— Николай Николаевич — обърна се тя към следователя, който старателно подшиваше дебело наказателно дело и съставяше опис, — трябва да поръчаме разшифроване на стенограмите на Лесогоров.

Блинов недоволно се откъсна от заниманието си.

— Това пък защо?

— Знае ли човек... Ами ако той е стенографирал не само репетициите, но е използвал стенографията и за да записва съмнителна информация? Представете си, че в тази тетрадка е отразена не само работата върху пиесата, но и някакъв компромат? Защото това е доста остроумен начин да се скрие даден материал от чужди очи — днес съвсем малко хора владеят стенография.

— Не си измисляй — рязко я прекъсна Блинов. — Нямаме такива експерти, значи трябва да търсим стенографи и да им плащаме, а кой ще плати? Нашето министерство ли? Или лично ти, от джоба си?

— Ще намеря кой да плати разшифроването, само ми разрешете да копирам тетрадката — уверено каза Настя.

— Прави каквото щещ — внезапно се ядоса следователят, — само не ми пречи, до гуша съм затънал в работа. И имай предвид: няма да издам постановление, сама се оправяй.

Настя много се надяваше на помощта на Вавилов, човека, който плащаше работата ѝ в театъра. И Вавилов оправда очакванията ѝ.

— Ще заделя средства — обеща той. — Щом това е нужно за Лев Алексеевич, няма проблеми.

Всъщност Настя не беше сигурна дали това е нужно за разкриването на покушението срещу Богомоллов, но за всеки случай изигра пълна увереност. Затвори телефона, взе тетрадката със стенограмите и тръгна да търси ксерокс, като се сети да вземе и последния вариант на пиесата. Просто така, от любопитство. Щом

около „Правосъдие“ кипят такива страсти, трябва поне да се запознае с текста. Така, за обща култура.

Остатъка от деня прекара в търсене на стенографи, които биха се наели да свършат работата спешно, после отиде при Вавилон за парите, после отнесе тези пари и материалите на специалиста, който живееше чак до околоръстното шосе в югозападния край на Москва, тоест в противоположния на нейния дом край. Прибра се късно вечерта, бързо вечеря, като се натъпка с каквото й падне, и не спря да се чуди, че не може и не може да се засити. После извади на бюрото два прозрачни джоба: в единия беше последният вариант на пиесата, в другия — разпечатаните от Сташис бележки, свързани с „Хамлет“.

Чистяков работеше на компютъра в хола. Дойде в кухнята, за да си налее чай, и като видя жена си с книгата в ръце, веднага се разтревожи.

— Сега да не ми кажеш, че ти трябва компютърът? — хвърли се в атака той. — Дори не си мечтай, няма да те пусна, имам спешна работа...

— Льоша, днес не съм нито писател, нито търсач — успокои го тя, — днес съм читател. И после, аз си имам лаптоп, забрави ли?

— Ти, приятелко, си забравила, че завчера той се повреди и аз го занесох в института да го видят и поправят моите момчета.

По дяволите! Наистина съвсем беше забравила за това. Просто й се бе изпарило от главата.

— Видяха ли го? Какво казаха? — с надежда попита Настя. — Кога ще го поправят?

— Обещаха за днес, така че утре или вдругиден ще ти го донеса. Днес обаче ще прощаваш. Нахрани ли се? Защото съм взел тиганици с тиквички от кулинарния, вкусни са. Искаш ли?

— Вече поисках — тъжно призна тя. — Намерих ги в хладилника, поисках и ги изядох.

— Ами пилето? Специално за теб изпекох пиле — разстрои се Чистяков. — То е хубаво, когато е топло, а утре за нищо няма да става.

— Не плачи, и пилето изядох. Извинявай.

— Цялото? — не повярва Алексей.

— Колкото ми беше оставил, толкова изядох — сопна се Настя. — Цял ден съм гладувала. И изобщо, трябва да се радваш, че имам добър апетит.

— Голяма работа си! — каза той, наля си голямата тумбеста чаша с чай и отиде в хола да работи.

Настя реши да започне с бележките по „Хамлет“, защото в текста на пиесата не би намерила отговорите на въпросите си за двете тежки престъпления, там те не можеше да бъдат. Виж, в бележките — кой знае... Може би щеше да се мерне някаква аналогия с последните събития в театър „Нова Москва“.

Но бележките по трагедията я разочароваха. Артъом Лесогоров явно не бе чел нито Белински, нито Аникст, нито Луков, нито други шекспироведи и мислите му се оказаха бледи и плитки. Ама какво е това, да се чудиш просто? „Хамлет до такава степен е погълнат от идеята за отмъщение, че жертва дори Офелия, като с внезапното си равнодушие я докарва до лудост. И едва в момента на погребението на Офелия разбира какво е направил и дава воля на чувствата си, като се сбива с брат й.“ Това би могъл да го напише гимназист, но не и човек с висше образование, който професионално се занимава с журналистика. Естествено, Настя не намери никакви аналогии. Само си изгуби времето.

Добре, да прочетем пиесата. Ако е на същото ниво, можем да разберем драматурга Малашченко, такова нещо наистина едва ли има смисъл да се препоръчва за поставяне. А това е последният вариант, многократно поправен и подобрен. Какво ли е било в самото начало? Сигурно пълен ужас. И самата криминална история, разказана в пиесата, беше безжизнена, някак мъртва, сякаш изкуствено измислена с някаква невидима на пръв поглед цел. Ако идеята бе на повърхността, историята сигурно щеше да изглежда правдоподобна, но така... Впрочем защо ли се чуди, та целта е очевидна: да се спечели слава, известност или — като вариант — по какъвто и да е начин да се проникне в театъра, а за целта трябва да се измисли нещо. И ето, Лесогоров е измислил.

Не й даваше мира мисълта за явната лъжа на Артъом, когато той й обясняваше защо е избрал за постановката на пиесата „Нова Москва“. Нещо го теглело именно към този храм на изкуството и не го е интересувал никой друг театър.

Но какво го е теглело? Какво?

* * *

И отново нещата се обърнаха далеч не така, както му се искаше на Гарвана. Още щом завърши разказа си за записките на Лесогоров, свързани с „Хамлет“, общият разговор веднага се насочи към Шекспир. Камъкът и Змеят, като същества високообразовани, се замеряха с цитати, като използваха ту езика на оригинала, ту различни преводи и се фукаха със знания, почерпени от специални книги и статии. Котаракът обаче ги слушаше, презрително примижал, и на Гарвана дори се стори, че той дрипльо има собствено мнение, което по никакъв начин не съвпада с официалното. От една страна, разбира се, би било интересно да го послуша, може той калпазанин да запуши устата на Змея. Но от друга, котаракът може да се самоизтъкне, а това не бива да се допуска.

Но се наложи да се примири, защото Змеят и Камъкът, след като се умориха да се бомбардират с висока критика, се обърнаха към Котарака.

— А вие какво ще кажете, адаш? Сигурно неслучайно са ви нарекли Хамлет, татенцето ви сигурно е имало собствено отношение към тази безсмъртна трагедия и към нейния главен персонаж принц Хамлет.

Котаракът бавно се разходи покрай Камъка — от лицето до гърба и обратно. Все още се движеше бавно и силно накуцваше при това, но Катеричката настояваше той постоянно да тренира и непрекъснато да увеличава дистанцията на „пробега“.

— Ами какво да кажа за Хамлет? — подзе той най-накрая. — Трийсетгодишен нехранимайко. Отдавна му е време да управлява кралството, да решава политически въпроси или да води войни, обаче още учи в университета. Какво толкова може да учи там до трийсетата си година?

От изненада Гарванът дори забрави, че не обича Котарака.

— Ама той наистина ли е на трийсет? — попита недоверчиво. — Защото ние всички сме свикнали да смятаме, че е съвсем невръстен, практически момче. С една дума, студент.

— Да, бе, невръстен бил! — тросна се Котаракът. — Какво казва гробарят? Че Хамлет старши, татенцето на нашия принц, разбил войската на Фортинбрас преди трийсет години, точно в деня, когато се родил младият Хамлет.

— Обаче не е вярно — намеси се Гарванът, извънредно доволен, че помни цитата наизуст и най-сетне може да запуши устата на тоя инвалид всезнайко. — Първият гробар казва: „От всички дни в годината започнах аз в деня, когато покойният ни крал Хамлет надви Фортинбрас“. Хамлет го пита: „Преди колко време беше това?“. А той отговаря: „Беше в деня, когато се роди младият Хамлет, онзи, дето се побърка и го пратиха в Англия“. Там не се казва и дума, че е било преди трийсет години, ти си го измисляш, така че недей... Помня всичко дума по дума.

И горделиво огледа присъстващите. Но думите му ни най-малко не смутиха Котарака.

— Не си спомняте всичко, уважаеми Гарване. Буквално след няколко реплики същият Първи гробар казва: „Гробар съм тук от младини, вече трийсет години“. Така че принц Хамлет изобщо не е невръстен, а в онези времена хората изобщо са живеели малко, така че трийсет години означават кажи-речи стар. И ето — Котаракът направи драматична пауза и огледа поред слушателите си, — възниква въпросът: какво е учил той толкова дълго в тези университети във Витенберг?

Отвърна му мълчание, прекъснато от нетърпеливия Гарван:

— И какво е учил?

Котаракът неприятно се позасмя.

— Ами ясно какво — да пие водка и да разваля момичета, това му е било ученето. Кралица Гертруда казва точно това за синчето си: „Той е дебел и страда от задух“. И това на трийсет години?! Какъв ли начин на живот трябва да е водил, та на трийсет години да получи задух и да затлъстее! Сигурно докато е бил в университета, не е излизал от кръчмите. И приятелчетата му Розенкранц и Гилденщерн са същата пасмина. Тримката са се подвизавали. И не щеш ли, ни в клин, ни в ръкав Хамлет започва усилено да мисли за световното зло и подредбата на света.

— Позволете, уважаеми — намеси се Камъкът, — защо сте решили, че той е започнал да мисли ни в клин, ни в ръкав? Имал е

причини...

— Причини е имал, но не е имал навика да мисли и не е могъл да има — гневно отвърна Котаракът. — Защото ако го е имал, е нямало да учи толкова дълго, а отдавна е щял да усвои всички науки. Такова е моето мнение. А вие, уважаеми Камъко и уважаеми Змейо, сте си натъпкали главите с шекспироведски изследвания и много искате да превърнете Хамлет в трагична фигура от вселенски мащаб.

Змеят поклати глава и хитро се усмихна.

— Значи, вие, уважаеми Хамлет, смятате, че вашият адаш в действителност изобщо не е такъв?

— Не е, разбира се — разпалено отговори Котаракът. — Че как ще е „такъв“? Той е обикновен хаймана, който изведнъж е попаднал в сложна нравствена ситуация: татенцето иска синът да отмъсти за смъртта му, а юнакът изобщо морално не е готов за това. Не е убиец и толкоз! И не му се мисли за вселенското зло и за подобряването на света, не го е грижа, не е приучен към такива размисли. А трябва да се отмъсти. Щеш, не щеш — трябва. И отмъщението трябва да бъде страшно, иначе татко му няма да го разбере. Та затова се измъчва — защото трябва да надвие собствения си характер и да направи нещо, което не му е по сърце. И между другото, за какво величие на душата му можем да разсъждаваме, щом той убива Полоний и казва: „Ще махна отгук карантиите“. Такива думи за покойник! Това според вас висок морал ли е? Това ли е духовната извисеност? Ще прощавате, ама...

Котаракът гордо вирна глава и многозначително размърда мустаци.

— А после, когато започват да търсят трупа на Полоний, Хамлет се проявява необикновено цинично, като демонстрира пълно пренебрежение към чуждия живот и неуважение към чуждата смърт. Защото Полоний изобщо не е замесен в убийството на Хамлет-старши, не е било нужно да му се отмъщава, а Хамлет нито съжалява, нито се измъчва по повод на невинно погубения баща на Офелия — нищо. Това е то неговото душевно величие. Да не говорим пък как ей така, между другото, погубва Офелия. Ясно е, че се е държал така, защото е имал цел, но знаете ли, пасажът за целта, която оправдава средствата, някак не ми е близък. Ами как постъпва той с другарите си по чашка? Просто умът човешки не го побира! Та нали те не са знаели какво

пише в писмото, което са понесли за Англия, казали са им да го отнесат — носят го. А какво прави Хамлет? Нарича ги усойници, подправя писмото, пренаписва го и момчетата са екзекутирани още със стъпването на английския бряг. Защо постъпва така с тях? Та те нямат абсолютно нищо общо с отмъщението за бащата. Тоест той така, за да се намира на работа, убива всички наред. И това ми било борец за световно добро и съвършенство! А между другото, искате ли да ви поставя „Хамлет“? Защо пък не, прекрасна идея — въодушеви се Котаракът и се опита да скочи на гърба на Камъка, но силите не му стигнаха, той направи няколко опита, но всеки път не стигаше до горе, хлъзваше се надолу и се тръшваше ту по гръб, ту по корем. Остана на земята, но в позата на същество, което дава ръководни указания. — Вие, Катеричке, ще бъдете Гертруда, а вие, Зайо, ще бъдете Клавдий. Вие, Таралежко, ще изиграете ролята на Хамлет, нали сте бодлив като него.

— Ами аз? — не се стърпя Гарванът.

— А вие, уважаеми Гарване, ще бъдете Гробарят. Или ако искате — Сянката на бащата на Хамлет?

Гарванът се обиди. Гробар или някаква си там Сянка ли?

— Ами ти, Котарако глупав, кой ще бъдеш? — ядосано попита той.

— Аз съм режисьорът — тържествено възвести Котаракът.

— Ще ви тормозя, ще ви уча какво да правите, ще ви ругая, ще ви казвам, че сте тъпи, без капка мозък в главите и за нищо не ви бива, че мястото на всички ви е на улицата или по панаирите, а не в сериозния театър.

— Защо ще ни говорите такива неща? — попита наивно добрата и простодушна Катеричка. — Това е обидно. Искате да ни обидите ли, уважаеми Котарако Хамлет?

— Нищо не искам аз, искам да бъда истински режисьор, а за да бъда такъв, трябва да ругая и да крещя, та всички да се страхуват от мен и да ме уважават, ясно ли е?

Търпението на Гарвана се изчерпи. Как можа да сглупи и да разкаже за бележките по „Хамлет“? Трябва спешно да разсее мислите на компанията за постановката и изобщо за Хамлет — и за Шекспировия вариант, и за този в котешки образ. Какво ли да каже?

Какво ли да попита, та Котаракът да отговори и да престане със своите режисьорски замисли? Ето един добър въпрос:

— Слушай ти, режисьор любител, а защо помощник-режисьорът Федотов нарече Арцеулов доктор Астров?

— Елементарно — презрително се ухили Котаракът. — Защото в Чеховата „Вуйчо Ваньо“ доктор Астров се казва именно Михаил Лвович. Половината театър нарича така Арцеулов, но предимно зад гърба му. Между другото, по повод на „Вуйчо Ваньо“, и в съвременната режисура не всичко е просто...

Гарванът се ужаси и затвори очи. Кога ли ще миряса този самозванец! Каквото и да му подхвърлиш — готов е с пламенните си тиради. Как да го накара да млъкне? Ето! Трябва да попита и това. Котаракът със сигурност не знае отговора и ще си затвори устата.

— Стига за режисурата — прекъсна го Гарванът, — друго ни кажи: защо Арбенина мъти водата за голя Астров? Намеква, че бил хомосексуалист. Вярно ли е това?

След като изстреля въпроса, Гарванът тържествуващо се напери и се приготви радостно да посрещне поражението на съперника, който ще бъде принуден да признае своята некомпетентност. Защото такава неща можеш да знаеш само в един случай: ако си светил на хората, а Гарванът беше сигурен, че Котаракът Хамлет не е светил на Арцеулов.

Котаракът се протегна и равнодушно каза:

— Нямам представа. Това не ми е интересно. Не е имало никакви разговори за тези неща, поне аз не съм чувал, хем татенцето и бабчето постоянно обсъждаха всички актьори, така че ако е имало нещо, щях да чуя. Може да са се притеснявали да говорят такива неща пред мен. Не знам. Не искам да ви излъжа.

— Да, бе, от теб ще се притесняват — избухна в смях Гарванът. — Юнната ти възраст не може да е пречка. Само в нашия свят си говорещ, а в онзи си безсловесна твар, която не разбира човешката реч. Като не знаеш отговора на въпроса, така си и кажи — не съм в течение и толкоз. А ти само го усукваш и гледащ да се измъкнеш, хлъзгава твар си ти.

— Как да не разбирам човешка реч? — веднага се обиди Хамлет. — Прекрасно разбирам всичко. Друг въпрос е, че не мога да отговоря. Пълноценен член съм на тяхното общество. И изобщо не се измъквам, честно казвам: не знам. Защо вечно се заяждате с мен, уважаеми

Гарване? Отдавна съм забелязал, че имате лошо отношение към мен, не ме обичате. Защо? Какво съм ви сторил?

— Какво говорите, Хамлет — веднага се намеси миротворецът Камък, — ние всички имаме прекрасно отношение към вас, обичаме ви и ви уважаваме.

— Така ли? — Котаракът зае поза на незаслужено обиден. — Всички ми говорите на „Ви“, а само уважаемият Гарван си позволява да ми говори на „ти“ и да ме нарича с всякакви думи. Мълчах, мълчах, но това не значи, че нищо не забелязвам. Това ми е неприятно. С уважаемия Гарван не сме близки. Настоявам да се проявява уважение към мен.

— Абе кой си ти — понечи да заговори Гарванът, но тогава надигна глава Змеят:

— Приятели, хайде да не си изясняваме отношенията. Нашият уважаем Гарван се отнася към вас, скъпи Хамлет, нормално и приятелски, той просто така си говори. Не бива да му се сърдите, с всички е на „ти“ и всички нарича с разни думи. Ако сте забелязали, мен — най-много. Характер. Уверявам ви, че не го прави от лошо сърце.

Голям застъпник се извъди, по дяволите! Да не би Гарванът да е молил това позорно черво да се застъпва за него? И това доживяхме! Змеят защитава Гарвана, своя смъртен враг, а какво ли ще последва понататък? С тоя Котарак всичко тръгна наопаки, просто всичко! Трябва да измисли как да се отърве от него.

* * *

Вторник беше почивен ден за театъра и Евгения Фьодоровна Арбенина реши да се види с Елена Богомолова и да научи дали не е нужна помощ. Дълго се колеба да отиде ли, или да се ограничи с телефонно обаждане, но после реши, че на момичето ще му дойде добре една морална подкрепа „очи в очи“. И възникна нов въпрос: кога и къде да отиде? През деня в болницата ли, където Арбенина знаеше, че Елена стои постоянно, или вечерта вкъщи. След известни колебания, Евгения Фьодоровна избра втория вариант: след фаталните болести на петимата си съпрузи не обичаше болниците и се

страхуваше от тях. „Ще се належа в тях, когато му дойде времето и ме нападнат всевъзможните болести — мислеше си актрисата, докато излизаше с колата от своя уютен двор на шумната, претъпкана с автомобили «Тверская». — Къде ли са тръгнали всички по това време? Вече е време за лягане, а те са се помъкнали нанякъде...“

Никога не беше ходила в дома на художествения ръководител на театъра, знаеше само, че той живее на Кутузовския проспект, затова бе помолила Елена да ѝ продиктува точния адрес. Дълго обикаля между сградите, докато най-сетне излезе на малка уличка, застроена с девететажни панелни блокове. Нима е тук? Да, номерът е верен. Евгения Фьодоровна с усилие натика колата в тясното пространство между тясната страна на блока и контейнерите за боклук и влезе във входа. В носа я блъсна миризма на котешка урина. Нима Лев Алексеевич, толкова изискан, толкова елегантен мъж, живее в тази дупка?

Апартаментът се оказа малък и неудобен, но Евгения Фьодоровна някак моментално забрави за това, щом видя почернялото изтощено лице на Елена. Седнаха да пият чай, вярно, Елена предложи вечеря, но Арбенина отказа.

— Не знам какво да правя — говореше Елена през сълзи, които постоянно се търкаляха по бузите ѝ и които тя сякаш отдавна вече не забелязваше. — Лекарите не казват нищо определено. Лев ту е по-зле, ту по-добре, но остава в безсъзнание. Не мога да съществувам повече в такава неизвестност! Само дано да оцелее! Нека да остане с тежка инвалидност, да лежи, да е неподвижен, да е ням, само да живее! Не мога да го погребя, няма да понеса това!

Евгения Фьодоровна ласкаво взе ръката на Елена, погали сухата, леко грапава кожа. Момичето съвсем се е запуснало, помисли си тя, дори е престанало да маже с крем ръцете си, не може да мисли за нищо, освен за мъжа си.

— Лена, детето ми — каза тя проникновено, — говориш глупости. Повярвай ми, аз съм стара, живяла съм дълго и съм надживяла петима съпрузи. Не е нужно Лев Алексеевич да оцелява на всяка цена. Сега ще ти кажа нещо, а ти го обмисли. По-добре да си иде, отколкото да остане, както ти се изрази, „каквото и да е“.

Елена спря да плаче и вдигна към Арбенина неразбиращи очи, пълни с ужас.

— Какво приказвате, Евгения Фьодоровна? Как така — по-добре да си иде? Искате да кажете, че е по-добре Лев Алексеевич да умре? Но как можете?!

— Аз мога — леко се позасмя Арбенина. — Повярвай ми, дете, имам житейски опит с парализиран съпруг, който прекара инсулт. Не бива да мамиш нито себе си, нито околните. По-добре да се простиш с човека и да го погребеш, отколкото така... Разбирам, изпитваш срам и неудобство да мислиш така, защото това не е прието. Трябва да се бориш докрай, да вярваш и да се надяваш. Знаем ги всички тези лозунги. Но лозунгите са едно, а реалните възможности на медицината — съвсем друго. В огромното мнозинство от случаите медицината е безсилна да постави човека на крака, да му върне разума и говора. Безсилна е, разбираш ли? И много ли смисъл има в такова съществуване?

— Смисъл винаги има — твърдо отговори Елена. — Ако вие не го виждате, това не означава, че го няма. Човекът трябва да живее на всяка цена, това е аксиома.

Евгения Фьодоровна въздъхна и си дръпна ръката. Какво може да обясни човек на това момиче, което е живяло само трийсет години? Тя вероятно още не е погребвала никого от близките си. И не е виждала тежки болести. И се страхува от смъртта, страхува се просто панически, оттук и всичките ѝ разсъждения, които наистина звучат много хуманно, но в действителност са продиктувани само от едно: от желанието колкото може по-дълго да избягваш смъртта — и своята, и чуждата... Това е обичайният страх, присъщ на огромното мнозинство хора. Нормално е. Но, боже мой, ако те само знаеха колко е неправилно това! Смъртта е нещо нормално в живота, обичайно ежедневно явление, с което човек може и трябва да свикне и да престане да се страхува от него. Без смърт няма живот, а без живот няма смърт, животът и смъртта са свързани помежду си като сиамски близнаци. Щом не те е с грах да живееш, не бива да се боиш и от смъртта — тя е неизменен и неизбежен спътник на всеки живот. Разбира се, на трийсет години такива думи звучат нелепо и неразбираемо, но за Евгения Фьодоровна, която за седемдесет и шест години бе погребала много скъпи хора, близки и просто познати, това е очевидно и не изисква обяснения.

— Ти само си представи — бавно каза тя, — че Лев Алексеевич остане жив и запази разума си, но болестта му отнеме всичко останало. Ще лежи вкъщи безпомощен, неподвижен, безмълвен, ще лежи и ще чака да отидеш при него и ще разбира, че ти, младо красиво момиче, стоиш край леглото му и изнасяш подлогите под него, вместо да работиш и да живееш живота си. Мислиш ли, че ще му хареса? Лена, дете мое, само сега ти се струва, че си готова на всичко и предано ще се грижиш за мъжа си, каквото и да ти струва това. Така е само сега, повярвай ми. Лев Алексеевич е млад, много млад, още няма петдесет и сърцето му е здраво. Ако оцелее, ще живее още много, много дълго. Твоята жертвоготовност, която си готова да демонстрираш сега, ще разцъфти през първите три месеца, после ще започнеш да се уморяваш. А после, един прекрасен ден изведнъж ще осъзнаеш, че така ще бъде винаги. Винаги, разбираш ли? Година, втора, пет години, десет, двайсет, трийсет... Готова ли си трийсет години да се грижиш за съпруг на легло? Да не ходиш на работа, да не виждаш белия свят, да не се срещаш с приятели, да не каниш никого на гости, да не ходиш никъде, освен до магазина и до аптеката, да броиш копейките, защото няма да работиш и няма да имаш приходи, за Лев Алексеевич да не говорим. Представяш ли си поне приблизително какъв живот си пожелаваш? И на Лев Алексеевич, който ще вижда и осъзнава всичко това, ще се измъчва, ще страда и ще мечтае за по-бърза смърт?

Елена потиснато мълчеше. Арбенина стана, отиде в кухнята и отново включи чайника. Върна се в стаята с врялата вода и наля на себе си и на Елена горещ чай, сложи захар на Елена, а на себе си добави няколко капки мляко.

— Това, което казвате, е нехуманно — най-сетне издума Елена и отново се разплака. — Аз не мога и няма да мисля така. Всеки човек има право да живее толкова, колкото му е отредила съдбата, и нито ден по-малко.

— Лъжеш — внезапно стана твърд и неприятен гласът на Арбенина. — Лъжеш себе си и мен. Недей. В действителност не мислиш така. Това, което казваш, е правилно по същество и аз не бих се наела да споря, но тези мисли не са твои. Ти не мислиш така — повтори тя малко по-силно.

— Но...

— В действителност ти мислиш само колко не искаш да загубиш съпруга си и да го погребеш. Страх те е от това. И се криеш зад думите, които си чула от други хора, и ми говориш колко мечтаеш да посветиш целия си останал живот на грижи за безмълвен парализик. Това е лъжа, страхлива лъжа. Ти изобщо не искаш това. Ти просто не искаш загубата.

Елена вдигна глава и сълзите, които преди това капеха от бузите ѝ направо на масата, потекоха по врата ѝ, под черната тениска.

— Да — каза тя предизвикателно, — не искам да загубя съпруга си. Това лошо ли е? Осъдително ли е? Не ви разбирам, Евгения Фьодоровна.

— Сега ще ти обясня — меко изрече актрисата. — Да се страхуваш и да не искаш загубата е нормално. Но не е нужно да се опитваш да измамиш себе си и да замениш едната огромна болка с друга, още по-голяма. Много съм губила, дете, и ще ти кажа, че болката от загубата не минава никога. Илюзия, мит е, че тя минава с времето. Не минава. Да, притъпява се, отслабва, увяхва с течение на времето, но остава с човека чак до края му. Ала най-острият, най-болезненият момент, моментът, когато губиш и се прощаваш, е бързотечен. Струва ти се, че не можеш да дишаш, не можеш да живееш, не виждаш и не чуваш нищо наоколо — и ето, минава ден, втори, трети, седмица, месец — и ти с почуда откриваш, че си жива, дишаш, виждаш, чуваш. И дори ходиш на работа и решаваш някакви въпроси. И телевизия гледаш. Всичко може да се преживее, повярвай ми. Защото чуждата смърт и загубата не са нещо особено, те са присъщи на всеки човешки живот. Именно така трябва да гледаме на това. Болезнено, страшно, непоносимо — но с времето се съвземаш. Ако обаче смяташ трийсет години да се грижиш за съпруга си и да живееш от незнайно какви доходи — тогава картината е съвсем друга. В нея болката е постоянна, еднаква, неотслабваща, напротив, усилваща се с годините, защото ти наистина свикваш с нея, но и трудностите се трупат. Ти вероятно разчиташ, че ще ти помага майката на Лев Алексеевич, но нали и тя вече е доста възрастна. Година, две — може, ами после? Сигурно сте спестили някакви пари и ти ще можеш да живееш с тях, но те ще свършат — и после какво? Ти си още много млада и здравето ти е прекрасно, но ще минат десет, петнайсет години, ще се появят проблеми и ще ги става все по-трудно да се грижиш за

съпруга си. И ти неволно ще започнеш да проклинаш и собствения си живот, и живота на твоя обожаван съпруг, който все не свършва и не те оставя най-сетне да задишаш с пълни гърди. Това ли искаш?

Елена упорито завъртя глава.

— И все пак никога няма да се съглася Лев да... да умре — тя изговори с усилие последната дума. — Не ме е страх от трудностите.

— Господи, каква си ми глупавичка. — Арбенина отиде при Елена и я прегърна през раменете. — Та нима става дума с какво ти ще се съгласиш и с какво — не? Става дума да бъдеш готова за всичко, и то не само морално, но и във всякакъв друг смисъл. Явно не си готова да губиш и сега си мислиш: нека настъпят каквито и да било последствия, каквито и да било трудности, само не и тази загуба. А аз се опитвам да ти обясня, че загубата е най-малката от злините, които може да се случат. Да, човек има право да живее толкова, колкото му е отредила съдбата, няма две мнения по този въпрос. Но не бива да се страхуваш да загубиш, защото всички други варианти може да се окажат още по-тежки, още по-непоносими, разбираш ли? Не бива да се самозалъгваш и да смяташ, че най-важното е да не загубиш мъжа си, а с всичко останало може да се свикне, да се преодолее и то определено ще бъде по-добро от загубата. Не с всичко може да се свикне. И няма да е по-добро. Всъщност исках да ти обясня само това.

В очите на Елена се четеше смут, тя се опитваше да осъзнае това, което ѝ обясняваха.

— И... и какво да правя? — слисано попита тя.

— Това вече е добър въпрос — засмя се Арбенина. — Явно оздравяваш. Значи, така, скъпа моя: щом си готова на всичко, на първо място, вместо да седиш денонощно пред реанимацията, трябва да работиш, и то колкото повече, толкова по-добре, защото каквото и да е изходът, ще са ти нужни много пари. Те трябва да се спечелят. Точно преди да се случи нещастieto Лев Алексеевич каза, че скоро трябва да тръгнеш на гастроли, ето, времето за тях дойде, а ти си тук. Защо?

— Но как... нали Лев... и Ана Викторовна... — замънка Елена.

— Именно, Лев и Ана Викторовна — ядосано отвърна актрисата. — Ана Викторовна прекрасно може да остане тук да контролира ситуацията, ежедневно да разговаря с лекарите и да те информира. А ти трябва да работиш, да работиш и да работиш! Като товарен кон, така че да забравиш всичките си страхове и съмнения. Знам, че сега ще

ми кажеш: невъзможно и неправилно е да мисля за работата си, когато съпругът ми е на смъртно легло. Нали така?

Елена мълчаливо кимна и ниско наведе глава.

— Аз пък ще ти кажа, че е и възможно, и правилно. Защото в твоята работа не си само ти, там са задействани огромен брой хора, чиято работа и съответно доходи пряко зависят от това, което вършиш ти, Елена Богомолова. Нещастие се е случило на теб, тревожиш се ти, на смъртно легло е твоят съпруг, ами те? Те нямат абсолютно нищо общо с това, техният живот е нещо съвсем отделно, а с твоето поведение си поставила целия колектив в зависимост от твоята ситуация. Трупата е заминала на гастроли без теб, така ли?

— Да. Аз всичко организирах, доколкото можах...

— Именно — доколкото си могла — презрително се сопна Арбенина. — А трябва да организираш както трябва, както е нормално, а не доколкото си могла, тоест криво-ляво. Кога са следващите гастроли?

— Сега трупата е в Иркутск, там имат пет спектакъла, после трябва да заминат направо оттам за Новосибирск, после за Красноярск, после за Томск, оттам — за Кемерово. Голям тур из Сибир.

— Тогава си купувай билет и отлитай за Иркутск, включвай се в работата — посъветва я Евгения Фьодоровна. — Каквото ще става — ще става, а хората, твоите колеги, не бива да страдат. Те трябва да живеят, да работят, да издържат семействата си. Какво общо има тук Лев Алексеевич? Какво общо има твоята лична драма? Случи ли се някаква промяна, в същия момент можеш да излетиш за Москва. Не си нужна тук сега, разбери го! Трябва да спечелиш пари, за да се подготвиш за бъдещето. Това е необходимо на първо място за Лев Алексеевич, така че заради него се постарай. Представяш ли си колко пари ще ти трябват, ако той се прибере вкъщи инвалид? Ами ако, не дай си боже, почине? Поне имаш ли представа колко струват днес погребенията?

Елена, която уж се беше успокоила, отново се разплака.

— Не мога да мисля за това...

— А трябва. Трябва да мислиш. Трябва и да се подготвяш. Смърт, морга, ковчег, венци, погребение, гробове — това са все елементи от живота ни, от които никой още не е успял да се скрие и притаи. Всички минават през това. И ти ще минеш, рано или късно.

Арбенина се прибираще късно през нощта. Беше много уморена от разговора с Елена, но същевременно беше доволна: струваше ѝ се, че е съумяла да разтърси горкото момиче и да го насочи по конструктивен път. През последните две денонощия, след разговора с Каменская, Евгения Фьодоровна много мисли за възможността самата тя внезапно да умре. Не може да се каже, че мислите ѝ бяха приятни и весели, тя изглеждаше бодра само пред колегите си, а всъщност страхът се бе вселил в нея още от първия миг, когато ѝ казаха, че може да има още жертви. Опитваше се да си представи как някой се прокрадва изотзад и я удря с нещо тежко по главата и... Какво? Ще умре ли? Или като Богомолков ще изпадне в кома и ще се озове в реанимацията, ще лежи там денонощия след денонощия, седмица след седмица, месец след месец с неясен край, отслабваща, със сонди и трахеостомна канюла, включена в апарати? Не, не и не. По-добре веднага да умре. Дори да оцелее след такава травма, предишния живот вече няма да го има, а в такъв случай по-добре да го няма изобщо. Евгения Фьодоровна Арбенина, народната артистка на Русия, не искаше друг живот.

* * *

Този вторник се оказа слънчев, не приличаше на есенен, макар да беше студено. Ирина Савенич имаше планирана изява пред почиващите в станцията, ръководен от съпруга ѝ Коротков, и тя не без усилие успя да измъкне извън града и Настя, и Чистяков. Разбира се, Настя не беше забравила обещанието си да отиде, което бе дала преди две седмици, но в последния момент нещо я домързя, дощя ѝ се да се поизлежава вкъщи на дивана, да поспи, да побезделничи, или в краен случай — да поработи. Чистяков обаче прояви завидна твърдост.

— Първо, обещах си и само това е достатъчен аргумент — заяви той. — Второ, бледа си, изтощена, трябва да подишаш чист въздух. И трето, дай на онова момче възможност да си поеме дъх. Та аз помня как беше всичко, когато работеше на „Петровка“.

— Е, и как беше? — присви очи Настя и придърпа одеялото чак до носа си.

— Ами през цялото време хленчеше, че било невъзможно да вършиш няколко неща едновременно, защото мозъкът ти не успявал да се пренасочва от един масив информация към друг. Така ли беше?

— Добре де, така беше — неохотно се съгласи тя. — И какво от това?

— Ами твоето момче също работи на „Петровка“ и освен вашата обща театрална епопея сигурно има още купчина други случаи, а ти не го оставяш да отдъхне, мъкнеш го със себе си из театъра всеки ден, от сутрин до вечер. Имай малко съвест, приятелко.

— Не е всеки ден — взмути се тя. — Миналия вторник не съм го закачала. И днес го пуснах. И между другото, и вчера не се видяхме. Бях сама в театъра.

Тук поизлъга и уплашено замижа. Интересно, Льоша ще обърне ли внимание на нейната невинна лъжа?

— А кой вчера ти звъня на всеки десет минути и те пита трябва или не трябва? Защото ти си киснала в театъра, мързела на такава, а той е висял пред компютъра на вашия потърпевш и е търсил нещо интересно. Какво ме гледаш като подгонен заек? Нали ти ми го каза вчера. И за компютъра, и как ти се е обаждал. Излъга ли ме?

— Не, истината ти казах.

— Той приключи ли с компютъра?

— Каза, че е приключил.

— Ами нека се занимава със своите си работи, остави момчето на мира поне ден, и без теб си има достатъчно ръководители. Обади се на Серьожа Зарубин и му кажи... Не — сети се Алексей, — аз ще му се обадя, защото ти ще изтърсиш някоя глупост.

Той бързо грабна телефона и намери в бележника номера на Сергей.

— Сергей, съобщавам ти, че Настя днес цял ден ще липсва, можеш да спиш спокойно, откарвам я извън града — заяви той. — И на твоето момче предай, че днес няма да получава ръководни указания. Какво? А това какво общо има? Извинявай, друже, тя не се е наемала да работи по трупа на Лесогоров, пратили са я само за Богомолков, или как се казваше там... Ах, така, значи? Тогава слушай какво ще ти кажа: жена ми е жена на възраст, не може да работи като стоманена машина, трябва ѝ почивка. Така ли? А защо я пенсионирахте на петдесет години, щом смяташ, че струва колкото трима млади? Не си я

пенсионирал ти, така ли? А мен какво ме засяга, пенсионира я е системата, а ти си неин пълномощен представител. С една дума, подполковник, жена ми днес я няма за тебе и няма да я има до утре. Разбра ли? Прегръдки.

Настя се измуши изпод одеялото и напипа с крака пантофите.

— Леле, колко си бил злобен — каза ядосано. — Да ме наричаш жена на възраст! Как ти се обърна езикът?

— Лесно — с усмивка отговори Алексей. — Цапнат съм в устата. Хайде мий се, приготвяй се, ще закусим и тръгваме. Много ми се хапват шишчетата на Юрка.

Дълго се измъкваша от Москва през сутрешните задръствания, но пък после, отгатак околоръстното, пътят чак до почивната станция се оказа свободен. Настя седеше до мъжа си на предната седалка и зяпаше настрани. Нямахше на какво особено да се любува, дърветата вече бяха окапали, а сняг още не беше навалял, така че пейзажът беше гол и някак нещастен, но тя въпреки това гледаше, като същевременно прехвърляше в ума си всичко, което бе успяла да научи през последните дни. Настя Каменская не умееше да спира, докато не приключи с дадена работа.

Не беше виждала Юра Коротков от няколко месеца, макар че редовно разговаряше с него по телефона, така че се изненада, като видя как се е закръглил и издул в талията.

— Всичко ми се лепи — разсмя се Коротков. — Но пък какъв цвят на лицето, а? Никога през живота си не бях прекарвал толкова време на чист въздух. А тук трябва постоянно да тичам от сграда в сграда. А и на територията на комплекса постоянно нещо се строи, ремонтира се, та се налага да наблюдавам и контролирам.

Месото вече беше мариновано и Ирина, която бе пристигнала още предната вечер, шеташе около скарата, раздухваше жаравата.

— Ами Дашка къде е? — попита Юрий. — Нали щеше да идва?

— Идва — успокои го Настя. — В Москва има ужасни задръствания, сигурно не може да се измъкне, ние по Ленинградското едва пълзахме.

Когато пристигнаха Дашка и децата, Коротков моментално заведе малката ѝ дъщеря в детската група, а големият, Саня, остана с тях. Шишчетата станаха чудни, бавната разходка достави на Настя огромно удоволствие и тя вече забрави как само преди няколко часа не

искаше да идва и смяташе да замени тази радост с тъпо лежане на дивана. Все пак браво на Чистяков!

— Ирина — обърна се тя към жената на Коротков, — през последните дни много общувах с актьори и обърнах внимание, че ти никак не приличаш на тях.

— И с какво се различавам? — учуди се Ирина. — С килограмите си ли?

— Я престани — разсмя се Настя. — Според мен ти просто имаш комплекси. Разбираш ли, аз им задавам въпроси, а те ми говорят за съвсем други неща. Увличат се, отплесват се, мисълта им ги отнася някъде надалече... Вместо отговор на въпросите си получавам повести за самите тях. При всички ли е така, чудя се? Или просто аз извадих такъв късмет? Та ти изобщо не си такава, познавам те от много години.

— Разбираш ли, Настюша, аз не съм критерий — замислено отговори Ирина Савенич. — Възпитавали са ме две жени, които не приличаха на никого, уникални и неповторими жени. И макар че аз зле се поддавах на възпитание, някои резултати все пак са налице. Имала съм голям късмет, че те присъстваха в живота ми. Впрочем едната от тях все още е жива и още ме възпитава, ако успее — хитро се усмихна тя. — Но поради нейната и моята заетост ни остава малко време за това. А по принцип ние, актьорите, наистина сме много емоционални и обичаме да говорим. Обикновено — за себе си. Между другото, именно затова толкова ни харесват творческите вечери. Стоиш на сцената сам, никакви партньори, които могат да привлекат вниманието към себе си, и отговаряш на въпроси, разказваш за себе си. Мечта!

— И друго исках да те попитам: вярно ли е, че артистите са хора зависими и това ги тормози?

Ирина замислено помълча, счупи едно клонче от храста, покрай който минаваха, и го ухапа.

— Вярно е — отговори най-сетне. — Знаеш ли кое е най-страшното в нашата професия? Когато телефонът мълчи. Например снимал си се във филм, казват ти, че е било сполучливо, хвалят те, всичко е наред и ти се струва, че утре ще започне нов живот за теб, че ще започнат да те дърпат отвсякъде, да те канят, да те снимат... Телефонът обаче мълчи. Един месец мълчи, два, три... Никой никъде не те вика и дори не те канят за проби. И ти не разбираш колко ще продължи това и ще те потърсят ли някога отново. Когато работиш в

театър, е едно и човек може да преживее някак такова мълчание, макар да е тежко, защото... абе изобщо е тежко. Но когато не си в труппа, е просто ужас. Най-важното тогава е да умееш да чакаш, да вярваш и да се надяваш. Актьор, който не умее да чака и да се надява, не може дълги години да бъде актьор, той или ще се пропие, или ще се дрогира, или ще зареже професията.

— Тоест, за да бъдеш артист, трябва, от една страна, да бъдеш темпераментен и емоционален, а от друга — търпелив и упорит? — уточни Настя.

— Абсолютно вярно. Много точно го формулира.

— Но това е невъзможно! Търпението и упорството, уменията да чакаш и да вярваш, е несъвместимо с бурния темперамент и емоционалността, та те са неща от различни опери — учуди се Настя.

— И това е вярно — засмя се Ирина. — Ето защо много хора искат да станат актьори, но само единици наистина стават. Когато казвам „стават“, имам предвид, че човекът не само получава актьорско образование, но и се запазва психически здрав дълги години и при това активно работи в професията. Защо, мислиш, актьорите пият толкова много? Ами защото няма нерви, които издържат такъв живот. Но всъщност артистите са различни, както и всички хора. Не бива да ги мерим с един аршин.

— Ами режисьорите?

— Режисьорите ли? — повтори въпроса Ирина. — Имаш предвид дали всички са като Лев Алексеевич Богомолов ли? Отговарям: далеч не всички са такива. И не всички крещат и ругаят, сред режисьорите има много спокойни и уравновесени хора. Та ти самата ме учеше навремето, че всички хора са различни. Е, и ние сме много различни. Никога не съм си имала работа с твоя Богомолов, нали той не снима филми, а аз не играя в театър, но съм чувала, разбира се. И да си наясно — той е нежно цвете в сравнение с някои дейци. Не знам как е в театрите, но за снимачната площадка мога да кажа отговорно: има режисьори, кои го разплакват всички, а има и други — които се отнасят към групата си с внимание и уважение, особено към актьорите, обичат ни и се съобразяват с нас.

— Имам още един въпрос. Чувала ли си нещо за Михаил Лвович Арцеулов?

— За Арцеулов ли? А, да, веднъж играхме заедно във филм, той имаше главна роля, а аз — второстепенна. Какво искаш да знаеш за него?

— Интересува ме сексуалният му живот — поясни Настя.

— Като на всички — сви рамене Ирина. — Михаил Лвович е истински мъж, девизът му е: нито една пропусната фуста.

— Тоест не е гей?

— Ама моля ти се! — избухна в смях Ирина. — Всеки, само не и той. Два пъти е бил женен и сега живее с... Господи, как се казваше... Знаех я, определено!

— Добре де, не си блъскай главата — махна с ръка Настя. — Ако ми потрябва, ще науча.

— А на теб как ти хрумна, че Арцеулов е гей? Така ти се стори или някой ти каза?

— Арбенина ми намекна.

— Арбенина?! — изразително забели очи Ирина. — Настя, та ти си умен, здравомислещ човек, бива ли да вярваш какво ти говори актриса като Арбенина?

— Защо? — напрегна се Настя. — Нещо не е в ред с нея ли? Знаеш ли нещо за нея?

— И за нея, и за всяка друга актриса на нейната възраст и с нейното положение. Сама помисли: във филми вече отдавна не я снимат, останал ѝ е само театърът, но в театъра ролите за възрастни актриси са много малко. Разбира се, дават ѝ да играе всичко, което може, но нали това „може“ е съвсем мъничко. Тя е самотна, няма нито съпруг, нито деца. Вярно, чувала съм, че имала любовник, но толкова веят, че бил по-скоро приятел. Какво да прави? Просто ѝ е скучно, разбери това, скучно ѝ е! И не щеш ли, случка: престъпление.

— Дори две.

— Още по-интересно! Идват детективи, истински, от милицията, задават въпроси и най-важното — слушат. Как да не се поблазни! Настя, не съм аз, която ще ти дава акъл, ти си знаеш работата по-добре от много хора, но когато се занимаваш с театър и артисти, постоянно трябва да имаш предвид: на тях им трябва внимание. На всяка цена. Те дори могат да излъжат, само и само да пробудят интерес към себе си и да накарат хората да ги слушат. Не, скъпа, дори не помисляй такива неща за Арцеулов. А каквото ти е намекнала Арбенина — забрави го.

Докато се разхождаха по чистите, обградени с храсти алеи, Настя зададе на Ирина още много въпроси за актьорите, режисьорите и театралния живот, но отговорите не хвърлиха и лъч светлина върху извършените престъпления.

Привечер слънцето се скри и застудя, така че Коротков поднесе вечерята на своите гости в малката банкетна зала. В осем часа вечерта започна творческата вечер на Ирина Савенич, Настя и Алексей седяха на първия ред заедно с Коротков, Даша и нейните деца. Настя наблюдаваше Ирина и постоянно си спомняше нейните думи: ти си сама на сцената, няма партньори, никой не привлича вниманието, отговаряш на въпроси за себе си. Мечта!

* * *

Целия следващ ден Настя и Антон отново прекараха в театъра и отново безрезултатно. Никой не бил видял човек да се качва по стълбището към служебната квартира по време на спектакъла. Привечер ѝ се обадиха по телефона и ѝ съобщиха, че разшифровката на стенограмите е готова.

— Да ви я разпечатам ли? — попита жената на телефона.

— Не е нужно, аз ще си я разпечатам, ако потрябва. До колко часа ще е удобно да мина и да я взема?

— Не си лягам до дванайсет.

За тази вечер Настя и Антон бяха планирали да наблюдават по време на спектакъла придвижванията в района на прохода от фойето към неохраняемата врата за стълбище то, водещо към квартирата. Кой обикновено е тук вечер, кой къде ходи, появяват ли се тук зрители и така нататък. Настя не успя да тръгне преди десет и се озова в югозападната част на Москва едва в единайсет и дваайсет. Взе диска с материала и си тръгна за къщи, като чувстваше, че заспива. „Няма да чета днес — реши тя. — Толкова ми се спи, че няма да има полза от това четене, ще пропусна най-важното, ако изобщо го има там... Повероятно е в тези стенограми да няма нищо. Ще го прочета утре, още сутринта, щом стана, ще го прочета, и без това с Антон се разбрахме да започнем следобед, имал някаква работа...“

Вкъщи тя веднага извади диска от чантата, сложи го до компютъра и влезе в банята. Толкова беше уморена, че дори не ѝ се ядеше.

— Настя — надникна в банята Алексей, — какъв е този диск на бюрото? Да го прибера ли някъде, или да го изхвърля?

— Аз го донесох — отговори тя, без да отваря очи, защото по лицето ѝ се стичаха горещи струи.

— И какво има на него?

— Стенограми от репетиции.

— Това пък какво е? — учуди се Чистяков.

— Ами седи човекът на репетиция и записва дословно кой какво е направил и кой какво е казал.

— И за какво е нужно това?

— Знам ли. Нашият потърпевш обичаше да го прави. Затова искам да почета, може да има нещо интересно.

— А може ли и аз да почета? — помоли той. — Защото никога не съм присъствал на репетиция в театър, а ми е страшно любопитно как става това.

— Чети — разреши Настя и обилно поля гъбата с гел за душ, — и без това днес вече няма да работя, страшно ми се спи. Ще чета утре сутринта. Льоша — сети се тя, — ако намериш там нещо, което не се отнася за репетицията, отбележи мястото, става ли?

— Ти ще си лягаш, така ли? Тогава ще почета в кухнята, на твоя ноутбук, за да не ти преча в стаята.

— Поправиха ли го? — зарадва се Настя. — Донесъл си го! Благодаря ти, слънчице!

Тя се доизкъпа, изми си зъбите и се тръшна да спи. Имаше чувството, че е минало много време, едва ли не половината нощ, когато се събуди, отначало дори без да разбере какво я бе събудило. Някакви странни звуци... Зад стената се кикотеше Чистяков. Високо, сладко, в упоение, подвиквайки и грухтейки, както се бе смял само в далечната си младост.

Изхлузи се от дивана, загърната в одеялото и се затътри към кухнята.

— Льоша, какво ти става? — попита укорително.

Той дълго не можа да се успокои, сочеше с пръст екрана на компютъра, вдишваше дълбоко и отново избухваше в смях. Най-сетне

успя да надвие задушавания го кикот.

— Събудих ли те? Извинявай, Настя, но това надхвърля силите ми. Да ти почета ли? Или ще дойдеш и сама ще прочетеш?

Тя седна на стола и подви крака, като подбра и одеялото, за да не се влачи по пода, отпи чай от чашата на мъжа си.

— Чети ми — поиска, — само че изразително. Щом тъй и тъй се събудих, поне да изпитам някакво удоволствие.

— Добре, слушай. Авторът: „Не го казвате правилно, не е «доказателна» база, а «доказателствена». В моя текст пише: «доказателствена база». А вие сте чули «доказателна» от медиите и го повтаряте, това е неправилно, неграмотно е“. Колодни: „Но така е по-удобно за произнасяне, вашата доказателствена база ми спъва езика. Малко ли неграмотност срещаме в ежедневието — и нищо, никой не е умрял. Аз например неотдавна видях обява на витрината на един магазин: КОЖИНА ГОЛАНТЕРИЯ, ОКСИСУАРИ. И никой не я сваля, всички четат и си умират от смях. Не, наистина, Артъм, нека да бъде «доказателна» база, така се произнася по-лесно“.

Чистяков отново се разсмя. Отначало Настя прихна, после не издържа и се запревива от смях заедно с мъжа си. КОЖИНА ГОЛАНТЕРИЯ все някак се преживяваше, но ОКСИСУАРИ... наистина висока топка.

* * *

Видът на книжния рафт режеше окото, нещо не беше в ред... Ама разбира се, бронзовата статуетка, изобразяваща ангел с крила и лице, скрито под маска, не беше на мястото си. Тя трябваше да се намира точно пред трети том от събраните съчинения на Ромен Ролан, именно пред трети, в който беше началото на романа „Жан-Кристоф“. Ангелът обаче стоеше много по-далече. Вера въздъхна и премести статуетката на мястото ѝ. Беше получила тази бронзова фигурка като наследство от баба си, а всичко, което беше свързано с баба ѝ, за нея беше свято. И това място Вера бе определила не току-така, а именно защото баба ѝ обожаваше „Жан-Кристоф“ и постоянно го препрочиташе. Вера също обичаше тази книга, но тъй като за пръв я прочете като малка, именно обичта ѝ към първия том беше особена —

нали в тази част на романа Жан-Кристоф беше още дете и юноша, така че всички негови преживявания бяха ясни и близки на Вера. В следващите томове той вече беше зрял човек и това не ѝ беше толкова интересно. За сметка на това първият том на романа буквално се бе разръфал от четене. Така че след смъртта на обожаваната ѝ баба статуетката зае своето днешно място точно до любимата ѝ книга. Вероятно Никита бе търсил нещо на рафта и бе преместил ангела, не го бе върнал на мястото му — той не разбира колко е важно това за Вера. Знае, нали много пъти му е обяснявала, но не придава голямо значение, смята всичко това за най-обикновено мило чудачество. Впрочем би било справедливо да се каже, че по принцип Никита се отнася много сериозно към странните капризи на жена си. Но само когато е трезвен. Пийне ли си, нищо не го интересува, включително трепетната обич на Вера към баба ѝ и нейното желание да пази свято паметта за нея.

А Никита напоследък честичко си пийваше. Почти всеки ден.

Вера огледа стаята, потърси дали и нещо друго не е в ред и разбира се, го откри. Докато тя е била на работа, Никита се е прибрал от театъра след репетицията и е останал известно време вкъщи. Пийнал. Дали такъв си е дошъл, или се е отпуснал вкъщи? Тя въздъхна. Сега мъжа ѝ го няма и не се знае кога ще се прибере. Но фактът, че е започнал да пие още през деня говореше, че до вечерта картината едва ли ще стане по-радостна.

Тя разтреби, пригответи вечерята и седна на дивана с книга в ръка. Книгата не ѝ харесваше, беше ѝ скучна, а и езикът беше някак засукан — докато си пробиеш път през гъстите хрусталаци на прилагателните, в чудо се виждаш от опитите да не изгубиш подлога и сказуемото. Но трябва да чете, това ѝ е работата. А после и да пише рецензия. Писането не е проблем, има леко перо, остро езиче, но да прочете книгата докрай...

В бравата изскърца ключът, тропна се вратата. Дойде си Никита. Вера с удоволствие остави книгата и излезе в антрето. Мъжът ѝ се събличаше — блед, с тресящи се ръце. Очите му трескаво блестят, устните са здраво стиснати.

— Какво ти е, Никита? — ласкаво попита тя. — Какво се е случило?

— Налей ми да пийна — поиска той вместо отговор и влезе в стаята.

Вървеше бос, само по чорапи, и Вера послушно го последва с пантофите в ръка.

— Обуй се, подът е студен. Никита, мисля, че ти стига за днес, достатъчно си пил. Хайде по-добре да вечеряме, направила съм... И хиляди пъти съм ти казвала да не шофираш в такова състояние. Да не искаш да овдовея?

Тя не повишаваше тон и продължаваше да говори ласкаво. Вера изобщо не беше от онези жени, които умеят да повишават глас и да го правят стоманен, можеше само да моли и да плаче.

Никита се тръшна на дивана и захлупи с ръце лицето си.

— Вдовица ли? Ами ти и така може да останеш вдовица всеки момент, как не го разбираш? И стига с тая вечеря... Каква вечеря? Забрави ли? Може да ме убият. Да ме убият! Мен! Разбираш ли! — истерично изкрещя Колодни. — Всеки ден, всеки час, всяка минута. Няма да понеса това, Вера! Вече нямам сили!

Тя приседна до мъжа си, прегърна го, започна да го гали по гърба.

— Недей така, мили, недей. Всичко ще се оправи, нищо лошо няма да ти се случи. Трябва да вярваш в това — и всичко ще бъде наред. Не бива да мислиш за лошото, не бива да го призоваваш, трябва да мислиш само за хубавото — тихо нареждаше тя в такт с движенията на ръката си.

Никита се изтръгна, скочи и се защура из стаята.

— Как не разбираш?! Не мога повече! Нямам нерви да преживея това! Първо Богомолв, после Артъом, а сега ми заявяват, че може да бъда следващата жертва. Налей ми да пийна, нали те помолих!

— Стига ти — плахо каза Вера. — Никита, по-добре пийни чай...

— Знам по-добре кога ми стига!

Отвори вратичката на барчето, извади бутилка уиски и отпи направо от нея.

— Всичко отива по дяволите — и постановката, и моята роля... Тъкмо се появи някаква надежда и ето... Вера, страх ме е — гласът му падна до шепот. — На никого не признавам, но на теб ще кажа истината: страхувам се до смърт. Дори не съм предполагал, че човек

може толкова да се страхува, колкото аз сега. Знаеш ли, много роли съм изиграл в живота си, и страх съм играл, но едва сега разбрах какво е това: смъртен ужас.

Отиде при жена си, която седеше на дивана, рязко я вдигна и притисна до себе си, после внезапно я пусна и рухна пред нея на колене, силно обхванал бедрата ѝ. Вера се опита да го вдигне, но Никита беше много по-силен от крехката дребничка жена.

— Не ме напускай, Верка — шепнеше той, сврял лице в корема ѝ. — Ще умра, ако ме напуснеш. Ти си единственото, в което още вярвам, на което се надявам. Нали няма да ме предадеш?

Устните на Вера затрепкаха, тя почти се заплака.

— Какви ги говориш, Никита... Как мога да те напусна, та аз те обичам. Защо говориш така?

— Защото съм неудачник... Ако не успея с тази роля, значи изобщо не ми е писано да стана актьор... Нямам късмет и толкоз! За какво ти е такъв съпруг? Ще ме напуснеш, знам. Толкова години се мъчих да те спечеля, толкова сили положих... И това ще отиде на вятра. Неудачник, проклет неудачник!

Той пусна бедрата ѝ и се свлече на пода като парцалена кукла.

— Никита, никога няма да те напусна! Мили мой, любими, недей така... Само не пий толкова много... моля ти се...

Тя все пак се разрида, скрила лицето си в ръцете. Колодни тромаво, като се подпираше на пода и се олюляваше, стана, постави разплаканата жена на дивана, взе бутилката от масата и отпи още две глътки.

— Не мога да не пия — изхриптя той. — Нервите ми не издържат. Иначе съм добре... Хайде, не плачи, мила? Не мога да гледам как плачеш... — умолително заговори Никита. — Успокой се, Вера, не ми късай сърцето.

— Ти постоянно пиеш — хлипаше Вера. — Напоследък изобщо не ми обръщаш внимание, сякаш ме няма, сякаш съм се изпарила. Идваш си пиан, заспиваш, събуждаш се и хукваш, а се прибираш пак пиан. Никита, кога ще свърши това?

— Голяма работа, пийнал си малко човекът! Защо го превръщаш в проблем? Искаш да се отървеш от мен ли? Ами моля, мен всеки момент ще ме убият — ето ти свободата! Нямах търпение ли?

Последните две глътки от бутилката се оказаха фатални, Никита Колодни озверяваше просто пред очите ѝ, губеше човешкия си облик и произнасяше обидни и несправедливи думи. Вера се разплака още погорчиво, тя много добре познаваше мъжа си и разбираше: ще трябва да изслуша какво ли не, преди той да се укроти и заспи.

Но колко го обича! И не може да надвие това чувство. Обича го и толкоз.

* * *

Настя съжаляваше, че при разговора ѝ с Арцеулов след репетицията не присъстваше Антон Сташис, и реши да не повтаря тази грешка.

— Ще го поразпитам за ролята — каза на Антон, докато отиваха към гримьорната на Арцеулов — и още веднъж ще го попитам за Лесогоров, а вие погледайте, моля. Получава се едно несъответствие между думите на Колодни и показанията на Арцеулов. Има нещо тъмно в тази работа.

В отговор на молбата да се видят и поговорят Михаил Лвович бе обещал да дойде в театъра не четирийсет и пет минути, а час и половина преди спектакъла.

— Няма да имам друго време — каза той. — Цял ден съм зает. Ще стигне ли половин час за вашите въпроси?

— Трябва да стигне — отговори Настя, а наум си каза: „Е, това ще зависи“.

С Михаил Лвович се сблъскаха в коридора на „мъжкото“ крило — той отиваше към своята гримьорна с разгърнато палто и чаша чай в ръката.

— Е — окачи той палтото в гардероба и важно се разположи на диванчето, като посочи на гостите двата стола пред масите за гримиране, — задавайте въпросите си.

— Кажете — започна Настя и отвори бележника си, в който подробно бе записвала извадки от стенограмите на репетициите, — на вас удобно ли ви е да играете ролята на Зиновиев? Не ви ли смущава мотивацията на героя?

— Какво трябва да ме смуцава в нея? — разкърши Арцеулов мощните си рамене. — Нормална е мотивацията, като на много хора. Вярно, малко е странна, но покажете ми пиеса, в която мотивацията на героя да е разбираема за абсолютно всеки? Пиесите се пишат тъкмо затова — за да покажат необичайни преживявания, нестандартни ситуации. Вземете например Чеховия вуйчо Ваньо. Защо например преди година се е развалил характерът на Войницки? Двайсет и пет години търпял, търпял и после изведнъж — хоп! — преди година търпението му се изчерпало. Двайсет и пет години всичко е било наред и изведнъж той започва да се бунтува. Защо ли? Много актьори смятат, че това е станало заради появяването на Елена Андреевна, но нали Елена Андреевна живее в имението само от три месеца, а Мария Василич казва: „Извинявай, Жан, но през последната година ти толкова се промени, че изобщо не мога да те позная“. И при него не е ясно каква е мотивацията му и нищо — пиесата се играе вече сто години и никой не казва, че била неразбираема. Ще ви кажа нещо повече: никой дори не обръща внимание на тази неяснота. И аз мога да ви приведа стотина подобни примери.

— Но ето че Никита Колодни през цялото време се оплаква, че му било неудобно да играе, езикът му се препъвал в текста, не разбирал как да отиграва репликите на вашия герой.

Арцеулов внимателно погледна първо Антон, после Настя и се позасмя:

— Вие обаче сте доста добре осведомени. Струва ми се, че присъствахте само на една репетиция?

— На две и половина — уточни Антон.

— А, така ли... е, нищо. Изобщо не разбирам от какво е недоволен Никита. Какви са тия реплики в моята роля, които са трудни за отиграване? Естествено, разбирам Никита, това му е първата сериозна роля в нашия театър и на него му се иска да я изпипа до блясък, за да го забележат, да се заговори за него, да има добри отзиви в пресата. Всъщност мисля, че опитите му да промени моя текст са просто опити да направи собствената си роля по-ярка, по-изпъкнала. Разбирате ли, момчето е решило да придърпа чергата към себе си, но това е нещо обичайно при нас, актьорите, всеки се грижи не за съдбата на спектакъла като цяло, а само да покаже единствено себе си. Според мен всичко в моя герой е свързано и логично, той е обичал майка си,

опитвал се е да направи всичко по силите си, но не е могъл да направи само едно: окончателно да се раздели с бизнеса, защото бизнесът е неговият живот, неговото бъдеще, а неговата умираща майка и без това няма бъдеще. Вярно, тежък избор, спор няма, но именно с това е интересна моята роля, а Никитка иска да провали всичко това. Но аз не му се сърдя. Просто той е още млад и неопитен, простено му е. Макар да признавам, че доста нерви се хаят на репетиции заради неговите изказвания. Но и вие вероятно сте забелязали това.

— Забелязахме — кимна Настя. — Забелязахме също, че вие обикновено сте се застъпвали за автора на пиесата и сте се старали да го защитите от нападките и претенциите на Колодни. Сигурно сте си създали приятелски отношения с Артъом Лесогоров?

Арцеулов се намръщи и изправи гръб на диванчето, плътно събра колената си.

— Нали ви казах вече: извън репетиционната зала не съм имал никакви особени отношения с Артъом. А се застъпвах за него просто защото не мога да понасям работата да се затормозява, обичам постоянното движение напред, така че спектакълът с всяка репетиция да укрепва, да стъпва на краката си. А заради Никита постоянно спирахме и затъвахме в тресавището на безплодните обсъждания. Режисьорът приемаше някои предложения на Никита, няма спор, но като цяло... Прави се на много важен, това ще ви кажа. Може би неслучайно Лев Алексеевич не го обича и не му дава да играе. Отговорих ли на въпроса ви?

— И все пак нека се върнем към Лесогоров — упорито каза Настя. — Вие създадохте ли си някакво мнение за него като човек, като личност?

— Нямам никакво мнение — рязко отговори Михаил Лвович. — Авторът на пиесата не ми беше интересен. И всичко в пиесата ме задоволяваше. Какво съм имал да дяля с Артъом? Седи на репетицията — ами да си седи, щом режисьорът няма нищо против.

— Ходили ли сте в жилището му?

— Не — забави малко отговора си актьорът, — нито веднъж. За какво ми е да ходя там? Тоест, разбира се, влизал съм в самото жилище, и неведнъж, но това беше, когато при нас работеше върху постановка режисьорът от Прибалтика, Риминас, с него бяхме станали добри приятели... И когато идваше Витя Басманни от Петербург.

Играеше при нас в един спектакъл и обикновено нощуваше в служебното жилище. Но този спектакъл го свалиха миналата година и Витя вече не идва. А на гости у Лесогоров не съм ходил.

— Той разказвал ли е нещо за себе си? — напираше с въпросите си Настя, сякаш без да чува отговорите на Михаил Лвович.

— Не, да ви вземат мътните! — взе да кипва Арцеулов. — Вие изобщо разбирате ли какво ви говоря? Слушате ли ме, или...

— Извинете, Михаил Лвович — невинно се усмихна Настя, — но имам един списък с въпроси, съставен от следователя, така че съм длъжна да ги задам, подчинявам се. Не ми се сърдете.

Актьорът моментално омекна и отвърна на нейната невинна усмивка със своя — лъчезарна и добродушна, сиреч ние с вас като хора зависими ще се разберем. Тя още известно време го поизмъчва с въпросите си, но не успя да научи нищо принципно ново.

— Е, какво ще кажете, Антоне? — попита тя, когато отново се озоваха в кабинета на Богомолков. — Какви са резултатите от вашите наблюдения?

— Никакви — разпери ръце Антон. — Не забелязах Арцеулов да говори нещо, което не мисли. Като човек интелигентен се опита да смекчи едно-друго, но като цяло...

— Какво се опита да смекчи? — възискателно попита Настя.

— Отношението си към Колодни. Каза, че Никита бил млад, неопитен и му било простено. А всъщност Колодни го дразни, направо го вбесява с опитите си да дърпа, както обичат да се изразяват, чергата към себе си. Но нищо повече. Когато говорехте за Лесогоров, не лъжеше, наистина не са общували като по-близки. Лесогоров не му е бил интересен.

— Защо?

— Вероятно защото е прекалено млад, за да другарува с Михаил Лвович, нали Арцеулов е много по-възрастен.

— Не, исках да попитам: защо сметнахте, че Лесогоров не му е бил интересен?

— Ами всичките му мимики и жестове издаваха пренебрежение, когато той говореше за Артъм — поясни Антон. — Във всеки случай на мен така ми се стори. Разбирате ли, доста често хората смятат по-младите от тях за глупави, безинтересни, смятат, че те за нищо не

стават. Арцеулов явно мисли така. И към Никита Колодни отношението му е същото.

— Ясно — проточи Настя. — И какво ще правим с показанията на Колодни, който твърди, че сварил Лесогоров в гримьорната на Михаил Лвович, нещо повече — че чул как Михаил Лвович казал на Артём: „Сто пъти съм ти казвал...“? Къде ще денем това?

— Анастасия Павловна, може би е добре да обърнете внимание на това, което вие самата вчера ми казахте за Арбенина? — предпазливо предложи Сташис. — Явно тук имаме аналогична ситуация.

— Искате да кажете, че Колодни си го е измислил — така, за по-интересно? За да обърнем внимание на думите му, да започнем да тормозим Арцеулов, да се обърнем още веднъж към самия Никита... Така ли? Смятате, че му е скучно и търси внимание?

— Защо не? Вярно, за разлика от Арбенина той е млад човек, но професионалният му живот е бедничък. Защо да не се позабавлява?

Настя потиснато въздъхна. Интересно, каква ли част от информацията, получена в театъра, им е дадена с такива мотиви? Ако се вярва на Ирина Савенич и Гриша Гриневиц, тази част е ужасно голяма! Изглежда, Серьожа Зарубин е бил прав да се страхува и да не иска да работи в театъра, сигурно добре е знаел с какво ще се сблъска. Затова е пратил Настя да му бере грижите. Браво на него!

* * *

— Интересни неща стават във вашия театър, уважаеми Хамлет — каза Змеят, когато Гарванът завърши поредния си отчет за хода на разследването. — А какво беше това за „Вуйчо Ваньо“? Михаил Лвович е казал нещо интересно, по-рано никак не бях се замислял какво ли се е случило с Войницки преди година. Прав е, дори не съм обръщал внимание на тази фраза на Мария Василиевна, смятах, че цялата работа е в съпругата на професора. Вие май имахте някакви съображения?

— Ама какво общо има тук „Вуйчо Ваньо“? — вбеси се Гарванът. — Какво отношение има Чехов към нашата история?

Честно казано, и на него щеше да му бъде интересно да чуе нещо за „Вуйчо Ваньо“, защото бе гледал тази пиеса в много театри по целия свят, дори бе успял да влезе в едно кино в Лондон и да види английската екранизация на Чехов — филма, озаглавен „Август“, поставен от Антъни Хопкинс. Гарванът нежно обичаше тази пиеса, дори сам не разбираше защо тя толкова му харесва. Но няма да стои на клона като глупак и да слуша Котарака, я! Само това липсваше.

— Е, поговорете си тук, щом искате — каза той колкото може по-равнодушно, — а аз ще вървя да си почина, нещо се уморих.

— Няма ли да останеш? — разочаровано попита Камъкът.

— Имай малко милост — сърдито изграчи Гарванът. — Докато летя и ви събирам истории, вие тука си лежите и спите колкото искате, а аз? Макар че съм Вечен, не съм железен. Край, целувки и си отлитам.

Това беше една дребна, но напълно простима според Гарвана лъжа. Нямаше никакво намерение да отлита надалече. Излетя високо нагоре, но се отдалечи буквално няколко дървета настрани, кацна на земята и с ноктестите си крачета отиде в храстите, от които всичко прекрасно се чуваше. Почти нищо не се виждаше, но това не беше голяма загуба.

— Моето татенце мечтаеше да изиграе вуйчо Ваньо — подзетирата си Котаракът — и много ми говореше как виждаше тази роля. Защото какво е Войницки? Мамино синче, което е живяло четирийсет и седем години до полата на майка си и най-вероятно не е знаело що е любов към жена. От тези четирийсет и седем години двайсет и пет е посветил, пак под ръководството на майчето си, Мария Василиевна, на служене на професор Серебряков. Нощем е правел преводи за него, четял е неговите научни трудове, знаел ги е наизуст. Как се нарича това? Нарича се кумирство. А какво е кумирството? Правилно, то е признаване на собствената слабост и непълноценност в сравнение с обекта на фанатичното обожание. Че нали той е толкова страхотен, умен, най-най на света, а аз редом с него съм недостоен червей, моето място в живота е да му бъда слуга, да му мия краката и да пия водата. Именно така Иван Петрович Войницки е изживял повече от половината си живот, с осъзнаване на собствената си непълноценност. После се е случило нещо, не е ясно какво, Арцеулов правилно го е казал. Никой не знае каква муха го е ухапала преди година, защо се е разярил и си е развалил характера. Може да го е споходила кризата на

средната възраст, може и друго да е било. И ето, живее вече почти година със своя лош характер, когато, не щеш ли, в имението се появява самият професор Серебряков с младата си съпруга Елена Андреевна, живеят там цели три месеца. И Войницки се влюбва в Елена. А какво да прави с тази любов? Той никога през живота си не е ухажвал жени, не е говорил красиви думи, не е флиртувал, не е намигал. Не ги умее тези неща. Затова е толкова непохватен с Елена, може да се каже, пълен простак. Говори й право в очите, че в нейните жили тече кръв на русалка и разни такива, а тя изобщо не знае как да реагира. Как е прието в обществото? Май се получава глупаво, Войницки изобщо не е светски човек и не ухажва като бонвиваните, с които тя е свикнала. Представете си какво би станало, ако в отговор на неговите искрени и несръчни признания Елена кажеше: „Негодник такъв, стига с вашите закачки“. Тъпо! Идиотизъм! И тя не умее да реагира по друг начин, защото по онова време жените не са умеели да бъдат прями и искрени в романтичните отношения, това се е смятало за неприлично, не са ги учили на това. Та така си стои тя и не знае какво да отговаря на тези излияния на Войницки. И казва: „Когато ми говорите за своята любов, някак затъпявам и не знам какво да кажа“. Не току-така в пиесата наричат Войницки шут. Той до такава степен е несръчен и нелеп в своя нов облик на влюбен бунтар, че не може и да бъде възприеман по друг начин, само като шут. Вуйчо Ваньо е откровено слаб човек, който не вярва в своята ценност и достойнство, но докато в това не е била намесена жена, всичко е било нормално, а сега той не може да се примири, че е недостоен, непълноценен, че умее само да пише сметки, да продава олио и да изпълнява указанията на племенницата си, която явно повече разбира от стопанство и се справя по-добре. И когато той казва на Серебряков всичко, което мисли за него, и дори стреля, макар да не го улучва, това не е проява на силата на Войницки, а чисто и просто плах бунт на един роб. Който, както и всички подобни прояви, завършва с пълен крах. Не се осмелява дори да се самоубие. Примириява се, покорно дава на Соня откраднатия от Астров морфин, моли Серебряков за прошка, той също му прощава и послушно сяда заедно с племенницата си отново да пише сметките за олиото. Ето така моето татенце виждаше Иван Петрович Войницки и искаше да го изиграе. Ала не можа.

Трепналият глас на Котарака подсказа, че Хамлет се е просълзил. И Гарванът едва се сдържаше да не заподсмърча с клон. Твърде проникновена картина рисува този гаден Котарак! Да ти домъчнее за вуйчо Ваньо... Незнайно защо Гарванът съжали и себе си. Сигурно в това, което каза Котаракът, долови нещо от отговора на въпроса защо толкова обича тази пиеса. Но само долови. Гарванът така и не можа да си даде ясно обяснение за това.

* * *

— Разбираш ли, Лесогоров се е опитвал да създаде криминале за сцена, а това е много сложно — замислено разсъждаваше Настя, седнала с мъжа си на дивана пред включения без звук телевизор. — Малко хора са успявали.

— Какво, толкова ли е лошо?

— Кошмарно е — призна тя. — Ето слушай, ще ти преразкажа... Впрочем почакай, и без това смятах днес да препрочета пиесата по-внимателно, защото съм я преглеждала само по диагонал, хайде да ти почета, искаш ли?

— Искам! — радостно се съгласи Чистяков. — Само ще си донеса нещо за хапване.

След няколко минути той се настани по-удобно, сложи на коленете си чиния с бисквити, а на пода — чаша чай, и се приготви да слуша.

В пиесата „Правосъдие“ бе представено едно съдебно заседание. Слуша се дело срещу някоя си Марина Зиновиева, обвинена в умишлено убийство на съпруга ѝ, бизнесмена Зиновиев, който има строителен бизнес. С помощта на въртящ се кръг всяко изказване на прокурора, адвокатката и свидетелите се илюстрира със съответна сцена.

Според версията на обвинението строителят Зиновиев е изпаднал в тежка ситуация във връзка с болестта на старата си майка. Той я е настанил в частна клиника, плащал е много пари, но състоянието на майка му се влошава, прехвърлят я в реанимацията, а това струва още по-скъпо. Майката е била в сопорозно състояние и лекарите не са знаели колко ще продължи това и не са се наемали да

прогнозират, казвали са само, че може да трае от няколко дни до много месеци. Парите на Зиновиев свършват и той взема решение да прехвърли майка си в обикновена болница по местоживеене, където биха я лекували безплатно. Това налага изключването ѝ от животоподдържащите апарати и докато я превозват с линейката, жената умира, защото в Москва има много задръствания и пътуването отнема много време. Съпругата на Зиновиев Марина смята, че постъпката на мъжа ѝ е безчовечна, упреква го в жестокост и безсърдечие, не може да му прости това, което е направил, и го отравя, като се възползва от обстоятелството, че след смъртта на майка си той изпада в депресия, пропива се и постоянно носи със себе си малка манерка с уиски. Изсипва в манерката таблетки силно лекарство, а после, имитирайки самоубийството на съпруга, написва на домашния му компютър прощално писмо. За това убийство се е подготвяла предварително, разработила е няколко варианта на писмото и всичките тези варианти се намират на флашка, която Марина не е унищожила. Флашката е намерена на нейното бюро и се превръща в основна улика за обвинението.

Според версията на защитата Зиновиев наистина се е самоубил. Марина много е обичала съпруга си и се е страхувала, че ще го загуби, много е ценяла брака и отношенията им, затова не може да го е убила. Като потвърждение на доводите на защитата са представени свидетели, които говорят за пламенната любов на Марина към мъжа ѝ.

На свой ред обвинението вика свидетели, които разказват колко е негодувала Марина, как е наричала мъжа си чудовище и убиец, как с крайно негативен тон е разказвала за постъпката му на всички познати, при това е добавяла, че не може да си представи как ще продължи да живее с този звяр. Един от разпитаните свидетели е някой си Юрий, героят, игран от Никита Колодни. Юрий се е видял със Зиновиев малко преди убийството, буквално няколко часа преди него, и дава показания, че Зиновиев е бил в нормално настроение и никак не е приличал на човек, който се готви да посегне на живота си.

Юрий и Зиновиев, тоест Колодни и Арцеулов, имат три големи съвместни сцени. Първата ни показва как са изглеждали събитията от гледна точка на Юрий, който дава показания в съда. Оказва се, че Марина Зиновиева е причинила автомобилна катастрофа, при която тежко е пострадала любимата жена на Юрий. Юрий би искал да

получи материална компенсация за средствата, похарчени за лечението. Официално инспекцията по транспорта е признала еднаква вина, затова компенсация не му се полага, но в действителност виновна е била съпругата на Зиновиев, която е шофирала в нетрезво състояние и после е дала голям подкуп за фалшифицирането на медицинското заключение. Юрий вече е посещавал Марина, опитвал се е да поговори с нея, но тя му е отказала, и то грубо и оскърбително. Ето защо той решава да поговори със самия Зиновиев. Отива и разговарят. Зиновиев изразява готовност да плати.

Втората сцена показва събитията според версията на адвокатката на Марина. Зиновиев се е самоубил поради депресия, предизвикана от ситуацията с болестта и смъртта на майка му. Когато при него е дошъл Юрий, Зиновиев е споделил с неочаквания гост своите преживявания, разказал е всичко подробно и честно, но Юрий е реагирал на този разказ с такъв ужас и отвращение от стореното, че само е затвърдил у Зиновиев мисълта да посегне на живота си.

И накрая — третата сцена: Марина Зиновиева е призната за виновна, издадена е присъдата, Юрий излиза от съдебната зала, произнася тържествуващ монолог и на зрителя показват какво се е случило в действителност. Юрий наистина е ходил при Зиновиев, говорил е за компенсация, а Зиновиев му е разказал за смъртта на майка си. Юрий е реагирал цинично и жестоко и като се е възползвал от момента, е сипал в манерката таблетките, написал е на компютъра прощалното писмо и го е запазил във флашка, която да подхвърли на Марина Зиновиева. По този начин е искал тя да бъде осъдена, за да ѝ отмъсти.

— Мда — разочаровано проточи Чистяков, след като Настя дочете пиесата до края, — не е „Мишеловката“, определено.

— Нито пък „Свидетел на обвинението“ — съгласи се Настя и грижливо прибра листовите в прозрачния джоб.

Алексей се намръщи в недоумение и я погледна, сякаш не я бе разбрал.

— „Свидетел на обвинението“ ли? Това пък какво общо има?

— Е, как, Льоша, и това е от Агата Кристи, както „Мишеловката“ — учуди се Настя.

— Но аз имах предвид съвсем друга „Мишеловка“ — поясни той. — Имах предвид „Хамлет“.

— „Хамлет“ ли?! Льоша, ти си гений! — радостно извика Настя и на един дъх допи останалия изстинал чай от чашата на Льоша.

Това било, значи... Ето какво се е криело зад слабо убедителните обяснения на Лесогоров, че му харесвал режисьорският подход на Богомолков и че от дете обожавал Арбенина. Неслучайно, значи, тя долови някаква лъжа, неслучайно положи усилия, за да се убеди, че Артъм лъже. Била е права, на него му е бил крайно необходим именно този театър, защото в него... Не, не скандална ситуация, не конфликт — тук Настя бе сбъркала. В театър „Нова Москва“ има нещо. Или някой. И всичко това е било замислено изключително с цел този „някой“ да бъде провокиран, каквото се е опитвал да направи принц Хамлет с помощта на пиесата „Мишеловка“. Лесогоров е разбирал, че това, което е предприел, много прилича на Шекспировия сюжет, нито за миг не го е забравял, „Хамлет“ не му е излизал от главата, мислите му постоянно са го връщали към пиесата... И постепенно в главата му са изниквали и са се оформяли някакви съображения, някакви идеи, свързани с трагедията на Шекспир, но без никакво отношение към реалните събития в театъра. Това са били просто съображения и Артъм ги е записвал.

Колко жалко, че тя не се сети да копира за себе си първоначалния вариант на пиесата! Защото в последния вече много неща са поправени и променени, а тя трябваше да види как е изглеждал материалът, с чиято помощ младият журналист Лесогоров е смятал да поднесе своята „Велика провокация“. Добре де, утре още сутринта може да отиде при следователя Блинов, да намери сред книжата първоначалния вариант и да го прочете, а сега има смисъл да се задълбочи в стенограмите — нали по тези текстове също може да си създаде доста пълна представа как е изглеждала пиесата „Правосъдие“ в самото начало.

Настя пусна мъжа си да си ляга и седна в кухнята с купчинката разшифровани текстове. Когато ги преглеждаше първия път, тя бе търсила нещо без връзка с репетициите и не бе намерила. А сега четеше текстовете по съвсем друг начин. И съвсем неочаквано ѝ направиха впечатление изключително точните юридически формулировки — тежки, тромави, спънати, но приети в официалната правосъдна система. В хода на репетициите те се бяха преобразували в обикновени, разговорни, но неправилни. Например фразата:

„Изготвила с помощта на персонален компютър предсмъртна бележка от името на Зиновиев“, се бе превърнала в думите: „Написала на компютър прощално писмо“. И друго: „На съдебното заседание подсъдимата Зиновиева не се призна за виновна в предявеното ѝ обвинение“, след поправката съществено бе съкратена и сега звучеше така: „Отрече всичко“. Вярно, смисълът е ясен, но такива думи не могат да се срещнат в нито една присъда. И още: „По този начин Зиновиева, действайки по горепосочения начин при горепосочените обстоятелства, е извършила умишлено убийство на съпруга си Зиновиев и е инсценирала неговото самоубийство“. Нанесената от автора под натиска на актьорите поправка е превърнала тази дълга фраза в кратко резюме: „Ето така го е убила“.

Настя намери доста такива примери. Откъде ли Лесогоров е научил тези точни формулировки? Обикновено писателите, пък и журналистите, не ги използват, пишат по-простичко, за да звучат разбираемо, а често и просто не знаят тези правилни, твърдо възприети юридически формулировки. Значи, Лесогоров е имал консултант, някой професионален юрист. И Настя непременно трябва да го намери.

Замисли се. Какви други варианти има? Например автор на пиесата, истинският автор може да не е бил Артъм, а съвсем друг човек, някой с юридическо образование, може би следовател, съдия или служител от прокуратурата. А Лесогоров по някакъв начин е присвоил произведението и го е представял за свое. Напълно е възможно, историята познава такива случаи. Между другото, това напълно обяснява защо той с такава лекота и охотно се е съгласявал на всевъзможни преработки на текста. Какво толкова? Не му е било жал, нали текстът не е негова рожба.

Или пък обяснението е такова: Лесогоров е използвал материали от реално наказателно дело и е преписал всички формулировки от истински юридически документи. Тогава Настя трябва непременно да научи кое е това дело, защото като нищо може да се окаже, че престъпникът е един от свързаните с нейния случай хора.

Трябва да проверява, всичко трябва да проверява. И не да чете първоначалния текст на пиесата, както бе планирала за следващата сутрин, а да отиде в Подмосковието, в град Шиловск, където е живял и работил Артъм Лесогоров.

* * *

Тя замина рано сутринта и към единайсет часа пристигна в Шиловск. Не беше трудно да намери редакцията на местния вестник, само че се оказа доста сложно да проникне при някого от ръководството. Впрочем, след като изслуша небрежните обяснения на тема: „Той е зает, на съвещание е, има оперативка, замина“, Настя реши да действа по-простичко и тръгна да търси врата, на която да пише нещо като „Криминална хроника“. Доста бързо намери тази врата, а зад нея — нежно целуваща се млада двойка. Деликатно се окашля, но май нейното присъствие не смути особено двойката. Момчето и момичето се отдръпнаха леко, но не промениха позата си, така си и останаха прегърнати.

— Серьожа обаче го няма — веднага заяви момичето, — замина и днес няма да се върне.

— Не търся Серьожа — усмихна се Настя. — Трябва да поговоря с някого за Артъом Лесогоров. Може ли с вас?

Лицето на момичето моментално, като по поръчка, стана мрачно и печално, момчето също се опита да изиграе скръб, но не толкова успешно.

— Ох, Артъом... — момичето дори сякаш изхлипа. — Такова нещастие... Цялата редакция бяхме на погребението. Колко лошо... А вие от милицията ли сте?

В тази стая едва ли ще поискат да проверят удостоверението й, значи може да поизлъже.

— Занимавам се с разследването на неговата гибел. Кажете, Лесогоров отдавна ли работеше при вас?

— Как да ви кажа... — сви рамене момчето. — И да, и не. Тоест във вестника — отдавна, а в нашата редакция — отскоро. И изобщо, той отдавна не работи тук на място, беше си взел творчески отпуск.

— Творчески отпуск ли?

— Ами да. Отишъл при главния, казал, че иска да напише художествено произведение, и поискал една година. Естествено, главният не му дал отпуск, това не е прието при нас, казал направо напускай и прави каквото щещ, но ако намислиш да се върнеш, ще се радваме веднага да те вземем обратно. И така решили въпроса.

— А да знаете случайно защо Лесогоров така изведнъж се е захванал да пише художествено произведение? — попита Настя.

— Ами той изобщо си беше такъв разпилян — оживи се момчето и се освободи от прегръдката на любимия си, премести се на другото бюро. — Отначало се специализираше повече в политиката — разни депутати, избори, скандали, черен пиар и разни такива. А после изведнъж започна да пише криминални очерци, и то такива ярки, интересни! Целият град се нахвърляше да ги чете. Ние бяхме сигурни, че ще продължава в тази насока, а той реши да вземе творчески отпуск.

Изведнъж започнал да пише криминални очерци. Какво значи „изведнъж“? Попаднал му е източник на информация? Или е намерил осведомен консултант? Настя буквално засипа с въпроси момчето и момчето от криминалната редакция, но те не бяха чували за никакъв консултант. Или изобщо не бе имало такъв, или Артъом старателно бе крил от колегите си своите контакти.

Тя помоли да ѝ подберат материали на Лесогоров на криминални теми, момчето потърси в компютъра и след няколко минути връчи на Настя флашка с пет очерка. Настя понечи да помоли да ѝ ги разпечатат, но кой знае защо, ѝ стана неудобно и реши, че не е нужно да моли. Има си ноутбук, това ѝ е напълно достатъчно.

Можеше да чете и в колата, но когато се опита да си води бележки, се оказа, че на колене все пак ѝ е ужасно неудобно. Трябваше да потърси някое кафене. Пъпчив младичък сервитьор ѝ донесе кафе и три пирожки със зеле и както ѝ се стори, одобрително погледна скъпия компютър, който Настя вече бе поставила и включила пред себе си. Пирожките се оказаха вчерашни и не особено вкусни, но ѝ беше все едно. Важното бяха очерците и съдържащите се в тях факти. От единия тя научи за делото срещу бизнесмена Андрюшин, спонсора на постановката „Правосъдие“, всички останали материали ѝ бяха непознати.

След като приключи с това, Настя плати, прибра компютъра в специалната чанта, качи се в колата и тръгна към Шиловското отделение на милицията, където заместник-началник на криминалния отдел беше неин стар познат на име Тимонин.

— Каменская, къде те е отвял вятърът! — посрещна я Тимонин и стана от бюрото. — Още сутринта се обади, каза, че ще дойдеш, аз

чакам, чакам като някой глупак, не излизам за обяд, а ти се мотаеш някъде. Дай да те прегърна, пенсионерке!

Той я стисна в мечешките си прегръдки и я млясна по двете бузи.

— Дошла си при нас да печелиш пари ли? — бърбореше той, докато я настаняваше до дългата маса с полирана, но здравата надраскана повърхност. — Чух, чух, че сега припечелваш при Владик Стасов. Как е той, добре ли плаща?

Е, ясно. Тимонин наистина е добро момче, но прекрасно знае правилата: частните детективи трябва да плащат за информация. И то не само на своите агенти, но и на онези, които дават информацията, били те портieri или служители на милицията.

— Нормално плаща — усмихна се Настя. — Но ние с тебе няма да направим финансов алианс.

— Че защо? — огорчи се Тимонин.

— Ами защото съм дошла във връзка със случая Лесогоров. Схващаш ли?

— У-у-у — разочаровано проточи той. — Че какво ще търсите при нас? Нали при вас са го пречукали, в столицата, той е живял в Москва през последните няколко месеца, там трябва да търсите. При нас какво? Ние сме глуха провинция.

— Недей да скромничиш. С една дума, ето какво: изпратиха ме просто защото не достигат хора, може да се каже — на обществени начала. Просто опипвам почвата и събирам първоначална информация. Следващия път ще дойда с едно момче от „Петровка“, всичко ще бъде официално, както си му е редът.

Тимонин се разсмя и разхлаби възела на вратовръзката си.

— Ти ми кажи: ще дойдеш ли да обядваме заедно? Защото в три часа имам съвещание, трябва да успея да хапна преди това. Да вървим, по пътя ще ми кажеш каква информация ти трябва.

— По-добре тук — разбърза се Настя. — Не е голяма работа. Ето виж — извади тя от чантата си направените на ръка записки, — има пет криминални очерка, написани от Артjom Лесогоров. Ето тук са кратко изложените факти, за да не четеш целите материали, знам, че нямаш време. Трябва да знам какви са били тези криминални случаи.

Тимонин протегна ръка, взе листовите и бързо ги прегледа.

— Не разбрах въпроса — каза той. — Какво значи: какви са били случаите? Обикновени, криминални. Кажи по-конкретно какво те

интересува?

— Първо: трябва да знам дали това са реални случаи, или журналистически измислици. И второ: ако са реални, кой ги е водил, кой е работил по тях.

— В смисъл на разследване ли? — уточни Тимонин.

— И в смисъл на следствие. Единият случай, имам предвид Андрюшин, определено е реален. А останалите?

Тимонин още няколко минути преглежда записките, вече по-внимателно.

— Спомням си ето този случай, а, и този... А този не си го спомням. Или съм го забравил, или е било преди да ме преместят тук.

— Или е плод на фантазия — предположи Настя. — При всяко положение трябва ми информация по тези дела. Ще ми помогнеш ли?

— Имам ли избор, пенсионерке моя — весело въздъхна Тимонин. — Още веднъж те питам: идваш ли да обядваме?

— Не, ще тръгвам, досега бях в едно заведение, нахраних се с пирожки.

— Тогава аз ще бягам, извинявай, но нямам никакво време. Остави си телефончето, ще ти звънна, когато науча нещо.

Излязоха заедно от кабинета и слязоха на първия етаж. Тимонин свърна към стола, а Настя излезе на улицата. Хрумна ѝ скандалната мисъл да се отдаде на безделие и просто да се разходи из града, да позяпа къщите, хората, магазините и заведенията, но ръмеше студен дъжд, а тя нямаше чадър... Наложил се да се качи в колата и да се върне в Москва.

По пътя Настя усети, че ужасно я боли гърбът и болката се мести към крака. Беше си мислила да прекара втората половина на деня в театъра, да помага на Антон Сташис и да изпълнява възложената ѝ задача, но ако искаше да запази работоспособността си за близките дни, трябваше да се прибере, да легне на пода и да пъхне под кръста си гуменото килимче апликатор, набучкано с игли. Обикновено това ѝ помагаше, ако процесът не беше запуснат, а излови обострянето още в началото. Тя звънна първо на Стасов, после на Зарубин и накрая на Сташис, убеди се, че животът не спира без нея, върви си нормално, и пое право към къщи.

Да лежи на апликатора беше болезнено, но само през първите три минути, после се появяваше приятна топлина, по гърба ѝ плъпваха

електрически тръпки и само след двайсет минути Настя обикновено заспиваше. Така стана и този път. През съня тя чу как се прибра мъжът ѝ, който щом я видя да лежи на пода, веднага разбра всичко, внимателно притвори вратата и отиде в кухнята. Настя искаше да се събуди и да си поговори с него, но сънят беше толкова сладък...

Събуди се от звъна на мобилния телефон — обаждаше се Тимонин.

— Всички дела са истински — съобщи той — и всички са водени от следователя Тихомиров. Това достатъчно ли ти е?

— Напълно — зарадва се Настя. Значи, един и същ следовател. Ето го, значи, източника на информация, от който Лесогоров е черпел материали за своите очерци. — А как мога да се видя с този Тихомиров? Още утре, а?

— Няма да стане — много сериозно отговори Тимонин. — Анатолий Петрович почина.

— Какво?! — ахна Настя. — Кога?

— Ами доста отдавна, през пролетта на девета година.

— Един момент — помоли тя и тронаво се надигна от пода.

Сложи телефона на бюрото и с пъшкане измъкна от чантата си флашката с материалите на Лесогоров, постави я в компютъра. Чул шума, от кухнята надникна Чистяков.

— Да ти помогна с нещо? Защо си скочила?

— Благодаря, слънчице, ще се справя — отговори тя и защрака с мишката.

— Ей, какво правиш там, изчезна ли? Ехооо, Каменская! — долиташе от слушалката.

Тя стисна телефона между бузата и рамото си и каза:

— Тук съм, почакай една минутка, става ли? Трябва да проверя нещо.

— Ами проверявай си, а после ми се обади.

— Не, вече съм готова...

Точно така, всички очерци на Артъом Лесогоров бяха публикувани през май и юни тази, десета година, тоест повече от година след смъртта на следователя Тихомиров. Значи следователят не беше консултирал журналиста и не му беше помагал по никакъв начин, но все пак материалите по делата, които бе водил, по някакъв начин бяха попаднали в ръцете на Артъом.

— Можеш ли да ми намериш координатите на вдовицата на Тихомиров или на неговите деца? Останал ли е някой негов роднина във вашия град?

— Вдовицата, Надежда Ароновна, познавам я. А на теб за какво ти е?

— Трябва ми. Тимонин, направи ми тази услуга.

Чу се как Тимонин шумоли със страници, явно прелистваше някакъв справочник или бележник.

— Добре, запиши си адреса. Но имай предвид, ще черпиш.

— Готово — усмихна се Настя.

Значи, утре сутринта ще трябва отново да пътува до Шиловск. Или да изпрати Антон? След днешната епопея с гърба не би трябвало отново да седи неподвижно в колата по пътя нататък и още толкова по обратния. Но утре е събота, а Антон има деца... Вярно, той казваше, че не е нужно да го съжالياва и щади, но все пак е неудобно, тя прекрасно може да се справи сама, нали за срещата с Надежда Ароновна не ѝ е нужен официален статут. Засега не ѝ е нужен. А после ще видим.

* * *

Надежда Ароновна Тихомирова посрещна Настя приветливо, явно Тимонин все пак ѝ се беше обадил.

— Такова нещастие с Артъом — говореше тя, докато водеше Настя към малкия, но много уютен хол. — Просто не ми го побира главата: младо талантливо момче — и изведнъж такава страшна смърт! А вие защо решихте да разговаряте с мен? Смятате, че знам нещо за Артъомка ли?

За Артъомка. Ето това вече е интересно. На никого не би минало през ума при издирването на свидетели, знаещи нещо за Артъом Лесогоров, да разговаря с вдовицата на починал преди година и половина следовател. Може да се каже, че Настя бе извадила невероятен късмет. Чиста случайност.

— Вие добре ли го познавахте? — попита тя.

— Артъомка ли? Той ми беше ученик — с усмивка обясни Надежда Ароновна. — Разбирате ли, цял живот съм била учителка, Артъом учеше при мен.

— И с покойния ви съпруг ли се познаваше?

— С Толя ли? — искрено се учуди Тихомирова. — Не, доколкото знам, никога не са се срещали. До миналата година Артъом дори не беше идвал вкъщи.

— А какво се случи миналата година?

Надежда Ароновна въздъхна и премести поглед към портрета на мъжа си, който беше окачен на стената. Не твърде красиво лице, дълбоки мимически бръчки, в очите — упорство и неотстъпчивост. Вероятно Анатолий Петрович бе имал труден характер.

Анатолий Петрович Тихомиров започнал да се готви за пенсиониране предварително, две, дори три години преди да стигне нужната възраст. Искал след това да се заеме с писане на мемоари и започнал най-подробно да си записва вкъщи своите впечатления и хода на разследването по най-интересните дела, особено по тези, които така и останали неразкрити. След неговата скоропостижна смърт Надежда Ароновна дори забравила за тези записки, а после, след няколко месеца, си спомнила и решила да направи известни усилия, за да доведе докрай замисленото от мъжа ѝ. Самата тя не притежавала литературен талант, но пък винаги поддържала отношения със своите завършили ученици, сред които бил и Артъом Лесогоров, който станал журналист. Именно към него се обърнала Тихомирова с предложение да направи литературна обработка на записките на мъжа ѝ. Артъом имал талантливо, леко перо и в училище получавал само отлични оценки за съчиненията си. Надежда Ароновна предала на Лесогоров всички материали на мъжа си, та той да ги превърне в книга, която да бъде публикувана под двете имена — на Тихомиров и на Лесогоров. Артъом с готовност се заел с работата, книга обаче все не се получавала, макар че журналистът използвал предадените му материали за няколко очерка, публикувани в местния вестник, а единият, най-скандалният, за бизнесмена Андрюшин, дори бил препечатан в централната преса.

— Сега, когато Артъомка вече го няма, книга определено няма да бъде написана — тъжно каза Надежда Ароновна. — А аз толкова се надявах поне нещичко да остане за спомен от Анатолий Петрович. Жалко, че стана така.

— Но нали можете да предадете материалите на друг човек, да направите втори опит — предложи Настя.

— Но как да намеря материалите? Дадох всичко на Артъом, не се сетих да ги копирам. Когато си имаш работа с млад човек, и през ум не ти минава, че и той е смъртен и с него може да се случи какво ли не... — разстроено каза Тихомирова. — Слушайте, нали вие се занимавате с разследването, обещайте ми, ако записките на Толя се намерят, да ми ги върнат. Обещавате ли?

Настя поклати глава.

— Това не е в моята компетенция, за съжаление. Ако се окаже, че записките са веществени доказателства, съдът ще решава съдбата им, а не аз. А ако се окаже, че нямат отношение към убийството на Артъом, разбира се, ще ви ги върнат. Но при условие че изобщо ги намерят.

— Колко жалко — повтаряше Надежда Ароновна, докато изпращаше Настя, — колко жалко, че стана така. Толкова исках да остане нещо от Анатолий Петрович.

От колата Настя се обади на Зарубин и го помоли да ѝ продиктува официалния адрес на Лесогоров в Шиловск.

— Искам да видя какво става в жилището му, дали там живее някой и изобщо, има ли нещо интересно — обясни тя на Сергей.

— Забрави — веднага реагира Зарубин. — Няма да ходиш там сама.

Настя се сепна и замълча. Серьожа беше прав, посещение в жилището на потърпевш може да се осъществява само с определени пълномощия. Защото ще вземе да отиде сама, някой ще забележи, а когато отидат за официален обиск или изземане, там вече няма да има нищо. Още не може да се пренастрои и да не забравя, че е никой. Но нали някъде там са материалите на следователя Тихомиров, къде другаде, ако не в дома на журналиста, щом не ги откриха в жилището при театъра.

— Но аз трябва да вляза там, Серьожа — жално захленчи тя.

— Ще влезеш утре заедно със Сташис. Ако смяташ, че трябва да се направи изземане или обиск, обади се веднага на Блинов и го предупреди да подготви документите, защото утре няма да го намериш.

— Утре е неделя... А днес и без това съм тук. Хайде де, Серьожа, измисли нещо!

— Вече казах — не — твърдо отсече Зарубин. — Ако своеволничиш, ще те наклепам на Блинов. Анастасия, не ме тормози с

глупости.

Тя понечи да му каже и за многострадалния си гръб, който просто няма да понесе още едно пътуване толкова надалече, но се спря. Не бива да се оплаква. Щом искаш да работиш — работи, ако ще боледуваш — боледувай, едното и другото са несъвместими, не бива да товариш с проблема си трети лица, този проблем си е твой и само твой, оправяй се с него самостоятелно.

* * *

Пътуването в неделя сутрин извън града се оказа много по-приятно, отколкото в делничен и дори в съботен ден — пътищата бяха абсолютно свободни и колата летеше напред почти без да спира. Пътуваха с колата на Настя, но тя помоли Антон Сташис да шофира, а през това време свали облегалката на предната седалка, извини се на спътника си и зае хоризонтално положение. Така се чувстваше много по-добре.

— Анастасия Павловна, спомняте ли си, обещахте да ми обясните защо не е нужно да се уча от вас — неочаквано каза Антон.

Естествено, тя беше забравила. Но след думите му си спомни и се усмихна.

— Наистина ли искате да чуете отговора?

— Наистина. Иначе нямаше да ви напомня.

— Разбирате ли, Антоне, ако започнете да се учите от мен, това може да навреди на кариерата ви. Нали искате да направите кариера?

Въпросът беше риторичен, Настя беше сигурна, че знае отговора, и остана страшно изненадана, когато чу Антон да казва:

— Не съм сигурен. Досега не бях мислил за това.

— В момента не сте сигурен. Скоро ще започнете да мислите и ще разберете, че искате да правите кариера. Та ето какво, Антоне. В нашата система кариера правят хората, които умеят да разкриват престъпления по горещите следи. Началниците ценят именно тези хора, защото от началниците винаги искат бърз резултат и който подчинен може да осигури този бърз резултат, той е по-добрият, той е и по-перспективният. Но за да го можеш, трябва да имаш бърза реакция и мълниеносна здрава хватка, тоест определена дарба, която

аз, честно ви признавам, нямам и никога не съм имала. За сметка на това умея да работя с големи масиви информация, която вече е събрана, тоест не по горещите следи, а тогава, когато всичко, което е можело, е вече изстинало и никъде няма да избяга. Аз, Антоне, съм ужасно мудна, но пък страшно упорита. За работата с масиви информация е нужен чугунен задник, е, аз го имам. А вие го нямате и не е нужно да го имате, защото сте мъж, отглеждате деца, трябва да се изкачвате по служебната стълба, да получавате голяма заплата и да ги издържате. Аз, Антоне, имам съвсем друг характер и съвсем друг манталитет, така че не е нужно да се учите от мен, по този начин няма да направите кариера. По-добре се учете от Сергей Кузмич.

— Уча се — кимна Сташис. — Правилно сте забелязали, той има и прекрасна реакция, и здрава хватка. Но аз бих искал да умея да правя това, което умеете вие.

— Недейте, не си губете времето. Днес такива умения не се търсят много, аз съм от миналия век, изработвала съм уменията си, когато още нямаше компютри. Вие сигурно дори не можете да си представите, че имаше времена без компютри и мобилни телефони, за интернет пък да не говорим. А аз живеех, учех се и работех именно в онези времена.

— Да, замалко да забравя — сети се Сташис, — вчера Николай Николаевич ми каза, че вече са разпитали съжителката на Лесогоров. Онова момиче, с което той е живеел в Шиловск, преди да замине за Москва.

Настя недоволно се намръщи.

— А защо аз научавам това едва сега?

— Не е разказала нищо интересно. А през последните два дни вие работехте по собствен график, не контактувахте с нас.

— И все пак, какво е разказало момичето?

— Отношенията им практически напълно се разпаднали именно около момента на заминаването на Лесогоров. Живеели заедно в неговия апартамент в Шиловск, тя нямала свой, била някъде от района на Тула. Когато Лесогоров решил да тръгне за Москва, й казал да си търси ново жилище, а докато намери, може да живее в неговото, и без това апартаментът скоро нямало да му трябва. Така че тя изобщо не е в течение на московските му работи.

— Не е в течение на московските му работи, значи — тихо повтори Настя. — Ами на шиловските? Може да е в течение на работите на Лесогоров в Шиловск?

— Не са я питали за това. Нали нашата основна версия е свързана с Москва.

— Нашата основна версия сега, Антоне, е свързана с Шиловск — строго каза Настя. — И тя ще си остане основна, докато не я разнищим докрай и не разберем, че за пореден път нищо няма да излезе и от нея. Ето това е моето оптимистично решение на въпроса.

Той се разсмя, разсмя се и Настя.

Доста се лутаха, докато намерят улицата, на която бе живял Артъом Лесогоров. По-точно, улицата намериха лесно, но блок и вход на нея нямаше. Както често се случва, оказа се, че блокът се намира на съвсем друго място, но се води именно на тази улица.

Отвори им симпатично младо момиче със свободна тениска, с три номера по-голяма от нужното, и дънкови гащета. Целият апартамент беше разхвърлян, подът беше задръстен от кашони, на масата в центъра на стаята бяха натрупани дрехи.

— Опитвам се да си събера багажа — виновно се усмихна момичето на име Вика. — Мислех, че ще поживея тук, докато Артъом е в Москва, нали замина за дълго време, така че разчитах, че имам още няколко месеца. А сега трябва да напусна, роднини на Артъом се обадиха от Волгоград, интересуват се от апартамента.

— Няма да ви откъснем задълго от работата ви — каза с усмивка Антон. — Кажете ни, Вика, след като замина за Москва. Артъом идвал ли е тук? Оставал ли е в този апартамент?

— Да, разбира се — кимна Вика. — Не много често, примерно веднъж на две седмици.

— И защо идваше? Какво правеше, с какво се занимаваше тук?

— С някакви книжа — четеше, пишеше... — сви рамене Вика. — Нищо особено. Вече почти не разговаряхме с него. Бяхме се отчуждили. Здравей — здравей, довиждане, ще тръгвам.

— Бихме искали да видим тези книжа — помоли Настя.

— Заповядайте, гледайте ги, не съм пипала нищо по бюрото му.

Вика посочи бюрото, поставено в съседната миниатюрна стаичка. Настя и Антон започнаха да изучават съдържанието на папките и джобовете. Почти веднага намериха записките на Анатолий

Петрович Тихомиров. Дори папката беше различна — старомодна, мукавена, с памучни вързалки, такива папки хората използваха преди двайсетина години.

— Може ли да вземем това? — попита Вика Антон.

— Разбира се — равнодушно отговори момичето.

— Дали да не оформим изземането? — шепнешком попита Настя, когато Вика се отдръпна и продължи да подрежда дрехите в кашон. — Че знае ли човек.

— Няма нужда — махна с ръка Антон, — ще минем без това. Ако се наложи да изземем компютъра, тогава вече ще го направим с постановление, а това...

Когато се качиха в колата, Настя веднага вдигна облегалката. Няма да може да полежи по обратния път, ще трябва да чете записките на следователя. Всъщност „ще трябва“ са неправилни думи. Тя ще чете. Исква да ги прочете и да се убеди, че версията ѝ е вярна. Или невярна.

Веднага откри интересуващите я страници от записките на Тихомиров, бяха най-отгоре в дебелия папка. Случаят с бизнесмена Леоничев. Историята със заболяването и смъртта на майка му. Неговото самоубийство. Негодуванието на жена му и нейните разговори с приятели и познати. Всичко беше като в пиесата „Правосъдие“.

И не съвсем като в пиесата, защото записките се оказаха недовършени. Последното, което беше записано по случая с Леоничев, беше фразата: Много интересно си поговорих с М. А. Торлакян. Излиза, че всички нишки водят към „Нова Москва“. И дата.

И нищо повече. Това беше написано в горната третина на страницата, другите две трети от листа бяха останали празни.

Настя помисли малко, извади телефона и набра номера на Надежда Ароновна.

— Извинете, бихте ли ми казали на коя дата почина Анатолий Петрович? — попита тя.

Чу отговора, отново погледна датата под последната бележка. Точно така, Анатолий Петрович Тихомиров бе починал на другия ден, след като бе записал информацията за М. А. Торлакян. И кой знае защо, тази информация го бе довела до мисълта за театър „Нова

Москва“. Защо ли? Какво толкова бе научил? Ходил ли е в театъра, успял ли е, или само се е канел?

* * *

— Защо не вземеш да се поизмиеш — презрително каза Гарванът на Котарака Хамлет, — изглеждаш ужасяващо.

— Болен съм — капризно отговори Хамлет, — не бива да се мия, може да настина, организмът ми е отслабнал.

— Нашият пернат приятел е прав — намеси се Змеят, — вече събрахте достатъчно сили, за да се измиете в ручея. Сигурен съм, че след това много ще ви олекне.

Котаракът се поопъва още известно време, после неохотно се запъти към ручея. Змеят запълзя след него, та, както се изрази, да проконтролира процеса, пък и за всеки случай — да не би на Хамлет да му прилошее.

— Пълзи, пълзи, кожено черво такова — промърмори след него Гарванът, — пази своя питомец, че, не дай си боже, на главата му може да падне сухо листенце. Направо може да получи мозъчно сътресение!

— Не злобей така — с усмивка каза Камъкът. — Котаракът наистина е още слаб.

— Да държи речи пред вас не е слаб — ядно отвърна Гарванът, — за това има сили, нали. Ама да се измие... Ех! — безнадеждно махна с крило той. — Какво ли си приказвам с тебе? И ти, и тоя зелен червей сте се поддали на чуждото влияние, слушате го зяпнали, а той се радва.

— Не разбирам какво лошо има да послушаме същество, което знае неща, неизвестни за нас — разсъдително каза Камъкът. — Ти просто ревнуваш.

Гарванът понечи да се обиди до дъното на душата си, но реши засега да почака. Има време. Сега ще се върне Хамлет, тогава ще видим кой кого.

Хамлет, придружен от Змея, доста се забави, но пък Гарванът възтържествува: след измиването тоя скитник изглеждаше още по-зле, отколкото просто мръсен. Мократа му козина стърчеше на всички страни като слепнали топки с непознат цвят, личеше само, че беше

светъл. Дори май бял. Вярно, след къпането в ручея очите на Хамлет, измити от засъхналата гной, се бяха разтворили широко и се оказа, че едното е зелено, а другото — портокалово. Изрод и това си е!

— Добре ще е да извикаме Вятъра — озадачено каза Камъкът, като разглеждаше измития Котарак, — да ви поизсуши, защото наистина може да настинете.

Нямаше как, наложи се да отлети за Вятъра, че наистина можеше да го обвинят във всички възможни грехове, ако нещо с Котарака тръгне на зло. Оказа се, че Вятърът е наблизил, почиваше си на склона на хълма след поредното дълго пътешествие.

— Откъде идваш? — поинтересува се Гарванът с тайната надежда, че Вятърът е дошъл някъде откъм Арктика, попил е студ и влага и от сушенето няма да има никаква полза за Котарака.

Но за съжаление, отговорът на Вятъра го разочарова.

— От Африка, забавлявах се на ралито „Париж — Дакар“.

Наложи се да го покани в компанията. Вятърът веднага се задейства, завъртя се около Котарака и създаде край него вихър от горещ сух въздух.

— Слушай, театроведе, защо очите ти са различни? — попита Гарванът колкото можа по-небрежно. — Едното да не е изкуствено?

— Това е особеност на породата ми — скромно сведе поглед Котаракът. — В нашия род имаме чинчили и мейнски опашати.

Гарванът недоверчиво присви очи. Какви са пък тези мейнски, че и опашати? Да не би да съществуват и безопащати?

— Какво, какво? Какви ги дрънкаш за опашатите? — попита той с неприятен тон.

— Така се казва породата: мейнска опашата котка — търпеливо обясни Хамлет. — Защото съществуват и късопашати и напълно безопащати.

— Стига, бе! — не повярва Гарванът. — Мотаеш ни. Какви са тия късопашати? Всички котки имат опашки, това е аксиома.

— Да, ама не, не всички — разпали се Котаракът. — Късопашатите имат вместо опашка една малка издатинка, а безопашатите изобщо нямат опашка — нито ей тонинко, нито едно сантиметърче.

— Ти обаче имаш — замислено отбеляза Гарванът. — Неправилен ли си нещо?

— Ами нали това обяснявам: че моята разновидност се казва „опашата“, защото ние имаме опашки, как не разбирате, уважаеми Гарване. Или пак ми се подигравате?

Най-сетне схвана! Гарванът се усмихна доволно. Какво пък, щеше да е много смешно гоя тип да се окаже без опашка, тогава вече Гарванът щеше да се развихри.

— Готово! — възвести Вятърът и отлетя по-нагоре, защото от неговите манипулации Камъкът и Змеят вече се обливаха в пот. — Приемете работата.

Пред тях на поляната седеше неописуемо красив снежнобял котарак с гъста козина.

— Охо! — ахна Камъкът. — Ами че вие сте били истински красавец, скъпи Хамлет! Дори не можех да си представя, че сте такъв.

Не, това определено не хареса на Гарвана. Само това му липсваше! Къде се дянаха сплъстените косми? Имаше ги, той ясно ги бе видял.

— Аз не ви казах — с кротка усмивка призна Змеят, — но когато тръгнахме да се мием, по пътя извиках две врабчета и ги помолих да изкълват всички сплъстени топчета. Нали се получи красиво?

— Нищо особено — промърмори Гарванът.

„Ох, почакайте вие — мислеше си той свадливо, — ще видите вие една красота. Звезди посред бял ден ви чакат.“

И като цяло се оказа, че не е далеч от истината. Още щом отново се почувства породист, красив и почти здрав, Котаракът Хамлет забрави къде се намира и на кого дължи оздравяването си.

— Вие тук живеете някак плебейски — заяви недоволно, когато за пореден път му донесоха на широк лист от репей топчета, направени от насекоми, изсушена тревица и наситнени зеленчуци. — Татенцето, макар да беше беден, ме хранеше от порцеланова чинийка.

— Ами именно защото е бил беден — веднага се намеси Гарванът, — е приспособил за тебе чинийка от сервиза си, не е имал пари за специална паничка. Всички прилични котки, между другото, ядат от метални паници.

— Е, и все пак — упорстваше Котаракът. — Когато бях малък и още не бяха ме дали на татенцето, спомням си, лежахме с майчето в копринена кошничка, идваха гости, гледаха ни, свиреше красива музика, миришеше на парфюм. А тук при вас какво? Само си

приказвате и нищо не се случва. А пък когато боледувах, ме носеха при специален лекар и той ме лекуваше в специална стая.

Тогава вече Гарванът не може да скрие възмущението си:

— Ами че тук около теб се въртят четирима доктори, само дете не ти духат в задника! Змеят лови каквото може, аз ти търся насекоми. Катеричката готви, събира билки, прави ти отвари, компреси. Камъкът работи като грейка, а ти искаш още и още, ненаситна твар такава! За някаква красота претендираш, за изтънчени удоволствия! Като не ти харесва при нас — прав ги път, за нас ще е по-лесно!

Котаракът обидено се нацупи и му обърна гръб.

— Гарване, Гарване — започна да успокоява приятеля си Камъкът, — недей така, защо го правиш? Уважаемият Хамлет е свикнал с друг начин на живот, в това няма нищо лошо, за нищо не е виновен. Не се карайте, приятели. Хайде по-добре да се върнем към Шекспировия „Хамлет“, нещо съм го позабравил. Каква беше историята с „Мишеловката“?

Разбира се, Камъкът нищо не беше забравил и Гарванът прекрасно разбираше това. Обикновен дипломатически ход, за да отърси Гарвана от негативните емоции и да даде възможност на Котарака да почувства, че е нужен и значим. Ах, старият глупак! Защо ли трепери толкова над тоя Котарак?

Знатният театрал Хамлет веднага забрави обидите и се захвана да обяснява:

— В „Хамлет“ по едно време идват пътуващи актьори и Хамлет ги моли да изиграят за целия кралски двор пиесата „Мишеловката“, в която ще бъде представено убийството на баща му с всички подробности, известни само на непосредствените участници в произшествието, тоест на убиеца Клавдий и неговата жертва. Хамлет-младши иска да види как ще реагира Клавдий на постановката му, дали няма да се издаде. При това Хамлет е написал лично част от текста, за да го доближи до реалната история.

— Излиза, че Лесогоров нарочно е написал пиесата и я е донесъл в театъра, за да сплаши някого? Ти как мислиш, Гарване?

Естествено, сега Камъкът се обръща към Гарвана, за да му даде думата и по този начин да неутрализира назряващия конфликт. Виж го ти миротвореца! Гарванът искаше гордо да премълчи в отговор, но естествено, не можа.

— Или да сплаши, или да провокира — каза тежката си дума той.
— Такова е моето мнение.

Но на Камъка това му се видя недостатъчно и той продължи да се прави на слабоумен.

— Но защо?

Слава богу, това представление омръзна и на Змея и той реши да сложи край.

— Е, това да решават детективите, затуй им плащат, а нашата работа е да гледаме и да изпитваме удоволствие. Скъпи Гарване, достатъчно ли си почина, за да отлетиш да погледаш още? Защото ние изгаряме от нетърпение.

„Скъпи Гарване“... Гледай ти! Дочака добра дума от тая мършава връв. И то пак заради Котарака.

* * *

Настя и Антон отново прекараха целия понеделник в театъра в опити да изяснят дали през април 2009 година тук е идвал следователят Тихомиров и ако е идвал, с кого се е срещал и какво е питал. Всички въпроси оставаха без отговори, никой не можа да си спомни нищо подобно. От една страна, вече беше минала година и половина, много неща можеше да са забравени, но от друга, посещението на един следовател в театър не е обичайно събитие, би трябвало да се запомни.

— И тъй, имаме три варианта — унило констатира Настя. — Първият е: Тихомиров не е стигнал до „Нова Москва“. Вторият: бил е тук, но незнайно защо са забравили за него. И третият: бил е тук, не са забравили за него, но не ни казват по някаква причина.

— Аз бих уточнил — възрази Антон. — Тихомиров е бил тук и е разговарял с един конкретен човек, не се е обръщал към никого друго. Именно затова никой не си го спомня.

— Освен този конкретен човек — подзе Настя, — който ни лъже.

— Или когото не сме намерили. Защото днес не цялата трупа и не всички служители са в театъра. И това означава, че с вас стигнахме до мястото, от което преди време започнахме: трябва отново методично да разпитваме всички, без изключение, служители,

включително онези, които са работили тук през пролетта на девета година, но сега не работят в театъра.

Настя се хвана за главата. Боже мили! Не, няма да издържи това за втори път.

— Остава ни Богомолков, когото не можем да попитаме, но Тихомиров може да е идвал именно при него — с плаха надежда каза тя. — Трябва да поговорим с Елена Богомолкова, може мъжът ѝ да ѝ е казал за това посещение.

Антон с готовност извади телефона си.

— Да звъня ли?

— Звънете.

Но надеждата угасна още преди да се разгори. Елена Богомолкова твърдо заяви, че мъжът ѝ никога не ѝ е говорил за някакъв следовател Тихомиров.

— Отново сме в задънена улица — каза Настя. — Или Богомолков наистина не се е срещал с Тихомиров, или е скрил това от жена си. И ако го е скрил, трябва да е имал много солидни причини. Добре, Антоне, с питане нищо няма да постигнем, пак през цялото време ще подозираме, че ни лъжат. Ще опитаме по друг начин. Идете при Блинов и вземете от него искане за достъп до архива на Шиловския съд, ще прочетем делото за Леоничев.

* * *

И отново дълго пътуване до Шиловск, което във вторник отне два пъти повече време, отколкото през почивните дни. Гърбът на Настя я болеше, но тя гълтеше обезболяващи хапчета и мъжествено търпеше. Докато с Антон пътуваха за родния град на Артюм Лесогоров, звънна Сергей Зарубин и съобщи, че М. А. Торлакян е починала през лятото на 2009 година, три месеца след Анатолий Петрович Тихомиров, а преди това е работила като портиер в един блок в Шиловск.

— Ще си запишеш ли адреса?

— Ще го запомня — отговори Настя.

Вярно, вече не е младо момиче, но все е в състояние да запомни един адрес. Адресите се оказаха два, единият на местоживеенето на

Маргарита Андреевна, другият — на който тя бе работила. Но за Настя Каменская не беше непосилна задача да запомни и двата адреса.

В Шиловск се разделиха, Антон получи от архива делото за убийството на Леоничев и остави Настя да го проучва, а той тръгна да събира информация за покойната Маргарита Андреевна Торлакян.

От записките на Анатолий Петрович Тихомиров личеше, че той е имал определени съмнения във вината на Светлана Леоничева, която била осъдена от Шиловския съд на осем години лишаване от свобода. Същите съмнения Настя видя и в материалите на наказателното дело в частта, която бе водена от внезапно починалия следовател. След смъртта на Тихомиров делото е било предадено на следователя Яцук, който е повел следствието по най-очевидния път, без да се замисля много-много и без да заостря вниманието си върху детайлите. Уликите са налице, показания на свидетели има, какво повече е нужно? Очевидно не му се е искало да рови надълбоко, стремял се е да приключи делото колкото може по-скоро и да го предаде в съда. И напълно е преуспял в това.

След като делото е поел Яцук, не се появява вече никакво споменаване на театъра. Но откъде се е взело то в записките на Тихомиров? А и никаква портиерка Торлакян не е била призовавана като свидетел или разпитвана. Като погледна в делото адреса на местопрестъплението, тоест жилището на съпрузите Леоничеви, Настя мислено си отбеляза, че той напълно съвпада с адреса на местоработата на портиерката Маргарита Андреевна Торлакян. Тоест беше съвършено очевидно, че Анатолий Петрович Тихомиров се е опитвал да изясни кой е идвал у Леоничеви напоследък, преди смъртта на потърпевшия.

Като цяло фабулата изглеждаше горе-долу същата като в пиесата „Правосъдие“: някой си Леоничев, жител на град Шиловск и собственик на скромен строителен бизнес, дълго плащал пребиваването на старата си майка в частна клиника, дори вземал пари назаем, за да не ги тегли от бизнеса си. Сметките за клиниката, която се намирала в Москва, били огромни, но той плащал, докато можел. После възможностите му секнали, кризата през 2008 година ударила преди всичко строителния бизнес, Леоничев едва си върнал дълговете и започнал малко по малко да изтегля средства вече от бизнеса, но в един прекрасен момент се изправил пред дилемата: или да продължава

да черпи пари от себе си и да постави своя бизнес на ръба на катастрофата, или да премести майка си в общинската болница в Шиловск, тоест да престане да плаща. Майката била много възрастна, на 94 години, в почти коматозно състояние и лежала в реанимацията, включена на животоподдържащи апарати. Превозването ѝ в друга клиника би изисквало временно изключване от апаратите, лекарите, както обикновено, не давали точни прогнози, казвали, че тя може да понесе преместването, но може и да не го понесе. Леоничев рискувал, но пътят по парализираната от задръствания Москва отнел прекалено много време и майката починала в линейката. По времето, когато Леоничев вземал своето трудно решение, жена му Светлана била в отпуск, който прекарвала в чужбина. Когато се върнала, научила, че свекърва ѝ е вече погребана. Светлана била крайно недоволна, че не са ѝ съобщили навреме и не са ѝ дали възможност да присъства на погребението заедно с мъжа си. Това според следствието станало първата капка, паднала в чашата. След известно време Светлана случайно среща в Москва завеждащия на отделението по реанимация в частната клиника, където дълги месеци лежала свекърва ѝ, и научава от него, че Леоничев сам е взел решението за изключване на майка му от апаратите и за нейното преместване от московската клиника в Шиловската болница. А мъжът ѝ не ѝ бил казал нищо за това! Казал ѝ само, че майка му починала в болницата. Светлана се нахвърлила на мъжа си, нарекла го чудовище, звяр, крещяла, ридала. По дяволите бизнеса, по дяволите парите, само майка му да беше останала жива, макар и почти в кома, в безсъзнание, в реанимацията. Светлана щедро споделяла негодуванието си с околните и много скоро всички приятели и познати вече знаели, че тя се страхува от мъжа си, смята го за убиец, негодник и боклук, недостоен да живее на тази земя.

А самият Леоничев през това време започнал да злоупотребява с алкохол и постоянно носел със себе си малка манерка, в която наливал ту коняк, ту уиски, ту водка — според настроението. Носел я и час по час си пийвал. Манерката била посребрена, много красива, нечий подарък. Но най-ценното в нея била „правилната“ извивка, благодарение на която тя необикновено удобно се побирала в джобове. Леоничев дори вкъщи пиел само от нея, носел я из цялото жилище.

Според версията на обвинението Светлана Леоничева, която не простила на мъжа си убийството на майка му, към която била силно

привързана, сипала в тази чудесна манерчица силен препарат, от който Леоничев починал. Светлана се готвела за извършването на престъплението предварително, вече знаела, че ще остави в домашния компютър на мъжа си предсмъртно писмо, в което Леоничев уж се признава за виновен за смъртта на майка си, и подготвяла текста на това писмо. Нахвърляла няколко варианта, единия, който ѝ се сторил най-сполучлив, избрала като окончателен, а след като отровила мъжа си, прехвърлила текста му от флашката в компютъра на Леоничев, който се намирал в дома им. И никой нямало да я заподозре, ако тя не проявила малка небрежност: не изхвърлила онази флашка, на която се намирали всички варианти на предсмъртното писмо, а я запазила, и следствените органи я намерили.

На съдебното заседание Светлана Леоничева отричала вината си, но я осъдили, защото имало и улики, и показания на свидетели колко била намразила тя мъжа си и как не можела да му прости постъпката.

Само че в делото не се споменаващо нищо за пътнотранспортно произшествие с участието на Светлана Леоничева и за някакъв свидетел, който да е идвал при Леоничев няколко часа преди убийството, за да иска материална компенсация за лечението на жената, пострадала в това пътнотранспортно произшествие. Какво беше това, измислица на Артъм Лесогоров ли? Или е имало пътнотранспортно произшествие и всичко е било както в пиесата, а съдът не е открил истината? Трябва спешно да се обади на Сергей Зарубин, та той да изясни по линията на пътната полиция кой от служителите в театъра е участвал в подобна ситуация и следователно може да е имал мотив за убийството на Леоничев.

Така-а-а, сега да видим с какво ни е зарадвала защитата на съдебното заседание. Адвокатът на име Борис Аркадиевич Мец много се е старал да оправдае Светлана Леоничева и е намерил свидетели, които са казали колко тя е обичала мъжа си и колко скъпи са ѝ били този брак и техните нежни и близки отношения с мъжа ѝ. Мец е предприел и опит да докаже алибито на Светлана, но не е успял.

„Какво пък, ще се срещнем с този адвокат“, реши Настя и затвори папката с делото.

* * *

Борис Аркадиевич Мец дълго не можа да схване за какво са ѝ на пристигналата от Москва Анастасия Павловна Каменская подробности от безславно изгубеното миналата година дело.

— Получили сте някаква възможност да докажете невинността на моята подзащитна ли? — попита той.

— Не — призна Настя. — Не става дума за това.

— А за какво тогава? И изобщо, кой ви е наел?

Настя не рискува да излъже адвоката, като се представи за пълноправен служител на криминалната милиция — нали той е достатъчно умен, за да ѝ провери удостоверението, така че се наложи да му каже истината.

— Наеха ме да помагам при разследването на покушение срещу един жител на Москва. Но имам основания да смятам, че в делото на Светлана Леоничева се съдържа важна за мен информация. Моля ви, помогнете ми.

Борис Аркадиевич бързаше, имаше много работа и уговорени срещи. Когато Настя разговаря с него по телефона, той с усилие отдели малко време между пет и шест часа вечерта, като каза, че пак между пет и шест, освен да разговаря с натрапчивата московчанка трябва да хапне нещо и да стигне от сградата на съда до следствения изолатор. Омекна едва когато Настя предложи да го почерпи с кафе в бара на най-скъпия ресторант в града.

— Аз ще си платя — каза той насмешливо, — но вашият порив издава сериозността на намеренията ви. Явно наистина сте в крайна нужда.

В ресторанта той пристигна в пет и четвърт — слаб, строен, не много висок и почти напълно плешив, с голям нос и изразителни тъмни очи. Бързо направи поръчка, бързо задаваше въпросите си и по всичко личеше, че този човек не е свикнал да си губи времето. Когато разбра, че няма да се отърве толкова лесно от Настя, бързо и ясно разказа за делото на Леоничева.

Светлана Леоничева не признала нищо нито пред следствието, нито пред съда, но адвокатът Мец не ѝ повярвал: уликите били налице — и флашката с вариантите на предсмъртното писмо, намерена на бюрото в офиса ѝ, и свидетелските показания, че Светлана била страшно възмутена от постъпката на мъжа си спрямо майка му. Тактиката, избрана от защитника, била да се постарее да докаже на

съда, че Светлана много е обичала мъжа си и не е искала да го загуби. Борис Аркадиевич попитал своята подзащитна кой може да даде показания в нейна полза и тя каза, че има една жена, която по принцип би могла да го направи, само че тя най-вероятно ще откаже да даде показания в полза на Светлана. Адвокатът настоявал — това бил единственият реален шанс да се поставят под съмнение показанията на свидетелите на обвинението, така че Светлана му дала координатите на своята бивша съученичка Дьомина.

— Само че преди да отидете при нея, моля, прескочете до дома ми, там сега се намира синът на мъжа ми от първия му брак, обяснете му, че ви е нужно да вземете нещо за мен. В хола има рафт с книги, там на една полица има не книги, а разни дреболии — фигурки, сувенири. Та на тази полица, дълбоко зад фигурките, има една кутия, а в нея — висулка на кожено шнурче. Дайте на Дьомина тази висулка и ѝ кажете, че се разкайвам и я моля да ми прости, тогава тя може да се съгласи да даде нужните показания.

Борис Аркадиевич изпълнил всичко, за което го помолила Светлана, отишъл в дома ѝ, издържал един твърде неприятен разговор със сина на потърпевшия, който посрещнал адвоката на нож и се разкрещял, че той се опитва да спаси от правосъдието убийцата на родния му баща, но се добрал до полицата със сувенирите. Кутията обаче се оказала празна. В нея нямало никаква висулка на кожено шнурче.

Въпреки това Мец намерил съученичката на Светлана и отишъл в дома ѝ. Дьомина останала ужасена, когато чула, че Леоничев е загинал, а когато Борис Аркадиевич казал, че Светлана го помолила да ѝ предаде висулката, се разплакала и няколко пъти попитала:

— Значи, така каза — че се разкайва? Каза, че ме моли за прошка, така ли? Искала е да ми даде пентакъла?

Тогавя Борис Аркадиевич чул за пръв път думата „пентакъл“, но се сетил, че явно именно така се нарича висулката, около която се била разиграла цяла история.

— Разбира се, ще дойда в съда, непременно ще дойда — уверила го Дьомина, — ще кажа всичко, което трябва. Горката Света!

И наистина отишла, изказала се много емоционално. Подсъдимата Леоничева плакала, докато слушала нейните показания, и някои жени в залата също не могли да сдържат сълзите си. За

съжаление обаче това не направило впечатление на съда, съдията повярвал на свидетелите, представени от обвинението, които твърдели, че напоследък Светлана се изказвала за мъжа си много негативно, мразела го, страхувала се от него, възмущавала се от постъпката му и го наричала чудовище и убиец.

— Ще ми дадете ли координатите на Дьомина? — помоли Настя.

— Разбира се, ще ви ги дам. Но естествено, не са у мен, обадете ми се довечера, по-късно, когато ще си бъда вкъщи, ще погледна в миналогодишния ежедневник.

— Благодаря. А каква е тази странна ситуация — Светлана Леоничева ви моли да вземете предмет от дома ѝ, а този предмет го няма там? Не опитахте ли да разберете?

— Кога да разузнавам и разбирам! — махна с ръка Борис Аркадиевич. — Но естествено, попитах Светлана, нали трябваше да знае, че не съм изпълнил поръчението ѝ. Казах ѝ го веднага след като посетих апартамента, дори преди да отида при Дьомина, мислех, че тя може да промени поръчението или да ми даде други аргументи, които биха ми помогнали да придумам Дьомина.

— И как реагира Светлана?

— Беше извънредно смаяна и изказа предположение, че може да го е взел някой роднина, защото направили помен за мъжа ѝ, после пристигнал синът му и може би той е довел някого вкъщи. Все пак от момента на арестуването на Светлана до откриването на липсата беше минало много време. А кутията не беше кой знае колко скрита, просто беше пъхната дълбоко в края на рафта. Нямаше дори ключе, всеки може да я е отворил и да е прибрал съдържанието.

— Светлана не ви ли каза нещо за стойността на висулката? Може да е била скъпа, бижу? Може да е била старинна?

— Доколкото разбрах, нищо особено — сви рамене Мец. — Впрочем не разпитвах много по въпроса. Напълно е възможно да е било скъпо старинно бижу. Просто би било странно толкова скъпа вещь да се пази толкова небрежно, практически пред погледите на всички, затова си направих извод, че висулката е била нещо евтино. Може и да съм се заблуждавал. Но сега това вече няма никакво значение.

— Така е — съгласи се Настя.

Можеше да се връща в Москва. Интересно, как ли е потръгнало на Антон, който трябваше да събере информация за Маргарита

Андреевна Торлакян? И защо ли мълчи Серьожа Зарубин, който обеща да провери за онова пътнотранспортно произшествие? Настя замислено се взираше в телефона и се чудеше на кого да се обади първо — на Сташис или на Зарубин. Докато размишляваше, мобилният сам се пробуди и иззвъня с всички сили. На дисплея светна името Зарубин.

— Настя, нямам нищо за теб — радостно рапортува Сергей. — Не са регистрирани никакви сериозни пътнотранспортни произшествия с участие на служители от театъра.

— Ама абсолютно никакви? — не повярва Настя.

— Нали ти казвам: сериозни няма. Дребни — колкото щещ, но с пострадал човек не намерихме.

— Може да сте търсили лошо? — предпазливо предположи Настя.

— Слушай, вземи, че мирясай, а? — помоли я Сергей.

Наложи се да миряса. Обади се на Сташис.

— Антоне, как е при вас? Къде сте?

— В Соени.

— А къде е това Соени? — учуди се тя.

— На петнайсет километра от Шиловск.

* * *

Целият вторник, докато Настя четеше делото в съда, и цялата сряда Антон Сташис снова из Шиловск да търси роднини, приятели и познати на Маргарита Андреевна Торлакян, която починала през лятото на 2009 година. Търсеше тези хора с една-единствена цел: да ги попита дали тя не им е казвала, че при нея е идвал следовател, какви въпроси е задавал и какво е отговаряла тя. Антон успя да намери доста хора, които можеше да попита за това, но получаваше горе-долу еднакви отговори. Първо, вече беше минало много време, година и половина, как да си спомнят какво им е разказвала Маргарита Андреевна, ако изобщо им е разказвала, защото покойната не била от бързивите.

— Строга жена беше, сдържана — характеризираха я познатите. — Не обичаше клюките.

И второ, всички тях вече ги бяха питали за същото. Да, да, дошъл един младеж, показал журналистическото си удостоверение и също питал за какво е разговаряла Маргарита Андреевна със следователя. Но никой нищо не знаел по въпроса. Маргарита Андреевна не живеела в блока, където работела като портиер, а в съвсем друг и в този друг блок никой не се интересувал кой при кого бил идвал. Те и Леоничев не познавали, така че Маргарита Андреевна не е имало на кого да говори за неговите посетители.

Антон непременно питаше всички съседни на Торлакян влизали ли са в жилището на Маргарита Андреевна. Този въпрос беше абсолютно безсмислен, но личният опит на Антон му говореше, че от него често изскачат много любопитни и нужни показания.

Така стана и този път. Една от съседките си спомни, че веднъж е ходила у покойната Торлакян.

— Знаете ли — възхитено плесна с ръце съседката, — тя имаше страшно много стайни растения. Просто не апартамент, а същински дендрариум. Дори й завидях. И всичките толкова добре гледани, лъщят, явно много жизнени.

— Нима Маргарита Андреевна никога не е напускала града? — предпазливо попита Антон, за да не подплаши късмета.

— Защо мислите така?

— Ами как да пътува, когато трябва непрекъснато да се грижи за цветята? — поясни той.

— Точно така! — грейна съседката. — Спомних си! И аз веднъж попитах Маргарита за същото, когато я видях с голям пътен сак. Отиваше към гарата. Учудих се, че нали, какво ще стане с цветята, лято, горещо, трябва да се поливат, да се напръскват.

— И какво каза тя?

— Каза, че в такива случаи оставя ключовете на Мадина.

— Мадина? Коя е тя? Ваша съседка?

— Не — разсмя се жената, — Мадина е чистачка в супермаркета до нашия блок, всички тук я познават. Тя има голямо семейство в Таджикистан, трябва да печели много пари, затова се хваща на всякаква работа. Ходи у много съседни да чисти или да им гледа децата, изобщо — на кого каквото трябва. Никога не отказва работа и е много честно момиче, а никога нищичко не е изчезвало, за пари пък да не говорим. И не взема скъпо.

Антон лесно намери Мадина — тя миеше пода, като се движеше чевръсто между претъпканите със стоки рафтове в супермаркета.

— Маргарита Андреевна имаше приятелка в Соени — охотно обясни тя, — приятелката ѝ има къща там. На петнайсетина километра от Шиловск е, може с мотрисата, може и с автобуса.

— Маргарита Андреевна често ли ходеше при нея?

— Горедолу веднъж месечно. Нали работеше денонощие през три, така че имаше почивни дни. Отработи си денонощието и заминава за три дни за Соени, а на мен оставяше ключовете, да се грижа за цветята.

— Какво друго знаете за тази приятелка? Маргарита Андреевна разказвала ли ви е за нея?

— О, нищо интересно, казваше само, че ѝ е най-близкият човек и че не ѝ е останал никой на този свят, освен тази приятелка. А, и друго: работела в аптека. Помощник-аптекарка.

Нещо смути Мадина и тя извърна поглед.

— В аптека ли? Откъде знаете?

— Мама боледува, та веднъж казах това на Маргарита Андреевна, а тя ми рече: ако ти трябва някакво лекарство за майка ти, кажи ми, ще ти донеса от Соени, моята приятелка е там помощник-аптекарка. В Соени цените са по-ниски, отколкото при нас, в града, за Москва пък да не говорим. И с пет рубли да е, ама все ще платя помалко. А за мен пет рубли са пари.

Слава богу, намери се все пак близка приятелка на Маргарита Андреевна, защото останалите всичките бяха просто познати, с които Торлакян не бе споделяла нищо важно.

Любов Яковлевна, снажна красива дама на около седемдесет години с висока прическа, разказа, че веднъж Маргарита ѝ се обадила и я поканила в театър „Нова Москва“ на хубав спектакъл с известни артисти.

— Страшно се учудих — откъде ли е намерила билети, а Риточка ми отговори, че ѝ ги подариха. Представяте ли си? Някакъв човек влязъл в блока, търсел някого, та я поздравил за празника, подал ѝ билетите и казал: „Подарък за Осми март. Непременно елате в нашия театър, спектакълът е много хубав, в него играят известни артисти. Ако гледате телевизия, със сигурност ги познавате. Заповядайте, ще изпитате удоволствие. Нали мога да вляза?“. Е, как е могла Риточка

след такива думи да не го пусне? Беше строга портиерка, винаги питаше кого търсят, чакат ли ги, обаждаше се в апартамента, питаше може ли да пусне човека. Тогава обаче не се сетила, объркала се, зарадвала се, потърсила си очилата, започнала да разглежда билетите, а онзи човек вече чакал асансьора. Успяла само да го попита: „А вие артист ли сте?“. А той ѝ казал: „А, не, просто така...“. Тогава вратата на асансьора се отворила и той заминал нагоре.

— А когато този човек излизал. Маргарита Андреевна не го ли заговорила? — попита Антон.

Любов Яковлевна поклати глава.

— Виж, това не знам, не ми каза.

— Кога е било това, не си ли спомняте по-точно?

— Ами нали ви казвам, дал ѝ билетите като подарък за Осми март. Значи, по това време е било. Може на седми, може на девети или на десети.

Значи, в началото на март. А Леоничев бил убит през април, тоест този човек не е бил убиецът, но все пак е странно, какво е било това познанство на Леоничев в „Нова Москва“? Или човекът е бил познат на жена му Светлана? Още по-странно се получава — ако в театъра наистина с имало познати на семейство Леоничеви, те са щели да разпознаят историята, която Лесогоров е донесъл в театъра във вид на пиеса. А по всичко личи, че никой не е познал историята. Или поне никой не е казал, че му напомня реална случка. Значи в театъра все пак наистина има човек, който крие познанството си с Леоничев. Или този човек вече го няма в театъра? Минали са година и половина, всичко може да се е случило...

— По време на спектакъла Маргарита Андреевна не позна ли онзи гостенин на сцената сред артистите? — попита Сташис.

— Не — усмихна се Любов Яковлевна, — Риточка специално гледаше, надяваше се, че той тогава просто е проявил скромност, а всъщност ще се окаже известен артист, който я е поканил на своя спектакъл. Но сред изпълнителите не го намери.

Не го е намерила. Или не го е разпознала както е бил гримиран. Или наистина той не е артист.

— А как се казваше спектакълът?

— „Дванайсет разгневени мъже“.

— Почакайте, ами във фоайето на театъра са окачени снимки на всички артисти от трупата, на режисьорите, художниците, вие не ги ли погледнахте? Маргарита Андреевна не се ли опита да намери онзи гостенин на тези снимки?

— Не, ние малко закъсняхме, все пак дойдохме отдалече, така че от гардероба веднага се затичахме към залата, а в антракта отидохме в бюфета, нали аз бях дошла направо от работа, не бях успяла да хапна, бях много гладна.

— А после, след спектакъла? — не отстъпваше Антон.

— А след спектакъла веднага отидохме в гардероба да чакаме на опашка за палтата си.

И тук несполука. Но все пак...

— Маргарита Андреевна не ви ли описа външността му? Млад ли е бил, или възрастен? Симпатичен или не много? Внушителен, представителен? Какъв е бил?

— Не — със съжаление каза Любов Яковлевна. — Рита не ми каза. Някак не стана дума. Пък и аз не я попитах.

— Маргарита Андреевна каза ли ви, че я е търсил един следовател?

— Да, разбира се. Той е питал именно за това — кой е посещавал това жилище, та тя му разказала за билетите.

И този разказ, който знае защо, много е заинтересувал следователя Тихомиров. Той е направил извод, че една нишка води към театър „Нова Москва“. Защо ли? Въз основа на какво е направил такъв извод? Усет? Интуиция? Или е имал и някаква друга информация, която не е намерила място в записките на следователя?

След като се сбогува с Любов Яковлевна, Антон Сташис се качи в колата, извади мобилния телефон, включи се в интернет, отиде на сайта на театър „Нова Москва“, прегледа репертоара и намери списъка на изпълнителите в спектакъла „Дванайсет разгневени мъже“. Дванайсет артисти.

Двама от тях — Иван Звягин и Михаил Арцеулов.

* * *

— Ще трябва да ме вземеш със себе си — настойчиво убеждаваше Настя Сергей Зарубин.

— Не си ми притрябвала — вяло се опъваше подполковникът. — Аз да не съм малък случайно? Няма да се справя без тебе ли?

— Първо, наистина си малък — злбарски констатира Настя, — и второ, аз съм чела делото и съм наясно с материала, а ти не си го чел.

— Но нали всичко ми разказа — резонно възрази Зарубин.

— Определено не си запомнил всичко — парира го тя. — С една дума, отиваме при Дьомина заедно. После ще ми бъдеш благодарен. Надявам се, че си бил достатъчно умен да не й се обаждаш и да не си уговаряш среща?

— Обиждаш, а — с наполовина въпросителен, наполовина утвърдителен тон заяви той. — Добре, да вървим заедно. Среща след час на адреса.

Никой не отвори след позвъняването на вратата, наложи се да седнат на перваза между стълбищните площадки и да чакат. Вероника Дьомина дойде едва след час и половина — по торбите личеше, че е пазарувала.

— Мен ли търсите? — учудено и без никаква уплаха попита тя, когато видя Настя и Сергей да идват към нейната врата, докато тя отключваше.

— Ние сме от милицията — представи се Зарубин. — Във връзка със Светлана Леоничева.

— Защо, какво става със Света? — още повече се учуди Дьомина. — Нали тя трябва да е в затвора. Или са я пуснали?

— Може ли да влезем? — попита Настя вместо отговор.

Първото, което им направи силно впечатление, беше огромният брой снимки на Никита Колодни: любителски, професионални портрети, кадри от филми.

— Вие сте почитателка на Колодни? — зададе въпрос Настя. Зарубин мълчеше, защото не беше ходил в театъра и нито веднъж не бе виждал Никита Колодни.

Дьомина погледна Настя с недоумение и изтънко се усмихна.

— Може и така да се каже. Аз съм съпругата на Никита.

Гледай ти! Май този път улучиха десетката.

— Но нали фамилното ви име е Дьомина — уточни вече посъвзелият се Зарубин. — Не сте го сменили, така ли?

— Защо? Колодная съм, веднага щом се оженихме си смених паспорта.

— А кога се оженихте?

— През септември миналата година.

Процесът срещу Леоничева е бил през август, тогава Вероника още е била Дьомина, именно под това фамилно име фигурира в материалите по делото.

— Та, какво ви интересува, не ви разбрах? — попита Дьомина-Колодная, леко присвила своите тънки, изящно очертани вежди. — Какви въпроси имате към мен?

Когато чу, че гостите се интересуват от историята със съда и висулката пентакъл, Вероника тежко въздъхна и изведнъж се разплака. Оказа се, че е от онези редки жени, които не погрозняват от сълзите. Вероника остана все същата нежна красавица. Плачът дори не ѝ попречи да говори.

... Никой в техния клас не разбирал какво е намерила умната и красива отличничка Вероника Дьомина в Светлана, която наистина била много симпатична, но я карала с тройки, хулиганствала, по поведение вечно имала „незадоволителен“. Често хващали Света с цигара в тоалетната, по-късно я гонели от час ту заради прекалено яркия грим, ту заради предизвикателно късите поли или високите токчета. В училище Света била „челният отряд на зрелостта“ и още в осми клас разказвала на Вероника не само за момчетата — в онези години вече било трудно да впечатлиш някого с момчета, но и за големите мъже, с които „ходела“. Вероника пък била момиче екзалтирано и впечатлително и буквално била омагьосана от Светлана, ходела по петите ѝ, надничала в очите ѝ и за всичко я слушала.

Момчетата пораснали, завършили училище, но си останали приятелки. Вероника влязла в университета да учи филология, а Светлана абсолютно неочаквано за всички — в художествената академия, специалност дизайн, защото тази професия, кой знае защо, я привличала. Около Вероника винаги се въртели много достойни младежи, от кавалери не можела да се отърве, докато Света, въпреки своята освободеност и ярка външност, някак укротила личния си живот. Тоест, естествено, имала почитатели, но все такива, дето по-добре да ги нямаш, за разлика от тези на Вероника.

И изведнъж на хоризонта на Светлана се появил Дмитрий Леоничев, петдесетгодишен собственик на, макар и не огромен, но все пак бизнес — красив, елегантен, преуспял. И според разбиранията на Светлана — ужасно богат. И между другото, неотдавна разведен. За нея, двайсетгодишното момиче от бедно семейство, Дмитрий бил божество, принц на бял кон, когото тя не бивало да пропусне за нищо на света.

Именно тогава добрата и жалостива Вероника ѝ дала пентакъла. Същия онзи пентакъл на Кралицата на висшата съдба, който някога ѝ подарила баба ѝ с обяснението, че той носи щастие в личния живот и осигурява стабилен брак, изграден върху чувства, и ѝ поръчала да го пази като зеницата на окото си. Без пентакъла нямало да я споходи никакво съпружеско щастие. И Вероника свято вярвала в това. Но толкова ѝ се искало на нейната любима приятелка най-сетне да ѝ провърви!

И ѝ провървяло. Дмитрий Леоничев се оженил за Светлана, изчакал тя да получи професия, помогнал ѝ да създаде своя, макар и мъничка, фирма по дизайн, изпратил я да учи в чужбина, а впоследствие включвал жена си в оформянето на сградите, които строял. С една дума, получил се стабилен приятелски семеен съюз.

А в живота на Вероника скоро се появил актьорът Никита Колодни, влюбил се до уши в нея. Отначало дълго се срещали, после заживели заедно, а после... После Никита поставил въпроса за сватба, брак и деца. Много искал да се ожени за Вероника и много искал деца. Вероника също обичала Никита и всичко можело да бъде наред, просто прекрасно, ако не бил пентакълът. Същият онзи пентакъл на Кралицата на висшата съдба, който тя дала на Светлана и без който не може да има щастие в семейния живот.

След дълго прекъсване Вероника се обадила на Светлана и я помолила да ѝ върне висулката. Била абсолютно сигурна, че няма да получи отказ и какво било изумлението ѝ, когато Светлана просто ѝ се присмяла.

— Я престани да вярваш в разни глупости — весело казала тя. — Живееш си с твоя актьор, ами живееш си и се радвай, не ме занимавай с тези неща. Пентакълът беше подарък, а подаръци не се връщат. Няма да ти дам висулката, как можеш да си искаш подаръка обратно!

Вероника се опитала да убеди приятелката си, но в отговор чула краткото:

— Гледай си работата.

Вероника за известно време се примирила. В края на краищата с Никита се обичат и живеят заедно, какво значение има една висулка? Но Никита Колодни бил на друго мнение и кавгите, предизвикани от нежеланието на Вероника да сключат брак, все повече зачестявали.

— Щом не искаш, не се омъжвай за мен, но ми роди дете — молел Никита.

— Деца може да има само при брак — твърдо отговаряла Вероника. — Иначе няма да е правилно.

— Добре, да се оженим тогава. Нали и ти искаш да имаме деца?

— Искам — признавала Вероника. — Но за това ни е нужен брак, а за брака е нужен пентакълът, в противен случай бракът няма да бъде стабилен и скоро ще се провали.

Никита положил много сили, за да убеди своята любима да изхвърли от главата си глупостите за пентакъла и неговата уж магическа сила, но напразно: Вероника не се поддавала на никакви придумки и твърдо отстоявала позицията си. Никита предлагал да купят друг пентакъл, същия като онзи, можело да се поръча в интернет магазин срещу нищо и никакви пари, имало и руско, и чуждо производство, и пиринчени, и сребърни, и всякакви, с шнулове и без шнулове.

— Не — повтаряла Вероника, — не е същото. Аз получих своя пентакъл от баба, а тя — от своята майка, на която го подарил нейният дядо, прочутият пътешественик. Той донесъл пентакъла от далечна страна, където го бил направил истински маг, направил го според всички правила, спазвайки всички обреди, свързани с положението на планетите и звездите, именно затова той има такава сила. А висулките, дето ги продават онлайн, са евтина имитация.

В края на краищата, след поредната кавга с Никита, Вероника решила да си поговори със Светлана лично, а не по телефона. Светлана си била вкъщи, Вероника знаела това със сигурност, защото пред входа била колата на приятелката ѝ, а прозорците на жилището били широко отворени. Вера натиснала копчето на видеодомофона, но никой не ѝ отворил. Тя го натиснала още няколко пъти, но резултатът бил същият.

„Тя ме вижда и не иска да говори с мен — разбрала Вероника. — Какво пък, ще опитам да се промъкна.“

Звъннала на портиерката, която се оказала ужасно злобна и придирчива, не я пускала, обадила се по телефона на Светлана и я попитала може ли да пусне гостенката. Светлана очевидно не позволила да я пусне. Тогава Вероника дръпнала слушалката от ръцете на сърдитата портиерка и разплакана започнала да умолява Света да я приеме. Плачът подействал, Светлана, макар и с явна неохота, се съгласила да се срещнат и да си поговорят. Пуснали Вероника.

Но въпреки това нямало полза от този разговор. Светлана станала още по-категорична и цинична, а отказът ѝ — още по-груб и просташки.

— Няма да ти го дам — заявила тя със студена усмивка. — Сега пентакълът е мой. И престани да ми досаждаш с твоите глупости. Щом отношенията ти с Никита са сериозни, омъжи се за него, раждай деца и прави всичко, каквото искаш. И изобщо, Вероника, стига вече! Ти винаги си била и отличничка, и красавица, и си имала всичко най-добро, дори с родителите си имаш късмет, и винаги си била облечена като картинка, и накити имаше още като дете, а аз какво? Какво имах аз? Баща алкохолик и майка чистачка! Сама постигнах всичко, изтрепвах се и сега няма да отстъпя пред никого. Имам добър съпруг, имам стабилен брак, заможна съм и съм си стъпила здраво на краката, а ти искаш да ми вземеш пентакъла, та да се лиша от всичко това? Няма да стане! Както се казва, на талантите трябва да се помага, бездарните сами ще се оправят. Така че оправяй се сама, а мен не ме закачай.

— Значи все пак вярваш в силата на пентакъла? — попитала Вероника. — Значи разбираш, че всичко това не е глупост?

— Вярвам или не вярвам — има ли значение? Няма да ти го дам и толкоз. Нужен ми е на мен. Поне за себеутвърждаване. До гуша си ми дошла със своето превъзходство, писна ми вечно ти да имаш най-доброто, разбра ли? Нека най-сетне аз да имам нещо, което ти нямаш и което ти е крайно необходимо.

Думите на Светлана били глупави и някак детински, в тях нямало нито логика, нито разум, нито ясна последователна позиция, така че Вероника не успяла да постигне каквото и да било. Още

известно време тя плакала и я придумвала, но накрая напуснала жилището на Леоничеви с празни ръце.

Вкъщи преразказала с подробности на Никита своя разговор с бившата си приятелка.

— Вероятно трябва аз да си поговоря с нея — решил Колодни. — Не се разстройвай, аз ще реша проблема.

— Само че имай предвид — ако попаднеш на дежурство на тая церберка, тя няма да те пусне — предупредила го Вера.

— Мен ли? — позасмял се Никита. — Само да опита.

Той купил билети от касата и заминал за Шиловск. Не звъннал на домофона, знаел, че Светлана няма да отвори и на него, както не отворила на Вероника. Оказало се, че неговата предвидливост не била напразна, във входа наистина била дежурна строгата Маргарита Андреевна, но фокусът с билетите „по случай празника“ подействал безотказно. Никита се качил с асансьора, позвънил на вратата, а когато го попитали „Кой е?“, нахално отговорил, че е съсед и е дошъл да помоли за сол. Отворили му.

Ала всичките тези хитрости и усилия се оказали безполезни, Светлана страшно се възмутила, че не я оставят на мира, не спирала да говори цинични и груби думи, които се свеждали до едно: няма да даде пентакъла, той е нужен на нея, защото тя цени брака си и за нищо на света няма да рискува. И изобщо, сега за нея това било станало принципен въпрос.

И тогава Никита Колодни решил да си поговори със съпруга на Светлана, Дмитрий Леоничев. Да си поговорят по мъжки, да го помоли да повлияе на жена си, да я придума. Все пак двама мъже винаги ще се разберат. Или поне Никита много се надявал на това. За целта обаче трябвало да издебне момент, когато Дмитрий е сам вкъщи. Никита не искал да проведе разговора в офиса на Леоничев, да говориш за някакъв магически пентакъл в служебна обстановка е смешно, атмосферата не предразполага, Леоничев щял да бъде зает и постоянно да се разсейва по работата си, а и наоколо постоянно щели да се въртят странични хора. Никита избрал момент, когато няколко дни наред нямал нито репетиции, нито спектакли, и всяка сутрин ходел в Шиловск. Най-сетне успял да заvari Леоничев сам вкъщи.

Никита се върнал в Москва с пентакъла. Дмитрий се оказал разумен, спокоен мъж, вярно, бил пийнал, но напълно вменяем. Той

изслушал Колодни, дал му висулката и обещал, че ще реши всички проблеми със Светлана. В края на краищата, казал на сбогуване Дмитрий, Света, макар и свадлива, не е глупава жена, сигурно ще разбере, че мъжът ѝ е постъпил правилно, и няма да се опъва за глупости.

— Кога беше това? — попита Настя. — Припомнете си колкото може по-точно.

— През април миналата година. Някъде в средата на април, по-точно не си спомням.

В средата на април. Приблизително по времето, когато загинал Дмитрий Леоничев. Очевидно той така и не е успял да каже на жена си, че е дал пентакъла, не се е накарал, явно е отлагал, чакал е благоприятен момент, когато Светлана ще е в подходящо настроение. Но не е дочакал. Ако се вярва на материалите по делата, в този период Леоничев вече много е пиел, така че може и съвсем да е забравил за нечакания гостенин и дадената му висулка. Както и да е било, Светлана Леоничева не е знаела, че вече не притежава пентакъла, когато е изпратила адвоката си при Вероника Дъомина.

* * *

Гарванът летеше над върховете на дърветата и предвкусваше какъв фурор ще предизвика разказът му за страстната любов на актьора Никита Колодни и Вероника и за тайнствения пентакъл. Обикновено при едно летене той гледаше големи късове от историята, но сега не можа да се стърпи и веднага се върна, за да сподели новините. Какво беше обаче отчаянието му, когато стигна до поляната и завари ужасяваща според него картина: около Камъка са се събрали Катеричката с нейните катеричета. Зайците, цялото семейство Таралсжчста, и Змеят се търкаля тук, разлял си е пръстените като у дома си, а Котаракът Хамлет се разхожда напред-назад, вирнал е опашката си вертикално и вещае. И всички слушат зяпнали неговите театрални приказки.

— Татенцето постоянно ме вземаше в театъра — и на репетиции, и на спектакли, в театъра ме обичаха и ме глезеха. Особено ми харесваше едно място, казва се „бюфет“. Сега разбирам как е уредено

всичко там, но когато бях съвсем малък, бюфетът ми изглеждаше като едно специално заведение, в което седеше една специална лелка — тя вадеше от едно специално шкафче кренвирши или саламче.

— Ама вие може ли да ги ядете? — учуди се Камъкът. — Нали казахте, че месо ви е забранено?

— Е, това беше, преди да ме повредят. А и после, когато пораснах, можеше да хапвам варено, макар и по малко. По принцип ми е забранено, но е толкова вкусно, че може — обясни сложно Котаракът. — Когато бях още дете обаче, така и не можах да разбера защо татенцето не си вземе вкъщи такава специална лелка, която ще вади от хладилника кренвирши и саламче. Ами че това е много удобно, може да не ходиш до магазина, вкусотиите са си винаги вкъщи. И представяте ли си, реших, че такива лелки са малко и не стигат за всички. Боже, боже, какво сладко дете бях! — разсмя се Котаракът, много доволен от себе си.

— Нима майчето ви не ви е обяснявала какво нещо е човешкият живот? — попита Камъкът. — Да не би да ви е дала на татенцето абсолютно неподготвен?

— Кой да пита майчето? — горестно въздъхна Котаракът. — Може и да е искала още да ме поглези и повъзпитава, но баба решила, че е време да ме дадат — и ме дала. Като цяло аз съм обиден на баба, трябва да ви призная. Другите котета от моето котило ги дали в богати къщи, а мен — на бедното татенце, дето си попийваше. Сега тези други котки ги разкарват из чужбините, пускат ги да се разхождат из дворовете на вилите, а аз, освен тясното апартаментче и театъра не съм виждал нищо от живота. Не, не искам да кажа нищо лошо за татенцето, той ме обичаше и аз го обичах, и се вълнувах за него, жалех го, тъгувах заедно с него, задето не му дават роли, а по време на спектаклите седях зад кулисите, гледах татенцето и се вълнувах да не би да забрави текста си, защото си пийваше, а това се отразява на паметта. Но... съдбата ми можеше да бъде много по-ярка и значима.

Змеят си събра пръстените, изопна се и се изправи в целия си внушителен ръст.

— Вие просто не разбирате колко ви е провървяло, уважаеми Хамлет — загърмя гласът му. Гарванът дори подскочи от изненада — не беше очаквал заклетият му враг да има толкова силен и сърдит глас. — В една богата къща нищо нямаше да видите, щяхте да се излежавате

в копринената си кошничка и щяха да ви смятат за вещь, с която могат да се хвалят пред гостите, но с която могат за нищо да не се съобразяват. А татенцето ви е направил свой приятел, дори роднина, вие сте били негов роднина, негово близко същество, той ви е разказвал за Хамлет, за вуйчо Ваньо, носел ви е в театъра, вие сте гледали репетиции, спектакли, слушали сте разговори между умни хора и сте имали възможност да се развивате интелектуално и духовно. За всичко това вие, скъпи Хамлет, трябва да сте благодарен на съдбата и на първо място — на баба си. Искам да ви кажа, че съм разочарован. Не съм очаквал от вас такава прогнила житейска позиция.

След като произнесе гневната си тирада. Змеят меко се отпусна и се омота около Камъка, като извърна овалната си глава от Котарака, сякаш за да изрази презрението си. Гарванът остана много доволен! Пада му се на това бездомно парвеню, заслужаваше си го. Какво пък, сега е време и той да се изкаже.

Застана пред присъстващите и най-подробно докладва историята на Никита Колодни, Вероника и съпрузите Леоничеви.

— Ах, каква любов, каква любов — трагично въздишаше Камъкът. — Само помислете!

— И аз имах любов — веднага се намеси Котаракът с поредната си тирада, — и то, между другото, нещастна. Чичо ми имаше женско котенце...

— Чичо ви? — попита Змеят. — Това какво е, някакво ново действащо лице ли? Мисля, че не сме споменавали никакви чичовци.

— Чичо казвам на чичо Иларион, наш съсед от блока, живееше над нас. И имаше женско котенце на име Нефертити, за близките — просто Нифа. Ал, колко я обичах! Колко страдах! — Котаракът картинно изви опашка и застана в позата на смазания от мъка Ромео. — Боже мой, колко красива беше! „Сфинкс“ се наричат.

— Това пък какво явление е? — попита Камъкът. — От онези като в Египет ли? Ама те са каменни. Не бях чувал за такива котки.

Камъкът може и да не беше чувал, но пък Гарванът ги беше виждал с очите си.

— Тази котка е плешива — злорадо заяви той.

— Господи! — ахна Камъкът. — Да не би да е болна?

— И сбръчкана — радостно добави Гарванът.

— О, значи е и стара? — не повярва на ушите си Камъкът.

— И цялата се тресе — продължи Гарванът описанието на далечната любима на Котарака Хамлет.

— Може би страда от епилепсия? — предположи Катеричката.

— Освен това е гореща, сякаш има висока температура — с дълбоко удовлетворение завърши Гарванът.

Котаракът се обиди окончателно, врътна опашка и се скри зад най-близкия храст.

— Лошо се получи — огорчено проточи Камъкът. — Излезе, сякаш му се подиграхме. Той изпитва истински чувства, а ние... Сигурно трябва да му се извиним.

— Ново двайсет! — изграчи Гарванът. — От къде на къде ще му се извиняваме? Как ли пък не. Аз ви казах истината, неговата Нефертити е точно такава — грозна, плешива и сбръчкана, а никой не бива да се обижда от истината.

— Тя е грозна според теб, а за онези, които я обичат, е най-красивата котка на света — укорително каза Камъкът.

— И изобщо, за красотата няма еталони. Доколкото разбирам, на теб и нашият Хамлет не ти харесва, а според мен е много симпатичен.

— Той е красив, а не симпатичен — ехидно просъска Змеят. — От писан по-писан красавец. А на когото не му харесва, да не му се любува. Ти, Гарване, вземи да прескочиш до там, да провериш как е Нифа, може пък Хамлет да се разчувства и да ни прости.

Храстът се размърда, първо се показаха дългите мустаци, после — половината Котарак.

— Там няма нищо за гледане — горестно промълви той.

— Както обича да казва баба: не и в този живот. На Нифа ѝ донесоха за любов съвсем друго котараче, от правилна порода.

— А вашата порода да не би да е неправилна? — смая се Камъкът. — Та вие сте такъв хубавец, очите си да не откъснеш.

— Аз съм мелез от мейнска и чинчила, не ставам за Нифа — изхлипа Котаракът. — Чичо ѝ разрешава да се събира само с плешиви като нея.

От разноцветните му очи бликнаха сълзи.

— Как се развиват нещата? — попита Змеят, за да намали емоционалното напрежение на момента. — Или не си ни донесъл нищо, освен любовната история?

Не бил донесъл ли! Гарванът просто не им разказа всичко, но напоследък беше станал предвидлив, с тоя идиотски Котарак трябва да се внимава. Винаги трябва да имаш в резерв неразказан момент, а още по-добре два, за да натриваш носа на Хамлет, който започва да се дуе само леко да разхлабиш хватката си.

Оказва се, че в четвъртък, втори декември, е било оформено разрешението за детайлизация на телефонните обаждания на Никита Колодни.

— Защо? — не разбра Камъкът. — Та нали той не е убивал никого.

— Но е мълчал — възрази Гарванът. — Не може да не е разпознал в пиесата на Лесогоров семейство Леоничеви, но кой знае защо, си е премълчал. И това е подозрително. Ето защо детективите са решили да видят с кого е разговарял той през последния месец.

— И какво са научили? — поинтересува се Змеят.

— Ами свързвал се е с разни хора, включително с някоя си Олга Попова от Шиловск.

— Тя пък коя е? — учудено попита Камъкът.

— Е, това не знам — многозначително изрече Гарванът. — Затова ще трябва пак да ида и да видя.

Змеят явно бе изпитал желание да се заяжда.

— А защо още не си видял?

— Бързах да дойда при вас, глупаци такива — тросна се Гарванът. — Искях по-скоро да ви разкажа за пентакъла. Вие обаче не цените усилията ми, не ме уважавате, не виждам никаква благодарност от ваша страна, само придиряте и упрекувате. Ще видите вие, като престана да летя дотам, за да гледам.

— О, не! — уплашено изписка Котаракът Хамлет. — Само не това! Умолявам ви, уважаеми Гарване, не изоставяйте историята, изгледайте я докрай и ни я разкажете. Не знам за другите, но аз ще се пръсна от любопитство, ако не науча как е свършило всичко.

— А на теб изобщо ти е време да се прибираш — сопна се Гарванът. — Седиш си тука, вириш опашка и командваш. Аз се старая не заради теб, а заради Камъка.

— Как така да се прибирам? — слиса се Котаракът. — Къде да се прибера? Сега нямам дом, там живеят чужди хора. Къде да отида?

— Ами в театъра — моментално намери отговор Гарванът.

— Там всички те познават, всички те обичат, нали това каза.

— Ами да! — Котаракът чак приседна на задни лапи. — Как не се сетих сам! Трябваше веднага да отида в театъра, още щом закараха татенцето в болницата. Какъв идиот съм само, какъв идиот!

— Нищо — взе да утешава Котарака Змеят, — но от друга страна, сте паднали в дупката и се запознахте с нас. Нали слушате тази толкова интересна история, иначе нищо нямаше да научите.

— Как така нямаше да науча? — възмути се Котаракът.

— Сега щях да бъда в театъра, в самия център на събитията, може би щях да знам дори повече от вас.

Гарванът вече не можеше да изгърпи подобна наглост.

— Първо — понапери се той, — щеше да видиш само какво става в самия театър, а аз гледам навсякъде и в това се състои принципната разлика между мен и теб. И второ, ако не ти харесва как разказвам, върви си в театъра и стой там, лови мишки. Нямаш работа на нашата поляна на Вечните, не си достойна компания за нас.

Камъкът обаче неочаквано възрази.

— Не бива да изпращаме Котарака обратно, това е нарушение — строго каза той и помръдна вежди. — Щом е попаднал тук, значи е изчезнал от там, нали така?

— Добре де — кимна с лъскавата си черна глава Гарванът.

— И какво от това?

— Ами щом Хамлет липсва в онази реалност, значи вече го няма там. Тоест реалността съществува вече без него и ние нищо не можем да променим. Нямаме право.

— Абе ти просто си признай, че си се влюбил в тоя твой Котарак — завреця Гарванът, сякаш Хамлет го нямаше тук — и не искаш да се разделиш с него. Ти си предател! Ти предаде нашето вечно приятелство, нашите вечни принципи!

Камъкът засрамено замълча. В думите на Гарвана имаше известна истина, той наистина много се бе привързал към Котарака Хамлет. Но и правилата за отношенията с „онази“ реалност бяха непоклатими, така че трябваше да се съобразява с тях.

През това време Гарванът слезе от клона, кацна на темето на Камъка и се наведе досами ухото му.

— Само си представи — зашепна той, като се стараяше да не го чуе Котаракът, — Хамлет рано или късно ще умре, защото е смъртен.

И ти ще трябва да го погребваш. А така ще го изпратим по живо, по здраво и никога няма да научим какво ще стане с него. И ще можем винаги да мислим, че е жив и с него всичко е наред. Страхотно, нали?

Трудно беше да се спори с това. Но все пак би било сериозно нарушение...

— А ти какво мислиш, Змейо? — обърна се Камъкът към приятеля си и кимна към Хамлет, който го кротуваше встрани и с трепет чакаше как ще бъде решена съдбата му.

— Мисля — бавно засъска Змеят, — че можем да върнем уважаемия Хамлет. В края на краищата, когато е паднал в пространствено-времевата дупка, той е бил в безсъзнание, беше тежко болен, тоест не беше в активна фаза на съществуването си. И остана в тази фаза твърде дълго, въпреки че ние го лекувахме с всички сили. Ами ако не го бяхме лекували?

— Щеше да пукне — услужливо се намеси Гарванът.

— Щеше да лежи болен и нямаше да е активен още по-дълго — изказа предположение Камъкът. — Разбирам какво искаш да кажеш.

— Аз пък не! — жално измяука Котаракът.

— Змеят иска да ни каже, че тъй като ти и без това не би могъл да направиш нещо, значи не би могъл да промениш реалността с присъствието си. Какво значение има къде щеше да лежиш неподвижно — там, край бензиностанцията, или тук? При всяко положение никой нямаше да те прибере въщи — беше ужасно грозен и мръсен, такива никой не ги взема — започна да обяснява Гарванът. — И не би могъл да хванеш нито една мишка. Тоест на онази реалност изобщо не й пука дали си бил в нея, или не си бил — полза от тебе никаква. А щом не й пука, спокойно можем да те върнем, сякаш си полежал, полежал — и си оздравял. По този въпрос съм напълно солидарен със Змея.

— Но аз не искам — плачливо заяви Хамлет. — Рано ми е да се прибирам, искам да дослушам историята.

— Добре — великодушно се съгласи Гарванът, — тъй да бъде, поживей с нас, докато изгледаме всичко докрай, а после ще си вървиш.

— Но аз не знам как... Не умея... — слиса се Котаракът.

— Аз ще ти помогна — обеща Гарванът. — И до мястото ще те заведа, няма да се изгубиш. Или ще помолим Змея, и той знае мястото.

Змеят кимна в знак на съгласие и започна да се навива, което означаваше стремеж към спокойствие, към освобождаване от спорове и конфликти.

* * *

Антон Сташис тръгна за Шиловск да търси Олга Попова сам, Настя каза, че гърбът ѝ просто няма да издържи още едно пътуване.

Доколкото успя да изясни. Попова живееше сама и работеше като системен администратор в някаква фирма. Антон реши да я навести вечерта и не сбърка — Олга си беше вкъщи. Отвори по пеньоар, изпод който се виждаха голи, не твърде стройни крака.

— Слушам ви — каза спокойно, като гледаше Сташис с ясни очи.

— Аз съм от криминалната милиция, казвам се Сташис — представи се Антон и извади удостоверение.

Олга се притесни и започна да загръща пеньоара, който и без това беше здраво пристегнат с коланче.

— Ама какво се е случило? Ох, не, почакайте, влезте, влезте в хола, трябва да се преоблека.

— Няма нужда да се преобличате, не се безпокойте — опита да я спре Антон, но момичето вече беше изчезнало зад една врата.

Тя се скри в друга стая и се появи след известно време напълно облечена, по дънки и блузка. Разпуснатата преди коса, сега бе прибрана на тила и пристегната на сложен възел. Дори очите ѝ, доколкото Антон успя да забележи, бяха станали по-ярки и изразителни, явно беше подновила грима си.

— Вече мога да разговарям с вас — усмихна се Олга. — Какво ви интересува?

— Интересува ме Никита Колодни. Познавате ли се с него?

Устните на Олга едва забележимо помръднаха.

— Познавам се. Но не сме близки. Какво се е случило? Той проблеми ли има? Неприятности?

— С него всичко е наред, не се тревожете. Ние се занимаваме с покушението срещу художествения ръководител...

— А, да, Богомолков — прекъсна го Олга. — Никита ми каза какво нещастие се е случило с него. Но не разбирам какво

отношение...

— Олга, повярвайте ми, нямаше да пътувам толкова надалече, за да ви видя, ако не беше важно — меко каза Антон. — Моля ви, отговорете на въпросите ми и колкото по-бързо го направите, толкова по-бързо ще си тръгна и ще ви оставя на мира. Та, значи, в какви отношения бяхте с Колодни?

— Нали ви казах: не бяхме близки.

— Може ли по-конкретно?

— Аз съм му почитателка, ходя на неговите спектакли. Тъй като се познаваме, той понякога ми се обажда по телефона.

— Срещате ли се с него?

— А вие искате ли чай? — отговори тя на въпроса с въпрос и се разсмя.

— Не, благодаря — отказа Антон. — Та, значи — срещате ли се с Никита Колодни?

— А аз ще пийна един чай. Разбирате ли, току-що се прибрах от работа, не успях да вечерям, много съм гладна. Почакайте една минутка.

Олга се скри в кухнята, но Антон я последва, застава на вратата и мълчаливо се загледа как момичето налива вода в един чайник, а в друг насипва чая.

— Олга, вие не отговорихте на въпроса ми — каза настойчиво, внимателно наблюдавайки ръцете ѝ, които пърхаха над чашата, чинийката и захарницата.

— Искате да знаете дали не се срещаме с Никита в романтичен, тъй да се каже, смисъл? — най-сетне заговори тя. — Трябва да ви разочаровам. Няма да крия, аз бих искала отношенията ни да са по-близки, но Никита е женен и много обича жена си. Не мога да разчитам на нищо от негова страна. Ето защо отношенията ни се състоят само в разговори.

— И за какво разговаряте?

— За театър, за спектаклите, за неговите роли, за различни пиеси.

— Тоест вие сте театралка? — уточни Антон.

— Ами... — смутено се усмихна Олга. — Всъщност не кой знае каква. Просто ми харесва Никита и се старая да му бъде интересна.

— Кажете, Олга, разказвал ли ви е Колодни за пиесата, която репетира в момента?

Тя подхвана подноса с чашата с горещия чай, захарницата и каничката с мляко и тръгна към хола. Антон трябваше да се отдръпне, за да ѝ даде път. Олга седна на дивана, сложи в чашата захар, наля мляко, бавно разбърка с лъжичката и погледна Антон въпросително:

— Няма ли да се съблазните? Хайде да наляя и на вас, докато е горещ — предложи тя. — Моят чай е много хубав.

Но той отново отказа. Не му се искаше да прекъсва наблюдението си над Олга, над движенията на нейните гъсти тъмнорижави вежди, на нейните пухкави устни, покрити с яркорозово червило.

— Та какво казахте за пиесата? — напомни ѝ той.

— Никита ми говореше за нея, но не с подробности. Разбрах само, че пиесата не му харесва, но е щастлив, че са му дали една от двете главни роли, толкова дълго бил чакал това. Щом ме питате за Никита, сигурно вече знаете, че дълго не са му давали да играе, затова за него този спектакъл е важен. Той много иска пиесата да стане похубава и спектакълът да не бъде спрял след три-четири представления, а да се върти няколко сезона. Всъщност това е всичко, което знам.

— А какво точно не му харесва в пиесата, каза ли ви?

— Никита каза, че била съвсем сурова и изобщо не била интересна, в характерите нямало нищо привлекателно, липсвала драматургия на образите.

— Разкажете, моля, кога и как се запознахте с него?

Олга отпи от чашата, намръщи се и добави още малко мляко.

— Горещ е — каза тя, виновно усмихната. — С Никита се запознахме преди две години. Бях на театър, видях го и се влюбих в него. Смешно, нали? Голямо момиче, разумно, самостоятелно, с висше образование, а се влюбих като първа глупачка. След спектакъла изтичах до павилиона, купих цветя и го изчаках пред служебния вход, страхувах се да не го изпусна, че вече си е отишъл, докато съм тичала за цветята. Но не го изпуснах. Той излезе, подарих му цветята, започнах да мънкам нещо за таланта му, а той ме хвана под ръка, усмихна се приветливо и ме покани да прием кафе в близкото заведение. Представяте ли си колко щастлива бях? Никита взе телефонния ми номер и каза, че когато дават един спектакъл, в който

той има малка, но много ярка роля, непременно ще ми се обади и ще ме покани.

— Обади ли се?

— Господи, разбира се, че не! — разсмя се Олга леко и кой знае защо, радостно. — Мина време, той не се обади, макар че онзи спектакъл беше игран на сцена вече няколко пъти — специално следях афишите и разбрах, че ми е говорил празни приказки. Беше толкова мил в заведението, затова ми се беше сторило... Нали разбирате. После обаче разбрах, че изобщо не го интересувам. Мина повече от година и аз отново отидох на театър и отново го видях, и отново купих цветя и го изчаках пред служебния вход. Толкова се зарадва, като ме видя! Аз дори не го очаквах, честна дума. Никита каза, че е загубил телефона ми, и дълго се извинява, че се получило така и не ми се е обадил. Пак отидохме да прием кафе, аз казах няколко думи за спектакъла и за играта на артистите, а Никита каза, че имам удивителен усет за театралното изкуство и моето мнение може да се окаже полезно за него. Оттогава ми се обажда — кога по-често, кога по-рядко, дълго разговаряме. С това нашите отношения се изчерпват. Уви — добави Олга с усмивка.

— А вие бихте искали някакво продължение, така ли? — попита Антон. — Извинете, че се бъркам, можете да не ми отговаряте.

— Не, защото, ще ви отговоря. Да, бих искала по-близки отношения, защото Никита много ми харесва и като мъж, и като личност. Но тъй като знам, че това е невъзможно, дори не си мечтая. А сега ми обяснете, ако обичате, защо ме разпитвате за всичко това и какво отношение имат разговорите ми с Никита към покушението срещу Богомолков.

— Олга, ние вършим маса рутинна работа, събираме информация отвсякъде, откъдето е възможно, а после за делото е нужна само една капка от целия океан от сведения. Но ние никога не знаем коя именно капка ще се окаже нужна, затова ги събираме всичките и безпомощно се мятаме из вълните. Добре ли го обясних?

Тя рязко се изправи и много сериозно погледна Антон.

— Добре го обяснихте, така, че нищо да не стане ясно. Но явно няма да дочакам друг отговор. Да вървим, ще ви изпратя.

* * *

Антон излезе от Шиловск, отклони към канавката, изключи двигателя и извади диктофона. Гласът на Олга Попова изпълни купето на колата. Антон слушаше със затворени очи и си спомняше това, което бе видял. Момиче с късо пухкаво пеньоарче. Разпуснатата дълга и чуплива коса, възкриви крака, но с хубави, сухи и тънки прасци, а виж, колената — ъгловати, някак твърде едри. Ето че тя се скрива в стаята и се появява с... оръфани дънки и изумруденозелена блузка с рюшове. Такава блузка се облича само под строг черен костюм, а не към модерни бледосини дънки. Косата — прибрана на кокче със светлосиня евтина пластмасова шнола. На устните — яркорозово червило, а очите... очите — гримирани с тънки стрелички, на клепачите — сенки... какъв цвят бяха? Да, правилно, светлокафяви. Антон си представи ръката на Олга, хванала чашата, и се усмихна: грижливо направен маникюр, явно пресен, с люляков лак. Странно момиче. Защо се преоблече, среса и гримира? Искаше да я хареса младия мъж от милицията ли? Напълно е възможно, но ако беше така, нямаше да пие чая си сама. По никакъв начин. Ако наистина е била толкова гладна, щеше да търпи. Защото е искала да я харесат. Или щеше да прояви настойчивост и да накара гостенина да изпие поне една чашка. Не, не е искала да се хареса на Антон. Какво тогава? За какво беше този цирк с преобличането и гримирането? Зелена блузка, синя шнола, кафяви сенки, розово червило и люляков лак. Пълен ужас! А пък жилището прави напълно нормално впечатление, обзаведено е с вкус, без грозотии. Или някой друг е обзавеждал жилището на Олга Попова? А нейният личен вкус се е проявил именно във вида, в който тя застана пред Антон? Нима такова момиче е могло с каквото й да е да привлече Никита Колодни, който е забелязал у нея тънък усет към театралното изкуство? Не се връзва едното с другото, никак не се връзва.

Антон изслуша записа докрай и го пусна отначало. Ето, първите въпроси... ето, Олга помръдва устни... тук тръгна към кухнята, Антон я последва... запарва чая... поставя съдовете на подноса... пие чай сама в присъствието на външен човек...

Ето, това е. Тя не просто не е искала да му хареса, на нея изобщо ѝ е било все едно какво впечатление ще направи. Било ѝ е дори безразлично как изглежда. Обличала се е с първата попаднала ѝ под ръка дреха, и косата си е прибрала с първата попаднала ѝ шнола, и червилото е извадила от чантичката, без да обърне внимание на цвета му, и очите си е гримирала по същия начин. Трябвало ѝ е време, а за да оправдае дългото си отсъствие, затова е сменила дрехите, прическата и се е гримирала абсолютно механично, защото през това време трескаво е обмисляла ситуацията, за която не е била подготвена.

... — Та, значи, в какви отношения бяхте с Колодни?
— Нали ви казах: не бяхме близки.

И тук тя не лъже, Антон отчетливо чувства това, добре си спомня погледа на Олга и движенията на лицевите ѝ мускули, когато тя произнасяше тези думи. Отношенията им не били близки. Какво има да крие тогава? От какво се притеснява?

Той изключи диктофона и се обади на Зарубин.

— Трябва да получим детайлизация на телефонните разговори на Колодни за две години — каза той, когато Сергей вдигна слушалката.
— Един месец се оказа малко.

— За две години? Ти да не откачи, малкият? — почти кресна подполковникът. — Поне имаш ли представа какъв масив е това? И кой ще се рови из него?

— Струва ми се, че знаете кой — предпазливо отбеляза Сташис.

— Струвало му се — промърмори Зарубин. — И какво трябва да кажа на Блинов?

— Вие сте началник, по-добре знаете. Но ние имаме искане за номера на Колодни, можем да не вземаме второ, просто ще отидем и ще помолим да ни дадат информацията по неговата симкарта. Искате ли аз да отида утре сутринта?

— Добре, ще отидеш, ще я вземеш и ще я занесеш нали знаеш на кого — заключи Сергей. — Това беше, дочуване.

* * *

В очите ѝ смъдеше, ситните букви и цифри се сливаха в монотонни сиви редове. Настя разтърси глава и замижа, за да си починат очите ѝ. Кой е казал, че да прегледаш телефонните обаждания на един човек за две години е лесна работа? Да го убиеш такъв. И защо по искането на следователя не е можело да получат електронната база данни? Тогава работата щеше да се свърши лесно и бързо.

Тя откряна вратата от кухнята към коридора и на пръсти се промъкна в стаята, от която долиташе равномерно дишане: на дивана спеше Чистяков, а на разгънатия фотьойл-креват — Серьожа Зарубин.

— Ще трябва да ме пуснеш да пренощувам — бе заявил той снощи. — Сега Сташис ще ти донесе детайлизацията на обажданията на Колодни за две години и аз не мога да допусна да изучаваш доказателство в отсъствието на процесуално лице.

— Ти не си процесуално лице — веднага го парира Настя, — процесуално лице е следователят, а ти си просто оперативен работник. Макар и с пълномощия, не споря. По-добре си признай, че няма къде да нощуваш, пак си се сджавкал с своята.

— Добре де, признавам — промърмори Сергей. — Няма ли да ме прибереш?

— Че какво да те правя — засмя се Настя, — идвай.

Сергей пристигна, когато пред нея на кухненската маса вече бяха струпани запечатките.

— Не разчитай на кралска вечеря — предупреди го Настя, — масата в кухнята е заета, ще ядеш в хола, с чиния на коленете. И то, в случай че Чистяков ти даде нещо за ядене. А мен не ме закачай, заета съм.

Чистяков, разбира се, прояви гостоприемство и нахрани уморения детектив, но както го бе предупредила Настя — „на коляно“, защото масата в хола отдавна и непоклатимо бе заета с компютъра и книгата на Льоша.

Вече минава два, мъжете отдавна спят, а Настя още седи и проверява себе си, страх я е да не е пропуснала нещо. Така де, какво се получава с тези телефонни разговори? Странно нещо се получава.

Телефонната връзка между Колодни и Попова е започнала преди година и половина, през април две хиляди и девета година. И са започнали в деня, когато е загинал Дмитрий Леоничев. Буквално в същия ден. Половин година преди това Колодни нито веднъж не е

търсил Попова по телефона. Но това нищо не означава — напълно е възможно Попова по-рано да е имала друг номер и двамата да са общували активно, а Настя прави проверка само на номера, който Ольга използва сега.

Тя си отбеляза в бележника: да се провери дали Попова не е сменяла номера си. Ще каже това на Антон утре сутринта.

И тъй, денят, когато е бил убит Дмитрий Леоничев. Отначало търсене от телефона на Колодни към телефона на Попова, не е отговорила. След два часа и петдесет минути Ольга е набрала Никита, след още час и половина я е набрал той. Двата разговора са траяли по десетина минути.

На другия ден Ольга пак е набрала Никита и е разговаряла с него четиринайсет минути.

Два дни по-късно Никита Колодни е потърсил Попова, разговорът е продължил девет минути.

И още няколко обаждания в течение на седмицата след смъртта на Леоничев. Разговорите между Никита и Ольга са ставали все по-кратки, последният — само две минути и половина.

И край. След тази седмица обажданията престават и няма нови цели шестнайсет месеца. Тоест нито едно обаждане от април 2009 година до септември 2010. И това беше най-трудният момент в днешната работа на Настя, защото тя непрекъснато се страхуваше, че е пропуснала ред в дългата много страници разпечатка и не е забелязала някое обаждане. Тя няколко пъти ту наред, ту произволно прегледа листовите за тези шестнайсет месеца, за да бъде напълно сигурна, и спря едва когато разбра, че и без това вече нищо не разбира и не вижда.

Излизаше, че контактите между Колодни и Попова са се възобновили през септември... Настя прелисти своя работен бележник. Да, два дни след като в театъра се е провело първото четене на пиесата „Правосъдие“ и е било обявено разпределението на ролите. Какво пък, това е в пълно съгласие с обясненията на Попова, че Никита обсъждал с нея работата си в театъра. Дали са му нова роля, голяма, главна, сега има за какво да си поговори с момичето, което според собствения му израз има „необикновен усет към театралното

изкуство“. Само че продължителността на разговорите е съвсем малка и това не предполага подробни обсъждания с Олга на текста на пиесата, на проблемите около работата върху ролята, по-скоро прилича на уговорка: кога и къде ще се видим.

Излиза, че Олга е излъгала. Описът на обажданията не съвпада с нейната версия нито по съдържание, за което говори продължителността на разговорите, нито по време — нали Попова твърди, че с Никита започнали да се чуват редовно преди малко повече от година. Определението „малко повече от година“ може, макар и с уговорки, да се приеме за „година и половина“, когато е отбелязан техният първи разговор, но за каква редовност може да се говори, след като цели шестнайсет месеца те изобщо не са разговаряли? Олга не е споменала нищо за тази пауза. Всъщност тя почти не е рискувала, когато е представяла своята версия на познанството си с Колодни, защото е разбирала, че никой няма да се хване да проверява обажданията за две години — твърде трудоемко е. Ще проверят детайлизацията за последния месец, максимум за два, а през последните два месеца при тях всичко е наред — от септември телефонните им разговори са станали редовни, макар и кратки.

Настя отиде до мивката, пусна водата и си изми очите. Поолекна ѝ. Събра купчината книжа, погледна я с отвращение и се зарови в собствените си бележки. Беше ѝ се мярнала някаква мисъл... Но къде да я търси сега? Мисълта се беше появила, когато записваше на своето листче данните за първите телефонни разговори между Колодни и Попова... А, да, спомни си! Повикването от телефона на Колодни към Олгиния, на което тя не е отговорила, най-първото повикване в историята на тяхното общуване. Това ужасно прилича на ситуация при познанство, когато хората си разменят телефонните номера. Има един прост и широко използван начин, по който действат хората, които не обичат да диктуват номера си или да записват чужди номера на случайни листчета: вземаш телефона на събеседника си и набираш своя номер, на дисплея излиза номерът на търсеция те абонат и на теб ти остава само да го вкараш в телефонния указател, а в телефона на твоя събеседник остава набраният от теб номер — твоят собствен. Но това странно обаждане се е състояло далеч не късно вечерта, както би трябвало да бъде, ако Колодни и Попова са се срещнали след спектакъл. Може да е било почивен ден и в театъра да е имало утринен

спектакъл? Вярно, малко е странно момиче на такава възраст да ходи на утринни спектакли, но какво ли не се случва в този живот... Може Олга да е отишла специално за да види любимия си артист.

Тя извади ноутбука, отиде на сайта на театър „Нова Москва“, но както и бе предполагала, репертоарът за миналата година не бе запазен там. Добре де, утре сутринта ще може да звъне на директора на театъра Бережной. А сега не е зле да поспи мъничко.

Кой знае защо, утрото настъпи твърде бързо... Във всеки случай Настя Каменская не можа да се наспи. В просъница бе чула как Алексей и Серьожа Зарубин тихичко се препираха кой пръв да влезе в банята, а кой през това време да приготвя закуската. Естествено, победи Чистяков, защото на неговата тренирана от математиката логика не можеше да противостои дори Настя, камо ли Зарубин. Тя с наслада протягаше крака и се загръщаше с одеялото с надеждата мъжете да вземат душ и да се бръснат по-дълго, но все пак настъпи моментът, когато трябваше да стане.

Тъй като непланираното вечерно посещение на Зарубин бе наложило приготвяне на допълнителна порция вечеря, продукти, от които би могло да се направи вкусна и засищаща закуска, почти не бяха останали и на масата имаше само чиния с купчинка глазирани кашкавалени резанки. Нямахше дори хляб.

— Защо се пазаряхте над главата ми, щом и без това е нямало от какво да се направи закуска? — учуди се Настя, след като огледа сервираната по всички правила, но бедна откъм храна кухненска маса.

— Ами красивото подреждане? — възрази Алексей. — Ами майсторското варене на кафето? Хубавите съдове, салфетките и ароматът на истинско кафе — ето всичко, което е нужно, за да може човек да усети атмосферата на пълноценна закуска, щом и без това няма никаква лапачка. И после, кашкавалът е достатъчно засищащ.

Той хапна набързо и хукна за работа, а Настя започна да излага пред Сергей резултатите от нощните си бдения.

— Значи Попова е лъгала за всичко — констатира оперативният работник. — И разбира се, вече е съобщила на приятелчето си Колодни, че са я търсили от милицията и са я разпитвали за историята на тяхното познанство. Така че той сега очаква да зададем същите

въпроси и на него. Но каква полза от това? Той е подготвен и ще потвърди дума по дума всичко, което е казала Олга.

— Не всичко е толкова мрачно — усмихна се Настя. — Имам едно съображение, само че ще трябва да почакаме докъм единайсет часа, когато директорът на театъра дойде на работа.

Зарубин си погледна часовника.

— До единайсет? Ти луда ли си! Аз трябва да вървя в службата. И не мога да чакам толкова, мъчи ме информационен сърбеж. Кажи ми какво си измислила, а в замяна аз ще измисля как да го научим преди единайсет.

— Обещавах ли да измислиш? — присви очи Настя.

— Да не мръдна оттук! — закле се Сергей.

— Трябва да науча кой дневен спектакъл са давали в „Нова Москва“ в деня на убийството на Леоничев. И дали в него е играл Колодни. Ще можеш ли?

— Фасулска работа! — разсмя се Зарубин. — Сега ще почакаме да стане девет и ще се обадим в счетоводството на театъра. Счетоводството със сигурност работи от девет, не като ръководството, което идва по-късно.

— Мислиш ли, че в счетоводството имат такива сведения? — усъмни се Настя.

— В счетоводството, Настя, винаги има всичко, бъди сигурна — твърдо обеща той. — Изобщо, счетоводството на коя да е организация е информационна съкровищница, ти ли не го знаеш. Там има всичко и дори повече. Трябва само да умееш да поискаш, за да ти свалят от рафтчето нужната папчица и да отворят в компютъра нужното файлче.

— А ти ги умееш тия работи, така ли? — недоверчиво попита тя.

— Наложил ли се да отида там, естествено, ще ми откажат — самокритично призна Зарубин, — много съм неугледен и телесно неубедителен. А по телефона гласът ми много си го бива, нито една жена не може да ми откаже.

Изчакаха да стане девет и се обадиха в театъра. Зарубин не бе преувеличил — наистина умееше да прелъстява жени по телефона и само след десет минути се разбра, че в деня на смъртта на Дмитрий Леоничев в театъра е бил представен спектакъл, в който Никита Колодни не е играл. Денят бил делничен, затова имало само вечерен спектакъл, никакъв утринен.

— Излиза, че това обаждане, на което Попова не е отговорила, не означава запознаване и размяна на телефонни номера — каза Настя. — Или те изобщо не са се запознали в този ден. Попова е казала, че са си разменили телефонните номера в деня, когато тя отишла в театъра, видяла на сцената Колодни и го изчакала с цветя пред служебния вход. Не се връзва.

— Правилно — кимна Сергей, — не се връзва. А какво се получава?

— Че те са се запознали не в този ден, а в друг. А обаждането, на което тя не е отговорила, е станало просто защото Никита е опитал да се свърже с Олга, но не е успял от първия път. А после са се свързали и са разговаряли, дори два пъти.

— И какво?

— И нищо — въздъхна Настя. — Освен ако предположим, че Олга е излъгала и за запознаването им. Може да са се запознали наистина в този ден, но не във връзка с театъра.

— А във връзка с какво? — не разбра Сергей. — Какво, искаш да кажеш, че...

— Именно това искам да кажа. А сега ти и Блинов трябва да планирате разговори с Попова и с Колодни, поотделно, но едновременно. Нека всеки от тях да разкаже своята версия за запознаването, а вие ще видите как тя се съгласува с историята на техните телефонни разговори. Нищо, че Колодни е вече предупреден, нали те не знаят, че имаш детайлизацията, която опровергава всичко, разказано от нея. И няма да научат. Дори през ум няма да им мине. Детайлизация за две години! Само глупачка като мен можеше да се захване с такава работа.

* * *

На Антон Сташис бе възложено да събере сведения за Олга Попова и преди всичко да изясни дали преди около година и половина тя не е сменяла телефонния си номер. Оказа се, че номерът ѝ е корпоративен и тя го използва от деня, когато е постъпила на работа във фирмата си, тоест повече от три години. Виж, местожителството си е променяла — в жилището, където я бе навестил Антон, Олга се е

преместила преди около година или малко по-рано, като преди това е продала много по-просторното жилище, в което е живеела с родителите си.

И Антон отново замина за Шиловск. За два дни успя да издири много хора, от чиито разкази си състави що-годе ясна картина за Олга.

Баща ѝ работел на строежа на един от обектите, изградени от фирмата на Дмитрий Леоничев. Работникът Попов обичал да си пийва и често ходел на работа в нетрезво състояние, но в деня, когато с него се случило нещастieto, бил трезвен. И за падането му от високо бил виновен човекът, който отговарял за техниката по безопасност, тоест представител на фирмата на Леоничев. Ако съдът признаел вината на строителната организация, Леоничев трябвало да плати много пари на вдовицата на Попов. Ала бил включен целия административен ресурс и работата била извъртяна така, че виновен се оказал самият работник, още повече че се намерили доста свидетели, потвърдили неговото пристрастие към алкохола. Вдовицата и дъщерята на Попов се озовали в бедствено положение, защото доходите на дъщерята били твърде скромни, а съпругата доста боледувала и не можела да работи. Семейството съществувало само чрез заплатата на съпруга, а сега главата на семейството го нямало и те получили минимална компенсация.

Тогава вдовицата на работника Попов отишла при Дмитрий Леоничев и помолила за материална помощ. Леоничев отказал. Попова се разболяла сериозно, за лечението ѝ отишли много пари, Олга се принудила да взема заеми, за да излекува майка си. Майката оздравяла и отново се обърнала за помощ към Леоничев, но той отново ѝ отказал. А заемите трябвало да се връщат. И тогава било решено майката да отиде да живее на село при някаква далечна роднина, а Олга да продаде апартамента, да си купи по-скромнен и с разликата да върне борчовете. Така и станало, преди година Олга Попова се преместила.

Всичко това беше много интересно, но нямаше отношение нито към Никита Колодни, нито към Лев Алексеевич Богомоллов. Можеше обаче да има пряко отношение към ситуацията, в която се запознали Олга Попова и артистът от театър „Нова Москва“. Абсолютно невероятна изглеждаше историята със запознаването на почитателката с любимия ѝ артист, как изведнъж и двамата са се оказали по един или друг начин свързани със семейството на Дмитрий Леоничев, който

живее в Шиловск, в Подмосковието. Вярно, случват се какви ли не съвпадения, това детективите го знаят прекрасно! Но ако това не е било чисто стечение на обстоятелствата, се натрапва изводът, че Попова и Колодни са се запознали изобщо без връзка с театъра. А ги е свързало семейство Леоничеви. Например двамата са отишли при Леоничев едновременно и именно там са се запознали.

Да речем, че е станало така. Защо е нужно да го крият? Какво лошо има в това? За какво е нужна цялата тази сложна, тромава и лесно проверяема лъжа за театъра?

Каменская отново се върна към материалите от наказателното дело за убийството на Дмитрий Леоничев, по-точно не към самите материали, които се намираха в Шиловск, а към своите подробни записки. Антон работеше по собствен график, а Настя седеше вкъщи, четеше записките и търсеше поне някаква връзка. Поне нещичко, което да позволи на мисълта да се хване за несъответствие, неправдоподобност, разминаване и да измъкне онова, което толкова грижливо се крие и не позволява да го обясниш. Първия път Настя прочете материалите поред, от началото до края, и нищо не намери. Тогава реши да приложи стария проверен метод: да състави график. Това винаги помагаше да се улови последователността на постъпилата информация и по този начин да се разбере логиката на хората, водили разследването. Жалко, че нямаше под ръка записките на Тихомиров, но тях ги бе взел Блинов като вещественно доказателство по делото за смъртта на Лесогоров.

Графикът се разрастваше и изведнъж Настя обърна внимание на една странност: в наказателното дело се бе появил протокол от обиск на офиса на Светлана Леоничева. Интересно, защо ли? От къде на къде следствието е решило да извърши обиск на работното място на съпругата на потърпевшия? Заподозрели са я в убийство? Настя прелисти записките: не, събирането на сведения за отношението на Светлана към съпруга ѝ е започнало по-късно, вече след обиска, а до този момент в делото нито веднъж не се е мяркал дори намек, че тя е изпитвала неприязън към Дмитрий и се е канела да го убие. Тогава какво е подтикнало следствието към този обиск?

Тя грабна телефона и се обади на следователя Блинов.

— И какво искаш от мен, Каменская? — недоволено попита той.
— Да питам защо са провели обиск преди година и половина? След

което ще ми кажеш кой е халосал по главата Богомолков и Лесогоров? Знаех си, че от тебе трябва да чакам само проблеми.

— Но това никак не е сложно — взе да го придумва Настя. — Има два пътя: или вдигате телефонната слушалка и се обаждате в Шиловск на следователя Яцук, или отваряте папката със записките на Тихомиров и прочитате всичко написано по делото на Леоничев. Виждате ли, дори можете да изберете.

— Твоят Яцук, дяволите го взели, вече не работи в следствието, след реформата е станал прокурор, повече време ще загубя, ако се хвана да търся телефона му. Добре, ще прегледам записките на следователя. Но не сега.

— Сега!

— Хич не ме моли. След пет минути имам очна ставка, ще ходя и на следствен експеримент. Чак довечера, към девет, не по-рано.

— А може ли аз да дойда и да ги прегледам? — помоли тя. — Ще поседя тихичко, няма да ви преча.

— По време на очната ли ще ми седиш тука, а? — ядоса се Блинов. — Само ти ми липсваш. Довечера в девет. Разбра ли, сестро?

— Разбрах, татенце — въздъхна Настя.

Часът беше едва три следобед, как да чака цели шест часа? В края на краищата, налице са Антон Сташис и Сергей Зарубин, и те са заинтересовани да разкрият двете престъпления не по-малко от нея, Настя Каменская. Всъщност налице е и Тимонин, който лесно може да научи къде работи сега следователят Яцук и как човек може да се свърже с него.

За щастие Тимонин се оказа не толкова неговорчив и зает, колкото следователя Блинов, във всеки случай намери телефона на Яцук за пет минути. Сега беше ред на Зарубин, защото никой не е длъжен да дава сведения на частния детектив Каменская. Сергей се свърза с бившия следовател и го попита за делото на Леоничев.

— Защо сте взели решение да проведете обиск в офиса на Светлана Леоничева?

— Това е било направено още когато делото водеше Тихомиров — отговори Яцук, — тоест преди мен, така че не мога да ви кажа защо. Но май е имало някакво телефонно обаждане.

— Обаждане ли? От кого?

— Анонимно. Обадили се и казали нещо като: „Потърсете доказателства в офиса на Светлана Леоничева“. Отишли, потърсили и намерили флашка с текстове на предсмъртното писмо на Леоничев. Но повтарям, това е било преди мен, още по времето на Тихомиров.

Значи, пак ще се наложи да чака до вечерта, когато Николай Николаевич Блинов благоволи да погледне записките на следователя. Може там да има някакви подробности. Но и отсега е ясно, че не всичко е толкова просто в делото на Леоничев. Анонимно обаждане. Обиск. Намиране на флашката с текстовете. Търсене на доказателства, че Светлана е мразела мъжа си и се е страхувала от него. Съд. Присъда. Затвор. Гладко и бързо.

Настя довърши съставянето на графика и го огледа като цяло. Ами че това дело е пропуск след пропуск! Например силният препарат, с който Светлана Леоничева отровила мъжа си. Откъде го е взела? Кой ѝ е написал рецепта? Откъде го е купила? В какво количество? Това май не е заинтересувало нито следствието, нито съда. Кой се е обадил за флашката в офиса? Анонимният, изглежда, е бил в течение на идеята на Светлана да отрови мъжа си и да подправи предсмъртно писмо, в противен случай откъде е научил за флашката. Защо не са били направени никакви усилия той да бъде установен? Или е имало усилия, но те не са довели до нищо, затова в делото няма нито един процесуален документ по въпроса, всичко е останало в листчетата на оперативните работници. При това този анонимен човек като нищо може да е бил съучастник или дори организатор на убийството на Леоничев, който просто е използвал Светлана за своите цели чрез убеждаване, сплашване, измама или по някакъв друг начин, а после я е предал, а той е останал в сянка. И Светлана по някакви причини не го е издала. Може би страстна любов? Или тайна, от чието разгласяване Светлана Леоничева се е страхувала повече, отколкото от затвора?

Въпросите се трупаха ли, трупаха и Настя дори не забеляза как е минало времето. Сепна се едва в девет и половина и веднага се втурна да звъни на Блинов. Николай Николаевич бе удържал на думата си и бе прегледал записките на Тихомиров.

— Имало е анонимно обаждане по телефона — съобщи той това, което Настя и без това вече знаеше.

— На кого са се обадили? На следователя Тихомиров ли?

— Не, Тихомиров пише, че го извикал началникът, крещял му, че никой нищо не прави, а съзнателни граждани вършат работата на следствието. И наредил да се извърши обиск в офиса на Леоничева, защото получил данни за това. Тихомиров се опитал да възрази, защото до този момент нямал нищо срещу Леоничева, искал да разбере откъде са се появили тези „данни“, но не чул нищо, освен думите за анонимното обаждане.

— А какво друго има в записките? Нещо не е ли смутило Тихомиров? — попита тя.

— Не ме прави на глупак — недоволно се сопна Блинов. — И Тихомиров е бил смутен от някои неща, и аз, когато прочетох материалите по-внимателно. Изобщо, въпроси повече, отколкото отговори. Но е очевидно едно: покойният Тихомиров не е повярвал твърде много във виновността на Светлана Леоничева, имал е съмнения, гризели са го. И докато оперативните работници издирвали свидетели, които в един глас говорели колко тя е мразела мъжа си, Тихомиров копаел в друга посока. Само че не е успял да изрови нищо. Жалко за човека.

След разговора с Блинов Настя помисли няколко минути и се обади на Зарубин.

— Къде си?

— Мотая се из града, краката хранят детектива, нали знаеш — отговори Сергей.

— Слушай, извикай ме при теб, на „Петровка“ — помоли тя.

— Откачи ли? Наближава десет. Каква ти „Петровка“? И изобщо, какво се е случило?

— Серьожа, трябва да седнем и да помислим как и с какво да притиснем Колодни. Трябва да се съберем тримата — ти, Антон и аз.

— Ами тогава да дойда у вас и да извикам Антон — с готовност отвърна Зарубин. — Хем и ще пренощувам при теб, и без това ще трябва да се съвещаваме до среднощ.

— Серьожа, така няма да стане. Трябва всички материали по делото да са ни под ръка, абсолютно всички, до последното листче, просто така, по спомен, нищо няма да измислим.

— Не, отказвам да заседавам в службата — решително каза той. — Хайде да направим така: аз викам Антон, да дойде при теб, а аз ще прескоча до службата, ще взема от сейфа всички документи и ще

дойда. Хайде де, Каменская, бъди човек, ако си ида вкъщи, край с мен, не мога повече.

— Добре, дявол да те вземе — предаде се Настя. — Само че ще се получи неудобно с Антон, той сигурно вече е освободил бавачката, как ще остави децата сами?

— Ами той не ни и трябва, все ще се посъвещаваме и без него — весело реши Сергей. — Какво, да тръгвам ли?

— Нямаме вечеря! — извика накрая Настя, но беше късно: Сергей беше затворил.

Пристигна след час и нещо, понесъл в едната ръка торбичка с папките и документите, а в другата — пазарска чанта с продукти.

— Не съм ви някакъв храненик — гордо съобщи той, когато претъпи прага на Настината гарсонiera. — Днес аз ще ви нахраня с Чистяков.

Гощавката беше типично ергенска и се състоеше от купени от кулинарията салати и студени мезета, както и от огромно количество пирожки с различни пълнежи. Настя и мъжът ѝ се опитаха да откажат вечерята.

— Ами ние вече вечеряхме — казаха те, докато гледаха как Сергей шета из кухнята. — Не сме гладни.

— Нищо, вие не яжте, само опитайте — бърбеше той и нареждаше на масата прозрачните кутийки с храна. — И после, съвещанието ни ще трае дълго, току-виж сте огладнели.

Чистяков огледа критично това кулинарно безумие, измърмори нещо под носа си и отиде в хола, а Настя, макар че беше сита, веднага захапа хрупкава прясна пирожка с извара. Сергей се нахвърли на храната, бързо се засити, изми чиниите, прибра останалото в хладилника, избърса масата и извади на нея документите.

— Е — обяви тържествено, — съвещанието започва. Казвай, Настя. Сигурен съм, че вече си намислила нещо, докато си ме чакала.

— Серьожа, доколко добросъвестно беше направен обходът по апартаментите в блока, където бе извършено покушението срещу Богомолков? — попита тя.

— Знам ли. Правили са го момчета от района, нас ни включиха чак след два дни. Както са го направили, така, нито аз, нито Антон сме се връщали към него.

— Вероятно нямаш и снимки от местопрестъплението — унило предположи Настя.

— Сега ще видим какво имам тук — затърси Зарубин из папките. — Мисля, че ми дадоха снимки, ако не греша. Ето, имам. Какво ти трябва?

Той сложи пред Настя дебелия плик със снимки, направени на мястото, където е било извършено покушението срещу Лев Алексеевич Богомолков. Настя подреди снимките на масата.

— Дай да погледнем панорамните, може там да видим близките блокове, от чиито прозорци се вижда добре местопроизшествието, или денонощни магазини, а нали в тях има и продавачи, и охранители. Ами ако някой е видял нещо, а момчетата са пропуснали да го разпитат?

Снимките бяха много, явно фотографът доста се бе постарал — дали му е било скучно, дали пък наистина е бил добросъвестен... Настя обърна внимание на попаднала в кадър витрина на магазин. Зад стъклото се виждаха наргилета, кожени чанти, възглавнички и други подобни красоти.

На витрината се кипреше името „Източен фенер“, а на вратата до нея като бяло петно се открояваше обикновен лист формат А4 с написан на ръка текст.

— Погледни това магазинче — посочи Настя с пръст снимката, — точно до входа е, там, където е било извършено нападението. Ами ако е денонощно?

Зарубин присви очи, докато разглеждаше изображението.

— Пална, има един закон, казва се законът на подлостта. Виждаш ли листа на вратата?

— Е, виждам го.

— Бас лоя, на него пише, че магазинът е затворен и няма да работи.

— Ама сигурен ли си, че точно това пише? — огорчи се Настя. — А?

Отначало Сергей доближи снимката до очите си, после я отдалечи на разстоянието на протегнатата си ръка.

— Не знам, не виждам — призна той. — Много е ситно, не се разбира.

Настя си сложи очилата и също се опита да прочете надписа, но не успя.

— Льоша! — извика тя. — Имаме ли лупа?

— Въшки ли ще търсиш? — долетя гласът на Чистяков от хола.
— Погледни в антрето, в горното чекмедже на шкафа, там трябва да е.

Лупата наистина се оказа точно там. Сега можеха да прочетат надписа на вратата на „Източен фенер“.

ВИНАГИ НА РАЗПОЛУЖЕНИЕ КОЖИНА ГОЛАНТЕРИЯ, ОКСИСУАРИ

Я виж ти!

— Серьожа — бавно вдигна глава тя, — а ти лично ходил ли си на мястото? Виждал ли си този магазин?

— Ходил съм. И магазина съм виждал. Само че на вратата нямаше такава обява, определено нямаше, защото аз винаги чета всички обяви. Ако листът е бил там, щях да запомня тези „оксисуари“.

— Значи в момента на покушението срещу Богомоллов обявата още е висяла, а след два дни, когато сте оглеждали мястото, вече е била свалена. Сигурно е висяла кратко време — замислено каза Настя. — И през този кратък период нашето малко приятелче Никита Колодни е успяло да го види и прочете. И толкова се е впечатлило, че го е запомнило и дори го разказа на една репетиция. Ах, този Никита! И при какви обстоятелства може да е видял тази обява, щом според думите му никога не е ходил в дома на Богомоллов?

— Не, Каменская, тук малко прекали — поклати глава Сергей. — Нали ти самата беше казала, че Богомоллов никога никого не е канил вкъщи, и именно това са ти казвали всички в театъра. А питала ли си конкретно Колодни дали е ходил у художествения ръководител? Така, направо питала ли си го?

— Не.

— Ето, виждаш ли. А след нещастиято служителите от театъра спокойно може да са ходили при жената на пострадалия, да помогнат или да изразят съчувствие. Може и Колодни да е ходил, нали не е посещавал Богомоллов в болницата, ти ми го каза.

— Може, може — бавно повтори Настя думите на Зарубин.

— На другия ден след покушението, в неделя, е направен оглед на мястото, снимали са и обявата е била още там. А в понеделник си

отишъл ти. И обявата вече не е била там.

— Аз отидох следобед — упорито възрази Сергей. — А Колодни може да е посетил Елена или в неделя, или сутринта в понеделник, докато листът е висял на витрината.

Настя решително тръсна глава.

— Добре, защо да гадаем, трябва да отидем и да видим лично.

Тя включи компютъра и с учудване откри, че неграмотните собственици на магазина са били достатъчно умни да си направят сайт, от който тя научи, че работното време е от 8:30.

— Кой ще отиде? — попита тя, страховито пронизвайки с поглед Сергей. — Не разчитай на мен, аз ще спя.

— Имаме си младо поколение — веднага се сети Зарубин.

— Ще пратим Антоха.

* * *

Пет минути преди магазинът да отвори Антон Сташис вече стоеше пред вратата на „Източен фенер“. Вече имаше човек вътре, обикаляше помещението, а две минути преди 8:30 покрай Антон префуча и нахълта през вратата мургаво чернокосо момиче, съвсем младичко, източен тип. Вероятно продавачката. Точно в осем и половина Антон побутна вратата, но тя се оказа заключена отвътре. Потропа и след известно време му отвори мъж, чиято националност Антон не можа да определи на око — или пакистанец, или наистина индус. Мъжът говореше доста грамотно, но с много силен акцент, толкова силен, че някои думи трудно се разпознаваха.

— Обява? — учуди се той. — Каква?

— За кожена галантерия и аксесоари от Индия — поясни Антон.

— Ах, тази ли! — усмихна се мъжът, светнаха снежнобелите му зъби, които на фона на кафявото лице изглеждаха още по-ярки. — Ние написаме, а след два дена дойде една стара жена и много крещя. Ние свалихме.

— А какво крещя? — любопитства Сташис.

— Трудно каже... — притесни се мъжът.

Тогавата от вътрешното помещение изскочи чернокосото момиче, което очевидно се оказа, макар и от Изтока, но от бившия съветски, а

не от полуостров Индустан. Във всеки случай тя бе разбрала прекрасно речта на „старата жена“ и я преразказа дословно, и то без каквото и да било акцент.

— Крещя, че Москва се напълнила с черни, които не спазват реда и развалят езика — съобщи продавачката. — Настоя да препишем обявата без грешки. Наричаше ни какви ли не.

— И вие какво, преписахте ли я?

— Ами! — махна с ръка момичето. — Просто я свалихме. После ще поръчаме, да я направят красиво, да е истинска. Наскоро отворихме, затова много неща са временни, просто още не сме успели.

— А случайно да запазихте тази обява? — за всеки случай попита Антон. — Изхвърлихте ли я?

— Търкаля се някъде — огледа се момичето. — Май я пъхнах в някакъв празен кашон, сега ще погледна.

Тя се скри зад изрисуваната с дракони завеска и след минута се върна със сгънат на две лист, на който се кипреше въпросната чудесна обява за „оксисуарите“.

— Можете ли да си спомните точно кога я окачихте и кога я свалихте?

Момичето и мъжът се спогледаха.

— Точно ли? — позамисли се мъжът. — Спомням, че я свалихме в понеделник. Тъкмо бяхме отворили — и веднага се появи тази стара жена. Силно крещя. Помислих си, че седмицата ще е лоша, щом започва със скандал.

— Защо си спомняте, че е било именно понеделник?

Въпросът се оказа формулиран твърде сложно за чужденеца.

— Спомням — последва кратък отговор.

— Да, да, точно в понеделник — намеси се източната красавица. — Той се вайкаше, че седмицата започва лошо, със скандал, имали такава поличба. Всеки понеделник ми изяжда душата.

— А кой точно понеделник?

— По празниците. Ноемврийските.

— Значи на осми ноември?

— Ами да.

— А кога я окачихте?

— Два дни преди това. Нали ви казвам, не вися дълго тази обява.

— Трябва да знам по-точно — помоли Антон.

Момичето се замисли и изведнъж грейна.

— Спомних си! Когато окачвахме обявата, още не бяхме сигурни ще работим ли през почивните дни, или не. Аз казах, че на това затънтено място няма да има купувачи, така че можем да не работим в неделя, а той — кимна тя към собственика — каза, че при тях трудолюбието е най-важното качество и както започнем, така и ще ни тръгне, и не бива да ни мързи, и в никакъв случай да не мислим, че няма да има купувачи, трябва с всички сили да мислим, че ще има, и то много. Някаква такава тяхна си философия. С една дума, за малко да се скараме. А аз за следващия ден се бях разбрала с приятеля ми...

— Но какво общо има тук приятелят ви? — не разбра оперативният работник.

— Ами как, нали казвам, че утрешният ден беше неделя и аз бях сигурна, че няма да работим. Значи, окачихме обявата в събота.

Вече на излизане от магазина Антон все пак не се сдържа и попита:

— Кажете, а кой написа обявата?

Момичето сведе очи.

— Аз. Е, и какво?

— Нищо — усмихна се той. — Благодаря за помощта. Довиждане.

Той се качи в колата и се обади на Каменская.

— Имам една идея — каза Настя. — Но сама няма да мога да я осъществя. Трябват ми вие и Зарубин. Хайде да се видим с вас още сега, а аз ще се обадя и на Сергей Кузмич.

* * *

Настя с доста усилия намери място за паркиране край блока, където живееха Вероника и Никита Колодни. Пристигна тук веднага след разговора с Антон, обади се на домашния телефон на Вероника, убеди се, че тя си е вкъщи, каза, че е сбъркала номера, и затвори. Дано Вероника не се нарани да излезе, преди да дойде Антон. По принцип Настя би могла и сама да поговори със съпругата на Никита, но ѝ се искаше до нея да бъде Сташис с неговия изучаващ поглед. Сега, след толкова дни близко общуване с актьори, Настя Каменская започна да

се съмнява в собствените си способности да разпознава човешките емоции, постоянно ѝ се струваше, че събеседникът играе, преструва се, мами. Разиграва спектакли. Дори изобщо да не е артист.

Когато се показва колата на Антон, Настя тревожно се заоглежда за място, където той би могъл да паркира. В обозримото пространство нямаше място. Нито едно. И изведнъж точно под носа на Антон някакъв шевролет започна да излиза от невероятно удобно място точно пред входа, където живееха семейство Колодни. Какъв страхотен късмет! Защо ли тя, Настя Каменская, вечно е принудена да се промушва и почти да се залепва за някого с риск да одере вратите, а на някои мястото за паркиране им се поднася на тепсия!

Преди да се качат до апартамента, те постояха няколко минути на улицата под ръмящия дъжд.

— Каква е Вероника по професия? — попита Настя.

— По образование е филолог, по професия — редактор. Но сега работи за някаква английска литературна агенция, пише синопсиси и рецензии за произведения от руски автори.

— Тоест не е актриса? — за всеки случай уточни тя.

— Нищо общо — увери я Антон. — А вие защо се съмнявате?

— Чудя се дали ще ни излъже, или не — призна Настя. — Някак свикнах с мисълта, че напоследък постоянно ме водят за носа. Затова ще ви помоля да направите следното: аз ще седна до Вероника и ще следя текста, а вие седнете отсреща и следете реакциите ѝ. Щом забележите нещо — сигнализирайте ми, а аз ще видя кое място в пиесата чете. Вярно, всичко това може и да не е от полза, Вероника може да се окаже чист и открит човек и всички нейни реакции може да са искрени и разбираеми. Но представете си, че и тя е като всички, с които вече си имахме работа? Че умее да се преструва, да крие истинските си чувства, да се владее и тем подобни. Разбрахме ли се?

Настя беше замислила да даде на Вероника Колодная да прочете пиесата „Правосъдие“. Кой знае защо, ѝ се струваше, че това трябва да донесе определени резултати. Освен това Настя беше стопроцентова сигурна, че съпругата на Никита Колодни не знае съдържанието на тази пиеса.

И се оказа права. Вероника наистина не беше чела пиесата и не знаеше нейното съдържание.

— А защо е нужно да я чета пред вас? — учуди се младата жена.
— Оставете ми я, ще я прочета после. Сега имам много работа и никакво време.

— Вероника, сега ще седнете и ще прочетете пиесата, а ние ще почакаме, докато свършите, и после ще поговорим — твърдо отсече Сташис. — Ако откажете, ще трябва да ви викаме с призовка при следователя и тогава ще четете в неговия кабинет. Но пак в наше присъствие.

Вероника сви рамене.

— Ами добре, щом настоявате...

Тя седна до масата, сложи пред себе си донесената от Настя папка и зачете. Настя седна до нея, Сташис — отсреща. Отначало нямаше никаква реакция и Настя дори започна да се съмнява в успеха на начинанието си. Но после Вероника започна да се мръщи и да нервничи. Настя улови погледа на Антон и погледна текста: беше сцената на показанията в съда, които дава приятелката на подсъдимата Зиновиева.

— Нещо не е в ред ли? — колкото можа по-равнодушно попита Настя. — Нещо не ви харесва в пиесата?

— Не, не — отвърна Вероника някак твърде припряно, — всичко е наред. Просто имаше печатна грешка.

Настя още веднъж погледна текста, прегледа цялата страница. Нямаше никаква печатна грешка, всички думи бяха написани без грешки, и запетаите си бяха на местата. Ненапразно дойдоха.

Вероника четеше бързо, проличаваше си навикът ѝ да чете постоянно големи произведения, когато човек чете не за удоволствие, а като работа. Тя нервничеше все повече, а когато стигна до финалния монолог на Юрий, в който той разказва как е извършил убийството, скочи и хвърли пиесата в средата на масата.

— Не може да бъде! Не вярвам! Изобщо какво е това? Искате да кажете, че мъжът ми е убиец ли?

Настя докосна ръката ѝ и я върна на мястото ѝ.

— Не вярвате, че Никита може да убие някого. Това е разбираемо. А в какво бихте могли да повярвате? Какво би могъл да направи? — бързо и тихо попита тя.

Вероника отново скочи и направи няколко крачки, сега стоеше до прозореца, извърнала лице към Настя и Антон. Очите ѝ бяха пълни с

ужас и отчаяние.

— Той е откраднал. Да, това е лошо, срамно е, но нали само е откраднал, не е убил никого!

— Какво е откраднал? От кого? — попита Антон.

— Откраднал е пентакъла от Леоничев. Но този пентакъл беше мой, аз имах право...

Настя направи знак на Антон — водете разговора, вие задавайте въпросите, а аз ще помълча.

— Кога е извършил кражбата? При какви обстоятелства?

— През април миналата година.

— На коя дата?

— Не помня, някъде в средата на месеца. Никита отиде при Леоничев да си поговорят и да го помоли да въздейства на Света, да я убеди да ми върне пентакъла. Когато се върна, той каза, че Дмитрий го послушал и лично му дал пентакъла. Тогава повярвах на Никита, нямах основания да не му повярвам.

— А после какво стана?

— Дойде адвокатът на Света, Борис Аркадиевич. Каза, че арестували Света по подозрение, че е убила мъжа си. Дотогава дори не знаех, че Дмитрий е бил убит... Та така, адвокатът каза, че на Света може да помогнат моите свидетелски показания и тя много ме моли да не отказвам. Освен това помолила да ми върнат пентакъла. Но той вече отдавна беше у мен! Тогава разбрах: Света не знае, че съм си го върнала. Заподозрях, че нещо не е в ред, а вечерта, когато Никита се прибра, го попитах направо.

— И той?...

— Призна, че е откраднал пентакъла. Издебнал момент, когато Дмитрий излязъл от стаята, и го задигнал. Той знаеше къде е пентакълът, и аз знаех къде е, защото, когато отидох у Света, тя го извади и ми го показа, нарочно ме дразнеше. Света беше злобна...

И Вероника се разплака — тихо и някак безнадеждно.

— Но защо не сте казали на адвоката, че пентакълът е у вас?

— Защото започнах да подозирам, че тази работа не е чиста, и се страхувах да не навредя на Никита с признанието си. Тогава много се уплаших, защото адвокатът спомена датата на смъртта на Леоничев, и тя беше в средата на април, уплаших се да не би да е същият ден, разбирате ли? Помислих си: ами ако Никита е бил у Леоничев точно в

деня, когато са го убили? И сега непременно ще повлекат Никита по следователи, по съдилища. Ще пострада репутацията му, тогава изобщо няма да го канят никъде — нито за филми, нито за каквото и да било... Повярвайте, дори не допусках мисълта, а и сега не я допускам, че Никита може да има нещо общо със смъртта на Леоничев. Просто е съвпадение, че той е откраднал пентакъла, а Дмитрий е бил убит.

Вярна съпруга. Любяща съпруга. Съпруга, която има пълно доверие на мъжа си. Хубаво ли е това, или лошо?

— Вероника, може ли да погледнем този пентакъл? — тихо помоли Настя.

Вероника мълчаливо разкопча горното копче на блузката си и извади висулката, окачена на черно копринено шнурче. Кръгъл медальон, по краищата — кабалистични знаци, в центъра — чаша, над нея — знакът на Венера.

— И какво означава всичко това? — попита Антон. — Съдържа ли се в това някакъв смисъл?

Вероника въздъхна.

— Чашата е свързана с боята Чаши в картите Таро — поясни тя така, сякаш от само себе си се разбираше, че оперативните работници са наясно с боите на Таро. — Това е стихията на Водата, тя символизира явленията, които имат чувствена основа. Над чашата се издига знакът на Венера, а Венера е покровителка на чувствата. Това е амулетът на любовта и на сватбата, той помага сполучливо да сключиш законен брак и да запазиш съпружеската любов и вяност.

Какво пък, всеки сам избира в какво да вярва и в какво — не. Можеш да вярваш в силата на магическия амулет и да не вярваш, че мъжът ти е убиец.

Настя и Антон излязоха от жилището на Вероника и тръгнаха към колите си.

— Сега накъде?

— Към театъра, и то колкото може по-бързо — отговори Настя. — Само че първо ще се обадим на Сергей Кузмич.

— Ами нали вие сте го изпратили в Шиловск — учуди се Антон.

— Нищо, той и от Шиловск ще ни помогне, ако иска — загадъчно се позасмя Настя.

Набра номера на Зарубин. Сергей дълго не вдигаше и тя вече започваше да се нервира, когато той най-сетне вдигна.

— Серьожа, отиваме в театъра, ще ловим Колодни веднага след репетицията.

— Защо, получи ли се? — недоверчиво попита той.

— Напълно. Слушай, трябва да направим така, че жена му да не може да се свърже с него по телефона. Ще можеш ли?

— Хубави задачи ми поставяш обаче! — подвикна Зарубин. — Да не може да се свърже... А къде е неговият телефон? В джоба му ли?

— Видях, че не го оставя в гримьорната, носи го в джоба си, но изключва звука, защото по време на репетиция е забранено да се ползват телефони.

— Лошо — въздъхна подполковникът. — Ако го оставяше в гримьорната, щеше да е по-лесно, щях да изпратя някое пъргаво момче, начаса щеше да му повреди телефончето. А така... Добре, ще се постарая. Нали не си забравила, че аз се мотая тук и чакам твоя сигнал?

— Не съм забравила — усмихна се Настя. — Чакай.

* * *

След като Каменская и Антон си тръгнаха, Вероника Колодная известно време остана зашеметена, напълно лишена от воля за каквото и да било действие. Кръстосваше стаята и се опитваше да осъзнае случилото се. Ако се вярва на написаното в пиесата, излиза, че Никита, нейният Никита, нейният любим, единствен, ненагледен Никита е хладнокръвен, жесток убиец. Не може да бъде! Не може! Не може да се окаже убиец човек, способен на такава предана, такава нежна и пламенна любов. Вероника нито за миг не се бе съмнявала, че Никита наистина я обича. Той толкова години се опитва да я спечели, толкова години чака тя да се съгласи да се омъжи за него, търпя капризите, отказите, сълзите ѝ, примиряваше се, че тя не искаше да се омъжи без пентакъла. Сам пожела да отиде и да поговори със Света, а когато нищо не излезе, реши да се срещне с мъжа ѝ. Той направи толкова много в името на любовта си, толкова се стара тя да се чувства добре! Нима такъв човек може да убие? Не, не и не! Да открадне може, но не и да убие.

Но защо тогава в пиесата е написано, че убиецът е Юрий, в когото самата Вероника толкова явно разпознава своя Никита? Никакъв Юрий не е Никита, нищо общо, нито капчица! И не е имало никакво пътнотранспортно произшествие, никакво лечение, никакви разговори за компенсация. Не, Юрий не е Никита, дори не може да мисли за това. Но пък от друга страна всичко останало в пиесата е истина, дори нейните собствени свидетелски показания пред съда са цитирани почти дословно, казаното от Света също е предадено много близо до истинското, думите на прокурора, пледоариите на адвоката, показанията на другите свидетели — също. Ако всичко това е истина, а то е истина, защото Вероника прекрасно си спомня всичко, значи и за Юрий е така... Или не значи?

Тя дълго не можа да подреди мислите си, те се оплитаха, пресекваха, струпваха се една върху друга и не искаха да се подредят в ясна логична последователност. Трябва да поговори с Никита. Ето, това ще бъде правилно. Трябва просто да си поговори, да му разкаже...

Какво да му разкаже? За пиесата, която той репетира вече два месеца и я знае наизуст? Едва сега Вероника изведнъж осъзна, че през цялото това време Никита нито веднъж не ѝ бе разказвал съдържанието на пиесата и не ѝ бе показвал текста на ролята си, както бе правил винаги досега. Да, беше ѝ говорил много колко голяма е ролята и колко важна е тя за него, че пиесата е сурова и изисква големи преработки, че авторът на пиесата на име Артъм присъства на всяка репетиция и се вслушва в забележките и поправките, които правят актьорите и режисьорът, беше ѝ говорил за покушението срещу Лев Алексеевич, бе тъгувал, когато убили Артъм, не бе крил страха си, когато му съобщили, че той може да стане следващата жертва. Да, така е. Само дето не бяха обсъждали самата пиеса и ролята на Юрий в нея.

Не бяха. Това говори ли нещо, или не? Никита не може да не е разпознал в пиесата ситуацията от живота на Светлана и Дмитрий Леоничеви, но не обели и дума, че авторът е научил подробности за приятелката на Вероника. Защо ли? Може би е смятал, че това не е интересно за нея и че Вероника иска колкото може по-бързо да забрави злата и жестока Света и няма да пожелае той да ѝ говори за нея? Или се е страхувал да не би да разтревожи и уплаши жена си? Трябва непременно да попита самия Никита — и за пиесата, и за Леоничев. Трябва да го попита. И той самият да каже какво е станало

всъщност, така ще се разбере, че няма нищо страшно, просто съвпадение. И развентената фантазия на автора на „Правосъдие“.

Вероника грабна телефона и набра номера на мъжа си. Трябва да му каже веднага след репетицията да се прибере вкъщи, тя не можеше да чака до вечерта, когато той ще се прибере уморен и както обикновено напоследък, пийнал.

„Абонатът е временно блокиран“ — събщи ѝ неприятният механичен глас.

Какво означава това? Сигурно просто са свършили парите в телефона на Никита, той никога не следи това и не вкарва пари в картата, затова често го блокират. Но днес това е толкова неуместно! Трябва да намери мъжа си на всяка цена, да го намери и да го убеди да се прибере вкъщи. Не довечера, не след „Киномания“ или след някое гости у приятели, а веднага. Незабавно!

Тя отново набра номера. За всеки случай. „Абонатът е временно блокиран.“

Но как да се свърже с Никита? Вероника прелисти бележника и намери номера на приемната на Богомолков. Там е онази хубавичка и глупавичка Ева, вярно, не е много умна, но е изпълнителна, нищо не забравя. Вероника се постара колкото може по-убедително да разясни на Ева необходимостта спешно да намери Никита и да го помоли веднага след репетицията да се обади на жена си. Непременно и веднага.

— Добре — безгрижно пропя в слушалката Ева, — ще го направя, не се безпокойте. По време на репетицията е строго забранено да се влиза в репетиционната зала, но след репетицията ще намеря Никита.

— Може да не успеете — настойчиво каза Вероника. — След репетицията той веднага ще се облече и ще си тръгне, няма да го сварите.

— Добре — сговорчиво повтори момичето, — в един часа ще отида пред репетиционната зала и ще го чакам. Не се тревожете, всичко ще бъде наред.

Вероника се поуспокои. До един часа оставаха двацет и пет минути. След четирийсет минути репетицията ще свърши, след още пет минути ще се обади Никита, ще мине още един час, докато той стигне до вкъщи, а после Вероника ще му зададе всички въпроси, ще

получи ясни, прости и удобни отговори и отново всичко ще бъде наред.

* * *

В театъра те веднага отидоха пред репетиционната зала, дори не се съблякоха в кабинета на Богомоллов, както правеха обикновено — страхуваха се да не пропуснат края на репетицията. Пред залата пристъпваше от крак на крак красавицата Ева и нетърпеливо поглеждаше часовника си.

— Чакате ли някого? — попита я Антон.

— Колодни. Обади се жена му, телефонът на Никита бил блокиран, а трябвало спешно да се свърже с него, та ме помоли да го хвана след репетицията — охотно обясни момичето.

Явно ѝ беше скучно да стои просто така и с удоволствие би побъбрила с гостите.

— Ева, вие вървете, ние ще предадем на Колодни — строго каза Сташис. — Вървете, вървете, ние имаме наша работа тук, ще ни пречите.

Ева се ококори, дългите боядисани ресници угрижено се замятаха нагоре-надолу.

— Какво е станало? Дошли сте да арестувате някого ли?

— Ама моля ви се — засмя се Настя. — Че кого можем да арестуваме във вашия театър? Освен бюфетчийката за застояли продукти, но това не е по нашата част. Трябва да си поприскаваме с един човек, така че и без това ще чакаме тук. Не е задължително вие да слушате нашите служебни разговори. Нали разбирате?

Ева въздъхна с облекчение и се сбогува с тях. Не беше любопитна, във всеки случай не прояви нахалство, не помоли за разрешение да остане, вероятно защото на бюрото ѝ лежеше ново, още непочетено лъскаво списание, което, естествено, е много поинтересно от някакви си служебни разговори на някакви си детективи от някаква си „Петровка“.

Вратата на репетиционната зала се отвори, заизлизаха актьорите. Антон надникна вътре и видя, че Никита Колодни разгорещено спореше за нещо с помощник-режисьора Федотов. Улови погледа на

актьора и му направи знак да излезе. Настя веднага се отдръпна настрана, набра номера на Зарубин и тихо каза: „Започваме“. След това позвъняване Сергей трябваше да влезе в офиса, където работеше Олга Попова, да я намери и да започне своята част от разговора.

— Никита, елате с нас, ако обичате — каза Сташис.

Колодни се намръщи, погледна си часовника.

— Къде? Не мога сега, зает съм. Хайде някой друг път?

Той се обърна и направи опит да мине покрай Антон, но Антон здраво го хвана за ръката.

— Ако нямате време да дойдете с нас, можем да разговаряме в кабинета на Лев Алексеевич — твърдо изрече оперативният работник.

— Няма да отнеме много време, буквално няколко въпроса.

— Ами добре — недоволно отвърна Никита. — Само че побързичко.

В кабинета на Богомоллов Колодни веднага седна на стола пред допълнителната масичка, праметна крак връз крак и извади телефона от джоба си.

— Трябва да се обадя на жена си — обяви той със свадлив тон, който трябваше да покаже колко неуместни са сега каквито и да било разговори с представителите на закона.

— Разбира се, разбира се — кимна Антон.

— Сигурно са свършили парите — смутено промърмори Никита, някак моментално забравил за намерението си да бъде високомерен и надут. — Ще се обадя от стационарния.

— После ще се обадите — прозвуча вече железобетон в гласа на Сташис. — Разговорът ни ще бъде кратък. И така...

* * *

— Не се получава, Олга Александровна — поклати глава Зарубин. — Не се връзва. Хайде да опитаме още веднъж. Какви са, казвате, отношенията ви с Никита Колодни?

Олга се навъси, помисли малко, после внезапно се усмихна и картинно махна с ръка.

— Да става каквото ще, признавам. Да, имаме връзка. Но вие трябва да ме разберете, Сергей Кузмич, Никита има такава жена...

— Каква „такава“? Скандалджийка ли? — престори се на наивен Зарубин. — Страх ви е, че ще довтаса да ви издраска личицето и да ви оскубе?

— Не, не ме разбирате... Тя е много нервна. Нежна. Трепетна. Ако научи, че Никита ѝ изневерява, няма да го преживее. Така че Никита не може в никакъв случай да допусне тя да научи за връзката ни. Прав сте за телефонните обаждания, наистина само си уговаряхме срещи, а всички останали разговори водехме очи в очи.

Ето на, това вече е нещо. Но далеч не е всичко. Защото засега Сергей бе насочил вниманието на Олга Попова само към продължителността на телефонните разговори. И тя веднага даде обяснение. Тепърва обаче щяха да си поговорят и за датите, за периодите на активно общуване и за дългото мълчание — това също ще изисква обосноваване. Ще видим какво ще каже тя за тях. И най-важното — какво ще каже за всичко това Никита Колодни, когото колегите в същия този момент разпитват в театъра.

* * *

— Кога и при какви обстоятелства се запознахте с Олга Попова? Кога ви даде тя телефонния си номер? Къде го записахте? Защо изобщо го взехте? Имахте ли намерение да започвате любовна връзка с нея? Кой се обади пръв — вие на нея или тя на вас? За какво разговаряхте? Колко често се срещахте? Къде се срещахте? Кога? За какво?

Въпросите с равен скучен тон задаваше Настя, старателно си записваше всеки отговор в бележника. Това, разбира се, изобщо не беше необходимо, защото както обикновено работеше диктофонът, но ѝ се искаше да създаде у Колодни усещане за нещо обичайно и рутинно. Сиреч, ние задаваме най-прости въпроси и дори не обръщаме внимание, че вие нервничите и се плашите, аз например просто не виждам това, защото пиша, наведена над бюрото. Антон пък внимателно наблюдаваше актьора и ясно виждаше как той стъписано се чуди, трескаво търси отговори на въпросите, за които не е бил готов, мънка нещо объркано. Разбира се, той вече е знаел, че те са потърсили Олга и са я питали за отношенията ѝ с Колодни, и е смятал, че и него

ще питат за същото. Именно за тези въпроси се е подготвил, смятал е да отговаря буквално същото, което и Попова. Обаче го питаха за съвсем друго:

— Защо в отношенията ви се е появила пауза, продължила шестнайсет месеца? Скарахте ли се? А как се сдобрихте? Кой се обади пръв? И какво каза? И какво чу в отговор?

Никита се опитваше да фантазира, но все повече се оплиташе в измислиците си. И изведнъж Настя със свършено друг тон каза:

— Вашата съпруга Вероника днес прочете първоначалния вариант на пиесата „Правосъдие“.

Колодни примря, но все пак намери в себе си сили, по-скоро по инерция, за да попита:

— И какво?

— И нищо — сви рамене Настя. — Тя всичко разбра.

— Какво „всичко“? — едва успя да помръдне устни той.

— Това, което сте се опитали да скриете от нея. А и от всички други.

— Какво именно е разбрала? — настойчиво и вече малко по-уверено повтори Колодни.

— Ами — леко се усмихна Настя, — до днес Вероника е смятала, че вие само сте откраднали пентакъла. От днес мисли другояче.

— Как другояче?

— Мисли, че сте убиец.

— Аз?! — закрещя вече с пълен глас Колодни. — Аз — убиец?! Не!!! Не съм аз!

— Кой тогава? — спокойно попита Сташис.

Колодни отпусна рамене, сякаш някой внезапно изпусна въздуха от него.

— Тя, всичко направи тя — замънка той.

— Коя е „тя“? Леоничева ли?

— Оля. Олга Попова.

Антон хвърли въпросителен поглед на Настя, тя завъртя глава, после кимна, което трябваше да означава: тук повече не притискаме, имаме признание, това е достатъчно, питаме за Богомолков, докато той не се е свързал.

— Следващият въпрос — с равен тон проговори Антон.

— Къде видяхте надписа: КОЖИНА ГОЛАНТЕРИЯ И ОКСИСУАРИ?

Никита трепна и впери в него неразбиращ поглед. Преходът от смъртта на Леоничев към някакъв странен надпис беше рязък и необясним. Той много добре помнеше къде беше видял този надпис, но откъде... Как са научили?

— Запознахме се със стенограмите на вашите репетиции — с все същия скучен, някак безцветен глас каза Настя. — Вие сте цитирали този надпис като пример за неграмотност, която, напълно съм съгласна с вас, за съжаление, се е превърнала в наше ежедневие. Та къде видяхте надписа?

— А какво отношение има... Каква е връзката?

— Отговаряйте на въпроса.

— Не си спомням.

— Хайде припомнете си.

— Ами не знам... Не мога да си спомня. Сигурно някой ми е казал, а аз съм го запомнил.

— На репетицията сте казали, че сте видели надписа с очите си.

— Е, поизлъгал съм, на кого не се случва. За по-убедително.

— Спомнете си кой ви каза за този надпис.

Настя и Антон се вкопчиха в ОКСИСУАРИТЕ, сякаш в момента в живота им нямаше нищо по-важно от тях. Колодни не се съпротивлява дълго. Известно време старателно се преструваше на недоумяващ, невинно заподозрян човек, който искрено не разбира защо му задават едни или други въпроси и изобщо в какво може да обвиняват него, едно толкова прекрасно и честно момче. Сякаш беше забравил за признанието си относно Олга Попова и изцяло се бе съсредоточил върху това — къде и кога бе видял този проклет надпис. Но много скоро силите на Никита се изчерпиха. Като гледаше Антон, който наблюдаваше актьора, Настя ясно улови момента, когато можеше да престанат да си играят игрички и бе дошло време да преминат към по-твърдите варианти.

— Господин Колодни, сега ще ви кажа нещо, което ще ви се стори банално. Но все пак ме изслушайте. Готов ли сте? Та ето какво. Няма идеални престъпления, винаги остават следи. Проблемът е само в образците за сравнение. На бухалката, с която сте ударили Богомолков, са останали следи от дрехите, едни такива, знаете ли, мъ-ъ-

ънички микрочастици, микровлакънца от плат. Не сте носили бухалката в протегнатата ръка, нали? Тя е докосвала вашите панталони, якето ви. И експертите са открили тези частици, въпреки че много остроумно сте пъхнали бухалката в контейнер за боклук. Вярно, там е пълно с мръсотия, но отделянето на нужните частици е въпрос на търпение и умение, а нашите експерти ги имат в изобилие. За да научим до чии именно дрехи се е допирала бухалката, трябва да проверим дрехите на цялото население на страната ни, което, както сам разбирате, е невъзможно. Така беше, докато нямахме заподозрян. Но сега го имаме и този заподозрян сте вие. И нищо не може да ни попречи веднага да отидем в дома ви и да изземем всички ваши дрехи, сред които, сигурна съм, ще се намери и онази, с която сте били облечен в нощта на покушението срещу Богомолков. Освен това алибито, вашето алиби, което никой не е проверявал, защото не сме ви подозирали. Сега обаче ще го проверим. Разбирате ли как ще свърши всичко? Ами вашият сценичен костюм, с който вие, играейки в „Макбет“, сте се качили в жилището на Лесогоров и сте го ударили с машата от камината по главата? Сигурен ли сте, че на костюма не са останали следи от кръвта? Със сигурност ли си спомняте, че кръв не е пръснала върху вас, че дори и най-малка капчица не е попаднала върху костюма? Защото ако е попаднала, аз ще науча това още до довечера.

С крайчеца на окото си Настя виждаше как Антон Сташис едва съдържа усмивката си, защото тя блъфираше толкова нагло и напористо, че сама се чудеше на себе си. Половината от това, което говореше, беше лъжа и Настя изобщо не беше сигурна във всемогъществото на експертите криминалисти, но какво значение имаше това?

* * *

— Не, отказвам да слушам по-нататък — заяви Камъкът, когато разказът стигна до микрочастиците. — Време е да преминем към финалния етап, защото така няма да се оправим до свършека на света.

— И аз смятам така — изсъска Змеят. — Започне ли стадият на активните разпити, веднага се пръква такава мешавица от постъпваща информация, че практически е невъзможно да се възстанови ходът на събитията.

— Ами добре — с видимо облекчение каза Гарванът. — Защото тъкмо си блъсках главата как да ви преразкажа какво казва Попова и какво отговаря Колодни и кой за какво ги пита. Ще подремна малко и ще полетя към две хиляди и девета да видя какво е станало всъщност. А да подреждам пъзели от информация — не, ще прощавате, не съм създаден за такива работи.

— Позволете да попитам, уважаеми Гарване, а защо веднага не полетяхте нататък, за да видите какво е станало всъщност? — учудено попита Котаракът. — Та това е много по-просто и ефективно. Защото аз пък си мислех, че умеете да летите само до едно място, а излиза, че можете до различни...

— Нали вече ти обясних, тъпа главо, че за гледане на криминалета ние си имаме правила, разбираш ли? Проверени и утвърдени от вековете правила: ние следим работата на детективите и в познанията си ги следваме. Когато обаче се смята, че детективите вече са научили всичко, само тогава и аз мога да си позволя да науча всичко и да получа цялостната картина. И изобщо...

— По-тихо, по-тихо — успокои Камъкът приятеля си, който в яда си бе започнал да повишава глас, — не се възмуцавай, за пръв път ние обяснихме на Хамлет нашите правила, когато той още беше много болен и съзнанието му беше помътено. Просто е забравил. Нали, уважаеми Хамлет?

Котаракът гордо премълча, като се престори, че спешно трябва да оближе някакво валмо на задната си лапа.

— Ти пък не го защитавай — сопна се Гарванът. — Не спекулирай с болестта му, той отдавна е здрав, може да мъкне камъни. Изобщо, вие както искате, но аз отивам да спя.

Гарванът изчезна. Котаракът Хамлет тръгна да се разхожда в очакване на продължението на историята, а Камъкът и Змеят останаха сами.

— Нашият Хамлет наистина напълно е оздравял — радостно каза Камъкът, загледан подир отдалечаващия се Котарак. — Ненаправно се трепахме за него, ненаправно организирахме лечението му.

— Мда — замислено прошумоля Змеят. — Аз пък знаеш ли какво си помислих? Че Шекспировият „Хамлет“ е пиеса за безсмислеността на отмъщението.

— Така ли? — учуди се Камъкът. — Аз пък винаги съм си мислил, че Шекспир е писал за невъзможността единичното добро да победи всеобщото зло.

— Да, ама не! Защото принц Хамлет не е никакъв носител на единично добро и нашият уважаем Котарак ни го обясни прекрасно. Знаеш ли, в неговите разсъждения, при цялото им привидно малоумие, има рационално зърно. Защото виж какво се получава: Хамлет просто се е поддал на провокацията. Явил се е някакъв дух, и то се е явил незнайно откъде, от рая ли, от ада ли, а пък ако е бил от ада, пратил го е сатаната и разни други зли сили. Явил се е и настоява: отмъсти. И Хамлет не се е постарал да разбере — кой е тоя призрак, кой го е пратил, ами ако дяволът изкушава човека? А според мен точно това е станало, призракът е бил пратеник на дявола и се е явил именно за да изкушава. Нали знаеш. Камъче, добри постъпки се вършат много по-трудно от лошите и да простиш, е много по-трудно, отколкото да отмъстиш. Да отмъстиш, е лесно — даваш воля на яда си и отмъщаваш ли, отмъщаваш. Много е съблазнително. И Хамлет се е поддал. И какво накрая? Маса невинни хора си отиват, включително цялото семейство на Офелия и собствената му майка. Ето това е трагизмът! Виж, ако принцът, въпреки заклинанията на призрака, беше намерил в себе си душевни сили да прости на всички, тогава бихме могли да говорим за величието на духа му. А така не се е получило никакво особено величие. Така че ние с теб имахме само полза от нашия неканен гост Котарака, погледнахме старите истини с нови очи. Съгласен ли си?

— Съгласен съм — отговори Камъкът. — Ще ми е мъчно, ако го отпратим. Би могъл да живее тук с нас, току-виж, събрали сме от него разни неочаквани мисли. Ти не биваше да подкрепяш Гарвана, не е хубаво да отпращаме Котарака да си върви.

— Не ме упреквай — позасмя се Змеят. — Аз съм същество свободно, днес съм с вас, а утре ще поема към далечни краища. Ти обаче ще лежиш тук и за теб е жизненоважно да сте в добри отношения с Гарвана. Не бива да го ядосваш. Не обича той Котарака, това и слепият го вижда, търпи го само заради тебе. Нека Хамлет си отиде в своята реалност, така ще ви е по-спокойно с Гарвана.

— Значи ти ще ни напуснеш, когато догледаме историята? — тъжно попита Камъкът.

— Налага се. Инак нашият крилат приятел ще ми изкълве очите. Но непременно ще се върна — обеща Змеят. — Още няма и да ти е домъчняло.

* * *

Когато беше на 46 години, Дмитрий Леоничев се разведе с първата си жена, а когато навърши 50, срещна двайсетгодишната Светлана. Светлана беше привлекателна, жизнерадостна, енергична, активна и много сексуална, а за Дмитрий нямаше абсолютно никакво значение, че умът на момичето явно беше доста плитък. Още повече че той някак си и не забеляза отведнъж липсата на ум, защото Света притежаваше истински професионална хватка, която не заменя интелекта, но много често околните я бъркат с него. Светлана мечтаеше да стане дизайнер и старателно учеше. Леоничев се влюби до смърт, започна да я ухажва, ожени се и изпрати младата си съпруга да учи в чужбина. После ѝ даде пари, за да създаде собствена фирма. Бизнесът на Света потръгна добре — тя беше не само привлекателна външно, но и талантива в работата си, умееше да внушава на клиентите нови идеи и да ги въплъщава елегантно, умееше да рекламира и продава, на драго сърце ѝ възлагаха поръчки. А самият Леоничев беше видна фигура в град Шиловск, освен това неговата строителна фирма тясно си сътрудничесе с дизайнерската на съпругата му, авторитетът на Дмитрий Юриевич помагаше на Светлана да ѝ възлагат общински поръчки. С една дума, фирмата на Светлана процъфтяваше. Леоничев обожаваше младата си съпруга, не жалеше парите, глезеше я с подаръци и какви ли не екскурзии до далечни интересни и красиви места.

Виж, отношението на Светлана към съпруга ѝ беше сложно. Вярно, обичаше го както умееше и тази любов имаше здравата основа на благодарността ѝ, задето Дмитрий се бе появил като прекрасен принц и я бе взел от трудния безпросветен живот в нов — успешен и радостен. Светлана прекрасно разбираше на кого дължи всичко, което има. И ужасно се страхуваше, че може да изгуби всичко това. И през ум не ѝ минаваше, че самата тя има стойност в професията си и че може и е напълно в състояние да стои здраво на краката си и без

помощта на своя съпруг. В живота ѝ някак се бе получило, че преди срещата с Дмитрий тя не бе имала нищо, а с него се бе появило всичко, затова Светлана разсъждаваше строго в руслото на латинската поговорка „след това значи поради това“. Дали тя наистина можеше да удържи заетите позиции без подкрепата на Леоничев бе друг въпрос, но важното в случая бе, че Светлана беше абсолютно убедена, че няма да може. И от това следваше абсолютно еднозначен извод: на всяка цена трябва да задържи съпруга си.

Виж, въпросът за цената и средствата се решаваше просто — именно поради плиткия ум и небогатия жизнен опит. Някога, много отдавна, още като дете. Света бе чула как майка ѝ каза на някого за впиянчения си съпруг:

— Абе къде ще се дява, и без това е до уши виновен пред мен.

Фразата се запечата в ума ѝ, залегна в недрата на съзнанието ѝ и пусна корени, намести се уютно и зачака часа си, за да разцъфти. И ето че часът настъпи. За да удържи до себе си Дмитрий, трябваше той да изпитва чувство на вина. Така реши Светлана. И се захвана за работа. Отначало не успяваше да намери повод, защото нямаше в какво да упрекне мъжа си: и пари дава, и от внимание не я лишава, и сексуално е повече от надарен, и в работата ѝ помага с всички сили. Но постепенно поводи започнаха да се появяват. Това не казал както трябва, нататък не погледнал както е редно, онова не свършил хубаво... Бяха все дреболии, но Света доста бързо съобрази, че от дреболията може да се раздуха цяла история, ако бъдат привлечени външни сили, например приятели и познати, пред които може да се оплаче от лошия съпруг и които непременно ще му раздрънкат, че са „в течение и споделят мнението ѝ“. Това действаше добре, защото Дмитрий беше зависим от мнението на околните, не можеше да понася хората да мислят лоши неща за него. Светлана интуитивно бе доловила тази негова слабост и я експлоатираше най-активно. Само че ѝ трябваше друг истински голям повод, такъв, който окончателно да сломи морално мъжа ѝ, за да бъде сигурна, че той никога няма да я напусне.

И ето че поводът изникна сам: почина майката на Леоничев. Свекървата на Светлана беше много възрастна жена и както често става със старците, едно напълно лечимо заболяване изведнъж повлече цяла лавина от тежки усложнения. Естествено, Дмитрий настани

майка си в хубава частна клиника в Москва и без да пести парите, плащаше за всичко, включително за скъпи лекарства и болногледачка в стаята. Стигна се до реанимация, това струваше още по-скъпо, но той плащаше редовно. Състоянието на майка му все повече се влошаваше, включваха я на системи, тя изпадна в безсъзнание.

Но в един момент свободните пари се свършиха. За да не тегли средства от бизнеса, Дмитрий взе голяма сума назаем, смяташе да я връща, когато може, но избухна кризата, която удари преди всичко именно строителния бизнес. За да върне заема, се наложи да вземе друг, с още по-заробващи условия, и Дмитрий разбра, че така няма да изкара дълго. Сметките от болницата валяха всяка седмица и бяха страховити. За да ги плаща, Леоничев би трябвало да залага сгради, съоръжения и механизми. Тоест, по-просто казано, да се раздели с бизнеса си, защото кризата все повече се задълбочаваше и нямаше никакви шансове по-нататък да спаси заложеното имущество. Той се напрегна, продаде всичко, което още можеше да продаде, без да увреди основната работа, и изплати дълговете. После дойде решението да прехвърли майка си в общинската болница по местожителство, в Шиловск, защото вече не беше в състояние да плаща за частната. Майка му можеше да лежи в полукоматозно състояние още месеци, а лекарите казваха, че понякога подобни ситуации продължават и не свършват с години. Колко още средства щяха да са нужни? Никой не знаеше това.

Прехвърлянето в друга болница предполагаше изключване от апаратите и Леоничев разбираше, че това е опасно, но не виждаше никакъв друг изход. Добре, ще продаде бизнеса и парите ще стигнат, за да плаща още известно време, дори дълго, но какво ще стане, ако майка му не оздравее? А че тя ще оздравее и ще излезе от болницата дори не ставаше дума, лекарите говореха само за оцеляване на една лежащо болна, която няма възможност да се обслужва сама и не се ориентира в реалността. Та какво ще стане, когато и тези пари свършат? Отново ще се стигне до безплатната медицина. Само че дотогава Дмитрий ще остане без пукната пара и без работата, която е обичал и на която е посветил дълги години. И тогава пак няма с нищо да може да помогне на майка си.

Би било лъжа да се каже, че Леоничев взе решението си лесно. Той се измъчва, тормози, не спеше, не ядеше. И все пак се реши.

Наложил се да преместят майка му от Москва до далечното Подмосковие през деня, кой знае защо, никой не се сети да го направят през нощта, когато има по-малко коли и пътят нямаше да отнеме толкова много време. През деня пътуването отне повече от четири часа дори с колата на Бърза помощ. Изключена от системите, старата жена не понесе това пътуване и почина.

През това време Светлана я нямаше, почиваше на Малдивите, Леоничев я беше пратил там за цял месец. Не ѝ съобщи за смъртта на майка си. Защо да го прави? Нека любимото момиче си почине, нека събере сили, той прекрасно ще се справи с погребението и без нея. Дмитрий съобщи тъжната новина на жена си едва на летището, когато я посрещна. Премълча и за своето нееднозначно и толкова трудно решение, каза само, че майка му починала. На Светлана дори през ум не ѝ мина къде и при какви обстоятелства е починала свекърва ѝ. Естествено, в болницата. Къде другаде?

Тя потъгува с мъжа си, а това, че той започна да попийва, си обясни с напълно естествени причини: все пак човекът е погребал майка си. Дори не ѝ хрумна, че Дмитрий може да се обвинява за нещо. Според нея той бе направил всичко по силите си и изобщо беше направил много повече от други.

Ала веднъж в Москва, съвсем случайно, Светлана срещна лекаря, когото добре познаваше от посещенията си при свекървата. Първият шок от това, което чу, доста бързо премина и се смени с увереност: ето го повода да направи Дмитрий „до уши виновен“, повода, който ще ѝ позволи да го върже за себе си от здраво по-здраво. И Светлана се захвана за работа.

Започна със скандали, обвинения и упреци, после се зае с общественото мнение. Светлана не пестеше краските, когато описваше на общи познати какво чудовище е Дмитрий, какъв безсъвестен и безжалостен убиец е, как се страхува от него, защото убилият веднъж може да убие отново. Тя никога нямало да се примири със стореното от него, никога нямало да му прости смъртта на майка му. Нещо повече, той започнал да пие, от ден на ден все повече, и в опиянението си бил страшен, тя ли не знаела. Ами ако вземе, че я убие? Ставал абсолютно непоносим, агресивен, злобен. И как ли Светлана, горката невинна овчица, търпи всичко? Ами че това е много опасно — да живее край такъв човек.

А Дмитрий страдаше, и то не само от чувството на вина заради смъртта на майка си, но и защото жена му не го разбираше. Благодарение на усилията на Светлана той бе подложен на остра критика и от страна на обкръжението си, но най-много бе наранен от реакцията на жена си и от това, че тя не осъзнава колко му е тежко всъщност. Не можеше да ѝ каже истината за причините за това свое толкова тежко взето решение, защото не искаше да ѝ признае паричните си затруднения. За него това беше унижително, нали до младичката си съпруга винаги бе играл ролята на добрия вълшебник, за когото няма нищо невъзможно, и Дмитрий Леоничев не можеше да се раздели с тази си роля. На Светлана и през ум не ѝ минаваше, че мъжът ѝ чисто и просто няма пари, смяташе, че са му се досвидели. И поради доста младата си възраст, естествено, не можеше да разбере колко е трудно на шейсет години доброволно да се разделиш с работата на живота си, разбирайки, че нова вече не можеш да започнеш — силите ти не са същите. С една дума, Леоничев признаваше пред себе си, че в очите на жена си наистина изглежда като чудовище, и не можеше да поправи това впечатление, и пиеше все повече.

Сега вече той не се разделяше с малката манерка, в която наливаше алкохол и постоянно я надигаше, започваше още от сутринта. Животът ставаше все по-непоносим, спасяваше го само работата.

В онзи ден, последния ден от живота си, Дмитрий Леоничев си беше вкъщи и работеше върху поредния договор, подготвен от неговия юрист, договор, който категорично не му харесваше. Неотдавна бе сменил юриста, бе уволнил предишния, а на негово място по препоръка от познати бе взел съвсем младо момче, което още нищо не разбираше от строителен бизнес. Трябваше много да внимава как работи.

Дмитрий седеше пред компютъра, четеше договора, нанасяше поправки и допълнения, ядосваше се, надигаше манерката и не разпиляваше вниманието си за нищо. Чуваше как пее звънецът на домофона, но не ставаше от бюрото: не очакваше никого и нямаше намерение да отваря. С телефона постъпваше по същия начин — както често повтаряше на жена си:

— Вкъщи имам право сам да решавам какво да правя и какво да не правя. Имам право да избирам с кого да разговарям и с кого не. И ако не искам да вдигам телефона, никой не може да ме задължи. Ако не искам да отворя на никого, няма да отворя.

Дмитрий Леоничев работеше и пиеше, без да обръща внимание нито на домофона, нито на звънящия телефон.

* * *

Когато майката на Леоничев лежеше в реанимацията, на един негов строеж стана нещастен случай: работник на име Попов падна от деветия етаж и почина на място. Имаше нарушение на техниката по безопасност от страна на техническия ръководител и по принцип фирмата на Леоничев трябваше да плати на семейството на загиналия солидна компенсация, но Попов обичаше да пие и Дмитрий Юриевич успя, използвайки връзките си, да избегне плащането, като постигна признание за вината на самия пострадали. След известно време вдовицата на Попов отиде при Леоничев и го помоли да ѝ окаже материална помощ.

— Та вие прекрасно знаете, че мъжът ми не е бил виновен — каза тя. — Виновен е бил вашият технически ръководител, когото вие защитавате. Аз съм много болна, трябва ми пари за лечение, а единственият човек, който ни издържаше, почина.

По принцип Дмитрий не беше лош и алчен човек и ако Попова беше дошла година по-рано, дори половин година, естествено, щеше да ѝ даде пари. Но в този момент изцяло бе потънал в проблемите около плащането на лечението на майка му и стоеше пред своя тежък, мъчителен избор, който не можеше и не можеше да направи. Затова отговори грубо, без да подбира изразите:

— Какво сега, умрял — умрял, всички умират. И моята майка умира. Никой не живее вечно. А както е пиел, вашият мъж щеше да изкара максимум три години и пак щеше да умре. Той си е виновен.

След посещението при Леоничев вдовицата Попова отново се поболя. И след около два месеца, когато се посъвзе, още веднъж отиде при Леоничев и още веднъж получи отказ. След това с тази работа се зае дъщеря ѝ Олга, която не бе простила на Дмитрий Юриевич нито

съдебното решение, нито отказа му за материална помощ, нито оскърблението по отношение на майка ѝ. По това време Леоничев вече бе погребал своята майка.

Олга започна да събира сведения за Леоничев и неговия начин на живот и много скоро научи това, което вече половината град знаеше: той пие постоянно. Дълго го наблюдава и видя с очите си сребърната манерка. Леоничев е в депресия и спокойно може да го отрови, като инсценира самоубийство.

Не успя да осъществи замисъла си веднага, не е толкова лесна работа да отидеш и да убиеш. Да решиш, е едно, а виж, да го направиш... Олга дълго събира сили. Най-сетне се зае с осъществяването на замисъла си и избра ден, в който Леоничев беше сам вкъщи. Впрочем такива дни напоследък се случвала все по-често. Олга отиде, позвъни на домофона, но никой не ѝ отвори. Може би все пак Дмитрий Юриевич бе излязъл? Тя набра домашния му телефон, но никой не вдигна. Не, той непременно трябваше да си е вкъщи, нали тя видя как Светлана излезе с колата си и как Дмитрий Юриевич стоеше на балкона и гледаше след нея. След това Олга се отдалечи за съвсем кратко време, само за няколко минути прескочи до магазина, за да купи и изпие бутилка вода: беше нервна, постоянно ожадняваше. И магазинът беше съвсем наблизо, отстрани на блока, където живееха Леоничеви. Колата на Леоничев си беше на мястото... Разбира се, тя позвъни на домофона не веднага след като Светлана замина, дълго седя в градинката срещу блока и събира мислите си, но при това не откъсваше очи от входа и беше готова да се закълне: Дмитрий Юриевич не бе излизал.

Отново позвъни на домофона, а когато и този път не ѝ отговориха, седна на пейката пред входа и зачака. Беше обърквана, в нейния грижливо подготвен план изобщо не се вписваше обикновеното нежелание на домакина да отвори и да приеме непознат човек. Това не бе предвидила. Олга не знаеше какво да прави, но се надяваше, че все някакво решение ще се намери.

И то се намери. Вратата на входа се отвори и излезе Леоничев, по анцуг и домашни пантофи. Олга разбра, че той вече си е пийнал и дори не обръща внимание с какво е обут. Дмитрий Юриевич тръгна към магазина и много скоро се върна с торбичка продукти. Не много продукти. Олга стана и тръгна към него.

— Дмитрий Юриевич, при вас идвам. Може ли да вляза? Трябва да си поговорим.

— За какво? — равнодушно попита Леоничев.

— Много е важно, честна дума. Няма да ви отнема много време. Моля ви, много ви моля.

Явно на лицето ѝ бяха изписани такава молба и такава отчаяние, че Леоничев се предаде. Влязоха заедно във входа и се качиха в апартамента. Там Дмитрий Юриевич небрежно захвърли торбичката с продуктите на пода, влезе в хола, където до включения компютър стоеше същата онази манерка, и я взе в ръцете си. Олга мислеше, че ще поговорят тук, но Леоничев седна в другата стая, по-голямата, и ѝ предложи да седне във фотьойла до ниската масичка. А той седна в отсрещния фотьойл и веднага надигна манерката.

— Е, слушам ви. Само че по-накратко, имам много работа.

Както и беше планирала, Олга се представи и заговори за материалната помощ. За себе си бе решила, че ако Леоничев се съгласи да плати, няма да го убие. Да си живее. В края на краищата тя може да пожертва отмъщението, ако има с какво да лекува майка си. Той обаче нямаше намерение да плати. Това, което Олга бе принудена да изслуша, беше още по-лошо, още по-грубо от думите, които той навремето бе казал на майка ѝ.

— Разбирам — кимаше Олга, — дума да няма, вие сте прав. Повярвайте ми, аз за нищо на света нямаше да дойда, ако не беше мама... Тя много настояваше да дойда при вас и да ви помоля, а аз ѝ казах буквално същото, което сега ми казвате вие. Не ми се сърдете.

Но той и не мислеше да се сърди.

— Може ли малко вода? — помоли тя.

Леоничев стана и отиде в кухнята за вода. Това време бе напълно достатъчно на Олга Попова да изсипе в манерката донесените хапчета. Сега оставаше само да изчака Леоничев да изпие достатъчно количество от отровения алкохол.

— Искате ли да ви приготвя нещо за ядене? — предложи тя, след като изпи на един дъх водата от високата чаша. — Видях, че сте напазарували. Сигурно сте гладен. Вие си работете, работете, няма да ви попреча. Просто ми е много неудобно, че ви обезпокоих, и искам някак да компенсирам...

Леоничев се съгласи. Изобщо, много неща му бяха станали безразлични напоследък, освен работата. Щом това момиче няма да му попречи, нека приготви нещо за ядене, все още е някаква полза, след като я пусна да влезе.

Олга взе от антрето торбичката с продуктите и отиде в кухнята. Рязане нещо, печене нещо, почти не разбираше какво прави, само се заслушваше за звуците, долитащи откъм стаята и пресмяташе дали скоро... Страхуваше се да влезе и да види, постоянно си измисляше нещо ново за правене в кухнята: ей това може да се измие, ей това още малко да се позадуши. Най-сетне разбра, че откъм стаята не се чуват вече никакви звуци. Тя плахо надникна в стаята и видя, че Леоничев беше полуизлегнат на дивана, със затворени очи. Олга дори не можа да разбере дали диша, или не, не посмя да се доближи, достраша я, уплаши се просто до ужас, изведнъж разбра какво бе сторила... Но трябваше да довърши стореното. Отиде при работещия компютър, отвори нов файл и набра текста, който за всеки случай бе измисляла, докато беше в кухнята. Нали беше видяла, че Леоничев работеше, така че реши да използва това. Написа текста на предсмъртното му писмо, в което Дмитрий Юриевич признава, че „повече не може да живее с чувството на вина“, че „никой не го разбира“, че „всичко му е дошло до гуша“, че се е уморил. Писмото беше кратко, но Олга имаше чувството, че това е най-дългият и сложен текст, който някога е набирала.

Изхвърча от жилището, като си грабна чантичката и не затръшна вратата след себе си. Трябваше по-бързо да слезе надолу, по-скоро да излезе навън, да се отдалечи от мястото, където се бе случило такова нещо. Излезе, хвърли поглед към кабинката на портиерката. Днес дежуреше възрастен мъж, който в захлас гледаше футбол по телевизията, обърнал гръб на стълбището, и на нищо не реагираше. Не забеляза Олга.

Навън тя мигом прекоси улицата към градинката, в която бе прекарала доста часове, наблюдавайки блока на Леоничев. Седна на една пейка, извади цигарите от чантичката си, запали. По лицето ѝ се стичаха сълзи, които тя не забелязваше.

— Лошо ли ви е? — чу непознат глас. — Случило ли ви се е нещо?

Тя вдигна очи и видя симпатично, изпълнено със съчувствие лице на млад мъж.

— Убих човек — изтръгна се от гърдите ѝ.

* * *

Никита Колодни не просто обичаше Вероника Дьомина. Той беше омагьосан от нея. Не можеше да диша, да говори, да спи, не можеше да живее без нея. Ако някой попиташе Никита какво толкова необикновено има в това момиче — красиво, крехко, нежно, вярно, умничко и образовано, но все пак доста обикновено, каквито има със стотици и хиляди, той не би могъл да отговори. Опитваше се да се бори със себе си, опитваше се да напусне Вероника, да не ѝ се обажда по телефона, да не я вижда, опитваше се да ухажва други жени и да се сближава с тях, но нищо не излизаше. Без Вероника не можеше да съществува.

— Да не би да ти е направила магия? — предположи една приятелка, актриса, след като за пореден път изслуша стенанията на Колодни колко бил зле, задето Вероника не искала да се омъжи за него. — Иди при врачка, за всяка магия си има обратна такава.

И Никита ходеше по врачки, мразеше се и все пак ходеше, молеше ги да направят така, че тя да се съгласи да му стане жена. Всъщност вече знаеше, че цялата работа е в прословутия пентакъл, по който Вероника просто се бе побъркала, но се надяваше, че ще може някак да минат без него. Врачките не помогнаха с магиите си, Никита все повече се фанатизираше, а Вероника упорстваше: без пентакъла няма да има брак. А този пентакъл тя навремето го дала на Света Леоничева и трябвало на всяка цена да си го върне. Светлана обаче отказвала да върне висулката, която притежавала магическа сила.

Той отиде да си поговори със Светлана Леоничева и си излезе от нея обзет от ужас: ако тя е казала на нежната, фина Вероника същото, което каза току-що на него, какво унижение, каква обида е понесла неговата ненагледна! В този миг той беше готов да разкъса Светлана. Ако можеше, би я убил.

И Никита реши да поговори със съпруга на Светлана, с когото се познаваше и който винаги му бе правил впечатление на човек

разсъдителен, спокоен и доброжелателен. Трябваше да разговаря с Леоничев в дома му и непременно в отсъствието на жена му. Няколкото дена постоянни наблюдения донесоха плодовете си: Светлана не беше вкъщи, никой не отговори на домофона, явно Леоничев не беше вкъщи и той просто трябваше да събере търпение и да дочака той да се прибере. Да се промъква в жилището, избягвайки портиерката, този път дори не му мина през ума, нали именно Светлана можеше да не поиска да говори с него и да не му отвори, щом види на монитора лицето на Колодни, но виж, Дмитрий беше човек нормален, непременно щеше да отвори, ако си беше вкъщи.

Никита седеше в колата и наблюдаваше входа, изчакваше да се прибере Дмитрий Юриевич Леоничев. Видя момиче, седнало на скамейката, и си помисли, че сигурно и тя чака някого. Когато от входа излезе Леоничев, Никита много се учуди: гледай ти, бил си вкъщи, а не отвори. Може би Светлана го беше предупредила за нахалната си приятелка и нейния годеник, бе настроила мъжа си срещу тях и сега той също щеше да избягва разговор?

Докато Никита обмисляше тези неочаквани съображения, Леоничев изчезна. Никита се разстрои, но после се сети, че Дмитрий явно беше по домашни дрехи, значи бе отишъл някъде наблизко и скоро щеше да се върне. Така и стана, Леоничев се появи след десетина минути с пазарска торба в ръцете. Когато стигна до входа, Никита реши да слезе от колата и да го спре, но тогава от скамейката се надигна момичето, същото, което седеше тук отдавна. Тя поговори за нещо с Леоничев и двамата влязоха във входа. Никита реши да изчака момичето да си тръгне, кой знае в какви отношения беше то с Леоничев, беше напълно възможно тъкмо сега посещенията на Колодни да се окаже крайно неуместно. А Никита не искаше неуместни ситуации, той искаше Дмитрий да е благоразположен към разговора и към събеседника си, трябваше му резултат. Защото Никита Колодни нямаше намерение да се прибира в Москва без пентакъла.

Той чакаше спокойно и търпеливо и най-сетне онова момиче се показва на вратата. Изскочи на улицата като попарена, притича, без да се оглежда, и едва не я удари кола, после седна на пейка в градинката и запали цигара. И се разплака. Никита веднага слезе от колата и отиде при нея.

— Лошо ли ви е? — попита съчувствено. — Случило ли ви се е нещо?

Момичето го погледна с безумни очи, то сякаш изобщо не се ориентираше в околната действителност.

— Убих човек — изтърси изведнъж.

И се разрида на рамото на Никита. А после, като оплиташе думите и се задавяше, разказа какво е направила.

Решението дойде мигновено и неочаквано. Никита не бе очаквал от себе си такова хладнокръвие и съобразителност. Омразата към Светлана Леоничева, която бе посмяла да обиди неговата любима, отново лумна у него и се разгоря още по-силно.

— Видя ли те някой? — попита той момичето. — Там, във входа, има портиерка, тя видя ли те?

— Днес дежури мъж, гледа мач и пуска всички, не поглежда и не пита — отговори тя.

— И когато ти влезе с Дмитрий ли не те видя?

— Дори не се извърна.

— Ами вратата? Ти затръшна ли я?

— Ами... не помня. Май не.

— Как се казваш?

— Олга.

— Виж какво, Олга. Сега ще се качим в моята кола, ще отидем отгатак кръстовището, ти ще поседиш, а аз ще отида в апартамента и ще видя какво може да се направи.

— А какво... какво може да се направи? — попита Олга с треперещ глас.

— Ами може Дмитрий още да е жив, тогава ще извикам Бърза помощ — излъга Никита, за да я успокои.

Всъщност вече беше взел решението. Ако Леоничев е жив, трябва да унищожи писмото и наистина да извика лекар. Защото ако оцелее, Дмитрий непременно ще си спомни, че не е писал никакво писмо, и тогава ще се разбере, че това е било покушение, инсценирано като самоубийство. А така, без писмо, ще мислят, че човекът, както е бил пиан, е нагълтал нещо по погрешка, а че не помни за хапчетата — това говори само, че отдавна и много пие. И всичко ще бъде скрито-покрито. Но ако Леоничев все пак е умрял, има шанс работите да се извъртят така, че тая кучка Светлана да види звезди посред бял ден. На

собствен гръб ще изпита що е унижение и оскърбление. Добре би било вратата на жилището да е отворена, но е въпрос на късмет. Трябва да опита.

Колодни остави Олга в колата си, паркирана на една пресечка от блока на Леоничеви, върна се и натисна копчето на портиерката. Вратата на входа веднага се отвори, дежурният наистина седеше с гръб към влизащите, вперил поглед в телевизора, и запалено следеше играта на „националите“. Апартаментът на Леоничеви не беше заключен и Никита влезе безпрепятствено. Нямаше смелост да се доближи до лежащия на дивана мъж, долу му се струваше, че ще влезе и веднага ще провери дали Дмитрий е жив, ще опипа пулса му, ще доближи огледалце до устните му, но сега не намираше сили за това. „Ами нека — тъпо си мислеше Никита, — и да не е умрял, ще умре след половин час, след час, след два. Докато Светка се прибере, така или иначе ще умре, защото Олга му е сипала препарат, който в съчетание с алкохола причинява смърт, ако лекарите не се намесят навреме.“

Той бързо обиколи жилището и намери още едно бюро с компютър. „Това е компютърът на Светка“ — сети се Никита и затърси в чекмеджетата някаква по-ярка флашка. Намери доста бързо — изящна, плоска, украсена с разноцветни камъни, май Сваровски. Пъхна находката в джоба си и отиде при книжните рафтове. Добре си спомняше, Вероника му бе казала откъде Светлана извадила пентакъла, та за пореден път да подразни бившата си приятелка, да ѝ причини болка. Ето я кутията. Никита извади висулката и за секунда замря: какво прави? Кани се да заличи следите от чуждото престъпление и същевременно да извърши още едно, свое. Полудял ли е? Сигурно трябва да спре, докато не е станало твърде късно, да остави флашката и висулката на местата им и да извика Бърза помощ? Пред очите му изникна лицето на Вероника — толкова любимо, лице, без което той няма да може да живее спокойно, което сънува всяка нощ. Вероника няма да бъде с него, докато не получи този проклет пентакъл, дяволите го взели. Откачила е по идеята си, точно както той е луд по нея. Обидата, нанесена ѝ от Светлана, гризе отвътре Вероника и не я оставя да живее с високо вдигната глава. Не, трябва да довърши започнатото и тогава Вероника ще се омъжи за него и ще забрави за оскърбленията, нанесени ѝ от бившата близка приятелка. Ще започне друг живот, нов, ярък и същевременно спокоен, изпълнен с любов и

близост. И те най-сетне ще имат деца, които Никита толкова отдавна иска...

Внимателно притвори входната врата, докато бравата изщрака. Слезе по стълбите бавно, като едва се сдържаше да не затича, мина покрай портиера, който сега следеше не футболните схватки, а велосипедно състезание, явно беше голям почитател на спорта. Излезе навън и почти без да вижда нищо наоколо, стигна до колата.

— Сама ли живееш? — попита Олга.

— С мама. Защо?

— Сега майка ти вкъщи ли е?

— В болницата е. Защо питаш?

— Да вървим у вас, трябва ни компютър. Показвай пътя — изкомандва Никита.

Тя нищо не попита, само му посочваше накъде да завие и накъде да кара. У Попови веднага седнаха пред компютъра, Никита постави в него откраднатата флашка и двамата започнаха да съчиняват варианти на предсмъртното писмо. Най-трудното беше да възстановят по памет писмото, което бе написала Олга в жилището на Леоничев. Никита се проклинаше, задето не се бе сетил там, на място, да копира това писмо на флашката. Но нямаше връщане назад, трябваше да си го припомнят. Слава богу, писмото беше доста кратко и Олга все пак успя да го възстанови напълно.

— Защо правим това?

— Ще подхвърлим флашката на Светлана, милицията ще я намери и ще открие не само окончателния вариант, но и други, предишни варианти на предсмъртното писмо. Така ще стане ясно, че Света от доста време се е готвела да убие мъжа си. Разбра ли? За теб изобщо никой няма да се сети.

— За мен и без това никой няма да се сети — отвърна вече посъзвелата се Олга. — За какво е всичко това?

— Искам Светка да влезе в затвора — кратко и просто обясни Колодни. — Прекалено много болка причини на мен и на моето момиче, прекалено много ни изтормози. Нека си плати сега.

— А милицията как ще научи, че трябва да търси флашката?

— Ние ще ѝ помогнем. Само че и ти на свой ред ще трябва да ми помогнеш.

Но Олга внезапно се заинати.

— Защо трябва да ти помагам? Мен нищо не ме заплашва, никой не ме вижда, никой не знае, че съм била у Леоничев.

Никита я погледна много сериозно и бавно изрече:

— Аз знам. Знам всичко. Сега ти зависиш от мен. Ще трябва да ми помогнеш. И то още сега, докато Светка още нищо не е научила. Ще отидеш в офиса ѝ, под някакъв предлог ще влезеш в кабинета ѝ и ще оставиш флашката на бюрото. Пъхни я някъде, под някакви книжа. Или в някоя кутия, та Светка да не я види. А аз след ден-два ще организирам едно обаждане на милицията.

— И как ще вляза в кабинета ѝ? Какво ще кажа?

— Измисли и ти нещо, де! — ядосано възкликна Никита. — Защо само аз трябва да мисля за всичко? Кажи, че възнамеряваш да обзавеждаш жилището си и искаш да видиш портфолиото на фирмата и лично да се запознаеш с управителката, за да вземеш решение. Да не си малка? На всичко ли трябва да те уча?

Очите на Олга неприятно припламнаха и той разбра, че е прекалил. Веднага заговори меко, ласкаво, умолително. В края на краищата се разбраха за всичко.

— Да си разменим телефоните — каза той. — Дръж моя мобилен, звънни от твоя. И от нищо не се бой. Действай по моя план и всичко ще бъде наред. Никой няма да ни заподозре.

Той закара Олга до улицата, където се намираше дизайнерската фирма на Светлана Леоничева, и остана да я чака в колата. Светлана беше заета и не можа да приеме Олга веднага, момичето много се вълнуваше и излезе от приемната на външното стълбище, за да запали цигара и да се обади на Никита. Виждаше колата му, виждаше самия Никита вътре в купето, но за всеки случай реши да не отива при него. Така и разговаряха, като се гледаха от разстояние петнайсетина метра. Най-вече говореше Колодни: успокояваше я, придумваше я, утешаваше я, докато на стълбището излезе секретарката и покани Олга в кабинета на собственичката на фирмата.

Когато Олга се върна, Никита вече окончателно се успокои. Изглежда, всичко вървеше гладко, без проблеми. Той откара момичето до дома му и след десетина минути за всеки случай му звънна отново. Просто за да се убеди, че Олга не се е притеснила и подплашила още повече и не смята да върши глупости. По телефона нейният глас звучеше уморено, беше измъчен, но равен.

Оставаше една дреболия: анонимното обаждане по телефона, че Светлана Леоничева е убила мъжа си и доказателствата за нейното престъпление се намират на флашката с разноцветни камъчета, която е на бюрото ѝ.

Обади се след два дни, както бе намислил предварително. Защо точно след два — не би могъл да обясни. Но преди това връчи пентакъла на Вероника и ѝ каза, че Дмитрий Леоничев сам му го дал. Настъпи един от най-светлите и радостни дни в живота му. Защото беше щастлива неговата любима. И в този ден тя се съгласи да му стане съпруга и да му роди деца.

Той още няколко пъти разговаря с Олга по телефона, а после, около седмица след убийството, целият град научи, че Светлана Леоничева е арестувана по подозрение, че е убила мъжа си. Олга се успокои, Никита също. Повече не се чува по телефона, не им се искаше да си напомнят какво бяха направили.

След няколко месеца Вероника му каза, че при нея дошъл адвокатът на Светлана. Вера му зададе много неудобни въпроси и Никита бе принуден да признае, че е откраднал пентакъла. Но естествено, в онзи момент Леоничев бил жив и здрав, просто бил излязъл от стаята.

— Презираш ли ме? — потиснато попита той Вероника. — Аз съм крадец. И те излъгах, като ти казах, че Дима сам ми е дал висулката.

— Ти си моят любим — тъжно отговори тя. — Направил си го заради мен. Не си искал да ме разстройваш. Оценявам това. Постъпил си лошо, но сигурно аз съм виновна за всичко, прекалено много настоявах...

Минаха шестнайсет месеца и изведнъж в театър „Нова Москва“ се появи Артъом Лесогоров с пиесата си „Правосъдие“. И Никита Колодни бе разпределен за едната от двете главни мъжки роли.

Обзе го ужас. Откъде Артъом имаше информацията, залегнала в основата на сюжета? Какво точно знае той? Колко подробно? Никита направи всичко, за да се сближи с Артъом и да разбере какво му е известно, открито търсеше приятелството му, черпеше журналиста с водка, съблазняваше го с възможността да се върти в бляскавата среда на звездите на киното и театъра, водеше го в „Киномания“, запознаваше го с различни известни хора, а същевременно постоянно

— и на репетиции, и навън — се опитваше да повлияе на Лесогоров и да го придума да внесе промени, които биха направили сюжета по-малко разпознаваем. Засега успява да не разказва на Вероника за сюжета на „Правосъдие“, но нали ще настъпи денят на генералната репетиция, а после денят на премиерата и тогава тя ще види спектакъла и всичко ще разбере. Историята на абстрактния Юрий далеч не е историята на Никита Колодни, но моментът с флашката и последвалото обвинение срещу съпругата на Зиновиев улучват точно десетката. Вероника присъства на съдебното заседание, чу всичко за флашката и за предсмъртното писмо и знае, че Светка Леоничева бе осъдена именно заради тази флашка. Жена му е нежна и доверлива, но изобщо не е глупачка. Ни най-малко. И ще зареже Никита, който е извършил такава подлост. Не, в никакъв случай не бива да допусне пиесата да бъде поставена във вида, в който я донесе в театъра младият драматург-журналист Артъом Лесогоров. Разбира се, най-добре ще е изобщо да се откажат да поставят пиесата.

И Никита започна да пречи. Пречеше фанатично, чак се забравяше и постоянно си навличаше сърдитите подвиквания на режисьора, правеше всичко, за да забави работата върху спектакъла, с надеждата, че на Богомолков ще му дойде до гуша да се мъчи със суровата и безперспективна пиеса и ще се откаже. Или на Лесогоров ще му станат непоносими постоянните забележки и съвети и той ще си прибере пиесата, като разбере, че не става за драматург и трябва да се раздели с мечтата за постановка. Но Артъом беше податлив и търпелив, а най-важното — не се обиждаше, разбираше, че не го бива да пише пиеси, и с готовност се съгласяваше на всякакви промени, но тогава в неочаквано препятствие, колкото и да е странно, се превърна Лев Алексеевич Богомолков. Той категорично отказваше да признае, че историята с майката на Зиновиев е изсмукана от пръстите и мотивацията на героя е неубедителна. Напротив, Богомолков ужасно харесваше тази история и поставяше акцента върху нея. Никита много пъти обсъжда пиесата със Семьон Борисович Дудник, който се съгласяваше и казваше:

— Разбира се, приятелю, ако я поставях аз, щях да направя именно така, както съветваш, ти си абсолютно прав. И историята с майката е идиотска и съвсем неправдоподобна, и историята с флашката не е по-добра. Не, всичко това е тъпо. Ако аз поставях пиесата, щях да

оставя само идеята за трите варианта на една и съща история, но решително щях да преработя всичко останало. В края на краищата сам щях да пренапиша пиесата, дори името ми да не стои на афиша като съавтор. Само че кой би ми дал да я поставя!

Подобно развитие на събитията прекрасно би задоволило Никита: ако поставя Дудник, хем сюжетът на пиесата ще стане съвършено неузнаваем, хем той ще има главната роля.

Нищо работа — за да възложат на Дудник да постави „Правосъдие“, ще е Достатъчно да бъде отстранен Богомолв, временно, но задълго.

Не беше трудно да издебне художествения ръководител, който водеше светски начин на живот и често се прибираше късно след полунощ, още повече че Лев Алексеевич никога не стигаше с таксито до дома си и винаги се озоваваше сам пред своя вход. Никита не искаше да го убива, трябваше само да направи така, че Богомолв известно време, по възможност дълго, да не може да работи.

От онзи ден започна да си пийва, нервите му не издържаха осъзнаването какво бе извършил, че и тези ежедневни репетиции, които му напомняха за миналото... С работата се захвана Дудник и за известно време Никита се поуспокои, изцяло се съсредоточи върху задачата да разбере какво точно е известно на Артъом. Когато Лесогоров замина за цял ден за Шиловск, Никита открадна от портиерната ключа за служебната квартира, изтича до близкия ключар и си направи копие, после влезе в квартирата и опита да порови в книгата на Артъом, но нищо не намери, нито едно листче, което да има отношение към делото на Леоничев. Тогава се обади на Олга и отново я помоли за помощ — все пак тя е системен администратор, за нея компютърът е детска игра, та да дойде и да се порови в компютъра на Лесогоров, докато Никита го забавлява в клуб „Киномания“.

— Купи си билет за спектакъла, преди първото действие мини от зрителското фоайе през ей тази врата — докато говореше, рисуваше плана на лист хартия — в коридора, а оттам до отдалеченото служебно стълбище, ще се качиш най-горе, жилището е там. Ето ти ключа. Ще прегледаш всичко, ако трябва, ще копираш и после ще се върнеш по същия път. Влез в тоалетната за зрители и поседи там до антракта, през антракта ще се слееш с тълпата и за второто действие влез в залата като обикновена зрителка.

Олга послушно направи всичко, което той ѝ нареди, но резултат нямаше: не откри в компютъра на Лесогоров никакви материали.

И тогава изникна още едно препятствие: режисьорът Семьон Борисович Дудник рязко смени позицията си. Престана да се съгласява с Колодни и категорично защитаваше автора на пиесата. Никита се чудеше, не разбираше защо Дудник внезапно промени мнението си. И без заобикалки зададе този въпрос на режисьора. Отговорът го зашемети: имало указание от ръководството да не ядосват автора, защото ако той се обидел и си тръгнал, щял да си тръгне заедно с парите, с които в театър „Нова Москва“ било планирано да се поставят три нови спектакъла.

— Така че ми е наредено да го ухажвам по всякакъв начин, такива ми ти работи, приятелю мой Никита — заключи Дудник. — И ти недей да се нервиш и да се пенявиш, няма да има никакви други поправки по пиесата. Ще почистим разни дреболии, но нищо кардинално.

Колодни изпадна в отчаяние. Чувстваше се притиснат в ъгъла, и разбираше, че е отишъл твърде далече и няма път назад. Само напред. Готов е на всичко, само и само Вероника да не се разочарова от него и да не го напусне. Оставаше едно последно средство, което би позволило да се преправя пиесата без риск парите да бъдат загубени.

Да убие автора.

* * *

— Но това е глупаво — недоумяващо проточи Камъкът. — И изобщо, всичко, което е вършил Колодни, е ужасно глупаво. Да вземем дори историята с Арцеулов: излъгал е детективите за някакви негови тайнствени отношения с Артjom Лесогоров, съчинил е епизода в гримьорната, какъвто всъщност никога не е имало, хвърлил е някакви неясни сенки, а пък тази лъжа може да се провери за три секунди. Защо го е направил? На какво е разчитал? Невероятна глупост! У мен се породил страшното подозрение, че този път детективите са се натъкнали на глупав престъпник.

— А задължително ли е престъпниците да бъдат умни? — ехидно присви очи Змеят. — Те са умни, хитри, коварни и ужасно

предвидливи, унищожават всички следи — но само в книгите и във филмите. А в живота...

Той пренебрежително размаха опашка.

— Ние с вас тук не четем книжки, а гледаме живота, така че трябва да бъдем готови за всичко, включително и за непростими грешки, и за обикновена глупост.

— Аз пък не разбрах — намеси се Котаракът Хамлет, — той заради любовта ли се е тръшкал толкова?

— Заради нея, заради какво друго — отговори всезнаещият Змей.

— Тоест вие искате да кажете, че заради любовта хората са способни на такива чудовищни и глупави постъпки? — не повярва Котаракът.

— О, на какви по-големи глупости са готови те заради любовта! — увери го Гарванът. — Ти не си живял дълго и не си виждал неща, които ние. Вечните, сме виждали многократно. Така че най-отговорно ти заявявам: и много по-лоши неща са се вършили в името на любовта.

— Вършили са се — съгласи се Камъкът.

Змеят също поклати овалната си глава в знак на съгласие.

— Само не разбрах всичко за Лесогоров — продължи да разпитва Котаракът. Защо се е захванал с всичко това? Слава ли е търсел?

— Слава, слава, какво друго — потвърди Гарванът. — Тщеславие го е обзело, честолюбие, макар да не съм сигурен дали има разлика между тези понятия. Защото не е бил глупаво момче, дори доста умно, прочел е записките на следователя, после е прегледал делото в архива и е видял, че то, както се изрази нашата героиня Анастасия Павловна, е истинско бедствие, пропуск след пропуск — никой не е фиксирал следите в жилището на Леоничев, дори не е търсил следи, защото първоначално са били сигурни, че е самоубийство, а после за една секунда са се убедили, че е виновна Светлана. Защо да се трепят? И онази флашка, намерената у Светлана, никой не е изследвал за следи от чужди ръце, изобщо, много неща не са били свършени по случая, защото на следствието много му се е искало по-скоро да го изпрати в съда. Артъом обаче се е хванал за флашката и е измислил своя история, която по чиста случайност се е оказала доста близка до истинската, макар и не напълно. Например той не е знаел за Олга, не е можел и да

се досети, но е подозирал, че смъртта на Леоничев и флашката са работа на външен човек.

По-точно, съобразил е, изфантазирал си го е, но почти е улучил истината. И е решил, че този външен човек има отношение към театър „Нова Москва“, нали следователят Тихомиров не току-така го споменава. С една дума, чиста измислица, но както често се случва, улучила право в десетката. Артъом Лесогоров много е искал лично да открие и разобличи убиеца, дори мислено е виждал заглавията, публикациите, наградите, включително „Пулицър“. А как иначе, след този потресаващ резултат от журналистическо разследване! Един журналист е успял да направи нещо, което не са успели или не са поискали да направят професионалните служители на закона! Та нали той именно затова е писал и стенограмите на репетициите: попише, попише, а после в жилището си под покрива на театъра анализира всяка дума, всеки жест, всеки поглед. Ами ако някой се разкрие, без да иска! Пак затова той не е казал на никого, че в квартирата му са влизали външни хора. Виждал е, че някой е влизал, но си е мълчал. Искал е сам да проследи всички и да ги разобличи.

Змеят укорително поклати глава — сиреч ето докъде води гонитбата за слава!

— Тук горе-долу всичко е ясно. По-добре ни обяснете следното, уважаеми Хамлет — обърна се той към Котарака. — Защо вашите театрални приятели мотаят детективите? Никой от тях не е знаел каквото и да било, но са се вълнували! И са се държали така, сякаш крият нещо. Защо?

— Деца — кратко отговори Котаракът. — Театърът изобщо е висша проява на детинщина — преструваш се и искрено си вярваш. Колкото и сложен и високодуховен да е театърът, той пак е една забавачка за възрастни. И на него могат да служат само хора, които са запазили детското в душата си. Между другото, пак затова в театрите обичат котки.

— Защо „затова“? — не разбра Гарванът.

— Защото всички деца обичат животни, особено котки — авторитетно поясни Хамлет. — А вие погледнахте ли какво става с Лев Алексеевич?

Гарванът тъжно въздъхна и наведе глава.

— Починал е, без да дойде в съзнание — съобщи той. Всички помълчаха една скръбна минута.

Пръв прекъсна мълчанието Котаракът. Стана, изви гръб и вдигна вертикално опашката си.

— Доколкото разбирам, сега ще започнете да ме отправате. Приключихме с историята, така че ми е време да тръгвам.

— Почакайте, къде така — развълнува се Камъкът, но Змеят го погледна укорително и Камъкът се умълча.

— Наистина е време — изграчи Гарванът. — Хайде да се сбогуваме и да вървим, ще те изпратя, ще ти покажа къде е мястото.

— Не се тревожи, аз ще изпратя Хамлет — каза Змеят и бавно започна да развива пръстените си. — И без това щях да тръгвам, на път ми е.

Котаракът бавно обиколи Камъка, потърка бузки във всяка издатина, стигна до лицето и близна каменния нос, застанал на задни лапи. После вдигна глава и погледна нагоре.

— Уважаеми Гарване, не смея да ви помоля да слезете, но по никакъв друг начин не мога да се сбогувам с вас — каза учтиво той.

Гарванът се извърна.

— Добре де — промърмори, — защо не, ще слеза.

Кой знае защо, слизаше бавно, без да излита, а като скачаше от клон на по-нисък клон, и зоркият поглед на Камъка улови подозрителен блясък в кръглите очи на стария си приятел. Ето, и Гарванът се разнежи, хем колко искаше по-скоро да се отърве от Котарака! Най-сетне Гарванът кацна на земята и разпери крила, а Котаракът се мушна под тези крила, повъртя се и близна птицата по главата.

— Е, сбогом, благодаря ви за всичко, навеки ще си спомням с благодарност как се грижихте за мен — каза той с достойнство. — А с вас, уважаеми Змейо, ще се сбогуваме по-късно, вече на мястото.

„Това беше — тъжно си мислеше Камъкът, загледан подир отдалечаващите се. — Току-що бяха тук, при мен, а вече ги няма. Един ден Змеят ще се върне, но Котаракът — никога. Никога вече няма да го видя. За мен сега той все едно е умрял. Вече няма да го има в живота ми.“

— Добре де, не плачи — чу той гласа на Гарвана, — защото и аз ще почна... Заразяваш ме. Между другото, за сълзите. Искях да си

поговоря с теб, но все отлагах, чаках това позорно черво да се омете, не ми се говореше пред него... Знаеш ли, аз май разбрах защо винаги проронвам по някоя сълза на „Вуйчо Ваньо“.

— Защо? — изхлипа Камъкът.

— Защото тази пиеса е за мен.

От учудването сълзите на очите на Камъка моментално изсъхнаха.

— Какво значи „за тебе“? Какво общо можеш да имаш ти с героите на Чехов?

— Обаче може! Това... за... за робския бунт — Гарванът явно не беше си подготвил ясни формулировки и се опитваше да изрази с думи онова, което само смътно усещаше. — Ами тези мои номера, заканите, ултиматумите, обидите и разните подобни. Това е един жалък опит за робски бунт.

— Господи! — смая се Камъкът. — И против какво се бунтуваш? Или против кого? Да не би против мен?

— Против мен самия. И против теб. Аз...

И Гарванът смутено наведе глава.

— Хайде, хайде, говори — окуражи приятеля си Камъкът. — Слушам те. Говори, не се стеснявай. Обидил ли съм те нещо? Потискам ли те? Унижавам ли те? Използвам ли те? Против какво се бунтуваш?

Гарванът събра повече въздух в гърдите си и гракна:

— Против зависимостта ми от теб. Против любовта си към теб, стар пън такъв! Привързан съм към теб, толкова те обичам, стар глупак такъв, че те ревнувам от всички наред и ужасно ме е страх, че можеш да си живееш добре и без мен. Това е. Станал съм роб на собствените си чувства. И се срамувам от себе си. Затова именно се опитвам да се бунтувам, само че безуспешно. Сега можеш да се смееш.

Камъкът помръдна вежди и премигна.

— Полудял си — тихо и ласкаво продума той. — Как можеш да се стесняваш от любовта си? Как можеш да се срамуваш? Ами че аз нямам по-близък от теб на този свят. Без теб съм загубен. И много ценя твоята откровеност и искреност. И изобщо през ум не ми минава да ти се подигравам. Напротив, благодарен съм ти, че ми каза всичко това. Твоите думи са висша проява на доверие към мен, именно така ги

приемам. И хайде вече да не говорим за тъжни неща. По-добре ми разкажи нещо весело, защото ми е някак мрачно на душата.

— Заради Котарака ли? — наежи се Гарванът. — Тръгна си само преди минути, а ти вече тъгуваш за него?

И веднага се опомни, чу се какво говори и избухна в смях. След него се усмихна и Камъкът.

Театърът спеше дълбоко, уморен и успокоен. Всичко се върна към обичайното, хората от милицията не идваха вече, актьорите играеха спектакли, зрителите се радваха, учудваха, възхищаваха и аплодираха, и както преди между кулисите и суфитите се събираха облаците от възторг, смях, сълзи и страдания, с които Театърът толкова беше свикнал и с които дишаше и се хранеше.

Хората от милицията си отидоха, след като разобличиха престъпника, след като разкриха двете престъпления, но така и нищо не разбраха от това велико, прекрасно, невероятно сложно, толкова просто и същевременно непостижимо явление, наречено Театър.

По коридорите равномерно звучаха тежките стъпки на дежурния пожарникар, който обхождаше сградата, до служебния вход бърбореше телевизорът и весело издухваше пара електрическият чайник, обещавайки на портиерката и охранителя приятно пиене на чай с кифлички от театралния бюфет, в една от гримьорните тихичко капеше вода от зле затегнатия кран над мивката.

На външното стълбище пред служебния вход седеше снежнобял котарак с разноцветни очи. Седеше спокойно и търпеливо, в очакване да настъпи утрото и да се отворят вратите. И да започне новият Театрален ден.

Септември 2010 — април 2011 г.

Издание:

Автор: Александра Маринина

Заглавие: Смъртта като изкуство

Преводач: Здравка Станчева Петрова

Година на превод: 2014

Език, от който е преведено: руски

Издание: първо

Издател: Издателска къща „Хермес“

Град на издателя: Пловдив

Година на издаване: 2014

Тип: роман

Националност: руска

Печатница: „Алианс Принт“ ЕООД

Излязла от печат: 07.11.2014

Отговорен редактор: Даниела Атанасова

Коректор: Йорданка Траянова

ISBN: 978-954-26-1391-6

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/12875>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.